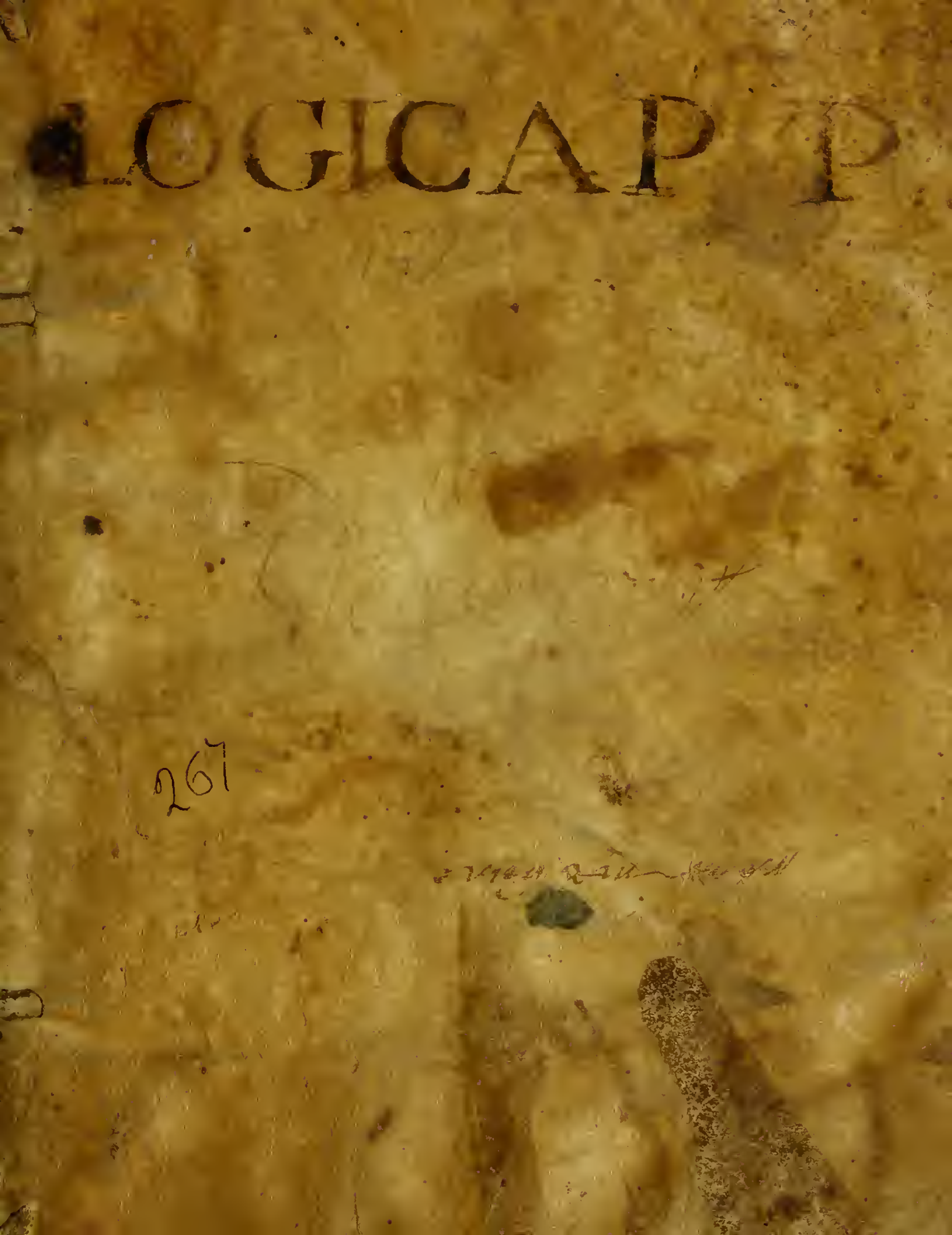
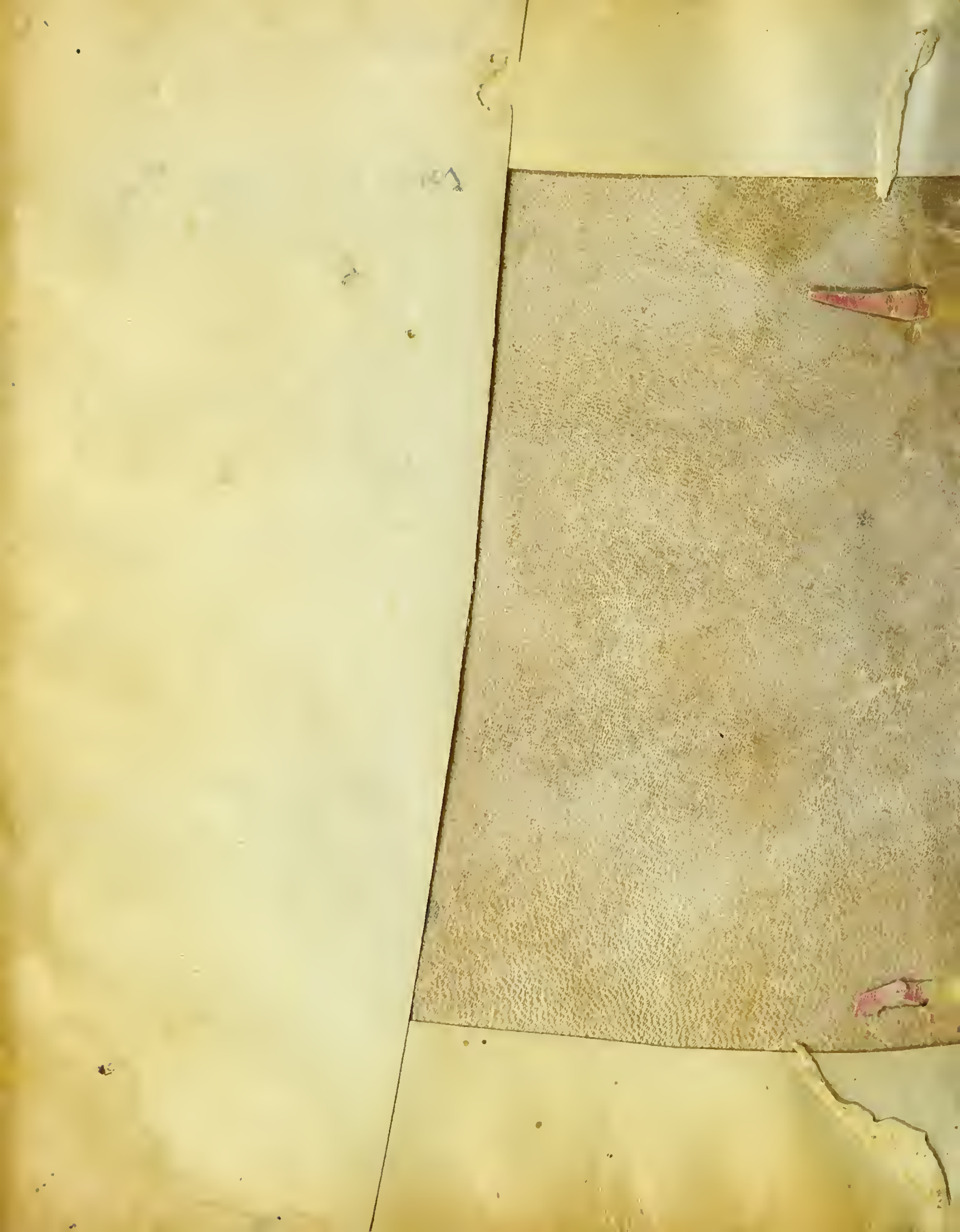

LOGICA P
267

Omnis q[ue] a ratione suscipit[ur] de aliqua re institutio a diffinitione proficisci debet, ut intelligatur id de quo disputetur. Cicero

διαλεκτος ratio est disputatio
διαλεγετε dissero est unde dialectica

Logica magistri Pauli pergulensis.

Tractatus primus

Compendium perclarum ad introductionem iuuenum in facultate Logice: per clarum artium doctorum ac theologie professorem magistrum Paulum pergulensem nuperrime compilatum q̄ faucissime incipit.

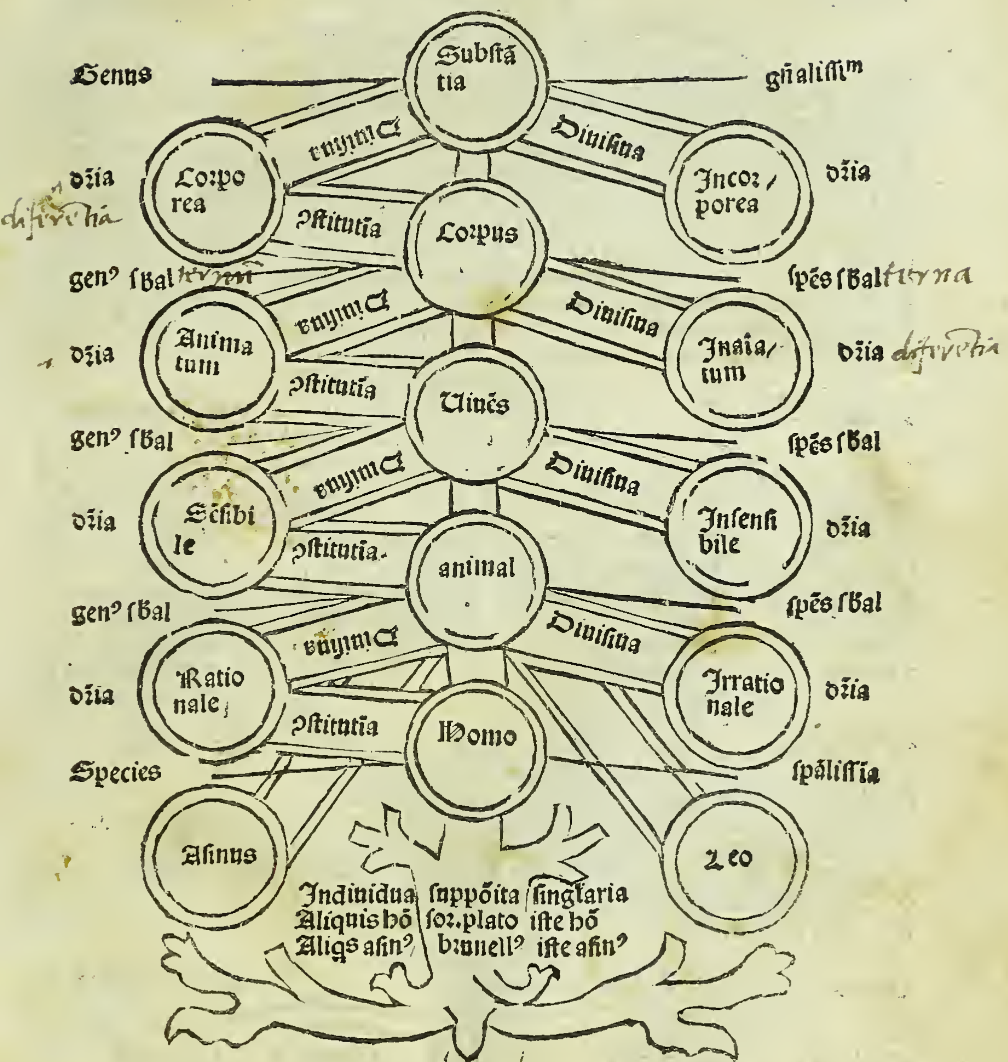
Omnes qui aliquid memoria dignum suis posteris reliquerunt aut magnitudine aut dispositione preclarum aliquid ediderunt. Cūq3 per tot florentissima ingenia in vnaquaq3 artium res ipse digeste ad summum sue magnitudinis fere peruenerint: nihil mihi aut q̄ paucissimum noue inuentionis in rebus ipsis superesse perspexi: nisi iocunda quadam dispositione omnia logice precepta: adeo faciliter ante oculos omnium studentium configurando prescribere: vt sensus pariter ⁊ intellectus firmam quadam imagine facilitatem ⁊ memoriam omnibus per se ferent. Qua in re illud ausus experimento permittere: vt longe amplius per mensem studentes eruditi hoc ordine valeant: q̄ si per triplum aliter insudauerint ⁊ ne longius a proposito nostra ꝓgrediatur oratio: ad seriem nostram accedo dummodo emulos si qui fuerint premonuerim ne ante me mordeant q̄ huius rei vberrimum fructum intelligant: ⁊ posteris nostris viam facilitatis non precludant: sed potius bonis artibus iter latissimū prebeant: nihil enim perscripsi vsq3 ad minimum iota q̄ non certa aliqua ratione confecerim vt vtilitate studentium moderatissima breuitate proficeres. ¶ Vniuersum autem opus septem tractatibus necessarijs cōficitur. Primus summulis. Secundus suppositionibus. Tertius terminorum probationibus. Quartus consequētijs. Quintus obligationibus. Sextus insolubilibus. Septimus summularū suppositionum ⁊ consequentiarum obiectionibus designabitur: deo mihi semper ⁊ vobis fauente: qui omnibus prebet gratiam affluenter: modo ad dei laudem omnia vota nostra precedant: ⁊ ad gloriam ⁊ honorem.

Transcendentia sunt sex: videlicet. Ens. Aliquid. Unum. Bonū: Uerum ⁊ res. Et dicuntur transcendentia quia in se omnia includūt: ⁊ de omnibus verificantur.

¶ Predicamenta sunt decem: scilicet substantia: quantitas: qualitas: relatio: actio: passio: situs siue positio: habitus: vbi ⁊ quando.

De predicamentis
De predicamento substantie.

De quãtitate.

Genus	Quantitas.	Generalissimum.

Genera ⸿Continua. Discreta Subalterna

⸿Spẽs: Linea: supficies: corp⁹: locus: tp̃s. Binari⁹: ternus: quaternus. ⁊c̃. spẽs.

⸿Indiuidua Iste ista istud ille illa illud.

⸿Quãtitas cõtinua est cuius partes copulantur ad aliquem cõmunẽ terminum.

⸿Quãtitas discreta est cuius partes nõ copulant̃ ad aliquem cõmunẽ terminum.

⸿Linea est quãtitas lõga sine latitudĩe ⁊ pfunditate cui⁹ extrema sunt. ij. puncta.

⸿Superficies est quantitas longa ⁊ lata sine profunditate.

⸿Corpus est quantitas longa ⁊ lata ⁊ profunda.

⸿Locus est vltima superficies corporis ambientis locatum.

⸿Tempus est duratio successiua.

⸿Numerus est multitudo ex vnitatibus aggregata.

⸿Unitas non est numerus sed principium numeri.

De qualitate.

Genus	Qualitas	Generalissimum.

⸿Habitus vel dispõ	nãlis potẽtia	vl' ĩpotẽtia	passio	vel passibilis q̃litas	forma vl' circa aliquid cõstãs
grãmatica	itellect⁹	mollicies	amorosus	lumen	figura
logica	memoria	obliqtas	odiosus	lux	circulus
philosophia	voluntas	debilitas	inuidus	color	monangulus
theologia	visus		audax	sonus	biangulus
virtus	auditus		iracũdus	odor	triangulus
vitium	odoratus			fetor	quadrangulus
	gustus			sapor	pẽtangulus
	tactus			caliditas	

⸿Indiuidua Iste ista istud vel Hic hec hoc

⸿Habitus est qualitas de difficili mobilis a suo subiecto.

⸿Dispositio est qualitas de facili mobilis a suo subiecto.

⸿Naturalis potẽtia est qualitas: qua nãliter aliqd agere vel pati sumus idonei.

⸿Naturalis ĩpotẽtia est q̃litas: qua nãliter aliqd agere vel pati inepti sumus

⸿Passio est qualitas: qua inclinamur ad aliquem actum appetitus sensitiui

⸿Passibilis qualitas est qualitas sensibilis aliquo sensu.

⸿Forma vel figura est qualitas termino vel terminis clausa.

De relatione.

Genus	Relatio vel ad aliquid	generalissimum.

⸿Genera	equiperantia	superpositio	suppositio	subalterne
⸿Species	similitudo	paternitas	filiatio	specialis.
		fraternitas	dominium	seruitus
		amicitia	maioritas	minoritas

Indiuidua Iste ista istud vel Hic hec hoc.

De agere ꝛ pati.

Genus		Agere	Pati			generalissimum.
Generare	corrūpere	augere	minuere	alterare	ſm locū mutare	
homines	leonem	in lōgū	i ꝓfundū	frigefacē	sursum retrorsum	
				calefacere	deorsum dextrorsum	
				hūectare	antrorsum sinistrorsuz	
				siccare		
Indiuidua	hunc	sic	sic	sic		

Generatio est mutatio de non esse ad esse.
Corruptio est mutatio de esse ad non esse.
Augmentatio est mutatio de minori ad maiorem quantitatem.
Diminutio est mutatio de maiori ad minorem quantitatem.
Alteratio est mutatio de qualitate in qualitatem.
Scdm locum mutatio est progressus de loco ad locum.

De situ vel positione.

Genus	Situs vel positio			Generalissimum.
❡ Genera	stare	iacere	sedere	subalterna
❡ Species	sic	sic	sic	specialissime.
❡ Indiuidua	hoc	hoc	hoc	

De habitu.

❡ Genus	Habitus			Generalissimum.
❡ Genera	vestitus	Coronat⁹	ornat⁹	subalterna
❡ Species	sic	sic	sic	specialissime
❡ Indiuidua	hic	hec	hoc	

De quando.

❡ Genus	Quando			Generalissimum.
❡ Genera	in eternitate	in euo	in tēpore	subalterna
❡ Species			in anno	specialissima
❡ Indiuidua	tunc vel	ille illa	illud in die	

De vbi.

❡ Genus	Ubi		Generalissimum.	
Genera	In loco	in spacio		Subalterna.
Species	In orario	in campo		specialissima
Indiuidua	hic hec	hoc		hic vel ibi.

De diuisione.

Diffinitum Diffinitio.
❡ Homo est animal rōnale Differentia. ad differentiam brutoꝝ.
Genus: qꝛ omnis homo est animal ꝛ non econuerso

¶ Diffinitio et diffinitum conuertuntur.
¶ Omnis bona diffinitio constat ex genere et differentia vel differentijs. [handwritten marginal note, illegible]

De terminis.

Diffinitum — Diffinitio. Differentia. ad differentiam digitorum.
¶ Terminus — est pars orationis propinqua. Differētia: ad dr̃iam lrarum.
Genus: quia omnis terminus est pars et non econuerso.

Diffinitum — Diffi ni tio.
¶ Terminus est signum orationis constitutiuum vt pars propinqua eiusdem.
Gen⁹: q: oīs ter mim⁹ est signū et nō ecōuerso — Dr̃ia ad dr̃iaȝ picturarum — Dr̃ia: ad differentiā lraruȝ vel syllabaruȝ

De diuisione terminorum.

Terminus.

Incomplexus est sola dictio: vt li homo

Complexus est oratio vt homo albus: homo currit.

Incomplexus.

Per se significatiuus est que tam per se q̄ȝ cum alio positus habet significatuȝ: vt homo.

Non per se significatiuus est qui per se positus nihil significat: vt omnis nullus.

Non per se significatiuus.

Cathegorematicus vel distinct⁹ est: qui tā per se q̄ȝ cum alio positus habet significatū pprīū et determinatū vt homo.

Indistinctus est qui tam per se q̄ȝ cum alio positus habet significatum sed indeterminatuȝ vt album.

Non per se significatiuus.

¶ Sincathegorematicus est qui nec per se: nec cum alio positus aliquid significat: sed habet tm̃ officium: vt omnis nullus.
¶ Dependens est qui per se positus nihil significat sed cum alio vt relatiua et pnomina demonstratiua qui ex demōstratione et relatione hn̄t significatum.

Terminus.

Uniuocus est termin⁹ simplex plura significās vno noīe et eadē rōne: homo aīal rōnale nomen ratio.

Equocus est terminus simplex plura significans vno noīe sed diuersis rōnib⁹. vt canis stel. pis. latrabile nomē rōnes a. vel b.

Uniuocus.

¶ Genus — Species — Differentia — Propriū — Accidēs
Est terminus vniuocus predicabilis de pluribus.

In quid | In quale

Differentibus spe vt aial predicatur de homine et asino.

differētib⁹ nūero solū vt hō p̄dicat̄ de sorte et platone.

Essentialr vt rōnale p̄dicat̄ essentialr de homine.

Accidentaliter.

Cōuertibilr vt risibile p̄dicat̄ de homine.

Nō conuertibiliter vt album p̄dicat̄ de hoīe.

ve p̃ albi nō est ho

Genus.

Generalissimum est terminus qui sic est genus q̄ non potest esse species.

Subalternum est terminus qui sic est genus q̄ potest eē species.

Species.

Specialissima est terminus qui sic est species q̄ non potest esse genus.

Subalterna est terminus qui sic est species q̄ potest esse genus.

Predicatio.

Essentialis | Accidentalis.

G D S P A

Predicatio.

Directa est qn̄ supius p̄dicatur de suo inferiori vt homo est animal.

Indirecta est quando inferius predicat̄ de supiori: vt animal est homo.

Terminus

Naturalr significatiuus est que apd̄ oēs est eiusdē rei rep̄sentatiuus vt siliūdo leonis: et hominis in mēte.

Ad placitū significatiuus est que apud oēs nō est eiusdem rei rep̄sentatiuus vt homo vocalis vel scriptus et animal.

Terminus

Prime est termin⁹ significās rē que nō est terminus vt li hō: et dato q̄ esset significās rē que est terminus: vt li ens: dūmō significet rē q̄ nō est termin⁹ adhuc est p̄me sicut sūt oīa trāscēdētia.

Secunde est qui significat solum terminum.

Terminus

Prime		Secunde	
¶ Intentionis si sunt in anima vt deꝰ: angelus: celum: hō: rosa.	impositionis si sunt ī voce vel in scriptura idē termi.	Intentionis si sunt in anima vt nomen dictio terminus genitiuus datiuus.	impositionis si sunt in voce vel in scriptura.

Terminus

Finitus vt homo animal — Infinitus vt non homo

Terminus

Positiuus vt visus: auditus. — Priuatiuus: vt cecus: surdus

Terminus

Cōmunis est que plura significat vt hō. — Discretus est que vnum vt sor.

De nomine

Diffinitū. Diffinitio differētia quia omnis ꝛ nullus non sunt nomina sed cognoīa.
¶ Nomē est terminus significatiuus sine tpe cuius nulla ps aliqd significat sepate.
Genus — Differētia ppter verbū — Differētia ppter orōnem: cuius:
Dfia ppter hec vba īcipit desinit partes significat sepate.
Diffinitum.
Verbū est terminꝰ tpalr significatiuꝰ cuiꝰ nulla ps significat sepate: ꝛ extremoꝝ vnitiuus genus: dfia pp nomen: differentia pp orōnem: dfia propter participium.

De oratione.

Oratio est terminus significatiuus cuius aliqua pars significat separata.
Genus — Differentia — Differētia ppter nomē ꝛ verbum.

Orationum.

Perfecta est illa que generat perfectuz sensuz in aīo auditoris. — Imperfecta est que imperfectum sensuz generat in animo auditoris.

Perfecta ~~quad~~ruplex.

Indicatiua — Imperatiua — Optatiua — ~~Subiunctiua~~

Imperfecta duplex.

Coniunctiua — Infinitiua.

De propositione.

Differentia quia sola oratio indicatiua est propositio.
Propositio est oratio indicatiua verum vel falsum significans.
Genus q: ois ppositio est oro. Differetia pter alias for. incipit definit rc.

Propositionum.

Cathegorica est que hēt subiectū copulā r pdicatū pncipales ptes sui ad differētiā hypothetice subm copula pcū.

Hypothetica est que habet plures propositiones inuicem cōiunctas per notam coniunctionis.

Copula est sum es est: vt deus est sapiens.
Subiectum est illud de quo alterum dicitur.
Predicatum est illud quod de altero dicitur.

Cathegoricarum.

Affirmatiua est illa in qua principale verbum affirmatur.

Negatiua est illa in qua principale verbum negatur.

Exēplū affirmatiuū. Hō est de⁹: hō est nullus asin⁹: hō q est aīal est substātia.
Exēplum negatiuum. Homo nō est capra: homo qui est asinus non est animal.
Homo est asinus significat primarie r adequate hominem esse asinum: secundarie significat multa vera: vt hominem esse subbstantiam r hominem esse corpus.
Propositio vera est illa cuius primarium significatum r adequatum est veruz: vt homo est animal: hominem esse animal: est verum sig. rc.
Propō falsa est illa cui⁹ pmariū significatū r adeqtū est falsū: vt hō est asinus: hominē eē asinū rc.
Propō possibilis est illa cui⁹ primariū significatū r adequatū est possibile: vt hō est papa: hoiez eē papā. rc.
Propositio impossibilis est cuius primarium significatum r adequatum est impossibile: vt homo est capra: hominem esse capram rc.
Propositio contingēs est cuius primarium significatum r adequatum est contingens vt homo est albus: hoiem eē album rc.
Propō necīa est cui⁹ pmariū significatū r adeqtuz est necīuz: vt de⁹ est: deū eē rc.

Cathegoricarum.

Quanta	Non quanta	Exempla.
Uniuersalis	Exclusa	Tantum homo currit.
Particularis	Exceptiua	Omnis homo preter sor. cur.
Indefinita	Modalis de sensu cōposito	Necessario omnis hō currit
Singularis	Ablatiuus in ꝯsequentia.	Sole oriente fit dies.

Propositio vniuersalis est in qua subijcit terminus cōis signo vlī determinatus.
Particularis est in qua subijcit terminus cōmunis signo particulari determinat⁹.
Indefinita est in qua subijcitur terminus communis sine aliquo signo.
Singularis est in qua subijcit terminus discretus vel terminus cōis cuz pnoīe demōstratiuo singularis numeri determinatus. Exempla. Omnis homo currit. Aliquis homo currit: homo currit. Sortes currit vel iste homo currit.
¶ Que ca. vel yp. qualis ne. vel af. vbi quanta par. in sin.

Modi sunt sex.

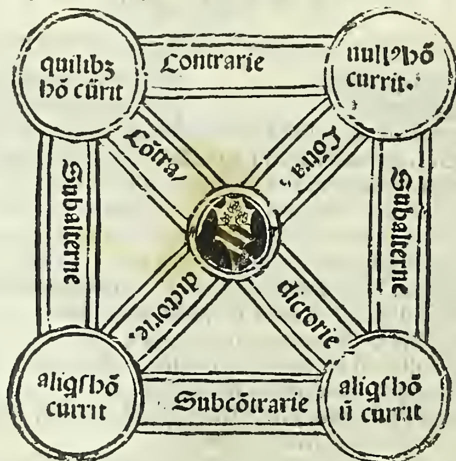
Possibile	impossibile	necessariũ	ꝯtingens	verum	falsum
potest	non potest	oportet	contingit	ita est	nõ est ita
possibiliter	ĩpossibiliter	necessario	ꝯtingẽter	vere	false.

Propositionum.

Modalis est in qua ponit᷑ modus vt necessario de⁹est. — De inesse est in qua ponit᷑ nõ modus vt homo est aĩal.

Propõ modalis de sensu diuiso est in qua modus mediat inter partes dicti. vt homo necessario est animal.

Propositio modalis de sensu composito est in qua modus precedit vel subsequit᷑ totaliter dictum: vt necessario homo est animal: vel homo est animal necessario.

In neutro genere.

Omne lumẽ est clarũ — Nullum lumen est clarum.

Aliqđ lumen est clarũ — Aliquod lumen non est clarum.

In obliquis.

Cuiuslibꝫ hoĩs ĩterest loq — Nullius hominis interest loqui.

Alicuius hoĩs ĩterest loq — Alicuius hominis non interest loqui.

In feminino genere.

Quelibet stella lucet. — Nulla stella lucet.

Aliqua stella lucet. — Aliqua stella non lucet.

In communi.

Omnis virgo ridet. — Nulla res que est virgo ridet.

Aliqd qd est vgo ridet. — Aliquod quod est virgo non ridet.

In obliquis

Cuilibet homini parco — Nulli homini parco.

Alicui homini parco. — Alicui homini non parco.

Et sic in oi casu et nũero excepto vocatiuo in q fieri nõ põt ex defectu dicti casus.

De subiecto tantum infinito

nõ
Oẽ bonũ nõ est malũ — Nullum non bonum est malum.

Aliqd nõ bonũ ẽ malũ — Aliquod non bonum non est malum.

De predicato tantum infinito.

Oẽ iustũ est nõ malũ — Nullum iustum est nõ malum.

Aliqd iustũ ẽ nõ malũ — Aliquod iustum nõ est malum.

De subiecto et predicato infinito.

Oẽ ñ bonũ ẽ nõ iustũ — Nullum nõ bonũ est nõ iustum.

Aliqd nõ bonũ ẽ ñ iustũ — Aliquod nõ bonum nõ est non iustum.

De sensu diuiso.

Quilibz hõ põt mori — Nullus homo potest mori.

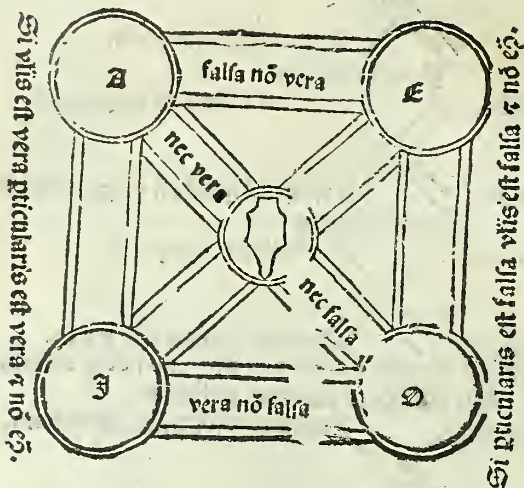
Aliqs homo põt mori — Aliquis homo nõ potest mori.

De sensu composito.

Necesse est deuz eẽ — Impossibile est deum esse.

Possibile est deum eẽ — Possibile est deum non esse.

¶ Affirmat a. negat e. sed vniuersaliter ambe.
¶ Affirmat i. negat o. sed particulariter ambe.

¶ Uniuersalis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua de ꝯsimilibus subiectis p̄dicatis ⁊ copulis supponentibus precise pro eodem vel pro eisdem: sunt contrarie.
¶ Uniuersalis affirmatiua ⁊ particularis affirmatiua de ꝯsimilib⁹ subiectis p̄dicatis ⁊ copulis supponẽtibus precise pro eodem vel pro eisdem: sunt subalterne.
¶ Uniuersalis negatiua ⁊ ꝑticularis negatiua de ꝯsimilib⁹ subiectis p̄dicatis ⁊ copulis supponentibus precise pro eodem vel pro eisdem: sunt subalterne.
¶ Uniuersalis negatiua ⁊ particularis affirmatiua similiter vniuersalis affirmatiua ⁊ particularis negatiua de consimilibus subiectis predicatis ⁊ copulis supponentibus precise pro eodem vel pro eisdem: sunt contradictorie.
¶ Particularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua de ꝯsimilibus subiectis p̄dicatis ⁊ copulis supponẽtibus precise pro eodem vel eisdem: sunt subcontrarie.

¶ Sortes currit	Sortes non currit.
¶ Tm̃ homo currit	nõ tm̃ homo currit
¶ Oĩs homo preter sortem currit	nõ omnis homo preter sor. currit.
¶ Omni hoĩe currẽte tu es asinus	nõ omni homine currẽte tu es asinus.

Et hec de figuris cathegoricarum dicta sufficiant.

De equipollentiis.

Pre contradic. post. contra. pre. postq̧ subalter.

¶ Negatio preposita facit equipollere suo ꝯdictorio	Negatio postposita facit equipollere suo ꝯrio.	Negatio p̄posita ⁊ postposita facit eqpollẽ suo subalterno.

¶ Quilibet homo currit	Nullus homo currit.
nullus homo non currit	quilibet homo non currit.
nõ aliqs homo nõ currit	non aliquis homo currit.
nõ aliqs homo nõ currit	non aliquis homo non non currit.

¶Aliquis homo currit	Aliquis homo non currit.
non nullus homo currit	non quilibet homo currit.
nõ quilibet hõ nõ currit	non nullus homo non currit.
aliqs homo nõ nõ currit	aliquis homo non currit.
¶Necesse est deum esse	Impossibile est deum esse.
impossibile est deũ nõ eẽ	necesse est deum non esse.
nõ possibile est deũ nõ eẽ	non possibile est deum esse.
nõ possibile est deũ nõ eẽ	non possibile est deum non non esse.
¶Possibile est deũ esse	possibile est deum non esse.
nõ necesse est deũ nõ eẽ	non necesse est deum esse.
nõ ĩpossibile est deũ esse	non impossibile est deum non esse.
possibile est deũ nõ nõ eẽ	possibile est deum non esse.

De equipollentijs dicta sufficiant.

De conversionibus.

¶Conuersio est transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso vt homo est animal animal est homo: ⁊ prima conuersa: secunda conuertens dicitur.

Conuersio.

¶Simplex — per accidens. — per contrapositionem

¶Cõuersio simplex est trãspõ sbi in ptũ ⁊ ecõuerso manẽte eadẽ q̃titate ⁊ q̃litate.

¶Conuersio per accidens est transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso manente eadem qualitate sed mutata quantitate.

¶Cõuersio p ꝯpositionẽ est transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso manente eadem quantitate ⁊ qualitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos ⁊ econuerso. v feci simpliciter conuertitur eua per acci. Asto per contra sic fit conuersio tota.

	Nullus homo est angelus	Nullus angelus est homo.
¶feci simpliciter	Aliquis homo est angelus	Aliquis angelus est homo.
	Nullus homo est asinus	Quidã asinus nõ est homo.
¶Eua per acci.	Omnis homo est animal	Aliquod animal est homo.
	Omnis homo est animal	Omne nõ aĩal est nõ homo.
¶Asto per contra	Aliquis homo nõ est animal	Aliqđ nõ aĩal nõ est nõ hõ.

De conuersione in obliquis.

¶In obliqs casibꝰ p̃mo reducas ad rectũ deinde ꝯuertas: vt aĩam meã tedet vite mee: reducas hoc mõ: aĩa mea est illa res quã tedet vite mee ⁊ tunc ꝯuerte sic: res quã tedet vite mee est aĩa mea. Et nota ꝙ qñ rectꝰ p̃cedit cũ obliquo depẽdẽte ab eo tũc totũ aggregatũ ex recto ⁊ obliq̃ est subm: cũ vo obliquus p̃cedit tunc solũ obliquus est subm: exẽplũ p̃mi: asinꝰ hoĩs currit: exẽplũ scđi: hoĩs asinus currit li asinus hoĩs in p̃mo est subm: in scđo li hoĩs tm̃. De ꝯuersionibꝰ dicta sufficiant.

De hyppotheticis.

Hyppothetica est oro in qua ꝯiũgunt̃ plures ꝓpões cathegorice p notã ꝯiũctionis: ⁊ sunt tres spẽs principales: scilz ꝯditionalis copulatiua disiunctiua.

De hyppothetica conditionali.

¶ Conditionalis est oratio in qua coniunguntur plures propositiones cathegorice per notam conditionis: vt si deus est prima causa est.

Conditionalis.

Affirmatiua est in qua nota conditiõis affirmatur. vt si hõ currit: hõ mouetur.

Negatiua est ne qua nota ꝯditiõis gatur: vt nõ si hõ currit hõ mouet᷑.

Conditionalis.

¶ Uera est quando contradictorium consequentis repugnat antecedenti: vt si tu curris tu moueris: quia ista nõ stãt simul: tu curris ⁊ non moueris

¶ falsa est qñ contradictorium ꝯñtis non repugnat añti: vt si tu curris tu es albus: quia stat te currere ⁊ non esse albuin.

¶ Nota ꝙ oĩs ꝯditionał̄ vã ẽ neċia: ⁊ oĩs falsa est ĩpossibilis ⁊ nulla est q̃ sit ꝯtĩgẽs.

De hyppothetica copulatiua.

¶ Copulatiua est oratio in qua coniungunt᷑ plures propositiones cathegorice per notam copulationis: vt tu es homo ⁊ tu es animal.

Copulatiua.

¶ Affirmatiua est in qua nota copulationis affirmatur: vt homo currit ⁊ homo mouetur.

¶ Negatiua est in qua nota copulationis negatur vt non tu es homo ⁊ tu es animal.

Copulatiua.

Uera est quando quelibet pars est vera vt deus est ⁊ homo est animal

falsa est qñ quelibꝫ ps vel vna ẽ falsa vt tu es homo ⁊ tu es asin⁹.

Copulatiua.

Possibilis est qñ quelibet ps est possibilis ⁊ vna alteri nõ repugnat seu nõ est incompossibilis: vt tu es hõ ⁊ tu es papa

Impossibił̄ ẽ illa ad q̃ꝫ sufficit vnã ptẽ eẽ ĩpossibilẽ: vt de⁹ ẽ ⁊ nõ est vł̄ vnã alteri ĩcõpossibilẽ vt hõ cur. ⁊ ñ mouet᷑.

Copulatiua.

Necessaria est cuius quelibet pars est necessaria vt deus est ⁊ hõ est animal.

Cõtingẽs est illa ad quã sufficit vnã ptẽ esse contingentem ⁊ alterã alteri nõ repugnantem: vt tu sedes ⁊ loqueris.

De disiunctiua.

Disiunctiua est oratio in qua coniunguntur plures cathegorice per notam disiun/

ctionis: vt tu es homo vel tu es asinus.

Disiunctiua.

Affirmatiua est in q̄ nota disiunctionis affirmat᷑ vt hō est vel animal ē.

¶ Negatio est in q̄ nota disiunctiōis negatur: vt nō tu es hō vel tu es animal.

Disiunctiua.

Uera ē ad quā sufficit vnā pt̄e eē vere: vt deus est vel hō est asinus.

Falsa ē qn̄ vtraq̄ ps est falsa: vt deus nō est vel homo est capra.

Disiunctiua.

Possibilis est quando quelibet pars vel vna ad minus est possibilis: vt homo currit: vel homo est asinus.

Impossibilis est quādo quelibet pars est īpossibilis: vt deꝰ non est vel homo est asinus.

Disiunctiua.

¶ Necessaria est qn̄ quelibet pars vel vna est necessaria vel vna cōtradicit alteri vt deꝰ ē vel tu curris ⁊ tu es vel tu non es

¶ Contingens est quando quelibet ps est contingēs ⁊ nulla alteri repugnat nec contradictoria partium repugnāt vt tu es albus vel tu es papa.

¶ Nota ꝙ copulatiua ⁊ disiunctiua de partibus contradictoriis contradicunt: vt tu curris ⁊ non moueris: tu non curris vel moueris.

¶ Duoꝝ contradictorioꝝ si vnū est necessariū reliquū est impossibile ⁊ ecōuerso.

Tu curris ⁊ non moueris — Impossibilis

Tu non curris vel moueris — Necessaria.

¶ Duorum contradictoriorum si vnum est contingens ⁊ reliquum.

Tu non curris ⁊ moueris. — Contingens.

Tu curris vel nō moueris. — Contingens.

De syllogismo

¶ Syllogismus est oratio in qua quibusdam positis ⁊ concessis per ea que posita sunt ⁊ concessa necesse est aliud euenire: vt.

maior extremitas.

Omnis homo est animal — Maior ppositio

Premisse antecedētes cōclusionem

minor extremitas — medium

Sortes est homo — Minor propositio

Cōclusio.

Ergo sortes est animal.

¶ Ois syllogismus cōstat ex tribꝰ terminis tm̄.

Conclusio.

¶ Directa est quā maior extremitas predicatur de minori in conclusione.

Indirecta est quā minor extremitas predicatur de maiori in conclusione.

De figura.

¶ Figura est debita dispositio terminorum que principaliter fit penes medium & sunt tres figure. ¶ Unde versus.

Sub pre prima bis pre secunda: tertia bis sub.

De modis prime figure directe concludentibus.

Sub in p^a pris

Bar		Omne eternum est immortale
ba		Omne infinitum est eternum.
ra.	g°	Omne infinitum est immortale.
Ce		Nullum finitum est infinitum
la		Omne creatum est finitum
rent.	g°	Nullum creatum est infinitum.
Da		Omne creatum est dependens
ri		Celum est creatum
i	g°	Celum est dependens.
fe		Nullum dependens est propter se.
ri		Homo est dependens
o	g°	Homo non est propter se.

De modis prime figure indirecte concludentibus.

Ba		Omne sterile est infructuosum.
ra		Omnis mula est sterilis
lipton.	g°	Infructuosum est mula.
Ce		Nullum lucidum est obscurum
lan		Omnis stella est lucida
tes.	g°	Nullum obscurum est stella.
Da		Omnis pulchritudo est delectabilis
bi		formositas est pulchritudo
tis.	g°	Delectabilis est formositas.
fa		Omne dulce est suave.
pes		Nullum amarum est dulce
mo	g°	Suave non est amarum.
fri		Aliquis studens est acutus
se		Nullus idiota est studens
somor	g°	Acutus non est idiota.

De modis secunde figure.

Ce		Nulla femina est stabilis.
sa		Omnis constans est stabilis.
re	g°	Nullus constans est femina.
Ca		Omnis beatus est contentus.
me		Nullus viator est contentus.
stres	g°	Nullus viator est beatus.
fe		Nulla virtus est sine labore.
sti		Letitia est sine labore
no	gē	Letitia non est virtus.
Ba		Omne sapiens est intellectum
ro		Aliquod brutum non est intellectum
cho	g°	Aliquod brutum non est sapiens.

In secunda figura ex puris negatiuis nihil sequit.

De modis tertie figure.

Da		Omnis fidelis est constans.
ra		Omnis fidelis est fortis.
pti	g°	fortis est constans.
fe.		Nulla bonitas est maligna.
lap.		Omnis bonitas est desideranda.
ton.	g°	Desiderandum non est malignum.
Di		filius est genitus
sa		Omnis filius est imago.
mis.	g°	Imago est genita.
Da		Omne viuens est delectabile
ti		Viuens est existens.
si	g°	Existens est delectabile.
Boc.		Aliqua pena non est iusta.
car.		Omnis pena est dolor.
do	g°	Dolor non est iustus.
fe		Nullum dubium est scitum
ri		Dubium est contradictorium.
son	g°	Contradictorium non est scitum.

¶ Ex puris particularibus nihil sequitur.
¶ Ex puris negatiuis nihil sequitur.
¶ Versus declarantes viam reducēdi syllogismos ad quattuor primos modos prime figure. Simpliciter verti vult. S. P. vo per acci. M. vult transponi. C. p impossibile duci. Et hec de similibus dicta sufficiant.

Tractatus de suppositionibus secundus.

¶ Suppositio/ est acceptio termini in propositione pro aliquo vel pro aliquibus.

Suppositionum.

Personalis est acceptio termini in ppō/ne pro suo psonali significato.

Materialis est acceptio termini in p positione pro suo mãli significato.

Suppositionum.

Personale est quod aliquis terminus significat pro quo vel pnomie demonstrãte illud quod potest affirmatiue verificari sine signo materiali: vt sortes est homo.

Significata personalia
Sortes plato hoc
Est homo

Materiale est qđ aliquis terminus si/gnificat pro quo vel de pnomine demõstrante illud non potest affirmatiue verificari sine signo materiali: vt iste terminus homo est li homo.

Significata materialia.
Ista dictio homo. Iste terminus homo: hoc
Est homo.

Terminorum aliquis habet.

Unum significatum
Terminus habens vnum signi/ficatum est de seipso verificabi/lis tam cum li ꝙ sine li.

Duo significata.
Terminus habens duo significata nõ est verificabilis nisi cum li li ex vtraqꝫ parte extremi.

Prime intentionis Secunde intentionis

Unum	Duo	Unum	Duo
Ens	Deus	Terminus	Oratio.
Aliquid	angelus	signum	syllaba
Uerum	homo	dictio	propositio
Bonum	celum	nomen	album
Intelligibile	sol	nominatiuus	genitiuus.
Qualitas	luna	casus	pronomen
	stella		

Prima regula.

¶ Omnis terminus habẽs vnũ solũ significatũ est solũ psonaliter supponibilis: vt ens est li ens: vtrũqꝫ ens supponit personaliter.

Secunda regula.

¶ Ois terminus hñs duo significata: si sibi addit signũ materiale supponit materialiter si personale personaliter: vt li deus est aliquis deus. primum supponit materia/liter. secundum personaliter.

Tertia regula.

¶ Cuiuscũqꝫ ppõnis extrema si sint termini prime tã subm ꝙ p̃dicatũ supponũt p/sonalr ꝛ hoc nisi addat regimẽ mãle: vt dictũ est in scđa regula.

Quarta regula.

¶ Cuiuscũqꝫ ppõnis si subm sit pme: pđũ scđe: subm supponit mãlr: p̃dicatũ psona

liter: vt hō est dictio dtab⁹ pditionib⁹ obſuatis. pᵐ q̄ subm hēat duo significa[illegible]: q: si hēret solū vnū staret psonalr̄ p p̄mā regulā: vt ens est terminꝰ. scd̄a q̄ subō nō addat̄ signū psonale: q: tunc staret psonaliter: vt nullus hō est dictio. Ista regula pz p regulā antiquā. Talia sunt subiecta q̄lia pmittūt eoꝝ p̄dicata. Quita regula.

Cuiuscūqꝫ ppōnis si subm est scd̄e p̄dicatū p̄me tā subm q̄ꝫ p̄dicatū supponit psonaliter: nisi p̄dicato addat̄ signuꝫ materiale: vt dictio est homo supponit li homo psonaliter: sed dicēdo dictio est li homo: supponūt li homo materialiter.

Qñ ambo extrema sūt scd̄e nō pōt dari regula gñalis: q: īterdū terminus: supponit psonalr̄ ꝛ īterdū mālr̄ pz dicēdo syllogismus est oīo ambo extrema supponūt psonalr̄: sed dicēdo syllogismus est nomē: supponit li syllogismus mālr̄: silr̄ dicēdo syllogismus est terminus cōplexus ambo extrema supponūt psonaliter.

Hec igit̄ regula est sine regula: ꝛ oportet eā reducere ad cōem moduꝫ loquendi acceptantes aliquas propositiones esse veras ꝛ aliquas esse falsas.

De diuisione suppositionum in particulari.

Suppositio.

Cōmunis — Discreta — Determinata — Confusa

Distributiua — Tantum

Mobilis — Immobilis — Mobilis.

Nota q̄ sub termīo cōi pōt fieri triplex descensus. s. copulatiuus disiunctiuus ꝛ disiunctus. Copulatiuus.

Omnis homo currit ꝛ isti sunt omnes homines: ergo iste homo currit ꝛ ille homo currit ꝛc̄. Disiunctiuus.

Homo currit ꝛ isti sunt omnes homines: ergo ille homo currit: vel ille homo currit ꝛc̄. Disiunctus.

Uolo ducatum ꝛ isti sunt oēs ducati: ergo volo hūc vel hūc vel hūc ducatum.

De suppositione discreta.

Suppositio discreta est acceptio termini singularis vel communis cum pronoīe demonstratiuo singularis numeri: vt sortes currit: iste homo currit: similiter in suppositione materiali: vt hoc homo est nomen hoc petrus est nomen proprium.

Et nota q̄ petrus personaliter sumptus est terminus singularis sed materialiter cōmunis ideo conceditur q̄ petrus est nomen proprium ꝛ petrus non est nomen proprium: quia ista sunt duo subcontraria sed non conceditur q̄ petrus sit nomen proprium: ꝛ nullum petrus sit nomen proprium: quia ista sunt duo contradictoria: ita dicas q̄ tu est pronomen ꝛ tu non est pronomen.

Et nota q̄ dictio materialis est semper neutri generis ꝛ indeclinabile nomen ꝛ ideo semper debet addi signum neutri generis vel materiale.

Prima regula.

Omnis terminus singularis vel cōmunis cum pronomine demonstratiuo exñs pars propositionis supponit discrete: ꝛ hoc tam in suppositione personali q̄ꝫ materiali: vt petrus currit: ꝛ hoc homo est terminus cōmunis.

De suppositione communi.

¶ Suppositio communis est acceptio termini communis sine pronomine demonstratiuo singularis numeri vt homo currit: homo est dictio.

Determinata.

¶ Suppositio determinata est acceptio termini cōmunis sub quo licet descendere ad oīa sua supposita disiunctiue cum debito medio: exemplū in materiali vt petrus est dictio: ⁊ hec sunt omnia petrus: ergo hoc petrus est dictio vel hoc petrus est dictio ⁊ sic de singulis: exemplum in personali aliquis homo currit ⁊ isti sunt oēs homines masculi: ergo iste hō currit vel iste hō currit ⁊ sic de singulis ad infinitum.

Regula.

¶ Omnis terminus communis quem non precedit aliquod signum nisi forte particulare supponit determinate. exemplū: homo currit vel homo est dictio similiter homo est animal vel homo est terminus communis tam subiecta ꝙ̄ predicata stant determinate: similiter si additur signuꝫ particulare vt aliquis homo est aliquod animal: aliquod homo est termin⁹: adhuc oēs dicti termini supponūt determinate.

De confusa.

¶ Suppositio confusa est acceptio termini communis sub quo nō licet descendere disiunctiue imediate: ⁊ notanter dico immediate ꝓpter suppositionē confusam ⁊ distributiuam sub qua potest descendi disiunctiue: sed hoc est mediate: quia primo potest descendi copulatiue: deinde disiunctiue: sed hoc mediate: vt statim patebit.

De confusa distributiua.

¶ Suppositio ꝯfusa ⁊ distributiua est acceptio termini cōmunis sub quo merito signi distributiui deberet descēdi copulatiue: vt oīs hō currit: ⁊ isti sūt oēs hoīes ergo iste hō currit: ⁊ iste hō currit ⁊c. Silir oē petr⁹ est nomē: ⁊ ista sūt oīa petr⁹ ergo hoc petrus est nomen ⁊ hoc petrus est nomen: ⁊ sic de singulis: supponit li homo ⁊ li petrus distributiue. Et notāter dico merito signi distributiui: q: si nō pōt descēdi merito alteri⁹ signi īpediētis descēsū nō min⁹ stat termin⁹ distributiue: vt patebit dicēdo: necessario omnis homo est animal: supponit li hō distributiue: sed immobiliter: ⁊ hic ratione signi impedientis descensum.

De confusa distributiua mobili.

¶ Suppositio ꝯfusa distributiua mobilis est acceptio termini cōmunis sub quo merito signi deberet ⁊ pōt descendi cū debito medio copulatiue: vt oīs hō currit ⁊ isti sunt oēs hoīes: ergo iste hō currit ⁊ iste hō currit ⁊c. similiter omne petr⁹ est nomē: ⁊ ista sūt oīa petrus: ergo hoc petr⁹ est nomē: ⁊ hoc petr⁹ est nomē: ⁊ sic de singulis.

Prima regula.

¶ Cuiuslibet vniuersalis affirmatiue subiectū suppōit ꝯfuse distributiue mobiliter vt oīs hō currit: ⁊ oē homo est nomen: vtrumqꝫ li homo stat confuse distributiue.

Secunda regula.

¶ Cuiuslibet exclusiue affirmatiue predicatum si fuerit terminus communis nō impeditus stat confuse distributiue mobiliter: vt tantum animal est homo: supponit li homo confuse distributiue mobiliter.

Tertia regula.

¶ Cuiuslibet particularis indefinite ⁊ singularis negatiue de consueto mō loquēdi predicatuꝫ si fuerit terminus cōmunis sine aliquo īpedimēto supponit distributiue

mobiliter: vt hō nō est de⁹ oīa p̄dicata stant distributiue mobilr̄: sed si fuerit de icon sueto mō loquēdi tūc virt⁹ signi nō cadat sup ipm p̄dicatuȝ: vt homo animal non est: supponit li animal determinate: quia est terminus cōmunis sine signo.

Quarta regula.

¶ Cuiuslibet vlis negatiue ō ɔsueto mō loquēdi tā subȝ q̄ȝ p̄dicatū si fuerit termin⁹ cōis deducto ipedimēto alteri⁹ signi stat ɔfuse distributiue mobilr̄: vt nullus hō est angelus: tā li hō q̄ȝ li angelus supponit ɔfuse distributiue mobilr̄: silr̄ oīs hō nullus angelus est: vel oīs hō nō angelus est: sed dicēdo oīs hō aīal non est supponit li hō distributiue ⁊ li aīal ɔfuse tm̄: vt patebit ex hoc q: est de iɔsueto modo loquendi.

De confusa distributiua immobili.

¶ Suppō ɔfusa distributiua imobilis est acceptio termini cōis sub quo lȝ merito signi deberet descēdi tn̄ nō pōt vt ipoīe est oēȝ hoīeȝ nō eē: li hoīeȝ stat distributiue imobilr̄: q: nō seqr̄ ipoīe est oēm hoīeȝ nō eē: ⁊ isti sūt oēs hoīes: ergo ipoīe est istū hoīem nō eē: ⁊ ipossibile est istū hoīem nō eē: q: aīs est verū ⁊ ɔn̄s falsum.

Prima regula.

¶ Cuilibet exceptiue ꝓprie subm̄ stat distributiue imobilr̄ vt oīs hō p̄ter sorte currit: supponit li hō ɔfuse distributiue imobilr̄: q: si descēderet fieret exceptiua ip̄ropa.

Secunda regula.

¶ Cuiuslibet modalis de sensu cōposito de terminis coīb⁹ distributis subm̄ stat distributiue imobiliter: vt nescio oīs hō est aīal supponit li hō distributiue imobilr̄.

Tertia regula.

¶ Cuiuslibet ɔditionalis de terminis coībus distributis supponit quilibet illoꝝ distributiue imobiliter. vt si oīs hō currit oīs hō currit: supponit li hō ɔfuse distributiue imobiliter: q: nō licet descenderet: ⁊ hoc in ordine ad totā hypotheticam.

De confusa tantum.

¶ Suppositio ɔfusa tm̄ est acceptio termini coīs sub quo nō licet descēdere disiunctiue: nec copulatiue: vt oīs homo est animal: stat li animal ɔfuse tm̄.

De confusa tantum mobili.

¶ Suppō ɔfusa tm̄ mobilis est acceptio termini coīs sub quo lȝ imediate descēdē disiunctim cū debito medio: vt oīs hō currit: supponit li currit ɔfuse tm̄ mobilr̄: q: bn̄ sequit̄ oīs hō currit: ⁊ hec sunt oīa currētia: ergo oīs hō est hoc currēs vl̄ hoc ⁊c̄.

Prima regula.

¶ Cuiuslibet vniuersalis affirmatiue p̄dicatū si fuerit terminus coīs nō ipedit⁹ stat ɔfuse tm̄ mobiliter: vt oīs homo est aīal stat li aīal ɔfuse tm̄ mobiliter.

Secunda regula.

¶ Cuiuslibet exclusiue affirmatiue subiectū si fuerit terminus coīs nō ipeditus stat ɔfuse tm̄ mobiliter: vt tm̄ hō est aīal: supponit li hō ɔfuse tm̄ mobiliter

De confusa tantum immobili.

¶ Suppositio confusa tm̄ immobilis est acceptio termini cōmunis sub quo lȝ merito signi sine sui deberet descendi disiunctim tamen nō potest: vt necessario homo est animal supponit li homo confuse tantum immobiliter. Nam si descenderet antecedens esset verum ⁊ consequens falsum.

Prima regula.

¶ Cuiuslibet modalis de sensu composito de terminis communibus non distributis supponit quelibet illorum confuse tantum immobiliter vt necessario homo est animal: tam li homo q̄ʒ li animal supponit confuse tantum immobiliter.

Secunda regula.

¶ Cuiuslibet ꝯditionalis de terminis cōib⁹ nō distributis supponit qlibet illoꝝ cōfuse tm̄ imobilit̄: ⁊ hoc i ordie ad totā ꝯditionalē: vt si hō nō est: hō nō ē supponit li hō ꝯfuse tm̄ imobiliter: q: nō sequit̄ si hō nō est hō nō est: ⁊ isti sunt oēs hoīes: ergo si iste hō nō est: hō est: q: antecedens est possibile ⁊ cōsequens impossibile: quia cōseqnēs est vna ꝯditionalis cuius antecedēs est possibile ⁊ consequens impossibile.

Tertia regula.

¶ Cuiuslibet reduplicatiue p̄dicatū si fuerit terminus cōmunis nō impedit⁹ stat cōfuse tm̄ imobiliter: vt hō inquātū hō est aīal supponit li aīal ꝯfuse tm̄ imobilit̄: q: nō sequitur homo inquantū hō est animal: ⁊ hec sunt oīa aīalia: ergo homo inquātum hō hoc est animal: vel hoc animal quia antecedens est verum ⁊ consequens falsuʒ.

De signis confundentibus.

Prima regula.

¶ Omne signum vniuersale affirmatiuum non impeditum ⁊ precedēs totā propositionem cōfundit cōfuse distributiue mobiliter terminum immediate sequētem: ⁊ mediate sequentem capacem confusionis cōfundit confuse tantū mobiliter deducta distributione alterius signi: vt omnis hō est aīal: vel omnis homo aīal non est: vtrobiqʒ supponit li hō cōfuse distributiue mobiliter: ⁊ li aīal: confuse tantū mobiliter.
¶ Dico autem non impeditum: quia dicendo non oīs homo currit: supponit li homo determinate propter duo signa se impediētia: vt patebit inferius. Dico ⁊ precedens totā ꝑpositionē. q: si inter partes propositionis est tunc nō distribuit nec confundit nisi terminū quē determinat: vt videns omnem hominē est de⁹: li omnē non distribuit nisi hominem: ⁊ li vidēs ⁊ li de⁹ stant determinate: quia sunt termini cōmunes sine signo. Dico etiam deducta distributione alterius signi quia dicēdo omnis homo est omne animal: stat li animal distributiue ⁊ non confuse tantum.

Secunda regula.

¶ Oē signū negatiuū nō ipeditū ⁊ p̄cedēs totā ꝑpositionē ꝯfūdit ꝯfuse distributiue mobilit̄ oēʒ terminū cōmunē tā imediate q̄ʒ mediate sequētē capacē cōfusionis ⁊ oī alia distributiōe deducta: vt nullus hō est aīal: nullus hō aīal est: taʒ li hō q̄ʒ li aīal stat cōfuse distributiue mobiliter: ⁊ hoc q: negatio est tam maliguantis nāe ꝙ qcqd inuenit destruit. i. distribuit ⁊ suuʒ oppositum inducit f'm diuum augustinum.

Tertia regula.

¶ Cōparatiu⁹ grad⁹ ⁊ suplatiu⁹ ⁊ isti termini: ita sicut differt: aliud nō idē: egeo: careo: indigeo: sine: absqʒ: ꝯfundūt ꝯfuse distributiue mobiliter terminū cōmunē sequentē nō impeditū ⁊ rectū a parte post: vt suū fortior greco: fortissim⁹ grecoꝝ ita fortis sicut leo: ⁊ sic de singulis supponūt dicti termini confuse distributiue mobilit̄. Sʒ dicēdo hoīe est fortior equus: stat li hoīe determinate: ⁊ siłr li equus: q: v̄tus signi nō trāsit in aliquē illoꝝ. Ratio huius regule est ꝑpter negationē implicitam in dictis signis.
¶ Nota tñ ꝙ cōparatiu⁹ gradus regit duos ablatiuos: primū ex nā cōparatiōis: alterū ex nā excessus: primū distribuit scd'm ꝯfundit ꝯfuse tm̄ mobilit̄: vt suʒ grauior plūbo vna vnica: li plūbo stat distributiue mobilit̄: ⁊ li vnica cōfuse tm̄ mobiliter.

Quarta regula.

¶ Dictio exclusiua cōfundit confuse tantum mobiliter terminum communem im mediate sequentem: ⁊ confuse distributiue mediate sequentem ⁊ hoc si fuerit primi ordinis ⁊ terminis capax confusionis alio impedimento deducto: vt tantū animal est homo supponit li animal confuse tantum: ⁊ li hō confuse distributiue mobiliter.

Quinta regula.

¶ Dictio exceptiua suū casuale ꝯfundit ꝯfuse tm̄ mobiliter si fuerit terminus cōis nō īpedit⁹ vt oē aīal p̄ter hoīez currit supponit li hoīez ꝯfuse tm̄ mobiliter.

Sexta regula.

¶ Dictio reduplicatiua suū casuale ꝯfundit ꝯfuse tm̄ mobilr̄ ⁊ suū p̄dicatuz ꝯfuse tm̄ imobilr̄: ⁊ hoc si fuerit termin⁹ cōis nō īpedit⁹: vt hō inquātū hō est aīal: suppo nit li homo cōfuse tm̄ mobiliter ⁊ li animal confuse tm̄ immobiliter.

Septima regula.

Termini concernentes actum mentis confundunt confuse tantuz mobiliter vt vo lo pacem li pacem stat confuse tantum mobiliter.

Octaua regula.

¶ Aduerbia numeralia vt bis ter ꝯfundūt ꝯfuse tm̄ mobilr̄ vt bis bibi vinum sup ponit li vinū ꝯfuse tm̄ mobiliter. Idez facit copulatū ⁊ disiunctū diuisiue tm̄ vt hic ⁊ rome vendit piper: li piper stat ꝯfuse tm̄ mobiliter. Idem facit hoc aduerbium imediate: vt imediate post hoc erit homo: li homo stat ꝯfuse tm̄ mobiliter.

Nona regula.

¶ Termini modales nominalit̄ v̄baliter ⁊ aduerbialit̄ sumpti in sensu cōposito cō fundunt confuse tantum immobiliter omnes terminos communes nō distributos vt necessario homo est: animal ⁊ homo est animal necessario.

Decima regula.

¶ Ista verba incipit desinit confundunt confuse tantum immobiliter terminū com munem non destributiuum: vt incipit esse aliquod tempus futurum.

Undecima regula.

¶ Uerba obligatoria confundunt confuse tantum immobiliter terminum commu nem non distributum: vt promitto tibi panem teneor tibi dare pecuniam.

Duodecima regula.

¶ Nota conditionis ⁊ rationis confundit tantum immobiliter terminum cō munē non distributum: vt si homo non est homo non est.

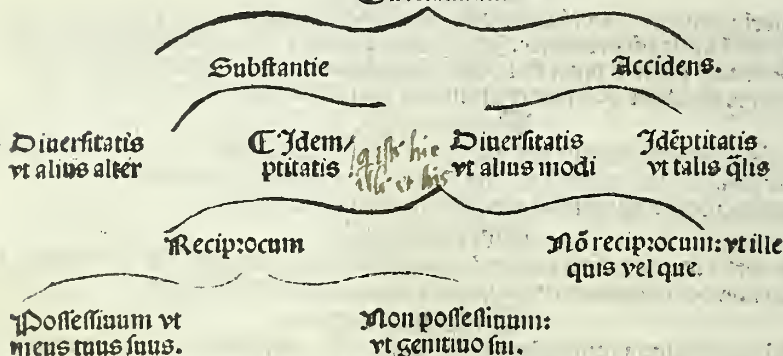
¶ Nota ꝙ signorum cōfundentiū aliqua sunt que indifferenter confundunt ante se ⁊ post se sicut sunt termini facientes sensum compositū ⁊ nota conditionis ⁊ ratio nis vt necessario homo est animal: ⁊ hō est animal necessario: si hō non est risibile non est: oēs dicti termini communes supponunt confuse tantum immobiliter: sed omnia alia signa nullo modo confundunt terminum precedentem vt homo non est ab hoīe differēs denariū tibi ꝓmitto supponūt dicti termini cōmunes determinate

¶ Nota q̄ꝫ si duo signa distributiua cadunt super aliquem terminum communez il la se impediunt ita ꝙ terminus communis non stat distributiue: vt non omnis hō est animal supponit li homo determinate: vnde aduerte ꝙ vel ambo signa distribu tiua sunt affirmatiua vel negatiua: aut vnum est affirmatiuum ⁊ aliud negatiuz: si affirmatiua tūc terminus cōmunis stat determinate: vt tu differs ab omni homine: supponit li homine determinate. Si negatiua imediate cadētia iteruz supponit de

erminate: vt nullus hō currit li hō supponit determinate: si vo cadant mediate ter/ mini⁹ cōis stat ꝯfuse tm̄: vt nullus hō nō currit: supponit li currēs ꝯfuse tm̄: vel vnū est affirmatiuū ⁊ aliud negatiuū iterū stat determiate: vt non oīs hō currit stat li hō determiate vt pꝫ ꝑ eqpollētes. Attēde tn̄ ꝙ si illa signa nō caderent taliter sup͛a ter minū cōem ꝙ qdlibet ꝑ se distribueret illū tūc se nō īpedirēt: vt dicēdo. A sorte dif/ fert oīs hō: supponit li hō distributiue: q: li differt nō hēt vim vt ꝯfundat li homo: q: nō distribuit nisi casum rectū ⁊ positū a parte post: sed dicēdo sortes differt ab oī hoīe: stat li hoīe determinate: q: signa cadunt taliter ꝙ se impediunt.

¶ Ultimo nota ꝙ si duo signa cadūt sup terminū cōem ita ꝙ vnū illoꝝ sit distribu tiuū ⁊ alterū ꝯfundēs ꝯfuse tm̄ tunc semꝑ terminus cois stat distributiue. sed aliqn̄ īmobiliter: iō vide si signū ꝯfundēs ꝯfuse tm̄ hēat vim mobilitādi vel īmobilitandi. Si pͥmo mō tūc stabit distributiue mobilr̄: vt scio oēm ꝓpōnem: supponit li ꝓposi tionē distributiue mobiliter. Si scdo modo tunc stabit distributiue immobiliter: vt necessario omnis homo est animal: supponit li homo distributiue īmobiliter.

De relatiuis:

Pro quo relatiua supponunt.

Relatiuū diuersitatis substātie ⁊ possessiuū. Siīr relatiuuꝫ accn̄tis tā idēptitatis q̄ȝ diuersitatis nō supponit p͛o illo p͛o quo suū aīs sed p͛o alio: exēplū de relatiuo di uersitatis substātie: aliqs hō currit ⁊ ali⁹ dormit p͛o alio supponit li ali⁹ ⁊ p͛o alio li hō: exēplū de possessiuo: aliqs hō diligit suū seruū: p͛o alio supponit li hō: p͛o alio li seruum: q: aliqs hō p͛o dn̄o ⁊ relatiuū p͛o suo seruo. Exēplū de relatiuo idēptitatis accn̄tis: vt aliqs hō est alb⁹: ⁊ talis est cygnus nō supponit li talis p͛o albedīe hoīs sed p͛o alia sibi siīi. Exemplū de relatiuo diuersitatis accn̄tis: vt cygnus est albus ⁊ aliusmodi est coruus: supponit li aliusmodi p͛o dissiīli illi p͛o q̄ suū aīs supponit

De relatiuo idemptitatis substantie.

Relatiuū idēptitatis substātie semꝑ supponit p͛o illo p͛o quo suū aīs supponit: ni/ si fuerit possessiuū: ⁊ hoc simplr̄ si fuerit cathegorice relatū: vel in cōpatione ad alte rū extremoꝝ si fuerit hyppothetice relatū. exēplū p͛imi sortes currit q mouet: sup/ ponit li q ꝑ sor. exemplū scdi aliqs hō est latro ⁊ tu es ille: supponit li ille p͛o aliquo hoīe nō simplr̄ sed p͛o eo qui est latro. Et hoc est semꝑ verū ꝙ relatiuū hyppotheti/ ce relatū refert suū aīs nō simplr̄ sed in cōpatione ad alterum extremoꝝ: nisi aīs

stet distributiue: quia tunc nõ refert nisi solum antecedens: vt quilibet homo currit ꝛ ille mouetur: supponit li ille pro quolibet homine: ꝛ nõ refert antecedẽs replicãdo: sed solum simpliciter: scilicet ꝛ ille idest quilibet homo mouetur.

Quomodo relatiua supponunt.

Prima regula.

Oẽ relatiuũ supponẽs p alio q̃ suũ antecedẽs excepto possessiuo nõ seqtur regulã sui añcedẽtis sed sui signi vl' sit: vñ aliqñ supponit eodẽ mõ: vt aliqs hõ currit ꝛ ali dormit: ãbo supponũt determiate: aliqñ relatiuũ ꝯfusius: vt hõ est alb ꝛ nullus talis vigilat añcedẽs supponit determinate ꝛ relatiuũ distributiue: aliqñ ecõuerso vt qlibet hõ est alb ꝛ talis currit: añcedẽs stat ꝯfuse distributiue ꝛ relatiuũ determiate.

Secunda regula.

¶ Oẽ relatiuũ idẽptitatis substãtie in eadẽ cathegorica sue añcedẽtis supponit eodẽ mõ sicut suũ antecedẽs: nisi añcedẽs stet ꝯfuse tm̃ q: tũc relatiuũ stat determiate. vt hõ currit q mouet: supponit li q determiate: sicut suũ añcedẽs: vt oĩs hõ q currit mouet supponit li q distributiue: sed dicẽdo: oĩs hõ est aĩal qđ est rõnale: supponit li qđ determinate. Et nota ꝙ cũ dr̃ oĩs hõ videt se: supponit relatiuũ distributiue: sicut antecedens: non simpliciter: sed referendo singula singulis: ꝛ ideo non significat ꝙ omnis homo videt oẽm hoiem: sed ꝙ iste videt se: ꝛ iste se: ꝛ sic de singulis.

Tertia regula.

¶ Oẽ relatiuũ idẽptitatis substãtie hypothetice relatũ stat sicut suũ añs: sed magis limitate: nisi añs supponat ꝯfuse tm̃: q: tũc nõ solũ stat magis limitate: sed etiam determiate: exẽplũ regule est si dixero: aliqs hõ est aĩal: ꝛ tu es ille: ita supponit determiate li ille sicut li hõ: sed tñ li ille magis limitate: q: refert replicãdo totã cõpõnẽ sui añtis: ꝛ iõ significat ꝙ tu es aliqs hõ q est aĩal: ꝛ nõ solũ ꝙ tu es aliquis hõ. Jn hoc differt a relatiuo cathegorice relato q: id refert nõ replicãdo: ꝛ hoc q: est in eadẽ cathegorica. Et ex his pꝫ ꝙ hec est falsa aliqs hõ est: ꝛ qlibet hõ est ille: q: scđa ps significat ꝙ aliqs hõ q est: qlibet hõ est: qđ est falsũ: ꝛ nõ significat ꝙ qlibet hõ est aliqs hõ: q: relatiuũ stat determiate: ꝛ nũc añcedẽs positũ loco relatiui stat ꝯfuse tm̃. Jdeo nõ sp licet loco relatiui ponere suũ añcedẽs: nisi fuerit suppositio: ꝛ si nõ põt fieri in eodẽ situ opꝫ facere ꝓpositiões aliqs de icõsueto mõ loq̃ndi: vt sint ꝯuertibiles cũ priori: vbi grã: ista est falsa: aliqs hõ est: ꝛ nullus hõ est ille: nec significat scđa ps ꝙ nullus hõ est aliqs hõ q est: sed significat ꝙ aliqs hõ q est nullus hõ est: vt saluet suppositio. Ex hoc si ꝯcludit ꝙ signũ vniuersale negatiuũ nõ ipeditũ nõ ꝯfundit p̃dicatũ: ꝛ tñ p̃cedit totã ꝓpositionẽ: ꝛ p̃dicatũ est terminus cõis: vt patet de ista: nullus hõ est ille: vbi li ille stat determiate: huic dr̃ ꝓcedẽdo totũ: q: p̃dicatũ nõ est capax ꝯfusionis: ꝛ hoc sp supius fuerat exp̃ssum: ꝛ ideo nil est cõtra p̃dicta.

De ampliatione.

Ampliatio est acceptio termini vltra significationẽ vbi p̃ucipalis vl' pticipij eiusdẽ: vt homo fuit: supponit li hõ nõ solũ pro homine qui est: nec solum pro homine qui fuit: sed disiunctim pro homine qui est vel fuit.

Prima regula.

Oĩs terminus supponẽs a pte añ respectu verbi de p̃terito vel sui pticipij ampliat ad supponẽdũ pro eo qđ est vel fuit vel fuerat: vt hõ fuit supponit li hõ pro eo hoie qui est vel fuit: ꝛ intelligit ista regula: nisi fiat restrictio: vt homo qui est fuit: nõ supponit li homo ampliatiue. Et iuxta hanc regulã ꝓcedunt tres conclusiones.

Prima conclusio.
Aliquis homo fuit ab eterno.

Secunda conclusio.
Puer fuit senex.

¶ Tertia cõclusio. Pr̃ fuit sine filio ꝛ filia. Eadẽ exẽpla põt formari de participijs.

Secunda regula.

¶ Oĩs terminus supponẽs a pte añ respectu verbi de futuro vel sui pticipij ampliat̃ ad supponẽdũ ꝓ eo qđ est vel erit. Et iuxta hãc regulã cõcedunt̃ tres conclusiones.

¶ Prima conclusio Aliquis homo erit quando erit mortuus: ꝛ hec est vera de iesu christo domino nostro ante passionem suam.

Secunda conclusio. Mortuus cantabit.

¶ Tertia conclusio. Album erit sine albedine.

Tertia regula.

¶ Omnis terminus supponens a parte ante ꝛ a parte post respectu istorum verboꝝ incipit desinit: potest: contingit: ꝛ suorũ participiorum ꝛ terminorũ verbalium significãtiũ aptitudinẽ: vt verbalia terminata in bilis vel in bile: vt amabilis vel amabile: siĩr cursor ꝛ scriptor q̃ nõ significãt aptũ sed aptitudinẽ: nã aliquis nõ scribẽs nec currens est scriptor ꝛ cursor: ampliatur ad supponendũ pro eo qđ est vel potest esse vel incipit vel desinit vel contingit esse: ꝛ iuxta hoc conceduntur tres conclusiones.

¶ Prima conclusio. Album potest esse nigrum.

¶ Secunda conclusio Papa potest esse laicus.

¶ Tertia conclusio Creans potest esse deus q̃uis nihil creet.

Quarta regula.

¶ Omnis terminus supponens a parte post in actiuis: ꝛ a parte ante in passiuis respectu verboꝝ vel terminorum potentiũ extendere actum suum tã in ens q̃ȝ in non ens: ampliat̃ ad supponendũ pro eo qđ est vel põt esse vel intelligi vt intelligo chimera: supponit li chimera ꝓ eo qđ est vel põt esse vel ĩtelligi vl' imaginari chimera.

¶ Idẽ dicas de istis v̈bis imaginor: colligo: cogito: significat: ꝛ supponit: qcqd enĩ cõtingit ĩtelligere ɔtĩgit ꝛ significare ꝛ supponẽ: ꝛ iuxta hoc tres ɔclusiões ɔcedunt̃

¶ Prima conclusio Intelligo non ens.

¶ Secunda conclusio Intelligo non intelligibile

¶ Tertia conclusio Intelligo chimerã: q̃uis nulla sit nec possit eẽ

¶ Ex dictis sequit̃ ꝙ a tertio adiacẽte ad secũdũ adiacens nõ valet cõsequentia affirmatiue in terminis ampliatiuis: vnde nõ sequitur. Adã est mortuus ergo adã est.

¶ Sequitur secundo ꝙ ista nõ est bona conuersio: Adam est mortuus: ergo aliqđ mortuũ est adã: sed sic debet conuerti: aliquod mortuũ est vel fuit adam ꝛ ita obserues in verbo de futuro ꝛ in ceteris ampliationibus.

¶ Sequitur tertio ꝙ iste non est bonus syllogismus: Omne futurũ est: Antichrist⁹ est futur⁹: ergo Antichristus est: q: li Antichristus in minori supponit ampliatiue ꝛ nõ in ɔclusione: ꝛ q: li futurũ in maiori est nomen ꝛ in minori est pticipiũ: q: quando participiũ ĩmediate nõ postponit̃ verbo ẽ nomen: q: tunc nõ fit vnũ ex verbo ꝛ participio: ideo minor debuit eẽ ista: antichristus est aliqđ futurũ: ꝛ tunc minor eẽt falsa: vnde nõ sequit̃. Antichristus est futurus: ergo est antichristus futurus.

De appellatione.

¶ Appellatio est acceptio termini in ꝓpõne limitatã vel ꝑ v̈bum vel participium

vt sortes est homo: li sortes: et li homo appellat tempus presens idest supponit soluz pro sorte qui est et pro homine qui est.

Appellatio.

Ampliationis — Temporis — Forme

De apellatione ampliationis.

Appellatio ampliationis est exceptio termini in propositione limitati per verbum ampliatiuum a parte ante et a parte post vel suum participium vel verbale: vt sortes incipit esse papa tam li sortes quam li papa stat ampliatiue pro eo quod est vel incipit esse sed differenter: quia li papa appellat inceptionem ita quod li stet pro eo quod est vel incipit esse: tamen restringitur ad fluendum pro eo quod incipit esse: sortes vero stat absolute ampliatiue.

Regula.

Omnis terminus sequens aliquod istorum verborum: incipit: desinit potest: contingit: vel suorum participiorum: vel verbalium significantium aptitudinem: appellat propriam ampliationem illorum: vt in exemplo patet superius posito.

De appellatione temporis.

Appellatio temporis est acceptio termini in propositione limitati per terminum verbalem secundum naturam temporalem verbi vel participij: vt sortes est homo supponit li sortes et li homo solum pro presenti sicut copula verbalis solum presentialiter consignificat.

Prima regula.

Omnis terminus supponens tam a parte ante quam a parte post respectu verbi de presenti: sine participio preteriti vel futuri: nullo etiam termino verbali sequente: appellat tempus presens: vt anima petri est spiritus: tam li anima quam li spiritus et li petri. stant pro eo quod est tantum.

Secunda regula.

Omnis terminus sequens verbum de preterito vel futuro vel suum participium appellat tempus preteritum vel futurum: vt Sortes fuit albus supponit li albus pro eo solum quod fuit. Similiter sortes erit albus supponit li albus pro eo soluz quod erit album.

Prima conclusio.

Et ideo procedit quod aliquod album fuit sortes: et tamen sortes non fuit aliquod album: dato quod sortes nunc primo sit albus: et ante hoc fuerit niger.

Secunda conclusio.

Similiter episcopum videbis: et non videbis episcopum: dato quod videbis sortem qui post hoc erit episcopus: et nunc sit laicus: et quod videbis ipsum quando erit laicus et non post.

De appellatione forme.

Appellatio forme est acceptio termini in propositione limitati per verbum vel participium significans actum vel habitum mentis. Regula.

Omnis terminus non simpliciter demonstratiuus: sequens verbum vel participium significans actum vel habitum mentis appellat formam. i. significat significatum suum sub propria ratione: vt cognosco sortem li sortes appellat suam formam. i. significat quod cognosco sortem sub ratione qua sortes: sed dicendo cognosco hoc: li hoc non appellat: quia non est differentia inter significatum et rationem propriam: ideo esset nugatio. Prima conclusio.

Ex quibus sequitur quod christum crucifixum de virgine natum adorauit Aristoteles: licet non adorauit christum crucifixum de virgine natum similiter. Secunda conclusio.
Patrem meum vellem esse in fouea: et non vellem patrem meum esse in fouea. Tertia conclusio.
Potum venenosum desidero bibere: tamen non desidero bibere potum venenosum.

De probationibus terminorum.

Propositionum.

Mediata: est que habet medium quo potest probari.

Immediata: est que non habet medium quo potest probari: et hoc est.

Mediata quintuplex.

Resolubilis. Exponibilis. Officiabilis. Descriptibilis. Probabilis per causas veritatis.

De resolubili propositione.

Resolubilis est triplex: scilicet indefinita: particularis: singularis non demonstratiua simpliciter: que probantur sumendo duo pronomina demonstratiua simpliciter primum conforme subiecto propositionis resolubilis: et secundum in recto vt patet in exemplis.

Indefinita	hoc currit.
homo currit	hoc est homo
	g° homo currit.
Particularis	hoc currit.
Aliquis homo currit	hoc est aliquis homo
	g° aliquis homo currit.
Singularis	hoc currit
Sorteres currit:	hoc est sortes.
	g° sortes currit.
Ampliatiue	hoc disputabit
Homo disputabit	hoc est vel erit homo
	g° homo disputabit.
Homo incipit currere	Hoc incipit currere
	hoc est vel incipit esse homo
	g° homo incipit currere.
In genitiuo casu	Huius est bona societas
Angeli est bona societas	hic est angelus
	g° angeli est bona societas
In datiuo casu	huic placeo
Deo placeo	hic est deus
	g° deo placeo
In aduerbio	nunc lego
Aliquando lego	nunc est aliquando.
	g° aliquando lego
	Tunc disputabis
Cras disputabis	tunc est vel erit cras
	g° cras disputabis
	De disiuncto collectiue sumpto
	hoc est asinus
	hoc est homo vel asinus

homo vel asinus est asinus
g° homo vel asinus est asinus. hec est falsa.
¶ De disiuncto diuisiue tento. sumpto
hoc vel asinus est asinus.
hoc est homo:
g° homo vel asinus est asinus. hec est vera.
¶ Ita dr̃ de copl'ato: vt sortes ꝛ pl'o currūt: ꝛ de ꝯditiōato: vt sor. si est hō ē risibilis

De particulari indefinita ꝛ singulari negatiua.

¶ Particularis vō idefinita: ꝛ singularis negatiua pōt ꝓbari dupl'r. p° resolutorie ꝛ hoc vbi subm̄ ꝑ aliq̄ supponit: vbi vō ꝑ nullo supponit nō pōt ꝓbari resolutorie q: mio: est falsa: debet igit' tūc al'r ꝓbari. s. ꝑ suū ꝯdictoriū. vbi grā: chimera nō est hō: ꝓbat' hoc mō suū ꝯdictoriū est falsū: ergo ista est vera. Et iux̄ hoc ꝓcedit' p°.

Prima conclusio.

¶ Minori te ꝛ quolibet maiori te tu es maior.
Maiori te ꝛ q̄libet miori te, tu es mio:. Et hoc sumēdo istas vt sūt de copulato s'bo
¶ Album pōt esse nigrū. Scd̄a ꝯclusio.
¶ Predestinatus pōt esse prescitus.
¶ Iustus pōt esse iniustus. Tertia ꝯclusio.
¶ Album fuit quando non fuit album.
¶ Heri episcopus predicauit quando non predicauit episcopus.
¶ Iustus iustissime condemnabitur pro peccato suo.

De exponibili.

¶ Exponibilis ꝓpōnis multas spēs: ꝛ primo de vl'ibus affirmatiuis est dicēdum.

De vniuersali affirmatiua.

¶ Vl'is affirmatiua exponit' ꝑ duas exponētes. s. ꝑ p̄iacentē ꝛ vl'em negatiuā: in q̄ ponit' li qn̄ iter totū subm̄ ꝛ p̄dicatū: ꝛ ei subiūgit' hoc ꝓnomē relatiuū ille illa illō in casu ꝯsili subō exponibilis. Ecce exēpla. ¶ Quilibet hō currit.
¶ Homo currit. Et nullus est homo quin ille currat.
Cuiuslibet hominis interest legere.
¶ Hominis interest legere. Et nihil homo quin illius intersit legere.
Omnis sacerdos potest esse papa.
¶ Sacerdos pōt eē papa Et nihil est vel pōt eē sacerdos qn̄ ille possit eē papa
¶ Ita dicat' de alijs vl'ibus ampliatiuis. ¶ Vbiqꝫ tu es.
¶ Alicubi es Et necubi es quin ibi sis.
¶ Semper es.
¶ Aliquando es Et nunq̄ꝫ es quin tu sis.
¶ Omnis homo vel asinus est asinus.
¶ Homo vel asinus est asinus. Et nihil est hō vel asinus qn̄ illud sit asinus
Et isto modo est falsa: quia secunda exponens est falsa.
Omnis homo vel asinus est asinus.
¶ Homo vel asinus est asinus. Et nihil est hō qn̄ illud vel asinus sit asinus.
Et hoc modo est vera: quia ambe exponentes sunt vere.

De vniuersali negatiua.

¶ Vl'is negatiua nō exponit': sed ꝓbat' dupl'r. s. ꝑ singulares vl' ꝑ suū ꝯdictoriū.
Primo modo Nullus homo est asinus. Secundo modo.
Nec iste homo est asinus nec iste homo est asinus ꝛ isti sunt
Suum ꝯtradictorium huius est falsum. s. illud: aliquis homo est

omnes homines masculi: ergo nullus homo &c.

asinus: ergo illa vlis negatiua est vera: nullus homo est asinus.

Ex dictis isero aliquas pclones. Prima pclusio.

Omne quod deus fecit est in hoc instanti. Similiter.
Omne quod fuit & erit est nunc. Similiter.
Omne qd erat est nunc. Scda conclusio.

Sortes est ois homo hic: & tn sortes hic no est ois homo Silr.
Tu es omnis homo hoc modo: & tamen hoc modo tu no es omnis homo similr.
Tu es ois ho vides sorte: & tn tu no es ois ho vides hoiez. Tertia pclo.

Quelibet singularis hui⁹ vlis ois ho est: est vera: & tn no quelibet singularis alicui⁹ singularis est vera. Silr ois fili⁹ hui⁹ aialis est asinus: & tn no ois fili⁹ alicuius aialis est asinus: iste oes ppones possunt pbari exponibiliter: lz no sint oes vniuersales. Sed ideo eas congregaui simul: quia multis locis deseruiunt.

De positiuo.

Positiuu copabilr sumptu p eque: exponit p tres exponetes: duas i qb⁹ ambo extrema copatiois pueniut: & tertia negatiua p negatione sui copatiui: salua suppone terminoz. Exepla sunt ista. Tu es ita fortis sicut petrus.

Tu es fortis — Petrus est fortis — Non petrus est fortior te.

Tu es ita fortis sicut omnis homo.

Tu es fortis — Homo est fortis — Non omnis homo est fortior te.

Prima conclusio.

Tu es ita fortis sicut omnis homo mudi: & tamen non es ita fortis sicut aliquis homo mundi. Secunda conclusio.

Diabolus no est ita malus sic de⁹: & tn diabolus est pessima creatura.

Tertia conclusio.

Capanile diui marci est ita magnu sicut tu: & tn tu no es ita magnus sic capanile diui marci.

De comparatiuo.

Copatiuu exponit p tres exponetes: duas in qb⁹ ambo extrema copatiois pueniunt & tertia in q scdz extremu negat a p° p positiuu copabilr sumptu: cu nota eqlitatis salua suppone terminoz. Exepla sunt ista.

Ego sum iocundus — Tu es iocundus — Non tu es ita iocundus sicut ego.

Tu es maior omni homine.

Tu es magnus — homo est magnus — Non ois homo est ita magnus sicut tu.

Prima conclusio.

Ego suz maior oi hoie mudi: & suz mior oi hoie mudi. Scda pclusio.
Tu es melior oi hoie mudi: & tn no oi hoie mudi tu es melior. Tertia pclo.

Ego sum potentior te & leone: & tamen non sum potentior leone.

De superlatiuo.

Suplatiuu pot dupliciter sumi: pmo absolute: scdo respectiue. Exeplu pmi: sortes est fortissimus. Exeplu scdi: sortes est fortissimus illoz: primo modo exponit per duas exponentes: secundo per tres: semp salua suppositione terminorum.

De comparatiuo et superlatiuo.

Primo modo sortes est maximus. Secūdo modo sortes est maximus istorum.

Sortes est magnus
Sortes nō potest
esse maior in sua latitudine.

Sortes est magnus
Isti sunt magni
Non isti sunt ita magni: sed valde minores sorte.

Prima conclusio.

¶ Decem sunt genera generalissima: et nullum istorum est generalissimū illorum.

Secunda conclusio.

¶ Tu es fortissimus istorum: et tñ tu nō es fortissimus. Tertia conclusio.

¶ Tu es calidissimus omniū hominū: et tu tamen es frigidissimus omniū hominum.

De differt: aliud: nō idem.

Differt: aliud: nō idē. exponunt per tres exponentes: duas affirmatiuas et tertiam negatiuam: salua semper suppositione terminorū: et temporis idemptitate.

Exempla sunt ista.

Sortes differt ab omni homine.

Sortes est | Homo est. | Et sortes nō est omnis homo

Sortes differt a platone.

¶ Sortes est | Plato est | Sortes nō est plato

Sortes differebat a platone.

¶ Sortes erat | Et plato erat secum | Et sortes nō erat plato

Sortes differt ab antichristo.

¶ Sortes erit | Antichristus erit secum | Et sortes nō erit antixpus.

Prima conclusio.

¶ Tu es aliud a deo: et tamen tu non es aliud ab aliquo ente.

Secunda conclusio.

¶ Tu non es idem chimere: et tamen tu non es non idem chimere.

Tertia conclusio.

¶ Licet in diuinis pater sit alius a filio: tamen pater non est aliud a filio. Nam ista pater est alius a filio probatur sic: pater est: et filius est: et pater non est filius: et hoc est verum: sed illa pater est aliud a filio. probatur sic. pater est. et filius est et pater nō est eadem res que est filius. Et hoc est falsum: vnde conceditur in diuinis quod pater est idem filio. et non est idem filio: tenendo li idem in prima in neutro genere: et in secunda in masculino genere. et ideo non contradicunt.

De exceptiuis et primo affirmatiua.

¶ Exceptiua affirmatiua exponitur per duas exponentes. in quarum prima remouetur predicatum a parte extra capta: et in secunda affirmatur idem predicatum de subiecto cum parte extra capta infinita. Exempla sunt ista.

Omnis homo preter sortem currit.

Sortes non currit | Omnis homo non sortes currit.

Ista vo. Non omnis homo preter sortem currit. probatur per suum contradictorium.

De exceptiua negatiua.

¶ Exceptiua negatiua exponitur per duas exponētes in quarū prima affirmatur pre

dicatum de parte extra capta: ⁊ in secunda negatur predicatū de subiecto cū parte extra capta infinitata. Exempla sunt ista.

Nullus homo preter sortem currit. Omnis homo preter sortem nō currit.

Sor. currit: ⁊ Nullus hō nō sor. cur. Sor. cur. ⁊ Oīs hō nō sor. nō currit.

De exceptiua propria.

Ad exceptiuam propriam requiruntur duo.

Primum ꝙ illud a quo fit exceptio stet ꝯfuse distributiue. Secundum ꝙ pars extra capta sit minus cōmunis illo a quo fit exceptio.

¶ Correlarium. Non omnis exceptiua repugnat sue preiacenti: patet de ista omne ens preter chimeram est ens. Aliud correlarium.

¶ Dictio exceptiua hēt vim imobilitādi terminū p̄cedentē: pȝ de illa oīs hō p̄ter sor. currit: li hō supponit ꝯfuse distributiue imobilr̄: q2 si descēderet̄ fieret exceptiua impropria ꝓpter defectum prime ꝯditionis: ⁊ nō habet illam vim ab aliquo signo nisi a li preter vt patet. Conclusiones.

¶ Tu nō differs nisi ab asino: ⁊ nō a nllo nisi ab asino differs: pᵃ ꝑs pȝ q2 differs ab asino: ⁊ nō differs ab alio q̄ȝ ab asino: pᵃ exponēs pȝ .s. tu differs ab asino: ⁊ scd̄a ꝓbat̄: q2 si nō det̄ oppositū: tu differs ab alio q̄ȝ ab asino: ergo tu nō es aliud q̄ȝ asinꝰ qd̄ est falsū pȝ ꝯn̄tia ab exposita ad vnā suaꝝ exponētiū. Deinde ꝓbat̄ ꝙ nō a nullo nisi ab asino differs: q2 si nō det̄ oppositū ꝙ a nullo nisi ab asino differs igit̄ a nullo nō asino differs: pȝ ꝯn̄tia vt p̄us ⁊ ꝯn̄s falsū est: q2 suū ꝯdictoriū est verū .s. ab aliquo nō asino differs: q2 ab equo ⁊ iō ꝯcedit̄ ꝙ nō differs ab alio q̄ȝ ab asino: ⁊ tn̄ ab alio q̄ȝ ab asino differs. De exclusiuis.

¶ Quinq3 modis exclusiue fieri p̄nt sine negatiōe sequēte. p̄mo cū nota exclusiōis p̄cedit ⁊ cadit supra subm tm̄: ⁊ exponit̄ p copulatū: exēplū: tm̄ sor. currit: sortes ⁊ nihil nō sor. currit: ita ꝙ sit copulatū ⁊ nō copulatiua. Scd̄o cū cadit supra totū: ⁊ tūc exponitur per copulatiuam. Exemplum.

Tantum sortes currit.

Sortes currit. Et nihil non sortes currit

illa vocatur preiacens illa est negatiua de subiecto infinito

Tertio cū nota exclusiōis cadit īter ꝑtes subiecti ⁊ tūc exponit̄ ꝑ copulatū. vbi gr̄a.

Sortes tantum disputans placet.

Sortes disputans Et non sortes disputans placet.

Quarto cū nota est inter subiectum ⁊ predicatum: siue precedat siue sequatur copulam principalem ⁊ tunc probatur ꝑ copulatiuā: verbi gratia.

Sortes tantum est homo. Sortes est homo.

Sortes est tantum homo Et non est no n homo: ita ꝙ vna negatio sit ad verbum principale ⁊ alia infinitatio ad predicatum.

Quinto cum nota exclusionis est inter partes predicati: ⁊ tunc exponitur ꝑ copulatiuam: verbi gratia. Sortes est animal tm̄ bipes.

Sortes est animal bipes. Et sortes non est animal nō bipes ita ꝙ cadat infinitatio vbi nota exclusionis prius erat.

¶ Ultra istos quinque modos sine negatione sequente: sunt alie quattuor cum negatione sequente de quibus per ordinem dantur exempla et expositiones: primo cum nota precedit et solum cadit supra subiectum: et tunc exponitur per copulatum: verbi gratia.

Tantum sortes non currit.

¶ Sortes — Et nihil non sortes non currit.

Et ista significat quod illud quod est sortes et non aliud quam sortes id dico non currit. Secundo cum cadit in totam propositionem: et tunc probatur per copulatiuam mediante signo distributiuo affirmatiuo hoc modo. Tantum sortes non currit

Sortes non currit — Et quodlibet non sortes currit.

Tertio cum cadit inter partes subiecti et tunc probatur per copulatum: vt in exemplo.

Sortes tantum disputans non currit.

Sortes disputans — Et non disputans non currit.

Quarto cum nota est inter subiectum et predicatum et precedit copulam tunc probatur per copulatiuam.

Sortes tantum non est disputans.

Sortes non est disputans — Et sortes est quodlibet non disputans.

¶ Quinti modi non potest dare regula cum negatione sequente: quia tunc negatio sequeretur verbum principale: et sic esset potius infinitatio quam negatio. Et si dicis quod posset adhuc dari alia exclusiua que non esset aliqua dictorum .ix. modorum. scilicet cum li tantum sequeretur totam propositionem: vt dicendo homo est ridens tantum huic dicitur quod illa reducitur ad quartum modum prius positum: nam ista equalent ad bonum intellectum: sor. est ridens tantum: et sor. est tantum ridens: itaque .ix. exclusiuarum sunt ordines seu modi inuicem non coincidentes: et non possunt esse plures quia non videtur quomodo aliter possit exclusionis nota in propositione poni. Prima conclusio.

Tu tantum es homo. et tu non tantum tu es homo. Secunda conclusio.

Tantum sortes currit: et non tantum sortes currit: dato quod li tantum cadat solum supra subiectum in prima et in secunda supra totam propositionem. Tertia conclusio.

Ista propositio homo est asinus precise significat verum et falsum: possibile et impossibile: immo necessarium et impossibile.

Postremo hic aduerte quod dictio exclusiua quando cadit supra terminum pluralis numeri potest exponi dupliciter: primo per notam infinitatis: secundo per notam pluralitatis: verbi gratia.

Tantum duodecim sunt apostoli dei.

Duodecim sunt apostoli dei et nulla non duodecim sunt apostoli dei: et hec est falsa.	Duodecim sunt apostoli dei et non plures quam duodecim sunt apostoli dei: et hoc modo est vera.

De reduplicatiuis.

Nota quod iste note siue dictiones. s. inquantum: prout: per se secundum quod: possunt teneri dupliciter: primo specificatiue: secundo reduplicatiue: primo modo non exponuntur sed describuntur: sicut ego peto a te pecuniam inquantum heres. i. ego peto a te pecuniam ea ratione qua heres. Secundo modo exponuntur per tres exponentes duas absolutas et tertiam conditionatam transcendenter vt in exemplis patet manifeste. Et sine negatione sequente.

Sortes inquantum homo est animal.

Sortes est homo   Sortes est animal.   Et aliqd est hō illud est aīal.

Homo inquātū hō nō est angelus   Cū negatione sequēte.

Homo est hō   Homo nō est angelus   Et si aliqd est hō id nō est angelus.

¶ Si vero negatio pcedit notā reduplicationis: tunc exponit p pbatū vł iprobat p suū ↄtradictoriū: vbi grā: volo pbare ꝙ hec est vera: sortes nō inqntū hō est sortes: arguo sic suū ↄtradictoriū est falsum scilicet sor. inquantū hō est sortes: ergo hec est vera scilicet sor. nō inquantum homo est sortes. consequentia tenet per legem contradictoriorum: antecedens patet exponendo.   Prima conclusio.

Deus hō est īfinit⁹ ⁊ īmēsus: ⁊ tñ deus hō nō inqnatū hō est infinitus ⁊ imensus.

Secunda conclusio.

¶ Sortes inquantū hō est risibilis: ⁊ tamen sortes nō inquantū animal est risibilis.

Tertia conclusio.

Aliqua inqnātū ↄueniūt differūt ⁊ tñ nō aliq̄ inquātū ↄueniūt differūt: tenēdo in pma li inquantū reduplicatiue: ⁊ in scd̄a specificatiue. Silr̄ ↄcedit ꝙ ens inquantū ens est subiectū methaphisice: tenēdo li inquātū specificatiue: ⁊ tñ ens nō inquātuꝫ ens est subiectum metaphisice: tenendo li inquantum reduplicatiue.

De immediate.

¶ Immediate exponit p duas exponētes: videlicet p pmā piacentem ⁊ secundam vniuersalē negatiuā sibi corrñdentē in hunc modū: Sine negatiōe seqnte de futuro.

Immediate post hoc erit antichristus.

Post hoc erit antichristus.   Et nullum erit instans post hoc quin iter illud ⁊ hoc erit antichristus.

De immediate sine negatione de preterito.

Immediate ante hoc fuit antichristus.

Ante hoc fuit antichristus   Et nullum fuit instans ante hoc: qn inter. illud ⁊ hoc fuerit antichristus.

De immediate cum negatione sequenti.

Immediate post hoc tu non eris papa.

Post hoc tu non eris papa.   Et nullū erit instans post hoc: qn iter illud ⁊ hoc tu non eris papa.

Ita dicatur de preterito suo modo.

¶ Si vō negatio precedat: tunc non exponitur: sed more consueto probatur p suuꝫ contradictorium: vt hec est falsa. Immediate post hoc tu eris papa ergo ista negatiua est vera: non immediate post hoc tu eris papa: similiter ista est falsa. Immediate post hoc tu non eris homo: ergo ista est vera: non immediate post hoc tu non eris homo.

Prima conclusio.

Immediate post hoc duo ꝯtradictoria inuicem ꝯtradicentia erunt vera: et falsa: et tamen nō simul erunt vera nec falsa. Secunda cōclusio.

Immediate post hoc erit aliqđ instans: qđ nō imediate: sed mediate post hoc erit. Tertia conclusio.

Immediate post hoc aliqua pars huius spatij erit pertransita: et tamen nulla pars huius spatij immediate post hoc erit pertransita.

De necessario.

¶ Necessario exponitur per duas exponentes: scilicet per primam ꝑiacentem et secundam per oppositas qualitates secundū exigentiam verbi: vt in exemplo patet.

De necessario de presenti affirmatiue.

Necessario deus est.

Deus est — Et nō potest esse quin deus sit

Cum negatione sequeni et de presenti.

Necessario vacuum non est.

Vacuum nō est. — Et nō potest esse ꝙ vacuum sit

De preterito affirmatiue.

Necessario deus fuit.

Deus fuit. — Et non potest esse quin deus fuerit.

De futuro cum negatione sequenti.

Necessario chimera non erit.

Chimera non erit. — Et non poterit esse ꝙ chimera erit.

¶ Si vero negatio precedat: tunc nō exponitur: sed per suum contradictorium probatur vel improbatur. verbi gratia: hec est vera non necessario chimera est: quia hec est falsa: necessario chimera est. Prima conclusio.

¶ Non necessario tu es: et tamen necessario tu es sumēdo li necessario in prima adverbialiter: et in secūda noialr et casus ablatiui: q: sic debet resolui. Scđa ꝯclo

¶ Necessario aliquid est quod ꝯtingenter est et tamen nihil quod necessario est cōtingenter est. Tertia conclusio.

¶ Nescio tu curris vel tu nō curris: et tm̄ nec nescio tu curris: nec nescio tu nō curris.

De contingenter.

¶ Contingenter similiter exponitur per duas exponentes: primam ꝑiacentem et secundam per oppositas qualitates scḋm exigentiam verbi.

De contingenter affirmatiue de presenti.

¶ Contingenter sortes est.

¶ Sortes est. — Et potest esse ꝙ sortes non sit.

De preterito affirmatiue.

¶ Contingenter antichristus non est.

Antichristus non est. — Et potest esse ꝙ antichristus sit.

De preterito affirmatiue.

Contingenter adam fuit.

Adam fuit — Et potuit esse q adam non fuerit.

De futuro negatiue.

Contingenter tu non saluaberis.

Tu non saluaberis — Et poterit esse q tu saluaberis.

Si vo negatio pcedat nō exponit sed more pdicto per suum contradictorium probatur vel improbatur. verbi gratia. hec est vera contingenter sor. non saluabitur: q2 hec est falsa. Nam cōtingēter sor. non saluabit. Prima conclusio.

Omnis homo contingenter est: et tamen non contingenter: immo necessario omnis homo est. Secunda conclusio.

Cōtingēter tu curris. et tn̄ nō ptingēter tu curris vel tu nō curris. Tertia pclō.

Contingenter deus fuit in a instanti. et tamen in a instanti deus necessario fuit.

De ab eterno.

Ab eterno noialr resoluit. sed aduerbialr p eternalr exponit p duas exponētes fm existētia vbi hoc mō. Exēplū de pterito. Ab eterno de9 fuit.

Ante aliquod tempus deus fuit. — Et nō est vel fuit aliqd tempus finitum quin ante illud deus fuerit.

De futuro.

Ab eterno anima intellectiua erit.

Post aliqd tempus aia intellectiua erit. — Et nō est vel erit aliqd tempus finitū quin post illud anima intellectiua erit.

Si vo negatio sequeret eodē mō exponit: si vo pcedit per suum pdictoriu3 probatur vel improbatur. Prima conclusio.

Ab eterno tu fuisti: et tn̄ nō eternalr tu fuisti. Scda pclusio.

Ab eterno fuit aliqd instās: et tn̄ nullu3 instās fuit ab eterno.

Tertia conclusio.

Eternaliter erit aliquid, quod non eternaliter erit.

De semper.

Semp sumit duob9 modis p° simplr p oi tpis dria: et sic semp ppō talis in qua ponit li semp est falsa: scdo respectiue nō p oi tpe sed fm exigētiā vbi: vbi grā.

De semper absolute.

Semper deus fuit.

Aliquando deus fuit. — Et nō est vl fuit vl erit aliqd aliqn qn tūc de9 fuerit.

De semper respectiue de presenti

Semper tu es.

Aliquando tu es — Et non es aliquod aliquando quin tunc tu sis.

De preterito.

Semper deus fuit.

Aliquando deus fuit. — Et nõ fuit aliqđ aliqñ quin tũc deus fuerit.

De futuro.

Semper deus est.

Aliquando deus erit — Et nõ erit aliqđ aliqñ quin tanc dens erit.

Si negatio sequit̃ eodem modo exponit̃. si võ precedat ꝓbat̃ vt prius dictũ est. scilicet ꝯtradictorium suum. Prima conclusio.

Semp fuit aliqua dies: ⁊ nulla dies semper fuit. Scđa cõclusio.

Omne qđ monet̃ semp se habet vno modo. Tertia conclusio.

Semp erit aliquis homo: ⁊ tñ nullus homo viuet vltra ducẽtos annos.

De totus.

Tot⁹ dupl'r põt teneri. p⁹ mõ sincathegorematice: ⁊ tantũ valet quãtũ hoc complexũ quelibet pars: ⁊ tũc est exponibilis sicut vl'is affirmatiua iplicite. scđo cathegorematice ⁊ valet tãtũ quãtũ ens cõplexũ siue ꝑfectũ cui nihil deest. Tenet̃ autez p⁹ mõ qñ ꝓcedit nullo cathegoremate ꝓcedẽte iplicite vel explicite: vt tot⁹ sortes est albus. Scđo modo tenet̃ quando aliqđ cathegorema ꝓcedit li totus: vt sortes est tot⁹ alb⁹. i. sortes est quoddã ens ꝑfectũ cui nihil deest in albedie. sortes tot⁹ est hõ: vel sortes est tot⁹ homo. i. sortes est homo ꝑfectus cui nihil deest in humanitate.

De totus sincathegorematice sine negatione sequenti.

Totus sortes est aliquid sortis.

Pars sortis est aliquid sortis. — Et nulla est ꝑs sor. qn ista sit aliqd sortis.

Si võ negatio seq̃t̃ li tot⁹: vt tot⁹: sortes nõ est alb⁹: nõ exponit̃: q: equalet vl'i negatiue: sed ꝓbat̃ ꝑ singularia vel ꝑ ꝯdictoriũ vt dictũ fuit supra. Sil'r si negatio ꝓcedit li tot⁹ ꝓbatur per ꝯdictorium. Prima conclusio.

Licet totus sortes sit aliquid sortis: nõ tñ totus sortes est minor sorte: quia anima intellectiua nõ est minor cuz nõ sit quãta: ⁊ corpus totũ sor. nõ est minus sorte.

Secunda conclusio.

Licet tot⁹ sortes sit ꝑs sortis: nõ tñ tot⁹ hõ est ꝑs sortis. Tertia conclusio.

In capite tuo est totũ qđ est in mũdo: sil'r in aĩa tua est tota sapiẽtia mũdi: non tñ totũ qđ est in mũdo est in capite tuo: nec tota sapiẽtia mũdi est in anim tuaa.

De infinito.

Infinit⁹ sil'r põt teneri dupl'r: sincathegorematice ⁊ cathegorematice cathegorematice valet tãtũ q̃tũ vnũ ens: sine ꝓncipio ⁊ sine fine: ⁊ tũc nõ exponit̃. Sincathegorematice qñ ꝓcedit nullo cathegorematice ꝓcedẽte: ⁊ tũc põt dupl'r exponi.

Primo mõ in singulari — Infinitũ tp̃s est elapsuz — Scd̃o mõ in singulari.

Aliquantum tempus est elapsum Et duplum ad illud: ⁊ triplum ad illud: ⁊ sic in infinitum.

Aliquãtũ tẽpus est elapsuz: ⁊ nullum est vel fuit aliquãtũ tp̃s finitũ elapsuz quin maius illo sit elapsum.

Primo mõ in plurali numero — Infinita sunt finita — Scd̃o mõ in p̃lali nũero.

Finita sunt finita: ⁊ in duplo plura: ⁊ in triplo plura: ⁊ sic in infinitum sunt finita.

Finita sunt finita: ⁊ non sunt tot finita quin plura illis sint finita.

¶ Si v̄o negatio sequat̃ aut p̃cedat p̃bat̃ sicut totus. Prima cõclusio.

¶ Infinitũ corpus põt dñs p̃ducẽ ⁊ nõ tñ nõ põt p̃ducẽ corpus ĩfinitũ: q̃z oẽ corpus est figuratũ: ergo finitũ. q̃z termĩo vel terminis clausuz. Scd̃a p̃clõ.

¶ Infinit⁹ numerus est finitus: ⁊ tñ nullus numerus finitus est ĩfinitus sicut ĩfinitis finita sunt plura: ⁊ tñ nulla finita plura sunt infinitis. Tertia conclusio.

¶ Infinitũ numerũ potes numerare: ⁊ tñ nõ potes numerare numerũ infinitum.

De officiabilibus.

¶ Propositio officiabilis est cui⁹ dictũ siue oĩo infinitiua determinat̃ per terminũ modalem vel concernentem actum mentis in sensu composito: hoc modo.

Possibile est sortem currere.

Hec p̃positio est possibilis: sor. currit. — que significat adequate sor. currere

Necesse est deum esse.

Hec propositio est necessaria: deus est. — que adequate significat deuz esse.

Per se homo est animal.

Hec p̃põ est p̃ se: homo est aĩal — que adequate significat hoĩem esse aĩal.

Per se primo homo est risibilis.

Hec p̃põ est p̃ se p̃mo: hõ est risibilis. — que adeq̃te significat hoĩez eẽ risibilez.

Per se non primo sor. est risibilis.

Hec p̃põ est p̃ se nõ p̃mo: sor. est risibilis. — que adeq̃te significat sor. eẽ risibilẽ.

Per accidens homo est albus.

Hec p̃põ est p̃ accñs: homo est albus: — que adequate significat hoĩez eẽ albuz.

Scio deum esse.

Hec p̃positio est scita a me deus est. — que adequate significat deum esse.

Intellectum est a me sortem sedere

Hec ꝑpositio est itellecta a me sor. sedet | que adequate significat sor. sedere

Dubium est mihi regem sedere

Hec ꝑpositio est mihi dubia rex sedet | que adequate significat regem sedere

Prima conclusio.

Albũ põt esse nigrũ: ⁊ tñ ipossibile est albũ esse nigrũ: Silr̃ p̄destinat⁹ põt esse p̄scitus: ⁊ tñ ipossibile est predestinatũ esse p̄scitũ. Secunda conclusio.

¶ Oẽm hoiem ꝯtingens est esse: tñ necesse est oẽm hoiez esse sicut ipossibile est oẽm hoiem nõ esse: ⁊ tñ oẽm hoiem possibile est nõ esse. Tertia ꝯclo.

Tu scis alterꝫ istorꝫ eẽ verũ: demõstratis duob⁹ ꝯ̄dictorijs tibi dubijs: ⁊ tñ neutrũ illorꝫ scis esse verũ. Silr̃ sorte scio esse corã me ⁊ tñ nescio sorte esse in rerũ natura.

¶ Hic nota ꝙ isti termini: necẽ ꝯtingẽs ⁊c̃. ꝑñt sumi duob⁹ modis: p̃mo resolubiliter: vt sũt q̃dã accidẽtia substãtiua in neutro gñe: scdo officiabiliter: vt determinãt orõnẽ infinitã q̃si suũ substãtiuũ siue subiectũ. Et iuxta hoc ꝯcedit ꝙ necessariũ est ꝙ deus nunq̃ fuit nec erit nec est: ⁊ tñ necessariũ est deũ fuisse fore ⁊ esse. Silr̃ possibile est ꝙ nihil fuit nec erit nec est: ⁊ tñ impossibile est nihil fuisse fore ⁊ esse Silr̃ li necessario põt teneri dupliciter: scilicet resolubilit̃ vt sit casus datiui vl̃ ablatiui ⁊ exponit̃ vt p̄us patuit: ⁊ iuxta p̄dicta ꝯcedunt̃ alique cõclusiones quarꝫ p̃ma est illa.

Prima conclusio.

¶ Necessario tu fuisti ꝑduct⁹: ⁊ tñ nõ necessario imo cõtingẽter tu fuisti ꝑductus.

Secunda conclusio.

¶ Necessario est te fuisse: ⁊ tamen non necessario: immo contingenter tu fuisti.

Tertia conclusio.

¶ Necessario aliqd est qd cõtingenter est: ⁊ tñ nihil qd necessario est cõtingẽter est.

De scriptibili propositione.

Propositio descriptibilis est in qua terminus concernens actum mentis determinat incomplexum. Et potest esse dupliciter: q: vel illud incomplexuz non est signũ complexi: vel est signum complexi.

Si incomplexum non est signum complexi sic describit̃.

Cognosco sortem.	Cognosco aliquid ea ratione qua sortes.
Intelligo bonum	Intelligo aliquid ea ratione qua bonum.
Desidero scientiam	Desidero aliquid ea ratione qua scientia.
Recordor matris mee	Recordor alicuius ea rõne q̃ mater mea.
Imaginor montẽ aureũ	Imaginor aliqd ea rõne q̃ mons aureus.

Si vero incomplexum est signum complexi: sic describitur.

Scio a propositionẽ.

Scio adequatum significatum a ꝑpõnis | quod scio adequate significare p a.

Dubito a ⁊ b propositiones

Dubito significata adeq̃ta a ⁊ b ꝑpõnũ | q̃ scio adeq̃te significari p a ⁊ b ꝑpõnes

Credo hanc propositionem.

Credo adequatuʒ significatũ huius ꝑpõnis | ꝙ scio adequate significari per hãc

Isti credunt multas ꝑpositiones.

Credunt isti adequata significata multarum ꝑpõnum | que ipsi credunt adequate significari per illas.

¶ Nota ꝙ ista verba: scio: credo: dubito nõ pñt determinare nisi cõplexũ implicite vel explicite: vñ nõ bñ dicit᷑ scio sortẽ: sed alia verba: vt ĩtelligo: cognosco pñt ĩdifferẽter determinare cõplexũ ⁊ incõplexũ: nã indifferẽter possumus dicere: ĩtelligo sortẽ: ĩtelligo a ꝑpositionẽ: ⁊ intelligo: sortẽ currere. ¶ Prima ɔclõ.

Deum triñũ ⁊ vnũ cognouit aristoteles: ⁊ tamen aristoteles non cognouit deuʒ trinum ⁊ vnum. Secunda conclusio.

Et si iudeus odit xp̃m tñ xp̃m nõ odit sed amat. Tertia ɔclõ.

Uenientem cognosco ⁊ tamen non cognosco venientem.

De probabilibus per causas veritatis.

¶ Probabilis per causas veritatis est illa propositio q̃ habet multas causas veritatis disiunctiue sumptas: sicut incipit: desinit ⁊ ablatiuus in consequentia.

De incipit.

¶ Incipit ꝓbat᷑ ꝑ disiunctiuã cõpositã ex duabꝰ copulatiuis quaꝝ p̃ᵃ fit ex affirmatiua pñti: ⁊ negatiua đ p̃terito: ⁊ scđa ex negatiua de pñti ⁊ affirmatiua đ futuro: vt

Sortes incipit esse albus.

Sortes est albus: ⁊ non immediate ante instans qđ est presens sortes fuit albus. | vel | Sortes non est albus: Et immediate post hoc instans qđ est presens sortes erit albus.

¶ Prima conclusio.

¶ Tu incipis esse albus: ⁊ nõ incipis esse coloratus. Secũda ɔclusio.

¶ Incipit esse oẽ qđ est: ⁊ tñ nõ oẽ qđ est incipit esse: nec incipit esse aliqd qđ est: licet aliquid qđ est incipiat esse. Tertia conclusio.

¶ Tu incipis videre: quemlibet hominem: ⁊ nullum homineʒ incipis videre: nec aliqueʒ hominem incipis: videre: nec incipis videre aliquem homineʒ.

De desinit.

¶ Desinit ꝓbat᷑ ꝑ disiunctiuam cõpositã ex cõtradictorijs copulatiuis ad incipit: quaruʒ prima fit ex affirmatiua de pñti ⁊ negatiua de futuro: ⁊ secũda ex negatiua de pñti ⁊ affirmatiua de p̃terito: vbi grã. Sortes desinit esse

Sortes est. ⁊ ĩmediate post instans quod est presens sortes non erit | vel | Sortes nõ est: ⁊ ĩmediate añ hoc instans qđ est presens sortes fuit.

¶ Prima conclusio.

¶ Deus desinit esse in hoc instanti: ⁊ tamen in hoc instanti: deus non desinit esse.

Secunda conclusio.

¶ Licet de⁹ desinat eē in hoc istātitū nō desinit eē in aliq̄ istāti. Tertia ꝯclo.
¶ Tu desinis scire oēꝫ ꝑpositionē: ꝛ nō desinis scire aliquā: nec aliquā dśinis scire.

De ablatiuo in consequentia.

¶ Ablatiuus in cōsequentia ꝓbatur per disiunctiuam ex temporali: conditiona li ꝛ causali compositam: verbi gratia. Sole oriente fit dies.

Quia sol oritur fit dies vel Si sol oritur fit dies. vel Qū sol oritur fit dies.

Prima conclusio.

Non aliquo homine currente tu es asinus: nec nullo homine currente tu es asinus
Nō sequit̄ nō aliquo hoīe currēte tu es asinus ergo nullo hoīe currente tu es asinus

Secunda conclusio.

¶ Licet nō aliquo hoīe currēte tu es asinus: tū aliquo hoīe currēte tu nō es asinus.
¶ Nota quecunq; ꝑpositio ꝓbat̄ copulatiue siue resolubiliter siue exponibiliter siue officiabiliter siue discriptibiliter ei⁹ ꝯtradictoriū est ꝓbabile ꝑ causas v̄itatis scilicet ꝑ disiunctiuā compositā ex ꝑtib⁹ ꝯtradictorijs. vbi grā hec ꝑpositio: sortes nō currit ꝓbat̄ ꝑ hanc disiunctiuā hoc nō currit vł hoc nō est sortes: q: hec ꝑpositio sortes currit: que est sua ꝯtradictoria: ꝓbat̄ ꝑ hanc copulatiuā: hoc currit ꝛ hoc est sortes ꝛ ita dicas de officialibus exponibilib⁹ ꝛ descriptibilib⁹. ¶ Nota ꝙ oīa v̄ba p̄ter substantiua dūr adiectiua ꝛ pñt adiectiua ꝓbari resolutorie ꝑ suꝫ es est: ꝛ ꝑticipium ꝑportionatū. verbi gratia: probatur sit resolutorie.

Sortes est currens. Sortes currit.
ergo sortes currit: ꝛ econuerso sequitur. ergo sortes est currens.

¶ In prima arguitur a resoluente ad resolutam in secunda econuerso.
¶ Post oīa p̄dicta debes diligenter aduertere cū ꝑponit̄ tibi aliq̄ ꝑpositio statim debes videre an sit mediata an imediata: si est imediata nō pōt ꝓbari: q: ad sensuꝫ vel intellectū est ꝑ se nota: ꝛ ꝯtra negātes ꝑ se nota: nō est ampli⁹ disputādum: si v̄o est mediata debes videre an sit affirmatiua vel negatiua: si est negatiua: debes eaꝫ ꝓbare ꝑ causas veritatis: aut per contradictoriū: aut per singulares: vt supra dictū est: si v̄o est affirmatiua tunc vide an sit cathegorica vel hyppothetica: si cathegorica vide primuꝫ terminuꝫ mediatuꝫ ꝛ ab eo debes inchoare ꝑpositionis probationē quia a primo termino mediato semper inchoanda est probationis probatio: ꝛ non per saltum debes propositionem probare: quia fiunt multe deceptiones exponēdo ꝑpositionem nō exponibilem sed resolubilem ꝛ ecōuerso. verbi gratia: ista propositio aliquod album incipit esse sortes: est resoluēda ratione de li aliquod album ꝛ nō probanda ratione de li incipit per causas veritatis. Appello autem primum terminum non ſm situm sed ſm denominationem: vt in modalibus sepe modus ſm situm est vltimus: ꝛ tamen ſm denominationem est primus: similiter in hyppothetica: nota hyppothetica ſm situm quasi semper est media. ꝛ ſm denominationeꝫ est prima. Facta autem probatione primi termini debes gradatim procedere ad aliuꝫ siquis est: ꝛ sic donec omnes termini mediati propositionis cathegorice fuerint ſm exigentiam declarati: si v̄o propositio fuerit hyppothetica tunc vide an sit cathegorice vel hyppothetice ꝓbāda: si cathegorice tūc proba eā sicut dixi de cathegorica: vbi grā. Necessario tu curris vel tu non curris: si li necessario cadat ī totū: lꝫ ista sit hypothetica disiūctiua cū in ea ꝯiūgant̄ plures cathegorice ꝑ notā disiunctiōis: tū non est hyppothetice disiunctiue probāda: sed cathegorice exponibiliter hoc mō.

¶ Necessario tu curris vel tu non curris.

Tu curris vel tu nõ curris

Et nõ põt eẽ qn tu curras vel tu nõ curras.

Silr ista: necessariũ est te moueri si tu curris. si li necessariũ cadat in totũ: licet sit hypothetica ꝯditionalis: tñ nõ est hypothetica ꝯditionaliter ꝓbanda. sed more cathegorico officiabiliter offerenda hoc modo. Hec ꝓpositio est necessaria. tu moueris si tu curris que adequate significat te moueri: si tu curris. ergo ⁊c.

¶ Ubi vo sit hypothetica hypothetice ꝓbanda: tunc aut copulatiue aut disiunctiue aut ꝯditionaliter ſm ꝙ dictũ est in capitulo de hypotheticis debes īferre hypotheticã eẽ verã vel falsã: possibilẽ vel īpossibilẽ. necessariã vel ꝯtingentẽ. vbi grã. altera ps pncipalis huius disiunctiue affirmatiue est vera: ergo hec disiunctiua est vera: ⁊ sic nulla ꝓpositio erit q̃ tibi occurret: si sit ꝓbabilis: quã stati īferre nõ possis.

Sequitur tractatus consequentiarum.

De consequentiis tractatus quartus.

¶ Consequentia est illatio consequentis ex antecedente: vt homo currit: ergo animal currit. Antecedens est illud quod p̃cedit notam illationis. Consequens est illud quod sequitur. Li ergo vel li igitur est nota illationis.

Consequentiarum alia.

¶ Bona est illa in qua oppositum consequentis repugnat antecedenti: vt homo currit. ergo animal currit. quia hec repugnant homo currit ⁊ nullum animal currit.

Mala est illa in qua oppsitũ consequentis non repugnat antecedenti sine stat cũ eo: vt tu es hõ ergo tu es rex. q: nõ repugnat te eẽ hoĩez ⁊ nõ regẽ

Bonarum alia.

¶ Formalis est illa in qua oppositũ consequentis formaliter repugnat antecedẽti: vt tu curris ergo tu moueris: quia te currere ⁊ non moueri formaliter repugnãt

¶ Materialis est illa in qua oppositum consequentis materialiter repugnat añcedẽti: vt nullus de⁹ est: ergo nullus homo est. quia nullũ deũ esse ⁊ aliquẽ hoĩez eẽ materialr repugnãt.

¶ Illa dicuntur formaliter repugnare que nec realiter nec conceptibiliter possunt simul stare absq; contradictione manifesta. vt te currere ⁊ nõ moueri.

¶ Illa aũt dicunť mãlr repugnare que lz realiter nõ possint simul stare: ꝯceptibilr tamẽ possunt simul stare absq; ꝯdictione manifesta vt nullũ deũ eẽ ⁊ aliquez hominẽ esse. que nõ possunt simul stare realiter: q: nullũ deum esse est impossibile. tamen apud intellectũ nõ manifeste repugnat sicut apud illos qui negant deum esse.

¶ Consequentie bone ⁊ materialis sunt due regule. Prima regula.

¶ Ex ipossibili seqť q̃dlibet. vt hõ est asinus. ergo tu curris. Scda regula.

¶ Necessarium sequitur ad quodlibet. vt tu curris ergo homo est animal.

¶ Pro qb⁹ regulis nota ꝙ īpossibile cuilibet repugnãt imo sibiipsi: q: impossibile nõ põt eẽ: ergo cuiuslibet illarũ ꝯseqñtiarũ oppositũ ꝯsequẽtis repugnat añcedẽti.

Et itelligunt iste due regule dūmō nō arguat ſm aliquē modū alicui⁹ ꝯſequētie bo ne ⁊ formalis. de qb⁹ modis īferi⁹ dicet. vbi gr̄a. hō eſt aſinus. ergo hō eſt aīal. illa ꝯſequētia eſt bona ⁊ formalis: nō obſtāte ꝙ antecedēs ſit īpoſſibile ⁊ ꝯſequens neceſſarium: q: arguit ab inferiori ad ſuum ſupius ſine impedimento.

De diuiſione conſequentie ⁊ bone formalis.

Bonarum formalium.

De forma eſt illa cui quelibet conſimilis forma eſt bona: vt homo currit ergo animal currit: quia ſequitur albedo videtur ergo color videtur. Tu curris ergo tu moueris

De materia eſt illa cui non quelibet conſimilis in forma eſt bona: vt hoc eſt animal ergo hoc eſt homo demōſtrando hominem. ſed non ſequitur ſic demonſtrando per li hoc aſinum.

¶ Jlle ꝯſequētie ſunt ꝯſimiles in forma que habent conſimilē modum arguendū ⁊ ancedētia: ⁊ ꝯſequentia eiuſdē denominationis: nō quo ad verū vel falſum poſſibile vl' īpoſſibile neceſſariū vl' ꝯtingēs: ſed quo ad alias denomīationes ꝓpoſitionū: ſicut q̄litatē q̄ntitatē: de ſcd̄o vl' tertio adiacente: de ſimplici vel compoſito: ſubiecto vel predicato.

Correlarium.

¶ Oīs ꝯſequētia bona de forma eſt formalis ⁊ nō ecōuerſo: vn̄ q̄libet iſtarū eſt formalis ⁊ nō de forma: tm̄ ꝑncipiū eſt ergo nō tm̄ ꝑncipiū eſt: tm̄ pater eſt: ergo non tm̄ pater eſt: ⁊ ſic de alijs correlatiuis. Sil'r tu credis ꝑciſe ꝙ aliqs hō decipit: ergo aliqs hō decipit. Tu credis ꝑciſe ꝙ tu deciperis ergo tu deciperis. Sil'r tu ſcis te eſſe lapidem: ergo tu nō ſcis te eſſe lapidem: ⁊ ſic de alijs conſimilibus.

Generales regule conſequentiarum bonarum formalium.

Prima regula.

¶ Si alicui⁹ ꝯſequētie ꝯdictoriū ꝯſequētis eſt illa tm̄ ꝯdictorij antecedētis ꝯſequentia eſt bona. vt hō currit. ergo aīal currit. q: bene ſequit nullū aīal currit. ergo nihil quod eſt homo currit.

Correlarium.

¶ Si alicui⁹ ꝯſequētie ꝯdictoriū ꝯſequētis nō eſt illa tm̄ ꝯdictorij antecedētis cōſequētia nō valet. ut tu loqueris ergo tu diſputas. q: nō ſequitur. tu non diſputas ergo tu non loqueris.

Secunda regula.

¶ Si alicui⁹ ꝯſequētie bone antecedēs eſt verū. ⁊ ꝯſequēs ſil'r eſt verū. Ex falſis verū ex veris nil niſi verū. ut pꝫ ꝑ Ariſtotelē in li° ꝑoꝝ.

Primū correlariū.

¶ Si alicuius cōſequētie bone ꝯſequēs eſt falſum ⁊ antecedēs ſil'r eſt falſum. ut tu es aſinus ergo tu nō es homo.

Secundum correlarium.

¶ Si alicui⁹ ꝯſequētie antecedēs eſt verū ⁊ ꝯſequēs falſuꝫ. ꝯſequētia nō valet. ideo nō ſequit tu q es. de⁹ nō es hō. ergo tu nō es hō.

Tertia regula.

¶ Si alicuius ꝯſequētie bone antecedēs eſt neceſſariū. ⁊ ꝯſequēs ſil'r eſt neceſſariū vt hō eſt. ergo aīal eſt.

Primum correlarium.

¶ Si alicui⁹ ꝯñtie bone ꝯñs nō eſt neceſſariū ⁊ añs nō eſt neceſſariū: vt tu es hō. ergo tu es aīal.

Secundum correlarium.

¶ Si alicui⁹ ꝯñtie añs eſt nec̄iuꝫ ⁊ ꝯñs nō eſt nec̄iuꝫ ꝯñtia nō valet. iō nō ſequitur oīs hō eſt aīal. ergo iſte hō eſt aīal.

Quarta regula.

¶ Si alicuius conſequentie bone antecedens eſt poſſibile. ⁊ conſequēs eſt poſſibile. ut tu es papa ergo tu es ſummus ſacerdos.

Primum correlariū.

¶ Si alicui⁹ ꝯñtie bōe ꝯñs nō ē possibile: nec añs: vt hō ē asin⁹ ergo hō est rudibilis. Secūdū correlariū.

¶ Si alicuius ꝯñtie añs est possibile: ꝯ ꝯñs ipossibile ꝯñtia nō valet: vnde nō sequit: oē vigilās est asinus: ergo sortes vigilās ē asinus. Quinta regula.

¶ Si aliqua ꝯñtia est bona ꝯ aliqd sequtur ad ꝯñs illud idē sequit ad añs vñ bñ sequit hō currit ergo aīal currit ad qd sequit ꝙ corp⁹ currit iō ad illd añs hō cur. sequitur ꝙ corpus currit.

Primum correlarium.

¶ Quicqd antecedit ad añs ꝯñtie bone antecedit ad ꝯñs: q: sequit hō currit ergo aīal currit: ꝯ sortes currit antecedit ad illam: homo currit: ideo antecedit ad consequens: q: bñ sequit: sortes currit: ergo aīal currit. Scdm correlariū.

¶ A primo ad vltimū qñ oēs ꝯñtie intermedie sunt bone: ꝯ formales ꝯ nō variate est bona ꝯñtia ꝯ formalis: vt hō currit: ergo aīal currit: aīal currit: ergo corpus currit: iō seqt hō currit. ergo corpus currit. Sūt etiā ꝯñtie bone intermedie ꝯ nō variate: qñ ꝯseqūs prioris ꝯsequentie est pcise añs posterioris ꝯñtie iō nō sequit: si in nullo loco es tu non es rome si nō es rome ꝯ es alibi: ergo alicubi es: alicubi es: ergo in aliquo loco es: ꝯ tñ nō seqt de pmo ad vltimū: si i nullo loco es in aliquo loco es. Sexta regula.

¶ Si aliq̄ ꝯñtia est bona ꝯ aliqd stat cū añte illud idē stat cum ꝯñte: vbi grā. ois hō currit: ergo hō currit cum añte stat ꝙ nullus asinus moueatur: ideo stat cū cōsequente. Correlarium.

¶ Quicquid repugnat ꝯsequēti ꝯsequentie bone repugnat añti: vt tu curris: ergo tu moueris te moueri nō repugnat ꝯñti: ꝯ iō repugnat añti. Septīa regula.

¶ Si aliq̄ ꝯñtia est bona ꝯ scita a te esse bona ꝯ añs ad ꝯcedēdū ꝯñs silr est cōcedēdū. Et notāter dr scita a te eē bona: q: hui⁹ ꝯñtie bone luna eclypsat: ergo terra iterponit iter solē ꝯ lunā: añs est ꝯcedendū etiā a rusticis: ꝯ tñ ꝯñs nō est ꝯcedendū nisi a sapiētib⁹. Primū correlariū

¶ Si alicui⁹ ꝯsequētie bone scite a te eē talis ꝯñs est negādū: añs silr est negādū: vt homo est asinus: ergo homo est rudibilis. Secundū correlariū.

¶ Si alicui⁹ ꝯñtie: antecedēs est ꝯcedēdū ꝯ cōsequēs negādū: ꝯñtia nō est bona vel nescita. Octaua regula.

¶ Si aliq̄ ꝯñtia est bona scita a te eē bona: ꝯ añs est scitū a te ꝯñs silr est scitū a te. Primū correlarium.

¶ Si alicui⁹ ꝯñtie bone: scite a te eē bone: cōsequēs est a te nescitū ꝯ antecedēs est a te nescitum. vt sortes est pdestinat⁹: ergo morieť i grā. Secūdū correlariū

¶ Si alicui⁹ ꝯñtie añs est a te scitum: ꝯ ꝯñs nescitū: ꝯñtia nō est bona vl' nescita.

Regule pticulares cōsequētiarū bonarum formalium.

Prima regula.

¶ Ab iferiori ad suū supius: affirmatiue ꝯ sine distributiōe: ꝯ sine signo cōfusiōis ipediēte: est bona cōsequētia: vt hō currit ergo aīal currit. Scda regula.

¶ Ab iferiori ad suū supius distributiue nō valet cōsequētia: vt nullus hō currit. ergo nullū aīal currit. Tertia regula.

¶ Ab inferiori ad suū supius cōfuse tm̄ mobiliter: est bona cōsequētia. q: bene sequit ois hō est aīal: ergo ois hō est substātia: silr sequitur tm̄ hō currit: ergo tm̄ aīal currit. Quarta regula.

¶ Ab inferiori ad suum superius confuse tm̄ imobilr nō valet consequētia vnde nō sequit. si tu es asinus: tu es rudibilis: ergo si tu es aīal tu es rudibilis: cōtingenter iste hō est aīal: ergo cōtingēter hō est aīal. Quinta regula.

¶ Ab iferiori ad suū supi⁹ negatiōe postposita cū debito medio est bonum argumētū: vt sor. non currit: ꝯ sor. est hō: ergo hō nō currit: sed sine medio nō valet argumētū. vnde nō seqt sortes nō est aīal. ergo hō nō est aīal: q: añs est possibile ꝯ ꝯñs ipossibile. Sexta regula.

¶ A supiori ad suũ iferi⁹ affirmatiue: ⁊ sine signo distributiõis nõ valet ꝯñtia: q₂ nõ seqꝉ aĩal currit: ergo hõ currit.

Septima regula.

¶ A superiori ad suum inferius distributiue affirmatiue: ⁊ cũ debito medio valet ꝯñtia vt oĩs hõ currit: sortes est hõ: ergo sortes currit: sed sine medio nõ valet q₂ nõ sequiꝉ oĩs hõ est ergo iste hõ est similiter tu differs ab asino ergo tu differs a brunello: sed oꝫ addere: ⁊ brunellus est asinus.

Octaua regula

¶ A superiori ad suũ inferius negatiue distributiue est bonum argumẽtũ vñ bene sequiꝉ nullus hõ currit. ergo iste hõ nõ currit: Nec hic opus est medio: sed oportet ꝙ negatio distribuat: q₂ nõ sequtur non nullum aĩal currit: ergo nõ nullus hõ currit: sicut nõ sequiꝉ aliqđ aĩal currit: g° aliqs hõ currit

Noua reglã.

¶ A superiori ad suũ inferi⁹ ꝯfuse tñ mobiliter nõ valet argumentũ vñ nõ sequiꝉ tñ hõ currit: ergo tantum sortes currit.

Decima regula.

¶ A supiori ad suũ iferius ꝯfuse tñ immobiliꝉ nec cũ medio nec sine medio valet argumẽtũ: vñ nõ sequiꝉ necẽo hõ est aĩal sortes est hõ ergo necẽo sortes est aĩal.

Regule cõsequentiarũ formaliũ circa propositiones quantas.

Prima regula.

¶ Ab vniuersali ad suã subalternã ẽ bonũ argumentũ: vt oẽ aĩal currit: ergo aliqđ aĩal currit. silr nullũ aĩal currit. g° aliqđ aĩal nõ currit.

Scđa regula.

¶ A pticulari vel idefinita ad suã vlem nõ valet argumẽtũ nisi forte gr̃a mãe: q₂ nõ seqꝉ: aliqs hõ currit: ergo quilibet hõ currit: silr nõ seqꝉ: aliqđ aĩal non est asinus: ergo nullũ aĩal est asin⁹ semꝑ tñ valet de scđo adiacẽte gr̃a mãe: vt aliqđ qđ est hõ est ergo oĩs hõ est: silr aliqđ qđ est hõ non est: ergo nihil qđ est hõ est: q₂ sic arguẽdo semꝑ vl ꝯñs erit necẽiũ vel añs impossibile.

Tertia regula.

¶ Ab vli affirmatiua ad oẽs suas singulares est bonũ argumẽtũ: tã collectiue ꝙ̃ diuisiue: ⁊ hoc cũ debito medio. Exẽplũ collectiue oĩs hõ currit ⁊ isti sunt oẽs homines: ergo iste hõ currit ⁊ iste hõ currit ⁊ sic de singulis. Exẽplũ diuisiue: oĩs hõ currit: iste est hõ: ergo iste currit: sed sine medio nõ valet nisi gr̃a mãe: vnde nõ sequiꝉ oĩs hõ est aĩal: ergo iste hõ est aĩal: ⁊ iste hõ est aĩal q₂ añs eẽt necessariuꝫ ⁊ ꝯñs ꝯtingẽs seqꝉ tñ de materia sine medio: vt oĩs de⁹ est: ergo iste de⁹ est: q₂ ꝯñs est simplr̃ necessariũ: etiã sequiꝉ sine medio oĩs hõ est asinus ergo iste hõ est asinus: q₂ antecedens est impossibile.

Quarta regula.

¶ Ab vniuersali negatiua ad quãlibet suaꝝ singulariũ: siue cũ medio siue absq₃ medio est bonũ argumẽtũ: vt nullus hõ currit ergo nec iste hõ currit nec iste hõ currit: ⁊ sic de singulis.

Quĩta regula.

¶ Ab oĩbus singularib⁹ sufficiẽter enumeratis tã affirmatiue ꝙ̃ negatiue cũ debito medio ad suã vniuersalẽ est bonũ argumẽtũ: vt iste hõ currit ⁊ iste hõ currit: ⁊ sic de singulis. ⁊ isti sũt oẽs hoĩes masculi: ergo qlibet hõ currit. Silr bene sequiꝉ: nec iste hõ currit. nec iste hõ currit ⁊ sic de singulis: ⁊ isti sũt oẽs hoĩes masculi: ergo nullus hõ currit. sed sine medio ꝯsequẽtia nõ valet: q₂ nõ sequiꝉ. nec iste hõ currit. nec iste hõ currit. ergo nullus hõ currit. q₂ post mille ãnos añs erit verũ. ⁊ ꝯñs falsuꝫ. sed bñ seqꝉ. ⁊ isti sunt oẽs hoĩes masculi.

Sexta regula.

¶ A particulari ad suã indefinitã ⁊ ecõuerso: tã affirmatiue ꝙ̃ negatiue: est bõa ꝯñtia. vt aĩal currit ergo aliquod animal currit ⁊ aĩal nõ currit ergo aliqđ aĩal nõ currit: ⁊ ecõuerso.

Septima regula.

¶ A pticulari vel indefinita: cuꝫ debito medio. ad oẽs suas singulares disiunctiue sumptas: est bona ꝯñtia vt hõ currit. ⁊ isti sũt oẽs hoĩes: ergo iste hõ currit. vl iste hõ currit ⁊ sic de singulis: ⁊ sine medio nõ sequiꝉ hõ est aĩal ergo iste hõ est aĩal vel iste hõ est aĩal q₂ añs est necessariũ ⁊ ꝯñs cõtingẽs quia est vna est disiũ/

ctiua. cui⁹ q̄libet ps est ɔtīgēs ⁊ nulla alteri repugnat. nec opposita illarum partium repugnāt.

Regule de ꝓpōnib⁹ nō quātis.

Prima regula.

¶ Ab exclusiua affirmatiua. ad vl'em affirmatiuā. de terminis trāspositis est bona ɔñtia. ⁊ ecōuerso. vt tm̄ hō currit. g° oē currēs est homo ⁊ econuerso.

Secunda regula.

¶ Ab exceptiua negatiua: ad exclusiuaꝫ affirmatiuā. cui⁹ ps ex̄ capta exceptiue fiat subiectū exclusiue ⁊ aggregatū ex subiecto ⁊ p̄dicato exceptiue fiat p̄dicatū exclusiue. sic p̄cise significādo ⁊ supponēdo est bonū argumētuꝫ: vt nullus hō preter sortem currit. ergo tm̄ sortes est aliq̇s hō currēs sed nō seq̇t nullū aīal p̄ter hoīem itelligit: q: ex subiecto ⁊ p̄dicato exceptiue nō fit p̄dicatū exclusiue: sed bene seq̇t ergo tm̄ hō est aīal itelligēs. Sil'r nō seqtur: nullus hō p̄ter sorteꝫ currit. ergo tm̄ sortes est hō currēs dato ꝙ de masculis nō currat nisi sortes. ⁊ cuꝫ eo multe mulieres currāt q: añs eēt verū ⁊ ɔsequens falsuꝫ. q: nō saluaret̄ suppositio.

Tertia regula.

¶ Ab iferiori ad suū supius a p̄te subiecti. dictiōe exclusiua addita subiectis. est bona ɔñtia. ut tm̄ hō currit. ergo tm̄ aīal currit. q: arguit̄ ab iferiori ad suū supius ɔfuse tm̄ mobil'r.

Quarta regula.

¶ Ab iferiori ad suū supius a p̄te p̄dicati. dictiōe exclusiua addita subiectis non valet ɔñtia. vt tm̄ hō currit. ergo tm̄ hō mouet̄. q: arguit̄ ab iferiori ad suū superi⁹ ɔfuse distributiue. At ecōtrario cum debito medio valet argumētū. vt tm̄ hō currit. ⁊ hoc est currens. ergo tm̄ hō est hoc currēs. q: sic arguit̄ a supiori distributo ad suū inferi⁹ sine ipedimento.

Quinta regula.

¶ A termino stante confuse tantum vel determinate. ad eundem stante distributiue non valet argumentum vnde nō sequitur. homo est animal. ergo tantuꝫ homo est animal tu differs ab omni homine. ergo tu differs ab homine.

Sexta regula.

¶ A termino stante distributiue ad eundem stantem determinate valet ɔsequētia. vnde bene sequit̄ omnis homo currit. ergo hō currit.

Septia regula.

¶ A termino stante confuse tantum ad eundem stantem determinate respectu eiusdem signi non valet argumentuꝫ. ut omnis homo hēt caput. ergo caput habet omnis homo.

Regule pertinentium ⁊ impertinentium.

Prima regula.

¶ Ab affirmatiua vnius desperati ad negatiuam alterius est bona consequentia. ut tu es albus. ergo tu non es niger. sed non econuerso. quia ex negatiua non sequitur affirmatiua. stat enim te non esse ⁊ sic antecedens esset verum ⁊ cōsequēs falsum.

Secunda regula.

¶ Quandocunq̄ sunt due propositiones quarum subiecta atq̄ predicata conuertuntur manente consimili denominatione ac suppositione: ab vna ad reliquā est bona consequentia. ⁊ econuerso quia ab vno conuertibili ad reliquum est bonum argumentum. ut homo currit. ergo risibile currit. sed non sequitur. quilibet homo currit. ergo omnis homo currit. quia non saluatur suppositio quia in vna supponit li homo pro masculo tm̄. i alia vo pro vtroq̄ sexu.

Tertia regula.

¶ Ab vno correlatiuorum ad reliquum de scd̄o adiacente ⁊ econuerso: est bona cōsequentia: vt dupluꝫ est: ergo dimidiū est ⁊ econtra: sed nō sequit̄ mundus est duplus: ergo mundus est dimidius pater est barbatus ergo fili⁹ est barbat⁹ q: arguit̄ ab vno correlatiuoꝝ ad reliquū de tertio adiacente.

Quarta regula.

¶ A termio priuatiuo ad terminū ifinitum est bona ɔñtia. ⁊ nō ecōuerso. vt hō est cecus. ergo hō est nō vidēs. ⁊ nō ecōuerso.

Quinta regula.

¶ Ab affirmatiua de ꝑdicato priuato vl' infinito: ad negatiuã de ꝑdicato finito est bona ꝯñtia ꝛ nõ ecõtra: vt tu es cec⁹ ergo tu nõ es videns etiã sequit᷑ tu es non vidẽs ergo tu es nõ vidẽs: silr tu es non hõ: ergo tu nõ es hõ sed ecõtra. nõ valet quia ex negatiua nõ sequit᷑ affirmatiua: nisi arguat᷑ a negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuã de ꝑdicato infinito: cum debito medio: q: bene sequitur: tu nõ es homo ꝛ tu es ergo tu es non homo.

Regule de ꝓbationib⁹ ꝓpõnuꝫ

Prima regula.

¶ Ab oib⁹ exponẽtib⁹ siĩ sumptis ad suã expositã est bona ꝯñtia vt hõ currit: ꝛ nihil nõ hõ currit: ergo tm̃ hõ currit ꝛ ecõ uerso. Secunda regula.

¶ Ab oĩ exponibili ad quãlibet suarũ exponentiũ diuisiue est bona ꝯñtia: ꝛ non ecõtra: vnde bñ sequit᷑: quilibet hõ currit: ergo nullus est hõ quin ipse currat. sꝫ nõ ecõtra: quia ex negatiua nõ sequit᷑ affirmatiua ꝛ dato ꝙ nullus masculus eẽt in mũdo: añs esset verũ ꝛ cõsequens falsum. Tertia regula.

¶ Ex cuiuslibet exponẽtis cõtradicto sequitur ꝯdictoriũ expositi: ꝛ nõ ecõtra: nã bñ sequit᷑: aliqd nõ hõ currit: ergo nõ tm̃ hõ currit: sed non ecõtra: q: ex negatiua non sequitur affirmatiua.

Quarta regula.

¶ A resoluentibus ad resolutã est bona ꝯñtia: ꝛ non ecõtra: vt hoc est hõ: ꝛ hoc est aĩal: ergo hõ est animal: ꝛ nõ econtra quia antecedẽs esset necessariũ ꝛ ꝯñs cõtingens: nisi fiat resolutio verbalis: q: ibi sequit᷑ ꝛ ecõtra: vt hõ currit: ergo hõ est currens: ꝛ econtra.

Quinta regula.

¶ Ab officiantibus ad officiatã est bona ꝯñtia ꝛ nõ ecõtra: vt hec est vera de⁹: est q̃ adequate significat deũ esse: ergo verũ est deũ esse: ꝛ nõ econtra q: añs esset necessarium: ꝛ consequens contingens.

Sexta regula.

¶ A describentib⁹ ad descriptã est bona ꝯñtia: ꝛ econtra: vt cognosco aliquid ea rõne qua sortes: ergo cognosco sortem: ꝛ econtra. Septima regula.

¶ Ab vna causa veritas ad propositioneꝫ hñtem illã est bona ꝯñtia ꝛ non econtra vt si homo currit risibile currit: ergo hõie currẽte risibile currit. sed nõ sequit᷑: te existente ego sum ergo si tu es ego sum: añs enĩ est verũ ꝓpter temporalẽ: ꝛ ꝯñs falsum quia est conditionalis impossibilis.

Octaua regula.

¶ A sensu cõposito ad sensũ diuisũ nõ valet argumẽtũ: nec ecõtra: vt albũ possibile est esse nigrũ: ergo possibile est albũ eẽ nigrũ. nec ecõtra: vt necio hõ est aĩal: ergo homo necessario est animal.

Nona regula.

¶ Ab actiua ad suam passiuam est bonũ argumentum: ꝛ ecõtra: vt ego diligo deum: ergo a me diligitur deus: ꝛ econtra.

Decima regula.

¶ A tertio adiacente ad secundum adiacens affirmatiue ꝛ sine termino distrahente: est bona consequentia: vnde sequitur tu es homo: ergo tu es: sed non sequitur negatiue: deus non est lapis: ergo deus non est: nec cum termino distrahẽte vt antichristus est futurus: ergo antichristus est.

Regule hypotheticarum.

Prima regula.

¶ A copulatiua affirmatiua ad quamlibet partẽ eius principalem est bona consequentia: ꝛ non econtra nisi a parte antecedente ad quamlibet partem vnde bene sequit᷑ tu curris ꝛ tu disputas: ergo tu curris. ꝛ non econtra. nisi modo predicto. verbi gratia. tu curris. ergo tu curris ꝛ tu moueris. ꝛ notanter dixi affirmatiua quia nõ sequitur negatiue. non tu es homo ꝛ tu es asinus. ergo tu es asinus.

¶ A toto copulato diuisim tento ad quãlibet eius partem est bonum argumentum ꝛ non e contra: vt sortes ꝛ plato currunt: ergo sortes currit: ꝛ non econtra nisi vna pars antecedat ad quãlibet: quia bene sequitur. tu es hõ: ergo tu es hõ ꝛ animal.

Tertia regula.

¶ A pte pncipali disiūctiue affirmatiue ad totā disiunctiuā est bona ꝯñtia ⁊ non ecōtra: nisi ad ptez sequentē ex q̄libet pte disiunctiue: vt tu curris: ergo tu curris: vel tu es albus: sed nō ecōtra nisi modo predicto: vt tu curris vel tu moueris: ergo tu moueris.

Quarta regula.

¶ A pte disiūcti diuisiue tēti ad totū disiunctū est bona ꝯñtia ⁊ nō ecōtra: vt hō currit: ergo hō vel asinus cur. ⁊ notāter dico diuisiue tēti: q2 non seq̄r collectiue: asinus est asinus: ergo iste hō vel asinus est asinus: tenēdo totū disiunctū collectiue pro subiecto: q2 antecedēs est verū ⁊ ꝯsequēs falsū: nā significat ꝙ iste qui est homo vel asinus demonstrando sortem est asinus.

Quinta regula.

¶ A disiunctiua affirmatiua cū destructione vnius partis principalis ad alterā ptē est bona ꝯñtia: vt tu es hō vel tu es asin⁹ sed tu nō es asin⁹: ergo tu es hō: tu es hō: tu nō es hō vel tu nō es asin⁹: sed tu es asinus: ergo tu non es homo.

Sexta regula

¶ A copulatiua negatiua ad disiunctiuā affirmatiuā factā de ptibus cōtradictorijs copulatiue negatiue. est bona consequētia ⁊ ecōtra. silr a disiunctiua negatiua ad copulatiuā affirmatiuā factam de ptib⁹ ꝯdictorijs disiūctiue negatiue ⁊ eꝯ est bonū argumētū. ¶ Rō harū regularū est: q2 copulatiua ⁊ disiunctiua cōposite ex ptib⁹ ꝯdictorijs ꝯdicūt: sed negatio pposita facit eqpollere suo ꝯdictorio. ergo regule vere: vnde bene sequit̄ nō tu es homo. ⁊ tu es asinus. ergo tu non es hō vel tu non es asinus: ⁊ econtra simili nō tu es asinus vel tu es capra. ergo nec tu es asinus nec tu es capra: seu tu nō es asin⁹ ⁊ tu nō es capra: qđ p eodē hēo.

De conditionalibus.

Prima regula.

¶ A cōditionali affirmatiua cū positiōe aītis ad ꝯñs est bona ꝯñtia: vt si tu curris tu moueris: sed tu curris: ergo tu moueris.

Secūda regula.

¶ A ꝯditionali affirmatiua cum destructiōe ꝯñtis ad destructionē aītis est bōa ꝯñtia: vt si tu curris tu es: sz tu nō es: ergo tu nō curris.

Tertia regula.

¶ A cōditionali affirmatiua ad disiunctiuā affirmatiuā factā ex ꝯdictorio aītis ⁊ ꝯñtie eiusdem ꝯditionalis est bona cōsequētia: saltē de materia: q2 q̄libet talis disiunctiua est necīa cuz suū oppositū sit īpossibile. s. copulatiua facta ex aīte ⁊ ꝯdictorio ꝯñtis ꝯñtie bone. exēplū. vt si tu es hō tu es aīal. ergo tu non es hō vel tu es animal.

Quarta regula.

¶ A ꝯditionali negatiua ad aduersatiuā affirmatiuā factā ex aīte ⁊ ꝯdictorio ꝯñtis: cū nota possibilitatis est bona ꝯñtia. vt nō si tu es hō tu vigilas: ergo ꝯuis tu sis hō stat vel pōt eē ꝙ nō vigilas.

Tractat⁹ qntus de obligatiōib⁹.

¶ Obligatio est orō composita ex signis obligatiōis: ⁊ obligati. vt pono tibi istā. tu es rome: admitto signa obligatōis sūt ista tria. s. pono: depono. ⁊ admitto. signa obligati sūt. ppono. ꝯcedo. nego. dubito vl' distiguo. Tota igit̄ illa orō dr̄ obligatio: li pono ⁊ admitto sunt signa obligatōis. primū ex pte opponentis est. 2m ex pte rñdētis. li tu es rome. est obligatū

Obligatio.

Positio est orō cōposita ex signis pōnis ⁊ posito	Depositio est orō cōposita ex signis depōnis ⁊ dposito

Positionis sunt nouem regule.

Prima regula.

¶ Omne possibile positū scitū a te esse tale est a te admittēdū aliter eēt fuga bazanoꝝ.

Scđa regula.

¶ Omne tibi positū: ⁊ a te admissum: est a te ꝯcedēdū donec obligatio duret. pz q2 est illud idē. Durat autē obligatio ab īstāti admissiōis vsq3 q̄ opponēs dicat cedat tēpus obligatiōis seu obligatio: vl' trāsferat se ad aliā mā3.

Tertia regla

¶ Omne sequens ex solo posito & admisso: aut cū ꝯcesso: aut cū ꝯcessis: est ꝯcedendū. exēplū pmi: admisso ꝙ oīs hō currat est ꝯcedēdū ꝙ oīs hō moueat᷑. exēplū scōi: admisso ꝙ oīs hō currat: & ꝯcesso ꝙ tu es hō: est ꝯcedendū ꝙ tu curris. exēplū tertij: admisso ꝙ oīs hō studens sit laudatus: & ꝯcessis istis duobus ꝙ tu es hō & qꝺ tu es studens ꝯcedendū ꝙ tu es laudandus. Ratio regule est ꝙ cuiuscūqꝫ ꝯsequentie ꝯcedende añs est ꝯcedēdum & ꝯsequens similiter est ꝯcedendū.

Quarta regula.

¶ Oē repugnās posito solū: aut posito & ꝯcesso: aut posito & ꝯcessis est negādūꝫ: pꝫ qꝛ suū ꝯdictoriū est ꝯcedēdū ꝑ t'tiā regulā.

Quinta regula.

¶ Oē sequēs ex posito cū opposito bñ negati: vel oppositis bñ negatoꝝ. est ꝯcedēdū. Exēpluꝫ pmi: posita & admissa hac: oīs hō currit: si ꝓponat᷑: tu curris est neganda: qꝛ falsa & ipertinēs. deīde si ꝓponat᷑ tu nō es hō est ꝯcedēda: qꝛ bñ sequitur. oīs hō currit: tu non curris: ergo tu non es homo: in barocho. & antecedens est ꝯcedendum. nā maioꝛ est posita & admissa: & minoꝛ est opposita tā bene negati: ergo conclusio est concedēda. Exēplū secundi: pono tibi illā. tu es seruus vel rex vl' episcopus qua admissa: qꝛ possibilis: ꝓpono tu es seruus: est neganda qꝛ falsa & ipertinēs deīde tu es episcopꝰ est negāda ꝑ eandē causaꝫ: tunc si ꝓponitur illa: tu es rex est ꝯcedēda: vnde bene sequtur: tu es seruus vel rex vl' episcopus sed tu nō es seruus nec episcopus ergo tu es rex a disiūctiua cū destructiōe duarū partiū ad tertiā.

Sexta regula.

¶ Oē repugnās posito & opposito bñ negati. vl' opposito bñ negatoꝝ est negādū patet qꝛ suū ꝯtradictoriū est ꝯcedendū ꝑ quintā regulā.

Septima regula.

¶ Ad oē imptinēs rñdēdū est ꝟm sui q̄litatē idest si scitū eē verū ꝯcedēdū: si falsuꝫ negandū: si dubiuꝫ dubitandum.

¶ Est aūt impertinēs qꝺ nō sequit᷑ nec repugnat aliquo modorū prius dictoꝝ: pertinēs v̄o est econtra quod sequit᷑ vel repugnat aliquo modo p̄us dicto vnde oē illud qꝺ ꝓponit᷑. aut est ꝑtinēs sequēs & ita ꝯcedēdū quantūcūqꝫ falsuꝫ. aut ꝑtinens repugnās. & sic est negandū quātūcūqꝫ verū. Aut est impertinēs et sic debes ad eā libere rñdere ꝟm sui q̄litatē & sicut extra obligationē. Ideo nō sequit᷑: tu negas verū ergo male rñdes: sed bñ sequit᷑ tu negas verū nō repugnās: ergo male rñdes. Silr̄ nō sequit᷑: tu ꝯcedis falsū: ergo male rñdes sed bñ sequit᷑: tu ꝯcedis falsum nō sequēs ergo male rñdes. Silr̄ sequit᷑: tu negas verū & nō es obligatus: ergo male rñdes. Silr̄ sequit᷑ tu negas verū & ipertinēs ergo male rñdes Silr̄ sequtur: tu ꝯcedis falsuꝫ & imptinēs: ergo male rñdes.

Octaua regula.

¶ Propter possibile tibi positū: nō est ipossibile ꝯcedēdū nec necessariū negandū: pꝫ qꝛ nullū repugnās est ꝯcedēdum neqꝫ sequēs negādū. Sed ipossibile cuilibet repugnat: & necessariū sequtur ad qꝺlibet. ergo &c. Quotiēs ergo ꝓponit᷑ aliqua illarū deꝰ est & hō est asinꝰ. pma est sēmꝑ ꝯcedēda. scōa v̄o semꝑ neganda.

¶ Sed nota ꝙ duplex est necessariū. s. ꝑ se & ꝑ accidēs. Necessariū ꝑ se est cuiꝰ significatū adequatuꝫ nō pōt nec potuit nec poterit nō eē: ut deꝰ est. Necessariū per accidēs est cuiꝰ significatū adeq̄tū nō pōt nec poterit sed bñ potuit nō eē ut cesar fuit. Et ꝑ oppositū duplex est impossibile. s. ꝑ se & ꝑ accidēs. Impossibile ꝑ se est cuiꝰ significatū adequatū nō pōt nec potuit nec poterit eē: ut nullus deus est. Impossibile ꝑ accidēs est cuiꝰ significatū adequatū nō pōt nec poterit sꝫ potuit eē. ut cesar nō fuit. Et semꝑ duoꝝ ꝯdictorioꝝ. si vnū est necessariū reliquum est ipossibile. & ecōuerso. Et si vnū est ꝑ se tale. reliquū est ꝑ se tale & si ꝑ accidēs ꝑ accidēs. Intelligit᷑ ergo regula de necessario & de ipossibili ꝑ se & nō ꝑ accñs qꝛ nō est incōueniēs ꝓpter ipossibile positū ꝯcedere ipossibile ꝑ accidēs & negare necessariū ꝑ accidēs. vbi grā. si nunc

primo sortes nascat. pono tibi illam sortes nunq fuit. est admittēda. q2 nō solū est possibilis sed vera. deīde ppono eandē certū est q est pcedēda. q2 posita et sta tim est facta īpossibilis. q2 in rei vitate iā sortes fuit p hoc modicū spaciū tēporis ab instanti admissionis vsq nunc et pn̄ter sua opposita. s. sortes fuit. est negāda et tn̄ est necīa. s3 hoc nō incōuenit: q2 est necīa p accn̄s: sicut sua opposita est īpossibilis p accidēs. Nona regula.

¶ Qualibet pte copulatiue pcessa: pcedēda est tota copulatiua cuius ille sunt ptes: et pcessa vna pte disiunctiue: pcedēda est tota disiunctiua cuius illa est pars pz a sili. nā sicut ad vitatē copulatiue reqrit quālibet ptē eē verā: et ad vitatē disiūctiue sufficit vnā ptē eē verā: ita reqrit ad hoc q aliq̄ illarū sit concedenda.

¶ In obligationib9 maxīe ordo est attēdendus: q2 sepe vna ppositio vno ordīe pposita est ptinēs sequens: que alio ordine eēt repugnās vel imptinēs: vn̄ posito et admisso q oīs hō sit rome tunc q̄libet istarū: sortes est hō: et sortes est rome īmediate pposita eēt imptinēs: sed si post illā sortes est hō pponeret alia sortes est rome: eēt sequēs: et eō: si post ppositā illā et negatā sortes est rome pponeret illa sor. est hō: eēt negāda tanq repugnans.

¶ Isti termini: pcedendū: negandū: dubitandū: dupliciter sūmi pn̄t scilicet nominaliter p digno: pcedi negari vl' dubitari et pticipialiter p eo qd̄ pcedit negatur dubitat: et multū differt alterū ab altero: nā sepe aliqd est pcedendū noīaliter: qd̄ est negandū verbaliter: et ecōtra: et ita de dubitādo. Si eni ppoṅit q illa rex sedet: sit posita mihi et a te me admissa: certū est q opz pcedere q illa est pcedēda nominaliter: et tn̄ quotiēscūq pponit illa: rex sedet: est a me dubitāda pticipialiter. Silr' si ponat q illa ppositio hō est asinus sic significādo pcise sit mihi posita et a me admissa: si pponat an sit pcedēda oz pcedē noīalr': et tn̄ q̄tiēscūq ppo nit illa: hō est asin9: ē negāda pticipialr.

Contra primam regulam.

¶ Pono tibi illam aliqd̄ tibi positū nō est a te admittendū: si nō admittis: pt̄ra hoc tibi positū est possibile: cū sit possibile q ponat tibi aliqd̄ īpossibile simpliciter et tu nō admittis: ergo nō oē possibile tibi positū est a te admittēdū: q est p̄ regulā: si g° admittis: p̄: aliqd̄ tibi positū n̄ est a te admittēdū: et nihil ē tibi positū nisi poīe. g° aliqd̄ poīe nō ē a te admittēdū tenet pn̄a a sili: aliqs hō n̄ currit: et nihil est hō nisi epus: ergo aliqs epus nō currit: et an̄s est pcedēdu3: nā maior est posita et admissa: et minor est vera et impertinens: ergo p̄dictio pcedēda: et pn̄r regl'a negāda cu3 sit sua p̄dictoria. Rn̄sio

¶ Respondet admittēdo positū cum sepe ponant nobis mlt'a impossibilia que nō sunt admittēda: et pcedit psequentia facta: et nego q an̄s sit pcedēdu3 pro minori: et cu3 dr̄ q est vera et imptinēs: nego q sit imptinēs: nō tanq verū: sed tanq repugnans. Ista eni3 repugnāt q aliquid tibi positū: nō sit a te admittendū et nihil sit tibi positū: nisi possibile et si dicit quid ergo est tibi positū: qd̄ nō est a te admittēdū dicit q est vnū impossibile vel incōpossibile: nec teneor te aliter certificare. Si vō ponat casus illo mō q aliqd̄ tibi positū nō sit admittēdū et nihil sit tibi positū nisi possibile. dr̄ nō admittendo casu3. q2 illa copulatiua est īpossibilis q2 vna ps repugnat alteri. nā oē positu3: aut est possibile aut īpossibile: et oē admittēdū est possibile: sicut nō admittēdū est īpossibile vel īcōpossibile: repugnant ergo ista duo q sit nihil positū nisi possibile: et q id nō sit admittēdū: q2 si illud nō est admittēdū illud est impossibile: et ex alia pte est possibile: q2 est positu3 solum possibile: ergo idem positum esset possibile et īpossibile qd̄ est īpossibile.

Contra eandez regulā arguitur.

¶ Pono tibi oē possibile si nō admittis ergo nō oē possibile est a te admittēdu3: qd̄ est cōtra regulam: si admittis ppono

qlibet illarũ: tu es ꝛ tu nõ es: a te ꝯcedẽda: ꝛ pꝫ ꝙ sic: q: oẽ possibile est tibi positũ ꝛ a te admissũ: qlibet istarũ est possibilis: igiẗ tibi posita ꝛ a te admissa: ꝛ oẽ a te admissũ: est ꝯcedẽdũ a te: sed quelibet illarũ est a te admissa: ergo ꝯcedẽda: tũc ppono illã copulatiuã: tu es ꝛ tu non es: est ꝯcedenda: si negas ꝯtra: quelibet ps est ꝯcedẽda: ergo ꝛ tota si ꝯcedis: ꝛ est ĩpossibile simplr: ergo pter possibile positũ est ĩpossibile simplr ꝯcedendũ.

Responsio.

Rñdeẗ multiplr. quidã dicũt cũ dr pono tibi oẽ possibile nõ rñdeo: ita ꝙ illã nõ teneor rñdere: nisi pponaẗ ppõ vt illa: tu curris: vel sibi silis. vñ si dr. pono tibi ppõnẽ: nõ rñdeẗ nisi ponaẗ ppõ aliqua: tu curris: vel silis: ita in pposito nõ teneor rñdẽ: nisi ponaẗ ppõ possibilis.

Aliter dicũt alij ꝛ fere in idẽ redeunt cũ dr: pono tibi oẽ possibile dicũt pone ꝛ rñdebimus: ꝛ si dr pono: rñdent ꝙ si poneres libenter rñderemus: ꝛ breuiter nunq̃ rñdereẗ: nisi poneret ppõ.

Alij vo dicunt: ꝙ oẽ possibile est admittẽdũ: sed nõ est admittẽdũ oẽ possibile: sicut oĩs hõ est aĩal: sed nullũ aĩal est oĩs hõ. Cũ ergo dr: pono tibi oẽ possibile: q: li pono stat determĩate dr non admittẽdo eẽ possibile: ꝛ cũ dr: ergo non oẽ possibile est a te admittẽdũ: dr negando ꝯñtiaꝫ. sic nõ seqiẗ. nullũ caput hẽt oĩs hõ: ergo nõ oĩs hõ habet caput.

Contra secundam regulam.

Pono tibi illã: reliquũ istoꝝ est hõ. demonstrãdo sorteẽ ꝛ brunellũ: qua admissa. q: possibilis ppono: hoc istoꝝ est hõ demõstrãdo sortẽ: certũ est qð est cõcedẽda. q: vera ꝛ impertinẽs. deide ppono. reliquũ istoꝝ ẽ hõ: si negas. go ꝯ regulã. q: negas positũ. si ꝯcedis ꝯ. reliquum istoꝝ ẽ hõ. ꝛ nõ est reliquũ istoꝝ nisi brunellus. ergo brunellꝰ est hõ. Rñsio.

Rñdeẗ admittẽdo positũ: ꝛ ꝯcedo ꝙ hoc istoꝝ est hõ demõstrãdo sortẽ cũ dr ppono reliquũ istoꝝ est homo: nego. ꝛ cũ dr ꝙ nego positũ: dr ꝙ nõ est incõueniẽs negare positũ: cũ nõ est ppositum in eadẽ forma sub quo fuit positum. Fuit aũt positũ partitiue: q: in pncipio casus nõ potuit tenere relatiue cũ hẽret aũs: postea fuit positũ relatiue: iõ nõ incõueniẽs est ipm negare. Posses etiã distinguere cũ ppõniẗ illa reliquũ istoꝝ est homo an teneatur partitiue an relatiue. si pmo modo ꝯcedo. si scdo nego.

Contra tertiam regulam.

Oẽ sequens ex solo posito ꝛ admisso aut cũ ꝯcesso aut cũ ꝯcessis est ꝯcedendũ. Contra. Sit rei veritas ꝙ tu sedes: pono tibi illã: tu sedes ꝛ illa ppõ tu nõ sedes: sub ꝯdictoria sic pcise significãdo est tibi posita ꝛ a te admissa: casus est posis: q: vna ps istiꝰ copłatiue obligat te ad ppõnẽ ꝛ alia ad rẽ. Si eni ãbe ptes ptinerẽt ad rẽ: aut ad ppõnẽ: casus eẽt ĩposis: q̃ go admisso arguo sic. Illa ppõ tu sedes nõ est ꝯcedẽda: ꝛ tñ est sequẽs ex posito tãq̃ a copłatiua ad alterã ptẽ go nõ oẽ sequẽs ẽ ꝯcedẽdũ: qð est ꝯ regulã. Rñsio

Rñdeẗ admittẽo positũ: ꝛ ꝯcedo ꝙ illa tu sedes nõ est ꝯcedẽda noĩalr cũ ex casu seqẗ ꝙ sua ꝯdictoria sit ꝯcedenda: ꝛ ꝯñr nego ꝙ seqẗ ex posito: ꝛ cũ dr ꝙ seqẗ ex illa copłatiua ꝯcedo istð: sꝫ nego ꝙ illa copłatiua sit posita: sꝫ solũ 2a ps eiꝰ est mihi posita: ꝛ hoc nego nõ tãq̃ falsũ: sꝫ tãq̃ repugnãs: ꝛ si poneret ꝙ illa copłatiua sic pcise significãdo sit mihi posita: nõ admitto casũ: q: vtraq̃ ps ptineret ad ppõnẽ vt priꝰ dcm̃ est: ꝛ in hoc casu qñcũq̃ pponiẗ illa tu sedes debes dicẽ ꝯcedo ꝛ negare ꝙ tu non sedes: q: hoc spectat ad rẽ. Si vo q̃riẗ an illa negatiua tu nõ sedes est ꝯcedẽda noĩalr. dr ꝙ sic. ꝛ ꝯñr ꝙ illa affirmatiua tu sedes: est negãda noĩalr. Et si arguiẗ sic: illa ppõ tu sedes ẽ negãda: ꝛ cũ pponiẗ tu nõ negas eã: go male rñdes: dr negãdo ꝯñtiaꝫ: q: nõ est icõueniẽs ꝙ vna ppõ sit ꝯcedẽda noĩalr: ꝛ tñ ꝯtinuo dũ pponiẗ sit negãda ꝑticipialr.

Contra quartam regulam.

¶ Oē repugnās posito solū aut posito ⁊ ↄcesso aut posito ⁊ ↄcessis est negādum. Contra. Pono tibi illaʒ tu non es obligatus: casus est possibilis: qꝛ possibile est ꝙ nemo te alloquatur ⁊ ꝙ tu nō respondeas: quo admisso ꝓpono tibi illā: tu es obligatus: si ↄcedis habeo ꝯtra regulā: si negas ꝯtra tu es obligatus ad illaʒ: si tu non es obligatus: ergo tu es obligatus.

Respōsio.

¶ Respondetur admittendo positūʒ: ⁊ nego illā tu es obligatus: ⁊ si dicitꝰ quare negas. Hic sis cautus in respondendo: qꝛ nō debes dicere ꝙ ideo negas qꝛ est repugnās cūnis hoc sit veruʒ: quia ex isto sequeretꝰ ꝙ esses obligatus: sed dicas ꝙ tu negas qꝛ est falsa: qꝛ nō es obligatꝰ. Et si dicatꝰ in rei veritate tu es obligatꝰ ut pʒ. ergo tu negas verū ⁊ non es obligatꝰ. ergo male rūdes. Hic dr̄ negādo ꝙ ī rei veritate sim obligatꝰ: nec hoc pʒ oppositū. Sīlr̄ dicas ad istā pono tibi illā: nihil est tibi positū: vt tu nō es ⁊ sīles que oēs sunt admittēde: qꝛ possibiles: ⁊ cū ꝓponitꝰ aliq̄ illarū ego posui tibi illā. s. nihil est tibi positū: aut tu respōdes bn̄ aut male oēs sūt negāde nō tanq̄ȝ repugnātes: qꝛ hec repugnāt: sed tanq̄ȝ false lʒ nō sint false in rei veritate: ⁊ ī hac pte obligationis: opʒ ↄcedere id qd̄ est rei falsitas pro rei veritate: ⁊ negare illd̄ qd̄ est rei veritas pro rei falsitate. ⁊ hoc nō incōuenit: qꝛ vbi eēt ita ꝙ nihil esset mihi positū ⁊ ꝙ ego nō essem obligatꝰ: certū est ꝙ tūc eēt verū ꝙ nō essem obligatꝰ ⁊ ꝙ nō rūderē bn̄ nec male. iō non est mirū si bene respondeo: dicēdo ꝙ in rei veritate non suʒ obligatꝰ qꝛ rn̄sio debet fieri ac si foret ita cūnis non sit ita.

Contra quintam regulam.

¶ Oē sequēs ex posito cū opposito bene negati vl̄ cū oppositis bn̄ negatoꝝ est cōcedēdū. Cōtra. Ex ista sequitꝰ ꝙ admisso quocūqꝫ ↄtingēti falso foret qd̄libet alid̄ ↄn̄s quātūcūqꝫ falsuʒ ↄcedēdū. ꝓbatꝰ sic pono tibi illā tu es rome: qua admissa ꝓpono illā copulatiuā: tu es rome ⁊ tu nō es papa: ⁊ pʒ ꝙ est negāda: qꝛ falsa ⁊ imptinēs: tunc ꝓpono tu es papa. si negas hēo ꝯtra regulā: qꝛ seqꝰ ex posito ⁊ opposito bn̄ negati: nā bn̄ seqꝰ tu nō es rome vl̄ tu es papa: sed tu es rome: ergo tu es papa. Ista ↄn̄tia est ↄcedēda a disiunctiua cū destructione vniꝰ ptis ad alterā: ⁊ añs est ↄcedendū. maior est opposita bene negati: ⁊ minor est posita: ergo ↄcedēdū ↄn̄s. si ergo ↄceditꝰ ꝙ tu es papa tūc hēo intētuʒ: qꝛ sicut ꝓbaui ꝙ tu es papa sic ꝓbarē qd̄libet aliud ↄtingēs nō iposibile posito dūmō imediate post positū proponeretur copulatiua facta ex posito ⁊ opposito istius quod vis probare.

Responsio.

¶ Rūdetꝰ ↄcedēdo totū multotiēs vna ꝓpō ꝑ se sola est imptinens alteri q̄ post aliqd̄ aliud negatū vel ↄcessuʒ est facta ptinens eiusdē sicut in casu nr̄o: illa ꝓpō tu es papa est imptinēs illi tu es rome ꝑ se sola: sed post negatā copulatiuā factaʒ ex posito ⁊ opposito istiꝰ tu es papa est ptinēs facta sequēs. Et posset illud breuiꝰ deduci ꝓponēdo imediate post positū illā disiunctiuā tu nō es rome: vl̄ tu es papa: que est ↄcedēda: qꝛ imptinēs vera ex qua statim sequitꝰ ꝙ tu es papa: arguēdo ut priꝰ a disiunctiua cū destructione vnius ptis sup aliā. ¶ Sed aduerte ne tibi ꝓbetꝰ ꝑ hāc viā ꝙ tu es asinus sic ꝓcedēdo admisso ꝙ tu sis rome ꝓponatur hec copulatiua tu es rome ⁊ tu nō es asinus ⁊ pʒ ꝙ est negāda qꝛ falsa ⁊ imptinēs ex hoc sequitꝰ ꝙ tu es asinus arguēdo ꝙ tu es asinus ex opposito bn̄ negati sic: tu nō es rome vel tu es asinus sed tu es rome per positum ergo tu es asinus.

¶ Huic dr̄ admisso posito ⁊ ↄcedo illā copulatiuā tu es rome ⁊ tu nō es asinus ⁊ cū dr̄: ꝙ est imptinēs hoc negetꝰ immo est ptinēs sequēs. qꝛ arguitꝰ a pte copulatiue aūte ad quālibet ptē ad totā copulatiuā ⁊ sic arguendo est bona ↄn̄tia. Hoc

aūt sic declarat: nā bene seqtur tu es rome. ergo tu es rome ab eodē ad idez: silr seqtur tu es rome. ergo tu non es asinus: q: sequitur tu es rome. ergo tu es a tertio adiacēte ad secūdū adiacēs sine īpedimēto ꝛ vltra tu es ergo tu es tu: q: ꝯtradictoriū ꝯsequētis nō est ītelligibile cuz aūte. Et vltra tu es tu: ergo tu es iste hō a conuertibili ad cōuertibile ꝛ vltra tu es iste hō: ergo tu es hō ab iferiori ad suū supiꝰ affirmatiue: ꝛ cū oībꝰ ꝯditionibꝰ reqsitis ꝛ vltra tu es hō. ergo tu nō es asinus ab affirmatiua vniꝰ despati ad negatiuā alteriꝰ. ꝛ sic pȝ ꝙ ex illa tu es rome sequitur q̄libet ps illiꝰ copulatiue tu es rome ꝛ tu nō es asinus. ꝛ ꝯñter tota copulatiua ꝓposita. ꝛ iō tanq̄ ꝑtinēs seqūes est ꝯcedēda: non sic aūt erat in casu supiori: q: copulatiua nō erat sequens ꝓm quālibet partē ex posito: ꝛ cū eēt imptinēs falsa. ergo erat negāda vt. pȝ cōsideranti.

Contra sextam regulam.

¶ Oē repugnās posito ꝛ opposito bñ negati vel oppositis bñ negatoꝝ est negandū. Cōtra. Presupposita pmo cōi regula ꝙ oēs rñsiones sunt retorquēde ad idē instās hoc stante. Pono tibi illā disiunctiuā tu curris vel rex sedet qua admissa q: possibilis ꝓpono nullus rex sedet: ꝛ pȝ ꝙ est dubitāda q: dubia est ꝛ impertinēs: tūc ꝓpono tu curris: pȝ ꝙ est negāda q: falsa ꝛ imptinēs: q: arguēdo a disiūctiua cuz dubitatione vniꝰ ꝑtis super aliā nō valet ꝯñtia. sed bene cū de destructione: tūc ꝓpono illā rex sedet: pȝ ꝙ est ꝯcedēda: q: sequēs ex posito ꝛ opposito bene negati. nam seqtur tu curris vl rex sedet: sed tu nō curris. ergo rex sedet: tūc ꝓpono illā nullus rex sedet. si negas eaz ꝛ priꝰ dubitasti. ergo male rñdes. tenet ꝯsequētia ꝑ regulā ꝓsuppositā: si ergo dubitas hēo ꝯtra sextā regulam: nā illa nullus rex sedet est repugnās posito ꝛ opposito bene negati: q: suū ꝯdictoriū. s. rex sedet ex sequēs vt ꝓbatum est. ergo ꝑ regulam esset neganda ꝛ non dubitanda.

Responsio.

¶ Rñdet admittēdo positū ꝛ dubitādo illā nullus rex sedet cū primo ꝓponitur q: est imptinēs falsa ꝛ cum ꝓponit illa nullus rex sedet semꝑ est neganda ꝛ sua opposita. s. rex sedet est ꝯcedenda: ꝛ hoc q: illa rex sedet est facta ꝑtinēs sequens ꝛ nullus rex sedet ē facta ꝑtinēs repugnās ꝛ cū dr̄ ꝙ hoc est ꝯtra regulā dr̄ ꝙ non est q: illa regula eget duabꝰ limitationibꝰ: pmo ꝙ itelligit de rñsionibus quo ad ꝯcedere ꝛ negare ꝛ nō aliter q: nō īcōuenit vnā ꝓpōnē pmo dubitare ꝛ postea ꝯcedere vel negare ꝛ hoc q: primo fuit imptinēs dubia ꝛ nō est facta seqūs vel repugnās sicut in exēplo pus dicto: admissa illa disiunctiua tu curris vl rex sedet q̄libet illarū est dubitāda rex sedet q: imptinēs dubia: ꝛ dubitato vno ꝯdictorioꝝ opȝ dubitare reliquū. Deide ꝓposita illa tu curris ꝛ negata: q: falsa est ꝛ imptinēs: opȝ deiceps ꝯcedere illā rex sedet tanq̄ sequentē ex posito vel opposito bene negati: q: bñ sequit tu curris vel rex sedet. sed tu nō curris. ergo rex sedet. ꝛ ꝯñter suā oppositā. s. nullus rex sedet, opȝ negare tanq̄ repugnantē. scḋa limitatio est ꝙ nulla fiat mutatio ex parte rei vnde si ponat illa tu es rome qua admissa a me aduiutiēte ꝛ habēte ambas manus aptas: tunc si ꝓponat ista. nulla manus mea est clausa. dico ꝙ est ꝯcedenda q: vera ꝛ ipertinēs. deide me claudente manus ꝓpono manus mea est clausa: ꝛ pȝ ꝙ est ꝯcedēda ꝛ hoc ꝓpter mutationez factā ex ꝑte rei: ꝛ si dr̄ hoc repugnat ꝯcesso: ergo nō est ꝯcedēdum neget ꝯsequētia: q: lȝ repugnet ꝯcesso: ergo nō est ꝯcedēdum neget ꝯsequētia: q: licet repugnet ꝯcesso hoc tñ nō incōuenit qñ illud ꝯcessum fuit imptinēs ꝛ nō est factū aliunde pertinēs ꝛ facta est mutatio ex parte rei: ꝛ sic patet ꝙ non est contra regulā propter primam limitationem.

Contra septimam regulam.

¶ Ad omne impertinēs respondēdū est

scd'm sui qualitatē. Contra: Pono tibi il/
lā tu es rome: ⁊ illa tu es rome: est iperti
nēs simpliciter casus est possibilis qr pos
sibile est ꝙ tu scis rome ⁊ sis obligatꝰ te
currere: ⁊ tunc illa ꝓpositio tu es rome
est oīno imptinēs. Admisso ergo casu ꝓ
pono tibi illā tu es rome si ꝯcedis vel du
bitas: ergo cōtra regulā qr nō rūdens ad
impertinēs scd'm sui qualitatē: nā ꝑ casuz
illa est imptinēs ⁊ extra casum neganda
qr falsa: ergo nō est dubitāda vel ꝯceden
da sed negāda: si ergo negas cōtra illa est
sequēs ergo est cōcedenda ꝯñtia tenet ⁊
añs ꝓbat᷑. nā sequit᷑ tu es rome ⁊ ista tu
es rome est imptinēs simpliciter: ergo tu
es rome: illa ꝯñtia est ꝯcedēda a copula/
tiua ad alterā eiꝰ ptē: ⁊ añs est ꝯcedēduz
quia positū: ergo ꝯñs est cōcedendum.

Responsio.

¶ Huic dicit᷑ admittēdo positū ⁊ cū ꝓ/
ponit᷑ illa tu es rome concedo illā: quia
in rei veritate est sequens licet nō debeā
dicere ꝙ sit sequēs: qr esset repugnans ⁊
cū dicit᷑ ꝙ vario responsionē nō respon/
deo ad imptinēs secūdū sui qualitatē hoc
negat᷑ immo dico ꝙ respondeo scd'm sui
qualitatē ⁊ cū dicit᷑ ꝙ illa est imptinens
⁊ extra casum falsa: nego illā copulatinā
pro secūda parte imo dico ꝙ in rei veri/
tate est vera: ideo cōcedo ipsā: qr ⁊ imp/
tinēs ⁊ hoc oꝫ ꝯcedere: nō tanꝗ̄ verū sꝫ
tanꝗ̄ sequēs: ⁊ iō dico ꝙ est cōcedenda
tanꝗ̄ vera ⁊ imptinens. Et cuz dicit᷑ ꝙ
ista tu es rome est cōcedēda tanꝗ̄ sequēs
neget᷑ illud tanꝗ̄ repugnās. nā ista repu
gnant illa propositio tu es rome est im/
pertinēs simpliciter ⁊ est sequēs: ⁊ cū fie
bat ꝯñtia a copulatiua ad alterā partem
dicit᷑ ꝙ illa ꝯñtia est cōcedēda: sed nege
tur ꝙ antecedēs sit cōcedendū tanꝗ̄ po
sitū: sed bene sequit᷑ ꝙ est cōcedendū tan
quā verū ⁊ impertinēs: ⁊ si dicitur cedat
tempus obligationis admittatur: ⁊ cuz
queritur vtrum sit vera: tu es rome dici
tur ꝙ non vnde non est inconueniens in
obligatione negare rei veritatem cum sit
repugnans: sed extra tempus obligatio/
nis semper rei veritas est facienda.

¶ Alius casus huic similis posset fieri ⁊
eodē modo est respondendū vt si ponat᷑
ꝙ tu sis rome ⁊ nō sis obligatus vel ni/
hil sit tibi positum in quo casu elicias re/
sponsionem vt dictum est.

¶ Fit etiā alius casus communis pono
ꝙ tu sis rome quo admisso. qr possibile
propono tu es rome in hoc instanti ⁊ pꝫ
ꝙ est negāda qr falsa ⁊ impertinēs ꝙ sit
falsa est manifestū ⁊ ꝙ sit impertinēs ꝓ/
batur: nam non sequit᷑ nec repugnat: ꝙ
non sequatur. patet quia non sequitur tu
es rome. ergo tu es rome in hoc instan/
ti: qr pōt stare oppositū consequētis cuz
antecedente: naz hinc ad vnum annum
posset esse ꝙ tu esses rome ⁊ non in hoc
instanti demonstrando per li hoc instās
ꝙ est presens: quia tunc hoc instans erit
elapsuz: nec etiā repugnat qr stante te es
se rome in hoc instanti. patet ergo ꝙ est
impertinēs falsa: ergo negāda. ¶ Si er/
go negas: contra oē qd' est rome est rome
in hoc instanti: sed tu es rome: ergo tu es
rome in hoc instāti probat᷑ maior omne
qd' est rome est rome in aliquo instanti p̄
senti. sed tu es rome ergo tu es rome: in
aliquo instāti p̄senti: ⁊ tunc vltra tu es ro
me in aliquo instanti presenti: sed nulluz
est instans presens nisi hoc ergo tu es ro/
me in hoc instanti quod erat probandū.

¶ Respondet᷑ amittendo positum ⁊ ne
negando illā tu es rome in hoc instanti:
qr est imptinens falsa vt probatum est: ⁊
negatur ꝙ oē quod est rome est rome in
hoc instanti tanꝗ̄ repugns: ⁊ ad proba/
tionem negetur ista ꝙ nullum est instās
presens nisi hoc tanꝗ̄ repugnans ⁊ si di
cit᷑: ergo est aliquod instans presens qd'
non est hoc dicitur concedo: ⁊ si dicit᷑ ꝙ
est illud: dicit᷑ ꝙ est a vel b. ⁊ non deter
minet᷑ aliter talis q̄stio: sed nō concedas
quod est aliud instās q̄ hoc qr ex hoc se/
queretur ꝙ hoc instans esset: quod est re
pugnās: ⁊ pꝫ ꝯña: qr alietas ⁊ differētia
nō cadūt nisi inter entia sil' qr alietas di/

cit relationē. relatio autē exigit extrema simul: sicut paternitas exigit ptem & p/lē & iuxta hoc cōcedēdū q tu nūc seu in hoc instanti nō habes oculos neq pedes & nunc nihil sis imo nūc nō est de⁹ neq aliquid in rerū nā qd p3 q: 3dictoria illa rū sunt negāda sed nō ppter hoc 3cedit q nunc sis cecus nec nūc oblitus sis oib⁹ propositionib⁹ q: ille sunt affirmatiue false. Et aduerte q in casu isto posset ordo variari ita q esset 3cedēdū q tu es rome in hoc instanti vt si ponat q tu sis rome quo admisso pponat imediate post positū hoc instans est: & p3 q est 3cedēdū: q: verū & impertinēs: tunc si pponat tu es rome in hoc instanti est cōcedēdū tanq sequēs nā bene sequit tu es rome & hoc instās presens est: ergo tu es rome in hoc instāti presenti: q: nō pnt esse plura instātia sil: & iō multū debet attēdi ordo in obligationib⁹ vt prius dictū est: nā admisso q ois hō sit rome si immediate pponit tu es rome est negāda tanq impertinēs falsa & 3nr est negandū q tu es hō tanq repugnās posito & opposito bn negati. vbi vō fuisset ordo variatus & imediate post positū fuisset pposita ista tu es hō fuisset 3cedēda tanq vera & impertinens & cōsequēter fuisset 3cedenda illa tu es rome tanq sequēs ex posito & cōcesso: ecce quō ordo ē valde obseruādus i obligatiōib⁹.

Contra octauam regulam:

¶ Propt possibile est tibi positū nō est ipossibile 3cedēdū nec necessariū negādū. Cōtra. Pono tibi illā ipossibile simpliciter est tibi positū & a te admissū si nō admittis 3tra possibile ē qd tu male admittas: q: potes in rndēdo errare cū nō sis deus. Ideo si admittat casus sicut est admittēdus: pprono ipossibile simpliciter est a te 3cedēdū si negas tu negas sequēs ex posito. nā oē tibi positū & a te admissū est a te 3cedēdū. ¶ S3 ipossibile simpliciter est a te 3cedēdū q: ē tibi positū & a te admissu3. si ergo 3cedis hēo itētū: q: pp possibile tibi positū tu 3cedis qd ipossibile simpliciter est a te concedendum.

¶ Ad hoc dicūt qdā qd nō est icōueniēs q ppter possibile positū ipossibile simpliciter est cōcedēdū nominaliter: s3 nō pticipaliter: & sic itelligit regula. Alij vō dicunt q nullo mō pp possibile positū ipossibile simplr est 3cedendū neq noialiter neq pticipaliter & hoc rndente bn admittēte sicut intelligit regula: s3 rndente nō bn admittēte nō est incōueniens sicut est in casu pdicto. na3 cū ponit ipossibile simplr: rndens bn rndendo nō d3 admittere & cū dicit q ipse nō est deus & pōt errare: g° pōt admittē ipossibile simplr.

Responsio.

¶ Huic dicit 3cedo q pōt admittere s3 nō bn rndēdo sicut intelligit regula. S3 si ponat q ipossibile simplr sit tibi positū & a te bene admissu3 dicit nō admittēdo q: hoc est impossibile. Eodē mō rndeas ad illā: pono q ista hō est asin⁹ sit tibi posita & a te admissa sic pcise significādo: & ad sites ha3 rnsionū: pª vadit magis ad vba. scda aūt ad itellectū regule.

Contra nonam regulam.

¶ Cōcessa qlibet pte copulatiue 3cedenda est illa copulatiua cuius ille sunt partes & 3cessa vna pte pncipali disiūctiue 3cedēda est tota disiūctiua cuius illa est ps. Cōtra. Pono tibi istā oē vigilans est asinus quo admisso q: possibile: pprono illā copulatiua3 oē vigilans est asinus & tu es vigilans: si 3cedis seqtur q tu es asinus. si negas habeo itētū: q: copulatiua est negāda & tn quelibet pars est 3cedenda. pma tanq posita & admissa. secunda tanq vera & impertinens.

Responsio.

¶ Rndet admittēdo positū: & cū pponit illa copulatiua nego ipsam & 3sequēter nego q qlibet ps sit 3cedēda. imo secunda ps est negāda tanq repugnās: q: sua opposita est sequēs ex posito & opposito bn negati. nā bn sequit oē vigilās nō est asin⁹: vl tu nō es vigilās: s3 oē vigilās est asinus p positū; ergo tu nō es vigilās.

Contra regulam.

¶ Pono tibi illã oĩs hõ currit qua ad/missa q: possibilis ppono illã copulatiuã tu es hõ ꝛ tu curris: ꝛ pꝫ ꝙ est neganda quia falsa est ꝛ impertinẽs: nõ eni sequit oĩs hõ currit: ergo tu es hõ ꝛ tu curris: q: cũ toto añte stat te nõ eẽ nec etiã repugnat vt pꝫ: ꝛ tñ quelibet eius pars est cõcedenda: prima tanq̃ vera tu es homo secunda tanq̃ sequens ex posito ꝛ prima parte copulatiue: ergo. ꝛc̃.

Responsio.

¶ Respondet admittendo positũ: ꝛ nego illã copulatiuã immediate ppositã tã quã falsam ꝛ impertinentẽ: ꝛ nego ꝙ q̃libet pars est cõcedẽda immo dico ꝙ prima pars est neganda tanq̃ repugnans: quia sua opposita est sequens ex posito ꝛ opposito bene negati: nã sequit formaliter omnis homo currit/tu non es homo vel tu non curris: ergo tu non es homo quia illa tu nõ es hõ sequit ex posito ex qualibet parte disiunctiue predicte: ergo seqnit ex posito ꝛ tota disiũctiua. Assumptũ pꝫ: nã sequit oĩs hõ currit ꝛ tu nõ es hõ: ergo tu nõ curris a copulatiua affirmatiua ad alterã partẽ silr sequit oĩs hõ currit tu non curris ergo tu non es hõ. ergo sequitur formaliter ex copulatiua disiunctiua omnis homo currit ꝛ tu non es hõ vl' tu nõ curris ergo tu nõ es hõ ergo sua opposita ẽ negãda tãq̃ repugnãs.

De conuertibilibus.

¶ Sub hac p̃ma specie sũt due alie. s. cõuertibiliũ ꝛ similiũ de qb⁹ est dicẽdũ. ꝛ p̃mo de ꝯuertibilib⁹ p qb⁹ sit hec p̃a reglã.

Prima regula.

¶ Si ponant due ppositiones conuerti sic adequate significãdo sicut communiter solent quarũ vna est necessaria ꝛ alia impossibilis: vt de⁹ est ꝛ hõ est asin⁹ vel vna necessaria ꝛ alia cõtingens: vt deus est ꝛ tu curris: vel vna possibilis ꝛ alia ĩpossibilis: vt tu curris ꝛ hõ est asin⁹: vel vna alteri cõtradictorie repugnãs casus est impossibilis ꝛ nullaten⁹ admittẽdus q: multa sequerent incõueniẽtia: nã p̃imo quero vtrũ hec sit vera de⁹ est: si dicit ꝙ sic ergo ꝛ alia hõ est asinus secum cõuertibilis est vera significãs adequate hoĩeꝫ esse asinũ: ergo hõ est asin⁹ ꝛ sequit ꝙ illa hõ est asin⁹ est falsa significãs adequate deũ esse: ergo deus non est: qđ est impossibile. Itẽ sequit ꝙ in ꝯñtia bona ex vero sequit falsuꝫ: nã facio istã ꝯñtiaꝫ deus est: ergo hõ est asin⁹: ꝛ patet ꝙ est bona a cõuertibili ad cõuertibile ꝛ antecedens est verũ: q: suum significatuꝫ est verum. s. deum esse: ꝛ ꝯsequens falsum cum significet adequate hoĩeꝫ esse asinũ. Item sequit ꝙ in ꝯsequẽtia bona ꝛ formali ex necessario sequit impossibile: vt pꝫ in predicta cõsequẽtia cui⁹ antecedẽs est necessarium: q: significatũ adequatuꝫ est necessarium: ꝛ ꝯsequẽs est impossibile: q: suum significatum est impossibile. Similiter probat scđa pars regule. naꝫ opposito dato sequit ꝙ in ꝯsequentia bona: ex necessario sequit ꝯtingẽs pꝫ sic arguẽdo deus est. ergo tu curris ꝛ est bona ꝯsequẽtia a cõuertibili ad cõuertibile: ꝛ añs est necessariũ: ut patuit ꝛ ꝯñs ꝯtingens cuꝫ significatũ suuꝫ adeq̃tũ sit ꝯtingens. s. te currere. Sequit etiã ꝙ illa de⁹ est significans adequate deũ esse est ꝯtingens vel ꝙ illa tu curris significans adequate te currere est necessaria. Silr probat tertia pars regule ꝙ dato opposito sequit ꝙ in ꝯsequẽtia bona ex possibili sequitur impossibile ꝛ ꝙ eadeꝫ ppositio est possibilis ꝛ impossibilis. Silr probatur quarta pars regule ꝙ dato opposito sequit ꝙ duo contradictoria sunt simul vera vel simul falsa: q: quero si illa duo conuertunt sic adequate significando tu curris ꝛ tu nõ curris: vtruꝫ prima sit vera vl' falsa si vera: ergo ꝛ alia est vera cũ conuertunt si falsa: ergo ꝛ alia est falsa. ꝛ sunt duo cõtradictoria inuicẽ contradicẽtia: ergo duo cõtradictoria sunt sil' vera falsa qđ est impossibile: ꝙ antẽ sint inuiceꝫ cõtradictoria pꝫ q: ante casum erant

ↄtradictoria ⁊ tūc significabāt ꝑcise sicut nūc: ergo ⁊ nūc sunt ↄtradictoria. Et no tāter dr̄ in q̄rta ꝑte regule cōtradictorie repugnas: q: si ibi due ꝓpōnes ↄtrariētur in mā ↄtingēti etiā sic adeq̄te significādo casus debet admitti ⁊ negari vtraqꝫ illaꝝ tāq̄ȝ falsū: sic si ponāt illa ↄuerti sic adeq̄te significādo sic qlibet hō est xp̄ianus nullus hō est xp̄ianus casus debet admitti ⁊ vtraqꝫ illarū negari: non eni incōuenit duo ↄtraria eē simul falsa sed bn̄ sil' vera: sed duo ↄtradictoria nō pn̄t eē sil' falsa: nec sil' vera: ⁊ sic pȝ tota regula quo ad q̄tuoꝛ ꝑtes ei⁹ ꝑncipales.

Secunda regula.

¶ Si ponant' aliq̄ ꝓpōnes ↄuerti nō faciēdo mētionē q̄liter ille significēt casus est admittēdus ⁊ quo ad ↄcedere ⁊ negare debes ad illas q̄ñcūqꝫ ꝓponunt' rn̄dere int⁹ sicut extra: sȝ quo ad verū vl' falsū necessariū vl' ↄtingēs possibile vl' ip̄ossibile. Ad p̄mū debes rn̄dere sicut ad ip̄ertinēs ⁊ ad scd̄ȝ sicut ad p̄m tanq̄ȝ sequēs: vbi gr̄a. ponat' ista ↄuerti deus ⁊ hō est asinus nō faciēdo aliquā mentionē de earū significatiōe admittit' casus ⁊ q̄nēscūqꝫ ꝓponit' illa de⁹ est debet ↄcedi: ⁊ alia hō est asinus debet negari: q: sunt impertinētes: vt pȝ: ergo nō debet variari nisi aliter quaȝ extra. si vō ꝓponat' an illa sit vera deus est: ↄcedit' tanq̄ȝ verū ⁊ impertinens ⁊ cōīter ꝙ illa est vera hō est asin⁹ ⁊ si arguit' sic: hec est vera hō est asinus: ergo hō est asinus: negat' cōñia: sed opȝ addere ꝙ adeq̄te sic significet hoīem eē asinū qd̄ negat'. Si vō ecōtra fuerit p̄mo ꝓposita ⁊ hec est ꝓpositio: hō est asinus: est falsa ⁊ ip̄ossibilis: ↄcedit' ↄñter ꝙ ista de⁹ est est falsa ⁊ ip̄ossibilis ⁊ si ex illa cōcludit' ꝙ sit falsū ⁊ ip̄ossibilē deū eē negef' cōñia: sȝ opȝ addere ꝙ sic adeq̄te significet negef'. Et si dr̄ qd ergo adeq̄te significat: dicit' qd̄ significat falsuȝ ⁊ ip̄ossibile: ⁊ si dicit' an illa sit ↄcedēda deus est p̄mo loco ꝓposita dicit' ꝙ sic: ⁊ ↄñr. ꝙ illa hō est asin⁹ est ↄcedēda ⁊ tn̄ q̄ñcūqꝫ ꝓponit' est a te negāda: est eniȝ ↄcedēda noīaliter ⁊ negāda ꝑncipaliter. Et si arguitur si tu ↄcedis vnū ↄuertibiliū ⁊ negas reliquū. ergo male rn̄des dr̄ negādo ↄñtiā: sȝ bn̄ seqtur tu ↄcedis vnū ↄuertibiliū eē verū ⁊ aliud falsuȝ: aut vnū eē possibile ⁊ aliud ip̄ossibile aut vnū necessariū ⁊ aliud ↄtingēs aut vnū ↄcedēdū noīaliter ⁊ aliud negādū noīaliter: ergo male rn̄des: ⁊ sic pȝ ꝙ nō sequunt' aliq̄ icōueniētia q̄ seq̄bant' in p̄ma regula q: nō manet vna nec̄ia ⁊ alia ↄtingēs: aut vna possibilis ⁊ alia ip̄ossibilis nec remanet cōtradictoria: sȝ fiunt ↄuertibiles ꝓpōnes: ⁊ ideo rō regule est: q: ꝓpōnes in voce ⁊ in scripto significāt ad placitū: satis eniȝ possibile est ꝙ oēs ↄuertant' nō faciēdo mētionē de antiq̄ significatione antētica ip̄arū ⁊ si a p̄ma ip̄ositione ista homo est asinus significasset deum eē adequate continue fuisset vera.

Tertia regula.

¶ Si ponāt' due ꝓpositiōes imꝑtinētes ↄuerti etiā sic adeq̄te significando casus debet admitti: ⁊ ad p̄mā debet rn̄deri intus sicut extra: ⁊ ad scd̄aȝ ↄsequenter sicut ad p̄mā: vbi gr̄a: si ponat' ista ↄuerti adeq̄te significādo tu es episcopus ⁊ tu es albus: admittit': ⁊ si ꝓponit' tu es episcop⁹ debet negari ⁊ ↄñter debet negari ꝙ tu es albus: ⁊ si ꝓponat' an hec sit vera tu es episcopus negat' ⁊ ↄñter conceditur ꝙ hec est falsa: tu es alb⁹. Si vō variatur oꝛdo: ⁊ p̄mo ꝓponitur an hec sit vera tu es alb⁹ cōceditur tanq̄ȝ vera ⁊ imꝑtinēs ⁊ cōsequēter ꝙ est vera tu es ep̄s cuȝ cōuertatur cū illa: ⁊ cōsequēter opȝ ↄcedē ꝙ tu es alb⁹ ⁊ ep̄s tanq̄ȝ sequēs. cū qlibet illarū significet sicut coīter solet. Ex p̄dictis seqtur ꝙ si ponatur ꝙ iste terminus asinus cōuertatur cū isto termino hō adeq̄te significādo casus nō d̄bet admitti: sed nō facta mētione significatiōis antētice casus debet admitti: ⁊ cū ꝓponit' ista: hō est asinus debet negari ⁊ cōcedi ꝙ est vera sed nō significat adeq̄te hoīeȝ

ee asinū: licet hoīem eē hoīez vl' asinū eē asinū. Silr si ꝓponit ꝙ a sit nomē tuū vl' deus vl' leo vl' gallus casus debet admitti ⁊ debet ꝯcedi ꝙ ista est vera: tu a es vl' deus vel gallus vel leo: ex qb⁹ nō sequit ꝙ tu sis a vel leo vel gallus: q: nulla illarū sic adeq̄te significat: sed solū adeq̄te significat te eē te. Ita dicat si ponat ꝙ nomen tuū sit sine noīe ꝯcedo ꝙ hec est vera tu es sine noīe ⁊ negando ꝙ tu es sine noīe ⁊ sic de alijs infinitis.

De similibus prima regula.

¶ Si ponant aliq̄ ꝓpōnes eē sil'es sic adeq̄te significādo quarū q̄libet sit alteri ip̄ertinēs casus est admittēdus. Et ad p̄mā rn̄dēdū est sicut ad ip̄ertinēs: ⁊ ad secundā sicut ad ptinēs seq̄ns ⁊ itelligunt ꝓpōnes eē sil'es in v̄itate: falsitate: necessitate ꝯtingētia possibilitate ip̄ossibilitate ꝯcedendo negādo dubitādo noīaliter s; nō pticipialr: exēplu; regule. Si ponat ista eē sil'i a sic adeq̄te significādo tu es papa ⁊ tu es albus admittēdus est casus: ⁊ si ꝓponit p̄mo tu es papa est negāda tāq̄ falsa ⁊ ip̄ertinens ⁊ cōiter ista alia tu es alb⁹ est negāda tanq̄ seq̄ns. Si v̄o fuisset p̄mo ꝓposita ista tu es alb⁹ ꝯcedit tanq̄ verū ⁊ ip̄ertinēs: ⁊ ꝯ̄iter alia tu es papa: ⁊ vtraq; est vera tanq̄ ꝯn̄s vt p;.

Secunda regula.

¶ Si ponant aliq̄ ꝓpōnes eē sil'es sic adeq̄te significādo quarū vna est necessaria: ⁊ alia ip̄ossibilis vl' vna est necessaria ⁊ alia ꝯtingēs: vl' vna possibilis ⁊ alia ip̄ossibilis: vel vna alteri ꝯtradictoria repugnās casus nō est admittēdus ꝓꝑ icōuenietia m'lta q̄ seq̄unt sicut patuit in p̄ma regula ꝯuertibiliū: ideo nō op; replicare vbi v̄o ꝯtrarie repugnarēt possent eē siml' false ⁊ in mā ꝯtigēti vt ibidē patuit.

Tertia regula.

¶ Si ponant due ꝓpōnes eē sil'es nō faciēdo mentionē de adeq̄ta significatiōe earū casus est admittēdus ⁊ ad q̄libet illarū quo ad ꝯcedere vl' negare rn̄dēdū est ītus sicut extra: sed quo ad verū vl' falsu; possibile vl' ip̄ossibile ꝯtingēs vl' necessariū ꝯcedēdū: dubitādū noīalr sūptū

Responsio.

¶ Ad p̄mū rn̄dendū est sicut est veritas ⁊ ad scd̄m ꝯ̄iter sicut ad p̄mum huius rei exemplū habuisti in secunda regula ꝯuertibiliū: vt si ponantur iste eē similes deus est: ⁊ homo est asinus. ⁊c̄.

Quarta regula.

¶ Si ponātur due ꝓpōnes eē sil'es sic p̄cise significādo quarū vna se hēat ad illā sicut oppositū an̄cedētis ad ꝯn̄s: vt tu nō curris ⁊ tu moueris vl' tu es alb⁹ ⁊ tu es colorat⁹: vl' tu nescis tibi ꝯcludi ⁊ tibi cōcludit admittit casus ⁊ q̄libet illaꝝ ē ꝯcedēda eē v̄a: poss'e enī; ē ꝙ tu nō curris ⁊ tu monearis: ⁊ ꝙ nō sis alb⁹ ⁊ sis coloratus ⁊ ꝙ tibi ꝯcludat licet ꝙ tu nescis illud q: forte nō itelliges argumentū: sed caue ne ꝯcedas ꝙ aliqđ illorū sit falsu;: q: si illa esset falsa tu nō curris: ergo sua ꝯtradictoria vera tu curris: ⁊ tunc fieret illa ꝯn̄tia tu curris ergo tu moueris illa ꝯn̄tia est bona ⁊ an̄cedēs est verū ꝑ rn̄sionē: ergo ⁊ ꝯseq̄ns. s. tu moueris ⁊ ex alia pte erat falsa q: ille erant sil'es in falsitate tu nō curris: ⁊ tu moueris: ergo eadem ꝓpositio esset simul falsa ⁊ vera ⁊ sequitur ꝙ in cōsequentia bona ex vera sequitur falsum quod est impossibile.

Contra regulam.

¶ Sed ꝯtra hanc regulā arguit ⁊ pono ꝙ sortes nō sit hō ⁊ aīal sunt silia sic significando p̄cise casus ꝑ regulā posīs ⁊ admittēdus quo admisso ꝑ regulā sunt ābo vera: ergo hec est vera tu es aīal significans adeq̄te te esse aīal: tunc vltra tu es aīal: ergo tu es tu es: ergo tu es tu tu es tu: ergo tu es iste hō tu es iste hō: ergo tu es hō: oēs iste ꝯn̄tie facte sunt bone ⁊ formales ⁊ an̄s huius vltime ꝯsequētie facte: est verū: ergo ⁊ ꝯseq̄uens est verū. s. tu es hō ⁊ ex alia pte illa est vera tu nō es hō: ⁊ sunt ꝯtradictoria ad inuicē: ergo duo ꝯ̄dictoria ad inuicē sunt siml' vera.

Responsio.

¶ Rñdet ergo q regula nõ itelligit qlitercũqз ponat oppositũ aũtis ⁊ ꝯñtis eẽ simĩa sic significãdo debere admitti: sed solũ qñ ex opposito aũtis ⁊ ꝯñtis fit copulatiua possibilis. nã iste due spẽs obligationis similiũ ⁊ ꝯuertibiliũ sunt spẽs positionis. In positiõe aũt nihil debet admitti nisi possibile ut patuit sup:a. ¶ Si ponant plures ꝓpões eẽ siles quarum vna se hẽt ad aliã sicut oppositũ ꝯñtis ⁊ aũtis casus est admittẽdus ⁊ vtraqз illarum est negãda ⁊ ꝯcedẽda eẽ falsa: ut tu curris ⁊ tu nõ moueris ⁊ tu es alb⁹: ⁊ tu nõ es coloratus. tu scis tibi ꝯcludi ⁊ tibi nõ ꝯcludit. Prima ps regule pꝫ dũ hõ suauiter deambulat vtraqз illarũ est falsa: tu curris ⁊ nõ moueris: ⁊ sic dicas de alijs. Scđa ps regule ꝓbat. nã si hec est vera tu curris. ergo ⁊ ista a. tu nõ moueris sibi siñis est vera: ⁊ sic facio illã ꝯñtiaз tu curris ergo tu moueris: illa ꝯñtia est bona: ⁊ aũs est verũ ꝑ rñsionem. ergo ⁊ ꝯñs. ergo illa sunt simul vera: ⁊ tu moueris ⁊ tu nõ sic significãdo qđ est impossibile cuз sint ꝯtradictoria. Sequit etiam q eadẽ ꝓpõ est vera ⁊ falsa. nam ista est vera tu moueris ut ꝓbatũ est sed ꝓbo q est falsa: q: sua ꝯtradictoria est vera. ergo ipsa est falsa. aũs pꝫ ꝑ rñsioneз. Et sequit tertio q in ꝯñtia bona ex vero seqt falsum. nã iste ꝯñtie bone: tu curris ergo tu moueris. aũs est verũ ꝑ rñsioné. ⁊ ꝯñs falsum: ut nunc ꝓbatũ est cuз sua ꝯtradictoria. s. q tu nõ moueris sit va. ergo ⁊c̃.

De dissimilibus.

¶ Dicunt ꝓpões dissimiles quando vna est vera ⁊ reliqua falsa: vna necessaria vel impossibilis: alia cõtingẽs vł possibilis. vna ꝯcedẽda alia negãda vel dubitãda nosarr: ⁊ tũc hec sit prima regula.

Prima regula.

¶ Si ponantur due ꝓpões esse dissimiles sic adequate significãdo: quarum vna est alteri impertinens: casus debet admitti. Et ad primã respondendũ est int⁹ sicut extra casum sit impertinẽs: ⁊ ad aliam dissimiliter: ut admisso q ille sint dissiles tu es alb⁹ ⁊ tu vigilas: ⁊ quecunqз pmo loco ꝓponit debet ꝯcedi ⁊ alia negari: ⁊ ubi utraqз. ex casum eẽt falsa. tũc pma debet negari. ⁊ scđa ꝯcedi ut tu curris ⁊ tu es papa. ¶ Si ponant due ꝓpões eẽ dissimiles sic adeqte significãdo quarũ vna antecedit ad aliã ⁊ nõ ecõtra: casus est admittẽdus in materia ꝯtingentis ⁊ aũs ubicũqз ꝓponit est negãdũ: ⁊ ꝯñs concedẽdum: ut tu curris ⁊ tu moueris. In ꝯsequẽtia cui bona ex falso ante seqt verũ: sed caue ne ꝯcedas aũs: q: tũc opꝫ ꝯcedere ꝯñs: ⁊ ꝯsequẽter quãlibet illaꝝ eẽ verã: nec nũc essent dissimiles qđ est cõtra casum. Si ponant due ꝓpões eẽ dissimiles sic adequate significãdo: quarum vna est necessaria ⁊ alia ĩpossibilis vel contingẽs: admisso casu semꝑ debet negari cõtingẽs impossibile: ⁊ ꝯcedi necessaria: q: nõ est incõueniẽs ꝓpõneз cõtingentẽ esse falsam: sed caue ne ꝯcedas ꝓpõnem cõtingentẽ quãtũcũqз extra casum esset vera: q: tunc opꝫ negare ꝓpõnem necessariã sic adequate significãdo: ⁊ ꝯcedere ipsam eẽ falsaз qđ est ĩpossibile. Si ponant due ꝓpões esse dissiles sic adequate significãdo que ꝯuertant: nõ ẽ admittẽdus casus: sicut sũt iste due hõ currit: risibile currit: aut ubi vna añcedit aliã: ⁊ ecõtra: ut deus est: hõ est: q: necessariũ seqt ad qđlibet: casus non est admittẽdus. q: si cõcederes vnã eẽ verã oporteret negare aliã eẽ verã: ⁊ sic nõ cõuerterent: ⁊ ab vno cõuertibili ad reliquũ nõ esset bona ꝯñtia: ⁊ opꝫ ꝯcedere q ꝓpositio necessaria sic pcise significando esset falsa. nã si illa esset vera de⁹ est: alia eẽt falsa. s. hõ est sic adeqte significãdo cũ sit sibi dissilis: ⁊ tñ est necessaria cũ suũ significatũ adequatũ sit necessariũ sic significãdo pcise. ¶ Si ponãt due ꝓpões eẽ dissiles nõ faciẽdo mẽtionẽ de earũ significatiõe: casus ẽ admittẽdus: ⁊ qñ ad ꝯcedẽ ⁊ negare ad quãlibet eaꝝ rñdeatur ĩtus sic ex̃: sed qñ ad verũ vel falsũ ad

prima respondeat sicut ad impertinens et ad scdam dissimiliter: verbi gratia admisso quod iste sunt dissimiles deus est et homo est tunc quelibet illarum extra casum est ocedenda: in casu tamen quod primo loco proponitur est concedenda esse vera et que scdo neganda: cum sit ei in casu dissimilis. exemplum est si stante casu quod iste sint dissimiles deus est et homo est primo loco proponatur ista deus est conceditur tanquam verum et impertinens: et consequenter quod illa est falsa homo est cum sit sibi dissimilis et oportet etiam negare quod adequate significat hominem esse immo significat adequate unum falsum si queritur quod sit illud non est certificandum nisi hoc modo stet quod sit a vel b et sic de aliis significatis falsis. Et de similibus hec dicta sufficiant.

De depositione.

Depositio est obligatio opposita positioni. nam non est aliud unam propositionem deponere quam sua opposita latenter ponere et ideo cum oppositorum sit eadem disciplina facile est hanc speciem obligationis intelligere post primam speciem sit igitur hec prima regula.

Prima regula.

¶ Omne depositum est admittendum nisi sit necessarium: patet quia quodlibet aliud apud logicum non implicat esse negandum.

Secunda regula.

¶ Omne depositum et admissum a te infra tempus obligationis propositum est negandum: nam hoc petit deponens.

Tertia regula.

¶ Omne per se antecedens ad depositum aut cum concesso vel concessis opposito bene negati aut oppositis bene negatorum semper est negandum: verbi gratia deposita et admissa ista tu moveris est neganda ista tu curris: quia ea concessa oportet concedere depositum quod est contra scdam regulam. similiter deposita et admissa ista aliquis homo non currit: et concessa ista tu non curris: quia est impertinens et vera: et ultra si proponitur ista tu es aliquis homo est neganda: quia cum uno concesso antecedit ad depositum. nam bene sequitur tu non curris et tu es aliquis homo. ergo aliquis homo non currit.

Quarta regula.

¶ Omne repugnans deposito: et omne sequens ex illo per se cum concesso vel concessis opposito bene negati vel oppositis bene negatorum est concedendum. ubi gratia. deposita et admissa ista aliquis homo non currit si proponatur sua contradictoria quilibet homo currit. est concedenda cum suum contradictorium sit negandum. et si proponitur ista quilibet homo movetur est concedenda tanquam sequens per se. nam bene sequitur quilibet homo currit. ergo quilibet homo movetur: et si proponatur tu es aliquis homo est concedenda tanquam vera et impertinens: et similiter est concedendum quod tu curris tanquam sequens ex opposito depositi cum uno concesso. nam bene sequitur quilibet homo currit. tu es aliquis homo. ergo tu curris.

Quinta regula.

¶ Omne repugnans contradictorio depositi per se: aut cum concesso vel concessis opposito bene negati vel oppositis bene negatorum est negandum ut si in casu primo proponitur ista aliquis homo non movetur aut si post concessam illam tu es aliquis homo. proponatur illa tu non curris ambe sunt negande. primo quia repugnat contradictorio depositi per se. et scda quia repugnat eidem cum uno concesso.

Sexta regula.

¶ Ad omne sequens et ad omne impertinens respondendum est secundum sui qualitatem: ut deposita et admissa ista tu es albus si proponatur ista tu es coloratus est concedenda: quia non est inconveniens in consequentia bona negare antecedens et concedere consequens: quia ex falso sequitur verum: et si proponatur ista tu curris est neganda tanquam impertinens falsa: et in hac specie obligationis dicitur impertinens quod non sequitur ad depositum nec antecedit ad ipsum nec eidem repugnat nec sequitur ad oppositum depositi nec eidem repugnat per se vel cum aliis sicut deposita ista sor. currit. tunc ista papa currit ei erit omnino impertinens.

¶ Sicut impertinens	Antecedens	Antecedens	Negandum.
¶ Concedendum	contradictorium	depositum	negandum
¶ Concedendum	sequens	sequens	sicut impertinens

¶ Nunc ad exercitiũ iuuenũ aliq̃ exẽpla in mã disputationis volo deducere ⁊ primo deposita in illa aliq̃ ꝓpõ nõ est vera qua admissa ꝓpono tibi illã q̃libet ꝓpõ est vera. ⁊ pꝫ ꝙ est ꝯcedẽda postq̃ꝫ ẽ negãdũ ꝙ aliq̃ ꝓpõ nõ est vera tũc arguo sic q̃libet ꝓpõ est vera illa est ꝓpõ. s. aliq̃ ꝓpõ nõ est vera ergo ista est vera: tunc vltra ista est vera: ⁊ significat p̃cise ꝙ aliqua ꝓpõ nõ est vera. ergo aliq̃ ꝓpõ nõ est vera: ista ꝯñtia ꝯcedẽda ⁊ añs est cõcedẽdũ. ergo ⁊ ꝯñs. sed ꝯñs est depositũ ergo depositũ ꝯcedẽdũ est. gº ⁊c. Rñsio. ¶ Rñdet admittẽdo depositũ ⁊ negando ꝙ ista sic p̃cise significet qđ est possibile casui ⁊ si poneretur ĩ p̃ncipio casus nõ admitteret vt patebit in mã ĩsolubiliũ. ¶ Scđo depono tibi illã tu es hõ vel tu curris qua admissa q: est disiunctiua cõtingẽs ꝓpono tu es hõ: ⁊ pꝫ ꝙ est ꝯcedẽda: q: imptinẽs vera que ꝯcessa ꝓpono: tu es hõ vel tu cur. ⁊ pꝫ ꝙ est ꝯcedenda a pte disiunctiue ad totã ⁊ est depositũ. ergo depositũ est ꝯcedẽdũ. Responsio. ¶ Rñdet admittẽdo depositũ ⁊ cum ꝓponitur ista tu es hõ negat q: oẽ añs ad depositũ est negãdũ p tertiã regulã ⁊ cuꝫ dr̃ ꝙ est imptinens hoc q: negat: in hac specie obligatiõis dr̃ imptinẽs qđ nõ sequit nec antecedit ad depositũ nec eideꝫ repugnat nec seqtur ex opposito depositi vt p̃us dictũ est: vnde pro regula est obs̃uãdũ ꝙ deposita aliq̃ disiunctiua q̃libet ei⁹ ps p̃ncipalis est negãda. In copulatiua vº hoc nõ est necessariũ: q: põt negari copulatiua: ⁊ ꝯcedi altera ps nisi esset copulatiua cuius vna ps eẽt necessaria ⁊ altera ꝯtigẽs. tũc eni negata copulatiua opꝫ negare partẽ ꝯtingentẽ quãtũcũq3 foret vera. ¶ Tertio depono tibi illã antichristus nõ est alb⁹ vel antichristus non est colorat⁹ casus est admittendus q: est disiunctiua ꝯtingẽs cuꝫ q̃libet ps sit ꝯtingẽs ⁊ nulla alteri repugnãs. eo igitur admisso ꝓpono tibi illã antichristus est colorat⁹ si ꝯcedis ꝯtra tu ꝯcedis añs ad depositũ. ergo male rñdes si negas. ꝯtra tu negas sequens ex opposito depositi. ergo male rñdes. pꝫ ꝯñtia p quartã regulaꝫ ⁊ ꝓbatur añs nã bñ seqtur antichristus est alb⁹ ⁊ antixp̃s nõ est colorat⁹. ergo antixp̃s est alb⁹ ⁊ vltra antixp̃s est alb⁹ ergo antixp̃s est colorat⁹. ergo de p̃mo ad vltimũ antixp̃s est alb⁹. ergo est coloratus ⁊ sic sequunt vndiq3 angustie. Respõsio. ¶ Rñdet nõ admittẽdo depositũ q: est necessariũ cuꝫ suũ oppositũ sit ĩpossibile. ⁊ cuꝫ dr̃ ꝙ est disiunctiua ꝯtingens quia vtraq3 ps est ꝯtingẽs ⁊ nulle alteri repugnãs rñdet negãdo ꝯñtiã. q: ad ꝯtingentiã disiũctiue requirunt tria. p̃mo ꝙ vtraq3 ps sit ꝯtingẽs. scđo ꝙ nulla repugnet alteri. tertio ꝙ ꝯ̃dictoria illarũ ptiũ non repugnẽt ad inuicẽ q̃liter nõ est ĩ ꝓposito.

Tractatus de insolubilib⁹ sext⁹.

¶ Insolubile est ꝓpõ de qua fit mẽtio in aliquo certo casu q̃si ꝯtra eo. casu ponat significare p̃cise vt vba ei⁹ coĩter p̃tẽdũt et sic eẽ sicut adeq̃te significat p ipsaꝫ sequit nõ est sic eẽ sicut adeq̃te significat p istã ⁊ ecõtra. Casus de ĩsolubili. ¶ Casus vº de ĩsolubili est ille in quo fit mẽtio de aliqua certa ꝓpõne q̃si cuꝫ eodẽ casu ponat significare p̃cise sicut vba eius coiter p̃tendũt ⁊ sic eẽ sicut adeq̃te significat p ipsaꝫ sequat ⁊ ecõtra. Exẽplũ vtriusq3 si ponat ꝙ sor. sit oĩs sor. ⁊ dicat illã ⁊ nullã aliã sor. dicat falsuꝫ que sit a sic significantẽ tot⁹ iste casus dr̃ casus de ĩsolubili: ⁊ illa ꝓpõ sortes dicit falsuꝫ: dr̃ insolubilis ꝓpõ. nã si cũ toto casu poneret ꝙ illa significat p̃cise: vt coĩter solet seqtur ꝙ sic ita ⁊ ꝙ nõ est ita sicut adeq̃te significat p ipsaꝫ ⁊ ecõtra. nam quero vtrũ a. sit vera vel falsa. si vera ergo ita est sicut precise significat: sed significat p̃cise ꝙ sor. dicit falsuꝫ. ergo sor. dicit falsuꝫ. ⁊ si dicas nisi a. ergo a. est falsuꝫ. si dr̃ ꝙ est falsuꝫ. ergo significat aliter q̃ȝ est. sed illa significat p̃cise ꝙ sortes dicit falsuꝫ. ergo non est ita ꝙ sortes dicit falsum ⁊ nõ dicit nisi a. ergo a. nõ est falsum qđ est cõtradictio. Ideo pro bona rñsione in ista materia aduer-

te cũ sit casus de insolubili: aut fit mẽtio qualiter ĩsolubile significat aut nõ: si non tunc sit in ista pma regula. Pria regula.
¶ Q̃d ad ĩsolubile pº loco ppositũ rñdẽ/dũ est oĩo sicut ex̃ casuz ⁊ rõ est: q: tũc est imptinẽs: vbi gr̃a si ponat̃ ꝙ vnꝰ papa sit oĩs papa ⁊ dicit ista ⁊ nullã aliã papa dicit falsũ ⁊ nõ fiat mẽtio q̃liter ista ppõ significat tunc si pponit̃ pmo loco papa dicit falsuz est dubitãda q: est imptinẽs ⁊ ex̃ casuz dubia nõ eni sequit̃ vnꝰ papa est oĩs papa dicẽs illã: ⁊ nullã aliã papa dicit falsuz: gº papa dicit falsũ q: cũ toto ante staret ꝙ ista papa dicit falsuz significaret deũ eẽ adeq̃te nec etiã repugnaret q: staret illã significationẽ hoĩem esse asinũ adeq̃te: ⁊ tũc dicẽdũ istã diceret falsũ silr̃ si ponat̃ ꝙ adã dicat istã ⁊ nullã aliã adã dicit falsuz tũc si pponat̃ illa primo loco adã dicit falsuz est negãda q: est imptinẽs ⁊ falsũ si ponat̃ ꝙ ista sit sola i mõ falsuz est tũc pposita ista primo loco fal/suz est ɔcedẽdũ q: est imptinẽs: ⁊ ex̃ casũ cõcederet: si vero fiat mẽtio q̃liter illa significat tũc vel ponit̃ ꝙ significet precise sicut verba eiꝰ coĩter ptendũt vel sic ⁊ nõ precise si primo mõ sit hec scđa regula ꝙ casus nullo mõ est admittẽdus: q: sequit̃ ex illo formaliter ɔ̃dictio: vt si ponat̃ ꝙ ista vniuersalis sit oĩs ppõ. s. oĩs ppõ est falsa ⁊ significet p̃cise sic silr̃ ꝙ ista inde/finita sit sola in medio falsum est silr̃ ista indefinita sit sola in mũdo sic p̃cise significãdo ppõ indefinita nõ est vera: silr̃ ista singularis hoc est falsuz vel hoc nõ est verũ sequit̃ ipsa demõstrata sic p̃cise significãdo: silr̃ ista exceptiua nulla ppõ pꝑ exceptiuã est falsa sit sola exceptiua in mũ/do sic p̃cise significãdo aut ista exclusiua tm̃ exclusiua est falsa sit sola exclusiua sic p̃cise significãdo: nullus illoꝝ casuũ ẽ admittẽdus q: q̃cũq3 admisso sequit̃ formaliter ɔ̃dictio vt facile pz intuẽti. ¶ Si vero ponat̃ significare sicut vba eius coĩter pretẽdũt sed nõ p̃cise sit casus est admittẽdus ⁊ ĩsolubile vbicũq3 pponit̃ est ɔce/dẽdũ ⁊ ɔcedẽdũ est ipsũ eẽ falsũ ⁊ negando ipm eẽ verũ vt si ponat̃ ꝙ sortes dicit illã ⁊ nullã aliã sortes dicit falsũ sic significat vt solet s3 nõ p̃cise ⁊ sit a. admittẽdus casus ⁊ ɔcedit̃ a qñcũq3 pponit̃ ⁊ dr̃ ꝙ a est falsuz ⁊ neget̃ ꝙ a sit verũ. Ista regula h3 tres ptes pª pbat̃ sic oĩe sequẽs ẽ cõcedẽdũ s3 ĩsolubile in tali casu est sequẽs: gº est ɔcedẽdũ pbat̃ minor: ⁊ facio ista3 ɔ̃ñtiã: sortes dicit solũ nã illã sortes dicit falsũ sic ⁊ nõ p̃cise sic significãtẽ: gº sortes dicit falsũ. ista ɔ̃ñtia est ɔcedẽda ⁊ añs est ɔcedẽdũ q: positũ: gº ⁊ ɔ̃ñs est ɔcedẽdũ ⁊ ɔ̃ñs est ĩsolubile est ɔcedẽdũ ꝙ aũt ɔ̃ñtia illa sit ɔcedẽda p3 q: oppositũ ɔ̃ñtis ⁊ añs repugnãt. s. ꝙ sortes dicat illã sortes dicit falsũ ⁊ nullã aliã sic ⁊ nõ p̃cise sic si/gnificãte ⁊ sortes nõ dicat falsũ. nã si non dicit falsũ: ⁊ dicit a ppõnẽ: ergo a ppõ ẽ vera: gº q̃liter illa significat assertiue ita est: s3 ista significat assertiue ꝙ sortes dic̃ falsũ. gº sortes dicit falsũ qđ est ɔ̃dictio: ⁊ sic p3: pª ps regule ꝙ ĩsolubile est ɔcedẽ/dũ tñq3 sequẽs. ¶ Deide pbat̃ 2ª ps re/gule faciliter nã sequit̃ sortes dicit falsuz ⁊ nõ dicit nisi a ergo a est falsa ista ɔ̃ñtia est ɔcedẽda ⁊ añs est ɔcedẽdũ nã maior est ĩsolubile ⁊ mĩor est casus: ergo ⁊ ɔ̃ñs est ɔcedẽdũ ⁊ ɔ̃ñs est scđa ps regule er/go ⁊c̃. ¶ Ex illa sequit̃ statĩ tertia ps regule. nã si ipm ĩsolubile ɔcedẽdũ est esse falsũ: ergo negãdũ est ipm esse verũ ⁊ sic p3 tota regula quo ad oẽs ptes eiꝰ q̃ sunt tres. Et si arguit̃ si hec est falsa sortes di/cit falsũ: ergo significat aliter q̃3 est s3 ista significat ꝙ sortes dicit falsuz: ergo aliter est quã sortes dicit falsũ: huic dicit̃ negã/do scđa3 ɔ̃ñtiã sicut nõ seq̃t ista ppõ hõ est asinꝰ significat aliter quã est: s3 ista si/gnificat hoĩe3 esse ergo aliter est q̃3 ꝙ hõ sit: sed op3 addere ꝙ p̃cise significet: ⁊ si illud addit̃ ɔ̃ñtia est bona sed negat̃ añs ⁊ si q̃rat̃ qđ ergo significat p̃cise ista sor. dicit falsũ: dr̃ ꝙ illa significat p̃cise ꝙ sortes dicit falsuz ⁊ ꝙ ipa est vera ⁊ non est falsa p pº significato sed pro scđo signifi/cato. Cõtra p̃dicta arguit̃. ¶ Sed ɔ̃ p̃dicta arguit̃ multiplr̃: nã posito ꝙ ista vlis

sit sola in mũdo oĩs ppõ est falsa sic signi ficãdo ⁊ nõ ponẽdo p̃cise q: nõ admittet casus ⁊ sit a. Fm regulã ẽ a falsa. Sed vo lo pbare q a. est vera ⁊ facio istã ↄ̃ntiaʒ hoc est falsuʒ ⁊ hoc est a. ergo a. est falsa: lʒ a. est oĩs ppõ vl̃is. ergo oĩs ppõ vl̃is est falsa. Ista ↄ̃ntia ẽ bona a resoluẽtibꝫ ad resolutaʒ: q: vl̃is ppõ põt resolui qñ vl̃is hẽt vnũ suppositũ tm̃ ⁊ añs est verũ ergo ⁊ ↄ̃ñs. ⁊ ↄ̃ñs est a. ergo a. est verũ. Scd̃o arguit̃ sic ppõ vl̃is est falsa ⁊ nul la est ppõ vl̃is qn illa sit falsa. ergo oĩs p põ vl̃is est falsa. ista ↄ̃ntia est bona ab ex ponẽtibꝫ ad expositã ⁊ antecedẽs est vex ergo ⁊ ↄ̃ñs q est ĩsolubile. ergo ⁊c̃. Itẽ tm̃ falsũ est ppõ vl̃is. ergo oĩs ppõ vl̃is est falsa. ista ↄ̃ntia est bona ab exclusiua ad vl̃eʒ de terminis trãspositis: ⁊ añs est vex: ut pʒ p exponẽtes. ergo ⁊ ↄ̃ñs q ẽ a.

¶ Secundo arguitur.

¶ Scd̃o p̃ncipal̃r arguit̃ de ĩsolubili p ticulari ⁊ de ĩdefinito dato q a. sit illa p ticularis vl̃ ĩdefinita aliq̃ ppõ pticularis est falsa: vl̃ ista ppõ ĩdefinita est falsa: ⁊ sit sola in mũdo sic significãdo ⁊ dictum est p regulã q a. est falsuʒ. Sed ↄ̃ arguit̃ sic. hoc est falsuʒ demõstrãdo a. ⁊ hoc est ppõ pticularis vl̃ ĩdefinita. ergo aliq̃ p põ pticularis vl̃ ĩdefinita est falsa. ista ↄ̃n tia est bona a resoluẽtibꝫ ad resolutaʒ: ⁊ añs est vex ut pʒ: ergo ⁊ ↄ̃ñs: ⁊ ↄ̃ñs ẽ a. ergo a. est verum. Itẽ oĩs ppõ particula ris est falsa: ergo aliq̃ ppõ pticularis est falsa: ↄ̃ntia ẽ bona a subalternãte ad sub alternatã ⁊ añs est verũ vt pʒ p exponẽ tes. ergo ⁊ ↄ̃ñs q est a. Itẽ facio istã ↄ̃n tiã ppõ ptic̃laris est falsa. ergo aliq̃ ppõ pticularis ẽ falsa. ista ↄ̃ntia est bona ab ĩdefinita ad suã pticularẽ ⁊ añs est verũ p resoluẽtes. ergo ⁊ ↄ̃ñs qd̃ est a. ergo ⁊c̃

Tertio arguit̃ ¶ Tertio p̃ncipal̃r argui tur: pono q sor. dicat illã sor. dicit falsuʒ ⁊ nullã aliã sic significãtẽ q̃ sit a. ⁊ dictũ ẽ q a. est falsũ. Sʒ ↄ̃ volo pbare q ẽ verũ ⁊ arguo sic falsuʒ dr̃ a sor. ergo sor. dicit falsũ ista ↄ̃ntia est bona a passiua ad suã actiuã: ⁊ añs est verũ: ut pʒ resoluẽdo er go ⁊ ↄ̃ñs qd̃ est a. Itẽ oẽ dicẽs a. dicit fal sũ sed sor. dicit a. ergo sor. dicit falsũ: ista ↄ̃ntia est bona in darij. ⁊ añs est verũ: ut pʒ. ergo ↄ̃ñs qd̃ est a. Itẽ ↄ̃dictoriũ a. est falsũ. ergo a. est verũ. ista ↄ̃ntia est bona ⁊ añs verũ. nã ista est falsa sor. non dicit falsũ: q: p rñsionẽ sor. dicit falsũ. ergo ista est v̓a sor. dic̃ falsũ q̃ est a. ⁊ pʒ ↄ̃ntia. q: ista ↄ̃dicũt: sor. dic̃ falsũ: ⁊ sor. nõ dic̃ fal sũ: q: ĩ singl̃aribꝫ nõ refert p̃ponẽ ⁊ post ponẽ negatiõeʒ.

Quarto arguit̃. ¶ Quar to p̃ncipal̃r arguit̃ pono q tu ⁊ sor. sitis oẽs loquẽtes: ⁊ sor. dicat istã ⁊ nullã aliã deꝫ est: ⁊ tu dicas istã hoĩ tm̃ sor. dic̃ vex ⁊ sit a sic significãdo ⁊ nõ p̃cise: ⁊ volo p bare q a. est vex. nã oẽ dicẽs vex est sor. gᵒ tm̃ sor. dic̃ vex. ista ↄ̃ntia est bona ab vl̃i ad suã exclusiuã de terminis trãsposi tis: ⁊ añs est vex gᵒ ⁊ ↄ̃ñs qd̃ est a. gᵒ a. est vex. Itẽ sor. dicit vex: ⁊ nihil nõ sor. dicit vex. gᵒ tm̃ sor. dicit vex. ista ↄ̃ña ẽ bona ab exponẽtibꝫ ad expositã: ⁊ añs ẽ vex. gᵒ ⁊ ↄ̃ñs qd̃ ẽ a. gᵒ ⁊c̃. Itẽ nihil p̃ter sor. dicit vex. gᵒ tm̃ sor. dicit vex. ista est bona ab exceptiua negatiua ad exclusiuã affirmatiuã sibi corrñdẽtẽ: ⁊ añs est vex. gᵒ ⁊ ↄ̃ñs qd̃ ẽ a. gᵒ ⁊c̃. Itẽ argᵐ posset fie ri d̓ exceptiua ponẽdo q tu diceres solũ istã: nl̃s hõ p̃ter sor. dicit vex arguit̃ ad ipaʒ suo mõ sic factũ ẽ d̓ exclusiua.

5ᵒ ar guit̃. ¶ 5ᵒ p̃ncipalit̃ arguit̃ sic nã ex ista positiõe seq̃t̃ q nullũ est ĩsolubile sine ca su: pʒ p diffinitionẽ ĩsolubilis supius po sita: ⁊ tñ m̃lta sũt ĩsolubilia sine casu sicut vl̃ia: vt oĩs ppõ est falsa ⁊ nulla est vera Sil̃r ista singularia hoc est falsũ: hoc nõ est verũ seipso demõstrato: ⁊ maxime de ista: ego dico falsũ: vbi nõ opʒ ponẽ: q p li ego demoõstrarer ego: q: p nomẽ p̃me psone sumit demõstrationẽ ex loquẽte fʒ cõem ↄ̃suetudinẽ.

Sexto arguit̃. ¶ Sex to p̃ncipalit̃ arguit̃ ↄ̃ istã ppõnẽ: q: po nit volũtarie q qd̃libet ĩsolubile. signifi cet vltra significatũ cõe q ipm est veruʒ ⁊ nullã cãm addit q̃re significet.

Septio arguit̃. ¶ Septimo ⁊ vltimo arguit̃ q multa sũt ĩsolubilia alia q̃ ista q̃ ↄcernũt vex vl̃ falsũ: sicut sunt ista: hoc ẽ nescitũ demõstrato seipo: ⁊ nulla ppõ est negati

na ꝛ similia: ꝛ tñ nulla est facta de istis mẽtio. Pro solutione. ¶ Pro solutione hoꝝ argumẽtoꝝ notãda sũt aliq̃. Primo ꝙ ꝓpõ vera nõ hꝫ aliqḋ significatũ assertiuũ falsũ pꝫ aliter ex vero sequeret̃ falsũ in ɔ̃ñtia bona ꝛ formali: simplr̃ pꝫ in oībus ꝓpõnibꝰ veris: nã ista deꝰ est hõ est aīal ꝛ sic de singulis hñt aliqḋ significatũ assertiuũ falsũ: ꝛ si dicis: ista ꝓpõ: nullus hõ ē asinꝰ ē vera: ꝛ tñ significat hoīeꝫ eē asinũ qḋ est falsuꝫ. huic dr̃ ꝙ nõ significat assertiue hoīeꝫ esse asinũ: ſꝫ solũ rep̃sentatiue: q: ex negatiua nõ seq̄tur affirmatiua: voco aũt significatũ assertiuũ illud qḋ formalr̃ seq̄tur ex aliq̃ ꝓpõne: eꝫ vͦ ꝓpõ falsa põt hr̃e multa significata assertiua vera: pꝫ de ista hõ est asinus q̃ significat assertiue hoīeꝫ eē: ꝛ hoīem esse aīal ꝛc. ꝛ nõ incõuenit ex falso sequi verũ in ɔ̃ñtia bona ꝛ formali: vt patuit i regulis ɔ̃ñtiarũ. ¶ Scḋo nõ seq̄tur ista ꝓpositio est falsa. ergo nõ est ita sicut illa significat. nã ista hõ est asinus est falsa ꝛ tñ est ita sicut illa significat q: significat hominẽ eē: sed bñ seq̄tur ista ꝓpõ est falsa. ergo significat aliter q̃ꝫ est silr̃ seq̄tur negatiue ista ꝓpõ est falsa. ergo nõ est ita sicut illa adeq̄te seu p̃cise significat. silr̃ nõ seq̄tur. ista ꝓpõ significat aliter q̃ꝫ est sed ista significat assertiue sic: ergo non est sic: sed opꝫ ꝙ in minori addat̃ p̃cise. vbi grã: non seq̄tur ista ꝓpõ hõ est asinus significat aliter q̃ꝫ est: sed ista significat assertiue ꝙ hõ est. ergo nõ ita ꝙ hõ est: sed opꝫ in miori addẽ ꝙ significat adequate vel p̃cise ꝙ hõ est qḋ est falsuꝫ. bñ aũt sequit̃ ista ꝓpõ est vera ꝛ sic assertiue significat. ergo sic est siue illud significatum assertiuũ sic adeq̃tũ p̃ncipale vl̃ secũdariũ ꝛ hoc est q: ꝓpõ vera nõ hr̃t aliqḋ significatũ assertiuũ falsum: sed ꝓpõ falsa hr̃t multa significata assertiua vera lꝫ p̃ncipale sit falsuꝫ vt ponit p̃mũ notabile. Tertio notãdũ ꝙ q̃tuor sunt modi argumentãdi cões q vident̃ eē ɔ̃uertibiles ꝛ non sũt ꝛ duo illoꝝ sũt boni ꝛ duo mali. Primus bonus est iste. Si aliq̃ ɔ̃ñtia est cõcedẽda ꝛ añs est ɔ̃cedẽdũ: est ꝛ ɔ̃ñs ɔ̃cedẽdũ silr̃ sicut pꝫ in ɔ̃ñtijs. Scḋs bonus est iste. Ista ɔ̃ñtia est bona ꝛ añs est verũ. ergo ꝛ ɔ̃ñs ꝛ ista etiã est vna de gñalibꝰ regulis ɔ̃ñtiarum. Alij vͦ duo sunt mali. Primus est iste ista ɔ̃ñtia est ɔ̃cedẽda ꝛ añs est verũ. ergo ꝛ ɔ̃ñs est verũ. nã vbi ĩponat̃ ꝙ ista ꝓpõ: hõ est aīal significat adeq̄te hoīeꝫ eẽ asinũ: tũc ista ɔ̃ñtia est cõcedẽda: hõ est risibilis. ergo hõ ē aīal. q: ex̄ casuꝫ ɔ̃cederet̃: ꝛ añs eiꝰ est verũ cuꝫ nõ mutet significatũ ꝛ tamẽ cõseq̄ns est falsũ cũ suũ significatũ adeq̃tũ sit falsũ ut pꝫ. Scḋs etiã malus est iste ista ɔ̃ñtia est bona ꝛ añs est ɔ̃cedẽdũ: ergo ꝛ ɔ̃ñs naꝫ vbi ponat̃ ꝙ ista deus est ꝛ hõ est asinus ɔ̃uertunt̃ añs est verũ ꝛ ɔ̃ñs falsuꝫ: ut pꝫ Caue igit̃ diligẽter ab istis duobꝰ modis malis arguẽdi. ¶ Quarto nota ꝙ sic aliud est ɔ̃cedẽ ꝓpõnẽ ꝛ aliud est ɔ̃cedẽ ipsam eẽ verã ita aliud est ɔ̃cedẽ ɔ̃ñtiam ꝛ aliud ɔ̃cedẽ ipsaꝫ eẽ bonã: vñ si ponatur ꝙ ista ꝓpõ hõ est asinus significet adeq̄te deum esse: tunc si ponatur ista hõ est asinus cõtinuo est neganda: ꝛ si ꝓponat̃ an sit vera ɔ̃cedit̃ ꝛ rõ ista q: hoīeꝫ esse asinũ est ĩpossibile: ſꝫ illã ꝓpõneꝫ: hõ est asinus esse verã nõ est ĩpossibile ita dicas ɔ̃ñtia: vñ si ponatur ista ɔ̃uerti deꝰ est ꝛ hõ est asinus. tũc ista ɔ̃ñtia semꝑ est negãda deꝰ est. ergo hõ est asinus. sicut ex̄ casum ɔ̃tinuo negaretur ꝛ tñ ɔ̃cedẽda est eẽ bona: q: arguit̃ ab vno ɔ̃uertibili ad reliquum. Econtra vͦ si ponatur ꝙ ista homo est aīal significet adequate hoīeꝫ esse asinũ ista ɔ̃seq̄ntia homo est. ergo homo ē aīal semꝑ est cõcedẽda sicut ex̄ casũ ꝛ tñ esse bona est neganda: q: añs est verũ ꝛ ɔ̃ñs falsũ. istis igit̃ premissis p̃mo dicit̃ in summa vsq ad quintũ argumẽtũ principale ꝙ oẽs iste ɔ̃ñtie facte sunt cõcedẽde ꝙ extra casum cõcederent̃ sed nũc in casu isolubiliũ oẽs sunt male seu nihil valẽt nõ sũt bone: sed seriatiꝫ rñdẽdo dr̃ ad p̃mũ p̃mi argumẽti p̃ncipalr̃ ꝙ resoluẽti hꝰ ad resolutã qñ ꝓpõ est vl̄is nõ valet argumẽtũ nisi cũ duabꝰ limitationibꝰ. s. ꝙ

hẽat vnũ suppositũ ꝙ cathegorice signi/ficet: vbi vero hẽt plura supposita nõ est ꝓprie resolubilis sit exponibilis: vbi etiã hypothetice significet est hypothetice ꝓbãda nõ resolubilr. Eodẽ mõ dr̃ ad 2m ꝙ nõ arguit ab exponẽtib⁹ ad expositã: q: est vl'is appenter: sꝫ in rei veritate est hypothetica copulatiua: iõ nõ est exponibilis: ꝓpterea illa ꝯña nõ valet lꝫ sit ꝯcedẽda. Silr̃ dr̃ ad tertiũ ꝙ illa nõ est exclusiua sua: q: exclusiua mere cathegorice si/gnificat ⁊ vl'is hypothetice: iõ nõ valet ꝯña. ❡ Ad sꝫ p̃ncipale pͥter rñdet ꝙ p̃ma ꝯña fctã nõ est bona nec arguit a resoluẽtib⁹ ad resolutã: q: ista nõ est resolubilis cũ nõ sit cathegorica: ⁊ ita ad sꝫ nõ valet ꝯña a subalternãte ad subalternatã nisi ãbe significẽt cathegorice. Et ad ter/tiũ ẽt dr̃ ꝙ nõ valet ꝯña: q: ista nõ est sua idefinita cũ idefinita significet cathegorice: pticularis võ hypothetice cũ sit isolu/bilis. ❡ Ad tertiũ p̃ncipale silr̃ rñdet cõcedẽdo p̃mã ꝯñaꝫ ⁊ negãdo ipaꝫ eẽ bo/nã: q: illa nõ ẽ sua passiua cuꝫ passiua sit cathegorica ⁊ actiua hypothetica. Silr̃ scd̃a ꝯña nihil valet nec est in darij: q: x. ⁊ .ix. sillogismoꝝ cathegoricoꝝ ꝯclusio nõ dꝫ significare hypothetice: sꝫ solũ cathegorice iõ: dñr cathegorici syllogismi. ❡ Ad tertiũ dr̃ ꝙ ꝯdictoriũ a. nõ est illd̃ sor. nõ dicit falsũ: sꝫ illud nõ sor. dicit falsuꝫ: ita ꝙ sp̃ p̃ponat negatio vl' si est p̃posita auferat: mõ illa est vera: nõ sor. dicit falsum: q: significat disiũctiue ꝯdictorio mõ ad a. nã a. significat copulatie ꝙ sor. dicit falsũ ⁊ ꝙ a est verũ ⁊ sua ꝯdictoria disiũctiue: ꝙ sor. nõ dicit falsuꝫ vl' ꝙ a nõ est verũ: ⁊ hui⁹ significati disiũcti scd̃a ps est vera ⁊ ꝯñter tota ꝓpõ cui⁹ est illud significatũ est vera. ❡ Et hec sñia est tenẽda in oĩb⁹ isolubilib⁹ ꝙ ꝯdictoriũ dꝫ sp̃ assignari p negationẽ p̃positã: vt hoc nõ est verũ: hꝫ ꝓ ꝯdictorio: nõ hoc nõ est verũ: ⁊ sic de alijs. Et qñ dicis ꝙ in singu/larib⁹ nõ refert p̃ponere vl' postponere negationẽ dr̃ ꝙ refert qñ ꝓpõ singularis significat hypothetice sicut est in ꝓpõ.

❡ Et si dicis ꝯdictoriũ isti⁹ aliq̃ ꝓpõ est falsa: videt esse illud nulla ꝓpõ est fal/sa: q: p rñsionẽ suũ ꝯdictoriũ est istud: nõ aliq̃ ꝓpõ est falsa: sꝫ illa equalẽt p negationẽ p̃positã ergo. ⁊c̃. ❡ Huic dr̃ ꝙ ista regl'a eq̃polẽtiaꝝ nõ tenet nisi ãbe cathegorice significẽt q̃liter nõ est in ꝓpõ: q: vl'is negatiua significat cathegorice ⁊ particularis hypothetice. iõ ⁊c̃. ❡ Ad q̃rtũ p̃ncipale silr̃ dr̃ ꝙ illa pͥma ꝯña nõ est bona: q: ista vl'is nõ rñdet illi exclusiue cũ sit vl'is cathegorica ⁊ exclusiua hypothetica. Silr̃ nec scd̃a ꝯña est bona: q: ista nõ est exponibilis exclusiua cũ sit hypothetica copulatiua iplicite. Et ita dr̃ ad tertiũ ꝙ ista ꝯña nihil valet: q: exceptiua significat cathegorice ⁊ exclusiua hypothetice: q: est isolubil'. Et si dicis quõ ergo est ꝓbãda vl' iꝓbãda. dico ꝙ isto mõ: suũ significatũ adeq̃tũ est verũ. ergo est vera: ⁊ pꝫ ꝙ añs est falsuꝫ: q: signifi/cat adeq̃te copulatiue falsuꝫ ꝓ scd̃a pte. Si vero vis ꝓbare ꝙ est falsa: silr̃ ꝓce/das vt sit in hypoteticis. ❡ Ad q̃ntũ p̃n/cipale dr̃ ꝯcedẽdo ꝙ nullũ insolubile est sine casu explicito vl' iplicito: vñ ista iso/lubilia vl'ia: oĩs ꝓpõ est falsa nulla ꝓpõ est vera exigũt ꝙ nõ sit aliq̃ vl'is nisi ipa. Et illa singularia: hoc est falsum hoc nõ est verũ: exigunt seipsa demonstrari. Illud vero isolubile: ego dico falsuꝫ: hꝫ casuꝫ iplicitũ ex cõi mõ loq̃ndi q vult ꝙ ꝓnomẽ demonstratiuũ p se p̃mo capiat si/gnificationẽ ex loquẽte. ❡ Ad sextũ p̃ncipale dr̃ ꝙ nõ est voluntariũ imo rõnabile ꝙ isolubile nõ significãs p̃cise signifi/cet sicut verba illius cõiter p̃tẽdunt ẽt cũ hoc ꝙ ipm est verũ: q: vbi isolubile significat p̃cise vt verba eius cõiter p̃tẽdunt: tũc planũ est ꝙ isolubile significat vt verba ei⁹ cõiter p̃tẽdunt: ⁊ ẽt ꝙ ipꝫ est verũ: q: ꝓpõ significat qcq̃d seq̄tur ad eã: ⁊ iõ nõ est admittẽdũ ꝙ solũ significet vt verba ei⁹ cõiter p̃tẽdunt. Sed si ponatur ꝙ significet sic: ⁊ cũ hoc ꝙ ipm est verũ: casus est admittẽdus ⁊ ideo rõnabile est ꝙ magis significet sicut solet ⁊ ꝙ ipꝫ est ve

rū q̄ alīt. Ista rō est satis p̄suasiua s; nō demrātiua. ¶ Ad vltimū p̄ncipale dr̄ q̄ mlta sunt isolubilia nō ɔcernētia ve⁊ vl' falsū: ⁊ oīa sunt ī diffōne isolubilis accepta: q: nō restrigit̄ ad verū vl' falsū: s; dr̄ ui gn̄ali q̄ ex sic eē sic p ip̄; adeq̄te significat̄: seq̄t nō sic eē sic p ip̄; adeq̄te significat̄: ⁊ ecōuerso: p qd̄ dat̄ ītelligi mlta eē isolubilia alia. sic sunt ista. hoc est nescitū se d̄mōstrato q̄ si ponat̄ significare p̄cise nō d; admitti: q: ex esse scito: seqtur ip̄; eē nescitū: ⁊ ecōuerso: nā si est scitu; g° est ve⁊: g° ita est sic adeq̄te significat: s; ista adeq̄te significat q̄ hoc ē nescitū: g° est nescitū q̄ est ɔ̄dictio. Si dr̄ q̄ est nescitū: ɔ̄ tu ɔcedis hoc ⁊ n̄ es obligat⁹: g° hoc est scitū: g° si est nescitū est scitū. Idē dicas de illo isolubili: tu es piurus: dato q̄ tu iures te eē piurū ⁊ nihil aliud iures tunc si ponit̄ significare p̄cise seqtur ɔ̄dictio q̄ si es piurus nō es piurus: ⁊ ecōuerso. Ita dicas de istis q̄ iplicite circūcernūt ve⁊ vl' falsu;: vt tu credis p̄cise q̄ tu decipis: dato q̄ tu credas p̄cise istā tu dcipis: sic p̄cise significādo: ⁊ nihil aliud credas: q: ex ea seq̄tur q̄ si tu decipis tu nō decipis ⁊ ecōuerso. Itē dato q̄ qlb; dicēs ve⁊ ptrāseāt pontē vl' hēat auru;: vl' solū talis sit absolut⁹ a suis pctīs: ⁊ qlibet dicēs falsū nō ptrāseat pontē nec hēat aurū nec sit absolut⁹ a suis pctīs: tūc si sor. dicat istā ⁊ nullā aliā sic p̄cise significādo: ego nō ptrāsibo pontē: vl' istā ego nō hēbo aurū: vl' illā: ego nō ero absolut⁹ a meis pctīs: seq̄t̄ exp̄sse ɔ̄dictio. Nullus iō isto⁊ casuū si ponit̄ significare p̄cise est admittēdus p scd̄a; regulā: s; si ponit̄ sine p̄cise casus d; admitti ⁊ ɔcedi q̄ hoc est nescitū se demr̄ato: ⁊ q̄ tu es piurus ⁊c̄. sic dicit 3ª regula. Et d; ɔcedi qd̄libet dicto⁊ isolubiliū: ⁊ negari ip̄m esse ve⁊: ⁊ ɔcedi ip̄; eē falsū: q: significat copulatiue duo hoc est se eē nescitu; ⁊ se eē scitū: sil'r ip̄; nō eē piurū ⁊ piurū ⁊ sic de alijs. Et est verū pp scd̄a; ptē quā de uouo significat: ⁊ falsū pp p̄mā. ⁊ iō significatū suū copulatiuū cōpositū ex his ē falsū: q: ad falsitatē copulatiue sufficit vna; ptē eē falsam. Et sp ɔ̄dictoriū his d; assignari p negationē p̄positā toti: ⁊ significabit adeq̄te disiunctiue mō opposito ɔ̄dictorio ad isolubile. ¶ S; ɔ̄ tertiā regulā ⁊ ɔ̄ totū fūdamētū isolubiliū arguit̄ sic. s. q̄ isolubile nō significās p̄cise est ɔcedēdū tāq̄ seq̄uēs. Nullū ipoı̄e simpl'r ē cōcedēdū tāq̄ seqnēs cū qd̄libet tale sit repugnās cuilibet: s; qd̄libet isolubile nō significās p̄cise sic v̄ba ei⁹ cōiter p̄tēdūt est ipoı̄e simpl'r. ergo nō est ɔcedēdū; mīor pbat̄ q: cuiuslibet talis isolubilis significatū adeq̄tū est ipoı̄e simpl'r. vt p; p singula discurrēti. nā hoc est falsū: significat adeq̄te hoc eē falsum ⁊ ip̄; eē verū. Sil'r hoc est nescitū: significat adeq̄te hoc esse nescitū ⁊ hoc eē scitū: ⁊ sic de singulis ut patuit: s; certū est q̄ qd̄libet tale significatū est ipoı̄e simpl'r. ergo ⁊ qd̄libet id significās adeq̄te est ipoı̄e simpl'r. ergo nō est ɔcedēdū s; poti⁹ negādū. ¶ Huic dr̄ q̄ nō est icōueniēs q̄ ipossibile sit ɔcedēdū qd̄ ex̄ casu; nō eēt tale. vbi gr̄a. si ponat̄ q̄ ista ppō hō est aīal: significet p̄cise hoie; eē asinū: certū est q̄ ista hō ē aīal eēt ɔcedēda: q: ex̄ casum ɔcederet̄: ⁊ tn̄ suū significatū eēt ipoı̄e simpl'r vt p; p casum: sed hoc non inconuenit: quia extra casum esset possibile ut patet per casu;: q: significaret cathegorice simplicit̄. ¶ Ad rōnē cū dr̄ oē ipossibile simpl'r est negādū tāq̄ repugnās: dr̄ q̄ verū est dū mō ex̄ casu; eēt tale aliter nō op;. ¶ Aliter posset rn̄deri ad istud argm̄ negando istā ɔ̄ña;. hoc est ɔcedēdū: ⁊ hoc est ipossibile simpl'r. ergo ipossibile simpl'r ē ɔcedēdū: nec est sillogism⁹ resolutorius imo est ex q̄tuor termīs sic nō seq̄t̄ iste faber est bon⁹ ⁊ iste faber est hō. ergo iste ē hō bon⁹: s; solū seq̄t̄ q̄ iste hō est faber bonus: q: adiectiuū aliud significat cū vno substātiuo ⁊ aliud cū alio. sed ex illis premissis seq̄t̄ solū q̄ hō est faber bonus. s; bn̄ seq̄t̄ iste faber est bon⁹ ⁊ iste hō ut sic est faber. ergo hō est bon⁹. s; mior est falsa. Ita in pposito seq̄t̄ hoc est ɔcedēdu;

⁊ hoc vt sic est īpossibile simplr. ergo im possibile simpsr est ꝯcedēdū. sed mioꝛ fal sa est. Quia alia rōne est ꝯcedēda ⁊ alia rōne īpossibile simplr. nā īsolubile est cō cedēdū q: sequēs vt ꝓbatū fuit supꝛa: ⁊ est īpossibile simplr ꝑꝑ significatū hypo theticū copulatiuū. ¶ Uel dicas ꝙ īsolu bile hēt duplex significatū. s. auctēticū si ue cathegoricū: ⁊ nouū siue hypotheticū ⁊ penes pⁱmū cognoscit̄ īpossibilitas vel possibilitas īsolubilis. Et penes scđm at tēdit̄ veritas vel falsitas. Et scđm signifi catū pōt vocari adeq̄tuꝫ ꝑtiale. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō seq̄t̄: significatū adeq̄tū īsolubilis ē īpossibile simplr: ergo īsolubile est īpos sibile simplr q: penes hoc nō cognoscit̄ sua possibilitas vel īpossibilitas: sꝫ dꝫ sic argui. suū significatū auctēticū est īpossi bile simplr. ergo insolubile est īpossibile simplr: sꝫ aīs est falsū. Et hec de īsolubi libꝰ dicta sufficiāt: ad laudē v̄gīs gliose.

¶ Explicit logica magistri Pauli ꝑgu lens. breuis ⁊ vtilis: noua ac solerti casti gatione longe in melius redacta.

Cum sepe numero cogitarē nō mediocrē iuuenibus fru ctū afferre si cōpōnis ⁊ diui sionis materiā clarissime i telligerēt. Hāc horā tibi pe tre de guidonibꝰ hodie īstitui: vt breuissi mo spacio: certoq̧ ordie īfinitā pene dif ficultatē tibi eripiā. Nō ꝙ nouū aliquid me agere hodierna die arbitreris: sed ꝙ alioꝝ dicta in hac materia: tū ꝯfuse: tum dispse breui q̄dā tabella ordīatissime col legi: que si memorie cōmēdaueris. oīnꝫ sophismatū ꝑplexiones certissimis regu lis q̄ꝑrimū dissolutas videbis. Septeꝫ modis cōmittit̄ fallacia cōpōnis ⁊ diui sionis: de qbꝰ ꝑ ordinē videamꝰ exēpla. ¶ Pⁱmo mediātibꝰ terminis modali bꝰ posse eē: vel nō posse eē significātibꝰ. siue sumant̄ noīaliter: siue v̄baliter. siue aduerbialiter fit sensus cōpositꝰ cuꝫ aliqs dictoꝝ modorū seu terminoꝝ p̄cedit vel subseq̄t̄ dictū ꝓpōnis. diuisus v̄o cū me diat iter ꝑtes dicti seu extremorū. ⁊ cū li pōt ꝑsonaliter tenet̄. q: impsonaliter fa cit sensum cōpositum. ¶ Differt sensus cōpositus a diuiso in hoc pⁱmo modo tri pliciter. Pⁱmo quia sensus cōpositꝰ re quirit verificationem instantaneā respe cta totius cōpositionis sequentis. diuisus vero non. Scđo quia ꝓpositio de sensu cōposito debet poni in esse: sed de sensu diuiso hoc nō requirit ⁊ ideo cum dicit̄ coīter possibili in esse posito nullū seq̄t̄ incōueniens hoc intelligit̄ de sensu com posito. Tertio q: ꝓpositio de sensu cōpo sito ꝓbatur officialiter. sed de sensu diui so s̄m exigētiā termini mediati p̄cedē tis siquis fuerit talis. ¶ A sensu diuiso ad sensum cōpositum in hoc pⁱmo modo ⁊ ecōtra valet argumētū tribus ꝯditionibꝰ obseruatis. Pⁱma ꝙ cōpositio sit verifi cabilis pro instāti ⁊ nō exigat tēpus limi tatū. ideo nō seq̄t̄ tu potes ꝓferre a ꝓ positionē. ergo pōt esse ꝙ tu ꝓferas a ꝓ positionē. Scđa ꝯditio ꝙ relatiuum īpli cans nō aliud denotet in sensu cōposito q̄ in sensu. ideo nō seq̄t̄. pōt esse ꝙ tu sis hō qui sit ro. ergo tu potes eē hō q est rome. Tertia ꝙ fiat respectu terminorū nullo mō repugnātiū. iđ nō seq̄t̄ iustus pōt eē iniustus. ergo pōt eē ꝙ iustus sit i iustus. sed bñ seq̄t̄ tu potes eē papa. er go pōt eē ꝙ tu sis papa. ¶ Scđo mediā tibꝰ terminis ꝯfundētibꝰ ꝯfuse tm̄. fit sen sus cōpositꝰ cuꝫ terminus coīs supponit ꝯfuse tm̄. diuisus v̄o cuꝫ supponit deter minate. ¶ Differt sensus cōpositꝰ a diui so. q: sensus cōpositꝰ nō requirit verifica tionē disiunctiuā respectu suoꝝ supposi torū diuisus v̄o sic. ¶ A sensu composi to ad diuisum ⁊ econtra non valet argu mētum de forma. ideo nō seq̄t̄ ꝓmit to tibi denariū. ergo denariū tibi ꝓmitto semꝑ fuit homo. ergo hō fuit semꝑ oīs hō est hō. ergo homo est oīs hō: oīs hō currit. ergo currēs est oīs hō ⁊ econtra etiam non seq̄t̄: ut aliquid incipit esse: ergo īcipit eē aliqd. aliquis hō desinit eē ergo desinit eē aliquis hō: aliqđ ens ꝯtin gēter est. ergo ꝯtīgēter est aliqđ ens: ⁊ sic

de silib⁹. ¶ Tertio mediātib⁹ t'mis relatiuis grāmaticalib⁹: fit aūt sensus cōpositus ꝛ diuisus dupl'r. p° mediāte relatiuo īplicāte: sic q̄ q̄ qđ fit sensus cōposit⁹: diuisus v̄o mediāte hac ꝯiūctiōe ꝛ cū hoc pnoīe demōstratiuo ille illa illđ. Scđo cū solo relatiuo: q̄ q̄ qđ: ꝛ est sensus cōposit⁹ cū li q p̄cedit v̄bū p̄ncipale ꝛ vnit' suo aūti: diuisus v̄o cū seq̄t'. ¶ Differt p̄m⁹ sensus cōposit⁹ a diuiso: q: q q̄ qđ: refert ꝛ nō replicat cōpōnē sui aūtis cū sit ī eadē cathegorica ꝛ depēdētia ꝯstructibiliū s3 bonā grāmaticā speculatiuā. S3 s̄ſus diuisus cū ꝛ ille illa illđ refert replicādo totā cōpōnē aūtis: q: est in diuersa cathegorica siue hypothetica: ꝛ replicādo sepe īplicat multa imptinētia p̄mo sensui. ¶ S3 scđs sensus cōposit⁹ differt a diuiso sic min⁹ distributū a magis distributo vt dicēdo oīs hō q est prudēs est iust⁹: ꝛ oīs hō est prudēs q est iust⁹: ꝛ sic oīs hō alb⁹ currit: differt ab hac ꝓpōne: oīs hō cur. ꝛ vl'r sic termin⁹ distribut⁹ cū restrictiōe differt ab eodē termino distributo simpl'r ꝛ absolute sūpto. ¶ A resolōne đ q in ꝛ ille illa illđ valet arg^m q̄nq3 ꝯditionib⁹ obsuatis. p^a q̄ nō referat aūs stans ꝯfuse tm̄. Jō nō seq̄t' oīs hō est aīal qđ ē rōnale. ergo oīs hō est aīal ꝛ illđ est rōnale: q: scđa replicatio īplicat falsū. scđa q̄ nō p̄cedat termin⁹ distribut⁹. Jō non seq̄t' tu differs ab aīali qđ est asin⁹. ergo tu differs ab aīali ꝛ illđ est asin⁹: q: hui⁹ copulatiue. p^a ps est falsa. 3^a q̄ v̄bū p̄ncipale nō sit negatū. Jō nō seq̄t' tu non es hō q est fur: ergo tu nō es hō ꝛ ille ē fur: q: hui⁹ copl'atiue p^a ps est falsa. 4^a q̄ nō p̄cedat termin⁹ q idifferēter pōt teneri cathegorematice ꝛ sincathegorematice. iō nō seq̄t' infinitas ptes hēt sor. q̄ sūt finite. ergo īfinitas ptes hēt sor. ꝛ ille sūt finite. 5^a q̄ nō p̄cedat termin⁹ modalis de sēsu cōposito. Jō nō seq̄t' poſe est q̄ antixp̄s sit hō q est. ergo poſe est q̄ antixp̄s sit hō ꝛ ille est. ¶ A s̄ſu cōposito scđo ad sensū diuisū nō valet arg^m: s3 bñ eꝯ. vñ nō seq̄t' oīs ꝓpō cui⁹ ꝯdictoria est vera est falsa. ergo oīs ꝓpō est falsa cui⁹ ꝯdictoria est vera: sed bñ ecōuerso. vñ bñ seq̄t' oīs ꝓpō est vera cui⁹ ꝯdictoria est falsa. g° oīs ꝓpō cui⁹ ꝯtradictoria est falsa est vera. ¶ 4° mediātib⁹ termīs q aliqñ sincathegorematice ꝛ aliqñ cathegorematice tenent' sic tot⁹ tota totū: īfinit⁹ ta tū. Fit s̄ſus cōposit⁹ qñ tenent' cathegorematice: diuisus v̄o qñ tenent' sincathegorematice. Et tenent' cathegorematice qñ subseq̄t' v̄bū p̄ncipale vel eū p̄cēdit aliqđ determiabile: sincathegorematice v̄o qñ p̄cedit nllo determiabili p̄cedēte. ¶ Differt aūt sensus cōposit⁹ a diuiso q: li īfinit⁹ cathegorematice significat aliqđ determiātū ec̄. i. p̄ncipiū ꝛ finē s3 sincathegorematice significat q̄cūq3 ente dato q̄ dari pōt mai⁹ in oī ꝓpositiōe possibili. Et tot⁹ sincathegorematice significat idē q̄ q̄libet ps: s3 cathegorematice significat idē q̄ ens cōpletum seu pfecta cui nihil deest. ¶ A s̄ſu cōposito ad diuisū ꝛ eꝯ non valet arg^m: vñ nō seq̄t'. īfinitū nūerū potes nūerare. ergo potes nūerar' nūex īfinitū ꝛ eꝯ nō valet. vñ nō seq̄t' tu vides totū qđ de⁹ pōt pducē. ergo totū qđ de⁹ pōt pducē tu vides. ¶ 5° mediātib⁹ his ꝯiūctionib⁹ ꝛ vl': āt: fit s̄ſus cōposit⁹ qñ tenēt' collectiue. diuisus v̄o cū tenet' diuisiue. Fit ēt aliqñ s̄ſus cōposit⁹ qñ totū copulatū vl' disiūctū se tenet ex pte vni⁹ extremi: diuisus v̄o qñ vna ps copulatiu vel disiūcti3 se tenet ex pte vni⁹ extremi ꝛ reliq̄ ex pte alteri⁹ extremi. ¶ Differt s̄ſus cōposit⁹ a diuiso q: s̄ſus cōpositus reqrit v̄ificationē toti⁹ copulati vl' disiūcti sil' nō seorsū diuisus v̄o reqrit v̄ificationē cuiuslibet ptis copulati vel disiūcti seorsū vel diuisū ꝛ p se. ¶ A sensu cōposito ad diuisū ꝛ ecōuerso formal'r in hoc q̄uto mō ꝛ eꝯ nō valet arg^m nec eꝯ formal'r. vñ nō seq̄t' sor. ꝛ plato trahūt naui. ergo sor. trahit naui: sor. ꝛ plo nō sūt h: ergo sor. nō ē hic: nec seq̄t' pōt eē q̄ tu sis saluus ꝛ q̄ tu sis dānat⁹. ergo pōt eē q̄ tu sis saln⁹ ꝛ dānat⁹. ¶ Notādū q̄ disiūctū est supi⁹ ad q̄libet ei⁹ ptē. seq̄t' eni. hoc est hō ergo

hoc est hõ vel asinus: ꝛ nõ ꝯ̃. Silr seqꝛ hoc est asinus: ergo hic. hõ vel asinus: ꝛ nõ ꝯ̃: sicut seqꝛ hoc est hõ: ergo hoc est aĩal: ꝛ nõ ꝯ̃: q: li aĩal: est supiꝰ ad li hõ. Et ex hoc notabili seqꝛ ꝙ a pte disiuncti ad totũ disiunctũ cũ termino distribuẽte nõ valet argumẽtũ: vñ nõ seqꝛ. tu differs ab asino: gᵒ tu differs ab hoie vel ab asino: sicut nõ seqꝛ tu nõ es asinus: ergo tu nõ es hõ vl' asinꝰ: nã arguiꝛ ab iferiori ad suũ supiꝰ distributiue. Preterea aduertẽdũ est ꝙ tales ꝓpõnes sũt distiguẽde ꝫ sensũ cõpositũ ꝛ diuisũ cũ signo distributiuo. vt dicẽdo. Oĩs ꝓpõ vel eiꝰ cõtradictoria ẽ vera: hõ est asinꝰ est ꝓpõ vl' eius ꝯ̃dictoria: ergo hõ est asinus est vera: maior ẽ falsa. Oĩs ꝓpõ vel eiꝰ ꝯ̃dictoria est vera: hõ est asinus ẽ ꝓpõ: ergo hõ est asinus vel eiꝰ ꝯ̃dictoria ẽ vera: maior est vera. Oĩa duo ꝛ tria sunt quinqꝫ: q̃ttuor sũt duo ꝛ tria ergo q̃ttuor sunt quinqꝫ. Oĩa duo ꝛ tria sunt qnqꝫ: duo sunt duo: ergo duo ꝛ tria sũt qnqꝫ. maior est va. ¶ Sexto mediãte illa determinatiõe ita fuit: ita erit: ita põt esse fit sensus cõpositꝰ cũ sumiꝛ ꝓpõ cũ dicta determinatiõe. diuisus vero cũ sumiꝛ absolute. ¶ Differt sẽsus cõpositꝰ a diuiso: q: sensus cõpositus restringiꝛ ad determinatũ tps vel instãs: diuisus vero absolute. ¶ Sexto a sensu cõposito ad diuisũ fallit argumẽtũ tripliciꝛ. Priõ cũ termĩo distributo: vñ nõ sequiꝛ: aliqñ fuit ita ꝙ adã est oĩs hõ: ergo adã fuit oĩs hõ. Scđo mediãte termino ꝯfundẽte ꝯfuse tm̃: vñ nõ seqꝛ: aliqñ erit ita ꝙ aĩa antixpi neciõ est ergo aĩa antixpi neciũ erit. tertio respectu duplicis cõparatiõis: vñ nõ sequiꝛ: aliqñ erit ita ꝙ tu es tãtꝰ quãtꝰ est plato ergo tu eris tãtꝰ q̃tꝰ ẽ plato: ꝛ ꝯ̃: ẽt nõ seqꝛ aĩa antixpi cõtingẽter erit ergo aliqñ erit ita ꝙ aĩa antixpi ꝯtigẽter ẽ ꝫ in terminis simplicibꝰ ꝛ sine distributiõe ꝛ sine termino ꝯfundẽte respectu simplicis cõparatõis: a sensu cõposito ad sensuꝫ diuisuꝫ: ꝛ ꝯ̃ valet argumẽtũ: vñ bñ seqꝛ aliqñ erit ita ꝙ tu es papa: ergo tu eris papa ꝛ ecõtra. Silr seqꝛ aliqñ erit ita ꝙ tu es maior vl' minor platone: ergo tu eris maior vel minor platone. ꝛ ꝯ̃ q: hec est cõparatio simplex reducta ad vnã differẽtiã tpis vñ nõ seqtur tu eris maior platone: ergo tu eris maior q̃ erit plato: nec ꝯ̃ ꝓpõnes enĩ simplicis ꝛ duplicis cõparatiõis sunt sibi inuicem imptinentes. ¶ Septimo ꝛ vltimo mediãtibꝰ terminis mẽtalibꝰ. fit auteꝫ sensus cõpositꝰ cũ terminꝰ mẽtalis pcedit vel sequiꝛ dictũ ꝓpõnis: diuisus vero cũ mediat iter ptes illiꝰ dicti. Differt sensus cõpositus a diuiso q: sensus cõpositꝰ est aptꝰ natꝰ ad ꝯfusionẽ ꝛ appellationẽ rationis: dummodo terminus fuerit capax: diuisus vero hoc non exigit simpliciter. In hoc modo ꝓpter multiplices fallacias pono nouem regulas..

Prima regula.

¶ Prima regula est ista a sensu cõposito ad sensuꝫ diuisuꝫ ꝛ ecõtra nõ valet argumẽtũ: vñ nõ seqtur: scio alteꝝ istoꝝ eẽ veꝝ: ergo alteꝝ istoꝝ scio eẽ verũ: nec seqtur alteꝝ istoꝝ dubito eẽ veꝝ: ergo dubito alteꝝ istoꝝ eẽ veꝝ: nisi in tribꝰ casibꝰ: pmo cũ termĩo demõstratiuo simplr sũpto: vt ħ scio eẽ veꝝ: ergo scio ħ eẽ verũ: q: nec ꝯfusio ĩpedit nec appellatio rõnis. Scđo cũ ꝓnoĩ demõstratiuo addiꝛ determĩatio p alã ꝯuertibilis cũ pño. Ideo bñ seqtur hoc albũ scio eẽ albũ: ergo scio hoc albũ eẽ albũ ꝛ ecõuerso. Tertia cũ ꝓnoĩ demonstratiuo addiꝛ determĩatio palã supiori pño: vt hoc coleratũ scio esse albũ: ergo scio hoc coleratũ eẽ albũ. fallit tñ regula respectu hoꝝ vboꝝ dubito: credo: imaginor: suspicor: apparet a sensu cõposito ad diuisuꝫ: q: nõ valet argumentũ: vnde non sequiꝛ appet ꝙ hoc sit hõ: ergo hoc appet hõ: quia stat appere hoc eẽ lꝫ hoc nõ sit: verũtñ cũ oĩ termino mẽtali in dictis tribꝰ casibus valet argumentũ a sensu diuiso ad sensuꝫ cõpositũ.

Secunda regula.

¶ Pro scđa regula notãdũ ꝙ terminoꝝ aliq sũt oĩno noti aliq oĩo ignoti: ꝛ aliq medio modo noti. Exempluꝫ pmi: vt

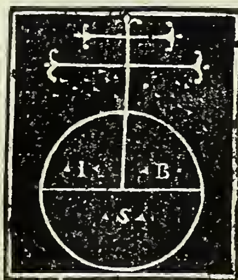
exempli aliqd: ꝛ hoc exēplū scōi vt a.b.c.ꝛc. exēplū tertij vt substātia corpꝰaīal homo sortes. A termino magis noto ad minus notū vel oīno ignotū in terminis mētalibus nō valet argumētū: nec a minꝰ noto ad magis notū: vñ nō sequit: scio ꝙ hoc est aīal: ergo scio ꝙ hoc est hō. Silr non sequit: scio ꝙ sor. est hoc: ergo scio ꝙ sor. est a. quāuis ꝑ li hoc demonstrat a. Silr nō sequit ecōtra cū istis verbis dubito: ignoro nescio: vt dubito an hoc sit sortes ergo dubito an hoc sit homo ꝛ sic de similibus non valet argumentum.

Tertia regula.

¶ Tertia regula casus de terminis oīno ignotis tripliciter pōt fieri pº generaliter vt pono ꝙ a. sit aliq̄ ꝓpō ꝛ nescias q̄: tūc oēs iste sunt dubitāde: a est verꝫ a. est falsuꝫ est scitū: est dubitādū: a est nescitū. qꝛ forte a est ista: deꝰ est. vel ista hō est asinꝰ vel ista rex sedet: scōo minꝰ generalit vt pono ꝙ a sit altera istaꝝ: deꝰ est ꝛ hō est asinus: ꝛ nescias q̄ tunc etiā ille ꝓpōnes sunt dubitāde. a est verꝫ. a est falsuꝫ. a est scitū a. est nescitū: sed ista est negāda a. te est a. dubitādū. quia nulla istarū a. est a. te dubitanda. Tertio magis specialiter vt pono ꝙ a. sit altera istarū deꝰ est. ꝛ hō est asinꝰ. ꝛ sit ista deꝰ est. lꝫ nescias q̄ istarū sit a. tūc iste nō sunt dubitāde a. est verū. a est scitū. imo ꝯcedēde. ꝛ ille negāde a. est falsuꝫ. a est nescitū. a est dubitāduꝫ. q̄uis sit negādū scias a eē verū. In his tñ oībꝰ casibꝰ est ꝯcedēdū ꝙ scio a esse a. ꝛ in pmo scōo ꝛ tertio casu nihil scio esse a. qꝛ nec hoc nec hoc: ſꝫ in pmo ꝛ scōo casu ista est dubitāda: a scio eē: aliqd. vl' verū. ꝛ in tertio est ꝯcedēda. ¶ Quarta regula. Postponēdo terminū oīno ignotū respectu verbi significātis sciaꝫ quocūq; existēti subiecto: i sensu diuiso: talis ꝓpō est negāda: vt aliqd scis esse a. Silr a scis esse a: q̄uis sit ꝯcedēdū ꝙ scis a. esse a. ſꝫ preponendo terminū oīno ignotū respectu huius verbi scis aliqñ ꝓpō est cōcedēda: aliqñ negāda: aliqñ dubitanda: vt dato ꝙ a. sit altera istaꝝ deꝰ est ꝛ hō est asinꝰ: ꝛ lateat te que istarū sit: tñ sit ista deus est: tunc ista est ꝯcedēda: a scio esse aliqd: ſꝫ hec a scis eē a est tibi dubiū: est negāda: vbi vero ꝑponeret in generali ꝙ a esset aliq̄ ꝓpō vel altera istarū ꝛ nescias q̄: tunc ille sunt dubitāde: a est verū a. est scitū. a est nescitū. a est falsū. ¶ Quinta regula. A sensu diuiso ad sensū diuisū de forma nō valet argumētū: vñ nō valet. a scio esse verū ergo verū scio esse a: sor. cognosco esse epm gº epm cognosco esse sor. Et si dr argumētū valet ꝑ ꝯuersionē simplicē dicit ꝙ nō bñ cōuertit. sed sic dꝫ cōuerti ergo scitū esse verū est a. Sexta regula. Ex maiori. de sensu cōposito cuꝫ minori de inesse simplr ad sensuꝫ cōpositū nō valet argumētū. vt scio ꝙ oīs mula est sterilis. ista est mula. ergo scio ꝙ ista est sterilis. Sed ad ꝯcludēdā ꝓpōnē de sensu cōposito opꝫ sumere maiorē de sensu cōposito cū eodē termino modali. ꝛ minorem cū hoc verbo scio: vñ bñ seqt scio ꝙ oīs mula est sterilis. ꝛ scio ꝙ ista est mula ergo scio ꝙ ista ē sterilis. Et adhuc iste modus arguendi nō valet de forma nisi i minori addatur ista dictio tantum vel nisi vnde nō sequitur. dubito an iste christianus saluabitur: ꝛ scio ꝙ ille christianus est aliquis homo: ergo dubito an aliquis homo saluabitur: sed minor debet esse talis: ꝛ scio ꝙ tantum iste est christianus: vel scio ꝙ iste est omnis christianus vel scio ꝙ nullus est christianus nisi iste ergo ꝛc. argumentum est optimum cum omnibus terminis requisitis ꝛ pertinentibꝰ ad cognitionem. Fallit iste modus arguendi sic limitatus cum verbis pertinentibus ad voluntateꝫ: vbde nō sequit: odio illuꝫ ꝛ scio ꝙ tm̄ ille est papa. ergo odio papā: valet tñ arguēdo hoc mō. volo ꝙ iste moriat: ꝛ scio ꝙ iste est papa: ꝛ volo ꝙ sit papa: ergo volo ꝙ papa moriatur. ¶ Septima regula. Ex maiori de sensu diuiso cū minori de inesse simplr optime sequit ꝓpō de sensu diuiso: vñ bñ sequit hoc scio currere: ꝛ hoc est a: ergo a. scio currere. oēꝫ mulā scio eē sterilē: a est mu

la: ergo a. scio esse sterilē. q꞉ prim⁹ est syllogism⁹ resolutorius: scd̓us est in darij. ¶ Octaua regula. Pulcherrime infert̄ ꝓpositio de sensu cōposito formando cōsequētiā bonā de inesse simpliciter: ꝛ modificando antecedēs determinatiōe quauis modificare ꝯñs dummodo ꝯñtie sint bone nō cōtradicētes regulis꞉ verbi grā si vis probare ꝙ scias sortē currere: inferas de inesse sortē currere hoc modo vel quouis alio modo ex quo sequat̄ sortes currere: hoc currit: ꝛ hoc est sortes: ergo sor. currit. Tunc ꝓcedas vlterius sic. ista ꝯñtia est bona: scita a te esse bona: ꝛ añs est scitum a te: ergo ꝛ ꝯñs: significans adequate sortem currere: ergo scis sortē currere. Idē si vis ꝓbare istā pōt esse ꝙ antichristus sit homo qui est. argue sic: antixp̄s est aliqs hō: ergo antixp̄s est hō qui est. ista ꝯñtia est bona ꝛ añs est possibile: ergo ꝛ ꝯsequēs est possibile significās adequate ꝙ antichristus est hō qui est: ergo pōt esse ꝙ antichristus sit homo qui est. Similiter si vis ꝓbare istam aliquādo fuit ita ꝙ adam est oīs hō. argue sic adā est hō: ꝛ nihil est hō qn adā sit illud. ergo adā est oīs homo: ista ꝯñtia est bona ꝛ aliqñ fuit ita sicut adequate significat̄ ꝑ añs. ergo tunc fuit ita sicut adequate significat̄ ꝑ ꝯñs suū significās adequate ꝙ adā fuit oīs homo. ergo aliqñ fuit ita ꝙ adā est oīs homo. Sed caue ne assumas modū arguēdi nisi formalē: q꞉ nō est regula ꝙ si aliqua ꝯñtia sit bona ꝛ antecedēs sit ꝯtingēs ꝙ ꝛ ꝯñs sit ꝯtingēs vel si añs sit dubiu꞉ ꝙ ꝛ ꝯñs sit dubium quātūcūq꞉ ꝯñtia sit bona: ꝛ scita eē bona. Et ista octaua regula deseruit pluribus modis sensus cōpositi ꝛ diuisi ꝛ ꝑsertim primo sexto ꝛ septimo mō. ¶ Nona regula. In hoc septimo mō sensus cōpositi ꝛ diuisi maxime ordo ꝓpōnum notandus est ꝛ qd sit ꝑtinens ꝛ impꝑtinēs. Nā in hoc modo fere oīs difficultas rn̄dendi est ꝓpter casum obligatoriū: ꝛ ſm variationē casus aliter ꝛ aliter est variāda rn̄sio ad ꝓpōnem ꝓpositā de sensu composito vel diuiso vt patuit in tertia regula hui⁹ septimi modi. Et ideo nō pōt iste tractatus ꝑfecte intelligi: nisi post artem obligatoriam: aliter nemo sentiet quid dicatur in hac materia.

¶ Impressum Venetijs per Jo. Baptistam Sessa. Anno salutis. 1501. vltimo Kal's Decembris.

¶ Tractatus de sensu composito τ diuiso magistri Gulielmi hētisberi. Cū expositione infrascripto ruʒ: videlicet.

¶ Magistri Alexandri Sermonete.
¶ Magistri Bernardini Petri de lā ducijs.
¶ Magistri Pauli pergulensis.
¶ Magistri Baptiste de fabriano.

¶ Magister Nicolaus Venetus Magistro Valerio Genuensi ordinis diui Augustini.

Iu:ac diu mihi fluctuanti Pater reuerende cuius potissimum nomini opus dicarem. Tu equidē imprimis occurristi:qui hoc munere dignus esse uidereris. Tātus est enim.cum cæterarum uirtutum.tum singularis:ac prope diuine liberalitatis tue splendor:ut ab omnibus celebrari imortalitatiq; tradi mereare. Sed ne etiam beneficiorum esse imemor uidear.opus hoc ductu & auspiciis tuis Bibliopolæ imprimendū exhibui. Tum pro iure quo litterati omnes maxime debent:quippe qui de ingeniosis:ac eruditis ingeniosissimus & eruditissimus optime mereare. Tum quia solus fere es qui reliquias omnes uetustatis idesinenter perquirere nō desinas. Proinde dialecticis:metaphisicis:philosophis:theologis deniq; lectitandis successiuas horas impendis. Vt non temere inter primos cuiuscūq; ætatis dialecticos:philosophos:ac theologos annumerari possis. Est tibi p̄terea in colloquiis affabilitas:prudentia:atq; humanitas. Tibi mansuetudo.tibi humanitas.tibi lenitas emulari uidentur. Tu pro uirili parte cōtendis:ac eniteris:ut amicis sis iucūdus:apud oēs carus:gratiosus:atq; amabilis. Tibi uersiculū illū optime cōuenire existimamus.

¶ Solus habes laudum quicquid possedimus omnes.

Ea inte abundant bonitatis & uirtutis exēpla:quæ sequi cupiat uentura posteritas. Ex tuis q̄ plurimis uirtutibus multas cogor præterire:ne in imēsum crescat orō. De his satis. Accipies iterim læta fronte:ac hilari uultu opus tibi dedicatum. Illud autem nimirum in hoc ope anxiū me sollicitūq; detinuit: q̄ pluribus locis adeo mēdosum:adeo corruptū erat:ut uix sensus ullus elici posset. Ego aūt p̄ uirili parte q̄ emaculatissimū potui reddere nixus sum. Quare plurimū tibi Valeri studiosi debebunt uniuersi qui Hentisberum de sensu cō posito & diuiso luculentum tot iam sæculis situ squalētem & uix in lucem prodire ausum:nūc solertissime sub tuo nomine impressum haud difficulter habebunt. Vale.

¶ Petrus Cuitimi magiſtro Valerio Genuenſi.

Auguſtina tibi præbet doctiſſime fratres
  Relligio inſignes moribus. ingenio.
Sed nemo tanto eſt tibi iunctus amore Valeri
  Nicolei ueneti eſt quãta in amore fides
Ille tuo hoc noſcebat opus non nomine dignum.
  Sacrari. tamen id ſummus adegit amor
Quod res nõ uotis. animo ſi non facit alto
  Parua ſatis læta ſuſcipe fronte tamen
Non etenim facit hoc tanq̃ tibi munera mittat
  Ingenii ut iuuat ſed bonitate tui.

¶ Incipit tractatus de sẽsu cõposito ⁊ diuiso magistri Gulielmi hentisberi oĩuz logicoꝝ subtilissimi. Cũ expõne Celeberrimi Artium ⁊ medicine doctoris magistri Alexãdri Sermonete.

Rguẽdo a sensu cõposito ad sensũ diuisum ⁊ ecõtra frequenter fallit ꝯña. vñ nõ sequit̃. ĩpoĩe est te pertrãsire hoc spaciuni. ergo tu nõ potes pertrãsire hoc spaciũ. Impossibile ẽ aliqđ albũ fore nigꝝ. igitur nullũ albũ põt esse nigrũ. Utrũqȝ istoꝝ duorũ cõtradictorioꝝ põt eẽ uerũ in aliquo instãti. ergo põt esse ꝙ vtrũqȝ istorũ duoꝝ cõtradictoriorũ sit verũ in aliquo instanti. In vtroqȝ duoꝝ locoꝝ tu potes eẽ in aliquo instãti. ergo põt eẽ ꝙ tu sis ĩ vtroqȝ duoꝝ locoꝝ in aliquo ĩstanti. Tu scis alterũ istorum esse verũ. ergo alterũ istoꝝ scis eẽ verũ. Tu credis sor. currere. igitur sor. credis currere. Hõ apparet asinus. ergo apparet ꝙ hõ sit asinus. Necesse est alterũ istoꝝ esse verũ. igit̃ alterũ istoꝝ necesse est eẽ verum. Aĩa antichristi necessario erit. ergo necessario erit aĩa añxpi. Aliquãdo erit ita ꝙ aĩa añxpi necessario erit. igit̃ aĩa antichristi necessario erit. Tu scis. a. ꝓpositionẽ eẽ verã: igitur. a. ꝓpositionẽ scis eẽ verã. Tu credis regẽ esse londonis: igit̃ istũ hominẽ tu credis esse lõdonis. demõstrato rege. Tu vis percutere istum hoiem: ⁊ iste hõ ẽ clericus. ergo tu uis percutere clericũ. Ad oẽm motũ reqrit̃ ꝓportio maioris inequalitatis. ergo ꝓportio maioris ineqlitatis reqritur ad omnẽ motũ. Oĩs hõ hȝ caput. ergo caput hȝ oĩs hõ. Immediate post hoc erit aliquod instãs. ergo aliqđ in

stans immediate post hoc erit. Infinitus numerus ē finitus. ergo finitus numerus ē īfinit⁹. Quattuor sūt duo et duo. ergo q̄ttuor sūt duo. Isti sūt albi et nigri. ergo isti sunt albi. Ita erit q̄ tu es oīs hō q est rome. ergo tu eris oīs hō q ē rome. Pōt esse q̄ an̄xp̄s sit hō q ē. ergo an̄xp̄s pōt eē hō qui ē. Posse ē te eē oēʒ hoīeʒ exn̄tē i ista domo. ergo tu poteſ eē oīs hō exn̄s i ista domo. Tu teneris soluere isti aliquē d̄nariū. ergo aliquē denariū teneris isti soluere. Iā īcipis ptrāsire aliquā partē istius magnitudīs. ergo aliquā partē isti⁹ magnitudīs īcipis ptransire. Sor. īdiget aliquo oculo ad videndū. ergo aliquo oculo sor. īdiget ad videndū. Et sic de talibus que q̄si in oī materia possūt formari a disputantibus. nō valet ɔ̄ña ab vno sensu ad aliū. ¶ Unde nō est aliqua cautela qua contingit frequētius et facili⁹ fallere: q̄ʒ scd̄m sensum cōpositū et diuisum: q̄ multe sunt fallacie que reducuntur ad diuisionē et cōpositionē. vnde est diligēter intelligēdū quō sit sensus cōpositus et diuisus: et qd sit vnus et alius. Et frequēter sūt isti duo sensus similes multū scd̄ʒ vocē: et quo ad ītellectū oīo īpertinētes et quo ad veritatē et falsitatē. et quo ad formā arguendi. ¶ Un̄. 7. vel. 8. modis accidit diuersitas cōponēdi vel diuidēdi. Et prim⁹ modus sicut in principio fuit exēplificatū est mediante hoc verbo ampliatiuo possum vel quocūqʒ cōsimili ampliatiuo sicut cōuenit. verū. posse. ipossē. ɔtigēs: et sic de alijs q̄buscūqʒ sīlib⁹ accidit cōpositio et diuisio. Scd̄us modus ē mediante termino habēte vim cōfundēdi: sicut sunt huiusmodi verba. requiro: īdigeo p̄suppono: īcipio: desidero

cupio:volo:teneo: debeo: necessariũ:semp:ineternũ eternaliter:ĩmediate: ꝛ sic de alijs. Terti⁹ modus ẽ mediãte termino relatiuo. qui que qđ q̃liscũqꜫ:qcq̃d. ꝛ hoc maxie respectu termini cõis stãtis ꝯfuse tm̃: sicut sic arguẽdo. ĩmediate post hoc erit ĩstãs qđ imediate post hoc erit. ergo ĩmediate post hoc erit ĩstãꜫ ꝛ illud ĩmediate post hoc erit. Quart⁹ mođs ẽ mediante t̃mĩo qñqꜫ cathegorematice sũpto. qñqꜫ sincategorẽatice. cuiusmõi ẽ iste termin⁹ ĩfinit⁹. ta.tũ. tot⁹ta.tũ. ꝛ ad hũc modũ pñt reduci isti termini p̃us positi aduerbial'r. s. sp. ineternũ. et̃nal'r. ꝛ sic de alijs. Quĩt⁹ modus mediãte illa copl'a ꝯiũctionis. ꝛ. ꝛ vel. sicut sic arguendo. isti hoĩes sunt rome ꝛ ausonie. igitur isti homines sunt rome. Oĩs ꝓpositio vel eius contradictoria est vera. ergo ꝛc. Sextus modus est mediante illa determiatiõe. ita vel sicut: vt ita erit. ita fuit. ita est. sicut est. sicut fuit. sicut erit. vt sic arguẽdo. ita est q̄ soꝛ. erit tãt⁹ sicut pla. ergo soꝛ. erit tãt⁹ sicut pla. vl' ecõtra. Septim⁹ mođs mediãtib⁹ termĩs v̇balib⁹ actũ volũtatis sive ĩtell'tus significãtib⁹: sicut mediãte hoc v̇bo scio. hesito. credo volo. ꝯsidero. appeto. ꝛ sic đ alijs. Octau⁹ modus mediante termino accidẽtali posito a parte subiecti respectu verbi de p̃terito vl' de futuro ad eundẽ terminuꜫ positũ a parte p̃teriti. respectu eiusdẽ verbi: qui modi possũt reduci ad cõpositionẽ vel diuisionẽ. sꜫ magis ẽ fallacia figure dictionis: vt albũ erit nigrũ. ergo nigꝛ erit albũ. nõ sequit̃.

¶ Primus modus.

¶ Quo ad primũ moduꜫ hic positum faciẽdi cõpositionẽ ꝛ diuisioneꜫ exempla satis patẽt in p̃cipio.

Et sciēdū est qd sit sensus cōpositus ⁊ diuisus respectu p̄mi modi sicut ⁊ respectu alioꝝ modoꝝ ⁊ generaliter respcū quorūcūqꝫ modoꝝ positoꝝ: ⁊ primo cū hoc uerbo pōt siue fuerit suus modus. q̄lis est ille terminus. poẜe. necesse. necessario: vel de necessitate. ⁊ sic de talib⁹. De quibus sciēdū est q̄ qn̄ aliqs ipsoꝝ īuenit̄ in aliq̄ ꝓpōne absqꝫ alio relatiuo īplicatiuo sequēti: tūc est sensus diuisus: ⁊ tunc tenetur illud verbū ampliatiuū in tali ꝓpōne personal̄r: sicut hic. tu potes ꝑtrāsire hoc spaciū: tu potes eē rome ⁊ ausonie. albū pōt eē nigrū ⁊ sic de aliȷs. Sed qn̄ illud verbū pōt: vl̄ suus modus totaliter p̄cedit in aliqua ꝓpōne tūc est sensus cōpositus. ⁊ tūc sensus cōposit⁹ significat idētitatē īstantaneā possibilē respectu isti⁹ cōpositionis sequētis illū terminū possibile: ⁊ tūc tenet̄ ibi talis termin⁹ ampliatiuus ipersonal̄r: vt sic dicēdo. poẜe est q̄ albū sit nigrū: poẜe est q̄ transeas hoc spaciū: pōt eē q̄ tu sis hic ⁊ rome. Sed sensus diuisus significat successionē respectu diuersoꝝ tēpoꝝ ⁊ diuersarū partiū eiusdē tp̄is. ⁊ denotat̄ in sensu cōposito illā cōpositionē esse possibilē q̄ tu sis hic ⁊ rome: tu ꝑtrāsis hoc spaciū. Et ꝑ aliā ꝓpōnē denotat̄ illā cōpositionē eē possibilem q̄ albū est nigrū. ⁊ sic de talibus. Sēsus tn̄ diuisus nō sic significat. nā illa ꝓpō. albū pōt eē nigrū. significat q̄ aliqd qd̄ iā est albū vel pōt eē albū pōt esse nigrū. Ista ꝓpō. tu potes ꝑtrāsire hoc spaciū. verificatur ꝑ illā. tu habes potētiā vel habere potes, qua potest esse q̄ tu pertransibis hoc spaciū. ⁊ sic de talibus. ¶ Arguendo a sensu diuiso ad sensum cōpositū vbi sensus diuisus

verificetur per huiusmodi successionē respectu diuersarum partiū tēporis cuius cōpositio est possibilis pro instanti. ꝯsequētia non valet. sed respectu terminoꝝ in quibus huiusmodi cōpositio est po¹is per īstās. nec aliunde ꝑ aliquā relationē īplicatiuaʒ aliud denotatur per sensuʒ diuisuʒ ꝙ per sensum cōpositū. vel econtra. valebit ꝯsequētia ⁊ hoc respectu terminoꝝ simpliciū gn̄aliter nec de per se: nec de per accidens repugnātiū. vt sic arguendo. tu potes eē episcopus. ergo potest eē ꝙ tu es episcopus. tu potes eē rome. ergo po¹e est te eē rome. ⁊ ecōtra. Sed nō seqt̄. possibile est te eē hoiem qui est rome. ergo tu potes eē hō qui est rome: ꝑpter istaʒ īplicationē qui. Similr̄ cā quare nō valet ista ꝯn̄a. albū pōt eē nigrū: ergo possibile est albū esse nigrū: ē: qꝛ illi termini albū ⁊ nigꝝ lʒ sint simplices: cōtrarias tamē dispositiones important: ⁊ ideo nō est illa compositio possibilis: albū est nigrū: quod tamen sequeretur si consequētia valeret. Consimiliter est dicēdum de isto termino pertransire hoc spaciuʒ: quia de nullo potest verificari pro presenti instanti: iō nō est hec compositio possibilis. tu pertransis hoc spacium sicut nec illa. albũ ē nigrum ⁊c.

Ro huius libelli itroductione vidēdenda sūt q̄ttuor. ¶ Primū que intētio auctoris. ¶ Scōm quis ordo in alios logicales libros. ¶ Tertium que vtilitas. ¶ Quartū quedā ad habere itroductionē ad sensuʒ cōpositū ⁊ diuisum adnotabimus.

Quātum Ad primū dico ꝙ Gulielmus hesberus anglicus oriundus: logicoꝝ oīum ꝓbatissimus intendit in hoc suo opusculo multa ac varia sophismata soluere ob varios sensus cōpositi. s. ⁊ diuisi: vt facile errores ꝑinde vitemus oēs: cū intellectus noster sit potētia cognoscēs eo ꝙ nullā aliā nām hʒ nisi ꝙ possibilis uocatus est ad instar tabule rase vbi nihil pictū est. 3° de aīa. tex. 2. ꝯ° .14. po° vo semꝑ ad

mixtus error ꝛ malū.9.meta^ce. ꝛ per cōsequēs facile est intellectū nostruȝ plerunqȝ errare: ex quo sequit̃ pmo veritas huius libelli ꝛc. ¶Sequit̃ scđo ꝛ a multis ipsaȝ partē dyaletice quā sophistariā vocāt puerse dānari. nō enī inuēta est vt alijs cōcludamus falso: sed vt deceptiones vitemus. Ois enī notitia de numero bonoꝝ existit. pmo de aīa. ad pri^m. vbi teste Boetio. Notitia falsi bona appellari cōgruit: vt nō ei assentiamus: qꝛ falsuȝ hoc nō est malū ꝛ verū bonuȝ ipsius intellectus. 6. ethicoꝝ. sed vt cognito ipo totalr̃ sibi dissētiam⁹.

Ad secūdū Dico ꝙ hic tractatus imediate ad librū autēnticoꝝ poꝝ postponendus est. pȝ eo ꝙ in libro prioruȝ de tota formatiōe silli tractat̃: hic aūt cuȝ deceptiones ostēdat: ergo poꝝ librū psupponit via doctrine. tȝ ꝯña. qꝛ puatio cognoscit̃ p habituȝ eo ꝙ rectuȝ est iudex sui ꝛ obliqui ad finē pmi de aīa. ꝛ. 4. phicoꝝ. ꝯ^to. 67. inde in elēchis in nō facere intelligit̃ facere. ꝛ pmio posterioꝝ. affirmatio est p oꝛ negatione. Neqȝ est postponēdus vt faciat ibi aliū librū: vel ꝙ ad aliā dyaletice parteȝ ptineat cum oppositoꝝ eadem sit disciplina. 4. mataphice. ꝛ. 1. posteriorum: sed ad libruȝ accessorium est liber prioꝝ.

Ad tertium Dicit̃ ꝙ vtilitas hui⁹ nō parua est sicut ꝛ toti⁹ dyaletice cuius ē ps. Ipsaȝ enī artē disputandi Auerroys phicoꝝ. p^o ꝯ^to appellat: oibus vero alijs cōeȝ. Ibi phy. Itē a pgenitorib⁹ nostris ars artiuȝ ꝛ scia sciaꝝ dicta est. ad omniū. n. methodoꝝ pncipia viā hȝ. topicoꝝ. 1. c. 1. ꝛ instrumentuȝ discernēdi veruȝ a falso. cōmētatoꝛ. 7. p^c phie. ꝯ^to. 2. ꝛ. 1. phicoꝝ ꝯ^to. 35. ipsaȝ appellat. Cū enī duo sint actus sapiētis ad alteruȝ nō mentiri de quibus nouit ꝛ mētientē posse manifestare vt in elenchis scribit̃. hoc. minime fieri poterit sine discretione veri a falso: quod ipsam solū prestat. Ipsaȝ enī comitēs ad alias capescendas opus est agredi aliter inane ꝛ superuacuū erit. Uanuȝ est enim simul querere scientiā ꝛ moduȝ sciēdi ꝯ^to 2. metaphice. tex. 2. ꝯ^to. 15. Aliter neqȝ acquirit hanc neqȝ hanc. inquit ꝯmētatoꝛ. Simile est enī ei vt de quodaȝ scribitur inquit ipse qui cū ad infirmuȝ acesserat farmacū absqȝ medicamine p pitia exhibuit ꝛ cum rediret ad infirmuȝ mortuus est. Ecce ergo qͣtum prebet vtilitatis hoc nostrum opusculū paruum cuȝ non ita facile sit fallacias oriri ꝛ sophismataqȝ ex sensu composito ꝛ diuiso ppter maximaȝ ipsoꝝ affinitatem in voce ꝛc.

Ad quartum Uero notanduȝ est primo ꝙ de sensu cōposito ꝛ diuiso non potest vniuoca ratione descriptio dari cū sit equoca dictio ad quā nō est danda vna ratio sicut neqȝ responsio vna cum ppositio ipsam ingrediens sit plures. 2. peryermenias. Pluribus ergo modis causatur sensus cōpositus ꝛ diuisus: ut loco suo patebit. ¶Secundo est notādū ꝙ ex quo octo modis causatur sensus cōpositus ꝛ diuisus nō incōuenit vt respectu diuersoꝝ terminoꝝ potentiū causare sensum cōpositū ꝛ diuisum vna ꝛ eadē ppositio sit de sensu cōposito ꝛ diuiso sicut ista. Tu potes eē h. ꝛ rome in. a. instāti. est enim de sensu diuiso pmi modi ꝛ de sensu cōposito qnti modi merito ly et. His paucis factis tria facit hesberus. qm̄ pmo loco enumerat exempla. Scđo narrationes qbus dicit̃ septē vel octo modis causari posse sensum compositū

Primū notādū

Notandum 2°

anxleticarū

liber iste sive iste tractatus de sensu composito et diuiso est libri elenchorū: et venus aucto-ris ista solu- ... re- ... [illegible]

⁊ diuisum. 2° ⁊ vltimo loco sigillatim regulas ⁊ exẽpla singulo modo adaptat. 2ª ibi. septẽ ergo vel octo modis. 3ª ibi. ⁊ est sciẽdũ qd est sensus cõpositus ⁊ diuisus respectu primi modi. ¶ Primo igit̃ loco dicit magister ꝙ fallit sepius argumẽtũ a sensu cõposito ad diuisum ⁊ econtra: ⁊ ponit fere exẽpla. xxvj. que nõ expedit enarrare: cuȝ hec oĩa inferius latius nota ⁊ tractata erunt. vnde nõ sequit̃. Albuȝ põt eẽ nigꝝ: ergo possibile ẽ ꝙ albũ sit nigrũ. Arguit̃ enim a sensu diuiso vero ad sensum cõpositũ falsum: nec ecõtra sequitur a destructione ꝯñtis. Impoſſe est albũ esse nigrũ: ergo album nõ potest eẽ nigruȝ. arguit̃ eniȝ a sensu cõposito vero ad diuisum falsum: vt patebit ⁊c.

Septẽ igitur

Uel octo mõis ⁊c. Scđo loco dicitur ꝙ octo modis cãtur sensus cõposit⁹ ⁊ diuisus. Primo mediãtibus terminis modalib⁹ qui sunt ꝓprie vsitati: vt verũ. falsum. possibile. ĩpossibile. necessariũ ⁊ contingens. ⁊ mediãte hoc vebo põt pſonaliter vel impſonalr̃ sumpto. Alios vero modos nõ expedit modo ad pñs recitare: q₂ in tertia parte dicem⁹ nũc iuxta eoꝝ formatiões ⁊ exẽpla. Sciẽ
Prim⁹ modus dum ergo ⁊c. ¶ Nũc tertio dicamus ꝙ pmus modus cõmittit̃ mediãtib⁹ terminis modalibus: possibile ⁊ impossibile: ⁊ hoc verbo põt ⁊ cõtingit
Primũ pmissuȝ nuprime dictis. Pro cuius notitia p̃mittit̃ pmo: ꝙ cũ aliquis dictoꝝ terminoꝝ modaliũ totaliter p̃cedit: aut finaliter subsequit̃ dictum ꝓpõnis fit sensus compositus: ⁊ hoc ꝙ p̃cedat totũ dictum: aut subsequat̃ ipsuȝ in ꝓpositione in qua ponit̃ (ꝙ dico quoniã ista. Soꝛ. possibile est cras currere in bello mõte: ẽ de sensu diuiso vt patebit) quãdo v̾o mediat inter ptes dicti erit de sensu diuiso. Exẽplũ primi: vt possibile est albuȝ eẽ nigrũ. aut albuȝ esse nigruȝ est possibile. Exemplũ scđi: vt albũ põt esse nigrũ. cõsimiliter de aliȷs modis dicatur: lȝ nõnulli excipiantur: vt infra in dubiȷs diffusius patebit. Item hoc verbum potest cuȝ tenetur personaliter facit sensum diuisum. ĩpersonaliter uero sensum compositum. Exemplũ primi. tu potes pertransire hoc spacium. Exẽplum secundi. ut potest esse ꝙ tu pertranseas hoc spacium. ¶ Notanduȝ secundo ꝙ ideo non valet argumentum a sensu composito ad diuisum ⁊ ecõtra: quia diuersi sensus importantur per tales ꝓpositiones: sic ꝙ vnus interdum est verus ⁊ alter est falsus. Notandum 2°
¶ Differentia vero est inter sensum compositũ ⁊ diuisum mediante hoc verbo potest: aut ly possibile ⁊ ĩpsorum negationibus est duplex. Prima: quia de sensu composito ꝓpõ est officiabilis. patet q₂ determinat̃ dictum ꝓpõnis a termino modali. De sensu vero diuiso est ꝓbanda rõne ꝓmi termini si fuerit mediatus: qđ dico ꝓpt̃ istã. tu potes currere que nõ est ꝓbanda quoquo modo: cũ pmus terminus sit oĩno ĩmediatus. Differẽtia ĩter sensum diuisuȝ ⁊ cõp^m.
¶ Secũda: q₂ ꝓpositio de sensu ꝯposito requirit verificationẽ instãtaneã. ideo negat hesberus ꝙ possibile ẽ te ptrãsire hoc spaciuȝ de sensu cõposito. de sensu vero diuiso nõ requirit talẽ verificationẽ instãtaneã: ideo ꝯcedit ꝙ tu potes pertrãsire hoc spaciũ: q₂ in diuersis tpis ptib⁹. Dia 2ª
¶ Ex quo seqt̃ 3ª. ꝙ ꝓpõ de sensu ꝯposito de poss̃ posita in eẽ: nullũ seqt̃ ĩcõueniẽs. Sȝ bñ de sensu diuiso interdũ: sicut ista. Albũ põt eẽ nigrũ que nõ dȝ poni in eẽ. lȝ sit v̾a: q₂ sigñt illud qđ põt eẽ albuȝ põt eẽ nigrũ. ⁊ nõ ꝙ possit eẽ ꝙ albũ sit nigrum: vt dicit magister. Dia 3ª

Cōtra ꝓdicta arguit ꝑ°

Contra predicta arguit ꝛ ꝑmo ꝓbādo nō oēs illos facere sensuz ꝯpositū ꝛ diuisuz: qm̄ ly necessario aut ly possibilr aduerbialr sūpta sūt exponibilr ꝓbāda cū ꝓcedūt ꝓpōnē ꝛ dictū ipsius: ꝛ p ꝯñs nō faciūt sensuz cōpositū: qꝛ tūc officiabilit solū ꝓbande essent. ¶ Scđo arguit. qm̄ ly veꝝ ꝛ falsuz ꝑmo loco nō vident facere sensuz cōpositum ꝛ diuisum cuz idē sit dicere. veruz est hominē eē aīal: ꝛ hoīem verū ē esse aīal ꝛ altera ex ꝑte: cū in ꝑma ly veꝝ confundat ly hoīez ꝯfuse tm̄ imobiliter: ꝛ in scđa ly hoīem mobiliter vident oīno eē diuersi sensus: ꝛ p ꝯñs ꝑma est de sensu cōposito: altera de sensu diuiso Assumptū pꝫ cuz dictū sit a logicis ꝙ tales termini modales cū cadunt sup dictuz ꝓpōnis imobilitant: cū vō mediāt nō. ¶ Tertio arguit: ꝙ ly pōt ꝑsonaliter sumptū facit sensum cōpositū: qm̄ dicēdo. tu potes facere albuz eē nigrū: ex quo ly pōt cadit super dctūz ꝓpōnis: lꝫ nō illius in qua ponit: ideo erit de sensu composito. ¶ Quarto arguit: ꝙ ꝓpō de sensu cōposito nō requirit verificationē instātaneā: qm̄ hec nō eēt vera. possibile ē te moueri. ꝛ pꝫ ꝯña cuz ꝓ nullo instāti possit eē mot⁹ cū sit de numero successiuoꝝ que tpe mēsurant. ꝯñs tm̄ est ꝯtra magistrū īfra vt inde scire ꝛ dubitare ꝛc.

Arguit scđo. · Arguit tertio. · Arguit quarto.

Respōsio ad ꝑmum.

Ad primū Rn̄det ꝙ ly necessario licz aduerbialiter sumat oīno facit sensum ꝯpositū ꝛ diuisum: ly aūt possibiliter nō facit istud. Prima pars ꝓbat: qm̄ idē oīno est dicere. necessario homo est animal ꝛ necesse est hoīem eē animal: ꝛ quādo ꝓcedit ꝛ subseqt dictuz ꝓpositionis includit omnino ꝓpositionē de sensu cōposito de ly necesse: quoniā dicēdo: necessario homo est aīal est dcm̄ ꝙ hō est aīal: ꝛ nō potest eē qn homo sit animal que oīa īportant per illā. necesse ē hominē eē animal. Ad formā igit argumenti negat ꝯña illa. Una est exponibiliter ꝓbāda: ꝰ nō officiabilr aut ecōtra. Secūda pars pꝫ: qm̄ hec ꝓpō: possibilr tu curris nō cōuertit cuz hac de sensu cōposito possibile est te currere cū ꝑma sit falsa: ut patet per exponētes. ꝛ scđa vera. Ex his cōcedit hec conclusio. Nō possibilr tu nō es: tamen cōtingēs est te nō eē: lꝫ cōtingēter tu sis. Prima pars pꝫ: qm̄ illa significat tu nō es: ꝛ pōt eē ꝙ tu nō sis: quarū ꝑma est falsa: ꝛ scđa ꝛ tertia pars ꝯclusionis pꝫ de se. ¶ Ad scđm dicatur ꝙ nō icōueniu ly verū ꝛ falsum nō facere sensum cōpositum ꝛ diuisum nisi in voce aut in scripto: non tm̄ ꝓprie cuz intellectus hoc nō faciat: ꝛ ratio est: quia ly verū non ponit neqꝫ aliđ dicit qꝫ si nō poneret: ideo qꝛ oīs ꝓpositio infert suū dictū fore verū: vt scribit in post pñtī. ꝛ ad oppositū negatur assūptū: nec terminū modalem dixerūt logici mobilitare: nisi cuz est aptus natus facere sensuz cōposituz ꝛ diuisum. ¶ Ad tertiū dicat: ꝙ lꝫ ly potest cadat super aliud dictum propositionis: nō tamē super totū dictuz propositionis in qua ponitur quod requiritur ad hoc ꝙ faciat sensuz cōpositum: ꝙ erit impossibile si personaliter tenetur. ¶ Ad quartū respondetur: ꝙ per verificationem instantaneam in ꝓposito non intelligim⁹ ꝙ ꝓdicatū requirat mensurā instantis sed ponatur in esse id quod īportatur per propositionē. ꝛ ideo concedit magister ꝙ possibile est te moueri: qꝛ lꝫ motus nō mēsuret in instanti tamen debet poni in esse hoc totuz in hoc instāti veritas hec. s. ꝙ tu mo-

Cōcłō. · Ad 2m dī. · Ad 3m dī. · Ad 4m dī.

ueris: nō tñ q̄ sit ita sed q̄ sibi nō repugnat p̄ tali instāti verū esse te moueri. Ista aūt. possibile est te moueri sup hoc spaciū: aut ptrāsire hoc spacium nō est possibilis: qꝛ cōcedit magister in.5. p̄ncipali p̄mi sophistis q̄ tu ptransis ⁊ nullū spaciuꝫ pertrāsis: q̄ agens agit ⁊ nihil agit. ⁊ rō est: qꝛ quocūqꝫ spacio dato illud nō ptransitur cū nō detᷣ aliqua pars imptrāsita: eo q̄ p p̄us p partē ante partē ⁊ infinitū p̄us ptrāsibitᷣ vna pars altera: ita q̄ cōcedit magister hoc argumentum valere. tu potes ptransire: ḡ possibile est te ptransire. qꝛ nō pōt añs eē verū sine ꝯñte. si autē ponitᷣ ly spaciū negatur argumentum.

Primū documētum

His habitis colligo a magistro q̄ttuoꝛ ducumēta sparsim. ¶ Primū arguēdo a sensu diuiso ad sensum compositū affirmatiue vel econtra mediāte ly pōt aut possibile cū noie aut verbo requirēte ips limitatū pro verificatiōe p̄pōnis. nō valet argumētuꝫ. pbatᷣ rōne scōe differētie assignate. pbatᷣ ēt iductiue: qꝛ nō sequitᷣ. Tu potes ptrāsire hoc spaciū: ergo possibile est te ptrāsire hoc spaciū. añs est verū: cū possis successiue hoc spaciuꝫ ptrāsire. ꝯñs falsuꝫ: cū pertransitio huius spacij non possit esse in instanti.

Opio realistaruꝫ

Pleriqꝫ Uero realiste cōcederent argumentū: qꝛ lꝫ motus huius spacij nō mēsuretᷣ in istāti tñ in hoc istāti vt dicūt. verū ē eē p trāsitionē totꝰ spacij cathegorematice sūptā: qꝛ cū est aliquod mutatū esse intrinsecuꝫ motus estᷣ totus motus cathegorematice.

Opio terministaꝝ

Alii vero Ut est Petrus de mantua lōge subtilius asserūt ipossibile aliquid moueri aliter daretᷣ infinitū in actu: nec q̄ motus sit est possibile aut tēpus siue alia successiua. Nec de sensu diuiso cōcederēt isti q̄ tu potes moueri. ad aliū tñ locū spectat determinatio hec. ¶ Scōm documētū arguendo a sensu cōposito ad diuisuꝫ vel ecōtra: cum ly pōt vel ly possibile in termis cōpositis nō tꝫ argumētū simpliciter: nisi grā mãe: Uñ nō seqᷣ. Pol'e ē soꝛ. eē oēm hoiēꝫ: ḡ soꝛ. pōt eē ois homo. Pol'e est aliquē hoiēꝫ eē oēm hoiēꝫ: ḡ aliquis hō pōt eē ois hō. Utrobiqꝫ eni est añs verū vt cōstat ꝯñs falsum: qꝛ ꝯñs in p̄ma significat q̄ soꝛ. pōtᷣ eē ois hō q pōt eē: vt in q̄nto p̄ncipali p̄mi sophismatis lucide tractatᷣ. Econtra ēt nō sequitur negatiue: vt pꝫ nisi gratia mãe seq̄ᷣ. vt pol'e est istū solēꝫ esse oēm solē: ergo iste sol pōt eē ois sol. Ex his sequitᷣ hec cōclusio. tanq̄ꝫ possibilis tu es ois hō: ⁊ tu nō potes eē ois hō: lꝫ pol'e sit te eē oēm hoiēꝫ.

Sequitᷣ scōo q̄ ab eē ad posse nō valet argumētuꝫ: nisi sumatᷣ ly posse de sensu cōposito pꝫ cōcl'o. ¶ Tertiū documentū arguendo a sensu cōposito ad diuisum vel ecōtra: cū terminis p se vel p accñs repugnātibus. fallit argumentū. Uoco aūt terminos repugnātes oppositos ꝯtrarie aut ꝯtradictorie relatiue vel priuatiue. Jdō non sequitᷣ vtrūqꝫ istoꝝ duoꝝ ꝯtradictorioꝝ pōt eē veꝝ in.a. istāti: ḡ pol'e est vtrūqꝫ istoꝝ duoꝝ ꝯtradictorioꝝ eē veꝝ in.a. instāti. Simil'r nō sequitᷣ in vtroqꝫ istoꝝ locoꝝ. tu potes eē in.a. instāti: ergo pol'e est te esse in vtroqꝫ istoꝝ locoꝝ in.a. instāti. Sedēs pōt currere: ergo pol'e est sedentē currere. Utrobiqꝫ eni añs verū ⁊ ꝯñs falsum: vt pꝫ pbādo. q̄uis illarū. Fallit ergo pp varios itellectꝰ ⁊c. ¶ Quartum documētuꝫ arguēdo a sensu cōposito ad diuisum vel ecōtra fallit argumētū formal'r cū implicatiōe rela-

Scōm docum

Conclusio.

Tertiuꝫ documētum.

Quartū documentuꝫ

tiui: lz gra mãe valere possit. Unũ non sequit. possibile est te eẽ hoiem q disputat: ergo tu potes esse homo qui disputat: posito q sor. solum disputet. est añs verũ: vt patet officiãdo ipaz: et cõsequens falsum: quia tu non potes esse sor. Item nõ sequit. potest eẽ q antixps sit homo qui est: ergo antixps potest esse homo qui est. añs ẽ verum vt pz officiãdo ipsum: et cõsequẽs falsum: qz cuz relatiuuz stet determinate licet resoluere ipsuz p copulatiuã in suũ añs. ergo esset dictũ q antixps põt esse hõ: et antixps est: quod est falsum p secũda parte. ¶ Ex his documẽtis correlarie seqt: q arguẽdo a sensu cõposito ad diuisuz vel ecõtra semp intelligendo mediãte ly potest valet argumentũ: nisi arguat aliquo pdictorũ modorũ expresso in documentis. pbatur: qz tunc vniuersalr idẽ iportatur in sensu cõposito et diuiso etc̃.

¶ Secũdus modus.

¶ Arguendo a sensu cõposito ad sensum diuisum mediante aliquo termino habente vim confundendi terminum sicut prius ẽ dictum generaliter. consequentia non valet. vt si sic arguatur. Ad hoc q tu videas requiritur oculus. ergo aliquem oculum requiritur te habere ad hoc q tu videas. ¶ Similiter non sequitur. incipio. desidero. cupio. volo. teneor. debeo. tangere aliquez punctum. a. corporis. ergo aliquem punctuz. a. corporis incipio. desidero etc. tãgere. Similiter nec cum istis. necessarium. necessario. semper. ineternũ. eternaliter. imediate. post qõcunqz instans futuruz erit aliquis homo. ergo aliqs homo de necessitate ieternum etc. erit.

Iste est Secũdus modus q causat mediãtibus terminis potẽtibus cõfundere cõfuse tm̃ imobiliter vel mobiliter: vt sunt tales termini. incipit. debeo. indigeo. regro. imediate ab eterno et his similes. ¶ Pro cuius notitia nota pmo: q sensus cõpositus fit qñ terminus cõis cõfundit cõfuse tm̃ a tali termino pcedẽte: vt icipit aliqua pars eẽ ptrãsita. Sensus vero diuisus fit cũ sequãtur huiusmodi signa terminũ ab eis cõfundibilem vt aliqua pars incipit eẽ ptrãsita. Primũ notãdũ ¶ Secũdo nota: q iõ fallit argu^m a sensu cõposito ad diuisũ et ecõtra i hoc 2^oo. qz aliud iportat in cõposito et aliud i diuiso. Notandum 2^m ¶ Differẽtia ergo ẽ iter ipsos duplex. pma qz sensus diuisus requirit verificationẽ cũ descensu copulatiuo in suppositis termini cõis cõfusi si fuerit distributiua: vt oĩs ps huius spacij icipit ptrãsiri aut disiũctiue: vt aliqua pars huius icipit ptrãsiri. In sensu vero cõposito nõ: cũ terminus tũc cõfundat cui vterqz descensus co- Dia pª

Dria 2ª pulatus.s.z diuisus repugnat. ¶Secūda differentia est q2 sensus diuisus nō pbat̃ s3 exigētiā t̃mini nō cōfūdētis s3 p̄cedēt3: in composito v̊o rōne termini ꝯfundentis: vt patet in his. Ens incipit esse: ergo incipit ens eē. Prima resoluit̃ z scda p causas veritatis largo vocabulo exponibiliter pbatur. ¶Aduerte tñ q̄ illa v̊ba careo: indigeo regro zc. faciūt ꝯfundere ꝯfuse distributiue mobiliter: cum absq3 gerundijs ponūtur in ppōne: vt careo pecunijs. Qñ vero cum gerundijs collocant̃ ꝯfuse tm̄: vt indigeo oculo ad videndū: ly oculo stat ꝯfuse tm̄: vbi in hac idigeo oculo stat cōfuse distributiue mobiliter.

Notandum

Quantum Ad hūc secūdū modum pono duo documenta de mente magistri. ¶Primū arguēdo a sensu cōposito ad diuisum vel ecōtra. nō t3 argumentū mediātibus terminis cōfundentibus cōfuse tm̄: vt dictū est. pbat̃: q2 diuersa iportant̃ p ipsos sensus cōpositos z diuisos: q ŏ p3 ex differētia assignata. pbat̃ etiā iductiue: q2 nō seq̃t. Incipit oē ens eē: ḡ oē ens icipit eē: ut p3 cū p̄ma sit vera. s. añs: z scda sit falsa. s. ꝯñs. Nec seqtur. icipit aliqua pars eē ptransita huius spacij: ergo aliqua pars icipit zc. Desinit eē q̄dlibet ens: ergo quodlibet ens desinit esse. Desinit eē aliqua ptransitio spacij: ergo aliqua zc. Nec sequit̃ ad oē3 motū requirit̃ pportio maioris ineq̄litatis: ergo pportio maioris ineq̄litatis requirit̃ ad oēm motū. añs ē verū vt p3. z ꝯñs falsum: q2 nulla pportio est maioris ineq̄litatis que requiratur ad oēm motū. Nec sequit̃. semper fuit aliquis hō: ergo aliqs hō fuit semp vel semp fuit. Ante omne instans p̄teritū fuit istās: ergo istās fuit ante oē instās p̄teritū. añs eni ē verū apud pħm dicētē motū p̄mi mobilis z t̄ps fuisse ab eterno: z ꝯñs falm̄: q2 ex ipso seq̄tur q̄ aliquod instans fuit ante seipm̄. Ad hoc documentū reducitur illud quod cōiter dici solet q̄ a termino stante cōfuse tm̄: ad eundem stantem determinate fallit argumētum. vt oīs homo habet caput: ergo caput habet oīs homo. Post q̄dlibet instās futurū erit instans: ergo instās erit post quodlibet instās futurū. Cum termino cōi distributiuo etiā nō valet argumētu3. vt tu icipis scire oēm ppōnem: ḡ oēm ppōnem incipis scire. añs est ve℞ posito q̄ solum sint q̄ttuor ppōnes in mundo q̄rum tres solū scieris: nunc vero scias quartā quā prius nunq̄3 sciuisti. z patet añs. cōsequens vero est falsum cum repugnet casui. z sic de alijs est dicendu3. ¶Secundū documentum sequit̃ correlarie: z ē q̄ in terminis singularibus semp valet argumentū siue p̄cedit talis terminus habēs vim siue non arguēdo ab vna ppōne ad aliā: nec pprie hic est sensus cōpositus vel diuisus. patet p̄ma pars: qm̄ bene sequit̃. Incipit ista pars ptrāsiri: ergo ista pars icipit ptransiri. scda pars arguit̃: q2 nō important̃ diuersi sensus z dr̃e: quas in sensu cōposito z diuiso exp̄ssim⁹. ¶Ex his sequūtur iste cōclusiones: q̄rū prima ē ista. ¶Sortes desinit videre q̄ttuor homines z Plato duos: z tamē sor. nō desinit videre plures q̄3 plato. posito casu q̄ sor. viderit cōtinuo ante hoc q̄ttuor hoies: z nunc p̄⁹ vnū desinit vidē: sic q̄ nūc videat tm̄ tres hoies: z Plato viderit cōtinue duos z nūc desinat videre vnū: sic q̄ tm̄ vnū nūc videat: quo stante patet prima pars conclusionis. s. p̄ma copulatiua: qm̄ sor. nunc nō videt q̄ttuor hoies z immediate ante hoc videbat q̄ttuor ho

Primū documētum

Secundum documētū

p̄ª ꝯº

mines: ergo desinit videre q̄ttuoꝛ homines. Plato etiam nunc nõ videt duos: ꝛ imediate ante hoc videbat duos: ergo desinit videre duos. Scd̄a pars cõclusionis. s. ꝙ soꝛ. non desinit videre plures homines q̄ȝ plato. arguitur. qm̄ soꝛtes videt plures q̄ȝ plato: quia tres ꝛ plato vnū per casum: ꝛ imediate ante vidit plures q̄ȝ plato: ergo nõ desinit videre plures q̄ȝ plato. sequit̄ ergo cõclusio illa ex dictis: qꝛ nõ valet argumētū. Soꝛ. desinit videre q̄ttuoꝛ hoies: ergo q̄ttuoꝛ hoies desinit videre: qm̄ tm̄ vnū desinit videre: lȝ ipse desinat videre q̄ttuoꝛ. Nec ualet illa ꝯn̄a. Soꝛ. desinit videre q̄ttuoꝛ ꝛ Plato duos: sed q̄ttuoꝛ sunt plura q̄ȝ duo: ergo desinit videre plura q̄ȝ plato. Arguit̄ ab inferioꝛi ad suū sup̄ius negatiue: cū ly desinit īcludat negationē. ¶ Scd̄a ꝯ°.

Scd̄a ꝯcl'o

Soꝛ. desinit videre quēlibet hoiem quē ipse vidit: ꝛ tm̄ nõ desinit videre aliquē hoiem quē ipse vidit. ꝓbatur exponēdo p̄mā ꝛ scd̄am partē in casu p̄oꝛi p remotionē de p̄senti. Colligitur etiā ex dictis hec ꝯcl'o: qꝛ nõ sequitur. Soꝛ. desinit videre quēlibet hoiem quē ipse vidit: ergo quēlibet hoiem quē ipse vidit desinit videre: ꝛ fere alias īfinitas his sil'es possem⁹ adducere ꝛ plerūqȝ accidunt talia sophismata ob affinitatē sensus cōpositi ꝛ diuisi. ideo annotatione dignus est hic modus ac ipsius documenta.

¶ Tertius modus.

¶ Itē respectu terminoꝝ relatiuoꝝ nõ valet cõsequētia: a sensu cõposito ad sensum diuisū: nisi fuerit gratia materie: qꝛ nõ sequit̄. tu differs ab hoīe q est rome. igitur tu differs ab hoīe: ꝛ ille ē rome. Oē aīal quod ē rudibile est asinus. ergo oē aīal ē rudibile: ꝛ illud est asinus. Ois ꝓpositio cuius cõtradictoꝛium est falsuȝ est vera. ergo oīs ꝓpō est falsa: ꝛ illi⁹ cõtradictoꝛiū est veruȝ. Ois hõ est aīal qd̄ ē rõnale. igitur oīs hõ est aīal ꝛ illud ē rõnale. ¶ Nota hic duas regulas pro relatiuis. Prima est ꝙ illud relatiuū q. que. quod. vel qd. qn̄qȝ exponit̄ p vnā cōiūctionē. ꝛ. ꝛ per illud relatiuū. ille. illa. illud. ꝛ aliquādo nõ: exponit̄ quādo ipsuȝ p̄cedit negatio vel terminus īcludēs negationē: ꝛ qn̄ refert terminū stātē cõfuse tm̄: ꝛ quādo p̄cedit verbū p̄ncipale sicut pȝ in ꝓpõnibus antedictis ī tertio mõ. Secūda regula est ꝙ qn̄ relatiuū ponit̄ ī eadē cathegorica: suppõit sicut suū an̄s. vt oīs homo est aīal: quod

est rationale. sed relatiuũ positũ in alia cathegorica variat suppositionẽ. vt oĩs hõ est aĩal: ⁊ illud est rõnale: q꞉ terminus relatiuus nũq̃ꝫ dꝫ sic exponi dũ refertur ad terminũ cõmunem stãtẽ confuse tm̃. siue post negationem: siue post terminũ distributũ imediate positũ: qđ fit qñ ꝓpõ ẽ in sensu cõposito. In talibus enĩ ꝓpõnibus. Oĩs ꝓpositio est vera: cuius contradictoriũ est falsum. est sensus diuisus. q꞉ tũc ẽ sẽsus diuisus: qñ illud relatiuum subsequitꝰ verbũ ꝑncipale. Si autẽ relatiuum ponitur ĩmediate post terminũ distributũ ĩmediate cõfusum: tunc ꝓpõ est de sensu composito: vt oẽ aĩal quod est rudibile est asinꝰ. In talibus aũt ꝓpõnibꝰ: oĩs hõ qui ẽ albus currit est sensus ꝯpositus: q꞉ tũc est sensus cõpositꝰ qñ illđ relatiuũ p̃cedit verbũ ꝑncipale. ⁊ hoc siue illud relatiuũ sumatur in recto siue in obliquo. ¶ Et nota ꝙ illud ẽ uerbũ ꝑncipale qđ reddit ꝓpõnẽ plenã vel ꝑfectam. vt oĩs hõ qui currit. illa nõ ẽ ꝓpõ perfecta nec cõpleta oratio. Sꝫ qñ dicitur. oĩs hõ q currit est albꝰ. illa ẽ oratio satis ꝑfecta: ideo scđꝫ verbũ ẽ principale: q꞉ ꝑmũ ẽ impeditũ sed tñ si sic diceretꝰ oĩs hõ est q currit: vel oĩs hõ currit qui ẽ: ꝑmũ verbũ ẽ verbũ ꝑncipale: ⁊ ꝑ hoc põt cognosci qs sensus sit ꝯpositus: ⁊ qs diuisus ⁊c̃. aliqñ cõtingit ꝙ vterqꝫ sẽsus est verꝰ: ⁊ ꝙ aliqñ vterqꝫ ẽ falsus. ⁊ iõ suꝑ hoc nõ assignatꝰ regula gñalis: ⁊ aliqñ tñ vbi ẽ sensus ꝯpositꝰ verus sensus diuisus ẽ falsus: vel ecõtra. Vñ in huiusmodi sophismatibus ẽ sensus diuisus falsus: ⁊ sensus ꝯpositꝰ verꝰ: sꝫ nõ ẽ sic respectu alioꝝ terminoꝝ: ⁊ q̃re sic accidit ĩ terminis relatiuis. cã ẽ: q꞉ sensus di-

uisus significat q 7 sensus compositus: 7 sensus cōpositus pauciora significat q sensus diuisus. Seqtur.n. oīs homo currit qui est albus: ergo oīs homo currit: 7 oīs homo est albus. Ex quo sequit manifeste q oīs hō qui est albus currit: nō plus significat nisi q oīs hō albus currit.

Tertius modus

Iste est tertius modus qui cōmittit mediātibus terminis relatiuis expsse vel explicite resoluti aut nō: vt mediāte termino hoc q que quod in quocūq3 casu. Pro cui9 notitia

Notandū pm. pmittit pmo q sensus cōpositus fit cū nō licet resoluere hoc relatiuū q que quod i suū aūs 7 in et 7 ille illa illō: vt oīs hō qui est iustus est virtuosus. nō eni licet resoluere hoc mō.s. oīs hō est iustus: 7 ille ē virtuosus: cū3 pma pars sit falsa. Sensus vero diuisus fit cū3l3 relatiuū resoluere: aut cū est actu resolutū: vt omnis homo est aīal qui est risibilis: aut oīs hō ē aīal

Scdz p missum 7 ille risibilis. Scdo loco pmitit q iō nō valet argumētū arguendo a sensu cōposito ad diuisum sensu3: qr p ipsos diuersa iportant: sic q sensus cōpositus erit verus 7 diuisus falsus.

Dfia Differētia ergo est inter ipsos: qr relatiuu3 in cōposito semp supponit eodē mō sicut suu3 aūs. in diuersa uero aūte stāte cōfuse tm̄ supponit relatiuu3 determinate. 7 iō qr in sensu cōposito 7 diuiso variant suppōnes relatiui: inde diuersa iportāt 7 fallit argumentum.

His pmissis Pono sex documenta de mente Hesbert. Primū q sensus cōposit9 causat mediāte hoc relatiuo qui: cu3 aūs stat cōfuse tm̄. Ex quo sequit q tūc nō valet argumētū a sensu cōposito ad diuisum.s. cū relatiuū resoluit. pbat: qr a termino stāte cōfuse tm̄ ad eundē stantē determinate nō valet argumētu3: qr aliter liceret descēdere in supposiuis talis termini 7 nō liceret descēdere qd est iplica9. pbat etiā inductiue p exēpla. Uū primo nō sequit imediate post hoc erit instās: q imediate post hoc erit: ergo imediate erit instās post hoc. 7 illud imediate post hoc erit. aūs eni ē verū: 7 ɔ̄ns falsum. Itē nō sequit. pmitto tibi denariū quē tibi pmitto: g pmitto tibi denariū 7 illū tibi pmitto. Itē nō seqtur. oīs hō est aīal q est rōnale: g oīs hō est aīal: 7 illud ē rōnale. Scdm documētu3 est q sensus cōpositus fit cū imediate hoc relatiuū qui addit termino distributiuo sic.s. q nō mediat iter relatiuū 7 terminū distributiuu3 vbu3 pncipale. Diuisus vero cū resoluit relatiuum actualr: aut cū inter terminu3 distributū.s. aūs 7 relatiuū cadit verbū pncipale: vt oīs hō qui ē asinus currit. Ex hoc sequit nō valere argumētum arguēdo a sensu cōposito ad diuisum. p3: qr tūc maior est distributio in sensu diuiso q in cōposito. Uū in ista. oīs hō qui est albus currit fit distributio p hoie albo. In ista vo. oīs hō currit 7 ille est albus fit distributio pro oi hoie simplr. Patet etiā inducēdo. Uū nō sequit. oīs hō qui est albus currit: ergo oīs hō currit 7 ipe est albus: posito q oīs hō albus currat 7 nigri sedeāt. Itē nō sequit. Oīs

Margin (right column): Primū documentum. — Corm — 2m documētū — Corm

ppō cuius ɔtradictoriū est veruȝ est falsa: ergo oīs ppō est falsa cuius cō tradictoriū ē verū. Et ex pma patere potest. Itē nō sequit. Oīs ɔña cuius añs est ipoſſe est bona. ergo oīs ɔña est bona ⁊ illi⁹ añs est ipoſſe. Itē non seqt. tu es fortior aīali quod ē musca: ergo tu es fortior aīali ⁊ illud ē musca. Ualet gr̄a mãe. Ut oīs homo q ē risibilis est aīal: ergo oīs homo ē risibilis ⁊ ipe est aīal. ¶ Tertiuȝ documentū: ꝙ etiā causat sensus cōposit⁹ mediāte hoc relatiuo qui: cū pncipale verbū negēt siue relatiuuȝ pcedat siue nō. Diuisus aūt cū resoluit relatiuū. Exēplū pmi. Chymera que currit non mouet. Exēplū scdi. Chymera currit ⁊ ipsa non mouetur. ¶ Ex hoc sequit iuxta pus notata ꝙ arguendo a sensu cōposito ad diuisum fallit argumētū. pbat: quia ex negatiua nunq̄ȝ sequit affirmatiua. pbat etiaȝ iductiue: qr nō sequit. Chymera que currit nō mouet: ḡ chy. currit ⁊ ipsa nō mouet. nec sequit. Tu nō es hōg ē fur: ergo tu nō es hō ⁊ ipse est fur. ⁊ multa his sīlia adduci pñt. ¶ Quartum documētū. Sēsus ɔpositus fit cū hoc termino relatiuo qui: qñ ɔiungitur termino potēte stare cathego^ce ⁊ sincathe^ce siue imediate cōiungat siue nō: dū mō pcedat talis tmin⁹ stās sincathegorematice. Diuisus v̊o cuȝ resoluit relatiuū aut non pcedit talis terminus ipsuȝ relatiuuȝ. ¶ Ex q̄ sequtur: ꝙ arguēdo a sensu ɔposito ad diuisum. nō valet arg^m. pbat: qr tūc relatiuū stat minus ɔfuse in ɔñte q̄ȝ in añte. pbat ēt inductiue: qr nō sequit. inqt magister. Infinitas ptes hȝ sortes eq̄les nō cōicātes q̄ sunt ptes sor. ergo sor. hȝ ifinitas ptes equales ⁊c̄. ⁊ ille sunt partes sor. añs eni ē veruȝ ⁊ ɔñs falsuȝ: cū sint nulle partes tales infinite non cōmunicantes equales.

Tertiuȝ documētum.

Quartū documentuȝ

Cor^m

¶ Quintū documētū. Sēsus ɔposit⁹ fit cū pdicto relatiuo: qui: cum pcedit terminus modalis faciēs ppōnē de sensu ɔposito. Diuisus vero cuȝ ipse modus aut verbuȝ termini modalis facit ipsam de sensu diuiso aut si cum actu resoluit relatiuū. ¶ Ex q̄ seqt tc̄ a ɔposito ad diuisū nō valē arg^m. pbat: qr diuersa iportant p ɔpo^m ⁊ diuisuȝ: vt in p⁹ casu pȝ. pbat ēt iductiue: qr nō seqt. Poſſe ē ꝙ añxps sit hō q ē. ḡ añxps pt eē hō q ē Añs. n. ē sensus ɔposit⁹ ver⁹: ⁊ ɔñs sensus diuisus falsus. pȝ: qr seqt. Añxps pōt eē hō q est. ergo pt eē sor. dato ꝙ sor. sit in rerū nã. ɔñs est ipoſſe. ḡ ⁊c̄. ¶ Sextū documētū. Sēsus cōposit⁹ fit cū hac determinatione ita erit: ita fuit: sic ē: sic fuit: ⁊ cū hoc relatiuo: q: simul. Diuisus v̊o cū nō ponit ly ita erit ⁊c̄. Ex quo nō sequit valere arg^m a sensu cōposito ad diuisuȝ. vñ non seqt. Aliqñ erit ita ꝙ tu es hō q ē. ergo tu eris hō qui est. ɔñs ē ipoſſe: posito ꝙ tu nō sis sed solū sor. sit: qr ex ipso seqtur ꝙ tu eris sor. ista patebūt clarius in sexto mō infra tractādo ⁊c̄.

Quītuȝ documētum.

Cor^m

Sextuȝ documētum.

¶ Quartus modus.

¶ Sed respectu terminorum qui sumunt aliqñ cathegorematice aliqñ sincathegorematice inferendo sensum cōposituȝ ex sensu diuiso. fallit ɔña. vñ nō seqt. Infinitas ptes eq̄les nō cōmunicātes hȝ sor. ergo sor. hȝ infinitas partes equales nō cōmunicātes. Infinita sūt finita: ergo fi-

nita sunt infinita. Infinita erit illa linea. ergo illa linea erit infinita. Infinita velocitate mouebit̃ sor. ergo sor mouebit̃ ĩfinita velocitate. In ĩfinitũ excedit a. mobile suã resistẽtiã. igi a. mobie excedit suã resistẽtiã in ĩfinitũ. In ĩfinitũ põt hoc cõtinuũ eẽ diuisuꝫ. ergo hoc ꝯtinuũ põt eẽ diuisuꝫ in ĩfinitũ: ꝛ sic de alijs. nõ valet ꝯña: qꝛ in vna ꝓpositiõe iste terminꝰ infinitũ supponit cathegorematice. ĩ alia sincathegorematice. Vñ gñalr̃ qñ iste t̃minus ĩfinitũ vel aliqs huiusmodi terminꝰ sincathegorematicus p̃cedit totalr̃ ꝓpositionẽ: ita q̄ ipꝫ nõ antecedit aliqs terminꝰ q est determinatio respectu istius termini stãtis sincathegorematice: tũc ẽ sensus diuisus ꝛ significat diuise: sicut hic. Infinitus numerꝰ est finitus significat q̄ aliquãtꝰ numerꝰ est finitus ꝛ duplus ad istũ ẽ finitus ꝛ triplus ad istũ ꝛ quadruplus: ꝛ sic in ĩfinitũ. Silr̃ ĩfinitas p̃tes eq̃les nõ cõicãtes habꝫ sor. significat q̄ aliq̃s ꝑtes eq̃les nõ cõicãtes ꝛc̃. ꝛ non tot finitas hꝫ qn in duplo ꝛ in q̃druplo plus habeat. ꝛ sic ĩ ĩfinitũ.

¶ Vñ vlr̃ dõm ẽ: q̄ qñ ille t̃minꝰ sincathegorematicus p̃cedit in aliq̃ ꝓpõne absq3 aliquo determiabili respectu istiꝰ ipm p̃cedẽte tũc tenet̃ sincathegorematice: sꝫ qñ aliqs terminꝰ determinabilis respectu istiꝰ p̃cedit ipꝫ vt qñ põit̃ a ꝑte subti: vl' a ꝑte p̃dicati tc̃ tenet̃ cathegorẽatice vt sic dõo. ꝑ tp̃s ĩfinitũ põt hoc ꝯtigẽs eẽ futuꝝ. tc̃ ly ĩfinitũ tenet̃ hic cathegorẽatice: ꝛ ꝓpõ illa ẽ ĩpolis: qꝛ ĩ illa ꝓpõne. Per tp̃s ĩfinitũ hoc ꝯtigẽs põt eẽ futuꝝ. tenet̃ ly ĩfinitũ cathegorematice. ꝛ ẽ sensus. ꝑ aliqð tp̃s ĩfinitũ põt hoc eẽ futurũ: ꝛ hoc ẽ ĩpole. qꝛ tũc sequit̃. Hoc põt eẽ futuꝝ ꝑ

tp̄s ĩfinitũ: ⁊ ꝑ totũ tp̄s et⸗
nũ. ⁊ sic claudũt opposita.
Et silr̄ dicẽdũ ẽ de talibꝰ
ꝓpõnibꝰ. Infinitas ꝑtes
eq̄les non cõicãtes hz sor.
igitur aliq̄s infinitas ꝑtes
eq̄les nõ cõicantes hz sor.
Infinitꝰ numerus ẽ finitꝰ.
igitur aliq̄s ĩfinitꝰ numerꝰ
est finitus. q2 qñ illud det⸗
minabile p̄cedit terminuz
sincathegorematicuz sup⸗
põit cathegorẽatice ⁊ det
minate ꝑ aliquo certo nu⸗
mero. Et iõ ex quo notũ ẽ
ꝙ huiusmodi tales nõ ꝓñt
eẽ. tales ꝓpõnes sũt ĩpossi
biles. Silr̄ dicẽdũ ẽ capiẽ
do istũ terminũ a ꝑte p̄di⸗
cati: ⁊ addito aliquo relati
uo ad istũ terminũ ĩfinitũ
frequenter accidit sophis⸗
ma sic dicẽdo. Infinite sũt
ꝑtes eq̄les nõ cõicãtes: q̄⸗
rũ aliq̄ ẽ ꝑs sor. Infinitꝰ ẽ
aliq̄s numerꝰ q est finitus.
igitur ĩfinite sunt ꝑtes sor.
eq̄les nõ cõicantes: ⁊ illas
hz sor: ⁊ infinitꝰ ẽ aliq̄s nu⸗
merus ⁊ ille ẽ finitus. Pro
quo ẽt nota: ꝙ nõ valet iste
modus arguẽdi sicut p2ꝰ
patuit: q2 terminꝰ relatiuꝰ
additꝰ ad t̃minũ stãtẽ cõfu
se tm̄ nunq̄ꝫ dz sic exponi.

Iste est Quartus modus sẽsus cõpositi ⁊ diuisi: ⁊ fit cuz t̃minis potẽtibꝰ stare cathego^{ce} ⁊ sincathego^{ce} sicut ly totus tota totũ. ĩfinitus. ta. tũ. — Quartꝰ modus

¶ Pro cuius noticia ẽ sciẽdũ ꝙ tales termini qñ cathe^{ce} tenent faciũt sen⸗ — Primũ p̄missuz
sum ꝯpositũ. Sincathe^{ce} vero sensuz
diuisuz. tenent aũt cathe^{ce} cũ eos p̄ce
dit v̓bũ: aut cũ p̄cedit eos aliqd deter
minabile ab ipis. Exa. vt aliqs nume
rus ẽ ĩfinitꝰ: aut. Aliqs numerꝰ ĩfinitꝰ
est. vtraqꝫ ẽ de sensu ꝯpo^{to} ⁊ cathe^{ce}
vtrobiqꝫ tenet ly ĩfinitũ. ⁊ sic de ly to⸗
tus suo mõ dicat. Sincathe^{ce} v̓o te⸗
nent cũ p̄cedũt v̓bũ nullo determina⸗
bili p̄cedẽte: vt Infinitꝰ numerus ⁊c̃.
¶ Scd̓o p̄mittit: ꝙ dr̃ia ẽ duplex cuz — Scd̓m p̄missuz
faciũt sensũ ꝯpositũ ⁊ diuisuz. Pria: — Prima dr̃ia
q2 ly ĩfinitũ cathe^{ce}. s. i sensu ꝯposito
significat aliqd̓ certũ ens carere p̄nci
pio ⁊ fine in q̄ꝫtitate vl' nullius deter
minate q̄ꝫtitatis exñs: ⁊ hoc mõ acci⸗
pit ĩfinitũ. ph̄s. 8. ph̄icoꝝ. ⁊. 1. celi. Si
cathe^{ce} v̓o significat aliqd̓ q̄ꝫtũ dari:
⁊ in duplo maius illo: ⁊ ĩ triplo: ⁊ sic
in ĩfinitũ. ⁊ hoc nõ incõueniẽt q̄ꝫto vt
quãtũ ẽ metha^{ce} loquẽdo: lz nãlr̄ im⸗
possibile sit. Diuz eni nã cõstãtiũ cer
tus ẽ terminus limitati augmẽti ⁊ de⸗
crementi. 2 d̓ aĩa. tex. 2. ꝯ^{to}. 4. Alia dif⸗ — Scd̓a dr̃ia
ferẽtia ẽ: ꝙ cathe^{ce} sũt t̃mini cões nõ
ꝯfũdẽtes: ⁊ ꝑ ꝯñs resolubilr̄ ꝓbant ĩ
ꝓpõe si p̄^{m} locũ teneãt. Sincath^{ce} v̓o
ẽ sig^{m} ꝯfusiuũ ⁊ sic reddũt ꝓpõnẽ ex⸗
ponibilẽ iuxta reglas h̄itas i ꝓbatio
nibꝰ t̃mioꝝ. Itẽ ly totꝰ cath^{ce} sigĩ idẽ
ꝙ ens ꝑfcm̄ i sua ẽtitate. s. ens v̓m i se.

Sicath^ce vo idē ē q̄ q̄libʒ ps q̄ztitati ua. Dr̄nt ēt q̄ sincath^ce ꝯfūdūt ⁊ red dunt ꝓpōnē exponibilem. Cathegorematice vero nō.

His dictis h̄ r^a suāda ē. Arguen^o a sensu ꝯpo^to ad diuisū aut ecōtra neg^e cū talib^o t̄mis. fallit arg^m p^r rōē dr̄e. posite int̄ ipos. p^r ēt iductiue. vn̄ nō se^r. Infinitas ptes h̄ʒ sor. eq̄les nō cōicātes. ḡ sor. h̄ʒ ifinitas ptes eq̄les nō cōicātes. an̄s ē ver̄: q̄ sor. h̄ʒ duas medietates eq̄les nō cōicantes tres t̄tias q̄ttuor q̄rtas eq̄les: ⁊ sic i ifi^m. ḡ an̄s ē v̄m: ꝯn̄s vo fal̄ʒ: q̄ q̄cūqʒ pte data ipi^o sor. q̄ztūcūqʒ pua illa finities sūpta reddit q̄ztitatē. sor. aūt maiorē. nec se^r. Infinita erit aliq̄ linea: ḡ aliq̄ linea erit ifi^ta. arg^r. n. a sensu diuiso vo ad sensū cōp^m fal̄ʒ. ⁊ a t̄mino stāte ꝯfuse tm̄ ad eūdē stātē det̄miate. Posito. n. q̄ d̄s i p^a pte ꝓportiōali hore future ꝓducat lineā pedalē: ⁊ in 2^a pte aliā bipedalē: ⁊ sic i ifi^m. tc̄ an̄s erit v̄m: q̄ aliq̄zta erit aliq̄ linea ⁊ duplo maior illa e^e aliq̄ li^a. ⁊ sic i ifi^m. ḡ an̄s ē v̄m: ꝯn̄s vo fal̄ʒ: vt pʒ. Nec se^r ifi^m hoc. Q̄ztū excedit aliq̄ʒ ptē sui: ḡ hoc q̄ztū excedit aliq̄ʒ ptē sui i infi^m. Nec se q̄r. Infinita tardi^te mouebit̄ sor. ḡ sor. mouebit̄ ifi^ta tardi^te. posito q̄ in p^a pte ꝓportiōali hore futur̄ moueat̄ sor. aliq̄li tardi^te. i 2^a vo pte in duplo tardi^o: ⁊ sic in ifi^m. Nec seq̄r. ifi^ta erit ista linea: ḡ ista linea erit ifi^ta: posito q̄ .a. pūct^o icipiat fluē̄ sup p̄mā ptē ꝓportionalē corporis colūnaris bipedalis lōgitudīs: ⁊ pedalis spissitudis in sua giratiōe sic q̄ pūct^o ille giret p̄mā ptē ꝓportionalē corporis ex trāsuerso in p^a pte ꝓportiōali hore future: ⁊ in scd̄a pte ꝓportiōali hore giret scd̄am ptē ꝓportionalē corporis ex transuerso sp: ⁊ sic in ifi^m: tc̄ ifinita e^e ista li^a q̄ aliquāta erit illa linea ⁊ i duplo maior ⁊ i triplo maior: ⁊ sic in ifinitū: ḡ ifi^ta erit: ⁊ tn̄ ē finita: q̄ det̄miata ad radicē corporis colūnaris. Uer̄ lʒ a m̄ltis dicat̄ q̄ illa linea sit t̄miata ⁊ finita: lʒ n̄ finita sit illa linea. tn̄ iuxta dr̄ias ⁊ significatiōes cū tenet̄ cath^ce vt dictū ē sup: ē linea ifinita: q̄ nulli^o det̄miate q̄ztitatis: nec se^r. ē linea t̄miata vndiqʒ: ḡ nō ē linea ifinita. sʒ oʒ addē q̄ sit det̄miate q̄ztitatis. Jō ꝯcedit̄ hec ꝯ^o. Cōc̄so Ista linea vl̄ aliq̄ linea ē clausa punctis: ⁊ tn̄ illa linea ē ifinita. M̄lta his sil'ia adduci pn̄t q̄ ēt magr̄ adducit: ⁊ tu illa videas ⁊c̄.

Sed Dubitat̄ ꝯtra dc̄a ꝓbando seq̄ sensus ꝯpositos ex diuisis: q̄ seq̄r. Infinit^o nūer^o nūerabit̄. ḡ nūer^o ifinit^o nūerabit̄. Infinita st̄ finita: ḡ finita st̄ ifi^ta. arḡr. n. a ꝯuersa simpliciter ad conuertentem. Dubiū

R̄ndet̄ negādo ꝯn̄a: nec illa dʒ ꝯuerti simpl'r cū nulla illar̄ sūptar̄ i an̄te sit vl'is neg^a neqʒ pticl'aris vl' idefi^ta affir^a: neqʒ ois ꝓpositio ē ꝯuertibil'. R̄n̄sio. ¶ Al'r possum^o dicere q̄ illa p^a siḡt q̄ q̄cūqʒ nūero dato maior ē nūerabil': ⁊ sic cū teneat locū vl'is affir^e ē ꝯuertēda p accn̄s ī istā. Alia responsio aliqs nūer^o aliq̄ nūero dato ē maior nūerabilis ⁊c̄. Sil'r circa ly totuʒ nō seq̄r. Aliqd̄ totuʒ in mūdo ē in oculo tuo: ḡ totū in mūdo ē i oculo tuo. Aia tota ē i te: ḡ tota aia ē inte. Aia. n. non h̄ʒ ptes: iō ꝯn̄s ē fal̄ʒ cū significet q̄ q̄libʒ ps aie ē in te. Nec seq̄r ois hō est totū in q̄ztitate: ḡ totū i q̄ztitate ē hō. Q̄d̄ si q̄rit̄ quō ꝯuertit̄ illa. aliqd̄ totū qd̄ ē in mūdo ē in oculo tuo: di q̄ ista ꝯuertit̄: i oculo tuo ē aliqd̄ ens ꝑfectū cui nihil deest cū sit ver̄ ens vt sup. A sensu ḡ ꝯpo^to vo cū ly tot^o ad diuisuʒ: aut diuiso ad compositum cū ly infinitus vt per exempla clarumt. fallit argumētum.

¶ Quintus modus.

¶ Respectu note hui⁹ ꝯiũctionis et: si fiat cõpositio vel diuisio: faciliter põt cauillari: q̄ꝛ differẽtia facilit̃ appet inter sensuꝫ cõpositum ꝛ diuisuꝫ. vñ nõ sequitur. Duo hoies sũt in hoc loco ꝛ in hoc. igit̃ duo homines sũt in hoc loco. Simil'r nõ seq̄t. Isti duo hñt a.b.c.d. denariuꝫ. igit̃ iste hꝫ. a.b.c.d. denariũ. Soꝛ. põt ferre. a. lapidẽ. ꝛ soꝛ. p̄t ferre. b. lapidẽ. igit̃ soꝛ. p̄t ferre. b. ꝛ. a. lapidẽ. Et iuxta hoc solet assignari fallacia ꝯpõnis ꝛ diuisionis arguẽdo a numero singl'ari ad pluralẽ respectu huius v̇bi põt. sicut sic arguẽdo. a ꝑpõ põt eẽ vera in. c. instãti. ꝛ. b. ꝑpõ põt eẽ vera in. c. istanti. ergo. a. ꝛ. b. pñt esse vere in. c. instãti. Plato põt esse aliqñ in. a. loco. ꝛ soꝛ. põt eẽ in. a. loco. igit̃ soꝛ. ꝛ plato pñt esse simul i a. loco. sed satis possunt faciliter aliq̄ rñdere dicẽdo q̄ nõ valet ꝯñia arguendo a sensu diuiso ad sensuꝫ cõpositum seu econuerso mediante illa nota cõiunctionis ꝛ post terminuꝫ distributũ. Sil'r cũ ista cõiũctio et: copulat duos terminos a p̄te subiecti positos: quorum vnus est distributus alius nõ: difficilis ẽ respõsio: sicut sic arguendo. Oĩa duo ꝛ duo sunt quattuoꝛ: oĩa duo ꝛ duo sũt tria: igit̃ tria sũt q̄ttuoꝛ. Oĩa duo ꝛ tria sꝫ q̄nqꝫ: oĩa duo ꝛ tria sunt tria: igitur tria sũt q̄nqꝫ. Oĩs hõ ꝛ duo hoĩes sꝫ tres hoies: oĩs hõ ꝛ duo hoĩes sũt duo hoĩes: ergo duo hoĩes sũt tres hoĩes: ꝛ sic deinceps ꝓbatur. sꝫ in talibus ꝓpõnibus põt dici negando istam cõsequẽtiaꝫ. nec est aliquis discursus sillogisticus. quia non cõcluditur maioꝛ extremitas de minoꝛi. eo q̄ iste terminus duo homines ĩ minoꝛi ꝓpositione ponitur a parte ꝑdicati. ꝛ nõ est minoꝛ extremitas: sꝫ soluꝫ

ps mioris extremitatis: ꝛ mioꝛ extrēitas ē aggregatū siue ille t̃min⁹ aggregatus: duo hoīes: ꝛ duo homīes. Et maioꝛ extrēitas ē ille t̃min⁹ aggregat⁹. duo hoīes: ꝛ tres hoīes ꝛ sic ď alijs. ꝛ tc̄ dz sic ꝯcludi. igit̃ duo hoīes ꝛ duo hoīes sᷓt duo hoīes: ꝛ tres hoīes. similiter ꝛ sic ď alijs. ¶ Si forte dicat̃ ꝙ ille ꝯn̄e pus fcē sᷓt satis euidētes: qꝛ sūt in sillo: ꝛ ꝯuertunt̃ cū isto mō arguēdi. q̄cūqꝫ sᷓt duo ꝛ duo sunt q̄ttuoꝛ: ꝛ duo ꝛ duo sūt tria: igit̃ tria sᷓt q̄ttuoꝛ. ꝛ sic ď alijs. Huic dr̃ ꝙ iste discursus ē satis bonus: sꝫ p̄misse repugnāt: ꝛ ꝯclō ē falsa: ꝛ q̄re iste vltimus discursus ē bonus: ꝛ pores nō valēt. cā hec ē: qꝛ vtriusqꝫ p̄misse subꝫ ē iste t̃min⁹ ꝯposit⁹: duo ꝛ duo: ꝛ subm ē distributū. sꝫ nō sic ē in alijs porib⁹. ꝛ cā ē: qꝛ modus distribuēdi est alius hic q̄ꝫ ibi ꝛc̄. Item ꝯsilr̄ pt fieri sophisma mediāte hac ꝯiūctiōe vl: rōe distributiōis sicut ī illo sophismate. Oīs ꝑpō vl ei⁹ ꝯtradictoꝛia ē v̄a. Oē bonū vl nō bonū ē eligēdū. Oīs hō vl asin⁹ est asinus. Oē malū vl nō malū ē malū. ꝛ sic ď alijs ꝯsil̓ib⁹. Cōsil̓is ē rn̄sio: qꝛ nō sequit̃. Oīs ꝑpō vl ei⁹ ꝯtradictoriā ē v̄a. Oīs ꝑpō vl ei⁹ cōtradicoꝛia ē falsa. ergo ꝓpositio v̄a ē falsa. sed seq̄t̃: igit̃ falm̄ ē cui⁹ ꝯtradictoriū ē verꝫ: ꝛ sic de talibus mediāte hac ꝯiūctiōe vel: ꝛ iō multū frequēter sic fit fallacia ꝯpōnis ꝛ diuisionis. si v̄o fuerit post distributionē vel negationē vel aliquē terminū habētē vī negatiōis distribuēdi vel ꝯfūdēdi: tc̄ nō fallit argumētū tanq̄ꝫ ab īferioꝛi ad suū supi⁹ cū negatiōe vel distributiōe: qꝛ vl̓r disiūctuꝫ est supioꝛ q̄ꝫ aliq̄ eius ps. iō nō seq̄t̃. Tu differs ab asino: ergo tu differs ab hoīe vel ab asino.

Quitus modus

Iste est Quit⁹ modus cópónis ꝛ diſióis ꝛ fit mediáti bus his termis. et. ꝛ vel. ¶ Pro cui⁹ noti͡a ꝑmittit ꝑ° ꝙ ſenſus ꝯpoſit⁹ fit cū tenet͡ collectiue. Diſus v͡o cū tenet͡ tales termini diuiſiue. Tenet͡ aūt collectiue cū nō ꝯuertit͡ cū ꝓpóe copl͡atiua ipꝫ copulatū in ꝓpóne exn̄s: aut cū diſiūctū in ꝓpóne nō ꝯuertit͡ cū diſiūctiá. Diuiſiue v͡o tenet͡ qn̄ ly vl͡ fac͡ diſiūctiuá aut cū illa ꝯuertit͡ ꝛ ét ly et cū fac͡ copl͡atiuá aut cū illa ꝯuertit͡. Exᵐ cū ſtat collectiue: vt duo hoīes ſūt i. a. ꝛ. b. loco. Ois nūer⁹ é par vl͡ ipar. Exᵐ cū ſtat diuiſiue: vt ſoꝛ. ꝛ pla. ſūt in domo: aut Oé aīal é ens vl͡ nō ens. Iſta. n. vltia ꝯuertit͡ cū diſiūctiá vt liqt. ꝓcédés v͡o cū copl͡atiua ꝙ nō é ſic in alijs duab⁹ in ꝑ° ex°.

Primū ꝑmiſſuꝫ

¶ Scd͡o ꝑmittit͡ nō valē argumᵐa ſēſu ꝯpoᵗᵒ ad diuiſū cū his terminis cū diuerſa iportant͡ ꝑ ipſos: vt pꝫ ex ipoꝝ dn͡ia q̄ talis é cū ſtāt collectiue. ſ. in ſenſu ꝯpoſito: tc͡ ꝓpō nō reqrit verificationé ꝑ vtraqꝫ ꝑte copl͡ati: neqꝫ ꝑ aliq̄ diſiūcti vl͡ ſeoꝛſuꝫ. Sꝫ collectie iuxta exª poſita i ꝑ° notabili. Diſiue v͡o. ſ. i ſēſu diſo ꝑ vtraqꝫ ꝑte copl͡ati: aut ꝑ aliq̄ diſiūctiꝫ v͡ificationé ꝓpō reqrit: ꝛ cū diſiue tenet͡ hꝫ veritaté illō qd͡ cōit͡ dꝛ. ſ. ꝙ a toto copl͡ato ad alteraꝫ ꝑté valꝫ ꝯn̄a. Sil͡r a ꝑte diſiūcti ad totū diſiūctū: aut a tota diſiūctiua cū deſtructione vnius partis ſup alterá parté valet ꝯn̄a.

Scd͡m ꝑmiſſuꝫ

His Habitis ſit hoc documétū. ¶ Arguédo a parte diſiūcti ad totū diſiūctū diſtributiue fall͡ʳ argᵐ. ꝑʳ. qꝛ tc͡ diſiūctū é ſupi⁹ ad alt͡aꝫ parté ſui: cū ō ipa vl͡r ꝑdicet͡ ꝛ nō ecōtra. vn̄ qcqd é hō: é hō vl͡ pláta ꝛ ecōtra. Ab iferioꝛi v͡o ad ſuū ſupi⁹ fallit argᵐ diſtributiue arguédo: qr͡e nō ſeʳ. tu es ſapiétioꝛ petro. ğ tu es ſapiétioꝛ petro vel deo. Tu dn͡s ab aſino. ğ tu dn͡s ab hoīe vel ab aſino. Ois aſin⁹ é aſin⁹: ğ ois hō vl͡ aſin⁹ é aſin⁹. Sēp. n. an͡s eſt v͡m ꝛ ꝯn̄s falſuꝫ. Alia iſup documéta tá q̄ ad diſiūctū q̄ꝫ q̄ ad copulatū poni poſſet tn̄ breuit͡ tráſeo cū facile ſit videre vtꝝ collectiue an diuiſiue teneát͡. Un̄ ét nō ſeqt͡. tu es ſapiétioꝛ petro ꝛ deo. ergo tu es ſapiétioꝛ deo ꝛc͡.

Primū documētum.

¶ Scd͡ꝫ documétū ꝙ arguédo a ſenſu ꝯpoᵗᵒ ad diuiſuꝫ ꝛ ecōtra. fallit argumétū cū ly et: aut ly vel. ꝓʳ ꝑ° rōne dn͡ie aſſignate. ꝓʳ ét iducédo. Un̄ non ſeʳ. Soꝛ. ꝛ pla. ſūt ſenis ꝛ rome. ğ ſoꝛ. ꝛ pla. ſūt ſenis: poſito ꝙ pl͡o ſit rome ꝛ ſoꝛ. ſenis. an͡s tūc é veꝝ ꝛ ꝯn̄s falſū. Ecōtra ét. ſ. a ſenſu diuiſo nō valet argumétuꝫ: qꝛ nō ſeqt͡. Pōt eé ꝙ ſoꝛ. ſit btūs: ꝛ ꝑt eé ꝙ ſoꝛ. ſit dānat⁹: ğ pōt eé ꝙ ſit dānat⁹ ꝛ btūs. Ité arguédo a ſēſu ꝯpoᵗᵒ ad diuiſuꝫ. nō tꝫ argᵐ: qꝛ nō ſeqt͡. ſoꝛ. ꝛ pl͡o nō ꝑn̄t eé h͞ tanq̄ꝫ in loco ꝓprio ꝛ adeq̄to. ğ ſoꝛ. nō ꝑt eé hic.

Scd͡m documé tum.

Sed hic Solet dubitari: cuꝫ ly et aut ly vel ponitur a ꝑte ſbi iter t͡mios q̄rū diſtribuitur: vtꝝ totū diſiūctū aut copulatū ſit diſtributū: vt in iſtis. Oia duo ꝛ tria ſunt qnqꝫ. Ois hō vel pláta é pláta.

Dubiū

Et argʳ ꝑ°. ꝙ nō diſtribuit͡ totū: qꝛ tc͡ illa eét falſa. Ois hō vl͡ pláta é pláta. cui⁹ oppoᵐ vi velle magr͡. ꝛ ꝓʳ ꝯn̄a: qn̄ tūc ō q̄cūqꝫ v͡e ꝑdicaret͡ hō vl͡ pláta v͡e ꝑdicaret͡ pláta.

Primū arguᵐ.

¶ Scd͡o argʳ in oppoᵐ ꝙ nō diſtribuit͡ ſolū ꝑª ps: ſꝫ totū: qꝛ tc͡ illa eét v͡a. Ois hō vel pláta eét pláta. ꝯn̄s falſuꝫ. ꝛ ꝯn̄a pꝫ de ſe. falſitas ꝯn̄tis argʳ: qꝛ ſeqt͡. Ois hō vl͡ pláta é pláta: tu es hō vl͡ pláta: ğ tu es pláta. Sil͡r ois ꝓpō vel ei⁹ ꝯtradictoria eſt v͡a. tu es aſin⁹ eſt ꝓpō vel eius ꝯtradictoꝛia. ergo tu es aſin⁹ eſt v͡a.

Scd͡m arguᵐ.

¶ Tertiū dubia cū ly et cadit iter terminos a ꝑte ſubiecti ꝓcedente ſiḡ vl͡i: vt in hac. Oia duo ꝛ tria ſunt qnqꝫ.

Primo.n. arguit auctoritate magistri istá nó esse falsam: qm̄ ista duo ⁊ tria sūt gnq3:⁊ illa duo ⁊ tria sūt gnq3:⁊ sic de singulis. ğ ⁊c. Scđo arg[r]. illá eē falsa3 si distribuaf totū:q2 seqr oia tria ⁊ duo sūt gnq3:tria sūt duo ⁊ tria:ğ tria sūt gnq3.ergo distribuitur solum prima pars.

Prim[o] modus rñdēdi

Ad has difficultates iuenti sūt duo modi rñdendi pm[o]:q̄rūdā dicētiū tā disiunctū q3 copulatū totū distribui ⁊ p 9ñs esse subm ippōne ⁊ negāt quālib3 illa⁊. Ois hō vel plāta est plāta. Oia duo ⁊ tria sūt gnq3 ¶ Ista opio defic: qm̄ si disiūctū totū eēt subm ⁊ distribueref vt dicūt seqref hec 9°.ipol'is aut ꝙ isti vl'i nulla corrñderet singl'aris aut ꝙ due 9tradictorie eēnt sil' vere. 9ñs falsū p vtraq3 pte.⁊ 9ña p[r]:qm̄ si aliq̄ vl'is illa hēret singl'ares. eēnt iste.iste hō vel plāta ē plāta: ⁊ iste hō vel plāta ē plāta:⁊ 9ñter due 9tradictorie eēnt simul v̄e.t3 9ña: q2 singularis affir[a] ⁊ neg[a] de 9sil'ib[9] subis p̄dicatis ⁊ copulis sūt 9tradictorie vt coll'r ex p̄° phicoꝝ:⁊.2.pihermenias. oiu3 logicoꝝ mēte.

Contra hāc opinionē3 arguit

¶ Scđs modus rñdēdi ē quē iseqr magr.s.ꝙ solū ps disiuncti ⁊ copulati distribuif ⁊ illa p 9ñs ē subm.alta v̄o ps tenef a pte p̄ti tūc iuxta hāc viā q̄lib3 illa⁊ ē v̄a. Et tūc ad arg[m] rñdef negādo 9ñam:q2 maior extremitas nō p̄tur de minori in 9cl'one.D3 ğ sic argui. Ois hō vl' plāta ē plāta tu es hō:ğ tu es ens vel plāta ē plāta.⁊ rō est:qm̄ ex q̄ scđa ps disiūcti se t3 a pte p̄ti: iō vl'is illa sigt seu resoluif in istā ꝙ ois hō ē ens ꝙ vel plāta ē plāta.Cōsil'r ad illā de copulato ne[r] 9ña in opp[m] adducta: s3 d3 sic argui. Oia duo ⁊ tria sūt gnq3: oia tria sūt duo ⁊ tria:ğ oia tria sunt entia q̄ duo sūt gnq3.

Scđus modus rñdēdi

¶ Ex his se[r] p̄° ꝙ ista ois hō vl' plāta est plāta. d3 sic exponibil'r pbari.hō vel plāta ē plāta ⁊ nihil ē hō qn ipm vel plāta ē plā ğ ⁊c.Et ita de alia d̄ copl'ato suo mō dicaf.

Primū cor[m]

¶ Seqr 2° ꝙ 9traria isti[9] vl'is assignate nō ē.ois hō vl' plāta nō est plāta:q2 tc due 9trarie eēnt sil' v̄e: vt p3.neq3 nega[o] post posita fac̄ eqpollē vl'i ne[c]siue sue 9trarie:nisi t̄minus nō distribut[9] i vna distribuaf in alia ly aūt plāta añs copl'atū in 9pōe nec ibi distribuif.Multa ac varia dici possent q̄ ad aliā dialetice ptē spectāt.

Scđm cor[m]

Sed Cōtra magr̄m arg[r] q2 seqr q̄cūq3 sūt duo ⁊ tria sūt gnq3:s3 tria sūt duo ⁊ tria:ğ tria sūt gnq3: ⁊ p 9ñs 9ña p̄us negata t3. ¶ Dicit magr negādo sil'itudinē.nā ly q̄cūq3 in sill'o nouit facto distribuit totū vt p3:eo ꝙ ly sūt añte ly q̄cūq3: oñdit cadere distributionē in toto copulato qđ minime actū ē in illa oia duo ⁊ tria sunt gnq3: ⁊ tūc 9cedif 9ña:s3 negaf maior:vt p3 ipsam exponendo.

Instantia 9tra magr̄m

¶ Sextus modus.

¶ Qñ arguif cōponēdo vl' diuidēdo mediāte hac det̄miatiōe. ita ē. ita fuit. ita erit.ita p̄t eē vl' respcū t̄mini distributi vl' respcū duplicis 9pōnis vl' negatiōis vl' alic[9] hñtis talē vi cuiusmōi ē iste t̄min[9] necē frequēt fallit ille modus. vt sic arguēdo. Ita erit ꝙ tu es oīs hō exñs i ista domo.igif tu eris oīs hō existēs i ista domo. Ita erit ꝙ tu eris tātus quātus ē plō.

igit̃ tu eris tãtus q̃tus est plato. Jta erit q̃ aĩa ãnxp̃i necessario erit. igit̃ aĩa antixp̃i necessario erit ⁊ sic d̃ alijs. Jdẽ accidit respectu dupliciũ ↄpõnũ mediãte hoc ṽbo scio: vt sic arguendo. Jta erit q̃ tu scis aĩam ãnxp̃i necessario eẽ. igitur ip̃a necessario erit. ita erit q̃ tu scis te eẽ oẽz hoĩez q̃ ẽ in ista domo. igit̃ tu eris oĩs hõ q̃ erit ĩ ista domo. ↄña nõ valz sic̃ dcm̃ ẽ p̃us. iõ nõ seq̃t̃ sic̃ ẽ dcm̃ p̃us q̃ ita erit q̃ aĩa ãnxp̃i necessario erit. ⁊ q̃ ita erit q̃ tu eris oĩs hõ exñs ĩ ista domo. ⁊ tũc nõ valz illa ↄña vt dcm̃ ẽ. respcũ tñ ↄpõnis simplicis de simplici ṽbo. ⁊ d̃ simplici p̃dicato. bene valet ↄña. Jta erit q̃ tu eris episcop⁹. ergo tu eris episcop⁹. ita erit q̃ tu eris talis. ergo tu eris tal'. Jta erit q̃ tu eris maior plato. igit̃ tu eris maior pla. ⁊ cã est. q̃ȝ ad idem instãs refertur determinatio ⁊ illa p̃positio. s3 nõ ẽ sic de alijs.

Jste est Sext⁹ modus q̃ cõmittit̃ mediãte hac determinatiõe ita erit: ita fuit. ¶ Pro cui⁹ noti^a p̃mittitur p̃° q̃ tc̃ ẽ sensus ↄposit⁹ cũ ĩ p̃põe ponit̃ dcã t̃minatio: vt ita erit q̃ tu es oĩs hõ. Sẽsus v̓o diuisus absq̃ʒ tali determiatiõe causat̃: vt tu eris oĩs hõ. ¶ Premittit̃ 2°. q̃ d̃ria ẽ ĩter hos sensus: q̃m sensus ↄposit⁹ req̃rit v̓ificationẽ ĩstãtaneã p̃ aliq̃ tp̃e d̃termiato: vt ex° dcm̃ ẽ. d̃notat̃ eñi q̃ aliquo tp̃e vel ĩstãti ista erit v̓a. tu es oĩs hõ. ↄtrahit̃. n. ad limitatũ tp̃s rõne de ly ita erit. Sua v̓o d̃ sensu diuiso ĩdifferent̃ ⁊ nõ p̃ aliq̃ detmiato futuro tp̃e v̓ificari dʒ. s3 sic tu eris hõ q̃ erit vbi ly q̃ erit p̃ toto tp̃e futuro req̃rit verificationẽ. Ex hoc seq̃t̃ nõ valẽ arg^m a sensu ↄpo^to ad diuisũ nisi g̃ra terminoꝝ. Uñ g̃ra t̃mioꝝ bñ seq̃t̃. Jta erit q̃ iste sol erit oĩs sol: g̃ iste sol erit oĩs sol. p3 merito d̃rie p̃^a ps corelarij. ex ip̃a. n. d̃ria ↄstat vnã verã ⁊ alterã falsam. Seq̃t̃ scd̃o: q̃ l3 p̃põ de sensu cõposito req̃rat verificationẽ p̃ aliquo tp̃e p̃senti vt dictũ est tñ apud illos q̃ negãt successiua de p̃ñti nõ ↄcederet̃ hoc req̃ri in p̃põe de sensu ↄposito. Unde apud petrũ de mantua non sequitur motus horalis. erit ergo p̃ aliquo tp̃e p̃senti erit verũ dicere mot⁹ horalis est. verũ apud viã cõem cõcedimus: q̃ omnis p̃põ v̓a de futuro habebit p̃põnẽ veraʒ de presenti sibi corñdẽtẽ. ¶ S3 ↄtra: q̃ȝ apud nullos se^r. tu eris in diuersis locis: g̃ aliquãdo erit veꝝ q̃ tu es in diuersis locis ¶ Rñdet̃ q̃ illud ĩtelligit̃ cũ p̃põ est de v̓bo ⁊ p̃to simplici vt ad p̃positũ spectat. Jllud eñi varias recipit iterpretationes: eo q̃ etiã apud hesbeꝝ q̃ nõ negat successiua aliq̃d erit sicut diuisio sup̃ficiei corpis dimidij p̃ ho

Sextus modus

Primũ p̃missuʒ

Scd̃m p̃missuʒ

Cor^m primuʒ

Cor^m secũduʒ

Rñsio.

rā futurā adeq̄te: ꝛ tñ sua de p̄senti vꝫ diuisio sufficiei est: nunq̄ꝫ erit v̄a vt pro nunc supponaꝶ.

His habitis Sint hec p̄cepta seruāda in hac mā. ¶ Primū ꝙ arguēdo a sensu ꝯposito ad sensuꝫ diuisum: cū ly ita erit ꝛc. cū termino distributiuo nō valet ꝯña. pbaꝶ p̄mo ex dr̄ia habita. Itē iducēdo arguiꝶ. p̄mo nō seqꝶ. Aliqñ erit ꝙ tu eris oē aīal currēs: ḡ tu eris oē aīal currēs: posito ꝙ cras nullū aīal currat p̄ter te. Iteꝫ nō seqꝶ aliqñ fuit ita ꝙ tu es oīs hō: ergo tu fuisti oīs hō: posito ꝙ multi hoīes fuerint ante heri: nisi ꝙ heri nullus hō fuerit nisi tu. tūc. n. añs est veruꝫ p casuꝫ: ꝛ ꝯñs falsuꝫ. ¶ Ex his eni seqꝶ impoſſe. seqꝶ. n. tu fuisti oīs hō: Adam fuit hō: ergo adā tu fuisti ꝙ est ipoſſe. ¶ Scdm̄ p̄ceptū arguēdo a sensu cōposito ad diuisuꝫ mediāte termīo habēte vim cōfundēdi. nō valet argu^m nec ecōtra. Uñ non sequiꝶ. aliqñ erit ita ꝙ aīa añxp̄i necessario erit: ḡ aīa añxp̄i necessario erit. añs. n ē verū ꝛ ꝯñs falꝫ: posito ꝙ añxp̄s erit cras: ꝛ ꝙ añxp̄s sit imortalis qñ ē. ecōtra ēt nō seʳ. Aīa añxp̄i ꝯtigenꝶ fuit. ḡ aliqñ fuit ita ꝙ aīa añxp̄i ꝯtigenꝶ ē: ꝛ h̄ p̄ceptū posuerūt aliȷ̄ sb̄ his v̄bis arguendo a sensu ꝯpo^to ad sensū diuꝫ in termino duplicis ꝯpōnis. fallit argu^m ꝛ ecōtra: vt dcm̄ ē. Itē nō seʳ. aliqñ erit ita ꝙ oēꝫ hoīeꝫ te scis eē exn̄tē in ista domo: ḡ oēm hoīeꝫ scis te eē exn̄tē in ista domo. añs est poſſe ꝛ ꝯñs ipoſſe. ipoſſitas ꝯñtis pꝫ: q2 ex ip̄o seʳ ꝙ me te scis eē exn̄tē i ista domo. ¶ Tertiū p̄ceptū arguēdo a sēsu ꝯpo^to ad diuisuꝫ aut ecōtra cū iplicatiōe t̄mini relatiui nō valꝫ arg^m de forᵃ. Uñ nō seqꝶ Aliqñ erit ita ꝙ tu es hō q̄ ē i ista domo. ḡ tu eris hō q̄ ē in ista domo. posito. n. ꝙ hodie tm̄ ego sim ista domo ꝛ cras tu erꝭ i hac domo. añs ē verū ꝛ ꝯñs ipoſſe: q2 ex ip̄o seqꝶ ꝙ tu erꝭ ego. pꝫ p resolutionē relatiui in suū añs. Cōsiliꝶ dicaꝶ d̄ p̄terito. Ecōtra ēt nō sequiꝶ. Nō. n. seqꝶ. tu fuisti hō q̄ ē in ista domo. ḡ aliqñ fuit ita ꝙ tu es hō q̄ ē i ista domo: posito ꝙ nūc p̄mo scis in hac domo sic ꝙ nunq̄ꝫ añ. añs ē veꝝ ꝛ ꝯñs falm̄. Ueritas añtis argꝶ: q2 tu fuisti tu ꝛ tu es hō q̄ est in ista domo p casuꝫ: ḡ ita ꝛc. ꝛ d̄ futuro suo mō dicaꝶ. Grā mäe vt i t̄mis vꝫ arg^m. Uñ aliqñ fuit ita ꝙ ista ven⁹ fuit oīs ven⁹ q̄ est in isto orbe: ḡ ista ven⁹ fuit oīs ven⁹ q̄ ē in isto orbe. ¶ Quartū p̄ceptū ē hoc arguēdo a sensu cōpo^to ad diuisuꝫ ꝛ ecōtra in t̄mis ꝯpatiuis aut positiuis ꝯpabiliꝶ sūptis respectu duplicis ꝯpatiōis. fallit arg^m. pꝫ iductiue. vñ nō seqꝶ. Aliqñ fuit ita aut erit ita: ꝙ tu es tāt⁹ sicut est plato: ergo tu eris tātus sicut fuit aut erit plato: posito ꝙ in p̄mo istāti hoꝛe p̄terite tu ꝛ plato fuistis pedalis q̄ꝫtitatis seorsuꝫ vbi aūt ꝯtinuo fuit maior te: tūc añs istō ē veꝝ d̄ p̄tito. ꝯñs āt ē falꝫ q2 seʳ. tu fuisti tāt⁹ sic fuit pl̄o: ſꝫ pl̄o fuit maior q̄ꝫ pedalꝭ: ḡ tu fuisti maior q̄ꝫ pedalꝭ. ꝯñs falsū vt suppōiꝶ ēt i casu. A sēsu ēt diso ad cōpo^m fallit arg^m vbi est attētiōe dignū cū pleraq3 sophismata hinc fieri solita sint. Uñ nō seqꝶ plato incipit eē maior q̄ꝫ ē vel fuit. sor. ḡ aliqñ fuit ita ꝙ plato icipit eē maior q̄ꝫ est vel fuit sor. Ponatur. n. in casu ꝙ sor. sit nūc p̄mo bipedalis q̄ꝫtitatis sic ꝙ nūc añ hoc istās p̄ns fuerit maioris q̄ꝫtitatis ꝛ augeaꝶ vniformiꝶ p totā horā fuurā ad tripedalē q̄ꝫtitatem exclusiue ipso nō manēte i fine hore. plato v̄o sit nūc pedalis q̄ꝫtitatis solū ꝛ augeaꝶ p totā horā futurā vniformiter vsq3 ad tripedalē q̄ꝫtitateꝫ exclusiue ip̄o ēt corrupto i fine hore: ex q̄ pꝫ v̄itas añtis q̄ sic argʳ. plato icipit esse

Primū p̄ceptuꝫ

Cor^m

Scdm̄ p̄ceptuꝫ

Tertiuꝫ p̄ceptuꝫ

Quartuꝫ preceptum

maior q̄ bipedalis q̄titatis: sed tm̄ bipedalis ē nūc soꝛ. ꝛ nunq̄ fuit maioꝛ p casuz: ergo incipit esse maioꝛ q̄ est vel fuit soꝛ. ꝯña pȝ cuȝ minoꝛi: maioꝛ arguit: qꝛ in medio instanti hoꝛe future plato incipit eē maioꝛ q̄ bipedalis q̄titatis: vt pȝ exponēdo: falsitas ꝯñtis argumēti fallētis. argr̄. qꝛ ī quolibet instanti hoꝛe future erit ita q̄ soꝛ. erit maioꝛ platone: ꝛ ante illō fuit: ita q̄ est maioꝛ platōe: ꝛ īmediate post illud erit: ita q̄ est maioꝛ platone. ḡ nunq̄ erit ita q̄ p̄lo ē maioꝛ soꝛte. Itē in eodē casu. nō sequit plato erit tatus sicut est soꝛ. ergo aliquā do erit ita q̄ plato ē tātus sicut ē soꝛ. patet: qꝛ añs est veꝝ ꝛ ꝯñs falsuȝ. Similiter nō sequit. plato erit maioꝛ q̄ est vel fuit soꝛ. ergo aliqñ erit ita q̄ plato est maioꝛ q̄ ē vel fuit soꝛ. vt pȝ in eodē casu. Mlta ꝛ fere īfinita alia adduci possent: q̄ gr̄a vitāde p̄lixitatis ptranseo. ¶ Ex his coꝛrelarie seq Coꝛ[m] tur: quia valet argu[m] a sensu ꝯposito ad diuisuȝ ꝛ ecōtra quoad hūc sextū modū. Valet eniȝ in terminis simplicibus absq̄ ꝯfusione: ꝛ absq̄ termini relatiui īplicatione: ꝛ in terminis cōparatiuis respectu simplicis ꝯparationis. Vñ bene seqr̄. tu eris papa. ergo aliqñ erit q̄ tu es papa. Silr̄ aliquādo erit q̄ tu es maioꝛ platone: ḡ tu eris maioꝛ platone. hic enim est simplex cōparatio sed nō sequit si fiat cōparatio: vt dicēdo. aliqn̄ erit ita q̄ tu es maioꝛ q̄ sit plato: ergo tu eris maioꝛ q̄ sit plato. añs est verū ꝛ ꝯñs falsum aliquo casu posito vt pȝ ꝛc̄.

¶ Septimus modus.

¶ Itē mediātib⁹ verbalibus terminis actus mētales seu volūtatis significātib⁹ cuiusmodi sunt scire. dubitare. credere. appetere. hesitare. velle. opinari. nolle. desiderare. p̄cipere. ītelligere. ꝛ sic de alijs: frequēter fallit argumētū in ꝯpōne vl' diuisiōe: sicut sic arguēdo. Tu scis alteram istarū eē verā. igit̄ alteraȝ istarū scis eē verā. Alterū istoꝝ dubitas eē veꝝ. ergo tu dubitas alteꝝ istoꝝ eē verū. Patrē tuū credis eē asinū. igit̄ credis patrē tuum eē asinū. Tu scis aliq̄ p̄pōnē eē verā quā tu dubitas eē falsaȝ. igit̄ aliquā p̄pōnē scis eē verā: quā dubitas eē falsaȝ. Hō appet asinus. igit̄ appet q̄ hō sit asinus. Tu hesitas. a. p̄pōnē eē verā. igit̄. a. p̄pōnem hesitas esse verā. Soꝛ. epȝ vis videre. igit̄ vis videre soꝛ. epm. Tu desideras regē videre. igit̄ regē videre desideras. Tu percipis aliquē istoꝝ eē mutū. igit̄ aliquē istoꝝ p̄cipis eē mutum. Tu intelligis aliquē

hoīem huc eē vēturū. igiť aliquē hoīem ītelligis huc eē vēturū: ⁊ sic de talibus. In oībus.n. est sensus diuisus īpertinēs sensui ↄposito ⁊ ecōuerso. ⁊ ꝑpterea est ↄña mala: ⁊ tūc ē sensus diuisus in istis ꝑpōnibus. qñ illud verbū significans actū ītellect⁹ seu volūtatis mediat īter huiusmodi casuz ⁊ ipm v̄bū īfinitiui modi: vt dicēdo. Alteꝝ istoꝝ scis eē verū. a. ꝑpōnē scis eē falsaz. ⁊ denotať ꝑ istuz sensum ꝙ alteꝝ istoꝝ ē tale ꝙ tu scis ipm eē verū. ⁊ ꝙ. a. sit vna ꝑpō quaz credis eē falsaz. Sȝ qñ huiusmodi v̄bū p̄cedit totaliter tūc ē sensus cōposit⁹. vt dicēdo. Tu scis alterū istoꝝ esse verū. tu credis. a. ꝑpōnez eē falsaz: ⁊ denotat iste sensus ꝙ tu scis ꝙ alterum istoꝝ est veꝝ. ⁊ ꝙ tu scis. a ꝑpōnē eē falsaz. nūc satis appet ꝙ iste due ꝑpōnes nō ↄuertūtur. Alterū istorū est tale. ꝙ tu scis eē veꝝ ⁊ tu scis ꝙ alteruȝ istoꝝ ē veꝝ. vñ sensus p̄me ꝑpositionis est ꝙ ipsa sit īdefinita vel ꝑticularis. cui⁹ subiectū pro aliquo supponit determinate. s. ꝑ isto vel ꝑ isto ita ꝙ seqť. Alterū istorū ē tale ꝙ tu scis eē verū. ergo hoc istorū est tale ꝙ tu scis eē verum. vel illud istoꝝ est tale ꝙ tu scis ⁊c̄. ⁊ sic vtrāqȝ partē istius disiunctiue potes dicere esse falsaz: ꝗuis scias bñ ꝙ alterū istoꝝ ē veꝝ. q̄ tūc nō seqtur. tu scis ꝙ alterū istorū ē verū. ergo scis ꝙ hoc istoꝝ ē verū. pōt igiť dici ꝙ nō valet ↄña huiusmodi arguēdo a sensu diuiso ad sensuȝ cōpositū nisi gratia terminoꝝ. Exēpli gratia. hoc scis eē veruȝ. ergo scis ꝙ hoc est verū. ⁊ quocunqȝ d̄mōstrato hoc scis esse. a. ergo scis ꝙ hoc ē. a. ⁊ sic de talib⁹ vbi in sensu diuiso supponit terminus iste absqȝ alio d̄terminabili. Et qñ ista determi

natio est conuertibilis cũ p̄dicato est bona ɔ̃ña a sensu diuiso ad sensuz cõpositum. Ut sequit᷑. hoc albuz scis esse albuz. ergo scis ꝙ hoc albũ est albũ. si aũt determinabile nõ sit cõuertibile cũ p̄dicato. non valet ɔ̃ña. a sensu diuiso ad sensum cõpositũ. vñ nõ sequitur. hoc albũ scis currere: igitur scis hoc albũ currere. lȝ bene sequat᷑ hoc scis currere. igit᷑ scis hoc currere. causa huius ē. q₂ vix est aliquod signatũ p̱ differẽtias qñ illud possit ĩtelligi p̱ illud ꝓnomẽ hoc: per se positũ. Ideo ĩ talib⁹ vbi iste terminus hoc p̱ se supponit in sensu cõposito sicut in diuiso ⁊ econuerso. valet ɔ̃ña. ⁊ hoc semp̱ pro re discreta: ⁊ non cõi. nisi forte respectu huius verbi dubito. q₂ scđm ꝙ põt probabiliter sustineri. nõ valȝ hec ɔ̃ña. dubitas an hoc sit hõ. ergo hoc dubitas esse hoĩem: quia forte ly hoc stat pro tali quod non est: sed fuit homo.

Iste est Septim⁹ mods cõpositionis ⁊ diuisionis q pro virib⁹ est attẽdendus magnã vtilitatẽ afferens cũ ex ipsius notitia ĩfinita fere ac difficilia ꝑinde sophismata soluantur. Hũc aũt magister diffuse ꝑtractat q cõmittit᷑ mediãtibus terminis actuȝ mẽtis aut volũtatẽ significãtib⁹. vt sũt scio: dubito: ꝑcipio: imaginor: apparet: cognosco. cupio: ⁊ his similia. — Septim⁹ modus.

¶ Pro cuius v̇o p̄mitto p̄mo ꝙ sensus ɔpositus causat᷑ qñ aliqs dictoꝝ terminoꝝ determinat dictũ ꝓpõnis scilicet significatũ aliqđ cõplexũ: hec aũt deťminatio vt argr. velle magister põt fieri: siue talis termin⁹ faciẽs sensuȝ ɔpositũ p̄cedat dictũ siue ip̄m totũ subsequat᷑. Uñ quelibet istarũ ē de sensu cõposito. Scio alterã istarũ esse verã: alterã istarũ esse verã scio. Aliȷ̇ vero dicunt solũ cũ dictũ p̄cedit talis terminus fit sensus cõposit⁹ eo ꝙ sensus ɔpositus requirit appellationeȝ rõnis siue forme in terminis sup̱ quos cadit vis talis tarmini verbalis faciẽtis sensuȝ ɔpositũ hoc aũt minime fieri posit vt dicũt: nisi talis terminus dictũ ꝓpõnis p̄cedat. Sensus vero diuisus cõmittit᷑: cũ talis terminus mediat inter partes dicti. Ut alterũ scio istoꝝ eẽ verũ: aut si totalit᷑ subsequat᷑ dictũ. sed nõ dissẽtiamus a magistro: tenere debem⁹ viã sic ꝙ solum cũ mediat inter ꝑtes dicti est sensus diuisus. — P̄rimũ p̄missuȝ

¶ Aduerte tñ: ꝙ cũ talis terminus cadit supra aliquod cõplexum significãs icõplexũ: aut supra incõplexũ significãs ɔplexuȝ facit sensum ɔpositũ. Exẽplũ p̄mi. cognosco — Notandum.

sor. Exēplū scdi. scio. a. ꝓpōnem. Qn̄ vero subsequit̄ facit sensuʒ diuisum. de his autē nō est ꝑncipalis sermo in ꝓposito: lʒ argᵐ fallat. Vn̄ non seqt̄. sor. cognosco. ergo cognosco sorteʒ.

Prima dr̄ia — Scd̄o ꝑmitit̄ ꝙ dr̄ia nō pua ē inter hos sensus imprimis: q2 ꝯfūdūt ꝯfuse tm̄ terminū capacē ꝯfusionis cū faciunt senᵐ ꝯpoᵐ: siue se teneāt i dicto ꝓpōnis a pte subiecti siue a pte ꝑdicati. Vn̄ scio ꝙ hō est aial: tā ly hō q̄ȝ ly aial cōfundunt̄. In sensu vero diuiso non ꝯfundit̄ nisi illud quod se tenet a pte ꝑdicati. Ut alterū istoꝝ scio eē veꝝ solū. ly veꝝ ꝯfundit̄.

Scd̄a dr̄ia — ¶ Scd̄a: quoniā in sensu composito terminꝰ supra quē cadit talis terminus faciēs sensum cōpositū appellat suā formaʒ z nō in sensu diuiso. he etiā differētie patent longe clarius ex altera differentia que est: qm̄ de sensu cōposito ꝓpō est officiabilter probāda: aut discriptibiliter. De sensu v̄o diuiso ꝫm exigētiā ꝑmi termini ꝓbāda erit.

Dubiū — Sed dubitatur circa dicta vtrū ista. hō scit hoieʒ eē animal sit de sensu diuiso aut ꝯposito: videt̄ ꝙ sit de sensu diuiso. tū q2 nō est officiabilis sed resolubilis. tū quia ly scio nō ꝑcedit totā ꝓpōnē.

Rn̄sio — ¶ R̄ndet̄ ꝙ illa ē de sensu ꝯposito lʒ sit idefinita z resolubilis: cū tn̄ stat ꝙ ita est ꝙ est officiabilis z officiat̄ sic. Hec ē scita ab hoie: hō est aial que adequate significat. ergo zc̄. Et rō est: qm̄ nullaʒ diuersitatē interponūt ille due ꝓbationes: cū vna aliā inferat z econtra: z nō oʒ ꝙ ly scio determinet totū dictum ꝓpōnis in qua ponit̄: sed sufficit ꝙ alicuius ꝓpōnis dictū determinet.

Prima regula — ¶ Ex his infert magister hāc regulā ꝑmā in ordine. Arguēdo a sensu cōposito ad diuisum aut ecōtra. in his terminis nō valet argᵐ. ꝓbat̄ merito dr̄e rōne appellationis forme z cōfusionis in sensu cōposito que non seruat̄ in diuiso. ꝓbat̄ etiā inductiue: q2 nō sequit̄. Scio alterū istoꝝ eē verum. ergo alterū istoꝝ scio esse verū demonstratis his duobꝰ cōtradictorijs mihi dubijs. Dux militat z nullꝰ dux militat. an̄s eni est verū vt pʒ officiādo ipsum: z ꝯn̄s falsum: ꝙ pʒ resoluēdo ipsum. nec ecōtra sequit̄. Alterū istoꝝ scio esse veꝝ: ergo scio zc̄. Vn̄ ponat̄ ꝙ tu habeas scriptas solū has in manu tua deus z terra celum: vbi credā firmiter solū eē scriptaʒ in manu tua hāc d̄s ē: quā sciā eē verā: tunc vbi ꝑ ly istoꝝ demōstrent̄ ꝓpōnes quas scriptas in manu tenes. an̄s est verū: vt pʒ resoluēdo: q2 hanc scio esse verā demōstrādo illā. deus est: z h̄ ē altera illarū: ergo alterā illā scio esse verā. ꝯn̄s vero est falsuʒ: vt patet ipsuʒ officiādo. ex quo eni credo firmiter illā esse solū scriptam in manu tua. s. deus est: ideo illa ꝑma offn̄s. s. h̄ scita est a me; altera istarū est vera est falsa: q2 illa. deus est: puto solū z seorsum absq3 alia eē scriptā: ideo nō scio esse aliā istarū in manu scriptarū: q2 nō credo illā eē aliquā istaruʒ: sed solum seorsum esse scriptā absq3 altera in manu tua. Nec sequit̄. alteruʒ istorum dubito esse verū: ergo dubito alterū istoꝝ eē verū demōstrādo. zᵒ cōtradictoria mihi dubia pʒ de se zc̄. Pōt ergo dici ꝙ nō valet.

Arguᵐ — ¶ Sʒ contra arguit̄ valere argᵐ a sensu cōposito ad diuisum z ecōtra: q2 bn̄ sequit̄. Scio ꝙ hoc ē veꝝ. ḡ hoc scio eē veꝝ z ecōtra. ꝓbat̄ q2 idē ꝑcise iportat̄ in an̄te z ꝯn̄te sic ꝙ nō pōt an̄s esse veꝝ absq3 ꝯn̄te: vt pʒ intuēti.

Rn̄sio — ¶ R̄ndet̄ ꝙ hoc ē gr̄a termioꝝ: ꝑ cuiꝰ v̄o notitia ponunt̄ duo documēta.

Primū documētum. — ¶ Primū ꝙ arguēdo a sensu diuiso ad cōpositum in ꝑdictis terminis z ecōtra vbi sub-

tectū fuit ꝓnomē demōſtratiuū abſq; aliquo determinabili reſpectu cuiuſcunq; p̄ti valet argumētū. ꝓbaꝛ: qꝛ ꝙ ſignificaꝛ ꝛ intelligiꝛ in vno ſenſu intelligiꝛ in altero: ergo ꝯuertunꝛ. patet ꝯña. Aſſūptū arguiꝛ: qꝛ diuerſi intellectus nō ꝓueniūt vt ꝯſtat ex dr̄ia habita ſupra: niſi merito appellationis ꝛ cōfuſionis in cōpoſito ꝛ nō in diuiſo. hec autē eſſe nō p̄nt vbi ſubiectū eſt ꝓnomē demōſtratiuū cū non ſit capax cōfuſionis ꝛ ſub ꝓpria rōne in vtroq; ſenſu ſubiectuz ipſuz cōcipiꝛ qꝛ deſcripta: ergo diſtincte ꝛ non cōfuſe ꝯcipiꝛ. Pꝫ etiā īducēdo: qꝛ ſequiꝛ. hoc ſcis eſſe verum: ergo ſcis ꝙ hoc eſt verum. ꝛ ecōtra. Item ſcis hoc eſſe. a. ergo ſcis ꝙ hoc eſt. a. Dicit autē notanter heſberus abſq; aliquo determinabili: quia non ſeqtur. hoc album ſcis currere: ergo ſcis hoc albuz currere ponatur. n. ꝙ ſoꝛ. albus currat quem ſcias currere. credas tamen ipſum eſſe nigrum: tūc antecedens eſt verū ꝛ ꝯſeqūs falſum.

Scdꝫ documētū ¶ Secundū documentum eſt arguēdo a ſenſu cōpoſito ad diuiſum in p̄dictis terminis ꝛ econtra vbi ſubiectum ſit iſte terminus hoc cum ſuo determinabili palam cōuertibili cuz p̄dicato aut palam ſuperius ad p̄dicatuz. valet ꝯſequentia. ꝓbaꝛ ſatis ex dictis in p̄mo documēto. ꝓbaꝛ etiam īductiue: ꝛ p̄mo p̄ma pars: qꝛ ſequiꝛ hoc albū ſcis eſſe albuz: ergo ſcis ꝙ hoc albuz eſt album ꝛ ecōtra: ꝛ ſic in alijs. Scda pars ꝓbatur: qꝛ ſequiꝛ hoc aīal ſcis eē hoīem: ḡ ſcis ꝙ hoc aīal eſt homo. Valent autē hꝰ modi expreſſis in his duobus documētis gratia terminoꝝ ꝛ nō de forma vt dicit magiſter. Ab his autē excipit magiſter hoc verbū dubito: qꝛ nō ſequitur. dubito hoc eē hoīez: ḡ hoc dubito eē hoiez. qꝛ vbi ꝑ ly hoc demōſtreꝛ ſoꝛ. tn̄ coꝛruptus: ꝛ dubitez an ſoꝛ. ſit: tūc añs eſt verū: ꝛ ꝯñs falſuz: vt patet vtrūq; ꝓbando ſm̄ exigentiam: ꝓbando. ſ. ꝛ reſoluendo.

Dubiū

Sed dubitatur

Utrū ſequitur apparet ꝙ hoc eſt homo: ergo hoc apparet homo. ¶ Ad hoc dicit magiſter in ſuo de ſcire ꝛ dubitare non valere argumentum cum ly apparet: ꝛ cauſam dicit non expreſſit. ¶ Quidam vero vt videantur ipſuz intellexiſſe dicunt eſſe fallaciam conſequētis qualiter hoc ſit negligunt ꝛ intuenti relinquunt. Pulchra profecto eſt iſtoꝝum ſolutio: fallacia eni cōſequentis: vt in elenchis ſcribitur. ē cum ꝯſequens quod ſequitur ad antecedēs videtur omnino cōuerti cuz antecedēte ſaltem mutua illatione ꝛ non ſic eſt: vn̄ hec eſt fallacia ꝯſequētis. ſoꝛ. cognoſco: ergo cognoſco ſoꝛtem: lꝫ ex cōſequenti tanq̄ꝫ ex debito añte inferatur antecedēs dicte conſequētie. Iſtoꝝū ergo ſolutio nil aliud dicit niſi ꝙ ꝯſequēs non cōuertiꝛ cū antecedēte: nec ipſum infert. hoc autem expreſſe dicit magiſter ꝛ ꝑ conſequēs ſumus ex ipſoꝝū ſolutione vt prius ambigui. ¶ Jō puto eſſe dōm argumentum illud non tenere eo ꝙ ly apparet non facit ampliationem in conſequēte ſup ly hoc: ꝛ ideo cōſequēs patiꝛ eē falſum: dato ꝙ ꝑ ly hoc demonſtratur aliquid nō exiſtens vt ſoꝛ. eſt antecedēs verum vbi credam ſoꝛ. eſſe hominez. Cōmunis tamē via tenet ꝙ ly apparet facit ampliationē tam a parte ante: q̄ꝫ a parte poſt: ꝙ ſi ſic eſſet valeret argu^m ꝛ ꝯñs eēt tunc verū: qꝛ ſoꝛ. q eſt vel appet ſoꝛ. appet hō. Inde dicit magr̄ ꝓbabilr̄ teneri poſſe argumentum dictuz nō valere. ¶ Ex his omnibus ſequitur ꝙ cū cōuertitur ſenſus compoſitus ꝛ diuiſus

R°

Rñſio ꝓpa

Cor^m

in dictis terminis non est ꝓ̄ꝑe sensus compositus nec diuisus: ẜm vocem aut in scripto cum in intellectu nulla ipsoꝝ sit diuersitas vt ħitū est.

¶ Arguendo a sensu diuiso ad sensum cōpositū: vbi iste terminus hoc: tenet̃ a parte p̄dicati vbi oīno nō supponit ĩ eadē ꝓpositiōe aliqs terminus ꝑ se notus: siue vbi subiectū nō est terminus ꝑ se notus. nō valꝫ ꝯña. Vñ nō sequit̃. veruꝫ scis esse hoc: igit̃ scis ꝙ verum est hoc. Soꝛ. scis esse hoc: igit̃ scis ꝙ soꝛ. ē hoc. sed bñ sequit̃. Ens scis eē hoc: igit̃ scis ꝙ ens ē hoc. Aliqd scis eē hoc: igit̃ scis ꝙ aliqd est hoc. ⁊ cā ē: qꝛ illi termini trāscēdētes sunt ꝑ se noti eo ipso ꝙ aliq̃ res scitur esse: ⁊ etiā aliqd scit̃ esse ens: sed nō ē ita respectu alioꝝ terminoꝝ: qꝛ nō eo ipso ꝙ soꝛ. scit̃ eē soꝛ. vl̃ aliqs hō. ⁊ iō respectu horum terminoꝝ sicut respectu terminoꝝ oīno ignotorū. nō valet ꝯña talis: vbi arguit̃ a sensu diuiso ad sēsum cōpositū. vñ tales terminos nō mere notos voco vel intelligo istos q respectu aliqnoꝝ suoꝝ signatoꝛum sunt satis noti: ⁊ respectu aliquoꝝ sunt satis dubij: sicut sunt oīa que nō sunt trāscēdentia ⁊c̃. Terminos autē oīno ignotos voco istos qui in casu supponūt ⁊ absqꝫ casu nullaꝫ habēt suppositioneꝫ mihi notaꝫ: sicut supposito ꝙ. a. sit alteruꝫ istoꝝ ⁊ lateat te ꝙ hoꝝ sit. a. ⁊ ꝙ qlibet hō in bello mōte cras sit cursurus: ⁊ sic de alijs. ¶ Vñ ad hos termios est aduertendum: ꝙ vl̃r. posito aliquo termino ignoto a parte p̄dicati respectu verbi sciētiam vel dubitationeꝫ significātis negāda est talis ꝑpō quecūqꝫ fuerit ista dicēdo. Hoc scis eē. a. aliquid scis esse. a. posito ꝙ alteruꝫ istoꝝ sit. a. ⁊ lateat te ꝙ istoꝝ ē. a. ponēdo tamē eūdē terminū ignotum a parte subiecti respectu ter

mini per se noti: frequēter est concedenda illa ppositio: non obstante q̄ sequit̄ hoc verbum scire seu verbuȝ certitudinē seu discretioneȝ significans: sicut dicendo. A. scis esse ens. a. scis esse aliquid. supposito q̄ scias q̄ alterū istorū demonstrando hominem ⁊ asinum sit. a. ⁊ nescias qđ istorum sit. a. ponēdo tamē hunc terminuȝ oīno ignotum a parte subiecti respectu huius verbi scio cōpositum cum termino mediato: frequenter est dubitanda propositio: ⁊ in casu est quādoqȝ negāda: ⁊ in casu concedenda: q̄ supposito vt prius q̄ bene scias q̄ alterū istorum sit. a. demonstrando hominē ⁊ asinuȝ. ⁊ lateat te: q̄ istorum sit. a. ⁊ scias tamē quis illoꝶ est homo: ⁊ quis asinus: tūc pposita hac ppōne. a. scis esse hominem illa est dubitanda. ⁊ similiter. a. scis eē asinuȝ. Sed proposita ista a. scis esse animal est cōcedēda: q̄ quodcūqȝ istoruȝ sit. a. ipsum est tale q̄ ipsuȝ scis eē aīal: ex quo vtrūqȝ illorum scis esse aīal. Iteȝ fallit frequēter opponens procedendo a tali sensu diuiso ad talem sensum diuisum: quem credit esse conuersum istius. sicut sic arguēdo. A. scis esse sor. igitur sor. scis esse. a. ⁊. a. scis esse asinum: igitur asinum scis esse. a. ⁊ non valet cōsequentia: sed sequitur q̄ aliquid quod scis esse sor. est a. ⁊ q̄ aliquid quod scis esse asinuȝ est. a. ⁊ vtraqȝ istarum est dubia sicut prius.

¶ Item solet frequenter sic argui. Sor. scis eē hoc: demonstrato. a. ergo sor. scis esse. a. cum tamen iste modus arguendi nūquaȝ valeat: quia breuiter arguendo a termino magis noto coniuncto cum isto verbo scire: ⁊ cum istis verbis credere: discernere: ad aliquem alium terminuȝ mi

nus notum respectu eiusdem verbi coniuncti non valet consequentia: quia nō sequitur. Hoc scio seu credo eē animal: ergo scio seu credo hoc esse hominem vel asinum: ⁊ per consequens non sequitur coniungendo hoc verbuꝫ scio cum termino ignoto oīno sequenti. Unde non sequitur. A. scis esse hoc demonstrato. a. igitur. a. scis esse. a. licet. a. scis esse hoc: tamen nihil scis esse. a. qꝛ prius dictum est ꝙ nunꝙ est propositio vera in qua coniungitur terminus oīno ignotus: cum hoc verbo scire mediante hoc verbo infinitiuo esse. Et si arguitur ꝙ sic: quia posito ꝙ a. sit in reiveritate ista. Deus est: ⁊ nescias ꝙ aliqua propositio sit. a. immo credas ꝙ nulla propositio sit a. adhuc tu scis. a. probatᷣ: quia tu scis quicquid est verum esse verum: ⁊ id verum est. a. igitur tu scis illud verum esse. a. hic dicitur negando istam consequentiam. ¶ Similiter si arguatur. Tu dubitas an a. sit verum: ⁊ nihil est. a. nisi ista. deus est. igitur tu dubitas an ista. deus est. sit vera: negatur consequētia. Unde nunquam concluditur huiusmodi sensus compositus nisi ꝑ duas premissas quarū vtraqꝫ accipitur in sensu composito. Unde nō sequitur. tu scis ꝙ omne veruꝫ istorum significat precise sicut est: ſꝫ illa propositio. Rex sedet significat precise sicut est: igitur tu scis ꝙ illa est vera: sed oportet addere in minori ꝙ scias ꝙ ista propositio. rex sedet. est verum istoruꝫ. Similiter non sequitur. tu scis ꝙ omne verum istoruꝫ significat precise sicut est: sed illa ꝓpō. Rex sedet. est ꝓpō vera. ergo tu scis ꝙ ista ꝓpositio significat precise sicut ē. Similitᷣ non seqtur

Tu dubitas an hoc sit visum a te: et hoc ē hō demō strato illo q videt a te. igitur tu dubitas an hō sit visus a te. pña nō valz: sz opz addi q scis q hoc est hō. Itē nō seqt pōt eē q hoc ē albū: et hoc ē nigrū. ergo pōt esse: q albū sit nigrū. sz opz addere in mīori q necesse sit hoc esse nigz. Uñ parti accipiēdo pmissas ī sensu diuiso: partiz ī sensu cōposito: vl' vnā in sensu cōposito et alterā simplicē de affirmatiōe et negatōe simplici. et de inesse. ccludēdo ex eis sensum cōpositū nō valz pña: nisi forte gratia terminoz. illā aūt ppōnē dico simpl'r acceptā: que ē simpl'r cathegorica de simplici subiecto: et de simplici pdicato: vel affirmatiuā vel negatiuā de iesse absq aliquo termino cōstituēte cōpositū sensum vel diuisum: vt sic dicendo. tu scis q omne futurū erit: et hoc est futurū: igit scis q hoc erit demōstrato antixpo: vel aliquo futuro cōtingēti: modo minor ibidē est ppositio de inesse simpliciter: et maior est accepta in sensu composito et nō sequtur illa cōsequētia in sensu cōposito sicut nec in alijs.

¶ Arguēdo tamē ex maiori ppositione accepta in sensu diuiso et minori de inesse simpliciter cōcludēdo sensuz diuisuz valebit: tūc est iste discursus sillogismus expositorius vel satis csimilis: vt sicut si esset huiusmodi sillogismus vl' alius. vt sic arguēdo. hoc scis esse verū: et hoc est. a. igit a. scis esse verum. hoc scis currere et hoc est sor. igit sor. scis currere. Omne futurū scis esse futurū: antichristus est futurus. igit antixpm scis esse futuruz. Dē verū scis esse verū. a. ē verū. igitur. a. scis esse verū. bene valet cōsequētia ī istis duabus cōsequentijs vltimis: sed maior est falsa

τ etiam cõsequens. vbi autem taliũ premissarum sic dispositarum vna scita sit esse vera alia scita sit esse dubia est cõclusio dubitãda vel forte cõcedenda: vt supposito q' altera istaruz deus ē: τ homo est asinus. sit. a. τ lateat que illarũ sit. a. τ arguitur sic. hoc est scitum a te demõstrãdo istã. deus est: τ hoc est. a. igitur a. est scitum a te. conclusio dubitanda est sicut τ minor. Unde in omnibus argumentationibus concernentibus compositionem τ diuisionem mediantib' talibus terminis verbalibus actus mentis seu voluntatis seu intellectus cõcernẽtibus: ideo omnino oportet aduertere in hac arte: sicut in quacũq3 obligatione: quid est sequens τ quid pugnans. quia ad omnez ꝓpositionẽ impertinentem primo loco propositaz: respondẽdum est sicut responderetur ad eãdem omnino si nullus casus esset positus. Accidit tamen frequenter q' propositio primo loco posita est impertinens omnino: sed in secundo τ tertio loco satis pertinẽs est: quia forte ex illa cum opposito bene negati sequitur oppositũ casus vel oppositũ sequentis ex casu vel oppositum prius cõcessi: τ ideo forte in tali loco proposita ꝙuis fuerit prius dubitãda erit ista simpliciter concedẽda vel negãda: iõ diligentissime est aduertendum posito quocũq3 casu: τ proposita aliqua propositione in aliquo vno sensu vel in alio nunquid sit ipsa pertinens vel impertinẽs: non solum prima vice vel alia qua proponitur: sed quandocunq3 fuerit concessa vel negata: quia postquam cõcessa fuerit semel vel negata erit magis pertinẽs ꝙ3 infra: nisi forte fuerit in materia taliter dispo

sita q expresse fieret muta
tio ex parte rei tēpore me
dio: tunc bene posset eadē
ppositio concedi: et postea
negari propter huiusmo-
di mutationem factam ex
parte rei. verbi gratia. po-
sito q tu sis rome. deinde
pponatur. manus mea est
clausa. que cū sit vera: con
cedatur: et cū concessa fue-
rit aperiatur vtraqȝ man⁹:
et tunc facto quocunqȝ in-
teruallo proponatur. nulla
manus mea est clausa: sa-
tis probabiliter potest cō
cedi ista tunc propter mu-
tationē huiusmodi factaȝ
in tēpore huiusmodi obli-
gationis. Sed non colli-
git ipse opponens meraȝ
euidentiam ex quo idem
fuit concessum et negatuȝ
in eodem tempore obliga
tiōis. Et potest dici q ego
prius cōcessi: sed nunc no-
lo concedere sed volunta-
rie nego eam: et tu probes
eaȝ. Si volueris exemplū
in prius dictis. satis patet
qualiter sit eadeȝ proposi-
tio primo loco pposita in
casu dubitanda vel negan
da: in secundo vero vel ter
tio loco concedēda: verbi
gratia: ponatur ista disiū-
ctiua. rex sedet. vl' tu es ro
me: tunc si proponatur il-
la. rex sedet: cū ipsa sit du-
bitanda et impertinēs de-
bet dubitari. deinde ppo
natur illa. tu es rome. cuȝ
ipsa sit falsa et ipertinēs de
bet negari. et tūc si pponat'
iterū ista. rex sedet. debet
cōcedi cū ipsa sit sequens
ex posito cum opposito be
ne negati: quia bene sequi
tur. rex sedet. vel tu es ro-
me: sed tu nō es rome: igi-
tur rex sedet. ꝯña ē bona:
quia arguitur a tota disiū
ctiua cuȝ destructione vni
us partis super alterā par
tem quomodo arguendo
est bona consequentia etc̄.

¶ Explicit textus de sen
su composito et diuiso.

Laus Deo.

Secunda regula.

¶Nunc ponit secūdā regulā.ꝛ ꝑmo ꝓmittit distinctionē vnā.terminoꝛuꝫ quidaꝫ sunt per se noti: quidā omnino ignoti: ꝛ quidam medio modo. Termini per se noti eo dicunt̄: qꝛ de quocūqꝫ scimus eē hoc scim⁹ de illo talem terminū vere affirmari vel negari: vt sunt oēs termini trāscendētes vt ens. aliquid. res. nihil. ꝛ similes. Termini vero ignoti sunt termini q absqꝫ noua impositione vel casu pro nullo supponunt nec aliquid significant: vt ly.a.ly.b. ꝛ similes. Termini vero medio modo noti sunt illi: qui respectu aliquoꝛuꝫ suoꝛum significatoꝛuꝫ sunt satis certi: ꝛ respectu aliorum incerti esse possunt: ꝛ ista sūt appellatiua non transcendētia: ꝛ nomina ꝓpria ꝛ similes. vnde de te certus sum ꝙ tu es homo. de Petro autem existente a longe mihi dubiuꝫ est an sit homo hac distinctione habita ponitur ista regula. ¶Arguendo a sensu diuiso ad compositū in ꝑdictis terminis ꝛ econtra vbi ꝑ̄dicatuꝫ sit iste terminus hoc: ꝛ subiectuꝫ in sensu diuiso non sit terminus per se notus nō valet ꝯsequētia: ratio est ex differentia habita. ꝓbatur tamē inductiue: quia nō sequit̄. veruꝫ scis esse hoc ergo scis ꝙ veruꝫ est hoc. Ponatur eni ꝙ eclipsis sit: ꝛ credas istam esse falsaꝫ eclipsis est: tūc verū scis eē hoc demōstrādo hanc ꝓpōnē: vt patet resoluēdo: ꝛ tn̄ nō scis ꝙ veruꝫ est hoc cuꝫ credas ipsam eē falsaꝫ: quare ꝛc.

Regula

Tertia regula.

¶Tertia regula. Arguēdo a sensu diuiso vbi subiectū fuerit termin⁹ ꝑ se notus absqꝫ aliquo determinabili ad sensum cōpositū mediāte verbo iportante sciam ꝛ certitudinē. valet argumentū. ꝓbat̄: qꝛ quicqd intelligit̄ aut iportat̄ in sensu cōposito iportat̄ in sensu diuiso: sic ꝙ mutuo vnus ex altero infertur. ꝓbat̄ etiā inductiue: qꝛ sequitur. ens scis eē hoc: ergo scis ꝙ ens ē hoc. ꝛ ecōtra simil'r. Aliqd scis esse.a. ergo scis ꝙ aliquid est.a. ꝛ lꝫ ly ens in sensu diuiso nō appellat suam formā ꝛ in cōposito sic q̄ztū ē merito verbi. s. de ly scio. vn̄ ratio trāscēdentis includit̄ in omni termino sb ipso existente: aliter regula nō valeret. Notanter autē diximus mediāte termino iportante scientiā vel certitudineꝫ: qꝛ cū ly dubito nō habet veritateꝫ quod diximus: quia nō sequitur. Aliquid dubito esse soꝛ. ergo dubito ꝙ aliquid sit soꝛ. ponat̄ enim in casu ꝙ scias soꝛ. esse hoiem: nescias tamē tu quis determinate sit soꝛ. tunc hoc dubitas esse soꝛ. demōstrato platone imo ipso soꝛ. ꝛ hoc est aliqd. ͤ ergo aliquid dubitas esse soꝛ. ꝛ tamen nō dubitas imo scis ꝙ aliqd est soꝛ. lꝫ nihil ꝑ casuꝫ scias eē soꝛ. ꝛc. Vn̄ circa hos terminos est aduertēdū. Ex his infert hesber⁹ tria documēta. ¶Primo cū ponit̄ terminus oino gnotus a parte ꝑ̄dicati respectu verbi iportātis sciētiā vel notitiā semꝑ negāda ē talis ꝓpō. pꝫ qꝛ terminus oino ignotus nō videt̄ vere affirmari vbi notitia iportat̄. Pꝫ etiā in his.a. scis esse a. Aliqd scis esse.a. Aliquid scis eē verū.a. posito ꝙ.a. sit aliqua ꝓpō nescias: tn̄ q̄ determinate sit.a. ꝛ in ꝓposito de termino oino ignoto loqmur ꝛ infra magis cum ponit̄ in casu: ꝙ supponat ꝓ aliquo lꝫ nō determinate sed incōfuse: iuxta suppositionē ꝑ̄dictoꝛū v̄boꝝ cōfūdētiū qd dico: qꝛ aliter tales ꝓpōnes nō eēnt itellecte nec ly.a. esset terminus.

Notandum.

Primū documētum

Sed contra.

Qꝛ in casu ista est cōcedēda. Tu scis ꝙ.a. est.a. vt pꝫ: ꝛ tn̄ ponitur a parte ꝑ̄dicati terminus oino gnotus. ¶Dicitur ꝙ magister intelxit a parte ꝑ̄dicati in sensu diuiso: qd

Arg^m.

R°

denotauit cū dixit a parte pdicati respectu termini iportantis sciētiā ꝛc. In argumēto vero ly.a.cum ponit a parte pdicati nō est respectu ly est inclusi in ly scis: qꝛ in sensu cōposito cōcedat. Intellexit etiā de sensu cōposito: qn discriptibiliter pbāda est talis ppō: vt scis.a.ppōnē: aut tu scis.b. quarū quelibet est negāda. ¶Scōm documētū cū terminus oīno notus ponit a pte pdicati sequēs hoc vbū scio aut itelligit: mediāte hoc vbo infinitiui modi.s.ly eē ad modū loquēdi magistri fere semp est cōcedēda talis ppō: vt.a.scis eē aliqd in casu pori. dixit aūt fere semp: qꝛ i dicto casu hec est negāda.a.scio eē hoc quacūqꝫ demōstrata i eodē casu: ꝛ tñ ly hoc est terminus oīno notus: qꝛ de qcūqꝫ re discrete accepta existēte scimus ꝙ est hoc vel nō hoc: vt pꝫ cū de ipsa cōsideramus. Nec icōuenit ꝙ sit per se notus: lꝫ nō sit trāscēdens ꝛc. ¶Tertiū documētū: qn termin⁹ oīno ignotus ponit a pte subiecti: ꝛ terminus medio modo notus ponit a pte pdicati: tūc stat illā eē cōcedendā: ꝛ stat illam esse dubitādā fm exigētiā casus vt.a.scio eē ppōnē: ꝛ.a.scio eē veruꝫ. pª eni cōcedit ꝛ scda dubitat. ¶Ex his vt pꝫ intētio magistri: cōstat casuꝫ de eodē termino ignoto tripliciṫ variari posse: penes quā variationē aliqn essēt dubitāde: aliqn negāde: aliquādo cōcedēde. Prim⁹ casus ꝙ scias.a.eē aliquā ppōnē ꝛ que sit nescias. Secūdus casus ꝙ scias.a.esse alterā istarū. deus est ꝛ homo est asin⁹. ꝛ que sit distincte nescias. Tertius casus: ꝙ scias.a.eē alterā istarū. deus ē ꝛ hō est asinus: ꝛ que sit distincte nescias: tñ sit ista deus est: cū in pmo casu oēs tales sūt dubitāde.a.est veruꝫ a.est scitū.a.est tibi dubiū.a. dubitas esse verū: qꝛ dubito an.a.sit ista deus est: an ista. homo ē asinus: an ista rex sedet. In scdo casu hec est neganda a. dubitas esse veruꝫ: quia nullā illarum dubitas esse verā. Iste tñ sūt dubitande.a. scis esse verū.a.scis esse ipossibilē.a.est scitū a te: qꝛ sūt dubie ꝛ ipertinētes. In tertio casu cōcedo ꝙ a scio esse verū: ꝛ.a.est scitum a me: lꝫ nō sciam.a. esse verum ꝛc. Fallit frequēter opponēs pcedēdo ex tali sensu diuiso ad aliū sensuꝫ diuisum ꝛc.

Scōm documētum

Tertiū documētum

Sed cōtra

Hec documēta arguit hesber⁹ ꝛ pº ɔtra pmū pbando: ꝙ aliqd scis esse.a. quia.a.scis esse aliquid p scōm documētū: ergo aliqd scis esse.a. tenꝫ ɔña per cōuersionē simplicē. tꝫ ēt: qꝛ nō variat sensus diuisus cū añs ꝛ cōsequēs sint in sensu diuiso. Itē.a.scis esse hoc ꝛ hoc est.a. ergo.a.scis eē.a. añs est verū in tertio casu pro vtraqꝫ parte. ergo ꝛ ɔñs. Item pbo ꝙ scis a.esse verū: quia tu scis alterum istorum esse verū.a.est alterū istoꝛuꝫ: ergo.a.scis esse verū. vel.a.scis esse a. qꝛ tu scis vnū istoꝛū verum. ¶Cōtra 2ᵐ argumētū. quia si.a scis esse aliquid: ergo aliquid scis esse a. ɔsequētia bona per cōuersionē. ɔsequēs falsum. ḡ ꝛ antecedēs. ¶Contra tertiū arguit: qꝛ tū c'esset possibile aliquem dubitare se scire: ꝛ se dubitare. cōsequēs impossibile ꝛ cōtra magistrum inde scire ꝛ dubitare. ꝛ ɔsequētia arguit: qꝛ i pmo casu hec est dubitanda.a. est scitum a te. similiter.a est tibi dubiū: ꝛ p ɔsequēs habes dubitare te scire ꝛ dubitare.a.

Primū argumᵐ

Scōm argumᵐ

Tertiū argumᵐ

Pro solutione po-

nit magister has regulas in oꝛdine ꝛ responsiuas. prima est que est quarta in oꝛdine. ¶Arguendo a sensu diuiso ad diuisuꝫ mediātibus pdictis terminis fallit argumētū. pbat exēpla-

Rñsiones ad argᵗᵃ. ꝛ ad pmū Quarta regula.

riter: quia nõ sequitur. a. scio esse verum: ergo verum scio esse. a. Sortez cognosco esse hominez: ergo hominem cognosco esse sor. ꝛ ratio est: qꝛ aliquis terminus appellat suam rationem in vno ꝛ non in alio: ꝛ ꝑ hoc solutum est primuz argumentuz: nec illa fuit sua debita cõuertens: sed ista illud qđ scis esse aliquid est. a. ¶ Alia regula ꝛ est quinta arguẽdo a minus noto ad magis notum mediante termino importante scientiam. s. certitudinem aut intellectionem arguendo dico a sensu diuiso ad diuisum: aut a composito ad compositum modo dicto valet ꝯsequẽtia. arguendo tamen a magis noto ad minus notuz fallit argumẽtuz. Prima pars exemplariter arguitur: quia sequit̃ hoc scio: cognosco: intelligo esse hominẽ: ergo hoc scio ꝛc. eẽ aial. ꝛ consimiliter in sensu composito dicat̃. Secũda pars exemplariter arguitur: quia nõ sequitur. scio hoc esse aial: ergo hoc scio esse hominẽ: ꝛ sic in sensu diuiso ꝑ oĩa. Econtra autẽ dicat̃ de ly dubito qm̃ a minus noto ad magis notuz fallit ꝯsequẽtia: sꝫ a magis noto ad minus notuz valet ꝯsequẽtia. ¶ Ex hoc solutum est secundũ contra primũ documentũ factum. ¶ Alia regula ꝛ est sexta. Ex ꝓpositione de sensu composito ꝛ minori de inesse non sequit̃ ꝓpositio de sensu composito sꝫ ex maiori de sensu diuiso ꝛ minori de inesse sequatur ꝯclusio de sensu diuiso. Pma pars colligitur pmo prioꝝ ꝛ primo posteriorum. stat enim me scire oẽm dualitatem esse parẽ: sꝫ non sciã istaz quã tenes in manu absconsaz eẽ parem. Ideo nõ sequitur tu scis omnẽ dualitatem esse parem. hꝫ est dualitas demõstrata illa absconsa: ergo tu scis istam esse parem. Secũda pars ꝓbatur: quia tunc erit sillogismus expositorius aut secum cõuertibilis. vnde bene sequit̃. Omnez dualitatem scis esse parem hꝫ est dualitas: ergo hanc scis esse parem. sed maior est falsa vbi teneas manu absconsam illam. ¶ Ex his sequitur pmo q̄ si minor erit in sensu composito cum hoc verbo scio tunc sequitur de sensu cõposito. Unde si minor erit ista. ꝛ hãc scio esse dualitatem sequitur q̄ hanc scio esse parem. Dixi notãter mediãte ly scio: quia cum ly dubito nõ sequitur Unde nõ sequit̃. Dubito omnem hominem esse album: ꝛ scio q̄ sor. ẽ homo: ergo dubito q̄ sor. sit albus. Item tu dubitas an. a. sit verũ ꝛ scis q̄ hoc est a. ergo tu dubitas an. a. sit verum: posito q̄. a. sit ista. rex sedet: ꝛ aliud. a. sit ista. deus est: sed debet addi in minori vltra verbum illud dictio exclusiua: vt scis q̄ tm̃ sor. est homo: ꝛ in alia minor debet esse illa ꝛ scis q̄ tm̃ hoc est. a. ꝛ tũc antecedẽs nõ poterit esse verum absq; cõsequẽte. Nec sequitur cum ly possibile cum hac additione tm̃. Unde nõ sequitur. possibile ẽ q̄ hoc sit albũ: ꝛ possibile est vel scis q̄ tm̃ hoc est nigrum: ergo possibile est q̄ album sit nigrum. sed minor debet esse de sensu composito de ly necesse sic necesse est hoc esse nigrum: ꝛ tunc sequitur cõclusio: ꝛ tũc maior erit impossibilis: ꝛ per cõsequẽs antecedens erit negandũ. Item cũ verbo importante actuz voluntatis nõ sequit̃. Unde nõ sequit̃. volo videre regẽ ioãnes est rex: ergo volo videre ioãnẽ. posito q̄ ioãnes sit rex valde a longe sic q̄ nõ cupiã ipsũ videre. ꝛ patet tũc non sequi sed debet esse minor de sensu cõposito respectu de ly scio cum eodẽ uerbo ipsius maioris ꝛ dictione exclusiua. debet ergo esse ista: ꝛ scio ꝛ volo q̄ tm̃ ioãnnes sit rex: ꝛ tunc sequit̃ cõclusio: sed

Margin notes: Quita regula. — Sexta regula. — Primũ corm̃.

minor erit falsa in casu vbi ponit ly scio in pmissis: quia dato q velim tm ioánem esse regé: tamé qr stat q sciá ipsum nó esse regé. ideo nó volo ipm videre. Dicitur etiam. Uolo tm zc. quia nisi vellé tm ioánem esse regem: sic q vellé aliu esse regé: z illú aliu videre nó sequitur vt ioánem vellem videre. posset etiam pbari z concludi ppositio de sensu cópofito hoc modo. s. vt concludatur sua de inesse. inde ɔsequétia bona. Unde si volo probare q scio te esse risibilé. Arguitur sic. Ois homo est risibilis: tu es homo. ergo tu es risibilis. ɔsequétia est bona scita a me: z añs est scitum a me: ergo z ɔsequés: sed ipsum sic precise significat q tu es risibilis. ergo scio q tu es risibilis. Item ɔsequétia facta est bona: añs est possibile: ergo z cósequés q sic pcise significat. ergo possibile est q scis risibilis: z sic de ly necesse suo modo dicat.

Scdm cor^m ℭ Sequit scdo solutú esse tertium contra primú documentú adductú: quoniá minor debuit esse illa z scis. a. esse verú istorú: z hoc est negandú in illo casu.

Ad 2^m argu^m ℭ Ad scdm principale iam diximus nó eé conuertenté debitá.

Ad 3^m argu^m ℭ Ad tertiú dicitur negédo ɔñam. z ad pbationé dicitur nó sequi ex dictis. dubitas. a. eé scitum a te: dubitas tibi eé dubium: ergo dubitas te scire aut dubitare sic esse vel sic.

Instantia **Sed arguit** q2 pmo casu nulla illarum erat dubitáda. s. a. est dubiú. a. é scitum a te zc. qr cedat tépus obligationis: tunc hec cósequétia erat bona in tempore scita a te. s. hec est scita a te demonstrata ista. deus est. z h é a. ergo. a. est scitum a te. antecedés túc fuit concedendum: quia verum dato q fuerit illa: deus est: ergo z cósequens: z per consequens nó dubitandum.

Rñsio magri ℭ Respondit magister: q consequétia fuit dubitáda. z causa est: qr lz maior esset scita: tamen minor erat dubitanda: vt pz. z ɔsequétia nó fuit concedenda. ℭ Scdo dicit q forte fuit ɔcedenda z non plus dicit.

Alia responsio Credo primá respóñoné nó esse tutá: qr lz minor fuerit du^a: non tamé pter hoc du^a erat ɔsequétia: sicut nec ista rex sedet: ergo rex est. sz si minor fuisset du^a quia nó intellecta sicut hebraica aut greca: túc respóñio héret locú. Scda ergo respóñio est melior: z nego q ɔñs fuerit cócedédum: lz tunc esset verú simul cú ɔsequéte. neq3 oé impertinés est cócedédu3: sed verú scitum esse tale q non sic scitú erat. Uñ in omnibus argumentationibus cócernentibus compositionem z diuisionem zc. Decet satis in hoc septimo modo ordinem attendere preponendi propositionem in dictis casibus mediantibus pdictis terminis sicut z in omni obligatione: quoniá vno ordine z loco primo erit dubitanda: z altero loco eadem ppositio cócedéda. Magister itaq3 ponit hác distinctionem ex qua infert duo correlaria.

Distin^o Propositio pertinens z impertinens. ℭ Distinctio est ista ppositionú quedam est pertinens: z quedam impertinens. pertinens dicitur que sequitur ad aliam aut illi repugnat. Impertinens vero que non sequitur ex illa: nec repugnat illi respectu cuius impertinens dicit.

Primú cor^m Ex hoc infertur primo q in eodem tempore obligationis eadem propositio primo loco posita est dubitanda: deinde altero loco concedenda. probatur: quia primo loco stat illam dubitádam z impertinentem esse: z secundo loco sequentem ex posito cum cócesso: g zc. assúptú arg^r exéplariter. Unde pono q rex sedet vel tu curris qua admissa propono. rex sedet z stat

illam dubitandam esse: q2 impertinens & dubia. Deinde pposita ista. tu curris: negāda est: q2 falsa & impertinēs: tunc sic rex sedet vel tu curris: sed tu non curris: ergo rex sedet. ꝯsequentia est bona & concedēda. añs est cōcedēduz: ergo & ꝯsequēs. ¶ Infertur secūdo: ꝙ lz ita sit vt psens asserit correlariū: incōueniēs tñ est vt eadē ppositio postq̄z cōcessa est negeť in eodem tēpore obligationis. pbať: quia tunc habēt cōcedi duo cōtradictoria pro eodē instāti cū respōsiōes sint retorquēde ad idem instās manēte eodem tpe obligatiōis. Admittit tñ magister corre^m habere veritatē vbi nō fiat mutatio ex parte rei ꝙ si fiat mutatio nō oportet id cōcedere. vñ posita tibi hāc. tu es rome & admissa ppono. manus mea est clausa cōcedi debet sicut est. deinde apta qualibz manu mea & iterũ pposita debet negari: & hoc q2 mutatio fit ex parte rei.

Scdm cor^m

Sed contra

Primū correlariū arg^r. qm̄ illo dato sequiť ꝙ p eodē instāti assentis & nō assentis eidē pponi ꝙ ē ꝯtradictio. & ꝯña p^r: q2 rñsiones sūt retorquēde ad idē instās: ergo si pro eodē instāti comedis & dubitas illaz rex sedet. sequiť vt p illo instāti assentis & nō assentis. ¶ Scdo ꝯtra annexum scdi corelarij arguiť: qm̄ illo dato sequunť duo ꝯtradictoria p eodez instāti. tenet ꝯsequētia cum respōsiones sint retorquende ad idem instās ergo si eadem ppositio cōcediť & negatur vt dixit annexū cōceditur suuz contradictoriuz quia sequitur ex o^{co} talis ppositionis bene negate tanq̄z ex eodem ad idem &c. ¶ Respondeť ad primū negādo ꝯsequētiā: nec responsiones aut ipsa responsa formaliter sunt retorquēda ad idem instās sed solum materialiter illud. s. qđ concessum est: negatum vel ipsum dubitatum sub disiunctione contradictoria. Unde si dubitas regem sedere: & postea concedis. ponitur & asseritur ꝙ rex sedet vl' nullus rex sedet: & rex sedet vel nullus rex sedet. Deinde si concedis eandez asseris ꝙ rex sedet. modo p eodem instanti ista stant simul rex sedet vel nullus rex sedet & rex sedet. ¶ Ad secūduz dicitur iuxta magistri dictum illud esse probabilem. & ꝯsequenter dicitur retorqueri ad idem instans: nisi fiat mutatio ex parte rei. & hec dicta sūt tñ circa hūc septimum modum &c.

Contra pmum cor^m

Scdm cor^m

Rñsio ad pmū

Ad 2^m

Iste est

Octauus & vltimus modus qui cōmittiť mediantibus terminis connotatiuis positis qn̄q3 a parte subiecti: quādoq3 a parte pdicati respectu verbi. de pterito aut de futuro & suoruz participiorū. ¶ Pro cuius premitto primo ꝙ tunc fit sensus compositus quando terminus talis cōnotatiuus sicut sunt omnes termini concreti accidentales appellāt tempus: hoc est q2 solum ſm exigentiaz temporis limitati importati per verbum in ppositione supponit: vt sor. fuit albus. ly albus appellat solū p tempore pterito: lz ly sor. ampliatiue supponat. Diuisus vero causať cum non appellat vt in ista. albus fuit sor. cum a parte ante non appellet. Diximus autē mediātibus terminis cōnotatiuis: quia mediātibus termi nis substātialibus: lz q̄ztum est ex natura verbi fiat appellatio a pte post: tamen talis appellatio cum sit in terminis substantialibus nō arguit differentiam sic vt fiat sensus diuisus verus & cōpositus falsus: sed inuicez cōuertunť. ¶ Premitto secūdo: ꝙ differentia est inter hos sensus: quoniam

Octau^s modus

Primū pmissuz

Scdm pmissuz

per illam de sensu composito denotatur qꝫ ille qui est vel fuit sor. fuit albus: ꝛ p ꝯñs qꝫ aliqñ fuit ita qꝫ aliqd est albū. per illá vero de sensu diuiso denotat᷑ qꝫ illud quod est vel fuit albū fuit sor. nec ex hoc sequit᷑ qꝫ aliqñ fuit ita qꝫ aliqd est albuꝫ. ℭEx dicta

Corᵐ pᵐmum dīa sequit᷑ pmo: qꝫ arguendo a sensu cóposito ad diuisum aut ecótra fallit argumētū. pꝫ qꝛ sunt oino impatinétes: sic qꝫ quilibet pōt esse verus alio

Corᵐ secunduꝫ existéte falso. ℭSequit᷑ scdo: qꝫ cū talis fallacia pprie reducat᷑ ad fallaciā figure dictionis: ideo magister nullā métionē fecit de hoc vltimo modo lꝫ ab initio huius tractatus sepié vel octo modis cōpositionis ꝛ diuisionis pstereat᷑: merito tñ appellationis nō incōuenit causari sensuꝫ cóposituū ꝛ merito ampliationis sensuꝫ diuisum in termino cōnotatiuo. Fallit ğ argumentū a sensu cōposito ad diuisuꝫ ꝛ ecōtra: qꝛ nō sequit᷑. Musicū fuit hoc ergo hoc fuit musicū demūstrato sor. ponat᷑ qꝫ sor. nūc pmo sit musicus q iam vixit decé annis: tūc añs est verū ꝛ ꝯñs falsuꝫ. Silr de futuro nō sequitur. Musicū erit sor. ergo sor. erit musicus. posito qꝫ sor. vltimo sit musicus: tunc añs est verū ꝛ ꝯñs falsum. Item nō sequit᷑. Sor incipit eé albus: ğ ꝛc. dato qꝫ sor. nūc albus icipit eé pmo sit albus qui vixit deceꝫ annis. pꝫ de se. Iteꝫ nō sequit᷑. bipedale desinit eé sor. ergo sor. desinit esse bipedalis. dato qꝫ sor. nūc vltimo sit bipedalis tūc añs est verum ꝛ ꝯñs falsum.

Argumᵗ **Sed cótra** Argᵗ qōlibet dictorū argumétorum valere cū sit cōuersio simplex.

Rᵒ ℭRespōdet᷑ qꝫ ista. Musicū fuit sor. sic habet conuerti simpliciter. sor. est ens quod est vel fuit musicuꝫ. ꝛ ratio qꝛ illud qd̄ tenet᷑ appellatiue in vna: aut ampliatiue consimiliter in altera debet teneri. ℭEx predictis omnibus sequitur hoc argumētuꝫ nō tenere. h fuit minor sor. ꝛ hoc est sor. ergo sor. fuit minor sor. posito qꝫ p. ly hoc demōstretur pedale ipsius sor. a quo nunc pmo abscissum est mébrū vt puta tibie sit qꝫ sor. remaneat pedalis: ꝛ prius erat pedalis cum dimidio: ꝛ p hoc pedale fuit minor sor. cum ipse fuerit pedalis cum dimidio: tunc antecedés est verū fm viam aliquoruꝫ: qꝛ illud pedale fuit minor sor. cū ipe fuerit pedalis cuꝫ dimidio: ꝛ qꝫ hoc pedale sit sor. patꝫ ex casu. Similiter si poneret᷑ in casu qꝫ nūc sor. pmo sit auctus ad bipedalem quātitatem: tūc nō valet hoc argumētū. hoc bipedale fuit maior sor. ꝛ hoc bipedale est sor. ergo sor. fuit maior sor. ꝛ ratio ē: quia añs est verum: ꝛ ꝯsequés falsuꝫ iuxta cómuné viam. Unde si sor. esset bipedalis ꝛ cras tripedalis. pꝫ qꝛ nō sequitur. quicquid erit sor. est sor. tripedalis erit sor. ergo tripedalis est sor. sed debet concludi qꝫ est vel erit tripedale erit sor. cuꝫ nō dꝫ supponere minꝰ ample in ꝯclusiōe qꝫ i minori.

Corᵐ

Laus sit omnipotenti deo trinoqꝫ totiqꝫ cetui triumphanti: cuius nutu ꝛ auspicio hoc paruū opusculū exordium ꝛ finem sumpsit.

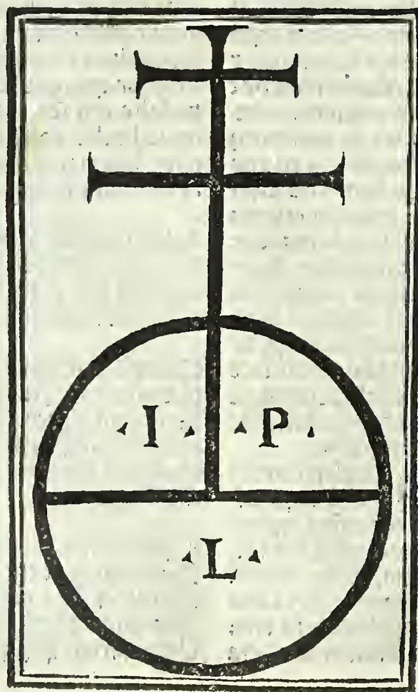
ℭExplicit tractatus de sensu cōposito ꝛ diuiso magistri Gulielmi hēitsberi oium logicorū subtilissimi: cum expositione excellentissimi artium ꝛ medicine doctoris magistri Alexandri Sermonete.

ℭImpressum Venetijs p Jacobum Pentium de Leuco. Anno domini M.cccccj. Die. xvij. Julij regnante Augustino Barbadico serenissimo Venetiarum Principe.

Registrum Totius Operis.

A	C	B	a
¶Tractatus	iectum	ꝛ q̄ in prima	¶Incipit expõ
¶Magister	mini per se	quod:ponitur	quũtur verbum
¶Incipit	Tu dubitas	quia est sensus	¶A termino
Cupio	sita quod	viaz hentisberi	¶Incipi expõ
B	A	C	b
est rationale	De sensu	hoc quod est	animal qõ est
ppõ cuius	¶Opusculum	rares quem	rematice
ips infinitum	etiam ponetur	formiter	vl:cum
¶Respectu	in tractatu	Intelligendum	particulare
			asinus est homo

✠ Cum priuilegio Ne quis audeat hoc opus imprimere citra decem annos sub pena in eo contenta.

J. S.

De Sensu compo-
sito ⁊ diuiso.

Cum priuilegio.

Ad Reuerẽdiſſimũ .P. Magiſtrũ Bernardinũ ordi. Carme. Suum præceptorẽ Vale. Agri. Epig.

Da perdocte Pater: Da Bernardine Magiſter:
  Nunc profecturis aurea ſcripta tuis.
Dogmata nec Flacci nobis bona tanta retardent
  Vtilibus cedant: ſint mala ſera bonis
Heſberus obſcuro iacuit: Porphirius: Occham:
  Hac & Ariſtotelis poſteriora tenus.
His ſuper extricant tua commentaria cunctos
  Nam logices nodos: ſcommata acuta manent:
Quæ dabis: egregium ſed nunc præmitte rogatus
  Diuiſi ſenſus compoſitiq; tamen
Hoc diſcectandi diuinum mente teneto
  Qui cupis: Ingeniis arma miniſtrat opus.

¶ Opusculuz de sensu cõposito ꝛ diuiso per .R. P. magistrum Bernardinuz ordi. Carmelitaꝝ editum feliciter incipit.

¶ Primus modus sẽsus compositi ꝛ diuisi.

¶ Arguẽdo a sensu composito ad diuisum .non vz argumentuz.ꝛc.

Circa expositionem libelli de sensu cõposito ꝛ diuiso Hentisberi: tria pẽnaliter declarãda occurrũt. Primo nãq; q̃ fuerit itẽtio auctoris. Scḋo qs ordo isti⁹ libri ad alios libros logicales. 3° q̃dã ꝑ itroductõe text⁹ pmittem⁹.

pm nom Circa pmũ dico ꝙ itẽtio Hentisberi fuit declarare in isto suo libello fallacias ↄpõnis ꝛ diuisiõis ex eo ꝙ ꝓpositiões de sensu ↄpo^{to} ꝛ di° fiunt ex eisdez terminis ideo apparet ꝙ cõuertãt ꝛ ꝙ si vna sit vera: ꝙ ẽt altera sit vera ꝛ ecõtra: ꝙ tñ vt plurimũ ẽ falsuz: ideo ne qs circa eas decipiat voluit eaꝝ differẽtias: ꝛ q̃ sint in sensu cõpo° vel di° declarare.(ꝛ merito qdẽ) Nã cuz in li° elẽchoꝝ tractet de sillogismo sophistico ꝛ iste libellus sit ꝑs eius: vt videbit ifert⁹: ideo in isto li° aliq̃lit tractat de sillogismo sophi°: ꝛ cum sillo° dicat sophisticus duob⁹ mõis: aut ꝙ peccat in materia aut ꝙ peccat in forma: vt pz ꝑ Arist. ph° phisicoꝝ: textu cometi.22.nic.n.dr peccare in mã qñ ꝓcedit ex altera pmissarũ falsa vel ex ãbab⁹ in mõ ꝛ in figura: vt sic arguẽdo: oĩs homo ẽ lapis: equus ẽ hõ: g̃ equus ẽ lapis: tũc eniz peccat in forma qñ nõ ẽ in mõ vł in figura: ꝛ ꝙ huiusmõi ꝓpõnes de sẽsu ↄp° ꝛ di° apparẽtes vere ꝛ existẽtes false pñt igredi sillog^{m} ꝛ ↄstituẽ sillog^{m} sophisticũ: iõ neqs ĩ eis decipiat voluit declarare eaꝝ v̾itatẽ vel falsitatẽ ꝛ sic apparet que fuerit intẽtio auctoris.

Syllo⁹ sophi⁹ 2° mõis text. co. 22.

2m.nom Opio aliorũ Circa scḋm dicit qdã doctor ꝙ iste libell⁹ est pꝫ libri poꝝ: ꝛ ꝙ ẽ imediate postponẽd⁹ ad illũ librũ ꝙ qdẽ saluo meliori iuditio nõ puto eẽ veꝝ qm̃ si sic eẽt seq̃retur ꝙ Arist. eẽt ĩ dicto libro diminutus ꝙ in textu illi⁹ libri nullã de huiusmodi fallacia fecit mẽtionẽ nec rões sue cõcludũt ꝙ si cõcluderẽt sequeret ꝙ tota sophistaria eẽt pars libri poꝝ: ꝛ ꝑ ↄñs liber elẽchoꝝ eẽt ps libri porũ ↄñs ẽ falsũ ꝙ lib elẽchoꝝ ẽ liber per se totalr̃ distictus a libro prioꝝ: sicut pꝫ ꝑ Arist. ꝛ ↄª pbat per rões suas. nã liber poꝝ tractat de bona formatiõe sillogismi ꝛ tota sophistaria de mala ac ẽt de deceptiõibus que pñt fieri in sillogismis ꝛ cõseq̃ntijs: g̃ librũ prioꝝ psupponit ꝛ ꝑ ↄñs erit ps eius tenet ↄña ꝙ oppositoꝝ eadẽ ẽ disciplina ꝑ rõez suã. no

Opio propria Ideo puto aliter eẽ dicẽdũ videlicet ꝙ iste libellus sit pars libri elẽchoꝝ ꝙ pꝫ. nã Aristo. in tali li° fecit mẽtionẽ de oib⁹ fallacijs que pñt fieri circa ꝓpões cõseq̃ntias ꝛ sillogismos: ꝛ liber iste tractat de aliqb⁹ fallacijs q̃ pñt fieri circa pdicta: g̃ merito dꝫ eẽ ps libri elẽchoꝝ. ¶ Et ad rões suas R̷. ꝛ prio ad pmã que fũdat sup talib⁹ auctoritatib⁹. vꝫ. ꝙ rectũ ẽ iudex sui ꝛ obliqui ꝛ ꝙ in nõ facere itelligit facere. ¶ Dico ꝙ iste auctoritates nihil

aliud concludūt nisi q̄ iste liber pre supponit librū prioꝝ q̄ cōceditur & nō vz. p̄supponit illū: ergo ē ps ei⁹: sicut nō sequit̄ tota dictio ꝯposita ex syllabis p̄supponit syllabas: ergo tota dictio ē ps syllabaꝝ: & cū vlterius arg^r ex auctoritate p̄mi posterioꝝ & q̄rti Metha^c. vz q̄ oppositoꝝ eadem est disciplina. ¶ Rn̄. q̄ disciplina pōt capi tripl̄r. Uno mō pro vno solo habitu vnius cōclusiōis tātuz: & ista appellat̄ disciplina singl̄aris: & de tali nō loquit̄ Arist. q̄a talis disciplina ē vnius cōclusiōis tātum: & nulla cōclusio ē ꝯcl̄o oppositoꝝ ergo &c. Scd̄o mō capit̄ disciplina p̄ disciplina ptiz totali & ptim partiali & ē q̄dā agregatuz ex plurib⁹ habitibus pluriū cōclusionū q̄d q̄dē agregatū ē ps cōponēs aliud agg^m quēadmodū diceremꝰ q̄ agg^m ex oibus habitib⁹ p̄mi libri posterioꝝ ē pars agregati ex oib⁹ hitib⁹ toti⁹ libri posterioꝝ: & tale p̄^m agg^m ē ptim totale q̄a est q̄ddā totū respectu primi libri posterioꝝ & ē ptim partiale ex quo ē pars totius libri posterioꝝ: & tūc dico q̄ etiā nō ē necesse nec ē vniuersaliter verū q̄ talis doctrina sit oppositoꝝ: q̄r disciplina libri Porphirij vl' libri p̄dicamētoꝝ nō ē oppositoꝝ cū i talib⁹ libris nō tractet̄ de oppositis. Tertio modo accipit̄ disciplia seu doctrina p̄ agregato ex oib⁹ habitibus illius sciētie & appellat̄ doctrina seu disciplina totalit̄ totalis ex quo ē ita totū q̄ nō ē pars alteri⁹ & tunc dico q̄ illa auctoritas verificat̄ de huiusmōi disciplina: q̄m̄ tota logica tractat de oppositis: nā postq̄z ī li° p̄oꝝ tractauit Arist. de bona formatiōe sillogismi simpl̄r & in li° posterioꝝ de bona formatiōe sillogismi demonstratiui consequens erat vt in vltimo lib° qui est liber elenchorum tractaret de mala: & sic apparet solutio ad rationes suas.

disciplina 3^r.

Circa tertiū pro itroductōe litere ac ei⁹ diuisiōe p̄mittendū ē: q̄ hec dictio sensus compositus seu diuisus est dictio equoca q̄a sig^t plura scd̄m diuersas rōnes q̄ probat̄: nā hec dictio sensus cōpositus sig^t oēs ꝑpōnes de sensu ꝯp°. videlz ꝑpōnes de sensu cōpo° in p̄° mō & i 2° & in 3° & sic de singl̄is: & hoc scd̄m diuersas rōnes: nā scd̄m aliā rōnem sūt in p̄° mō: & scd̄m aliā in scd̄o & sic de singl̄is: q̄r ꝑpōnes sūt de sēsu cōpo° in p̄° mō scd̄m istam rōnē: vz: q̄a in eis dictū seu orō infinitiua vel cōiūctiua determinat̄ a termīo modali: vt patebit ifer⁹: & in scd̄o mō scd̄z istā aliā: vz: q̄a terminus ꝯfundibilis ꝯfundit̄ cōfuse tātū & sic de singl̄is: & eodē mō dicat̄ de ista dictione sensus diuisus: & ideo hic in principio Hētisber nō diffiniuit hāc dictiōem sensus ꝯposit⁹ vel diuisus: q̄a dictio equoca nō pōt diffiniri nisi vniuocetur: sed ipsa vniuocata ad p̄mū modum describetur hic inferius. 3^m no^m.

His p̄notatis accedo ad diuisionez libri & dico q̄ liber iste diuidit̄ in octo ptes principales iuxta numeꝝ octo modoꝝ q̄b⁹ causatur sensus cōposit⁹ & diuisus: & hec diuisio colligit̄ ab Hētisbero ibi in pricipio q̄ ponit fere viginti sex exēpla i quibus nō valet ꝯn̄a: arguēdo a sensu cōposito ad diuisū & ecōtra. p̄ que ex^a colligi p̄nt octo modi cōpositiōis & diuisiōis: p̄ma pars incipit ibi. ¶ Fit autem sensus compositus in primo modo &c. scd̄a ibi. dioliq

¶ Secundus modus &c. & sic de singulis: ptes iste patebūt in locis suis. ¶ Prima pars diuidit̄ in tres particulas: nā in p̄ria declarabit̄ q̄d sit sēsus ꝯposit⁹ i p̄rio mō & q̄liter fiat ac

etiam ponet differentia iter sensu cōpositū et diuisum in p° mō: in 2ª ponemus quasdā regulas gn̄ales qb° arguēdo ab vno ad alterū ꝯn̄a nō vz in tertia ꝯtra p̄dcā obijciā et soluā.

p^m no^m Sē. cō. descri. i p° mō.
Circa p̄mā p̄ticulā ē notādum cū sēsus ꝯposit° i p° mō sic describit: vz. ¶ Sēsus cōposit° in p̄mo mō ē ꝓpositio in qua totum dictū toti° ꝓpōnis in qua ponit determinat: ad termino modali: vt verbi gratia: hec ꝓpositio poe est hoiem currere ē in sensu cōposito: nā in ea hoc dictum: hoiem currē: determinatur a termino modali: vz a li: possibile: vnde dictuz appellat ab Hentisbero in tractatu de scire et dubitare oīo infinitiua vel ꝯiūctiua.

2^m no^m Sē. di°. descri. i p° mō.
¶ Sēsus diuisus ē ꝓpositio in qua terminus modalis mediat inter ptes propinquas dicti: vt dicēdo hoiez possibile est currere p q̄ nota q terminⁿ modalis sic describitur. ¶ Termin° modalis ē terminus determinatiu° alicuius dicti: et ꝯnotatiu° alicuius passionis ꝓpositiōis non h̄ns vim faciendi tale dictum appellare formā sicut sunt isti termini cōiter vsitati scilicet verum falsum: possibile impossibile necessariū et contingens: ac etiā hec v̄ba pōt et ꝯtingit et opz psonaliter vel ipersonaliter sūpta: nā tales termini p̄nt determiare dictū ꝓpositionis et ꝯnotāt aliquā passionez ꝓpositionis: q pz: nā li possibile significat omnes ꝓpositōes possibiles: vz istas: tu curris tu es papa et vltra significare istas: ꝯnotat illas eē possibiles: et sic ꝯnotat passionez ꝓpositiōis et non hz viz faciēdi appellare formā tale dictū: q dico ad differētiā istoꝝ terminoꝝ scitū dubiū itellectū et cognitū: qa licet possint determiare dictū ꝓpositionis et ꝯnotare passionē nō tn̄ sūt termini modales p̄mi modi ex eo q habēt viz faciēdi tale dictū appellare formā. ideo sensus ꝯposit° in p̄mo modo causat qn̄ termin° modalis totaliter p̄cedit aut finaliter subseqt totū dictū totius ꝓpositionis in qua ponit aut finaliter subseqt. Sensus v̄o diuisus causat qn̄ terminus modalis mediat iter partes ꝓpinquas totius dicti: vn̄ ptes ꝓpiquas dicti appello totū qd regit a pte ante: et a pte post respectu v̄bi illius dicti. i. a verbo oīois ifinitiue vel ꝯiūctiue vnde hec ē in sensu diuiso album possibibile est esse nigrum.

Sed circa hoc q superius diximus sunt opiniones.

¶ Pria opio est cōis tenens hoc q diximus et est opio etiā Hentisberi: Pauli veneti i logica parua: et Pauli pgulensis i hoc tractatu. Opio cōis
¶ Scda ē opio Strodi in ꝯseqn̄tijs suis. qui ponit q qn̄ modus totaliter p̄cedit est i sensu ꝯposito et qn̄ mediat ē i sēsu diuiso: sz qn̄ finaliter subseqt tūc ē distinguēda q potest capi i vtroqz sensu. Opio Strodi
¶ Tertia ē opio Petri de mātua i capitulo de modalib° ponētis modū p̄cedētē facere sēsuz cōpositū: mediātē v̄o et subseqntē facere sensū diuisuz: et hoc pōt ēt elici ex tractatu suppositionū: vbi ipe tz i octaua regula q termini modales nō h̄nt viz cōfundēdi nisi terminos sequētes: et ideo qn̄ finaliter subsequūtur nō cōfundūt aliquem terminum: et p ꝯn̄s tūc non faciūt sensum compositum. Opio P. mā.

Istarū opinionū vnaqueqz ē substētabilis et nulla ē demōstratiua et iō eligat scolaris illā q̄ sibi magis placet. Viso g̃ qūo fiat sēsus ꝯposit° et sēsus diuisus: et qd sit vterqz illoꝝ seqt ponē dr̄ias int illa. ¶ Quatuor g̃ dr̄ie assignāt iter sēsuz ꝯpo^m et diuisū: qꝝ due p̄me sūt cōes ad oēs ꝓpōnes de sēsu ꝯpo° i p̄mo mō: alie v̄o due sūt cōes solūmō ꝓpo

sitionibus modalib⁹ de li pōt aut li possibile aut ipsorū negationib⁹.s. non potest impossibile.

pma dr̄ia. **Prima** dr̄ia ē ista qñ ꝓpō de sēsu ꝯp⁹.ē ꝓbāda rōe termini modalis:ſꝫ ꝓpō ð sēsu diui⁹ nō:ſꝫ ē ꝓbāda rōne pmi termini: dū mō talis termin⁹fuerit mediat⁹: voco āt tminū mediatū oēʒ terminū excepto ꝓ noīe demōstratiuo sigl'aris nūeri ꝓ nomē vo demōstratiuū singulari nūeri appello tminū imediatū:z qñ pōit ꝓ sbo i ꝓpōne tal'ꝓpō dī imediata:vt ħ hoc ē hō demōstrato sorte z notāter dīc singl'is nūeri qꝛ i nūero pl'ari ē tmin⁹ mediat⁹ z cōis: vt vult Paulus venet⁹ in logicula.

scđa dr̄ia. **Secūda** dr̄ia ē: qñ i ꝓpōe ð sēsu ꝯp⁹ oēs tmini cōes sui dicti ꝯfūdūt̄ a tmīo modali vt pꝫ i ista:necesse ē hoieʒ eē aīal.ſꝫ i ꝓpōne de sēsu diui⁹ nō sp oēs tmini cōes sui dicti ꝯfūdūt̄:qñ t⁹modal' in sēsu diui⁹ nō ꝯfūdūt tminū ꝓcedētē: vt pꝫ i ista hoiem necesse ē eē al':vbi li hoieʒ suppōit determinate:z ꝓ ꝯñs nō ꝯfūdit̄ a tmino modali:z qꝛ circa istos tminos.pōt.poſſe.z ipoꝝ negatōes.s.nō pōt z ipoſſe m̄lta accidūt sophismata:z varie difficl'tates q̄ nō tractāt̄ i alijs mōis:z circa istos tminos necessariū z ꝯtigēs accidūt pauca:z ēt dr̄ia eoꝝ.s.sēsus ꝯpositi z diuisi aliqual'r tractat̄ i scđo mō hic ē ꝙ iste alie due dr̄ie dāt̄ solū iter ꝓpōes de sēsu ꝯp⁹ z diu⁹ de li pōt z poſſe z ipoꝝ negatōibus: ꝓ q̄ ē notādum ꝙ ista vba pꝫ:ꝯtigit tūc faciūt sēsū ꝯp^m qñ stāt ipsonal'r:vt dicēdo pōt eē ꝙ tu curras qñ vo tenēt̄ psonal'r tūc faciūt sēsū di^m: vñ qñ regūt casū a pte āte tenēt̄ psonalit̄ qñ vo nō: ipsonaliter tenētur sicut pꝫ ex grāmatica.

tertia dr̄ia **Tertia** dr̄ia ē:qꝛ ꝓpō de sensu ꝯp⁹ de li pōt aut de li poſſe z eoꝝ negatōibus regrit vificatiōnē istātaneā:ꝓpō de sēsu diui⁹ nō regrit illud:vñ hec dr̄ia ē sic limitanda ꝙ ꝓpō de li pōt:aut de li poſſe cuꝫ dicto pñtꝫ tpis ad hoc ꝙ sit va regrit hmōi vificatōeʒ istātaneā:z notāt̄ dixi cū dcō pñtꝫ tpis:qꝛ cū dicto futuri tpis aut pteriti nō regrit hoc:nā hec ꝓpō poſſe ē te ptrāsiuiſſe.a.spatiū:nō regrit hmōi vificatiōeʒ eo ꝙ ipa ē va z talis vificatio nō pōt sibi corrñdē: z sil'r ista:poſſe ē albū fore nigꝝ q̄ est va:z tñ talis vificatio nō pōt sibi correspōdē:vt patebit: ſꝫ bñ iste poſſe ē albū eē nigꝝ:poſſe ē te ptrāsire ħ spatiū regrūt hmōi vificationē:z qꝛ huiusmōi vificatio nō pōt eis corrñdert̄ iō nō pñt eē ve ſꝫ sūt ipoſſes:z iō Hētisber negat eas. Propōnes vo ð sēsu di⁹ nō regrūt hmōi vificatiōeʒ: lꝫ sint ð dcō pñtꝫ tpis:qꝛ stat ꝙ ille sint ve z hmōi vificatio ñ eis corrñdeat vt vbi gr̄a:iste ꝓpōnes albū pōt esse nigꝝ:tu potes ptrāsire ħ spatiū:q̄ sūt ve:vt pꝫ:z tñ eis nō pōt corrñdē tal' vificatio. ¶ Uñ regrere vificatōeʒ istātaneā:diuersi diuersimode expo- nūt:nā qdā doctor dīc:ꝙ ꝓpō ð sēsu ꝯp⁹ de li pōt z c̄.regrit hmōi vificationē:vtputa ista:poſſe ē te moueri nō qꝛ ptū seu res ipoꝛtata ꝓ ptū mēsuret̄ istāti:qꝛ mot⁹nō mēsurat̄ istāti ex q̄ ē de nūero successiuoꝝ ſꝫ ꝙ ponāt̄ i eē id ꝙ ipoꝛtat̄ ꝓ ꝓpōnē:vtputa vitas ill⁹ ꝓpōis seu significatū:vt sit sēsus ꝙ i hoc istāti tu mouearꝭ nō tñ ꝙ sit ita:ſꝫ sibi nō repugꝫ ꝓ tali istāti verū eē te moueri. ¶ Sꝫ iste doctor iudicio meo volēs istā dr̄iaꝫ declarare intricauit se:z nesciuit eā exprimert̄ z dictū ei⁹ē falsū:nā q̄ro ꝓ ꝑvificatiōeʒ in stātaneā:aut ipe itelligit ꝙ sua ꝓpō ð ieē sit va i istāti aut ꝙ suū significatū sit veꝝ i istāti aut ꝙ sibi nō repugꝫ eē veꝝ i istāti mō quōcūqꝫ intelligat seqt̄ ꝙ ois ꝓpō ꝑva regrit ꝑvificatōeʒ istātaneā ꝙ ē falsū:z ꝯtra Hētisbeꝝ

Quidē regrere vificationē istētaneam

Cōtra istā opinionē i statur

in tractatu de icipit z desinit: vbi ponit q aliq̄ ēppō q̄ p sui v̾itate reqrit tps limitatū: vn̄ ois ppō v̾a ē v̾a i istāti q pbo: qz si ē v̾a nūc ē v̾a: ḡ i h istāti ē v̾a: tz ɔ̄ña a ɔuertibili ad cōuertibile: vbi p li nūc: z p li h demonstraƚ idē z si ē v̾a i h istāti suū significatū ē veꝝ i h istāti: z ex ɔ̄ñti sibi nō repugn̄t eē ita p tali instāti. vn̄ h ē reᵃ gn̄alis. s. q ois ppō v̾a in istāti ē v̾a.

Aia opnio ¶ Alij dicūt q ppō de sēsu ɔpōto reqrit v̾ificatōez instātaneā: qz ad h q sit v̾a reqriƚ q sua de ineē sibi corrn̄dēs p infinito modico tpe possit v̾ificari. Ista ēt expō nō vr̄ ad mētē Hētisberi: qz ex eo seqƚ q h eēt v̾a poſᵉ

Contra istā opinionez instaƚ. ē te ptrāsire aliqđ spatiū: qz sua de in eē potest pro infinito modico tpe v̾ificari q pro^r: nā h propositio tu pertrāsis aliqđ spatiū pt pro aliq̄nto tpe v̾ificari puta pro medietate hore et pro in duplo minori tpe: vz pro medietate medietatꝭ z pro in triplo minori z in infinituz ḡ zc̄. ɔ̄ña tz z añs probaƚ ponēdo istū casum: q tu ptrāsibis vnum possibile spatiū in hora adequate vniformiter: z eque velociter: ita q cuilibz pti hore correspōdebit ps spatij: vz vni medietati hore correspondebit vna mediesas spatij: z vni tertie vna tertia: z sic de singulis: tūc in isto casu antecedens est veꝝ qz p medietatē hore tu ptrāsibis aliqđ spatiū qm̄ medietatē illi⁹ pedalis z in duplo minori tpe pt v̾ificari qm̄ in q̈rta illi⁹ hore ptrāsis aliquod spatiū: qz q̈rtā ptē pedalis z cū cuilibet pti tpis correspōdeat ps pedalis q̄ ptrāsiƚ in tali tpe z ptes illius tpis sint minores: z minores i ifinitū seʳ q in tali casu talis propositio potest in infinitum modico tpe v̾ificari: et pɔseq̄ns illa de sēsu ɔposito eēt v̾a cū sibi correspondeat v̾ificatio instātanea: consequens est falsū z contra Hētis. q negat eā in multꝭ locꝭ immo ponit eā reqrere tempus limitatuz.

opinio propa. **Ideo** puto aliter eē dicēdū: videlicet q propositio de sensu ɔpposito de li potest zc̄. reqrit v̾ificationem instantaneā: idest requit ad hoc q sit v̾a q arguēdo a sua de inesse de preterito vel de futuro ad suā de inesse de presenti cum tali determinatione ita fuit seu ita erit si sit de futuro consequentia valeat: vt verbi gratia: hec propositio de sensu ɔposito possibile est te esse rome requirit verificationem instantaneā idest requirit ad hoc q sit vera q arguendo ab ista de preterito tu fuisti Rome vel sibi consimili ad talem de presenti tu es Rome cum ista determinatione: Aliquando fuit ita q consequētia valeat: z quia huiusmodi consequentia valet: scilicet tu fuisti Rome: ergo aliquādo fuit ita q tu es rome: ideo illi de sensu composito correspondet veritas instātanea ideo illa est vera immo est necessaria: qnia omnes tales propositiones de sensu composito vere sunt necessarie: z eodem modo dicatur de futuro: z si talis ɔsequētia non valeret đ p̄terito aut de futuro: tūc illa ppō đ sēsu ɔposito nō possꝫ eē v̾a imo eē ipossis. ¶ Uel dicaƚ z breui⁹ q ppō de sēsu ɔp⁹ đ li pt zc̄. reqrit v̾ificationē istātaneā. i. reqrit ad hoc q sit v̾a q sua de ineē de p̄sēti si sit in mūdo: sic adeq̄te significādo sit poſſis: z si sit illa de sēsu ɔp⁹ de negationib⁹ p̄dcōꝝ ƚminoꝝ potest z poſᵉ reqrit q sua đ inesse. i. indicatiua illius dicti absqz negatiōe sit impossibilis zc̄. Alia responsio

Quarta dr̄ia inƚ sēsū ɔpᵐ et diᵐ: ē qz ppō đ li pt aut poſᵉ seu ipoꝝ negatiōib⁹ posita ineē nullū seqƚ incōueniēs: sꝫ bn̄ inƚdū de sēsu di⁹: z h dr̄ia dꝫ sic intelligi: q ppō de sēsu ɔpo⁹ de li pt zc̄. v̾a si accipiaƚ sua đ ieē sibi correspō- quarta dr̄ia.

dens & tibi ponat᷑ d₃ admitti & eā ad miuēdo nō seq᷑ icōueniēs: cui⁹ rō ē: qn̄ si talis ꝓpō de sēsu ꝯp⁹ sit v̄a sua de ieē sibi corn̄dēs si sit i mūdo erit pos̄s & oē pos̄e ē admittēdū p ꝑ^{am} regulā obligationū q̄re &c. Sȝ ꝓpō de sēsu diui⁹ aliqn̄ seq᷑ icōueniēs nam ista: albū pōt eē nigꝝ ē vera: & si tibi ponat᷑ sua de ieē nō d₃ ~~admitti~~ q₂ seq᷑ret icōueniēs qn̄ talis ē ipossibilis.

admitti

Nota.5. reglas. ꝑ^a reg^a.

His visis: pono qnq₃ regulas. ¶ Pria regl'a ē ꝙ arguendo a sēsu diui⁹ ad sēsū ꝯp^{m} affirmat^e mediāte li pōt aut li pos̄e: aut ecōtra negatiue mēdiāte v̄bo aut pticipio requirēte tp̄s limitatū p v̄itate talis ꝓpōnis nō valet argumētū: ista re^a ꝓba^r dupl'r: ꝑ⁹ p d'rias supi⁹ assiḡias: 2⁰ p exēpla: vn̄ nō seq᷑ tu potes ptrāsire hoc spatiū: ḡ pos̄e ē te ptrāsire h̄ spatiū aāns eni ē pos̄e ga fig^e ꝙ tu h̄ēs potētiā ptrāseūdi hoc spatiū i diuersis ptib⁹ tp̄is successiue ꝯn̄s āt ē ipos̄e: eo ꝙ reqrit v̄ificatiōez istātaneā q̄ sibi corn̄dere n̄ pōt ēt sua ꝑ^a officiās ē falsa: & ipos̄is: v₃: hec ꝓpō ē pos̄is tu ptrāsis hoc spatiū: q₂ ad ptransire h̄ spatiū reqri᷑ sil' i tp̄e pn̄ti quālibȝ ei⁹ ptē ptrāsire: & hoc nullo mō fieri pōt: q₂ ad hoc ꝙ ptrāseat᷑ q̄libet ps op₃ ꝑus ꝙ ptrāseat᷑ ꝑ^a medietas quā scd̄a: & prius medietas medietatꝭ in īfinitū: & p ꝯn̄s nūq̄ȝ erit veꝝ ꝙ sil' i tp̄e pn̄ti ptrāseat᷑ q̄libet ps illi⁹ spatij & ex ꝯn̄ti illa ē falsa & ipos̄is tu ptrāsis hoc spatiū: sil'r nō seq᷑ tu potes ꝓferre.a. ꝓpositionē posito ꝙ.a. sit ista de⁹ est: ergo possibile est te ꝓferre.a. ꝓpōnē pp eādē cāȝ: vn̄ ꝯcedit Hentisber i.5. ꝑncipali ꝑmi sophimatꝭ ꝙ ptrāsiēs ptrāsit & nullū spatiū ptrāsit posito ꝙ sor. moueat᷑ ptrāseūdo vnū spatiū pedale: qn̄ tūc sor. moue᷑ & talis mot⁹ ē ptrāsitio: ḡ sor. ptrāsit: & tn̄ nullū spatiū ptrāsit ꝙ ꝓbo n̄ā da oppo^{m}.s. aliqđ spatiū ptrāsit h̄ ē f^{m}: q₂ q̄cūq₃ spatio dato illđ nō ptransit᷑ q₂ p ꝑus d₃ ptrāsiri vna ps q̄ȝ alia i īfinitū simil'r ꝯcedit ꝙ agēs agit et nihil agit & ꝯcedim⁹ ꝓȝ viā ei⁹ ꝙ sapiēs hō loq᷑ & tn̄ nihil dīc: vn̄ ē notādū ꝙ p ꝓpōnes q̄ h̄nt v̄bū vl' pticipiū iportās motū seu successiōez absq₃ ꝑto explicito oēs tales sūt pos̄es: v̄bi gr̄a: tu curris: tu moueris: &c. sil'r cū ptici⁹: vt tu es currēs: tu es disputās & h̄nt v̄ificatōez istātaneaȝ eo mō q̄ dictū ē supi⁹: sȝ si ꝯponūt᷑ cū ꝑto expli^{to} ꝑter pticipiū fere sūt oēs ipos̄es scđȝ viā Hēti. queadmodū sūt iste: tu mouerꝭ sup isto spatio: tu loqrꝭ aliqd tu scribis.a. ꝓpōez: & sic đ mulꝭ: qn̄ tales ꝓpōnes reqrūt tp̄s limitatū: vn̄ reqrē tp̄s limitatū nihil aliđ ē quā qđ arguere a ꝓpōe de ꝑterito vl' đ futuro ad suā de pn̄ti cū tali ꝺeteriatiōe aliqn̄ erit ita: aliqn̄ fuit ita: ꝯn̄a nō valeat: & iō q₂ ista ꝯn̄a nō v₃: tu ptrāsiuisti h̄ spatiū ḡ aliqn̄ fuit ita ꝙ tu ptrāsis h̄ spatiū: iō ista de pn̄ti tu ptransis hoc spatium requirit tempus limitatū.

Nota^{m}.

Realiste v̄o ꝯcederēt ꝯn̄tias supi⁹ fcās & negarēt istā ꝑ^{am} r^{am}: imo dicūt ꝙ h̄mōi ꝓpōnes sūt pos̄es.s. tu ptrāsis h̄ spatiū i moue᷑ dato ꝙ tu sis i ptrāseūdo: vn̄ dicūt ꝙ sicꝫ i tp̄e dātur istātia idiuisibilia ita dātur mutata eē i motu & p trāsita eē i ptrāsitiōe spatij q̄ oīa sunt idiuisibilia copulatiua ptē ꝑteritā cū pte futura mot⁹ vl' ptrāsitionis: & qn̄cūq₃ ē veꝝ dicē ꝙ aliqđ mutatū eē est alicui⁹ mot⁹ tūc ē veꝝ dicē ꝙ ille motus ē ēt cū aliqđ ptrāsitū eē alicui⁹ spatij ē: tūc ē veꝝ dicē ꝙ ptrāsitio illi⁹ spatij ē: & cū illi ptrāsito eē illi⁹ spatij corrēspōdeat istās i tp̄e: ḡ i tali istāti ē verū dicere ꝙ ptrāsitio illi⁹ spatij ē & p ꝯn̄s i tali istāti ē veꝝ dicē ꝙ aliqd ptrāsit illđ spatiū. ¶ Petr⁹ v̄o de mantua totalr discrepat ab istis imo ipe negat oēs tales ꝓpōnes de pn̄ti ipor

Reali. opinio

opinio Pe. de mātua

tātes successiōez siue hēant pt̄ū explic
siue nō imo tꝫ oēs tales ꝓpōes regrē
tps limitatū ꝛ dic: oēs tales eē ipoꝫes
vt puta ista tu moueris: tu curris ꝛc. cu-
ius fūdamētū hꝫ i suo tractatu de pº
ꝛ vltio istāti i q̄ ipe tꝫ ꝙ ad h̄ ꝙ motº
sit: regrit ꝙ q̄libꝫ ps eiº sit: sꝫ cū repu-
gnet ptībº motº eē ex q̄ vna ē pterita ꝛ
iā corrupta: ꝛ alia ē futura q̄ nūc nō ē
ḡ repugt motui eē ꝛ p ꝯñs motº ñ pōt
hīe eē: ꝛ ex ꝯseqnti taꝉ ꝓpō motº ē seu
tu moueris ē ipoꝫis: nec ēt eꝯtra negc
vꝫ argm: vñ nō seqꝛ nō ē poꝫe te ptrā-
sire h̄ spatiū: ḡ tu nō potes ptrāsire h̄
spatiū: añs. n. ē vex̄ ꝛ ꝯñs fm: vt pꝫ p
bādo vtrūqꝫ per suum ꝯtradictoriū.

2a rea. **Secūda** rega ē ista arguēdo a sēsu ꝯpº ad sē. di.
affirc vꝉ eꝯtra negc sēp itelligēdo me
diāte li pt aut li poꝫe i tminis ꝯpositꝭ
seu distributꝭ a pte pt̄i nō valꝫ ꝯña de
forma: lꝫ ꝺ mā valē possit ista rea ꝓba
tur 2r: pº p dr̄ias supiº assigtas: 2º idu
ctiue: vñ ñ seqꝛ poꝫe ē te eē oēz hoiez
ḡ tu potes eē ois hō añs. n. ē poꝫe vt
pꝫ ꝛ ꝯñs ipoꝫe qm̄ sigc ꝙ tu potes eē
ois hō q pōt eē ꝛ cū mlti hoies pos-
sint eē puta sor. ꝛ pl'o seqꝛ ꝙ tu potes
eē sor. ꝛ ꝙ potes eē pl'o ꝙ est ipoꝫe.
¶ Pro q̄ ē nom ꝙ terius distributº
a pte pt̄i mediāte isto vbo pōt: appel
laꝛ terº ꝯpositº eo ꝙ appellat āpliati
onē ꝺ li pōt ꝛ suppōit seu equalꝫ vni
ꝯpōni vbali de li pōt nā i ista tu po-
tes eē ois hō li ois hō supponit p oi
hoie q pōt eē rōne appellatōis: ḡ eq-
ualet vni ꝯplexo: ꝛ p ꝯñs tmio ꝯpoº
nec ēt eꝯa negc: vñ nō seqꝛ: tu nō po-
tes eē ois hō: ḡ nō ē poꝫe te eē oēz ho
minē cū añs sit vex̄ ꝛ ꝯñs falm. ¶ De
primo mā tñ valē pōt: ꝛ h̄ 2r. ¶ Prio i tmis
cōibº necessarijs: vñ bñ seqtur poꝫe ē
aliquē solē eē oēz solē: ḡ aliqs sol pōt
eē ois sol ꝛ h̄ ē qꝛ nō pōt eē i mūdo ni
si vnº sol: vñ tmini necessarij appellā
tur tmini qbº corrñdet tm̄ vnū idiui
duū ꝙ ē ꝑpetuū ꝛ eternū queādmo-
dū sūt isti tmini: sol: deº: luna: mercu
riº ꝛc. ēt si corrñdeāt plura idiuidua
dūmō illa sint ꝑpetua ꝛ etna adhuc
appellāꝛ tmini necessarij queādmo
dū sūt isti tmini celū: itelligētia. ¶ 2º scdo
i tminis singlaribº nō etnis ꝯña vꝫ
ꝺ mā: vñ seqꝛ poꝫe ē sorté eē oēz sorté
ḡ sor. pōt eē ois sor. ꝛ hoc qꝛ ñ pōt eē
nisi vnº sortes lꝫ possit eē ꝙ sint plꝛes
hoies q̄rū iste sit sor. ꝛ ille sit sor. ꝛ ex
his ponunꝛ due ꝯclones tāqꝫ poꝫe.
¶ Pria tu es ois hō ꝛ tñ tu nō potes pria ꝯº
eē ois hō lꝫ poꝫe sit te eē oēz hoiem.
¶ 2a ꝯº: iste hō ē sor. ꝛ iste hō ē sor. et scda ꝯº
tñ nō sūt plꝛes sor. nec plꝛes q̄x̄ qlibet
sit sor. imo tātū vnº hō ē sor. pa ꝯº pꝫ
pōito cāu ꝙ nūc nō sit aliqs hō i mū-
do nisi tu: tūc pa ps ē va in isto cāu: ꝛ
2a silr eo ꝙ suū ꝯtradictoriū ē fm: vt
pꝫ: ꝛ 3a ps pꝫ officiādo qm̄ officiātes
sue sūt ve: vt pꝫ: 2a ꝯº pr ponendo ꝙ
sint duo hoies q̄x̄ vterqꝫ appelletur
sor. autētice tūc pꝫ pa ps qm̄ iste ꝯce-
ptº sor. sigc hāc mām ꝛ hāc formā silꝛ
mō iste hō ē h̄ mā ꝛ h̄ forma silꝛ: ḡ iste
hō ē sor. tꝫ ꝯa a ꝯuertibili ad ꝯuertibc
ꝛ añs ē vex̄ tenēdo ꝙ totū sit sue ptes
collectiue: ḡ ꝛ ꝯñs ꝛ eodē mō ꝓbeꝛ: 2a
ps ꝯclōnis ꝛ alia ps pr qꝛ ꝯa oppom
.s. plꝛes sūt sor. ḡ plꝛes hoies sunt h̄ mā
ꝛ h̄ forma tꝫ ꝯña a ꝯuertibili ad ꝯuer
tibile ꝛ ꝯñs ē fm: ḡ ꝛ añs ēt alia ps eo
dē mō pr: qm̄ nō sūt plꝛes hoies q̄ruꝫ
quilibet sit hec materia ꝛ hec forma
etiā vltia pꝫ qm̄ tātū vnº hō ē hec mā
ꝛ hec forma: vt patet exponendo.

Tertia ra arguēdo a sēsu diuiº ad sēsū ꝯpm mediāte li 3a rega
pōt ꝛc. affirmatiue aut eꝯtra negc cū
tminis p se aut p accñs repugnātibº
nō vꝫ ꝯña hec ra pr duplr: pº p dr̄ias
supiº assignatas. 2º iductiue: vñ nō se
qꝛ albū pōt eē nigrū ḡ poꝫe ē albū eē
nigx̄: vñ voco tminos p se repugre.
oppositos ꝯtrarie: vt albū ꝛ nim. cō

tradictorie: vt hõ: z ñ hõ puaᶜ vt cecũ z vidẽs: relatiue vt dñs z fuᵒ: ẽt gñaliter illos t̃mios appello p accñs repugñre: q nõ opponuñt ꝓpe aliq̃ istoꝝ modoꝝ tñ nõ pñt de eodẽ affirmatiẽ v̄ificari: vt. a. locᵒ z. b. locᵒ z eẽ adeq̃te i. a. z eẽ adeq̃te i. b. istãti: vñ ẽt ñ seq̃t i t̃minis ꝯtradictorie oppõit: vz: non currẽs põt eẽ currẽs: ĝ põt eẽ ꝙ non currẽs sit currẽs: silr̃ i puatie oppõit nõ seq̃t iiustᵒ põt eẽ iustᵒ: ĝ põt eẽ ꝙ i iustᵒ sit iustᵒ eodẽ mõi relatiue oppositis nõ seq̃t dñs sort põt eẽ fuᵒ sort: ĝ poss̃e ẽ ꝙ dñs sortis sit fuᵒ sort: silr̃ i t̃minis p accñs repugnãtibᵒ ñ seq̃t i vtroq; istoꝝ locoꝝ tu potes eẽ i. a. istãti ĝ poss̃e ẽ te eẽ i vtroq; istoꝝ locoꝝ i. a. istãti z loquor de locis adeq̃tis nec ẽt seq̃t vtrũq; istoꝝ duoꝝ cõtradictorioꝝ pt esse veꝝ i. a. istãti: ĝ poss̃e ẽ vtrũq; istoꝝ duoꝝ ꝯtradictorioꝝ eẽ veꝝ i. a. istãti d̃mõstrat duobus ꝯtradictorijs ꝯtigẽtibᵒ nã i q̃libet illaꝝ ꝯtrariaꝝ añs ẽ veꝝ z poss̃e z ꝯñs fᵐ z iposs̃e nec ẽt ex̄tra negatᵉ vz q: arguẽdo i hmõi exẽplis a ꝯtradictorio ꝯñt ad ꝯtradictoriũ añt ñ vz ꝯña: z tũc arguit̃ ex̄tra negatiue.

4ª regª **Quarta** rª argᵒ a sẽsu ꝯpᵒ ad sẽsũ diuisũ affirmatiue cũ relatiuo iplicãte aut ex̄tra negatiue ꝯña nõ valet: hec rª ꝑʳ duplr̃. p̄ᵒ ex d̄ria supiᵒ assignata. 2ᵒ iductiue vñ nõ seq̃t poss̃e ẽ antixp̄m eẽ hoiem q ẽ ĝ ãtixp̄s põt eẽ hõ q ẽ añs eni est veꝝ z ꝯñs falsũ: q: i ꝯñte relatiuũ iplicãs supponit determinate z lz resoluere ip̄z i z: et ille. a. illud z facere copulatiuã z erit sensus: ꝙ ãtixp̄s pt esse hõ z ille ẽ z ista copulatiua ẽ falª p 2ª pte vt pz: ẽt nõ seq̃t poss̃e ẽ te esse hoiez q disputat: ĝ tu potes eẽ hõ q disputat põito ꝙ solũ sor. disputet nc̃ z crastia die disputabis tu: z ñ aliᵒ t̃c añs ẽ veꝝ z poss̃e: vt pz ip̄z offiãdo: z ꝯñs ẽ fᵐ q: ex ipo seq̃t ꝙ tu potes eẽ sor. ꝙ ẽ iposs̃e: ẽt ex̄ª negᵉ ñ vz: vt pz argᵒ a ꝯtradictorio ꝯñt z ad ꝯtradictoriũ añt tñ q̃ñq; vz grã mãe vñ bñ seq̃t poss̃e est istũ solẽ esse solez q est: ĝ iste sol põt esse sol qui est zc̃.

Quīta rª gñal̃ ad oẽs terios p̄mi mõi ẽ ꝙ argᵒ a sẽsu ꝯpᵒ ad sẽsũ diᵐ. aut ex̄ª i t̃mis cõibᵒ ñ vz ꝯª de forma ꝑʳ rª duplr̃: p̄ᵒ q: i sẽsu ꝯpᵒ oẽs t̃mini cões ꝯfũdũt̃ a t̃ᵒ modali: sz i sẽsu diᵒ nõ. ꝑʳ 2ᵒ iductiẽ q: ñ seq̃t necesse ẽ hoiez eẽ aial: ĝ hominẽ necesse ẽ eẽ aial cũ añs sit verũ vt pz ip̄z officiãdo: z ꝯñs falsũ: ẽt nõ seq̃t a sẽsu diᵒ ad sẽsũ ꝯpoᵐ: v̄bi grã. aliquẽ hoiez cõtigẽs ẽ eẽ aial: ĝ ꝯtingẽs ẽ aliquẽ hoiez eẽ aial: nã añs est veꝝ z ꝯñs falᵐ: vt pz. Ex oibᵒ his regulis seq̃t h̃ correᵐ vz ꝙ argᵒ a sẽsu ꝯpᵒ ad diᵐ: aut ex̄ª itermis singlr̃ibus dũmõ ñ arguat̃ i aliq̃ p̄dctãꝝ reglãꝝ ꝯña vz ꝑʳ q: tũc sẽsus ꝯpositᵒ z diuisus ꝯuertũt̃ ꝑʳ ẽt iductiẽ q: bñ seq̃t tu potes eẽ papa: ĝ põt esse ꝙ tu sis papa: z ex̄ª tu potes currẽ: ĝ poss̃e ẽ te currẽ z ex̄ª. cõtigẽs ẽ sortẽ eẽ hominẽ: ĝ sortẽ ꝯtigẽs ẽ eẽ hoiez z ecõtra: z sic de singulis.

Cõtra p̄dicta argʳ: z p̄ᵒ ꝓbo ꝙ nõ oẽs illi sex t̃mini supius noĩati faciũt sẽsũ ꝯpᵐ: nã li veꝝ z li fᵐ nõ faciũt sẽsũ ꝯpᵐ ꝙ ꝑʳ q̃m ꝓᵒ de li veꝝ z li fᵐ ꝯuertit̃: cũ sua d̃ ieẽ: ĝ talis ꝓᵒ de li veꝝ z li fᵐ nõ ẽ in sẽsu ꝯpᵒ ꝑʳ ꝯña ꝗa ois ꝓᵒ de sẽsu ꝯpᵒ dz eẽ diuersa a sua d̃ ieẽ z h̃ maxie i terminis cõibᵒ ꝑʳ mõ añs: nã ois ꝓᵒ de ieẽ ĩfert vnã sibi corñdẽtez de li verũ: vt h: ipost p̄metis: nã ibi d: ꝙ ois ꝓᵒ ĩfert suũ dc̃m fore veꝝ vñ bñ seq̃t tu curr: ĝ veꝝ ẽ te currẽ: z ex̄ª: z eodẽ mõ ẽ dicẽdũ d̃ li fᵐ: nã bñ seq̃t falsũ ẽ te currẽ: ĝ tu ñ curris: z ex̄ª. ideo isti t̃mini nihil faciũt i ꝓpõne ex q̃ ñ diuersificãt sẽsũ ꝓpõnis z p ꝯñs ñ faciũt sẽsũ ꝯpᵐ; i oppᵐ vr eẽ ĩtẽtio IIDẽ

Contra p̄dicta arguit̃

5ª regª

tisberi i isto suo tractatu q pōit p exē plo tales tmios facē sēsū ɔpm τ diu.
Arʳ 2° 2° argʳ. q li poſſe τ li necesse τ li cōtigēs nō faciūt sēsū ɔpm i pᵒ mō qm̄ tmini modales: iō dicūt modales q2 ppōnē i q̄ ponūt i sēsu ɔpᵒ modificāt s3 pdicti tmini ñ sūt hmōi: g ñ faciūt sēsū ɔpm t3 ɔña cū maiori τ minor pʳ: nā dicēdo poſſe ē sortē currē li poſſe ē ps huiᵒ ppōnis τ li sortē currē ē alia ps eiusdē: τ solū li sortē currē modificat a li poſſe: vt p3 officiāᵒ g nō tota illa pᵒ i sēsu ɔpᵒ i q̄ ponit li poſſe fuit modificata: s3 sola ps eiᵒ τ p ɔñs d3 appellari pᵒ d pte modificata: τ ñ modal.
Arʳ 3° 3° arʳ sic li ipoſſe ñ ē tminᵒ modalis: g ñ fac sēsū ɔpm i pᵒ mō t3 ɔª τ añs pʳ: nā dicēdo hoiē3 eē asinū ē ipoſſe li ipoſſe ñ modificat q pbo: nā illd q dstruit aliqd ñ dr modificare illd cuiᵒ rō ē q2 modᵒ pōit rē sbeē tali: s3 li ipoſſe destruit rē sbeē tali qm̄ dstruit tale signifim .s. hoiē3 eē asinū eo q2 iportat h signifim nō esse tale: g τc.
Arʳ 4° 4° argʳ: q li poſſe qñ totalit sbseqt nō faciat sēsū ɔpom qm̄ dicēdo sortē currē scio eē poſſe li poſſe i ista ppōne finalr subseqt τ tñ ñ ē in sēsu cōpᵒ s3 i sēsu diuiᵒ g τc. silr dicendo hoiē3 poſſe ē eē poſſe talis ppō ē i sēsu diuiso: l3 modᵒ totalr seqt.
Arʳ 5° 5° arʳ ɔtra pamream: nā ista ɔña ē bona: tu potes ptrāsiuisse hoc spatiū: g poſſe ē te ptrāsiuisse h spatiū: τ eɔª: negaᵉ ēt v3 ɔña: τ tñ arʳ p ream: g reª pª ē falsa t3 ɔña τ añs pʳ: qm̄ oppōita ɔñtiū repugnāt añcedētibᵒ.
Arʳ 6° 6° arʳ ɔtra scdā3 regulā: nā h ɔña ē bōa poſſe ē te ptrāsire quālib3 ptē. b. spatij: g tu potes ptrāsir quālib3 ptē. b. spatij τ eɔª negᵉ τ tñ arʳ p ream: g reª falª t3 ɔña τ añs pʳ qm̄ illiᵒ pᵉ ɔñe añs ē ipoſſe p3 viā hēti. τ ex ipoſſi seqt qdlib3 g τc. τ in scda ɔña ɔns ē necessariū τ necessariū seʳ ad q̄dlib3 g τc.
Arʳ 7° 7° arʳ ɔtra 3am ream sic: nā iste ɔñe sūt bone .s. albu3 poſſe ē fore nigꝝ: g poſſe ē albū fore nigꝝ: τ eɔtra silr genitū pōt eē gñabile: g poſſe ē gēitū eē gñabile τ eɔª negᵉ τ tñ arʳ p reglā3: g regla falsa: t3 ɔña τ añs pʳ: qm̄ i dcis ɔñtijs oppm ɔñtis repugñāt añti g τc.
8° arʳ ɔtra q̄rtā reglā3 sic: nā iste ɔñe sūt bōe poſſe ē sortē eē hoiē3 q disputabit: g sor. pt eē hō q disputabit: possibile ē Ada3 eē hoiē3 q fuit papa: g Adā poſſe ē eē hoiē3 q fuit papa: τ tñ arʳ p reglā3: g regla falsa: t3 ɔña τ añs p3 de se. Arʳ 8°
9° arʳ ɔtra qntā reglā3: nā oēs iste ɔñe sūt bone possibiliter hō currit: g hō possibilr currit: cōtigēter hō sedet: g hō ɔtigēt sedet: ipossibilr hō ē asinᵒ: ergo hō ipossibiliter ē asinᵒ: falsū est hoiē3 eē asinū: ergo hoiē3 falsū ē eē asinū: τ tñ i oibᵒ istis arʳ p reglā3: ergo regla falsa: t3 ɔña τ añs p3 ex cōisnia logicoꝝ dicentiū q tales tmini modales siue noialr siue aduerbialiter sūmātur faciūt sēsu3 cōpositū τc. Arʳ 9°
10° arguit ɔtra corelariū qd ponit p regla a Paulo pgulēsi τ ēt ab alio doctore. Nā iste ɔñe nō valēt hoiē3 ipoſſe ē ridere: ergo ipoſſe ē hoiē3 ridere: possibile ē chymera3 non esse: ergo chymera potest nō esse: possibile est q creans nō sit deᵒ: ergo creās potest non esse deus: possibile ē deū contingenter mouere celu3: ergo ds ɔtigēt pōt mouē celū: ds necessario pōt creare: g poſſe ē q deᵒ necessario creet: nā i oibᵒ istis ɔñtijs casu possibili pōito añs erit veꝝ τ ɔñs falm q pʳ: τ p pria ɔña pono istū casū: q sit aliqs hō natᵒ absq3 labijs: τ nō possit nec poterit illa hr̄e: s3 sint multi alij hoiēs habētes labia: tūc p3 i isto cāu q antecedēs pᵉ ɔseqñtie ē veꝝ: vt p3 ip3 resoluēdo τ ɔñs fm: vt p3 ip3 officiādo. 2ᵉ ɔñtie absq3 cāu añs ē verū vt p3 ipm officiādo τ ɔñs falm cū sit ppō affirmatiua cuiᵒ sbiectū p nullo sppōit: ɔtie ɔñe añs ē poſſe: vt p3 ip3 Arʳ 10°

officiãdo & oñs ipo?e: q2 sig^t q illõ q ẽ vl' põt eẽ creãs põt non eẽ deus q est impo?e q2 ex eo seqr ipo?e: naz seqr id qd ẽ vel põt eẽ creãs: põt nõ eẽ de?: sed o ẽ qd ẽ vel põt eẽ creãs est de?: g de? põt nõ eẽ de? q ẽ ipossibile.

4a oña. ¶ Quarte oñe añs ẽ ve?: vt pz ipm officiãdo & oñs falsũ: q2 sig^t q põt eẽ q de? nõ possit mouere celũ: imo ẽ dicẽdũ q de? necessario põt mouere celũ: & necessario põt creare licet nõ possit hoc nec illud necessario facẽ. Sicut dicim? q hõ necessario põt ridere: licz nõ possit necessario ridere. ¶ Et eodem mõ d2 de qnta q añs ẽ verum & consequens falsum: & tamẽ i omnib? istis arguit p regulã g &c.

Rn. pmum. Ad hec argumẽta rñdet: & ad pmũ d2 q li ve?: & li falsũ pprie nõ faciũt sẽsũ op^m & hec videt eẽ itẽtio phi i 2o piermeniarũ vbi determinãdo de oppositiõe modaliũ nullã fecit mẽtionẽ de li veruz & li falsũ: & hoc ẽ sig^m q pdicti termini nõ faciũt sẽsuz op^m neqz diuisũ et

obiectõ si otra hoc obiceret. ¶ Nã eis ope tit diffinitio termino? modaliũ faciẽtiũ sẽsuz opo^m & diuisũ: g &c. tz cõsequẽtia & añs pbat: nã tales termini sũt determinatiui alicui? dicti: & onotatiui &c.

Rn. ¶ Ad hoc rñdet negando añs & ad pbationẽ dicẽdũ ẽ q illa descriptio d2 sic limitari q vltra pdicta talis termin? ponat differẽtiã inter ppõnẽ de sẽsu cõp? & diuĩ de iesse q nõ faciũt pdicti duo termini: & iõ descriptio termini modalis opleta ẽ ista.

Termi? moda. ¶ Termin? modalis ẽ terminus determinatiu? dicti ppõnis & cõnotatiu? alicui? passiõis eiusdẽ nõ faciẽs tale dictũ appellare formã & ponẽs drĩam iter modalez de sensu opo? & diuĩ de ieẽ.

obiectõ Et si otra hoc obiceret p bãdo q li falsũ vltra cõnotãt ponat differẽtiã iter modalẽ de sẽsu op? et diuĩ de ieẽ: nã iste due ppões differũt aliqs hõ nõ ẽ doctor: & falsũ ẽ aliquẽ hoiez eẽ doctorez: nã p^a ẽ va: vt pz resoluẽdo: & 2a ẽ falsa: vt pz ipsam officiabiliter pbãdo.

Rn. ¶ Ad hoc rñdet negãdo añs & ad pbatiões d2 q illa ñ ẽ sua de ieẽ: sz sua d ieẽ d2 eẽ talis: null? hõ ẽ doctor q ẽ falsa: sicut et sua modalis & hoc ẽ q2 li falsũ icludit negationẽ & determinat totũ dictũ: iõ d2 sibi assignari vna de iesse p oppositas qlitates .i. otradictoria ppositiõi idicatiue corespõdẽti illi dicto.

Ad 2m. ¶ Ad 2m rñdet: q aliq ẽ ppositõ de simplici iherẽtia: & est illa in qua denotat pdicatũ iherere sbo simplr: vt i ista hõ ẽ aial: alia vero est modificata & est illa i q denotat pdicatum modalr iesse sbo: vt est in ista hõ necessario est aial. Alia vo ẽ: q ẽ partiz modalis & partim de inesse: & est illa in qua modus modificat partẽ ppositiõis tãtũ .s. dictũ alicui? ppõnis: vt in ista. Sortẽ currere ẽ po?e & talis ppõ ppe non d2 appellari modalis simplr sed modalis scdm qd .i. scdm partem quoniam in tali propositiõe solũmõ dictũ modificat & nõ tota ppositio in qua ponit dictũ. Ex q sequit q magis ista d2 dici modalis.

corel^m. Necessario ds ẽ qz ista necesse ẽ deũ esse ex q in pma modificat tota ppõ & i 2a vna ps solũ formalr ergo ad argumẽtũ rñdẽdo negat añs q2 termini modales nõ dicũtur modales quia modificet totam propositionez i q ponũtur: sz sufficit q possint modificare totum dictum alicui? ppõis.

otra h arguit ¶ Sed otra hoc aliqs posset arguere nã li necessario possibilr & otigẽter & aduerbia alio? tmino? modaliũ nõ videt facere ppõnẽ modalez: g falsũ ẽ q ista ppõ necessario de? est sit simplr modalis tz oña & añs pbat qñ si tales tmini facẽt ppõnẽ modalẽ: hoc max^e eẽ i p? mõ: vt igt Paul? pgulẽsis sz hoc ẽ f^m g &c. tenet oña

cū pᵃ pte ātecedētis ⁊ scda pbaṫ qm̄ tales termini aduerbialiter sumpti nō pn̄t determinare dictū alicuiꝰ ppōnis nec cōnotāt aliquā passionez ppōnis: ḡ nō faciūt ppōnē modalez in primo mō. Rn̄det ad hoc qdaz doctor ꝙ li necessario faċ sēsum cōpositū qr cōuertiṫ cū li necesse: nam oio idē ē dicere necessario hō ē aial ⁊ necesse ē hoiez eē aial: li aūt possibiliter nō facit sēsum cōpositū eo ꝙ nō ɔuertiṫ cū li poſe. Ego āt puto fūdamētū eiꝰ esse friuolū qm̄ aduerbia istoꝝ terminoꝝ nō dicūṫ facere sēsum cōpositū: qr ɔuertāṫ cū se ipis noialiṫ sumptis sȝ qr ponūt differētiā iter modales ⁊ suas de iesse ⁊ pp hoc li necessario ⁊ li cōtingēṫ faciunt ppōnes modales: li possibiliter ⁊ li vere ⁊ li false nō: qr n̄ ponūt talē differētiā imo dicimꝰ ꝙ pp̄e loquēdo li possibiliter nihil facit i ppōne: nec ppue talis ppō ē exponēda: qm̄ sua expositio ē nugatoria: nā dicendo possibiliter tu es ⁊ exponēdo sic tu es ⁊ pōt esse ꝙ tu sis secūda exponens est superflua ⁊ nihil pōit vltra primam nisi vellemus dicere ꝙ li possibiliter conuertatur cum li contingenter quemadmodum dicit philosophus in secundo periermeniarum in capitulo de oppositione modalium vbi accipit possibile pro contingens ⁊ tunc possibiliter sic sūptum bene faceret sensum compositum quemadmodum li contingenter: nam li contingenter ponit differentiam inter modalem ⁊ suam de inesse: nam iste due propositiones multum differunt contingenter homo est animal: ⁊ homo est aial: nam pria ē falsa ⁊ scda ē v̄a: vt patȝ. Jō ad argumētuȝ aliṫ respōdeṫ: negando an̄s ⁊ ad probationem diͣ ꝙ tales termini proprie faciūt sēsū ɔpᵐ in secundo modo cuȝ habeant vim cōfūdendi ⁊c. ipropie āt faciūt sensum ɔpositū in pᵒ: ⁊ cū diͣ ꝙ nō pn̄t modificare dictū ppōnis rn̄deṫ: ꝙ ppie loquēdo veꝝ ē: sed improprie pn̄t modificare: qa licet ipi termini aduerbialr̄ sūpti nō modificēt: sufficit tn̄ ꝙ ipi noialiṫ sumpti modificēt: sicut solemus dicere ꝙ rōnalitas q̄ ē differētia p̄dicaṫ in quale: qa suum cōcretū p̄dicaṫ i quale simil̄r ⁊ albedo cū sit accidēs p̄dicaṫ i q̄le qa suū ɔcretū p̄dicaṫ in quale ⁊ ex his ifertur talis ɔclusio tāq̄ȝ v̄a. Nō possibiliṫ tu nō es: tn̄ ɔtigēs ē te nō eē: licet ɔtingenter tu sis: posito pᵒ ꝙ tu sis in mūdo tūc pȝ pma ps qm̄ ɔtradictoriū eius ē falsuȝ: ex quo ponit te nō eē: ⁊ 2ᵃ pȝ p suas officiātes: ⁊ 3ᵃ p suas exponētes. Ad 3ᵐ rn̄detur negādo an̄s ⁊ ad pbatiōeȝ: iteꝝ negatur an̄s ⁊ ad pbationē diͣ ꝙ aliqd pōt dici destructiuū alterius duobus modis. Uno mō realiter qr ē corruptiuū sui ɔtrarij sicut dicimꝰ: ꝙ caliditas ē destructiua frigiditatis: ⁊ tale destructiuū nō modificat nec facit ppōnē modalē. Alio mō aliqd diͣ destructiuū qr ē negatiuū vl̄ includēs negatiōem iuxta sn̄iam beati Augustini in sua logica dicētis: ꝙ negatio ē tāte malignitatis ꝙ qcq̄d iuenit destruit ⁊ oppoᵐ iducit: ⁊ taleſ destructiuum pōt multū bn̄ modificare ppositionē quēadmodū ē li ipoſe ex quo icludit negationē. Ad 4ᵐ rn̄deṫ negādo an̄s ⁊ ad pbatiōem diͣ: ꝙ regula debȝ sic itelligi ꝙ termini modales qn̄ totaliter p̄cedūt aut finaliter subsequūtur faciūt sēsum cōpositū dūmodo determinēt totū dictū ppōnis: mō li poſe i dictis ppositionibꝰ licet finaliter subsequaṫ non tn̄ determinat totū dictū: eo ꝙ ē pars ipius dicti ex quo regiṫ ab illo v̄bo

Rn. aliorū

Opio ppria

aliṫ Rᵐ

Cōclo.

Ad 3ᵐ.

Malignitas nega. sȝ Augu.

Ad 4ᵐ.

Ad 5m. infinitiui modi eē. ¶ Ad 5m rñdetur cōcedēdo totū argm nec hoc ē cōtra pmā regulā: qm̄ pa regula ē itelligēda ꝙ arguat̄ cū dicto p̄ntis tpis ǭliter nō ē ipropoſito. ¶ Ad 6m rñdet̄
Ad 6m. ꝙ illa ꝯñtia ē bona de mã eo ꝙ añs ei9 ē ipoi̇e ꝛ regula itelligit̄ ꝙ ſic arguēdo ꝯñtia non valet de forma.
Ad 7m. ¶ Ad 7m rñdet̄ cōcedendo p̄dictas ꝯñtias nec hoc ē ꝯtra regulā: qꝛ regula itelligit̄ ꝙ arguat̄ cū dicto p̄ñtis tpis abſq3 ampliatiōe ꝙ nō ē i ꝓpoſito. ¶ Ad 8m rñdet̄ negādo añs
Ad 8m. ꝛ ad ꝓbationē nego itez añs qm̄ in pa ꝯña cāu poi̇ poſito añs erit vez ꝛ ꝯñs falſū: qm̄ poſito ꝙ ſortes nūq3 erit: ſed bn̄ poterit eē ꝛ diſputare tūc talis ꝓpō i iſto cāu ē v a. ſ. poi̇e ē ſortē eē hoīez q diſputabit: vt p3 officiādo ꝛ ꝯñs ē falſū: vt p3 reſoluēdo relatiuū in ꝛ: et ille. a. d. ꝛ ſuū añs. Sil̄r añs ſcd̄e ꝯñtie ē vez: vt p3 officiādo ꝛ ꝯñs falſū qꝛ pōit Adā fuiſſe papa3 vt p3 p reſolutionem relatiui. ¶ Ad
Ad 9m. 9m rñdet̄ ꝯcedendo p̄dictas ꝯñtias eo ꝙ aliqua illoz nec ſunt in ſenſu compoſito nec in ſenſu diuiſo: qꝛ dictum fuit ſuperius ꝙ li poſſibiliter ꝛ li falſum ꝛ li verū nō faciūt ſenſu3 compoſitum cuius ratio fuit ſuperi9 aſſignata. Et qꝛ dictum fuit ꝙ li contingenter facit ſenſum compoſitum ideo ad illā ꝯſequētiā factā in argto de li ꝯtingēter dico ꝙ illa ē bona de mã ꝛ nō de forma: ꝛ hoc nō ē ꝯtra regulā. ¶ Ad 10m rñdet̄ ꝯcedēdo totū
Ad 10m ꝛ dico ꝙ argm ꝯcludit niſi eoz rega ſic limitet̄ ꝙ arguat̄ i t̄minis ſimplicib9. i. ſingl̄arib9 cū dctō affirmatiuo quēadmodū nō ē i dictis ꝯſequētijs.

¶ Secundus modus.

¶ Arguēdo a ſēſu ꝯpoſito ad ſēſū diuiſū mediāte termino hn̄te vi3 ꝯfūdēdi fallit argumentum ꝛc.

Ista est ſecūda ps principalis iſtius tractatus i qua declarat̄ qualiter fiat ſenſus ꝯpoſit9 ꝛ diuiſus in ſecūdo mō: ꝛ continet tres ꝑticulas: nam in pma declarat̄ qualit̄ fiat ſenſus ꝯpoſit9 ꝛ diuiſus: in 2o mō ac ēt ponit̄ differētia inter ipos: in 2a ponūtur regule generales: in tertia vo ꝯtra p̄dicta arguit̄. ¶ Circa pmā ꝑticulā di ꝙ ſenſus cōpoſitus ꝛ diuiſus cauſat̄ mediātib9 terminis potētib9 cōfundere cōfuſe tātū vel diſtributiue mobil̄r vl̄ imobil̄r dūmodo tales termini nō ꝯnotēt paſſionē ꝓpōnis nec faciāt appellare forma3: vt ſunt iſti termini. ¶ Incipit: dſinit: careo: indigeo cū gerūdio: ſemp: imediate: ab eterno: ꝛ his ſimilia: pro cui9 notitia ē intelligēdū: ꝙ ſenſus ꝯpoſitus fit qn̄ termin9 cōis ꝯfūdit̄ in tali propoſitiōe ꝯfuſe tātū mobil̄r vel imobiliter vel diſtributiue imobil̄r. Sēſus vero diuiſus fit cū talis termin9 in tali ꝓpōne nō cōfundit̄ aut diſtribuit̄ mobil̄r reſpectu tn̄ eiuſdē ſincathegorematis vel equalētis quātum ad determinatiōem alteri9 extremi. pm nom Sēſ9 cōpoſi. deſcriptio i 2o mō. Sēſ9 di. dſcrip9. i 2o mō.
¶ Exēplū pmi: oīs hō ē aīal que eſt in ſenſu ꝯpo9 rōne p̄dicati ꝛ iſta animal ē oīs hō ē ſua de ſenſu diuiſo.
¶ Exemplū ſecūdi: tātū hō ē aīal ǭ ē in ſenſu ꝯpo9 hec vero hō ē tātū animal nō ē ſua de ſenſu diuiſo: lic3 i ea ponat̄ idē ſincathegorema cuius rō ē: qꝛ li tātū in iſta ſcd̄a nō diſtribuit li aīal quēadmodū faciebat in pa: ideo nō ſufficit ponere idē ſincathegorema: ſed op3 ponere vnū equiualens ꝙ exerceat eādē vim ꝛ iō ſua de ſenſu diuiſo erit iſta: hō eſt oē animal.

¶Exēplū ƚtij: nā ista ē in sensu ꝯpo/sito: Necessario oīs hō est aīal. ꝛ ista ē in sensu diuiso: oīs hō necessario ē aīal: ēt ista icipit oē ens eē: est in sensu ꝯpoº: ꝛ ista oē ens icipit eē: nō obstāte ꝙ i vtraqꝫ oēs termini ꝯfūdaꝛ sed qꝛ in ꝑma li hō distribuiꝛ imobiliter ꝛ i scda mobilr: silr li ens: ideo vna ē de sensu ꝯposito ꝛ alia de sensu diuiso. ¶Et notāter dixi a ꝑncipio dūmō tales termini nō sint connotatiui ꝛc̄. vt ꝑ hoc differat secūdus modus a ꝑmo: dixi etiā nō faciētibꝰ appellare formā: vt ꝑ hoc differat a septimo. Et siqs diceret ꝙ iste particule sūt supflue: qꝛ nō ē icōueniēs ꝙ eadē ꝑpō sit in ꝑº modo ꝛ i scdo diuersimode: ēt sit in scdo ꝛ in septimo diuersimode: vt vbi grā: hec ꝑpō necesse ē hoīem eē aīal ē i ꝑmo modo: qꝛ dictū determinaꝛ a termino modali: ꝛ ē in scdo mō qꝛ li hō cōfundiꝛ cōfuse tātū: ꝛ in sēsu diuiso stabit determinate. Similr ista: ego scio aliquā ꝑpōnē eē verā ē in sensu cōpoᵗᵒ in septimo mō rōne appellatiōis forme illiꝰ dicti: ꝛ ē etiā in sensu ꝯposito i scdo mō rōne cōfusiōis illius termini aliquā ꝑpōnē: qui terminꝰ i sua de sensu diuiso stabit determinate iō nō opꝫ separare scdm modū a ꝑmo ꝛ a septimo. ¶Ad hoc rn̄deꝛ ꝙ licet hec opinio sic arguēs sit ꝓbabilis tn̄ magis cōsonū videꝛ veritati ſm mētē Hētisberi ipm separari q̄ȝ nō: qm̄ Hētisber in exēplificādo nō feē mētionē de aliqua ꝑpōne existēte in ꝑº aut i septio modo: sed solū de terminis nō ꝯnotatiuis ꝛc̄. nec ꝯcernētibus actū mētis ꝛc̄. ¶Etiā si scds modus nō separeꝛ ab illis: tūc Hētisber errasset in isto suo tractatu: qm̄ scds modus eēt cōior ꝛ subalternās ꝑmū ꝛ septimū: sed cōiora sūt ꝑmittēda in doctrina teste Arist. ꝛ Comētatore i ꝑrimo phisicoꝝ textu comēti .57. et ēt 3º. phisicoꝝ textu comēti secūdi: g̃ Hētisber debuisset tractatū suū incipere a secūdo modo: ꝛ nō fecit: g̃ errasset. ¶Et si ꝯtra h̄ argueret sic li necessario ꝛ li ꝯtigēter faciunt sensū ꝯpositū in ꝑmo modo vt cōiter diꝛ et etiā faciūt sensū ꝯpoᵐ in scdo mō ex quo h̄nt vim ꝯfundendi g̃ eadē ꝑpō de li necessario erit i ꝑmo modo ꝛ i scdo. ¶Rūdetur ad hoc: ꝙ talia aduerbia ꝓprie faciūt sensuꝫ ꝯpoᵐ in scdo mō ꝛ nō in ꝑmo: ex quo nō ꝓpe ꝯnotāt passionē alicuiꝰ ꝓpositionis ꝛ ad dictū cōe diꝛ: ꝙ talia aduerbia faciūt sensū ꝯpoᵐ in ꝑmo mō iꝓꝑe sicut iꝓprie dicūtur cōnotare ꝛ sic pꝫ solutio. ¶Intelligēdū scdo ꝙ duplex ē differētia iter sensū ꝯpᵐ ꝛ diuisū in isto scdo mō. ¶Prima ē qm̄ ꝓpositio de sēsu diuiso ad hoc ꝙ sit vera reqrit uerificationē in suppositis termini cōis cū descēsu copulatiuo vel disiūctiuo. ¶Propō vō de sēsu ꝯpoº nō: qꝛ vterqꝫ descēsus sibi repugnat. ¶Exēplū ꝑmi: q̄libet ens icipit eē: sub tali subiecto licet descendere copulatiue: vt pꝫ: sed in ista icipit quolibet ens eē: sub eiꝰ subiecto nullo mō licet descendere. ¶Exemplū scdi: nā i ista aliqd ens icipit eē: ad hoc ꝙ sit vera reqriꝛ ꝙ sub eius subiecto liceat descēdere disiūctiue sed in sua de sensu ꝯpoº sub eiꝰ subiecto nullo mō licet descēdē. ¶Secūda differētia ē: qm̄ ꝑpō de sēsu cōposito vt plurimū ꝓbāda est rōe termini ꝯfundētis: sed sua de sensu diuiso nō: vbi grā: in ista ꝑpōne semꝑ fuit aliqs hō: ꝑdicta ꝑpō ē ꝓbāda rōne de li semꝑ q ē terminus ꝯfusiuus sed sua de sensu diuiso non est ꝓbanda sic: vt pꝫ ex logica.

His visis poniꝛ vna regula generalis. s. q̄ ē ista. ¶Argº a

Margin notes: Rn. — ꝑº phi. text. co. 57. ꝛ 3º. phi. tex. co. 2. — obiectio — Rn. — 2ᵐ noᵐ — duplex dr̄a in h̄ mō iter sen. cō. ꝛ di. — ꝑª dr̄a. — 2ª dr̄a. — rª gn̄aꝛ.

sensu ꝯposito ad sensum diuisuȝ aut ecōtra in isto scdo modo nō valet cō sequētia: ꝓbatur regula dupliciter. ¶ Primo rōne differētie supiꝰ assignate. ¶ Scdo vero exēplariter sic: ¶ Tu icipis ptrāsire aliquā ptē.a.spatij ergo aliquā ptē.a.spatij icipis per trāsire: ista ꝯntia nō valet nā cāu possibili pōito an̄s erit veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū: vnde ponamus ꝙ.a.spatiū sit vnum spatiū pedale qd ptrāsibit a te in hora futura adequate cuius instās pn̄s sit ꝓmū instans in quo icipias ptrāsire ꝑ remotionē de pn̄ti: tunc pȝ in isto casu ꝙ an̄s ē veꝝ: qꝛ nūc nō per trāsis aliquā ptē.a.spatij: ⁊ imediate post hoc istās qd ē pn̄s ptrāsibis aliquā p.a.spatij: ergo ⁊c. tȝ ꝯntia cum maiori eo ꝙ i hoc istanti nō moueris sup.a.spatio ꝑ casuȝ: ⁊ minor pȝ ꝑ exponētes ꝺ li imediate: ⁊ ꝙ ꝯn̄s sit falsū ꝓbatur: qm̄ cū li aliquā ptē i ꝯn̄te supponat determinate ⁊ hēat verificari ꝑ vna: sit ergo illa.b. ⁊ arguitur ꝙ.b.nō icipis ptrāsire qa da opposi tū.s.b.icipis ptrāsire ista ē falsa: qꝛ 2ª eiꝰ exponēs ē falsa.s. ⁊ imediate post hoc ptrāsibis.b.qm̄ scda exponēs de li imediate ē falsa.s. ⁊ nullū erit istās post hoc qn iter illud ⁊ hoc ptransibis.b.vt pȝ intelligenti. Itē nō seqꝛ incipit oē ens eē: ḡ oē ens incipit eē Semꝑ fuit aliqs hō: ḡ aliqs hō fuit sēp: Desinit eē qdlibet ens: ḡ quolibet ens desinit eē. Incipit eē aliqua pars huiꝰ hoꝛe: ergo aliqua ps huiꝰ hoꝛe icipit eē nam in oibꝰ istis an̄s ē veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsū: vt pȝ itelligēti materiam: itē nō sequitur. Incipit aliqua ps huiꝰ spatij eē ptrāsita: ḡ aliq̄ pars huiꝰ spatij icit eē ptrāsita: pōito casu ꝙ.a.mobile icipiat moueri super.b. spatio ꝑ remotionē de pn̄ti: sicut non sequitur. Incipis videre aliquā ptē .a.magnitudinis: ergo aliquā ptē.a. magnitudinis icipis videre: posito eniȝ ꝙ.a.sit vna magnitudo tibi totaliter occulta ⁊ ꝙ icipiat tibi manifestari ꝑ partē ante ꝑtē in infinitū: ita ꝙ prius hec medietas q̄ȝ totū: ⁊ ꝓus medietas medietatis: ⁊ sic in ifinitū: tunc eni i isto casu an̄s ē veꝝ ⁊ ꝯn̄s falsuȝ: ēt nō sequitur. Incipit esse aliqd istās futuꝝ: ergo aliqd istās futurū icipit eē an̄s eniȝ ē veꝝ exponendo ꝑ remotiōeȝ de pn̄ti ⁊ ꝯn̄s falsuȝ qꝛ nullū erit istās futuꝝ qd erit imediate post hoc eo ꝙ nulla istātia sūt nec erūt imediata: etiā nō seqꝛ cū termino cōi distributo vnde nō valet. ¶ Tu icipis scire oēm ꝓpōnē: ḡ oēȝ ꝓpōnē icipis scire posito eni ꝙ nūc sint decē ꝓpōnes quaꝝ nouē sciuisti ⁊ scies: decimā vō nūc ꝓmo scias: et nō sint alie ꝓpōnes i mūdo tūc i isto casu an̄s ē veꝝ ⁊ ꝯseqn̄s falsum. Similiter cū isto vbo desinit: nō vȝ ꝯn̄a: vnde non seqtur. ¶ Tu desinis pertransire aliquā ptē.a.spatij ergo aliquā pteȝ.a.spatij.desinis ptrāsire: posito.n.ꝙ nūc scis in vltimo istāti hore p̄terite i qua adequate ptrāsiueris .a.spatiū ⁊ nūc desinas moueri ꝑ remotionē de p̄senti tūc pȝ ꝙ antecedēs ē veꝝ ⁊ ꝯseqn̄s falsū: nec seqtur Desinit eē aliqua pars ꝓpoꝛtiōalis huius hoꝛe: ergo aliqua pars ꝓpoꝛtionalis huiꝰ hoꝛe desinit eē: antecedens.n.est veꝝ exponendo antecedens ꝑ remotiōeȝ de p̄senti ⁊ ꝯseqn̄s est falm̄: vt pȝ dato ꝙ ꝑ li huiꝰ demōstretur hoꝛa p̄terita: diuisa i ptes ꝓpoꝛtiōales minoꝛibꝰ terminatis versus istans p̄sens: nec sequitur. Desinis videre aliquā ptē.a.ḡ aliquā pteȝ.a. desinis videre posito.n.ꝙ i ꝓncipio hoꝛe p̄terite videbas totū.a.sincathegoꝛematice: ⁊ ita hoꝛa fuerit diuisa i ptes ꝓpoꝛtionales ⁊ eodē mō ipsuȝ .a.minoꝛibꝰ terminatis ad istās pn̄s

ꝛ ꝙ in ꝑma parte ꝓportionali: ꝑma ps ꝓportiõalis.a. desinit videri a te ꝛ in scda secũda ꝛ sic i ifinitũ tũc pꝫ i isto casu ꝙ añs est veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ.

cõcl'oes seqntes ex supi⁹ dictis. Et ex his possumus elicere istas ꝯcl'ones: quaꝝ ꝑma ẽ ista: sortes desinit scire deceꝫ ꝓpões ꝛ plato quatuor ꝛ tñ sortes nõ desinit scire plures q̃ꝫ plato põito casu ꝙ sortes sciuerit cõtinue ante hoc instans deceꝫ ꝓpositiões ꝛ nũc ꝑ° vnã desinat scire ꝑ remotiõeꝫ de pñti tũc pꝫ ꝑ^a ps ꝯcl'onis. (ꝑ^a ꝯcl'o.) Similis casus ponatur de Platone.s. ꝙ ꝯtinue añ hoc sciebat q̃tuor ꝓpões ꝛ nõ ꝑmo vnã desinit scire ꝑ remotionẽ de pñti ꝛ tũc pꝫ scda pars cõclusiõis: tertia v̓o ꝓbaṯ: qm̃ sortes nũc scit plures ꝓpões q̃ꝫ plato: ꝛ imediate añ hoc sciebat plures q̃ꝫ plato: ꝛ etiaꝫ imediate post hoc sciet plures q̃ꝫ plato. g̊ non desinit scire plures ꝓpões q̃ꝫ plato tenet consequentia per vnam regulam generalem que talis est.

r^a gñal'. Quando res est talis ꝛ immediate ante hoc fuit talis ꝛ imediate post hoc erit talis illa non icipit nec desinit eẽ talis.

Nec valet hoc argumentũ: sortes desinit scire decẽ: ergo decẽ desinunt sciri a sorte: nam añs ẽ verũ i casu supeiori ꝛ ꝯñs ẽ falsũ ꝫm Hẽtisberũ i capit'o de icipit ꝛ desinit: nã qñ termin⁹ pluralis numeri regiṯ a pte añ a tali v̓bo icipit vel desinit reqrit verificationẽ ꝓ quolibet supposito de ꝑse ꝛ seorsuꝫ accepto: ꝛ iõ talis ꝓpõ .s. decẽ desinũt sciri a sorte significat ꝙ q̃libet illaꝝ desinit sciri a sorte ꝙ ẽ falsum in casu.

2ª ꝯcl'o. Scda ꝯclusio sortes desinit scire quãlibet ꝓpõnẽ quã ipse sciuit: ꝛ tñ nõ desinit scire aliquã ꝓpositionẽ quã ipse sciuit: imo tãtuꝫ vnã propositionẽ desinit scire probaṯ conclusio exponendo ꝑmã pteꝫ ꝛ secundaꝫ. in casu priori ꝑ remotionẽ de ꝑsenti: vt pꝫ intuẽti similiter et tertia pars pꝫ per suas exponentes ratione note exclusiue: ꝛ ad hãc regulam reduciṯ illõ ꝙ cõiter solet dici ꝙ a termino stãte ꝯfuse tãtum ad eundem stãtẽ determinate respectu eiusdẽ sincathegorematis vel equalẽtis ꝯñtia nõ valet: vt v̓bi grã: nõ sequiṯ ois hõ hẽt caput: g̊ caput hꝫ ois hõ ab eterno fuit aliqs hõ g̊ aliqs hõ ab eterno fuit: ꝛ sic de singulis.

Contra ꝑdicta argui^r: nã oẽs iste ꝯñtie dicũṯ eẽ bone vꝫ. incipit hõ eẽ aĩal: g̊ hõ incipit eẽ aĩal. incipit aliqs hõ eẽ: g̊ aliqs hõ icipit eẽ tãtũ aĩal ẽ hõ: g̊ aĩal ẽ tantuꝫ hõ: qꝛ nõ põt esse ita sicut significaṯ ꝑ añcedẽtia eaꝝ quin scit: ita sic̄ significaṯ ꝑ ꝯña: vt pꝫ ẽt ista alia ꝯña ẽ bona imediate añ istãs ꝙ ẽ pñs .a. fuit veꝝ g̊ .a. imediate añ istãs: ꝙ est pñs fuit veꝝ: posito ꝙ hora ꝑterita fuerit diuisas i ptes ꝓportionales minoribus terminatis versus finẽ: ꝛ ꝙ i q̃libet ptẽ pari .a. fuit veꝝ: ꝛ i q̃libet pte ipari .a. fuit falsũ tũc pꝫ i isto casu: ꝙ nõ põt eẽ ita sicut adequate significatur ꝑ añs qn sit ita sicut significaṯ per ꝯñs ergo ꝛc. itẽ ista alia ꝯña ẽ bona ego sum maior te vno pedali: ergo vno pedali ego sum maior te: tꝫ consequentia: qꝛ si sum maior te vno pedali videṯ ꝙ aliqs sit excessus determinatus per quem te excedã. Itẽ sequiṯ lapis indiget oculo ad videndum: ergo oculo indiget lapis ad videndum.

(Margin, right: ꝑ^a ꝯña. — 2ª ꝯña. — 3ª ꝯña. — 4ª ꝯña — 5ª ꝯña — 6ª ꝯña.)

Rn. Ad ꝑ^am ꝛ scdaꝫ

Ad hec omnia respõdeṯ ꝛ diciṯ ꝙ ꝯue ꝑme ꝯñtie

sũt bone de materia eo q antecedẽs in vtraq; ẽ ipoſſe nõ tñ ſunt formales nec de forma qñ casu poſſ poſito ad imaginationẽ añs i vtraq; erit verũ & ꝯñs falsum: vt posito q nũc nullus homo ſit in mundo: & hora futura ſit diuiſa i ptes proportionales ꝓportione dupla minoribus terminatis versus iſtãs pñs & q i qualibȝ pte proportionali deus producat vnum hominẽ tũc ſtãte iſto cãu vtriusq; cõsequentie añs ẽ verũ exponẽdo li incipit p remotionẽ de pñti & ꝯñs ẽ fm cũ nõ detur primus homo ꝓducendus ab eo i tali cãu. ¶ Ad tertiã consequẽtiã dico: q illa ẽ bona & formalis: nõ tñ ibi arguitur p regulã eo q ꝯſequẽs nõ est ſua de ſensu diuiſo cũ li tãtũ in ꝯſequẽte nõ diſtribuat illũ terminũ hõ quẽ diſtribuebat in antecedẽte: ideo ſua de ſensu diuiſo ẽ iſta aial ẽ ois hõ & arguẽdo ad iſtã: ꝯsequentia nõ valet: vt pȝ: & q pma cõsequẽtia fuerit bona & formalis probatur deducẽdo eã de primo ad vltimũ sic tãtũ aial ẽ hõ: g aial est homo: tenet ꝯſequẽtia ab expoſita ad vnaȝ ſuarũ exponẽtiũ: & vltra: aial ẽ homo ergo aial ẽ tãtũ homo: tȝ cõseqñtia a cõuertibili ad cõuertibile: p q sit talis regula gñalis: q ois ꝓpoſitio affirmatiua cui9 nota excluſiõis ꝓcedit ꝓdicatũ & ſit poſita post ſubiectũ conuertiẗ cũ ſeipa abſq; nota excluſiua regula pȝ diſcurrẽdo p oẽs & tũc de primo ad vltimũ bene ſeqẗ tãtũ aial
ad 4am ẽ hõ: ergo aial ẽ tantũ hõ. ¶ Ad q̃rtã conſeqñtiã dr: q illa ẽ bona, nec ibi arguiẗ cõtra regulã qñ talis ꝓpoſitio: nec ẽ in ſensu ꝯpoſito: nec in ſensu diuiſo cum ſit de terminis ſingularibus qui nullo modo poſſũt cõfundi: & ex ꝯſequẽti i talib9 terminis nõ ſit ſensus ꝯpoſit9. ¶ Ad quintã negatur: q illa ꝯſequẽtia ſit bona: & diciẗ q antecedẽs illi9 eſt verũ in cãu poſſi & cõſequẽs falſũ ex quo in ꝯſequẽte li vno pedali ſtat determiate: & quocũq; pedali ſignato p quẽ ego ſũ maior te potero ſignare aliud per queȝ ſum maior te qñ ſi tu ſignabis vnuȝ pedale ex pte ſuperiori ego ſignabo aliud ex pte iferiori &c. ¶ Ad vltimũ dr: q illa ꝯſequẽtia ẽ bona de materia & nõ de forma eo q añs eius eſt ipoſſibile: qz ſignificat q lapis ẽ: & eſt apt9 nat9 ad videndum: & ſi dȝ videre opȝ vt hẽat oculũ: vbi li opȝ determinat totã cõditionalẽ & nõ ꝯſeqñs & cũ vna pars hui9 ſignificati ſit ipoſſibilis: ideo totum antecedẽs ẽ ipoſſe ſed ſimilis conſequẽtia i alijs terminis nõ tenet qñ nõ ſequiẗ: hõ idiget oculo ad videndũ: ergo oculo hõ indiget ad vidẽdũ: vt ex ſe pȝ.

Ad 3am. (margin, beside "dus ab eo i tali cãu. ¶ Ad tertiã con-")
Ad 5am. (margin, beside "ſit ſensus ꝯpoſit9. ¶ Ad quintã nega-")
Ad 6am (margin, beside "aliud ex pte iferiori &c. ¶ Ad vltimũ")

¶ Tertius modus.

¶ Item respectu termiorum relatiuorũ non valet consequentia &c.

Ista eſt tertia ps principalis hui9 tractat9: in q declaraẗ q̃liter fiat ſẽſus cõpoſitus & diuiſus in tertio mõ: & diuidiẗ in tres pticulas: nã i pma declaraẗ q̃liter causetur ſẽſus cõpoſit9 & diuiſus in iſto modo ac etiã poniẗ differẽtia iter ſẽſum cõpoſituȝ & diuiſũ. In ſecũda ponũtur regule gñles. In 3a vo arguiẗ ꝯtra ꝓdicta.

Circa primã particulã ẽ intelligẽdũ q terti9 modus cõpoſitiõis & diuiſiõis cauſaẗ mediãtibus terminis relatiuis gramaticalibus: vt ſũt iſta relatiua. qui que qđ ille illa illud. Pro cuius notitia pmittiẗ: pmo q ſensus cõpoſit9 in iſto tertio mõ causaẗ quãdo relatiuũ: g que no m pm

eadē quod: ponitur i. eadē cathegorica cū suo ātecedēte: ꝛ nō licꝫ resoluere ipꝫ in et: ꝛ ille illa illud: vt verbi gratia: oīs hō q̄ ē iust⁹ est virtuosus: sensus vero diuisus fit quādo tale relatiuū predicte prepositionis est actu resolutū vl' pōt resolui in et. ꝛ ille illa illud: exēplū primi. Omnis hō est iustus ꝛ ille ē v̄tuosus. Exēplū secūdi: Oīs hō ē iust⁹ q̄ ē virtuosus.

nō^m 2^m dr̄ia inter sen. ꝯp^m ꝛ di. i isto 3° mō. **Premittitur** secundo q̄ differentia ē inter sensū compositū ꝛ diuisū: qm̄ relatiuū i sensu composito semp supponit sicut suū antecedens: in sensu vero diuiso non semp sic supponit: ꝛ hec est dr̄ia vniuersalis inter sensuꝫ compositū ꝛ diuisū in isto tertio modo: sub qua multo plures speciales continent̄ quas declarabim⁹ in regulis subsequentibus ꝛ qm̄ multis modis cōtingit: vt relatiuū positū in eadē cathegorica: cū suo antecedente nō liceat resoluere ipm in et: ꝛ ille illa illud: ea propter ꝑ clariori noticia sex regulas ponemus quaruꝫ prima est ista.

p^a reg^a **Cum** relatiuū in eadē cathegorica cū suo antecedente refert antecedēs stās cōfuse tātū mobiliter vel imobiliter tūc talis propositio est in sensu composito in isto modo: ꝛ tale relatiuū nullo mō licet resoluere: vt verbi gratia: omnis hō est animal: qđ est rationale. Etiā ista necessario: homo ē aīal qđ est rōnale: sua vero de sensu diuiso ē ꝑpositio in qua relatiuū ē actu resolutū: vt ista: omnis homo ē aīal: ꝛ illud ē rationale. filr̄ dicatur ꝺ illa necessario homo ē aīal: ꝛ illud ē rōnale. Unde circa istā regulā p̄mā: dr̄ia est inter sensū ꝯpositū ꝛ diuisū duplex. Pr̄ia qm̄ relatiuū in sensu ꝯposito supponit sicut suū aīs: ꝛ refert ipm absolu-

duplex dr̄ia int̄ sē. ꝯp^m. ꝛ di. in ista p^a regula.

te. i. in ordine ad totā ꝯpōnē: ꝛ in sensu diuiso supponit determinate ꝛ in ordine ad totā ꝯpositionē. Secūda dr̄ia ē qm̄ sub relatiuo in sensu composito nō licet descēdere disiūctiue: ꝛ in sensu diuiso sic: ꝛ propter istas differētias: arguēdo a sensu ꝯposito ad sēsuꝫ diuisū secūdū istā p̄mā regulā ꝯn̄a nō valet ꝺ forma: probat̄ hoc dupliciter. Primo ex differētijs assignatis. Secūdo exēplariter sic q2 nō seqtur. Promitto tibi denariū queꝫ tibi ꝑmitto: ergo ꝑmitto tibi denariū: ꝛ illū tibi ꝑmitto. necessario hō ē aīal qđ est rōnale: ergo necessario hō ē aīal ꝛ illud est rōnale.

Secunda regula q̄ tūc sēsus cōposit⁹ fit cū hoc relatiuo q que qđ qn̄ imediate additur aīti distributo: ita q̄ iter ipm relatiuuꝫ ꝛ terminū distributuꝫ nō mediet v̄bū ꝑricipale ꝛ talis propositio sit affirmatiua: vt verbi gr̄a: oīs hō q̄ est alb⁹ currit. Sēsus v̄o diuisus fit qn̄ tale relatiuū ē actu resolutū: aut qn̄ iter relatiuū ꝛ aīs distributū mediat verbū principale. Exēplū primi (vt dicēdo) oīs homo est albus ꝛ ille currit. Exemplum secūdi: vt omnis homo est albus qui currit: ꝛ iuxta istam regulam differētia est inter sensum compositum ꝛ diuisum qm̄ maior distributio est in propositiōe de sensu diuiso respectu antecedētis q̄ꝫ in ꝑpositione de sensu composito quoniam in tali ꝑpōne ꝺ sēsu ꝯp° nō distribuit̄ li hō absolute ꝑ oīb⁹ hoīb⁹: sꝫ tātūmō ꝑ hoīb⁹ albis rōne restrictiōis illi⁹ relatiui qui cū tali adiectiuo albus: ꝛ hoc scdm viā cōmunē: lꝫ oppositū hui⁹ sentiat Petrus de mantua in capitulo ꝺ relatiuis: in sensu v̄o diuiso distribuit̄ li hō ꝑ oīb⁹ hoīb⁹: ꝛ ideo i sēsu ꝯp° tale relatiuum non est resolubile in

2ª reg^a.

dr̄ia int̄ sē. ꝯpo. ꝛ di. in ista 2^a. regula.

sensu vero diuiso aut est actu resolutũ aut ẽ resolubile: z propter huiusmodi differẽtiã arguẽdo a sensu cõposito ad sẽsuz diuisũ in ista scđa regula ꝯsequẽtia nõ valet: ꝓbatur hoc dupliciter: p̄mo rõne differẽtie assignate: secũdo iductiue: vnde nõ sequitur: oĩs hõ q ẽ albus currit: ergo oĩs hõ currit: z ille ẽ albꝰ: nã cãu possibili posito añs erit verũ z ꝯñs falsuz: vt posito ꝙ oĩs homo albus currat z nigri sedeãt. itẽ nõ sequit̃: oĩs propositio cuius ꝯtradictoriũ ẽ verũ est falsa: ergo oĩs ꝓpositio est falsa: cuiꝰ ꝯtradictoriũ ẽ verꝫ cũ añs eius sit verũ: vt pꝫ p suas exponentes: z ꝯñs sit falsũ: cũ liceat resoluere relatiuũ i z: z ille illa illud: z sic dictũ ꝯñs eq̄pollet vni copulatiue: videlicet isti: oĩs ꝓpositio ẽ falsa: z illiꝰ ꝯtradictoriuz ẽ verꝫ cuiꝰ copulatiue: p̄ma ps est falsa: itẽ nõ seqtur oĩs ꝯña cuius añs ẽ ipoꝭe ẽ bona: ergo oĩs ꝯñtia ẽ bona cuiꝰ añs est impoꝭe pp eãdẽ cãm. Similit̃ nõ seq̃t̃: tu differs ab hoĩe q est rome: ergo tu differs ab hoĩe: z ille est rome: z sic de singulis.

3ª regła **Tertia** regula: sensus cõpositus fit ẽt in isto tertio modo cũ relatiuũ ponit̃ i eadẽ cathegorica cũ suo añte: z verbum principale in tali ꝓpõne negat̃: sensus võ diuisus fit cum relatiuũ actualiter ẽ resolutũ. ℂ Exẽplũ p̄mi chymera q̃ currit nõ mouetur. ℂ Exẽplũ secũdi chymera currit: z ipsa nõ mouet̃ ex quo sequit̃: ꝙ arguẽdo a sẽsu ꝯposito ad sensũ diuisum ꝯñtia non valet de forma: probat̃ hoc duplr̃: p̄mo p regulã generalẽ que est ꝙ ex negatiua nõ seqtur affirmatiua: secũdo exẽplariter: vnde nõ sequit̃. tu nõ es hõ q es fur: ergo tu nõ es homo z ille ẽ fur: z multa his similia adduci possent que causa breuitatis omitto.

Quarta regła ẽ: ꝙ fit sensus cõpositus in isto tertio modo cũ in ꝓpõne ponit̃ relatiuũ. qui: cũ termio potẽte stare cathegorematice z sincathegorematice: vt sunt isti termini infinitꝰ. a. m. totꝰ. a. m. dũmodo p̄cedat talis terminus totã ꝓpositionẽ z stet sint cathegorematice diuisus vero cũ relatiuũ actu resoluitur vel ẽ actu resolutũ: vt verbi gratia: infinitas partes hꝫ hoc pedale equales nõ cõicantes que sunt partes eius: sua vero de sensu diuiso est hec infinitas partes hẽt hoc pedale equales nõ cõicantes z ille sũt partes eius. Unde differentia ẽ iter sensum cõpositũ. z diuisum scđm istã regulã qm̃ relatiuũ in sensu cõposito suppõit cõfuse sicut suũ añs: z refert ipm cum tali termino stãte sincathegoremate: sed in sensu diuiso supponit determinate: z replicat añs cũ tali termino stãte cathegorematice: et ex hoc sequit̃: ꝙ arguẽdo a sensu cõposito ad diuisuz p istã regulã: ꝯñtia nõ valet: ꝓbatur p̄mo p differentias assignatas: ꝓbatur etiã p exẽplũ Hẽtisberi: vnde nõ seqtur. infinitas ptes hẽt hoc pedale equale nõ cõicãtes q̃ sũt partes eiꝰ: ergo ifinitas ptes hẽt hoc pedale equales nõ cõicãtes z ille sunt ptes eius: nam antecedens est veruz: quod ꝓbatur: quia duas medietates habꝫ hoc pedale eq̃les non cõicãtes que sũt partes eius: tres tertias habet hoc pedale equales non cõicantes que sunt partes eius: quatuor quartas: quinq̧ quintas: decez decimas: mille millesimas: z sic in infinitum ergo zc. consequens vero ẽ falsum: quoniam est vna copulatiua cuius secunda pars principalis est falsa: qr significat ꝙ ille infinite ptes illius pedalis equales nõ cõmunicãtes sunt partes eius: z hoc est falsuz: 4ª regª

quia est sensus q̄ ille partes carentes pncipio ⁊ fine sunt ptes illius pedalis ex quo li īfinite stat cathegorematices modo mille sunt ptes illius pedalis que careāt principio ⁊ fine: pro quo ē notādū. q̄ ille ptes dicūt cōmunicātes q̄ sic se hn̄t q̄ vna ē ps alterius: vel aliqd vni⁹ ē ps alterius: vel ābe sūt partes vnius tertij: vn̄ si accipiat̄ vnū pedale: ⁊ designet̄ i eo due medietates: tres tertie: ⁊ quatuor quarte: tunc pma quarta ⁊ pma medietas sūt ptes cōicātes qr vna ē ps alterius. Exēplū secūdi: si accipiant̄ due tertie pro vna pte: ⁊ secūdo medietas pro alia pte. Exēplū tertij si accipiatur vna tertia ps illi⁹ pedalis: ⁊ vna quarta eiusdē: ptes v̇o nō cōicātes sūt ille que se hn̄t opposito mō .s. q̄ vna nō ē ps alteri⁹ nec aliqd vnius est pars alterius: nec ābe sunt partes alicuius tertij: vt v̇bi gratia: due medietates alicuius quarti tres tertie: ⁊ sic de singulis. Nom.

5ª regª. Dr̄ia int̄ sē. ɔp. ⁊ di. i ista 5ª regl̄a

Quinta regula ē: q̄ fit sensus ɔposit⁹ cū in propositiōe ponit̄ relatiuū qd p̄cedēte termino modali faciente eam de sensu cōposito. Diuisus v̇o cū terminus modalis facit eā de sēsu diuiso relatiuo tamen referente an̄s nō cōfusū a tali termino modali vel quādo relatiuum est actu resolutū. Exēplū primi possibile est hominem esse aial q est parisius. Exemplum secundi hominem possibile est esse animal qui est parisius. Exemplum tertij possibile est hominem esse animal: ⁊ ille est parisius: vnde duplex differentia est inter sensum cōpositū ⁊ diuisum in ista regula: quoniam in sensu cōposito relatiuū semp supponit eodem modo sicut suum antecedens: in sensu vero diuiso non semper sic supponit: secunda differētia est quoniam relatiuum in sensu composito ampliatur quemadmodum suum antecedens: in sensu vero diuiso non sic ampliatur ex quo sequitur: q̄ arguendo a sensu composito ad diuisum: affirmatiue: aut econtra negatiue consequentia nō valet: probatur primo per differentias assignatas: probatur secundo inductiue: vnde non sequitur. possibile est te esse hominem qui est parisius: ergo possibile est te esse hominem ⁊ ille est parisius. vnde posito casu q̄ tu nō sis parisius: tunc antecedens est verum: et consequens falsum: vt patet etiā nō sequitur. possibile est q̄ antixp̄s sit homo qui est: ergo possibile ē q̄ antixp̄us sit homo: ⁊ ille est necessario homo est animal q̄ est rationale: ergo necessario homo est animal: ⁊ illud est rationale: nam in vtraq̄ antecedēs est veru ⁊ ɔsequens falsū: vt patet. Et si diceretur q̄ ista regl̄a continetur sub pria ex quo termin⁹ modalis habet vim cōfundendi ⁊ p consequens facit sensum cōpositū simul cum relatiuo scd̄m primam regulam: ergo ista quīta est superflua. objectō

Ad hoc respōdet̄ negādo ɔn̄ā: vn̄ licet terminus modalis: qn̄ cōfūdit an̄s: ⁊ relatiuū faciat sensū cōpositū scd̄m pmā regulā: tn̄ aliqn̄ facit sēsu cōpositū cū relatiuo: ⁊ nō confundit neq̄ antecedēs: neq̄ relatiuū (⁊ hoc) qn̄ an̄s est terminus discret⁹: vt p3 in exēplis superi⁹ positis: ⁊ tūc nō facit sēsū cōpositū scd̄m primā regulā: iō ɔueniēs fuit assignare istā qntā. Rn.

Sexta regula est q̄ fit sensus cōpositus cū tali determinatione ita erit ita: fuit seu aliquādo erit ita: aliqn̄ fuit ita: ⁊ tali relatiuo qui que quod posito in eadē cathegorica cū suo an̄cedēte ⁊ tali determinatiōe precedente: vt v̇bi gr̄a: 6ª regª. Dr̄ia īt̄ sē. ɔp. ⁊ di. i ista 6ª regª

aliquādo erit ita ꝙ tu es homo qui est rome: diuisus vero fit cū nō ponitur talis determinatio: sed accipitur propositio cathegorica de v̄bo ꝑncipali eiusdē tēporis cū v̄bo illius determinatiōis: vt (v̄bi grā) Tu eris hō qui ē rome ex quo sequit̄ nō valere argᵐ a sensu ꝯposito ad sensū diuisum qm̄ diuersi sensus p ipsos importantur vnde nō sequit̄ aliqn̄ erit ita ꝙ tu es hō qui ē Rome ergo tu eris hō qui ē rome nā casu possibili posito an̄s erit verū ꝛ ꝯn̄s falsum: vt posito ꝙ nūc nō sis rome: sꝫ hinc ad annum eris Rome.

ꝯᵃ regulas supius positas arᵗ. ꝛ pᵒ ꝯᵃ ꝑmam. **Contra** predicta arguit̄ ꝛ pᵒ ꝯtra primam regulā nā ista ꝯn̄tia ē bona. Ois hō est aīal ꝙ ē rōale ergo ois homo ē animal ꝛ illud est rōnale ꝙ probatur quia si ista non foret bona hoc maxīe esset quia an̄s esse verum ꝛ ꝯsequens falsum sꝫ probo ꝙ consequens sit verū quemadmodū ꝛ an̄s quoniā ꝯn̄s ē vna copulatiua cuius prima pars ē vniuersalis cuius quelibet singularis est vera cū secunda parte illiᵒ copulatiue ergo illa vniuersalis est vera cū secunda parte illius copulatiue tꝫ ꝯsequentia ꝛ an̄s probatur nā iste sunt singulares illius vniuersalis que sunt vere cū secunda parte. s. iste hō est animal ꝛ illud est rationale ꝛ iste homo est animal ꝛ istud est rationale: ꝛ sic de singulis: ergo oēs singulares illiᵒ vniuersalis sūt vere cū secunda parte: ꝛ per cōsequens talis vniuersalis est vera cū secūda parte: ergo ꝑma ꝯsequētia fuit bōa: ꝛ ex ꝯsequēti regula prima fuit falsa etiā ista cōsequētia est bona omnis sol est sol qui lucet: ergo omnis sol ē sol: ꝛ ille lucet: ꝛ tamen hic arguitur per regulam: ergo prima regula est falsa.

Contra secūdā regulam arguitur sic: nā ista cōsequentia est bona. vterqꝫ illorū qui est sortes currit: ergo vterqꝫ illorum currit: ꝛ ille est sortes: ꝛ tamē arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet ꝯsequentia ꝛ antecedēs probatur: quoniā antecedēs illius cōsequētie est ita bene impossibile quemadmodū ꝛ ꝯsequens quoniā relatiuū qui positum in eo refert antecedens distributum: videlicet illū terminū homo inclusum in li illorū ꝛ cum li vterqꝫ sit partitiuum duorū sequitur ꝙ illud relatiuū qui stet pro duobᵒ qui sunt sortes: ꝛ per cōsequēs ponitᵘꝙ sint duo hoīes q sint sortes ꝙ ē ipossibile. ꝛ ꝯtra Hētisberū in q̄rto argumēto primi sophismatis. Item ista ꝯn̄a ē bona. ois ꝓpositio cuiᵒ cōtradictoriū ē verū ē falsa: ergo ois ꝓpositio est falsa: cuiᵒ ꝯtradictoriū est verū: ꝛ tamē arguit̄ p regulā: g̃ ꝛc̄. tꝫ ꝯn̄tia ꝛ an̄s ꝓbat̄: nā si talis ꝯn̄a nō foret bona: hoc maxime esset: qꝛ an̄s eiᵒ esset verū: ꝛ ꝯn̄s falsū: sed ꝓbo ꝙ ꝯn̄s est verū quēadmodū ꝛ an̄s: nam exponētes illiᵒ ꝯn̄tis sunt v̄e: qm̄ prima est vera: vt pꝫ simil̄r ꝛ secūda exponēs est vera ꝙ probo: nā cōtradictoriū eius ē falsū: ergo ista est vera tꝫ ꝯn̄a ꝛ an̄s ꝓbat̄: nā suū cōtradictoriū ē hoc. s. aliqua ē ꝓpositio q̄ nō est falsa: cuiᵒ cōtradictoriū ē verū ꝛ ista ē falsa: ꝙ ꝓbatur resoluēdo li cuius: ex quo supponit determinate sicut suū an̄s: ꝛ resoluet̄ in istā copulatiuā falsā. s. aliq̄ ē ꝓpō que nō est falsa ꝛ illius cōtradictorium est verū.

Arᵗ 2ᵒ. ꝯᵃ 2ᵃᵐ. regulā. **Contra** tertiā regulā arguitur: nā ista ꝯn̄a ē bona. chymera que ē nō intelligitur: ergo chymera est ꝛ ipsa non intelligit̄ ꝛ tamen arguitur per regulam: g̃ ꝛc̄. tenet ꝯn̄a ꝛ antecedēs ꝓbat̄: nā scđꝫ

Arᵗ 3ᵒ ꝯᵃ 3ᵃᵐ regulā.

viaꝫ Hentisberi antecedens eius est ĩpoſſe eo ꝙ ponit ſcd̃m ipꝫ in capitulo de relatiuis chymeram eſſe ꝙ est impoſſibile.

Ar^r 4° ꝯ^a 4^am regulã. **Contra** quartã regulã arguitur: naꝫ iſta ꝯñtia eſt bona. Sortes habet ĩfinitas ptes eq̃les nõ cõicãtes que ſũt ptes ſortis: ğ ſortes hꝫ infinitas ptes ꝛc̃. ꝛ ille ſunt ptes ſortis ꝛ tamẽ arguit̃ p regulam ergo ꝛc̃. tꝫ ꝯña ꝛ añs pbat̃: nã in dicta ꝯſequẽtia illð relatiuũ refert añs tã in añte q̃ꝫ in ꝯñte cũ illo termino infinitas ſtante cathegorematice: ꝛ p ꝯñs nulla ẽ diuerſitas iter tales ppoſitiones reſpectu relatiui ẽt ĩ dicta ꝯña tã añs q̃ꝫ ꝯñs eſt ipoſſibile.

Ar^r 5°. ꝯ^a 5^am regulã. **Contra** q̇ntã regulaꝫ arguit̃ ſic: nã iſta ꝯña ẽ bõa põt eẽ ꝙ antixp̃s ſit hõ q ẽ: ğ põt eſſe ꝙ antixp̃s ſit homo: ꝛ ille ẽ ꝛ tñ arguit̃ p regulã: ğ ꝛc̃. tꝫ ꝯña ꝛ añs probat̃: ꝛ arguo ſic: iſta ꝯña ẽ bona. ſ. antixp̃s ẽ homo q ẽ: ergo antixp̃s ẽ hõ ꝛ ille ẽ ꝛ añs eius eſt poſſibile: ergo eius ꝯñs ẽ poſſibile: ſed ꝯñs eius ſignificat ꝙ antixp̃s ẽ hõ ꝛ ille ẽ: ergo poſſibile ẽ ꝙ antixp̃s ſit hõ: ꝛ ille eſt oẽs iſte ꝯñtie ſunt bone ꝛ añs p̃muꝫ ẽ verũ: ergo vltimũ ꝯñs ẽ veꝝ: ſed vltimũ ꝯñs eſt ꝯñs prime ꝯñtie ĩ qua arguebat̃ ꝯtra regulã: ğ tale ꝯñs eſt verũ queẽadmodũ ꝛ antecedens.

Ar^r 6°. ꝯ^a 6^am regulã. **Contra** ſextã ꝛ vltimã regulã: arguit̃ ſic: iſta conſequẽtia eſt bona aliquãdo erit ita: ꝙ tu eris hõ q ptrãſibit. b. pontẽ: ergo tu eris homo qui pertranſibit. b. pontem ꝛ tamen arguitur per regulaꝫ ergo ꝛc̃. tenet ꝯſequentia ꝛ antecedẽs probatur quoniam non videtur modus per queꝫ talis conſequẽtia poſſit falcificari ꝛc̃.

Ad p̃^m ꝯ^a p̃^am regulã. **Ad hec** argumẽta reſpondet̃ ꝛ primo ad p̃mũ negatur ꝙ illa conſequentia ſit bona ꝛ cũ pbat̃ ꝙ illud ꝯñs ſit verũ negatur ꝛ vlteriꝰ nego ꝙ q̃libet ſingularis illius vniuerſalis ſit vera: cũ ſecũda pte illiꝰ copulatiue: ꝛ ad pbationẽ negat̃ ꝙ illa ppoſitio de relatiuo ſumpta cũ illis ſingularibꝰ ſit ſecunda pars illius copulatiue q̃ erat ꝯñs ꝛ hoc ppter variationẽ relatiui: q̃m li illud in ſecunda parte copulatiue refert illuꝫ terminũ aĩal ĩ ordine ad totã cõpoſitionẽ: ꝛ tãtũ valet li illud quãtũ hoc cõplexũ illud aĩal quod ẽ omnis homo: ſed cũ predictis ſingularibus non tantũ valet: vt pꝫ ğ ꝛc̃.

Ad ſecundũ dicit̃ ꝙ illa ꝯña ẽ bona de mã ſeu gr̃a terminoꝝ: ꝛ hoc nõ ẽ ꝯtra regulã: ꝛ ad aliud argumẽtũ cõtra ſecũdã regulã rñdet̃ negãdo añs ꝛ ad pbationẽ negat̃ ꝙ añs eiꝰ ſit impoſſibile: ꝛ ad pbationẽ dĩ ꝙ illð relatiuũ qui diſtribuit̃ queẽadmodũ et ille terminus hõ incluſus in li illoꝝ ꝛ nõ verificat̃ ille terminꝰ hõ diſtributꝰ niſi pro vno illoruꝫ: propter reſtrictionem factam a relatiuo cũ ſua cõpoſitione ꝛc̃. ꝛ ex hoc ſeq̇tur correlarie ꝙ aliq̇s terminꝰ ſupponit cõfuſe diſtributiue mobilit̃: ꝛ talis terminus hẽt multa ſuppoſita: ꝛ tñ non verificatur niſi pro vno: vt pꝫ in antecedente ſuperius poſito: ꝛ ꝙ dicta ꝯſequẽtia nõ ſit bona: pbatur ſic: naꝫ poſito ꝙ per li illoꝝ demõſtrẽt̃ ſortes ꝛ plõ ꝛ ſortes currat ꝛ plato nõ: tunc in iſto caſu antecedens eſt veꝝ ꝙ probat̃: quia exponitur ſic: alter illorum qui eſt ſortes currit: ꝛ non eſt alter illorum qui eſt ſortes quin ille currat ğ ꝛc̃. ꝛ ꝯñs dicte ꝯñtie ẽ falſuꝫ. ſ. vterq̇ꝫ illoꝝ currit ꝛ ille eſt ſortes q̃m ponit ꝙ tã ſortes quã plato currit: ꝛ ꝙ vterq̇ꝫ illorum eſt ſortes ꝙ ẽ falſum: ꝛ ſic patet ſolutio. Ad^i 2^m. ꝯ^a 2^am regulã.

Ad 4m
ꝯa 4am.
regulã. **Ad quartum** respondetur negãdo antecedens et ad ꝓbationẽ dicitur ꝙ ꝯsequens est falsum: et ad probationem negatur ꝙ secunda exponẽs sit vera: et ad ꝓbationẽ nego ꝙ contradictoriũ eius sit falsũ: et ad ꝓbationẽ negatur ꝙ illa debeat resolui in copulatiuã predictã: eo ꝙ li cuius nõ refert subiectum illius indefinite absolute: sed refert in eodem ad li falsa: qd est terminus distributus a li nõ quẽadmodũ facit in pria vniuersali: et sic patet solutio.

Ad 5m.
ꝯa 5am
regulã. **Ad quintum** respondetur negãdo illam cõsequentiã eẽ bonã ð forma: et ad probationẽ dico scdm viam Hentisberi in capitulo de relatiuis: ꝙ illa est bona ð materia ex quo antecedẽs eius est impossibile: quia ponit chymerã esse: Scdm tamẽ viã cõmunem illa ꝯñtia nec est bona de forma nec de materia nec ãtecedẽs eius est impossibile immo ẽ vna ꝓpositio pure negatiua que nihil ponit inesse pro

Nom. quo est notandũ: ꝙ relatiuum positũ in eadẽ cathegorica negatiua ẽ resolubile in notã disiunctiuã vel: et non per notam copulatiuam. et.

Ad 6m.
ꝯa 6am.
regulã. **Ad sextum** respondetur: ꝙ illa ꝯsequẽtia est bona et nego ꝙ arguatur p regulam

Nom. pro quo ẽ notãdum: ꝙ tũc ꝓpositio ẽ in sensu cõposito scdm illam regulam qñ relatiuũ positum in ea refert antecedens cũ tali termino sincathegorematice sumpto et aliter non qualiter non est in proposito.

Ad 7m.
ꝯa 7am.
regulã. **Ad septimũ** respõdetur negando añs: et ad probationẽ dicitur ꝙ illa ꝯñtia ẽ bona: et cũ vlterius arguitur: ista ꝯñtia est bona: et añs eius ẽ possibile: ergo cõsequẽs est possibile dicitur cõcedendo consequentiã: et postea cum arguitur cõsequens est possibile et significat adequate ꝙ antixps est homo et ille ẽ ergo possibile ẽ ꝙ antixps sit homo: et ille est: distingo istã ꝯñtiam: nã ille terminus possibile aut determinat totũ ꝯñs. s. illã copulatiuam et ẽ sensus: ꝙ illa copulatiua. s. antixps ẽ hõ et ille est possibilis: et tũc est probanda more cathegorico et non hypothetico: et tũc dicta ꝯñtia est bona et hoc non ẽ contra regulã: quia quando arguitur scdm regulã termini modales in sensu diuiso ratione relatiui resoluti nõ determinãt totam copulatiuam: sed solum vnam partem si autem li possibile in vltima consequentia determinat solum vnã partem tunc talis consequentia non valet: et sic patet solutio.

Ad vltimũ argumẽtũ respondetur cõcedendo dictam consequentiam et nego ꝙ arguatur per regulam quoniã regula ẽ sic intelligẽda: ꝙ arguendo a sẽsu cõposito cuius sua de inesse requirit istãs pro sui verificatione ad sẽsum diuisũ consequẽtia non valet modo non arguitur sic in ꝓposito. Ad 8m. ꝯa 8am. regulã.

¶ Quartus modus.

¶ Secundum respectu terminorum qui sumũtur aliquãdo cathegorematice etc.

Ista est quarta ps principalis istius tractatus i qua declaratur qualiter fiat sensus compositus et diuisus in quarto modo: et diuiditur in tres particulas: nam in prima declaratur qualiter fiat sensus compositus et diuisus: ac etiam eorum differentie: in secunda ponuntur regule generales:

in tertia vero cōtra predicta arguit.

no^m p^m Circa primā particulā intelligēdū: primo φ sensus compositus & diuisus in quarto modo fit mediātibus terminis potētibus stare cathegorematice & sincathegorematice: sicut sūt illi termini infinitus .a.m. totus .a.m. & tunc sensus cōpositus fit cū tales t̃mini cathegorematice tenentur: verbi gratia: aliqs numerus ē infinitus: similiter in oculo tuo ē totum φ ē in mundo: cum vo sincathegorematice tenētur faciunt sēsum diuisum: vbi gratia: infinitus numerus numerabit̃: & tot⁹ sortes est minor sorte.

Dr̃ia int sē.cp. & di. i isto 4^{oo}.

2^m no^m Pro quo est itelligēdū: φ li infinitus .a.m. pprie loquendo: quādo cathegorematice tenet̃ significat idē φ aliquod quātū carēs pn cipio & fine & hoc infinitū negat̃ ab Aristotele in 3°. phisicorum. Quando vo sincathegorematice tenet̃ significat idem quod aliqđ quātū dari & in duplo maius illo si iūgat̃ cū termio ipoztāte excessū & in triplo maius illo & in quatruplo & sic in infinitū: et etiā suo modo dicat̃ si iūgat̃ cū termino ipoztāte defectū. qm tūc debet exponi p in duplo min⁹: & in triplo: & sic in infinitū. Sed li totus pprie loquēdo quādo tenet̃ cathegorematice significat idē φ ens pfectū seu cōpletū ex oibus ptib⁹ suis sincathegorematice vero sonat idē φ quelibet ps.

no^m 3^m Unde ē intelligēdū φ scđm cōiter disputātes li infinitus .ta.tū: & li totus .ta.tū: tenent̃ sincathegorematice qñ pcedūt totā ppōnē absqz aliquod determibili pcedēte: vt dicēdo infinitus numerus numerabit̃: totus sortes ē minor sorte. Et notāter dixi absqz aliquo detminabili: qz si pcederet aliqđ determinās ipsū: tūc teneret̃ cathegorematice: vt dicēdo aliquod totū qđ ē in mūdo est in oculo tuo. Tenentur aūt cathegorematice cū eos pcedit aliqđ determinabile: vel ponūtur a pte pdicati: vt vbi gratia: dicēdo in oculo tuo ē totū qđ ē i mūdo, seu numerabit̃ nmer⁹ infinitus.

Ulteri⁹ ē notādū qđ differētia ē iter sensū cōpositum & diuisū q̃druplex. no^m 4. In isto mō quadrupl̃. dr̃ia ē inter sē.cp. & diui.

Prima ē diuersitas in significādo. p^a dr̃ia.

Secūda ē qđ quādo tales termini tenentur sincathegorematice: denotāt φ faciūt stare terminū cui adiacēt pro aliquibus suppositis: de quibus nō verificat̃ talis terminus i eodē sensu. Sed cathegorematice denotāt: vt stet terminus pro aliquibus suppositis de quibus vl̃ de aliquo illorum in eodē sensu: talis terminus est verificabilis. 2^a dr̃ia.

¶ Exēplū primi infinita sunt finita: nā in eadē notatur li infinita stare p duob⁹ & trib⁹: & sic đ singulis & de illis talis terminus infinita nō ē verificabilis. Similiter dicendū ē de li totus .ta.tū.

Tertia differentia ē: nā quando tales termini sincathegorematice tenētur sunt termini cōfusiui & distributiui: & hñt duo officia .s. distribuēdi & cōfundēdi cōfuse tātū mobiliter queadmodum & signa vniuersalia affirmatiua: φ pz: nā dicēdo infinit⁹ nūerus numerabitur ista equipollet huic vniuersali quocūqz numero dato: maior numerus numerabitur & ex cōsequēti li infinitus hēt vim signi vniuersalis affirmatiui: eodē modo dicatur de li totus quādo tenet̃ sincathegorematice: & ex ista tertia differētia oritur. 3^a dr̃ia

Quarta q̃ ē ista .s. φ quādo tenentur sincathegorematice faciūt ppositiōē exponibilē vigore pdictorum terminorum: sed quando tenentur cathegorematice non faciunt hoc. 4^a dr̃ia

His declaratis ponūt̃ due reg^e gñales: quarum pma est ista. p^a reg^a gñalis.

Arguendo a sensu diuiso ad sensum

compositum affirmatiue aut ecõtra negatiue mediante tali termino īfinitus.ta.tuz.nõ valet ꝯña: hec regl'a ꝓbaṫ dupl'r:ꝑmo ꝑ ɔ̃rias supius assignatas:secũdo exẽplariter sic: vnde non sequiṫ. Infinitas ptes hẽt sortes equales nõ cõicãtes:ergo sortes habet infinitas partes equales non cõmunicantes antecedens eniz ẽ verũ qm̃ duas medietates hẽt sortes eq̃les nõ cõicantes:tres tertias: q̃tuor quartas:ꝛ sic in infinitũ:g̃ ꝛc̃.ꝯñs vero ẽ falsũ:qꝛ significat ꝙ sortes habz ptes carẽtes ꝑncipio ꝛ fine:nec seqṫ Infinita erit aliqua linea:g̃ aliqua linea erit infinita ꝙ ꝓbaṫ:posito casu ꝙ deus in prima pte ꝓportiõali hore future ꝓducat vnã lineã pedalez: ꝛ in secũda pte proportionali vnam aliã in duplo maiorẽ:ꝛ in tertia vnã aliã in triplo maiorẽ prima ꝛ sic procedẽdo secũdũ partes ꝓportionales in infinitũ:tũc in isto casu añs ẽ verꝫ ꝛ ꝯñs falsum:qꝛ significat ꝙ aliqua linea erit absqꝫ ꝑncipio ꝛ fine ꝙ est falsũ:nec seqṫ. Infinita tarditate mouebitur. Sortes ergo sortes mouebiṫ tarditate infinita.posito enĩ casu ꝙ in ꝑma parte ꝓportionali hore future:sortes mouebiṫ aliquãta tarditate ꝛ in secunda in duplo tardiꝰ: ꝛ sic in infinitũ:tunc in isto casu antecedẽs est verꝫ ꝛ ꝯsequens falsum: vt patet:item non sequiṫ. In infinitum hoc quãtum excedit aliquã partem sui:ergo hoc quãtũ excedit aliquam partem sui in infinitum antecedens enim ẽ veruz demõstrato vno pedali per li hoc:ꝛ ꝯsequẽs falsuz:qm̃ significat ꝙ hoc quãtũ excedit aliquã partem sui per quantitatem carente principio ꝛ fine.

2ª regª. gñalis. **Secunda** regula arguendo a sensu composito ad sensuz diuisuz affirmatiue mediante li totus.ta.tuz.aut econtra negatiue nõ valet ꝯsequẽtia: probaṫ regula dupl'r:ꝑmo ꝑ ɔ̃rias supiꝰ assignatas:ꝓbaṫ etiã ĩductiue:vnde nõ seqṫ. Nõ ẽ totũ in quãtitate: ergo totũ in quãtitate ẽ hõ:añs.n.ẽ verũ qa significat:ꝙ homo est ens pfectũ in sua quãtitate ꝯñs v̇o ẽ falsũ:qꝛ significat:ꝙ q̃libꝫ pars in quãtitate ẽ hõ: etiã nõ seqtur. Aĩa itellectiua ẽ tota ĩ te:ergo tota aĩa ĩtellectiua ẽ in te antecedens enim est verꝫ: qꝛ significat ꝙ aĩa intellectiua q̃ est ens pfectum in sua essẽtia ẽ in te:ꝯñs vero ẽ falsũ. qꝛ significat ꝙ q̃libet pars aĩe ĩtellectiue ẽ ĩ te ꝙ est falsum:qꝛ aĩa intellectiua nõ hꝫ ptes ex quo ẽ ĩdiuisibilis.

Arʳ ꝯª pdcã et ꝑº ꝯª ꝑmã rªᵐ **Contra** p̃dicta arguiṫ:ꝛ prio cõtra ꝑmã regulam: nam ista cõsequentia est bona. Infinitus numerus est numerabilis: ergo numerabilis ẽ numerus ĩfinitus etiã ista alia. Infinita sũt finita: ergo finita sũt infinita:ꝛ tamẽ arguiṫ ꝑ regulã:ergo regula falsa:tenet ꝯña et antecedẽs probatur qm̃ in vtraqꝫ arguiṫ per cõuersionẽ simplicẽ.

Arʳ 2º. ¶Secũdo ad idem arguiṫ sic: ista ꝯñtia ẽ bona:ĩfinita erit ista linea:ergo ista linea erit infinita:posito casu cõi ꝙ .a.pũtus incipiat fluere supra primã partez proportionalem corporis colunnaris bipedalis longitudinis ꝛ pedalis spissitudinis:ita ꝛ taliter ꝙ giret primam partem proportionalem predicti corporis ex transuerso in prima parte proportionali hore future:ꝛ in secunda giret secundam partem proportionalem ex trãsuerso semper:ꝛ sic in infinitum ita ꝙ in fine hore ista linea erit termiata ad radicem corporis columnaris: tunc stante isto casu non potest antecedẽs predicte consequentie esse veruz sine consequente ad bonum sensum

ergo ista consequentia est bona: tenet consequentia & antecedens probatur: quia si infinita erit ista linea: etiam ista linea erit infinita: quia ista linea nullius quantitatis determinate erit & omnem quantitatem finitam secundum longitudinem excedet ergo erit infinita: etiam probo aliter quoniam ista linea erit quanta: aut ergo erit finita aut infinita: sed non est dicendum quod erit finita: quia omnis quantitas finita est mensurabilis: & est de terminate quantitatis: sed ista non est mensurabilis. quia nec per mensuram finitam nec infinitam: quod probo: & primo quod non per mensuram infinitam: quia talis non datur: nec per mensuram finitam: quia quero de illa mensura finita: aut est sibi adequata: aut minor: aut maior: nõ sibi adequata: quia illa est nobis ignota: nec etiam maior: quia talis non datur: nec minor: quod probo: quia talis minor mensurando: aut finicies replicabitur aut infinicies non infinicies quia talis replicatio est nobis impossibilis: et ignota: nec etiam finicies quia quacunque mẽsura data finita finicies replicata nunquam attinget mensuram predicte linee: & per consequens predicta linea non erit finita: sed erit infinita

Arᵣ 3°. quod erat propobandum. ¶Tertio ad idem arguitur sic: ista consequentia est bona infinita sunt alba: ergo alba sunt infinita: etiam ista alia infiniti sunt homines: ergo homines sunt infiniti: & quod iste consequentie sint bone: probatur quoniam nõ potest fieri casus per quem tales consequentie falcificentur: idem est iudicium de ista alia cõsequẽtia scilicet. Infinitas partes equales nõ cõicantes habet sortes: ergo sortes habet infinitas partes equales nõ cõicãtes: nã Hẽtisber eã cõcedit in sophismate decimo octavo expresse. Etiã probatur alio modo presupposito isto fundamẽto quod est verũ apud Hẽtisberũ & alios terministas. s. quod totũ est sue partes tũc arguitur sic: ans illius ꝯñtie ẽ ipossibile: ergo ꝯñtia est bona: tenet ꝯñtia & añs probatur nam duas medietates habet sortes & nõ plures partes: ergo falsum ẽ quod ĩfinitas partes habeat sortes: tenet consequẽtia & añs probatur: quia si plures partes habet sortes quam duas medietates hoc maxime esset quia sortes haberet tres tertias: & quatuor quartas: & sic de singulis: sed tres tertie & quatuor quarte sunt idem quod due medietates quod probo stante presupposito: nam quecunque sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se: sed tres tertie sunt eadem cum ipso toto per presuppositum: & quatuor quarte eodem modo: & due medietates similiter: ergo tres tertie sũt due medietates: & quatuor quarte sunt due medietates: et per consequens tres tertie: & quatuor quarte non sũt plures quam due medietates tenet cõsequẽtia: quia aliter sequeretur quod aliqua essent plura seipsis. ¶Quarto arguitur cõtra secũdam regulã. Nã ista ꝯñtia ẽ bona in anima tua: est tota scientia mundi: ergo tota scientia mundi est in anima tua: & tamen arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet cõsequentia & antecedens probatur. Nam in dicta consequentia arguitur per conversionem simplicem ergo &c. 4° arᵣ. ꝯᵃ 2ᵃᵐ. regulã.

¶Quinto cõtra eãdem regulam arguitur sic: nulla est differentia iter significationẽ illius termini totus tota totum cathegorematice & sincathegorematice tentum: ergo arguendo ab uno ad alterum: & econtra consequentia est bona: tenet consequentia: & añs probatur: quia si aliqua foret differentia hoc maxime esset: quia li totus sincathegorematice significat idẽ quod quilibet 5° arᵣ. ꝯᵃ 2ᵃᵐ. regulã.

pars. Sed contra: quia tunc ista propositio esset vera: tota .a. linea est minor .a. linea. Forte tu respõderes cõcedendo sed contra: quia tunc sequitur ꝙ aliqua propositio vniuersalis affirmatiua esset vera: cuius predicatum non significat illud quod significat subiectum quod est falsuꝫ: ꝛ ꝙ hoc sequatur: probatur sic: qꝛ subiectum in dicta propositione est li ps .a. linee inclusum in li totum: ꝛ predicatum est li .a. linea: sed li pars .a. linee: ꝛ li .a. linea non significãt idem ergo subiectum ꝛ predicatum illius propositionis non significãt ideꝫ.

Rn. ad pᵐ ꝯᵃ p mã rᵃᵐ. Ad hec argumenta respondetur: ꝛ ad pͥmũ dicit negãdo antecedens ꝛ ad probationem dico ꝙ illa non bene conuertitur cuius ratio est: quia dicta propositio equipollet vniuersali affirmatiue: puta isti: quocũqꝫ numero dato in quacũqꝫ propositionne maior est numerabilis: ꝛ dicta propositio ẽ cõuertenda per accidens: vt intelligẽti pꝫ: eodem modo est dicendum de secunda: naꝫ illa equipollet tali vniuersali .s. qbuscũqꝫ finitis datis ꝛ in quacũqꝫ proportione finita sunt plura: que est cõuertenda per accidens vt patet.

Ad 2ᵐ. ¶ Ad secundum respondet concedendo illaꝫ consequeatiã: nec hoc est contra regulaꝫ: quia dicta regula debet intelligi ꝙ arguatur cuꝫ termino cõmuni determinato ab illo termino infinitus: qualiter non ẽ in proposito.

obiectõ Et si argueretur cõtra quoniã in dicto casu: antecedẽs illiᵒ consequentie est veruꝫ: vt patet. ꝛ cõsequẽs falsũ: ꝙ probatur: quia illa linea habebit principiuꝫ ꝛ fineꝫ: vt pꝫ ex casu: ergo erit determinata ꝛ finita.

Rn pᵃ. ¶ Respondetur ad hoc dupliciter: primo nõ admittẽdo casuꝫ: qm̃ talis casus iplicat cõtradictionẽ ꝙ pbat. quoniaꝫ aut talis linea terminabit ad radiceꝫ mediãte aliqua parte proportionali: aut mediãte aliqua parte nõ proportionali: ista diuisio patꝫ ex casu: nõ ẽ dicendũ ꝙ mediãte aliqua parte pportionali: qm̃ si sic esset tũc illa ps pportionalis foret vltia: sed hoc implicat cõtradictioneꝫ i tali diuisione ergo ꝛc. nec ẽ dicẽdũ secũdũ: qꝛ tũc talis pũctus nõ girasset oẽs ptes pportionales ꝙ ẽ ꝯtra casu.

Secũdo respõdet admittẽdo casũ ad bonũ sensũ ꝛ dico ꝙ ꝯñs dicte ꝯñtie est verũ: ꝛ cũ arguit ista linea .a. hꝫ pͥncipiuꝫ ꝛ finẽ: g̃ ẽ terminata ꝛ finita: negat ꝯñtia: qm̃ ad hoc ꝙ aliqua quãtitas sit finita requiritur nõ solũ ꝙ illa habeat pͥncipiũ ꝛ finẽ: sꝫ ꝙ illa sit alicuiᵒ quãtitatis determinate qualiter nõ est in proposito. alia R.

¶ Ad tertiũ respõdetur: cõcedẽdo pͥmã ꝛ secũdã ꝯñtiam de mẽte Hẽtisberi sophismate decimo octauo i qͦ tꝫ p regula generali ꝙ qñ terminus cõis determinatᵒ a li infinitus habet supposita infinita per se ꝛ seorsum existentia que omnia satis possibile sit assignare: tunc arguendo a sensu diuiso ad sensum compositũ ꝛ econtra consequentia valet: sed quando non possumus omnia subposita assignare tunc ꝯña non valet: ꝛ sic pꝫ ꝙ regula ẽ intelligenda ꝙ arguat a sẽsu diuiso cum termino cõmuni: cui non possũt omnia supposita assignari: ꝛ per hoc patet solutio ad tertiaꝫ cõsequentiaꝫ: quoniã tali termino i tali ppõne de sensu diuiso nõ pñt assignari oĩa supposita: qm̃ mille sunt oẽs ptes equales cõtecte sb sbiecto. Ad 3ᵐ.

Et cũ dicitur ꝙ Hentisber concedit eam. instãtia

Respondetur ꝙ opinio Hentisberi est: ꝙ talis terminus infinitus. ta. tuꝫ. quãdo precedit totã ppõnem absqꝫ aliquo determinabili põt Rn.

teneri cathegorematice ⁊ sincathegorematice: vnde talis cõsequẽtia in sophismatibus conceditur ab eo: qꝛ accipit in antecedẽte li infinitas cathegorematice: ⁊ tũc nõ arguitur per regulã: sed in isto tractatu de sẽsu cõposito negat eã: qꝛ accipit li infinitas sincathegorematice in añte. Et ad secũdã ꝓbationẽ respõdet cõcedendo ꝑsuppositũ: ⁊ negando ꝙ ãtecedẽs illius cõsequẽtie sit ipossibile: ⁊ ad ꝓbationẽ cũ arguit duas medietates hꝫ sortes ⁊ nõ plures. ¶ Dico ꝙ partes pñt cõsiderari dupl'r. Uno mõ secũdũ ꝙ ꝯstituũt ipꝫ totũ absqꝫ hoc ꝙ itellectus discernat inter illas: ⁊ isto modo concedo ꝙ duas medietates hẽt sortes nõ plures ptes: vbi li ptes dicit multitudinẽ tãtuꝫ absqꝫ discretione facta ab aia iter illas. Alio mõ sumitur li partes ꝓ quãto dicit multitudinẽ cũ discretione facta ab aia i ter illas ⁊ isto modo li plures determinãs li partes dicit multitudinem cõnotãdo discretionẽ: ⁊ tũc nego illud antecedẽs. s. ꝙ duas medietates hẽt sortes: ⁊ non plures ptes: in modico ꝙ isto modo sumẽdo li ptes: ꝙ due medietates nõ sũt tres tertie: nec quatuor quarte: ⁊ sic de singulis.

partes pñt ꝯsiderari dupl'r

¶ Ad quartũ respõdet negãdo antecedẽs: ⁊ ad ꝓbationẽ dicit ꝙ illa nõ ẽ sua cõuertẽs: qm̃ li tota in antecedẽte stat cathegorematice: ⁊ in ꝯñte sincathegorematice: sed sua cõuertens debet eẽ ista aliqđ totum qđ ẽ sciẽtia mũdi ẽ in anima tua.

Ad 4m ꝯa 2am. reglam

¶ Ad qntuꝫ respõdet negãdo añs: ⁊ ad ꝓbationeꝫ cõcedit ꝙ illa ꝓpositio ẽ vera: ⁊ ad ꝓbationẽ in cõtrariũ negatur ꝙ sequat: ꝙ aliq̃ propositio vniuersalis affirmatiua sit vera: ⁊c. ⁊ dico ꝙ in dicta ꝓpositione subiectum est li ps .a. linee inclusum in li totum: ⁊ predicatũ est li minor .a. linea ⁊ tale predicatum. s. minor .a. linea cum significet omnia minora .a. linea significat etiam omnes partes .a. linee ⁊ p consequens significat illud idem quod significabatur per subiectũ.

Ad 5m ꝯa 2am. reglam

¶ Pro quo est notandũ ꝙ li totus .ta. tum. sincathegorematice potest capi dupliciter. Uno modo vt significat idẽ ꝙ quelibet pars quãtitatiua: ⁊ sic accepit Paulus in logica magna: i capitulo de li totus: ⁊ sic concedimus talem propositionem totus sortes ẽ minor sorte. Alio modo accipitur: vt significat idem quod quelibet ps absolute: ⁊ tunc talis ꝓpositio eẽt falsa: quia tota materia sortis ẽ pars sortis: ⁊ non est minor sorte imo ẽ sibi equalis: ⁊ sic patet solutio.

Nom. Dupl'r sumit totus sincathee.

¶ Quintus modus.

¶ Respectu note huius coniunctionis: ⁊: si fiat cõpositio vel diuisio: faciliter potest ⁊c.

Ista est qnta pars principalis istius tractatus in qua declaratur qualiter cõstituat sensus cõpositus ⁊ diuisus in qnto mõ: ⁊ diuiditur i tres pticulas: nam in ꝑma declaratur qualiter causet sensus cõpositus ⁊ diuisus in isto modo: ac ẽt ponitur differẽtia inter ipsos: in secunda vero particula ponũtur regule generales: in tertia ⁊ vltima contra predicta arguitur.

Circa primã pticulã dico ꝙ sẽsus cõpositus ⁊ diuisus causatur mediãtibus his terminis: ⁊: ⁊ vel. Pro cuius notitia ẽ notãduꝫ primo ꝙ tunc fit sensus compositus quãdo tales termini tenentur colle-

nom ꝑm

ctiue diuisus vero cuꝫ tenentur diui siue. Exẽplũ primi: duo hoĩes sunt i .a.ꝛ.b. loco oĩs nũer⁹ ẽ par vel ĩpar. Exẽplũ secũdi: vt sortes ꝛ plato sunt
nom 2m i platea sortes vl' plato currit. Premittendũ secũdo: ꝙ tunc copulatuꝫ teneť collectiue: quãdo nõ licet ipꝫ resoluere in copulatiuam: ꝛ tũc disiunctum tenetur collectiue: quãdo non licet ipsum resoluere in disiunctiuam. Diuisiue vero tenẽtur cũ copulatũ licꝫ resoluere in copulatiuã: ꝛ disiunctum in disiunctiuam: vnde (vt clarius innotescat) quando copulatum stat collectiue vel diuisiue ponũtur iste regule generales quarum prima est ista.

pª regª. gñalis. Quandocũꝙ termin⁹ copulatus vel pronomẽ demonstratiuum pluralis numeri subijcitur respectu verbi nõ habẽtis appositũ explicite: siue illud verbum fuerit adiectiuuꝫ siue substãtiuũ: supponit talis terminus diuisiue: vt vbi gratia: Sortes ꝛ plato sunt: nã bene sequiť: igitur sortes ẽ ꝛ plato ẽ. Isti currũt: ergo iste currit ꝛ iste currit.

2ª regª. gñalis. Secũda regula ẽ ꝙ quãdocũꝙ terminus copulatus vl' pronomẽ demõstratiuuꝫ pluralis numeri subijcitur respectu v̾bi substãtiui habẽtis appositũ t̾mi num pluralis numeri sine ipsi⁹ aliq̃ determinatione: supponit ille terminus diuisiue: vnde bñ seqť. Sortes ꝛ plato sũt hoĩes: ergo sortes est hõ ꝛ plato ẽ homo etiã sequiť. Isti sũt currẽtes: ergo iste ẽ currẽs: ꝛ iste ẽ currens (Et notãter dixi mediante v̾bo substantiuo) quia cũ verbo adiectiuo aliquando regula fallit: vnde nõ seqť. Sortes ꝛ plato sufficiunt ferre duos lapides: ḡ sortes sufficit ferre duos lapides ꝛ plato similiter aña enĩ esset verũ in casu posi'i et ꝯñs falsum: etiã notãter dixi sine ipsius appositi aliqua determinatione qꝛ cũ determinatione aliquãdo nõ valet: vnde nõ sequiť: Sortes ꝛ plato sunt domini istius ciuitatis: ergo sortes est dominus istius ciuitatis: ꝛ plato similiter: posito enĩꝫ ꝙ sortes sit domin⁹ vnius medietatis ꝛ plato alterius: ita ꝙ nullus eoꝝ sit domin⁹ totius tunc in isto casu antecedens est verum ꝛ cõsequens falsuꝫ.

Tertia regula est quãdocũꝙ terminus copulat⁹ vel pronomẽ demõstratiuũ pluralis numeri: supponit respectu verbi sb̃stãtiui habẽtis suppositũ vel appositũ singularis numeri: suppõit talis terminus collectiue: vt patet de istis. 3ª regª gñalis.
Materia ꝛ forma sunt homo. Aliqs homo est materia ꝛ forma. Album ꝛ nigrũ sũt .a. scutũ .a. scutũ ẽ albũ ꝛ nigrũ: ꝛ hoc scd̃ꝫ viã Hẽtisberi ꝛ terministaꝝ tenẽdo ꝙ totũ sit sue ptes.

Circa disiũctũ ponũtur iste regule. regule circa disiũctũ
¶ Et prima est ista quãdo disiũctũ supponit cõfuse tãtũ teneť collectiue: vt dicendo necessario aĩal ẽ rõnale vel irrõnale: oĩs numerus ẽ par vel ĩpar. pª regª.
¶ Scd̃a regl'a ẽ ꝙ quãdo disiũctũ supponit distributiue mobiliter vel immobiliter teneť collectiue: vt pꝫ de ista: sortes differt ab hoĩe vel ab asino: tu nõ es hõ vel asinus. 2ª regª.
¶ Tertia regula est ꝙ qñ disiũctũ nõ recipit in ꝓpõne confusionẽ ab aliquo sig° tũc semp tenetur diuisiue: vt pꝫ de ista: tu es hõ vel asinus. 3ª regª.
Notãdũ tertio ꝙ differentia est inter sẽsũ cõpositũ ꝛ diuisum qm̃ qñ copulatũ tenetur in sensu diuiso tũc talis ꝓpositio requirit verificatiõnẽ pro vtraꝙ parte copulati de p se ꝛ seorsũ accepta: ex quo licet eam resoluere in copulatiuã. In sẽsu v̾o nom 3m Dr̃ia inter sen. ꝯpom ꝛ diuisuꝫ

compositio nõ requirit hoc: cũ non liceat ipsũ resoluere in copulatiuã: simili modo dicendũ est de disiũcto nã quãdo tenet in sensu diuiso req/rit verificationem pro altera parte seorsum accepta eo ꝙ licet ipsum re soluere in disiunctiuã. In sensu vero composito non requirit talẽ verifi/cationẽ: eo ꝙ nõ licet ipsuz resolue/re in disiunctiuam: ⁊ omnia hec pa/tent in exemplis superius positis.

rª gñal' His sic declaratis ponitur vna regl'a generalis que ẽ ista Arguendo a sensu composito ad di/uisum: aut ecõtra in isto quinto mo/do non valet consequentia: Ista re/gula probatur dupliciter. Primo p differentias superius assignatas: Se/cundo exemplariter sic: vnde non se/quitur: sortes ⁊ plato sufficiunt ferre .a. lapidem: ergo sortes sufficit ferre .a. lapidem ⁊ plato similiter: nam po/sito casu ꝙ .a. lapis sit maioris resistẽ/tie quã sit potentia actiua sortis de per se: ⁊ etiam platonis de per se: ta/men ãbo simul sufficiãt portare: tũc in isto casu antecedens est verum et consequens falsum: etiam non seq/tur: omne animal est rationale vel irrationale: ergo omne animal ẽ ra/tionale: vel omne animal est irratio nale: etiam a sensu diuiso ad compo situm non valet ꝯña: vñ non sequit: posse ẽ ꝙ sortes sit beatus ⁊ posse est ꝙ sortes sit dãnatus: ergo posse ẽ ꝙ sor tes sit dã natus ⁊ beatus. Etiã nõ seq tur: aliquãdo erit ita: ꝙ sortes ẽ senis ⁊ aliquãdo erit: ita ꝙ sortes ẽ rome: ergo aliqñ erit ita ꝙ sortes ẽ senis ⁊ rome ⁊ ex ista regl'a sequuntur duo

pᵐ cor/relariũ correlaria. Primũ ꝙ arguẽdo a pte disiuncti ad totũ disiunctũ distributi ue tẽtũ: ꝯña nõ valet: pbat correlari um dupliciter: pmo quia disiunctuz est superius cõiter loquẽdo ad quãli/bet sui partez de per se ꝙ probatur: quia predicatur de qualibet sui par/te de per se ⁊ distributa ⁊ nõ ecõtra: nã quicqd ẽ hõ ẽ hõ vel planta ⁊ nõ ecõtra: ⁊ ideo arguitur ab inferiori ad suũ superius distributiue: ⁊ ideo ꝯsequẽtia nõ valet: pbatur etiã exẽ/plarit: vnde nõ seqtur: tu differs ab asino: ergo tu differs ab hoĩe: vel ab asino: tu es sapientior petro: ergo tu es sapientior petro vel deo: nam in omnibus istis casu possibili posito antecedens erit verũ: ⁊ ꝯsequẽs fal/sum. Secundum correlarium arguẽ/do a toto copulato collectiue tento ad alteraz partẽ: cõsequentia nõ va/let: vnde nõ sequit. sortes ⁊ plato suf ficiũt trahere .a. nauim. ergo sortes sufficit trahere .a. nauim. Sortes et plato non sunt hic tãq͂z in loco pro/prio ⁊ adequato: ergo sortes non est hic tãq͂z in loco proprio ⁊ adequa/to vbi per li hic demõstret locus p/prius: ⁊ adequatus ipsius sortis añs eni ẽ vez: ⁊ ꝯñs falsuz: vt patet. 2ᵐ cor/relariũ

dubitᵒ. Sed in hoc loco solet dubita/ri cũ li: et: aut li: vel: poni/tur a parte subiecti precedẽte signo distributiuo vtrum totum disiunctũ vel copulatum distribuatur: vel so/lum prima pars: vt in his exemplis. Omnia duo ⁊ tria sunt quinq͂z. Om nis homo vel planta est planta. Et arguitur primo ꝙ non distribuatur totum: quia tunc illa propositio om/nis homo vel planta est planta esset falsa: vt patet per suas exponentes: sed Hentisber videtur eam concede re: ergo in ea non distribuitur to/tum: eodem modo est dicendum de ista alia omnia duo ⁊ tria sunt qnq͂z. Nam Hentisber concedit eam: er/go habet ipsam pro vera: ⁊ ex ꝯñti in ea nõ distribuitur totũ copulatũ. Secundo ad idẽ arguitur sic. Nam

Arʳ pᵒ. pro pte negatiª

Arʳ 2ᵒ.

omnes singulares predictarū vniuersaliū sunt vere: ꝛ cuilibet supposito subiecti corrn̄det sua singularis: ergo dicte vniuersales sunt ṽe: tunc vltra ille vniuersales sūt vere: ergo in eis nō distribuitur: nisi vna pars: iste ꝯñtie patēt de se: ꝛ añs ̄pme probatur: nā iste singulares sunt vere .s. iste hō vel plāta ē plāta: ꝛ iste homo vel plāta ē plāta: ꝛ sic de singulis: et iste alie singulares sunt etiam vere: videlicet. Ista duo ꝛ tria: sūt quinqꝫ: ꝛ ista duo ꝛ tria: sunt qnqꝫ ꝛ sic de singulis ergo ꝛc̄.

In contrariuꝫ arr p°. **In oppositum** ꝛ ꝑ altera pte arguit̄.s. ꝙ totū distribuat̄: nā predicte ꝓpositiōes sūt false: ergo i eis distribuit̄ totū: tꝫ cōsequētia ꝛ añs ꝓbat̄: nā ex vna quaqꝫ illaꝝ seq̄t̄ vnū fm: ꝙ ꝓbat̄: nā seq̄t̄ oīs hō vel plāta ē plāta: sortes est hō: vl' plāta ḡ sortes ē plāta: ꝯñtia ē bona: qꝛ ē sillogism° in darij: ꝛ ꝯñs ē falsū: ergo altera ꝑmissaꝝ nō minor: vt pꝫ: ergo maior. Et eodē modo ē dicēdū de illa vniuersali oīa: duo ꝛ tria sunt qnqꝫ.

Arr 2°. Ad idē arguitur sic: ista ꝯseq̄ntia ē bona oīs homo vel plāta ē plāta: ergo tātū plāta ē homo: vel plāta: tꝫ ꝯña ab vniuersali ad suā exclusiuā de terminis trāspositis: ꝛ ꝯñs ē falsū: ergo et añs.

Arr 3°. ℂ Itē ad idē arguit̄ sic: nā si ps disiūcti in ꝑdicta ꝓpōne solūmodo eēt subiectū seq̄ret̄ hoc icōueniēs ꝙ aliqua ꝓpositio vniuersalis eēt vera hñs ꝑdicatū explicite: cui° tñ subiectū ꝛ ꝑdicatū nō supponūt ꝓ eodeꝫ: ꝯñs est falsū: igit̄ illud ex quo seq̄t̄: ꝛ ꝙ hoc sequat̄ ꝓbatur sic: qꝛ in illa oīs homo vel plāta ē plāta ex parte subiecti nō est nisi li homo: ꝛ ex pte ꝑdicati li plāta: vt pꝫ que sic significādo nō pñt supponere ꝓ eodeꝫ. Et si

Rn. instātia dicat̄ ꝙ hoc nō ē icōueniēs. ℂ Cōtra in propositiōe affirmatiua cathegorica ꝛ vera: ꝑdicatū ṽificat̄ de subiecto.s. ꝓ significato: vt pꝫ: igit̄ opꝫ subiectū ꝛ predicatū supponē ꝓ eodē.

Rn. ad dum opinio P. mā. **Ad hoc** dubium inuēti sunt plures modi respōdēdi. ℂ Prim° ē Petri. M. q tenet ꝙ totū disiunctū ꝛ totū copulatū sit subiectū.

opinio P. ve. ℂ Scd̄s est Pauli veneti. cui° opinio i diuersis opib°ē diuersificata: naꝫ sophismate nono tenet ꝙ prima pars solū sit subiectū: ꝛ i q̄dratura tertio dubio secūdi principalis: ꝛ i logica magna ꝛ etiā in parua tenet ꝙ totū disiūctū vel copulatum sit subiectū attamē soluꝫ prima pars ē distributa: ꝛ illa appellat̄ ab eo subiectum distributionis.

opinio Hētisb. ℂ Tertius modus est Hētisberi sophismate septimo: qui dicit: ꝙ talis propositio est distinguēda eo ꝙ subiectuꝫ pōt eē totum disiūctū: aut vna ps tātū: quapropter vtrāqꝫ ptē sustētando respōdet̄ ad argumēta ꝓbātia: ꝙ nō distribuat̄ totū.

Ad pm icōtram. ℂ Ad ̄pmuꝫ di: ꝙ tales ꝓpōnes sunt false queadmoduꝫ ꝓbat argumētū: ꝛ cū tu dicis Hētisb cōcedit eas: respōdet̄ ꝙ cū tales ꝓpositōes scdꝫ ipꝫ sint distinguēde: ideo si subiectuꝫ sit solūmodo pria ps sic eas cōcedit ꝛc̄. sed ex hoc nō sequit̄ quin totū disiūctū possit eē subiectū: imo ex suo mō loquēdi seq̄t̄ ꝙ totuꝫ disiūctū possit esse subiectū cum ipse dicat illas eē distinguēdas.

Ad 2m. ℂ Ad secundum respondetur negādo añs ꝛ ad probationem dicitur: ꝙ ille non sunt singulares illi° vniuersalis: sed sue singulares debent assignari per pronomen demōstratiuū neutri generis ꝛ relatiuo importāte ꝑdicatiōnē de qualibet pte subiecti distributi mediante hoc verbo est (exēpli gratia) singularis istius vniuersalis oīs homo vel planta est planta sunt iste:

hoc qd̄ ē hō vel plāta ē plāta: ⁊ hoc qd̄ ē hō vel plāta ē plāta:⁊ sic de singulis: vbi p li hoc demōstret hō ē in alijs singl'arib⁹ demōstret oēs plāte: vñ oēs singulares i qb⁹ p li hoc demōstrat hō sūt false:⁊ ille in qb⁹ p li hoc demōstrat plāta sūt ve: ⁊ p hoc soluitur argumētū magistri Alexandri sarmonete dicēdo q ipse nō bene assignauit singulares illi⁹ vniuersalis.

instātia Et si qs diceret q etiā iste due singulares sunt simul vere.s.hoc q ē hō vl' plāta ē plāta:⁊ hoc q ē hō vel plāta ñ ē plāta.⁊ ista sūt duo cōtradictoria:ergo duo ɔtradictoria sunt simul vera.

Rn̄sio. Respōdet ad hoc dupl'r. Primo si p li hoc demōstret idez in vtraq; nego q sint simul vera: vt pz.

Alia Rn. Secūdo dico q illa nō sunt ɔtradictoria: qm̄ de lege cōtradictorioꝝ est q si termin⁹ cōis posit⁹ in vna nō distribuat q in alia deb; distribui: mō illud disiunctū in neutra illaꝝ distribuit:⁊ ē termin⁹ cōis: ergo nō sūt cōtradictoria. Jō cōtradictoriū illi⁹ singularis affirmatiue dz assignari per

instātia negationē ꝑpositā toti. Et si dicat q i singl'arib⁹ non refert preponere:⁊ postponere negationē subiecto.

Rn. Respōdet q hoc ē veꝝ in singularibus de subiecto simplici: nō āt in illis de subiecto cōposito: puta disiuncto] vel copulato. Et eodē mō rn̄detur ad singulares illi⁹ vniuersalis ď sbiecto copulato: nā singulares sue sūt iste: videlicet: hec que sunt duo ⁊ tria sūt qnq;:⁊ hec que sūt duo ⁊ tria sunt quinq;:⁊ sic de singulis:⁊ sic patet solutio.

Rn. ad obiecta **Substētādo** aliā ptē.sc; q distribuatur tātūmō pria ps disiūcti: vel copulati ⁊ alia se teneat a pte ꝑdicati tūc dico q ꝑdicte sūt vere:⁊ q debēt expōi queadmodū declarauit Paulus.U. in logica parua: ad argumenta in ɔtrariū respōdet. ¶ Ad ꝑmum negat añs:⁊ ad ꝑbationē iteꝝ negatur añs:⁊ ad ꝑbationē negat q illa ɔñtia sit bona: nec ē sillogismus i dari cui⁹ rō ē: q2 plus ꝑdicat in minori quā distribuat i maiori: vt pz. Ad pᵐ.

¶ Ad secūdū respōdet negādo illā ɔñtiaz ⁊ ad ꝑbationē dicit q illa nō est sua exclusiua sibi correspōdēs: qm̄ in dicta vniuersali subiectum ē tātūmō li hō ⁊ illa vniuersalis resoluit in istaz oīs hō ē ens qd̄ vl' plāta ē plāta:⁊ iō exclusiua sibi corrn̄dēs erit ista tātuz ens qd̄ vl' plāta ē plāta: ē hō q̄ ē vera sicut sua vniuersalis: vt pz p exponētes. Ad 2ᵐ.

¶ Ad tertiū rn̄det dupl'r: ꝑ⁹ scd̄z Hētisberū cōcedēdo ɔclusionē .s. q aliq̄ ē ꝑpositio affirmatiua vera ⁊c. vt pz ab eo in septimo sophismate: alij tñ vt Strod⁹ ⁊ gaetan⁹ super illo sophismate vident dicere oppositū ⁊ hñt ɔseqnter dicere q ista vocalis in rei veritate nō hēt ꝑdicatū: sed bene sbordinat vni habenti.s. isti oīs hō ē aliqd qd̄ vl' plāta ē plāta in qua subiectū ⁊ ꝑdicatū supponūt pro eodem:⁊ sic patet solutio. Ad 3ᵐ.

Sed cōtra ꝑdicta arguit:⁊ prio ꝑbat q a sensu diuiso ad sensū cōpositū ɔñtia sit bona: qa bene seqt: pōt eē q tu sis Rome: ⁊ pōt eē q tu sis senis: ergo pōt eē q tu sis Rome ⁊ q tu sis Senis q probat: q2 cū añs sit vna copulatiua cui⁹ q̄libet ps ꝑncipalis ē modalis in sensu cōposito de li pōt: dz ergo q̄libet ps poni in eē:⁊ sic seqtur q dz poni i eē q sortes sit senis:⁊ q sortes sit rome ⁊ illud idez iportat p ɔñs: g̃ dicta cōseqntia fuit bona. ɔᵃ supius dc̄a. Arʳ ꝑ⁹.

¶ Scd̄o arguit: q a sēsu ɔposito ad diuisū ɔña valeat: vñ bñ seqt. Sortes ⁊ plato nō sūt hic Arʳ 2⁰.

ḡ sortes non ē hic: ⁊ plato nō ē hic: ꝙ ꝓbat̄ q̄ꝛ seq̄t. Sortes ⁊ plato nō sunt hic: ergo isti non sunt hic demōstratis illis met: tunc vltra isti nō sūt hic: ergo nullus istoꝝ ē hic: ḡ plato nō ē hic: ⁊ sortes nō ē hic: ḡ de p̄mo ad vl
Ar' 3°. timū ꝯña p̄dicta fuit bona. ¶ Tertio ad idē arguitur sic: ista ꝯña ē bona tātum animal ⁊ rationale est hō: ergo tātū aial ē hō: ⁊ tātū rōnale ē hō: ⁊ tñ arguit̄ a sēsu ꝯp° ad sēsū diuisū: ḡ ⁊c.
Ar' 4° ⁊ ꝙ ꝯña sit bōa: p3 ꝺ se. ¶ Quarto arguit̄ ꝙ nō sit pos̄e totū disiūctū eē sb̄iectū: q̄ꝛ tūc seq̄ret̄: ꝙ aliqꝺ eēt sb̄m cui° nulla eēt suppositio: p3 de sb̄iecto hui° vniuersalis. Oīs hō vel sortes ē sortes: nā si hui° sb̄i eēt aliq̄ suppositio: illa eēt cōis vl' discreta: s3 ī ta li ꝓpōne illꝺ disiunctū nec supponit cōīter nec discrete: q̄ꝛ nō ē maioꝛ rō de vno q̄3 de alia: ḡ nulla ē suppō.

Rn. ad p̄mū **Ad hec** argumēta rñdet̄. Et ad p̄mū negat̄ añs: ⁊ ad ꝓbationē dī ꝙ ille due modales de sēsu ꝯposito cōponētes añs nō debēt poni ieē simul: sed vna queq3 de p se ⁊ seorsū absq3 alia: cui° rō ē: quia sue de ieē repugnāt īter se: ⁊ iō nō debēt simul poni iesse: s3 si nō repugnarēt inter se aut alicui posito ⁊ bñ admisso cū cōcesso: vel cū concessis ⁊c.
Ad 2m. tūc bñ possēt poni ieē sil'. ¶ Ad scd̄m rñdet̄ negādo añs ⁊ ad ꝓbationē: cōcessa p̄ma ꝯña: nego scd̄a3. s. isti non sūt hic: ḡ nullus istoꝝ ē hic: vt p3 per
istātia. sniā3 Strodi ī ꝯseq̄ntijs suis: ⁊ si cōtra hoc argueret̄ sic: ista ꝯña ē bona isti sūt hic: ḡ q̄libet illoꝝ ē hic demōstratis semꝑ eisdē: ergo pariformiter d3 valere negatiue. ¶ Rñdet̄ negādo ꝯñtiā: q̄ꝛ nō ē similitudo: nā ī tali affirmat^a isti sūt h̄ li isti icludit notā copulatōis diuisiue tētā ⁊ ī negatiua
Ad 3m. collect^e. ¶ Ad 3m rñdet̄: ꝙ illa ꝯñtia ē bona de mā ⁊ nō de forma: ⁊ hoc ñ ē ꝯ^a reg^am. ¶ Ad q̄rtū rñdet̄ ꝯcedendo totū arg^m nec hoc ē icōueniēs: imo dī ꝙ illꝺ subiectū suppōit pluribus suppōnib° q̄rū vna ē cōis: ⁊ alia discreta: ⁊ hoc ē de mēte Pauli Ueneti ⁊ Petri. M. i capl'o de supōnibus i rñsiōe ad p̄m dubiū qꝺ ipe facit in fine capituli. Ad 4m

¶ Sextus modus.

¶ Itē cōsimiliter pōt fieri sophisma mediāte hac ꝯclusione vel ratione distributionis sicut in illo sophismate ⁊c.

Ista est sexta pars p̄ncipalis isti° tractat° in q̄ declaratur qual'r fiat sēsus ꝯpositus ⁊ diuisus ī sexto mō: ⁊ diuidit̄ i tres pticulas: nā i p̄^a ꝺclarat̄ q̄uo cātur sēsus ꝯposit° ⁊ diuisus in sexto mō ac ēt ponit̄ eoꝝ differētia: in scd̄a ponunt̄ reg^e generales: ī tertia cōtra p̄dicta arguitur.

Circa p̄mam particulam ē itelligendum: p̄imo ꝙ sensus ꝯposit° ī isto sexto mō causat̄ mediātib° istis ꝺterminatiōib°. ita erit. ita fuit. aliq̄ñ erit ita. aliq̄ñ fuit ita. vnde tūc fit sensus ꝯposit° q̄ñ in ꝓpōe ponit̄ talis ꝺterminatō: vt v̄bi grā dicēdo. Aliq̄ñ erit ita ꝙ tu es Rome. Aliq̄ñ fuit ita ꝙ tu es parisi°. Sēsus v̄o diuisus fit cū accipit̄ talis ꝓpō cū v̄bo p̄ncipali eiusdē tp̄is cū v̄bo illius determinatōis: vt v̄bi grā: ꝓpōes de sēsu diu° corrñdētes sup̄dictis de sēsu ꝯpo^ro sūt iste: tu eris Rome: tu fuisti parisius: ⁊ caue ne alio mō sūmas ꝓpōnes de sensu diu° q̄ꝛ tūc er- no^m p^m Dria p̄ma iter sen. ꝯp. ⁊ di. in isto 6°. modo

rares queadmodū et multi alij qui in hac materia scripserunt.

nom 2m dria 2a. Secundo est itelligēdū q differētia ē iter sensum cpositū et diuisuz qm propositio de sensu cōposito requirit verificationē istentaneā vel limitatā ad certū tēpus sz sua de sensu diuiso nō requirit talē verificationē exēplum pmi. Aliquādo erit ita q sortes ē tātus quātus est plato. Ista eni pro sui veritate reqrit q in aliq istāti futuro sit vex dicere q sortes ē tātus quātus est plato sua vo de sensu di° nō reqrit huiusmōi vificationē: ideo ab vna ad alterā cōña nō valet. Un pro meliori noticia ponunt quatuor regule gnales quax pma est ista.

pa rega ¶ Arguēdo a sensu cposito ad sensum diuisum cum termino distributo: cōña non valet: pbat ista regula dupliciter primo per differentiam supertus assignatam: secundo probat exēplariter: vnde nō sequit. Aliquando erit ita q sortes est ois homo: ergo sortes erit ois homo: nā posito casu q crastina die nō erit aliqs hō nisi sortes: sed post cras erunt multi hoies: tūc in isto casu aūs est verum et cōns falsuz: nam ex illo cōnte: seqt q sortes erit antixpus: q sic deducit. Sortes erit ois hō Antixps erit hō: ergo sortes erit antixps. Etiā nō sequit. Aliquādo fuit ita: q tu es ois homo: ergo tu fuisti ois hō: posito q heri nō fuit aliqs hō nisi tu: sed antea fuerūt multi alij: tūc in isto casu antecedēs est verū et cōns falsuz: nā ex illo cōsequēte: seqtur q tu fuisti adā q sic deducit tu fuisti ois hō Adā fuit hō: ergo tu fuisti Adaz.

2a rega. ¶ Secūda regula arguēdo a sensu cōposito ad sensum diuisuz cū termino habente vim cōfundendi cōfuse tantū: cōña nō valz: probat regula: pmo per differentiā assignataz: pbat ēt inductiue: vn nō sequit. Aliquādo erit ita q aīa Antichristi necessario erit: ergo aīa antixpi necessario erit: pōito cāu q cras gnaliter antixps cuius aīa erit imortalis: tūc aūs est vex: et cōns falsū: q pbat: nā crastina die qn ānxps erit generatus: tunc erit ita q aīa ei9 necessario erit: qz tūc ipsa erit: et tūc ipa non poterit nō eē ex quo erit imortalis: et iam creata: et sic aūs ē verum: et q cōsequēs sit falm: probat: qm ex q aīa antixpi non dum est creata poterit nō creari: ergo poterit non esse: g ipsa nō necessario erit: q est oppositum cōntis: ergo illud cōns est falsum ēt nō sequitur a sensu diuiso ad compositum: vnde ista cōña nō valet. Anima antixpi ɔtigēter fuit: g aliqn fuit ita q aīa antixpi ɔtigēter est: posito casū q heri fuit generatus Antixps: tūc aūs est verū q probat: nā aīa antixpi fuit: et aīa antixpi potuit nō fuisse: ergo aīa antixpi contigenter fuit: tz cōña cū pma pte aūtis: et secūda pbat: qm aīa antixpi potuit nō creari a deo: g potuit nō fuisse: et q cōns sit falsuz pbo: qz si aliqn fuit ita etc. hoc maxie fuit heri qn antixps fuit gnatus: sed pbo q tūc nō fuit ita q ipsa cōtigēter ē: qz tūc fuit vex dicē ipa ē et tūc fuit vex dicē ipa nō pōt ampli9 nō eē ex quo ē creata et imortalis: g tūc ipa nō cōtigēter est: et p cōns tunc non fuit ita q ipsa contigenter est. ¶ Et istam regulam posuerunt sub his uerbis. Arguendo a sensu composito ad diuisū merito duplicis cōpōnis fallit argumētū et ecōtra: et ista pticula merito duplicis cōpōnis itelligit sic: merito duox tmiox hntiuz vim faciēdi sēsuz cpositū quox vn9 ē li aliquando erit ita: et alius habens

3ª reg. vim ꝯfundendi. ¶ Tertia regª arguē do a sensu ꝯpoᵗᵒ ad diuisū aut extra cū relatiuo iplicāte grāmaticali .s. q que quod: non valet consequentia: probatur regula dupliciter: pᵒ p dr̃iā superiꝰ assignatā: secūdo p exempla: vnde non sequitur. Aliquādo erit ita. q̄ tu es homo qui est in ista domo: ergo tu eris hō qui est in ista domo: posito casu q̄ tātū ego sim in ista domo et cras eris tu in ista domo: tunc in isto casu añs ē verum: q2 cras erit ita: q̄ tu es homo qui est in ista domo: et ꝯñs falsū: q2 ex eo sequitur: vnū impossibile: nā sequitur tu eris hō qui est in ista domo: sed solū ego sum in ista domo per casū: ergo tu eris ego quod est impossibile: etiā nō sequitur: tu fuisti homo qui disputat: ergo aliqñ fuit ita q̄ tu fuisti hō q disputat posito casu q̄ nūc primo tu disputes et nūq̄ in pterito disputasti: s3 bene multi disputauerūt: tunc in isto casu añs est verū et ꝯñs falsū: veritas antecedētis probatur: nā tu fuisti hō et ille disputat: ergo tu fuisti homo q disputat: p3 ꝯña cōuertibili ad cōuertibile: et antecedēs est verū p casum: ergo et ꝯñs falsitas primi ꝯñtis p3: quoniā in nullo tpe preterito: ac ēt i nullo īstanti preterito fuit verū dicere: tu es homo qui disputat: vt p3 per casū: et regula d3 intelligi q̄ ꝯña nō valet de forma: qm̄ de materia valere pōt: vñ bene sequitur aliquādo erit ita q̄ ista venus est venꝰ: que ē i isto orbe: ergo ista venus erit venus: q̄ ē in isto orbe: et sic de multis alijs in q bus arguitur in terminis necessarijs:

4ª regª valet ꝯña de materia. ¶ Quarta regula arguēdo a sensu cōposito ad diuisum: aut econtra in terminis cōperatiuis aut positiuis cōpabiliter sumptis respectu duplicis cōparatiōis: ꝯña non valet: probatur regula: primo per differentiam superiꝰ assignatam: secundo per exempla: vnde nō sequitur. Aliquādo fuit ita: q̄ tu es tantus sicut est plato: ergo tu fuisti tantꝰ sicut fuit plato: posito enī casu q̄ heri in .a. instanti medio illius diei: tu et plato fuistis equales in quātitate bipedali: sed tantum plato continue ante illud instans fuit maior te: ita q̄ fuerit in tpe preterito tripedalis quātitatis: et tu nūq̄ maioris quantitatis quā bipedalis: tunc in isto casu añs est verum et ꝯñs falsum: veritas añtis probatur: quoniā in .a. instanti fuit verum dicere: tu es tantus sicut est plato: falsitas consequentis probatur: quoniam sequitur: tu fuisti tātus sicut fuit plato: sed plato fuit tripedalis: ergo tu fuisti tripedalis. cōsequens est falsum et contra casū: ergo etc. etiam de futuro non sequitur. Aliquādo erit ita q̄ tu es tātus sicut est plato: ergo tu eris tantus sic̄ erit plato: posito enim casu q̄ tu et plato eritis equales in quantitate bipedali die crastina: sed post cras cōtinue plato erit maior te: tunc patet q̄ antecedens in isto casu est verum et cōsequēs falsum: quoniam li sicut in cōsequente iūctum cum illo verbo futuri temporis erit: distribuit pro toto tempore futuro: et est sēsus tu eris tantus sicut erit plato .i. in aliquo tēpore futuro: tu eris tantus sicut erit plato in toto tempore futuro. A sensu etiam diuiso ad compositum non valet consequentia: vnde non sequitur: plato incipiet esse maior q̄ est sortes: ergo aliquādo erit ita q̄ plato incipit esse maior q̄ est sortes: posito enim casu q̄ sortes sit nunc bipedalis quantitatis plato vero pedalis quantitatis qui plato augebitur vni

formiter per totam horam futuram vsqꝫ ad quantitatem tripedalem exclusiue ipso nō manēte in fine hore: ꝛ sortes similiter augeatur ad tripedalem quātitatē ipso nō manēte ī fine hore: tūc in isto casu añs est verū ꝛ ꝯsequens falsuꝫ: veritas añtis probatur: naꝫ ī medio instāti hore future Plato incipiet eē maior q̄ꝫ bipedalis: sꝫ tm̄ bipedalis est sortes nūc ꝑ casuꝫ: ergo ī medio istāti hore future Plato incipiet eē maior q̄ꝫ ē sortes ꝯñtia pꝫ: cuꝫ prima ꝛ secūda pte añtis per casuꝫ: falsitas ꝯñtis ꝓbaꝛ: qꝛ in quolibet instanti hore future erit: ita ꝙ sortes est maior platone ꝛ imediate ante illud instās: fuit ita ꝙ sortes est maior platone: ꝛ imediate post erit ita ꝙ sortes est maior platone: ergo nūq̄ꝫ erit ita: ꝙ plato icipit esse maior q̄ꝫ est sortes. Etiam in eodeꝫ casu nō sequitur. Plato erit tantus quātus ē sortes: ergo aliquando erit ita ꝙ plato est tātus quantus est sortes: añs eniꝫ ē verū ꝛ ꝯñs falsum in predicto casu. Iteꝫ non seqꝛ plato erit maior q̄ꝫ est sortes: ergo aliquando erit ita ꝙ plato est maior q̄ꝫ ē sortes: añs enī ē veꝝ in eodē casu ꝛ ꝯñs falsū: multa eniꝫ his similia adduci possent q̄ causa breuitatis obmitto.

Corre^m ℂEx his sequiꝛ hoc correlariuꝫ ꝙ pōt poni pro q̄nta regula ꝙ arguendo a sensu cōposito ad diuisū aut ecōtra: dūmō nō arguaꝛ aliquo ꝑdictoꝝ modoꝝ ꝯñtia ē bona: vnde bene sequtur: tu eris papa: ergo aliquādo erit ita ꝙ tu es papa: etiā sequiꝛ. Aliquādo erit ita ꝙ tu es maior platone: ergo tu eris maior platone: quoniā in isto exēplo est ibi simplex cōpatio: sꝫ dicendo. Aliquādo erit ita: ꝙ tu eris maior q̄ꝫ est plato: ergo tu eris maior q̄ꝫ est plato: arguitur eniꝫ ibi respectu duplicis cōparationis q̄m̄ in cōsequēte fit cōparatio inter sorteꝫ et platonē in quātitate: ꝛ nō soluꝫ ī quātitate: sed etiaꝫ in tēpore: vt pꝫ.

Contra ꝑdicta arguitur: ꝛ ꝑmo ꝯtra primā regulā: nā ista ꝯñtia est bona. Aliquando erit ita q̄ꝺ sortes ē ois hō in. a. instāti: ergo sortes erit ois hō in. a. instanti: ꝛ tamē arguiꝛ ꝑ regulā: ergo regula falsa: tenet ꝯñtia ꝛ añs ꝓbaꝛ: quia quocūqꝫ casu posito nō pōt eē ita sic̄ significaꝛ per añs: quin tūc sit ita sic̄ significaꝛ ꝑ ꝯñs. Arᵣ ꝑ° ꝯ^a re^am ꝑmam. ℂSecūdo cōtra secūdā regulā arguiꝛ sic: nā ista ꝯña ē bona: aliquādo erit ita ꝙ necessario hō ē animal: ꝙ necessario homo erit aīal: ꝛ tamen arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet ꝯñtia ꝛ añs pꝫ de se. Arᵣ 2°. ꝯ^a re^am scđam. ℂTertio arguitur ꝯtra tertiā regulā: nā ista ꝯñtia est bona. Aliq̄ñ erit ita ꝙ sortes incipit eē album q̄ꝺ ē: ergo sortes icipiet esse albū q̄ꝺ est simil'r de ꝑterito ꝛ tamē arguitur ꝑ regulā ꝙ regula falsa: tꝫ ꝯña ꝛ añs ꝓbatur quia nō videꝛ modus ꝑ quē talis consequentia possit falsificari. Arᵣ 3°. ꝯ^a re^am tertiaꝫ. ℂQuarto cōtra quartaꝫ regulaꝫ arguitur sic: nam ista ꝯseq̄ntia ē bona sortes ē albior q̄ꝫ est plato ꝙ ita ē ꝙ sortes ē albior q̄ꝫ est plato: tūc vltra ꝙ pari rōne ista ꝯña debet esse bona sortes erit albior quā est plato: ꝙ aliquādo erit ita ꝙ sortes ē albior q̄ꝫ ē plato: ꝛ tm̄ hic arguiꝛ ꝑ regulā: ꝙ regula falsa. Arᵣ 4° ꝯ^a re^am q̄rtam. ℂCōtra correlariū ꝙ poniꝛ ꝓ q̄nta regula arguiꝛ sic. Sortes erit equalis platoni: ergo aliq̄ñ erit ita ꝙ sortes est equalis platoni: naꝫ in casu superius facto .s. ꝙ sortes ꝛ plato argumentabunꝛ vniformiter ex ipsis non manentibus in fine hore: tunc in tali casu antecedens est verum quod probo: nam tota quanti- Arᵣ 5°. ꝯ^a re^am quintā

tas sortes erit equalis toti quantita ti platonis capiẽdo li tota cathego / rematice: ergo in tota hora cathego rematice erũt sortes & plato equales tz cõsequẽtia: qꝛ nulla dicũtur eq̃lia nisi eoꝝ quãtitates sint equales: con sequẽs vero in dicto casu est falsum: qꝛ in quolibet instãti predicte hore plato erit maior sorte: ergo in nullo instãti p̃dicte hore erũt equales: er go nunq̃z erit ita ꝙ sortes erit equa / lis platoni ꝙ erat probandum.

Ad p^m dicitur. **Ad hec** argumẽta respondet̃ Et p̄mo ad p̄mũ dr: ꝙ illa ꝯña ẽ bona: & nego ꝙ hoc sit cõtra regulã: q̃m regula sic intelligit̃ ꝙ arguatur cum distributione abso lute sumpta: & nõ limitata q̃liter non est ĩproposito. Posset etiã dici ꝙ il / la ꝯña ẽ bona de materia & nõ d̃ for / ma: & hoc nõ est cõtra regulã. ¶ Ad secũdũ respondet̃ ꝙ dicta ꝯña ẽ bo / na de mataria & nõ de forma. ¶ Ad tertium respondetur negando ante cedens: & ad probationez negat̃ iteꝝ nam posito casu tali: ꝙ sortes nunc nõ sit: & in medio instanti hore futu / re erit: & erit albus: tunc antecedens est verum & consequens falsum: vt patet intelligenti. ¶ Ad quartum re spondet̃: ꝙ prima ꝯsequentia de p̃se ti est bona: nec ibi arguĩt a sensu cõ posito ad diuisum in isto modo: pro quo ẽ notandum ꝙ tales dictiones ita & aliquando non faciunt sensum compositum in isto modo nisi quan do adiungũtur cum tempore prete / rito aut futuro: & cum vlterius infer tur ꝙ pari rõne deberet illa alia va / lere negatur ꝯsequentia: & ratio dis / similitudinis per se patet. ¶ Ad vlti / mum respondetur negãdo añs & ad probationem iterum negat̃ añs im / mo cõceditur ꝙ nulla erit tota quã / titas sortis & nulla erit tota quãtitas platonis & ex ꝯñti nũq̃z erũt eq̃les.

Alia R. (margin, beside "Posset etiã dici")
Ad 2^m. dicitur. (margin, beside "Ad secũdũ")
Ad 3^m. dicitur. (margin, beside "Ad tertium")
Ad 4^m dicitur. (margin, beside "Ad quartum")
No^m. (margin, beside "pro quo ẽ notandum")
Ad 5^m. dicitur. (margin, beside "Ad vltimum")

instãtia Et si contra hoc arguatur sic: quãtã cũq̃z quãtitatẽ habebit plato ĩ dicta hora: tantam habebit sortes in predi cta hora: ergo sortes & plato erũt eq̃ les: nõ valet cõsequẽtia: q̃m ꝓpositio de simplici cõparatione req̃rit istãs pro sui veritate ꝙ nõ requirit illa de sensu diuiso: & sic patet solutio.

instãtia 2ª cor^m **Sed vlterius** cõtra cor relariũ arguitur sic: nam iste ꝯsequentie nõ sunt bone: tu pertrãsibis. a. spatiũ: er / go aliquãdo erit ita ꝙ tu pertransis. a. spatiũ: antecedens enim est veruz posito ꝙ tu pertrãsibis. a. spatiũ ĩ ho ra futura: & ꝯsequẽs ẽ falsũ: vt pz: etiã ista alia ꝯsequẽtia nõ valet: Aliquan do erit ita ꝙ hec hora presens est: er go hec hora presens erit: & tamen ar guitur per regulam: ergo regula fal sa: tenet consequentia & antecedens probatur: nam in quolibet instanti intrinseco hu9 hore p̃ñtis erit verũ dicere hec hora presens ẽ: ergo ali / quãdo erit ita: ꝙ hec hora p̃ñs est: ꝯsequẽs vero est falsũ: q̃m hec hora p̃ñs nũq̃z erit qꝛ accipio p̃sens: vt di stinguitur cõtra futurũ: similiter nõ sequitur diuisio. b. linee existentis in corpore colũnari erit: ergo aliquan do erit ita ꝙ diuisio. b. linee &c. est: & ꝙ hec consequentia non valeat pro batur: posito ꝙ sortes diuidet. a. cor / pus columnare in hora futura cuius. b. sic p̄ma linea diuidẽda tũc in isto casu antecedẽs est verũ ꝙ probatur: quia sortes faciet diuisionem. a. cor / poris super. b. linea: ergo diuisio. b. linee erit: consequens vero est fal / sum: ꝙ probatur: quia in nullo in / stanti hore future: erit verum dicere diuisio. b. linee est: vt patet.

Nom. Intelligendum est pro argumentorum responsione: ac etiam pro declaratione predicti corelarij quod quando dicitur: quod arguendo in terminis simplicibus &c. consequentia est bona: per arguere in terminis simplicibus non solum debemus intelligere quod non arguatur in aliquo predictorum quatuor modorum ex quo omnes illi quatuor modi includunt compositionem quandam: sed etiam debemus intelligere quod non arguatur cum verbo adiectiuo habente appositum obliqui casus: aut cum verbo substantiuo habente suppositum vel appositum terminum verbalem includente verbum adiectiuum cum determinatione obliqui casus: aut cum termino significante tempus determinatum: quemadmodum sunt isti termini hora dies mensis et annus &c. ¶ Istis autem sic stantibus: patet solutio ad argumenta.
Ad pm. dicitur: ¶ Ad primum dicitur: quod non arguitur ibi in terminis simplicibus ex quo arguitur cum verbo adiectiuo limitato per casum obliquum.
Ad 2m. dicitur. ¶ Ad secundum similiter respondetur: quoniam ibi arguitur cum verbo substantiuo habente prosupposito terminum importantem tempus determinatum puta li hora presens.
Nom. ¶ Sed nota hic quod secundum mentem Hentisberi: puto quod secunda consequentia dicatur esse bona de materia: quoniam antecedens eius est impossibile: immo puto quod omnes tales propositiones scilicet hora est: dies est: mensis est: &c. sunt impossibiles: quoniam in eis ponitur terminus importans tempus limitatum et ex consequenti tales propositiones de presenti non possunt pro instanti verificari.
Ad 3m. dicitur. ¶ Ad tertium respondetur eodem modo quoniam ibi arguitur: cum termino verbali includente verbum adiectiuum cum determinatione obliqui casus puta li diuisio .b. linee: nam ille terminus diuisio est terminus verbalis includens illud verbum. diuido. dis. et determinatur a casu obliquo puta a li .b. linee: et notanter dixi cum determinatione obliqui casus: quoniam absque tali determinatione consequentia valeret vnde bene sequitur diuisio erit ergo aliquando erit ita quod diuisio est et econtra.

¶ Septimus modus.

¶ Quando arguitur componendo vel diuidendo: mediante hac determinatione: ita est: ita fuit &c.

Ista est septima pars principalis istius tractatus in qua declaratur qualiter fiat sensus compositus et diuisus in septimo modo: et diuiditur in tres particulas: nam in prima declaratur quomodo causetur sensus compositus et diuisus in isto septimo modo: ac etiam ponitur eorum differentia: in secunda ponuntur regule generales: in tertia vero contra predicta obijciam et soluam.

Circa primam particulam est intelligendum: primo quod sensus compositus et diuisus in isto septimo modo causatur mediantibus terminis concernentibus actum mentis: vt sunt ista verba scio cognosco: intelligo: percipio: volo: nolo: dubito: imaginor: et apparet: et his similia: vnde termini concernentes actum mentis sunt illi qui importat aliquam operationem anime intellectiue proprie loquendo: et cum operationum anime intellectiue quedam pertineant ad potentiam volitiuam et quedam ad potentiam intellectiuam. exemplum primi: vt velle nolle no. pm

desiderare ⁊c. Exemplū secūdi vt in-
pulcra distictō telligere: cognoscere: scire ⁊c. ideo
termini cōcernētes actū mētis sunt
i duplici differētia: nā qdā cōcernūt
actū volūtatis vt sunt ista: v̄ba: volo:
nolo: cupio: desidero: opto: odio: ⁊
huiusmōi: qdā v̄o ipoztāt opationē
ipsi⁹ ītellectus ⁊ isti sūt in duplici dif-
ferentia: nā qdā īpoztāt operationē
ipsius ītellectus absq; formidine vt
sunt ista v̄ba: scio: teneo: cognosco:
cōcedo: nego: ⁊ his similia. Quidaʒ
sunt impoztātes opationē ipsi⁹ itelle-
ctus cū formidine: vt sūt ista verba:
dubito: credo: imaginoz: suspicoz: ⁊
appareo: ⁊ his similia.

nom 2m 2a dria. **Secundo** ē ītelligēduʒ ꝙ huiusmodi ver-
ba qñ cadūt supra cōplexū verbale:
idest supra oēʒ īfinitiuā vel cōiuncti-
uā aut totaliter subsequūtur: tunc fa-
ciunt sensuʒ cōpositum: vt verbi grā
dicēdo. Ego scio hoiem eē aial: sed
qñ mediāt inter partes dicti: tūc fa-
ciūt sensuʒ diuisum: vt dicēdo: hoieʒ
scio eē aial: p quo est notādū ꝙ quā-
doq; huiusmodi verba cadūt supra
terminū incomplexū: siue ille termi-
nus icōplexus significet icōplexe vl'
cōplexe. Exēplū pmi: vt ego cogno-
sco sozte. Exēplū secūdi: vt ego scio
.a. propositionē. vñ qñ talia v̄ba: ca-
dūt supra terminū icōplexum: ⁊ pce-
dunt ipsū: tūc faciūt sensuʒ cōpositū:
vt dicēdo: ego scio .a. ppositionē sed
quādo postponūtur seu sequūt talē
terminū icōplexū faciūt sensuʒ diui-
sū: vt v̄bi gratia: dicēdo .a. ppositiōeʒ
scio ⁊c. Sʒ qz sermo pncipalis de
huiusmodi termin⁹ ē: qñ cadūt supra
dictū ppositiōis: ⁊ nō supra terminū
incōplexū ea pp pncipaliter tracta-
bimus de eis quādo cadūt supra ter-
minū cōplexū: licet etiā qñ cadūt su-
pra terminos icōplexos fallat argu-
mētū: vnde nō valet sozte cognosco:
ergo cognosco sozte: vt patet intelli-
gēti cui⁹ cā ē: qz li sozte i pñte appel-
lat formā ⁊ in antecedente non.

Tertio ē intelligendū qð du- nom 3m
plex ē differētia inter
sensuʒ cōpositū ⁊ sēsuʒ diuisuʒ in isto
septimo modo: ⁊ hoc qñ tales termi-
ni cadūt supra cōplexū quaꝝ prima
est ista: quia qñ faciūt sensum cōposi-
tū cōfūdūt oēs terminos ipius dicti
capaces cōfusionis: ⁊ faciūt totuʒ di-
ctuʒ appellare formā: sed in sensu di-
uiso: nō hoc faciūt. Exēplū pmi. ego
scio hoiem esse aial vbi tā li hoiem:
qʒ li aial cōfūdūtur ab illo v̄bo scio:
⁊ tale dictū appellat formam. Exem-
plū secūdi: vt dicendo: hoieʒ scio eē
aial: vbi li hoieʒ nō cōfūdit nec illð
dictum appellat formā: quid aūt sit
appellatio forme puto notū eē ex lo-
gica parua: qm̄ ille terminus appel-
lat formā qui representat suū signifi-
catū: sub cōceptu pprio. Secunda
differentia est: qm̄ ppō de sensu com-
posito: ē pbanda officiabiliter dum-
modo post terminus fuerit imedia-
tus: vt dicendo. Ego scio hoiem esse
aial. ppositio vero de sēsu diuiso nō:
sed est probanda rōne pmi termini
mediati: vt dicēdo: hoieʒ scio eē aial
⁊ ex hoc patet solutio ad vnum du-
bium: videlicet: vtrum ista ppositio
sit in sensu cōposito: hō scit hoieʒ eē
aial: nam dicta propositio ē in sensu
cōposito: qm̄ tale verbū determinat
totū dictū ppōnis. nec reqrit ad hoc
ꝙ sit i sensu cōposito ꝙ sit pbāda of-
ficiabiliter: nisi primus terminus fo-
ret imediatus.

His notatis ponūtur regl'e ge- pa rega.
nerales: qrū prima ē ista.
Arguēdo a sēsu diuiso ap sēsuʒ cōpm

aut ecõtra in predictis terminis nõ valet ꝯña: ꝓbaẽ regula dupl'r: ꝑmo rõne differẽtie superi⁹ assignate: secũdo exẽplariter sic: vnde nõ sequitur. Alterꝫ istoꝝ scio eẽ veꝝ: ergo scio ꝙ alterꝫ istoꝝ ẽ verum. vnde ponaẽ ꝙ tu habeas scriptas solum has duas i manu tua: de⁹ ẽ ꝛ papa sedet: credas tamen firmiter solũ istam scriptaꝫ eẽ in manu tua. s. de⁹ ẽ quã scias eẽ verã: tunc vbi ꝑ li istoꝝũ demõstrẽẽ ille ꝓpositiões q̃s scriptas habes i manu tua aña ẽ veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ: vt pꝫ resoluendo aña: ꝯñs non ẽ falsuꝫ: vt pꝫ ipm officiãdo: qm̃ prima officiãs est falsa. s. hec ẽ scita a me altera istarũ ẽ vera: qꝛ illã de⁹ ẽ solũ puto: ꝛ seorsuꝫ eẽ scriptã in manu tua: iõ non scio illã eẽ alterã istaꝝ: nec seqẽ. Alterꝫ istorum dubito eẽ veꝝ: ergo dubito alterũ istoꝝ eẽ verũ: demõstrãdo duo cõtradictoria mihi dubia: etiã econtra nõ seqẽ scio alterꝫ illoꝝ eẽ veꝝ: ergo alterꝫ illoꝝ scio esse veꝝ demõstratis duob⁹ cõtradictorijs mihi dubijs. s. rex ẽ lugdũ: ꝛ nullus rex ẽ lugdũ: antecedẽs. n. ẽ veꝝ: vt pꝫ ipsũ officiãdo ꝛ ꝯñs falsum: vt pꝫ ipm resoluendo.

2ª regª ¶ Secũda regula arguẽdo a sẽsu diuiso ad sẽsũ cõpo^m: ꝛ ecõtra in predictis terminis: vbi ꝑdicatũ sit iste termin⁹ hoc: ꝛ sbꝫ i sẽsu diuiso nõ sit termin⁹ ꝑ se noi⁹ nõ valet ꝯña: ꝓbaẽ regula dupl'r. ꝑ° ex differẽtia superi⁹ assignata. scđo iductiue: vñ nõ seqẽ. veꝝ scis eẽ hoc: g̃ tu scis ꝙ veꝝ ẽ hoc ponaẽ eni ꝙ eclypsis lune scit ꝛ credas istã eẽ falsam. Eclypsis lune est: tũc aña ẽ veruꝫ: vt pꝫ ipꝫ resoluẽdo:

Nº^m. ꝛ ꝯñs falsũ: vt pꝫ ipm officiãdo: pro quo ẽ notãdum ꝙ terminoꝝ quidaꝫ sunt ꝑ se noti q̄dã oino ignoti quidã

Termi ni ꝑ se no. v̇o medio modo noti. ¶ Termini ꝑ se noti: dicũẽ eẽ illi qui respectu cuiuscũqꝫ sui significati: de quo hẽmus notitiã qđ est imundo: scimus talem terminũ vere affirmari: ꝛ sic oẽs termini trãscẽdẽtes ꝛ hoc ꝓnomẽ. hoc. sunt termini ꝑ se noti. ¶ Termini vero medio modo noti: dicũtur eẽ illi qui respectu alicui⁹ sui significati de quo habem⁹ notitiã ꝙ est ens i mũdo sunt certi. i. faciũt ꝓpositionẽ certã ꝛ manifestã: ꝛ respectu alicuius alterius significati dicũẽ esse dubij: vt sunt nomina appellatiua non transcendẽtia: ac etiã noĩa ꝓpria. ¶ Termini v̇o omnino ignoti sunt illi qui absqꝫ noua impositione nihil significãt neqꝫ sunt termini: vt li. a. b. c. ꝛ notanter dixi in regula dũmodo subiectum in sensu diuiso non sit termin⁹ per se not⁹: qꝛ si foret terminus per se notus bene valeret ꝯñtia: vñ bene seqẽ. Ens scis eẽ hoc: g̃ tu scis ꝙ ens ẽ hoc. ¶ Tertia regula: arguẽdo a sẽsu diuiso ad sensuꝫ cõpositũ: vbi subiectum fuerit termin⁹ ꝑ se not⁹ absqꝫ aliquo determinabili: ꝛ ꝑdicatũ fuerit hoc pronomẽ hoc: ꝯña ẽ bona: et ecõtra mediãte verbo importãte sciẽtiaꝫ vel certitudinẽ: vnde bene sequitur: ens scis eẽ hoc: g̃ tu scis ꝙ ens est hoc notanẽ vero dixi cum verbo importãte scientiã: quia cuꝫ isto verbo dubito: nõ ualet ꝯñtia: unde non sequitur. Aliquid dubito esse sorteꝫ: ergo dubito an aliquis sit sortes: ponatur. n. in casu ꝙ scias sortem eẽ hominẽ: nescias tamen quis determiate scit sortes: tunc in hoc casu: aña est verum: ut pꝫ ipsuꝫ resoluendo: nam hoc dubitas eẽ sortẽ platone demõstrato: imo etiã ipso sorte demõstrato ad sensuꝫ: ꝛ hoc ẽ aliquid: g̃ aliq̄d dubitas esse sortem: ꝯsequens uero est falsum: quoniam tu non dubitas an aliq̄d scit sortes: imo scis ꝙ aliq̄d

Margin notes (right column): Termi ni me° mõ no. — Termi nero ignoti — 3ª regª.

est sortes:ut pz ipsū officiādo. Unde circa hos tmīos īfert Hētīlber tres regulas quarum prima est ista:et ī or
4a rea. dine ē quarta. ¶ Quādocūqz ponit terminus oīno ignotus a pte pdica ti respectu vbi importātis sciētiam vel notitiā:semp negāda ē talis ppō: pz qr termin⁹ oīno ignotus:nō videtur vere affirmari de aliq̄ subiecto ī ppositione in qua per verbū importatur scientia vel notitia:pz etiaz his exēplis.a.scis esse.a.Aliqd scis eē.a. verū scis eē.a.posito q̄.a. sit aliq̄ propositio mūdi nescias tu que determinate scit.a.posito tamē in casu q̄ talis terminus supponat p aliquo in cōfuso:qr aliter ille non forēt propositiōes cū nō eēnt intellecte etc. Secū
5a raga. da regula et in ordine qnta. ¶ Quandocūqz terminus oīno notus ponit a pte pdicati sequēs hoc verbuz scio aut verbū īportans notitiā:vt plurimū talis ppō ē cōcedēda:vt pz ī his exemplis.a.scis eē aliqd.a.scis eē ens in casu pori:et notāt dixi quasi semper:qr cum ponitur ex parte pdicati hoc pnomen demōstratiuuz. hoc. talis propositio ē negāda:vt dicēdo .a.scis eē hoc:quacūqz ppositio ē demōstrata in tali casu p li hoc. Tertia
6a rega regula et in ordine sexta. ¶ Quādocūqz ponit terminus oīno ignotus a parte subiecti:et termin⁹ medio mō notus a parte pdicati tūc stat illā propositionē eē ɔcedēda: aut dubiuāda scdm exigentiam casus:verbi grā .a. scio eē ppositionē.a.scio eē verū:pria eniz ē cōcedenda in casu priori:et secunda est dubitanda.

Ex his vt pz de intētione magistri cōstat casū posse tripliciter variari:penes quā variationē aliquādo propositio est dubitāda:aliquādo negāda:aliquādo cōcedēda. ¶ Primus casus generalis p⁹ casus est ponēdo q̄.a.sit vna ppositio mūdi nescias quē:tūc in isto casu oēs tales sūt dubitāde.s.a ē verū.a.ē scitum a te:a.ē tibi dubiū.a.dubitas eē verū: cui⁹ rō est:qr dubitas an.a.sit ista de⁹ est:an ista hō est asinus:an ista rex sedet. ¶ Secūdus casus magis specia- 2⁹ casus lis ē q̄ scias.a.eē alterā istaruz deus est et homo ē asinus:et que sit istaruz distincte nescias:tunc ī isto casu hec est negāda.a.dubitas eē verū:qr nullā illarū dubitas esse verā:iste tamen sūt dubitāde.a.scis eē veruz.a.scis eē īpossibile.a.est scitū a te:qr sūt dubie et ipertinētes. ¶ Terti⁹ casus adhuc 3⁹ casus magis specialis est:ponēdo q̄.a. sit altera istarū deus est:et homo est asinus:et que sit distincte nescias sit tamen ista deus est:tunc ī isto casu iste sunt cōcedende.a.scio eē verū.a.ē scitū a me:et tū nō scio.a.esse verum.

Sed ɔtra pdicta arguit: et prio ɔtra pmā regulā: naz ista Contra ɔña ē bona:scio q̄ hoc ē verū: g̃ hoc pam regulam. scio eē verū:et ecōtra etiā ista alia est Arr p⁰. bona.sortē scis eē sortē:ergo tu scis q̄ sortes sit sortes:nā idē pcise ipor- taf p añs et p ɔñs ergo etc. ¶ Ad hoc argumētū respōdet Hētisber ponen- Rx. hen do duas reglās quarū pria ē ista. Ar tisberi. guendo a sēsu diuiso ad cōpositū et pa rega ecōtra ī pdictis terminis:vbi subiectū fuerit pnomē demōstratiuū hoc: absqz aliquo determinabili et respectu cuiuscūqz pdicati valet ɔña:nam tūc qcqd significat vel intelligitur in vno sensu:intelligit et in alio:g̃ conuertūtur:pz ɔña et añs pbat: qr si aliqua foret differētia iter illos hoc maxime eēt rōne cōfusiōis et appellationis:sed tale pnomē demonstratiuuz nō est capax cōfusiōis:et semp sb ppa rōne suū significatū repsētāt qm̄ sup-

ponit discrete demonstrādo ad sēsuʒ vel ad intellectū distincte: ⁊ notāter dixi absq; aliquo determinabili: qa cū determinatione quādoq; nō valʒ vñ nō seqr̄. hoc albū scis currere: ergo tu scis: ꝙ hoc albū currit: posito casu ꝙ sortes albus currat queʒ scias currere credas tñ ipm̄ esse nigrum tunc antecedens est verū ⁊ ꝯñs falsū
2ª reg. vt pʒ. ¶ Secūda regula est: ꝙ arguēdo a sensu cōposito ad diuisū in pdictis terminis: ⁊ ecōtra: vbi subiectuʒ sit hoc pnomē hoc cū suo determiabili palā cōuertibili cuʒ pdicato: aut palā superius ad ipsū: valet cōsequētia: pbar̄ primo pma ps: qz bñ sequitur: hoc albū scis eē albū: ergo tu scis ꝙ hoc albū ē albū: ⁊ ecōtra: etiā scda ps pbar̄: vñ bene sequir̄: hoc aial scis eē hoieʒ: ergo tu scis ꝙ hoc aial est hō: ⁊ ecōtra. Iste due regl'e tenēt gra terminoꝝ: ⁊ nō de forma: vt dicit hētisber.
Nom. ¶ Sed hic est notandū ꝙ ab his duabus regulis excipit Hentisb hec duo verba. scʒ dubito ⁊ apparet qz ñ seqr̄: dubito hoc eē hoieʒ: ergo hoc dubito esse hoiem: vñ posito casu ꝙ per li hoc demōstrer̄ sortes iaʒ corrupt⁹ ⁊ dubitē: an sortes sit in mūdo tunc añs ē verū: vt pʒ ipsū officiādo: qm̄ hec ppositio est mihi dubia hoc est hō demonstrato sorte corrupto ꝙ probo: nā hec ppositio ē mihi dubia: sortes ē hō: ⁊ ista tātum valet quātū illa hoc ē hō demōstrato sorte ğ ista etiā ē mihi dubia: ꝯñs vero est falsuʒ: qz li hoc in ꝯñte supponit solū p eo ꝙ ē hoc: mō nihil qđ est hoc dubito eē sortē: ergo hoc nō dubito
Dubiū eē sorteʒ. ¶ Sed dubitar̄ de isto vbo apparet vtꝝ sequar̄. Apparet ꝙ hoc
Rnsio est hō: ğ hoc apparet hō. ¶ Ad hoc
hētisb dubiū rñdet magister in suo tractatu de scire ⁊ dubitare: vbi dicit: ꝙ talis ꝯña nō valet: cuius rō dr̄ eē ista: qm̄ illud verbū apparet in sensu diuiso nō facit ampliationē circa subiectū: sʒ in sensu cōposito bñ facit ampliationē: vñ vbi p li hoc in ꝯñte demōstrer̄ aliqd nō existēs: sed tibi appareat existere: ⁊ appareat tibi homo: tunc añs ē verū: ⁊ ꝯñs falsū: ⁊ codeʒ mō ē dicedū de li dubito. Cōis tamē opinio via tenet qđ taʒ li dubito qʒ li appet cōis.
tā in sensu diuiso qʒ in sensu cōposito: faciunt ampliare oēs terminos a pte ante: ideo oēs dicte ꝯñe scđʒ viā cōem sūt bone ⁊ ex his seqr̄ correlarie ꝙ in dictis terminis sensus compositus ⁊ diuisus cōuertūtur: nec pprie ibi ē sensus cōposit⁹ ⁊ diuisus: nisi scđm vocē: qz in intellectu nulla ē diuersitas: ⁊ sic patet solutio ad argumenta contra primam regulam.

Contra tertiā regulā arguir̄ sic. Ista ꝯña nō valet Arʳ ꝯª. 3ᵃᵐ rᵃᵐ
ens nō scis eē hoc: ergo tu nō scis ꝙ ens ē hoc: ⁊ tñ arguir̄ scđʒ regulā: ğ regula falsa: tʒ ꝯña ⁊ añs pbar̄: nam añs ē verū: qz nolo ꝙ p li hoc demōstrer̄ sortes: ⁊ arguo sic: istū asinū nō scis eē hoc: ⁊ iste asin⁹ ē ens: ğ ens nō scis eē hoc: ꝯñs vō ē falsū: eo ꝙ suuʒ cōtradictoriū est verū. s. tu scis ꝙ ens est hoc: posito ꝙ tu scias sortē esse in mundo: vt pʒ ipsū officiādo.

Cōtra 4ᵃᵐ reᵃᵐ i ordie arʳ sic nā hec ppō ē ꝯcedenda Arʳ ꝯª.
.a. ē .a. ēt ista alia tu scis ꝙ .a. est .a. qm̄ qrtā regulam.
tu bñ scis ꝙ idē ē seipm̄ ⁊ ꝙ illa ppō ē cōcedēda in q̄ idē pdicar̄ de seipso
Itē ad idē arguir̄ sic: hec ppō ē cōcedēda aliqd scis eē .a. ⁊ tñ i ea pōitur Ad idē arguir̄.
termin⁹ oino ignotus a pte predicati: vt pʒ: ergo regula falsa tʒ ꝯña cum minori ⁊ maior pbar̄: nā ista ꝯña est bona .a. scis eē aliqd: ğ aliqs scis esse .a. in casu priori p ꝯuersionē simplicē

et antecedens est concedendum per secūdā regulā correlariā: q̄ est quīta ī ordine: ergo et cōseqnēs: sed p̄ns ē talis ꝑpositio aliqd scis esse. a. ergo regula quarta ē falsa. Itē. a. scis eē hoc et hoc est. a. ergo. a. scis eē. a. tenet cōsequētia et antecedēs ē cōcedendum in tertio casu: ergo et p̄ns. Itez cōtra secūdū casum: arguit̄ q̄ .a. scis eē verum: nā tu scis alteꝝ istoꝝ esse veruz .a. ē alterum istorum: ego .a. scis esse verum: tenet p̄sequentia et ātecedēs est concedenduz: ergo et p̄ns. Itē arguo cōtra p̄mū casuz: in quo dictum fuit q̄ tales ꝑpōnes sunt dubitande scz. a. est scitū a te. a. est tibi dubium: nā tunc sequitur q̄ essz possibile: aliquē dubitare se scire: et se dubitare: cōsequēs ē īpossibile et contra magistrū in capitulo de scire et dubitare: et p̄ntia ꝓbat̄ sic: quoniā si. a. ē tibi dubium: ergo suū significatū est tibi dubium: ergo tu dubitas suū significatum: et per cōsequens dubitas te dubitare: similiter hec est tibi dubia .a. est scitum a te: ergo tu dubitas te scire. a. ¶Cōtra tertiū casū arguit̄ sic: ꝓbādo q̄ ego scio. a. eē veruz: nā bene sequit̄: ego scio alterū istoꝝ eē verum demōstratis illis duab⁹ deus ē et hō ē asinus: et scio q̄ .a. ē alteꝝ istoꝝ: ergo scio q̄ .a. ē veꝝ: tz p̄na etc̄. Item cōtra eūdē casū arguit̄ sic: ꝓbādo q̄ .a. nō est scitū a te qm̄ .a. est vna ꝑpō de qua tu cōsideras: et nō scis illā eē verā: nec scis illā eē falsā p casū: ex q̄ tu nescis que illaꝝ scit. a. g̃. a. est tibi dubiū: tz p̄na p descriptionē datā de ꝑpōne dubia ab Hētisbero ī ca° de scire et dubitare: tūc vltra. a. ē tibi dubiū: g̃. a. nō ē scitū a te qd̄ erat ꝓbādū.

Ad hec argumēta rn̄det̄: et p̄mo ad argumētū cōtra tertiam regulam dicitur q̄ regula est intelligenda affirmatiue q̄liter nō ē ī proposito. ¶Ad aliud p̄tra q̄r tā regulā dr̄: q̄ regula ītelligit̄ q̄ terminus oīno ignotus ponatur a p̄te p̄dicati cū verbo īportante sciētia ac cepto in sēsu diuiso: et hoc voluit dicere Hētisber cū dixit: q̄ termin⁹ oīno ignot⁹ regatur a verbo importāte sciētiam mediāte li esse nisi infinitiui modi: q̄liter non est in ꝑposito. ¶Ad aliud rn̄det̄ negādo p̄mā consequētiā: nec ibi arguit̄ p cōuersionē simplicē: sz sua cōuertēs dz eē ista qd̄ scis eē aliqd ē. a. Pro solutōe alteri⁹ argumēti ponit̄ hec regula ab Hentisbero. s. q̄ arguendo a magis noto ad minus notū p̄na nō valet: siue arguatur a sensu diuiso ad diuisuz aut a cōposito ad cōpositū. Exēplū primi: vt hoc scis eē aīal: ergo hoc scis esse hominem. Exemplum secundi: tu scis q̄ hoc est animal: ergo tu scis q̄ hoc est homo. vnde est intelligendum: quod quanto termini sunt magis vniuersales: tāto sunt magis noti scd̄m sententiam philosophi in p̄mo Phisicoꝝ: et p hoc patet solutio ad argumentum: quoniam ibi arguitur ab illo termino hoc: ad illuz terminum. a. et ille terminus hoc est terminus notissimus etc̄. ¶Ad aliud argumentum contra secundum casum: negatur consequentia: quoniaz ex maiori de sensu composito cum minori de inesse: non sequitur propositio de sēsu cōp°: nec et̄ d̄ sēsu di°. licz ex maiori de sēsu diuiso et sua minori de ieē sequat̄ cōclusio de sensu diuiso: nam sic arguēdo dicta cōclusio in sensu diuiso poterit probari p sillogismum expositoriuz sicut et maior. Et ex hoc sequit̄: primo q̄ si minor erit ī sēsu cōpo° cū hoc v̄bo scio tūc seqtur cōclusio de sensu p̄posito

Margin notes: Preterea ad idez. — Contra scd̄m casuz ar. — Contra p̄mū casuz ar. — Contra 3m casū arguit̄. — Ad idē arguit̄. — Ad p̄m dicitur. — Ad aliud p̄a 4am regulaz. — Ad 2m. p̄a 4am regulā. dicitur — Ad 3m. — Ad 4m p̄a 2m casum.

cum eodem verbo: et notanter dixi quod arguatur in tali consequentia cũ tali verbo scio posito in maiori ppõe: quia cũ isto verbo dubito: non valet consequẽtia: sed oppoztet addere i minori vltra illud verbũ scio: dictionẽ exclusiuã tãtũ: vnde nõ sequitur. Ego dubito oẽm hominẽ esse albũ: et scio quod sortes est homo ergo dubito sortẽ esse albũ posito enim casu quod sortes sit amicus meus quẽ sciã esse albũ: dubitẽ tamẽ de multis alijs an sint albi nec ne: tũc in isto casu añs est veruz: vt pz: et pñs falsũ. Item nõ sequitur: tu dubitas an .a. scit verũ: et scis quod hoc ẽ .a. ergo dubitas an hoc sit verũ: posito casu quod .a. sit ista rex sedet et aliud .a. sit ista: deus est quam scias esse verã et per li hoc in consequente demõstretur .a. quod est ista deus est et in minori demõstretur illa rex sedet quã scias esse aliud .a. tunc enim antecedens ẽ verũ et cõsequẽs falsum: ideo in minori debet addi dictio exclusiua tantũ: vt sic arguendo i minori prime cõñtie: tu scis quod tãtũ sortes est homo: similiter in minori secũde debebas dicere: tu scis quod tantum hoc est .a. Unde hic ẽ itelligẽdũ quod ex maiori de sensu cõposito cũ minori de sensu composito mediante illo termino potest sine possibile: nõ valet cõsequẽtia: vnde nõ sequitur: possibile est quod hoc sit album et possibile est quod hoc sit nigrũ: ergo possibile est quod albũ sit nigrũ: sed minor debet esse de sensu cõposito de li necesse: et tũc antecedẽs erit impossibile quẽadmodũ et pñs. Item cũ verbo importãte actũ volũtatis: nõ valz consequentia: vnde nõ sequitur: volo videre regẽ et scio quod Ferdinandus est rex: ergo volo videre Ferdinandũ: posito enim casu quod ferdinandus sit rex quem nollem videre: et sciaz ipm eẽ regem: tamen nollem quod esset rex tunc in isto casu antecedens est verũ et cõsequens falsum ideo in minori oportet addere non solum dictionẽ exclusiuã: sed etiã illud verbũ volo: vnde minor debet esse talis scio et volo quod tãtũ ferdinãdus sit rex: et tũc cõsequentia foret bona. ¶ Ad aliud argumẽtuz cõtra pmũ casũ respondetur negãdo consequẽtiam: et ad probatõez dr quod nõ est incõueniens dubitare se scire .a. sed est inconeniens scdm Hẽtisberum dubitare se scire sic eẽ vel sic: aut dubitare se dubitare sic esse vel sic: qliter nõ est in proposito. ¶ Sed arguitur quod in primo casu nulla illarũ erat dubitãda. s. a. est tibi dubiũ. a. est scitum a te: quia cedat tempus obligationis: tũc hec cõsequẽtia erat bona in tẽpore obligationis scita a te. sed hec est scita a te: demonstrata ista deus est: et hec est .a. ergo .a. est scituz a te: et antecedẽs tũc fuit cõcedẽdum: quia verũ dato quod .a. fuerit illa deus est ergo et consequẽs fuit cõcedendum: et ex consequenti non dubitandum. ¶ Ad hoc argumentum respondet Hentisber: quod consequentia illa fuit dubitanda: et causa est quia licet maior esset scita tamen minor erat dubia: vt pz: et propter hoc consequentia non fuit concedenda. ¶ Secũdo magister dat aliam responsionẽ meliorẽ: concedendo quod consequentia erat concedenda imo plus dicit credo primam responsionem non esse tutam: quia licet minor fuerit dubia: non tamen propter hoc consequentia fuit dubitanda: sicut nec ista rex sedet: ergo rex sedet: sz si minor fuisset dubia quia non intellecta a te sicut est ppositio hebraica vel greca: tũc haberet locum responsio. Secunda ergo responsio est melior: et tunc ne

Nota. Ad 5m. contra pmũ casum. instãtia. R. hẽtisberi. Alia Responsio.

go ꝙ antecedens fuerit conceden- dum: licet tunc esset verum: ꝛ imper- tinēs: neqꝫ oē verū ꝛ impertinēs est cōcedēdū: sed verū ꝛ impertinēs sci- tum esse tale ꝙ nō sic est in ꝓpositio
Nom. ¶ Unde est aduertēdū ꝙ in obliga- tione eadē ꝓpō primo loco ꝓposita erit dubitāda ꝛ postea in eadē obli- gatione ꝓposita erit ꝯcedēda ꝙ pro batur quia primo loco ꝓposita stat illā esse dubiā ꝛ impertinētē: ꝛ secun do loco sequentē exposito cū cōces- so ꝛc. vt (verbi gratia) pono tibi istā rex sedet: vel tu curris: qua admissa ꝓpono rex sedet: Ista est dubitanda quia dubia ꝛ impertinēs: deinde ꝓ- posita ista tu curris est negāda quia falsa ꝛ impertinēs: postea proposita iterū ista rex sedet est cōcedēda quia sequens exposito cū opposito bene negati deinde Hētisber ex dictis in fert ꝙ licet ita sit: tamē incōueniens forei ꝙ eadem propositio postqꝫ se- mel est concessa in eadem obligatio ne postea negetur quia tunc tu ha- beres cōcedere duo contradictoria pro eodem instanti cū omnes respō siones in eadem obligatione sint re torquende ad idem instans. Et vlte- rius dicit Hentisber: ꝙ hoc dictum habet veritatem vbi nō fiat mutatio ex parte rei: quia si fieret mutatio ma nifesta ex parte rei: tūc probabiliter posset dici: ꝙ eadem propositio i ea dem obligatione esset concedenda ꝛ postea negāda: ꝛ tunc tales respō- siones in tali obligatione non essēt retorquende ad idem instans: vt ver bi gratia: pono tibi istā tu es rome: qua admissa: propono manus mea est clausa: ponendo ꝙ habeam am- bas manus clausas concedenda est: quia vera ꝛ impertinens deinde ꝓ- pono iterū manus mea ē clausa ape riendo eam tibi: probabiliter pōt ne gari quia fit mutatio ex parte rei: ta- men notanter dixit Hentisber ꝙ ꝓ- babiliter hoc potest substineri quia secūdum viaꝫ cōmunem hoc dictuꝫ ē falsum. ¶ Ad argumentum contra tertium casum respondetur negan- do ꝯsequentiam ꝛ ad probationem dicitur: ꝙ nō accipere debita minor de sensu composito: sꝫ sua minor de sēsu composito debet esse talis ꝛ scio ꝙ. a. ē alterum istorum ꝙ est verum: ergo ꝛc. ꝛ tunc cōsequentia foret bo na: sꝫ illa minor ē falsa in casu. ¶ Ad vltimum respondetur negando con sequentiam: sed ex illo antecedente sequitur solum ꝙ tu dubitas. a. licet . a. non sit tibi dubium: quoniam illa propositio que est. a. in tertio casu non est tibi dubia: sed bene tu dubi- tas. a. quia tu dubitas que illaruꝫ sit . a. ꝛ sic patet solutio.

Ad 6m. ꝯa3m c suꝫ dr.

Ad vltimū dr.

¶ Octauus modus.

¶ Item mediātibus ter- minis connotatiuis acci- dentalibus positis: quan- doqꝫ a parte subiecti: quā doqꝫ a parte predicati ꝛc.

Ista est vlti- ma pars istius tractatus in qua declaratur quali- ter fiat sensus composit⁹ ꝛ diuisus in octauo ꝛ vltimo modo: ꝛ diuiditur in tres particulas: nam in prima declaratur qualiter cause- tur sensus compositus ꝛ diuisus in isto vltimo modo: ac etiam ponitur eorum differentia: in secunda vero ponuntur regule generales: in ter- tia ꝛ vltima contra predicta arguit.

no^m p^m **Circa primam** partem e intelligendum: primo q sensus compositus et diuisus in isto octauo modo fit mediantibus terminis cōnotatiuis accidentalibus positis quandoq3 a parte subiecti quandoq3 a parte predicati respectu verbi de preterito aut de futuro vel sui participij pro cuius noticia est intelligendum q quando dicti termini concreti appellant tempus preteritum vel futurum: talis propositio est in sensu cōposito: vt verbi gratia: sortes fuit albus: diuisus vero fit quando non appellant tale tempus sed ponuntur a parte subiecti vbi ampliantur: vt verbi gratia: album fuit sortes et notanter dixi q sensus compositus fit mediātibus terminis connotatiuis accidētalibus idest de predicamento accidētis: quia cum terminis substantialibus non fit sensus compositus et diuisus eo quia non ponunt differentiam tale3 q vna sit vera et altera falsa sed propositiones ille conuertuntur.

no^m 2^m duplex dr̄ia it sē. cp. et di. i isto modo ¶Secundo est intelligendum q differentia est inter sensum compositum et diuisum duplex quarum prima est ista: nam talis terminus cōcretus in sensu composito appellat tempus et non ampliatur: In sensu vero diuiso non appellat tempus s3 ampliatur vt patet in exemplis superius positis. Secunda differētia est quoniam propositio de sensu composito infert vnā de presenti cum tali determinatione ita erit: seu ita fuit secundum exigentiam sui verbi principalis: vt (verbi gratia) ista de sensu composito sortes fuit albus infert istam aliquando fuit ita q sortes est albus: sed propositio de sensu diuiso non facit hoc: nam ista de sensu diuiso: album fuit sortes: non infert istā: aliquando fuit ita q albū est sortes.

His habitis ponit̄ vna regula generalis arguendo a sensu composito ad diuisum aut econtra non valet consequentia: probatur regula dupliciter primo ex parte differentie superius assignate: secūdo exemplariter: vnde non sequitur musicum fuit hoc: ergo hoc fuit musicu3: posito enim q sortes nunc primo sit musicus et vixit decem annis: tunc antecedens est verum et consequens falsu3 similiter non valet de futuro scilicet musicum erit sortes: ergo sortes erit musicus: posito q sortes nūc sit musicus et nunq3 post hoc erit musicus: sed bene viuet per tempus futurum tunc antecedens est verum et consequens falsum similiter non sequitur sortes incipit esse albus: ergo albu3 incipit esse sortes dato q sortes nūc primo sit albus qui vixerit decem annis. r^a gñal^r

¶Sed contra predictam regulam arguitur: nam videtur q quelibet talis consequentia sit bona qa arguitur per conuersionem simplicem quare etc. Ar^r c^a regulā

¶Ad hoc respondetur q ibi non est bona conuersio nā illa musicum fuit sortes: habet sic cōuerti scilicet quod fuit sortes: est vel fuit musicu3: et ratio quia illud quod tenetur appellatiue in vna aut ampliatiue debet consimiliter teneri in altera: vnde ex his sequitur hoc argumentum non tenere: hoc fuit minor sorte et hoc est sortes: ergo sortes fuit minor sorte: posito enim casu q sortes continue ante hoc fuerit pedalis cum dimidio: et nūc primo abscissum sit mēbrum vnū per qd remaneat pedalis: tunc in isto casu antecedens est verum et consequens fal- R^n.

Nom.

sum. Unde est notandum: quod iste modus reduci solet ad fallaciam figure dictionis tamen propter appellationem temporis vel appellationē ampliationis non inconuenit quod tales propositiones in quibus talia concreta accidentalia ponuntur sint in sensu composito vel diuiso: et quia huiusmodi fallacia reduti solet ad fallaciā figure dictionis: ideo Hentisber de isto octauo modo nullam fecit mentionem: et sic est finis istius Tractatus.

¶ Explicit tractatus de sensu composito et diuiso: Editus a Reuerendo sacre Theologie magistro Bernardino Petri de Senis de landucijs ordinis Carmelitarum. Philosophiam Senis ordinarie legētez.

Laus Deo.

¶ Impressuz Venetijs per Jacobū Pentium de Leuco: Anno domini M.ccccc. Die .xx. nouembris: Regnante inclito Augustino Barbadico serenissimo venetiarū principe.

no. 2 [pt. 3]

¶ Incipit expositio de sē su cōposito & diuiso acutissimi doctoris Pauli pergulensis.

Cum sepenumero cogitarē non mediocrē iuuenibus fructū afferre si cōpositionis & diuisionis materiā clarissime intelligerent: hanc horam tibi Petre de guidonibus: hodie īstitui vt breuissimo spatio: certoqz ordine: infinitam pene difficultatem tibi eripiā. Nō qꝫ nouū aliqd me agere hodierna die arbitreris: sz qꝫ aliorū dicta in hac materia: tū confuse: tū disperse: breui quadā tabella ordinatissime collegi: que si memorie cōmēdaueris omniū sophismatū pplexiones certissimis regulis quā primum dissolutas videbis.

¶ Septem modis cōmittit fallacia compositionis & diuisionis: de qbus p ordinē videamus exempla.

¶ Primus modus.

Primo mediantibus terminis modalibus posse esse vel nō posse esse significantibus: siue sūmantur noialiter siue verbalr siue aduerbialiter &c. ¶ Et fit sensus cōposit⁹ cū aliqs dictoꝝ modoꝝ seu terminorū precedit vel subsequitur dictū propōnis: diuisus vero cū mediat inter partes dicti seu extremoꝝ & cū li pōt personaliter tenet: qz impersonaliter facit sensū cōpositum. Differt aūt sensus cōpositus a diuiso in hoc primo mō tripliciter. ¶ Primo qz sensus cōpositus reqrit vificationē instātaneā respectu totius cōpōnis sequētis: diuisus vō nō. ¶ Secūdo qz ppositio de sēsu cōposito dz poni inesse: sed de sensu diuiso hoc nō reqrit: & ideo cū dicit cōiter possibili ieē posito nullū sequit icōueniēs: hoc ītelligitur de sensu cōposito. ¶ Tertio qz ppositio de sensu cōposito pbat officiabiliter: sed de sensu diuiso scdm exigētiā termini mediati pcedētis siqs fuerit talis. ¶ A sēsu diuiso ad sēsū cōpositū in hoc pmo modo: & ecōtra valet argumētū tribus cōditionibus obseruatis.

pª dīa i isto pmo mō *[cōg. de instan. fit vera]* *2ª dīa.* *3ª dīa.* *regula.*

¶ Prima qꝫ cōpositio sit verificabilis pro instāti & non exigat tempus limitatū: ideo non sequit: tu potes pferre a ppositionē ergo pōt eē qꝫ tu pferas a propositionē. ¶ Secunda cōditio qꝫ relatiuū iplicās non aliud denotet in sensu cōposito qz in sensu diuiso. Ideo non sequit: pōt eē qꝫ tu sis homo q sit Rome: ergo tu potes eē hō q est Rome. ¶ Tertia qꝫ fiat respectu terminoꝝ nullo mō repugnātiū: ideo nō sequit iustus pōt eē iniustus: ergo pōt esse qd iust⁹ sit iīustus. Sed bñ seqt tu potes eē papa: ergo potest esse quod tu sis papa.

pª cōdiº *2ª cōdiº* *[cons. ē falsū posito a. ...]* *3ª cōdiº*

¶ Secundus modus.

Item mediātibus terminis cōfundētibus cōfuse tm̄ &c. ¶ Et fit sēsus cōposit⁹ cū termin⁹ cōis supponit cōfuse tātū: diuisus vero cū supponit determinate. ¶ Differt sensus cōpositus a diuiso: qz sensus cōpositus nō requirit vificationē disiūctiuā respectu suoꝝ suppositorū: diuisus vero sic. Ideo a sensu cōposito ad diuisū: & ecōtra: nō valet argumētū de forma: vnde nō sequit. Promitto tibi denariū: ergo denariū ti-

dīa in isto 2ºº

bi ꝑmitto: semp fuit homo: ergo hō fuit semp: Ōis hō est hō: ergo hō est ois hō: Ōis hō currit: ergo currens est ois hō. Et ecōtra nō sequitur: vt Aliquid incipit esse: ergo incipit eē aliquid. Aliquis hō desinit esse. ergo desinit esse aliquis hō. Aliqđ ens cōtingenter est. ergo ꝯtingenter est aliquod ens. ⁊ sic de similibus.

¶ Tertius modus.

Item respectu terminorum relatiuorum grāmaticalium ⁊c. ¶ Fit autē sensus cōpositus et diuisus dupliciter: primo mediante relatiuo iplicāte: sicut qui que qđ: diuisus vero mediāte hac ꝯiūctione ⁊: et cū hoc ꝓnomine demōstratiuo ille illa illud: secundo cū solo relatiuo qui que quod: et est sensus ꝯpositus cū li qui ꝑcedit verbū ꝑncipale: ⁊ vnit suo antecedenti: diuisus vero cū sequit. ¶ Differt ꝑmus sensus cōpositus a diuiso: quia qui que quod refert ⁊ nō replicat cōpositionem sui antecedentis cū sit in eadē cathegorica ⁊ depēdentia ꝯstructibiliū scđm bonā grāmaticā speculatiuā. ¶ Sē sensus diuisus cū ⁊: et ille illa illud refert: replicādo totā cōpositionē antecedentis: q2 est in diuersa cathegorica siue ypotetica: ⁊ replicādo sepe implicat multa ipertinentia prio sensui. ¶ Sed secūdus sensus ꝯpositus differt a diuiso sicut minus distributū a magis distributo: vt dicēdo. ois hō q est prudens est iustus: ⁊ ois homo est prudens qui est iustus: ⁊ sicut ois homo albus currit differt ab hac ꝓpositione ois homo currit. Et vniuersaliter sicut termin⁹ distributus cum restrictione: differt ab eodē termino distributo simpliciter ⁊ absolute sumpto. ¶ A resolutione de q̄ ꝯg ⁊: et ille illa illud: valet argumentū quoq3 cōditionibus obseruatis. ¶ Primo ꝙ non referat antecedēs stās cōfuse tātū: ideo non seq̄r. Ōis hō ē animal qđ ē rationale: ergo ois hō est aial: ⁊ illud ē rationale: q2 secūda replicādo iplicat falsū. ¶ Secūda ꝙ nō precedat terminus distributiuus: iō nō sequit. Tu differs ab animali: qđ ē asinus: ergo tu differs ab aiali: ⁊ illud est asinus: q2 hui⁹ copulatiue prima pars ē falsa. ¶ Tertia ꝙ verbū ꝑncipale non sit negatū: ideo nō sequit. Tu nō es homo qui ē fur: ergo tu non es hō ⁊ ille est fur: quia hui⁹ copulatiue prima pars ē falsa. ¶ Quarta qđ non ꝑcedat termin⁹ q indifferenter potest teneri cathegorematice ⁊ sincathegorematice: ideo nō sequit infinitas ptes habet sor. q̄ sunt finite: g̃ ifinitas ptes hʒ sor. ⁊ ille sunt finite. ¶ Quinta ꝙ nō precedat modalis de sensu cōposito: iō nō sequitur possibile est ꝙ antixps sit hō qui est: ergo possibile est ꝙ antixpus sit hō ⁊ ille est. ¶ A sensu cōposito scđo ad sēsum diuisum: nō valet argumētum: sed bene ecōtra: vnde nō sequit. ois propositio cuius ꝯtradictoria ē vera est falsa: ergo ois ꝓpositio ē falsa cuius cōtradictoria ē vera: sed bene ecōuerso: vñ bñ sequit: ois ꝓpositio est vera: cui⁹ cōtradictoria ē falsa: ergo omnis propositio cuius cōtradictoria est falsa est vera.

¶ Quartus modus.

Sed respectu tminorū q aliquādo sincathegorematice ⁊ aliquando cathegorematice tenentur sicut tot⁹ tota totū: infinitus ta tum ⁊c. ¶ Fit aūt sensus cōpositus quādo tenentur cathegorematice: diuisus vero quādo tenentur sincathegorematice: ⁊ tenē tur cathegorematice: quando subse

dr̃ia in isto 3°° dr̃ia in isto 3°° ꝑa reg^a. ꝑa ꝯdi. 2a ꝯdi. 3a ꝯdi. 4a ꝯdi. 5a ꝯdi. 2a reg^a.

quũtur verbũ pncipale: vel cũ prece dit aliquod determinabile: sincathe gorematice vero quãdo pcedũt nullo determinabili pcedẽte. ¶ Differt aũt sensus cõpositus a diuiso: q2 li in finit⁹ cathegorematice significat aliquod determinatuz eẽ ifinitũ idest sine pncipio & fine: sed sincathegorematice significat quocũqz ente dato dari potest maius in omni pportiõe possibili: & totus sincathegorematice significat idẽ qd quelibet ps: sz cathegorematice significat idez q ens cõpletũ seu perfectũ cui nihil deest. Ideo a sensu cõposito ad diuisum et ecõtra nõ valet argumẽtũ: vnde non sequit̃ ifinitũ numerũ potes numerare: ergo potes numerare numerũ infinituz: & ecõtra nõ valet: vnde nõ sequitur: tu vides totũ qd deus põt pducere ergo totum quod deus põt pducere tu vides.

dria in isto 4°

regula

¶ Quintus modus.

Respectu note huius cõiũctiõis &: et vel &c. ¶ Fit aũt sensus cõpositus qñ tenet̃ collectiue: diuisus vero cũ tenet̃ diuisiue: fit ẽt aliquãdo sẽsus cõpositus quãdo totũ copulatuz vel disiũctum se tenet ex parte vnius extremi: diuisus vero quando vna pars copulati vel disiuncti se tenet ex parte vnius extremi & altera ex parte alterius extremi. ¶ Differt sensus cõpositus a diuiso quoniam sensus composit⁹ requirit verificationẽ totius copulati vel disiuncti simul & non seorsum: diuisus vero requirit verificationez cuiuslibet partis copulati vel disiuncti seorsuz vel diuisim & per se. Ideo a sensu cõposito ad diuisuz formalit̃ in hoc qnto modo: & ecõtra nõ valz argumentum. Unde non sequit̃ sor. & plato trahunt nauim: ergo sortes trahit nauiz. Sor. & plato nõ sũt hic ergo sor. non ẽ hic: nec sequit̃. Põt esse q tu sis saluus: & q tu sis dãnat⁹ ergo potest esse q tu sis saluus & dãnatus. ¶ Notanduz q disiunctum ẽ superius ad quãlibet eius partem: sequitur enim hoc est hõ: ergo hoc ẽ homo vel asinus: & nõ econtra: similiter sequitur hoc est asin⁹: ergo hoc est homo vel asinus: & non econtra: sicut sequitur: hoc ẽ homo: ergo hoc est animal: & non ecõtra: quia li animal est superius ad li homo. ¶ Et ex hoc notabili sequitur quod a pte disiuncti ad totum disiunctum cũ termino distribuente non valet argumentuz: vnde nõ sequitur: tu differs ab asino: ergo tu differs ab homine vel ab asino: sicut non sequitur. Tu non es asinus: ergo tu nõ es homo vel asinus: nã arguitur ab inferiori ad suum superi⁹ distributiue. ¶ Preterea aduertendum est: quod tales propositiones sunt distinguende secundum sensum compositum & diuisum cũ signo distributiuo quare &c. Omnis propositio vel eius contradictoria est vera: homo est asinus est propositio vel eius contradictoria: ergo homo ẽ asin⁹ est vera: maior est falsa. Omnis propositio vel eius cõtradictoria ẽ vera: homo ẽ asinus est propositio ergo homo ẽ asin⁹ vel ei⁹ cõtradictoria est vera maior ẽ vera. Omnia duo & tria sunt quinqz quatuor sunt duo & tria ergo quatuor sũt quinqz. Omnia duo & tria sunt qnqz duo sũt duo: ergo duo & tria sũt qnqz maior ẽ vera.

dria in isto 5°°

regula.

no^m p^m

corre^m.

no^m 2^m

¶ Sextus modus.

Quando arguitur componẽdo vel diuidẽdo mediãte illa detminatiõe: ita fuit ita erit: ita põt eẽ &c. ¶ Fit ãt sẽsus cõ

posit⁹ cū sūmitur ꝓpō cū dicta deter minatione: diuisus vero cū sūmitur absolute. ¶Differt sensus cōposit⁹ a diuiso: qꝛ sensus cōpositus restringitur ad determinatuꝫ tēpus vel istās: diuisus vero absolute. Ideo a sensu cōposito ad diuisuꝫ fallit argumētuꝫ triplicīter. ¶Primo cū termino distributo: vnde nō seqtur. Aliquando fuit ita qd adā ē omnis homo: ergo adā fuit oīs homo. ¶Secundo mediāte termino cōfūdente cōfuse tantuꝫ: vnde nō sequit. Aliqn erit ita ꝙ aīa antixpi necessario ē: ergo aīa antixpi necessario erit. ¶Tertio respectu duplicis cōpationis: vnde nō sequit. Aliquādo erit ita ꝙ tu es tātus quāt⁹ est plato: ergo tu eris tāt⁹ quātus est plato: ꝛ ecōtra. Unde nō seqt: Anima antichristi cōtingenter erit: ergo aliquādo erit ita ꝙ aīa antixpi cōtingenter est. ¶Sed in terminis simplicibus ꝛ sine distributione ꝛ sine termino ꝯfundente respectu simplicis cōpationis: a sēsu cōposito ad sensum diuisuꝫ: ꝛ ecōtra valet argumentuꝫ: vnde bene sequit. Aliquando erit ita: ꝙ tu es papa: ergo tu eris papa: ꝛ ecōtra: silr seqtur. Aliquādo erit ita ꝙ tu es maior vel minor platone: ḡ tu eris maior vl minor platone: ꝛ ecōtra: qꝛ hec ē cōpatio simplex deducta ad vnam differentiam temporis. vnde nō sequit: tu eris maior platone: ergo tu eris maior quā erit plato: nec ecōtra: ꝓpositiones enim simplicis ꝛ duplicis comparationis sunt sibi inuicem: impertinentes.

regula. primo. secūdo. tertio.

¶Septimus modus.

dr̄ia in isto 7°

Item mediantibus verbalib⁹ terminis actus mētales seu voluntatis significātibus ꝛc̄. ¶Fit āt sensus cōpositus cū termin⁹ mētalis p̄cedit vel sequit dictuꝫ ꝓpositionis: diuisus vero cū mediat iter partes illius dicti. ¶Differt sēsus cōpositus a diuiso: qꝛ sensus cōpositus est aptus nat⁹ ad cōfusionē ꝛ appellationē rationis: dūmodo termin⁹ fuerit capax: diuisus vero hoc nō exigit simpliciter. In hoc modo ꝓpter multiplices fallacias pono nouē reglās. ¶Prima regula ē ista a sensu cōposito ad sensuꝫ diuisuꝫ: ꝛ ecōtra cū istis terminis: nō valet argumētū: vn̄ nō sequit. Scio alteꝝ istoꝝ eē verū: ergo alteꝝ istoꝝ scio eē verū: nec seqt: Alterū istoꝝ dubito eē veꝝ: ergo dubito alteꝝ istoꝝ esse veꝝ nisi in trib⁹ casibus. ¶Primo cū termino demōstratiuo simplicit sūpto: vt hoc scio esse verū: ergo scio hoc eē verum: qꝛ nec cōfusio ipedit: nec appellatio rōnis. ¶Secūdo cū ꝓnomini demonstratiuo addit determinatio palā cōuertibilis cū predicato: Ideo bn̄ sequtur. Hoc albū scio eē albū: ergo scio hoc albū eē albū: ꝛ ecōuerso. ¶Tertio cū pronomini demōstratiuo additur determinatio palā supior predicato: vt hoc coloratuꝫ scio eē albū ergo scio hoc coloratū esse album. ¶Fallit tamē regula respectu horuꝫ verboꝝ: dubito: credo: imaginor: suspicor. appareo: Et ideo a sensu cōposito ad diuisum nō valet argumentuꝫ: vnde nō sequit. Apparet ꝙ hoc sit homo: ergo hoc apparet hō: quia stat apparere hoc esse: licet hoc non sit verum tamē cū omni termino mētali in dictis tribus casibus valet argumētum a sensu ꝯposito ad diuisū. ¶Pro secunda regula notandū: ꝙ terminorum aliqui sunt omnino noti: aliqui omnio ignoti: ꝛ aliqui medio modo noti. Exempluꝫ primi: vt ens: aliquid: et hoc. Exemplum secūdi: vt. a. b. c. ꝛc̄. Exemplum tertij: vt substātia corpus animal homo sor.

p̄ª reg.ª p⁹ casus 2⁹ casus 3⁹ casus No^m. No^m.

2ª regª. ¶A. Termino magis noto ad min⁹ notū: vel oīno ignotū in terminis mētalib⁹ nō valȝ argumētū: nec a minus noto ad magis notū: vñ nō seqt̄ scio ꝙ hoc est aīal: ergo scio ꝙ hoc est homo. Similiter nō sequit̄: scio ꝙ sor. est hoc: ergo scio ꝙ sor. est. a. quāuis per li hoc demōstrat̄. a. similiter nō seqtur: ecōtra: cū istis verbis dubito: ignoro: nescio: vt dubito an hoc sit sor. ergo dubito an hoc sit homo: ꝛ sic de similib⁹ non valet argumentū.

3ª regª. ¶Tertia regula casus de terminis oīno ignotis tripliciť pōt fieri. Primo generaliter vt pono: ꝙ. a. sit aliqua ꝓpositio ꝛ nescias que: tūc omnes iste sūt dubitāde. a. ē verū. a. ē falsuȝ. a. est scituȝ. a. est dubitādū. a. ē nescitū: qꝛ forte. a. est ista deus ē: vel ista homo ē asinus: vel ista rex sedet: Secūdo minus generaliť: vt pono ꝙ. a. sit altera istarū deus est: ꝛ homo ē asin⁹ ꝛ nescias que: tūc ēt ille ꝓpositiones sunt dubitāde. a. est verū. a. ē falsū. a. ē scitū. a. ē. nescitū: sed ista ē negāda a te: a. ē a te dubitādū: qꝛ nulla istaꝝ ē a te dubitanda. Tertio magis spāliter: vt pono ꝙ. a. sit altera istaꝝ deus ē: ꝛ hō ē asin⁹: ꝛ sit ista deus est: licet nescias que istaꝝ sit. a. tunc iste non sūt dubitāde: a. ē veꝝ: a. ē nescitū imo ꝯcedēde ꝛ ille negāde: a. ē falsū: a. ē nescitū: a. ē dubitādū: q̄ȝuis sit negādū: ꝙ scias. a. eē verū. In his tñ oībus casib⁹ ē cōcedēdū: ꝙ scio. a. eē. a. ꝛ in ꝑmo scd̄o ꝛ t̄tio casu nihil scio eē. a: qꝛ nec hoc nec hoc: sed in ꝑmo ꝛ secūdo casu: ista ē dubitāda. a. scio eē aliqd: vel veꝝ: ꝛ in tertio ē cōcedēda.

4ª regª ¶Quarta regula postponendo terminū oīno ignotū respectu v̄bi significātis sciētiā quocūq; existēti sb̄iecto in sensu diuiso talis ꝓpositio ē negāda: vt aliqd scis eē. a. ergo. a. scis eē. a. q̄ȝuis sit cōcedēdū ꝙ scis. a. eē. a. Sed ꝓponēdo t̄minū oīno ignotū respectu hoc v̄bi scis. aliqñ ꝓpositio ē ꝯcedēda: aliqñ negāda: aliquando dubitāda: vt dato ꝙ. a. sit altera istaꝝ de⁹ ē ꝛ hō ē asin⁹: ꝛ lateat te que istarū sit: tñ sit ista de⁹ ē: ꝛ tūc ista ē concedēda. a. scio eē aliqd: sed hec. a. scis eē. a. ē tibi dubiū ē negāda: vbi v̄o ꝓponeret̄ in genearli: ꝙ. a. eēt aliq̄ ꝓpositio vel altera istaꝝ: ꝛ nescias q̄: tūc ille sūt dubitāde: a. ē veꝝ: a. ē scitū: a. ē nescitū: a. ē falsū.

¶Quita regula a sensu ꝯp⁹ ad sēsū diuisū ꝺ forma nō valet argumētū: vñ nō valȝ. a. scio eē veꝝ: ergo veꝝ scio eē. a: Sor. cognosco eē epm: ergo cognosco epm esse sor. Et dꝛ argumētū: vȝ p cōuersionē simplicē dic ꝙ nō bene ꝯuertit̄: sȝ sic dȝ cōuerti: ergo scitū esse verum ē. a. 5ª regª. istā³ ℞

¶Sexta regula ex maiori de sēsu cōposito cū minori de inesse simpliciť ad sēsū ꝯpositū nō valȝ argumētū: vt scio ꝙ omnis mula ē sterilis: ista est mula: ergo scio ꝙ ista ē sterilis. Sed ad cōcludēdā ꝓpōnē de sensu cōposito opȝ sumere maioreȝ de sensu cōposito cū eodē termino modali: ꝛ minorē cū hoc v̄bo scio: vñ bene sequitur. Scio ꝙ omnis mula est sterilis: ꝛ scio ꝙ ista ē mula: ergo scio ꝙ ista est sterilis: ꝛ adhuc iste mod⁹ arguēdi non valet de forma nisi in minori addat̄ ista dictio tantū vl' nisi: vñ nō seqt̄. Dubito an iste christian⁹ saluabit̄: ꝛ scio ꝙ ille xp̄ianus ē aliqs hō: ergo dubito an aliqs hō saluabit̄: sȝ minor dȝ eē talis: ꝛ scio ꝙ tātū iste ē christian⁹: vel scio ꝙ iste ē oīs xp̄ianus: vel scio ꝙ nullus ē xp̄ianus nisi iste: ergo ꝛc. argumētū ē optimū cuȝ oībus terminis requisitis ꝛ pertinētibus ad cognitionē. Fallit tamē iste modus arguēdi sic limitat⁹ cū v̄bis ꝑtinētib⁹ ad volūtatē. Unde nō seqtur odio illū: ꝛ scio ꝙ tantū ille ē papa: 6ª regª. Noᵐ.

ergo odio papã: valet tñ arguẽdo h modo volo q iste moriatur: & scio q iste ẽ papa & volo q sit papa: ergo volo q papa moriatur. ¶ Septia regula ex maiori de sensu diuiso cũ minori de inesse simplr optime seqt ppositio de sensu diuiso. Uñ bñ sequitur: Hoc scio currere & hoc ẽ .a. ergo .a. scio currẽ. Oẽz mulã scio eẽ sterilez. a. ẽ mula: ergo .a. scio eẽ sterilẽ: qr primus ẽ sillogismus resolutori⁹: scd̃s ẽ in darij. ¶ Octaua regula pulcherrime iferẽ ppositio de sẽsu cõposito formãdo cõñaz bonã de iesse simpliciter & modificando añs determinatione q̃ vis modificare cõñs: dũmõ cõñe sint bone nõ cõtradicẽtes regulis: verbi gratia: Si vis pbare q scias sor. currere: iferas de ieẽ sortẽ currere hoc mõ vl quouis alio mõ ex quo sequatur sor. currere: hoc currit: & hoc est sor. g sor. currit: tũc pcedas vlteri⁹ sic: ista cõña ẽ bona scita a te eẽ bona: & añs ẽ scitũz a te: ergo & cõñs: sz cõñs significat adequate sortẽ currere ergo scis sor. currere. Itẽ si vis pbare istã: põt eẽ q antichrist⁹ sit homo q ẽ. arguo sic antichrist⁹ ẽ aliqs hõ q ẽ ergo antixps ẽ hõ q ẽ: ista cõñtia ẽ bona: añs ẽ possibile: ergo & cõñs ẽ possibile: sed cõsequens significat adequate q antichrist⁹ est homo q ẽ ergo põt eẽ q antixps sit hõ q ẽ. Similiter si vis pbare istã: q aliqñ fuit ita q adã ẽ ois hõ: argue sic. Adã ẽ homo & nihil est homo qui adã sit illud: ergo adaz est omnis homo: ista cõña est bona & aliquando fuit ita sicut adequate significatur p antecedens: ergo tunc fuit ita sicut adeq̃te significatur p cõñs suuz: sed cõñs significat adequate q adã ẽ ois hõ ergo aliquãdo fuit ita q adã ẽ ois hõ. Sed caue: ne assũmas modũ arguẽdi nisi formalẽ: qr nõ est regula q si aliqua cõsequẽtia sit bona & añs sit cõtingens & cõsequẽs sit cõtingens: vl si añs sit dubiũ q & cõsequẽs sit dubiũz quantũcũqz cõsequẽtia sit bona & scita esse bona. Et ista octaua regula deseruit plurib⁹ modis sẽsus cõpositi & diuisi & pertim p̃io sexto & septimo modo. ¶ Nona regula. In hoc septimo mõ sensus cõpositi & diuisi maxime ordo ppositionũ notãdus est & qd sit ptinẽs & ipertinens. Nã in hoc modo fere omnis difficultas respondendi est per casũ obligatoriũm: & secunduz variationez casus aliter & aliter: est variãda responsio ad propositionem prepositam de sensu composito vel diuiso: vt patuit in tertia regula huius septimi modi. Et ideo non potest iste tractatus pfecte itelligi: nisi post artem obligatoriaz: aliter nemo sentiet qd dicatur in hac materia. Finis.

¶ Explicit expositio de sensu composito & diuiso subtilissimi doctoris magistri Pauli pergulensis.

¶ Incipit expositio de sēsu composito & diuiso sacre theologie professoris magistri Baptiste de fabriano.

Uia nulla ē via facilior vt respōdēti ab opponente i oi ferme disputationis genē facilius cōcludatur q̄ȝ fallacia cōponēdi & diuidēdi: eo q̄ ꝓpōnes magnā vocū affinitatē hn̄tes sēsu equales extimāt̄: iō i qualibet disputatiōe opis p̄tiū ē maxieq̄ȝ necessariū hos sēsus scire distinguere. Qua ex re: vt hoꝝ sensuū diuersitas in singulis ꝓpositionib⁹ facili⁹: & abinde cauti⁹ discernatur: & vt mō sepenumero flagitantib⁹ morē gererē tractatum Hentisberi imitatus q̄bus modis hij duo sensus nascātur in hoc breui & compendioso opusculo intēdo mōstrare
no^m p° ¶ Prim⁹ tn̄ aduertere opȝ: q̄ arguēdo a sēsu cōposito ad sēsū diuisuȝ aut ecōuerso: vt plurimū & frequēter cōsequētia nō tenet: vn̄ nō seq̄t̄. Album pōt eē nigꝝ ergo pōt eē q̄ albū sit nigrū: arguit̄ .n. a sēsu diuiso v̄o ad sensuȝ cōpositū falsū. Nec seq̄t̄. Nō pōt eē q̄ albū sit nigrū: ergo nullū albū pōt eē nigꝝ: q̄m̄ arguit̄ a sēsu cōposito v̄o ad sensuȝ diuisum falsū vt pȝ.
no^m 2°. ¶ Scd̄o aduertēdū est: q̄ cū plurib⁹ modis fiat sensus cōposit⁹ & diuisus: nō pōt diffiniri sēsus cōpositus vl' diuisus vnica diffinitione: vt dicat̄ propositio in sensu cōposito ē illa. i qua modus ꝓcedit vel sequit̄ dictuȝ: & in sensu diuiso est illa in qua mod⁹ mediat iter ptes dicti: q2 tūc nulla eēt ꝓpositio i sensu cōposito aut diuiso nisi haberet modū & dictū q̄d falsū ē: vt in sequētib⁹ oñdetur: sed quo ad alios modos oportet alias descriptiones assignare secūdū vnāquāq̄ȝ spēȝ vel modū cōpositionis & diuisionis.
¶ Tertio est notādū: q̄ octo sūt gn̄ales modi cōpositiōis & diuisionis. no^m 3°
¶ Prim⁹ mediātib⁹ hijs terminis pōt nō pōt: possibile: ipossibile: contingit: cōtingēs: necesse: & similibus.
¶ Scd̄s mediātibus terminis habētib⁹ vim cōfūdēdi cōfuse tātuȝ tā mobiliter quā imobiliter cuiusmodi sūt requiro: indigeo: ꝑsupp ono: debeo: ꝓmitto: icipio: desino: & similibus.
¶ Terti⁹ mediātib⁹ relatiuis gramaticalib⁹: vt qui que q̄d &c̄. ¶ Quart⁹ mediātib⁹ terminis aliq̄n cathegorematice aliq̄n sincathegorematice sūptis: vt ifinit⁹ ifinita ifinitū & hm̄oi.
¶ Quint⁹ mediātib⁹ ꝯiūctionib⁹ & : et vel: q̄n̄q̄ȝ tenēt̄ collectiue q̄n̄q̄ȝ aūt diuisiue. ¶ Sext⁹ mediātib⁹ hijs terminis sic: & ita: restrigētib⁹ ꝓpōnē ad aliq̄d tp̄s determinatū vel ad certuȝ.
¶ Septim⁹ mediātib⁹ t̄minis actuȝ itellect⁹ vl' volūtatis iportātib⁹: vt scio credo: volo: imaginor: & hm̄oi. ¶ 8⁹ & vltim⁹ mediātib⁹ terminis accidētalib⁹ vel ꝯnotatiuis q̄n̄q̄ȝ positis a pte p̄ti q̄n̄q̄ȝ a parte s̄bi: respectu v̄bi de ptō vl' d̄ futuro: vel respectu v̄bi ꝯcernentis actū mētis: q mod⁹ magis reducit̄ ad fallaciā figure dictiōis: vel accn̄tis: & sic i hoc octauo mō assignetur ꝯpositio vl' diuisio hoc erit pp appellatōeȝ forme quā hȝ termin⁹ a pte p̄dicati: & nō hȝ idē termin⁹ a pte s̄bi vt iferi⁹ oñdet̄. Termini connotatiui sūt termini ꝑmētoꝝ accidentis: vt al bus: pater: magnus: dn̄s: & hm̄oi.

Termi cōnotatiui

¶ Primus modus.
¶ Arguendo a sensu cõposito ad diuisum mediãtibus his terminis posse vel non posse significantibus &c.

Iste est primꝰ modus sẽsus cõpositi et diuisi q fit mediãtibꝰ his terminis potest: nõ põt: possibile: impossibile: cõtingit: cõtingẽs: necessarium: et necesse. ¶ Pro quo ẽ notandum. ¶ Primo ꝙ ista duo vba põt: et nõ potest: dupliciter sumũtur. s. psonaliter et ipersonalit: psonalr qñ cõstruunt cũ recto a pte ante et tunc est ppõ in sensu diuiso: vt albũ põt esse nigrũ et est terminus imediatus silr in ista hõ nõ potest esse asinus illud verbũ negatiuũ tenet psonaliter et ẽ ppõ in sensu diuiso. Sed ista verba sumunt ipersonalit qñ nõ recipiũt suppositũ per rectũ sed totaliter cadunt sup adequatũ significatũ alicuius ppositionis: vñ huius ppositionis antixps est albus significatũ pricipale est ꝙ antixps sit albus vel antixpm esse albũ: ideo dicẽdo põt esse ꝙ antixps sit albus: aut nõ potest esse ꝙ antixps sit albꝰ: illa duo verba tenẽtur in sensu cõposito silr li possibile et li impossibile tenent duobus modis in sensu ꝯposito et in sensu diuiso: in sensu cõposito cũ totaliter pcedũt vel sequunt tale dictũ: in sensu diuiso cũ cadũt inter ptes dicti. Exẽplum primi: vt possibile est hoiem currere. Sedẽtẽ currere est ipossibile. Exemplũ secundi. Sedentẽ possibile ẽ currere et hominez ipossibile est esse asinũ: Idẽ est iudiciũ de istis terminis cõtingit: cõtingẽs: et necessarium: et necesse. Ex hijs oibus colligi potest quid sit ppositio in sensu cõposito et quid in sensu diuiso quo ad hũc modũ primũ. ¶ Secũdo est notandũ ꝙ triplex est differentia inter sensum cõpositũ et diuisuz cũ li põt et li possibile. ¶ Prima qr ppositio i sensu diuiso vniuersaliter probat se cũduz exigẽtiã termini mediati precedentis siqs fuerit talis de sensu cõposito autem probat officiabiliter. ¶ Secunda est qr propositio de sensu diuiso cũ li possibile nõ ponit in esse sed de sensu cõposito cũ li potest vel possibile ponit in esse: sicut ista possibile est te esse rome: aut põt esse ꝙ tu sis rome: iste due debẽt poni in esse idest si possibile est te esse rome et ponat tu es rome: nullũ sequit impossibile: et similiter si potest esse qd tu curas et ponat in esse qd tu curas hoc admisso: nullũ sequit ipossibile et hoc modo itelligit possibili posito inesse nullũ seqtur ipossibile. Sz de sensu diuiso nõ ponit inesse: vt albũ põt aut possibile est esse nigrũ nõ ponit in esse: qr de facto albũ possibile est esse nigrũ et tamẽ si ponat i esse seqtur ipossibile vt patet. Similiter de ista sedẽtẽ possibile est currere si ponat inesse sequit ipossibile videlz sedẽs currit. ¶ Tertia differẽtia est: qr ppositio in sensu cõposito cũ li possibile vel põt: reqrit vificationẽ instãtaneã respectu cõpositionis sequẽtis hoc est: reqrit cõpositionẽ sequẽtẽ posse vificari pro instãti mediãte ista nota est vt patet: sed de sensu diuiso hoc nõ reqrit sed significat successionẽ respectu diuersarum ptiuz tpis respectu illoꝝ terminoꝝ positoꝝ in illo dicto: vñ hec. Albũ põt aut possibile ẽ esse nigrũ: significat qd aliqd potest esse albũ et nigrũ

noᵐ pᵒ — corrᵉᵐ — noᵐ 2ᵒ — pᵃ dña — 2ᵃ dña — 3ᵃ dña — significatum principale

successiue et in diuersis partib⁹ tēporis: et ista tu potes ptransire hoc spatiū significat quod tu habes potentiam vel habere potes vt pertranseas hoc spatiū successiue in aliquo tēpore et hoc ē verū. His visis pono aliq̄s regulas.

p^a reg^a. **Prima arguendo** a sensu diuiso ad cōpositū mediante li potest vel possibile cū verbo vł termino regente tēpus limitatū p sui verificatione nō valet cōsequētia vnde nō sequit. Tu potes ptransire hoc spatiū: ergo possibile est te pertransire hoc spatiū: añcedens enī ē verū significās pncipaliter. q tu hēs potentiā vel habere potes pertransiendi hoc spatium in tempore et successiue: et cōsequēs falsū: cū significet principaliter hanc cōpositionē esse possibilē pro istanti: tu pertransis h spatiū et hoc ē falsū: qr ptrāsitio spatij quātūcūq; parui reqrit tēpus limitatū: cū i qualibet ptransitione spatij pus erit ptransita medietas quā totū spatium: et pus medietas medietatis quā tota medietas: et sic in ifinitū: similiter nō sequitur. Tu potes pferre vnā propositionē: ergo possibile est te pferre vnā propositionem: añs enim ē verum cū verificetur cū tempore: cōsequēs falsū cum reqrat verificationē pro instāti respectu cōpositionis seq̄ntis: et hoc ē ipossibile: qr i loquēdo aliquā ppositionē: pri⁹ loqueris subiectū quā copulā: et prius copulā quā predicatū: et tota ista successio nō pōt esse in istanti sed reqrit limitatū tēpus. Similiter nō seqr tu potes moueri per aliquod spatium: ergo possibile ē te moueri per aliqd spatiū añcedēs eni est verū: et ɔñs est falsū: vt pz. Similit nō sequit tu potes edificare aliquā domū: ergo possibile est te edificare aliquā domum antecedēs enim verificat vt pus: cōsequēs āt falsū ē: ista. n. ē ipossibilis: tu edificas aliquā domū: cum reqrat vificationē pro instanti: et impossibile ē te edificare aliquā domū subito et in istāti sz bn successiue: et ita de infinitis alijs. ¶ Similiter argumētādo ex contradictorio ɔseq̄ntis ad ɔtradictoriū antecedētis in istis ɔseq̄ntijs et similibus nō valet argumētū. Unde nō sequitur ipossibile est te ptrāsire hoc spatiū ergo tu nō potes pertrāsire hoc spatiū: Nec sequit ipossibile est te proferre aliquā ppositionē ergo tu nō potes pferre aliq̄ propositionē: Nec sequit ipossibile est te moueri p aliquod spatiū ergo tu non potes moueri p aliquod spatium. Nec sequit ipossibile est te edificare aliquā domū ergo tu nō potes edificare aliquā domū. Et ita de similibus quasi infinitis: ex hoc quia huiusmodi verba requirūt tempus determinatū ad suā vificationē. ¶ Aduertēdū tamē q omnes iste sunt possibiles: tu loqueris: tu ptrāsis: tu moueris: tu curris: tu edificas: tu scribis et ita de alijs: sed oēs iste sunt impossibiles tu loqueris aliqd: tu moueris per aliquod spatiū: tu curris p aliq̄ viā: tu edificas aliquā domū: tu scribis aliquē librū: et ita de alijs in qb⁹ verba significant opatiōes vel actiones vel passiones successiuas vt pz: si aūt significarēt actiōes subitas tūc essent satis possibiles. Et nō sequit: tu loqueris: ergo tu loqueris aliqd: nec sequitur: tu edificas: ergo tu edificas aliquod edificiū: et ita de alijs. Omnia ista patēt in illo sophismate oīs hō q ē alb⁹ currit. No^m ¶ Secūda regula arguēdo a sensu cōposito ad diuisum cū li possibile vel potest in terminis cōpositis non valet ɔña: for- 2ª reg^a.

maliter & simpliciter. Unde nõ sequitur: possibile est te esse oẽm hoiez ergo tu potes esse omnis homo. Nec sequit possibile ẽ vnũ hoiem eẽ oẽz hoiem ergo vnus homo põt eẽ ois hõ. Nec sequit potest esse q a. sit ois homo: ergo. a. potest eẽ ois homo. Nec sequit possibile ẽ aliquẽ hoiez esse oẽm hoiez: ergo aliquis hõ põt esse ois homo: pz enim manifeste q oium istarum cõsequentiarũ antecedẽs est verum & cõsequẽs falsũ: quia cõsequẽs huius possibile ẽ. a. eẽ oẽm hoiem: ergo a potest esse ois hõ significat principaliter quod. a. põt eẽ
3ª regª. omnis homo qui potest eẽ. ¶ Tertia regula arguendo a sensu cõposito ad diuisuz aut ecõtra cuz terminis p se aut p accidens repugnãtibus nõ va
Qui st termini repugnãtes let cõsequẽtia: voco aũt terminos repugnãtes: scilicet oppositos contrarie aut cõtradictorie aut relatiue vel priuatiue. Unde nõ sequit: impossibile est album esse nigrũ: ergo albũ ipossibile ẽ esse nigz. Nec sequit albũ potest esse nigrũ: ergo possibile ẽ albũ esse nigrũ. Nec sequit vtrunqz istoz potest eẽ vez in. a. instanti demõstrãdo duo cõtradictoria cõtingẽtia iter se ɔtradicẽtia: vt tu sedes & tu nõ sedes: ergo possibile est vtrunqz istoz esse verũ in. a. instanti: notũ est q antecedẽs ẽ vez & cõsequẽs falsũ. Nec sequit in vtroqz istoz locoz tu potes esse in. c. istãti: ergo possibile ẽ te esse in vtroqz istorũ locoz i. c. istanti. Nec sequit sedentẽ possibile ẽ currere: ergo possibile est sedentem currere: & similiter arguendo ex cõtradictorio cõsequentis ad ɔtradictoriuz antecedẽtis ɔsequẽtia nõ valet in ali
4ª reª. qua istaz. ¶ Quarta regula a sẽsu cõposito ad diuisum aut ecõtra cũ iplicatione relatiui non valet cõsequentia formaliter. Unde nõ sequit possibile ẽ te esse hoiem qui ẽ rome: ergo tu potes eẽ homo qui ẽ rome: ancedens enim est verum: vt patz officiãdo & ɔsequẽs falsũ: quod probat: sequitur eniz tu potes esse homo: q est rome: ergo tu potes eẽ homo: & iste est rome: patet cõsequẽtia per resolutionem relatiui stantis determinate: et ɔsequẽs est falsum: ergo & ãtecedẽs: q ɔsequẽs sit falsũ: probat: qz tu potes esse hõ & ipse est rome: & nõ põt eẽ aliquis homo nisi iste te demonstrato: ergo iste homo est rome demonstrando te quod est falsuz: vt pz Item non sequitur potest esse q antichristus sit homo qui est: ergo antixps potest esse homo qui est: antecedẽs enĩ ẽ verũ: vt patet officiando: & consequens est falsum: vt patet resoluendo relatiuũ stantem determinate: vt dictum est i precedentibus. Itẽ non sequitur possibile est te esse animal quod est currens: ergo tu potes esse animal quod est currẽs: dato. n. quod tãtũ asinus currat est ãtecedẽs vez & consequens falsum: vt patet. Similiter consequentia nõ valet arguendo ex cõtradictorio cõsequẽtis ad contradictorium antecedentis in aliqua istarum cõsequentiarum vel
similium. ¶ Ex hijs colligitur quinta regula quod arguendo a sensu cõ 5ª regª.
posito ad diuisum aut ecõtra in hoc pmo modo cum li potest vel non potest & suis modis sine termino requirente pro sua verificatione tempus limitatum: & in terminis simplicibus: nec p se per iplicatõnem relatiui aliud iportatur p sensum compositum quam per diuisum satis generaliter valet consequentia. Unde bene sequitur tu potes esse episcopus: ergo possibile est te esse episcopum: & ecõtra. Item sequitur tu potes videre papã ergo possibile est te videre papam &

ecõtra. Jtez tu potes esse rome: ergo possibile est te esse rome: et sic de infinitis similib[9]: Similiter nõ valet cõsequẽtia simplicit[er] et formaliter a sẽsu cõposito ad diuisũ aut ecõtra cũ hijs terminis necesse: necessariũ: necessario: cõtingit: de necessitate: cõtigẽs: cõtingit: Unde nõ sequit[ur] sedẽtẽ cõtigẽs est currere: ergo cõtingens ẽ sedentẽ currere. Nec sequitur albũ cõtingit eẽ nigrũ: ergo cõtigit albũ eẽ nigruz. Nec sequit[ur]: aliqs hõ cõtingẽter ẽ: ergo cõtingẽter aliqs hõ ẽ. Nec seqtur cõtingẽter aia tua ẽ: ergo aia tua cõtigẽter ẽ. Nec sequitur: necesse est omnẽ hoiem eẽ: ergo omnem hominez necesse est eẽ. Nec sequitur necessario homo est: ergo homo necessario est. Nec sequitur de necessitate omne futuruz erit: ergo omne futuruz de necessitate erit. nec sequitur necessariũ est alterum istoꝝ eẽ veruz: ergo alterũ istoꝝ necessariũ est eẽ veꝝ: et ita de similib[9] infinitis. Similiter nõ valeret cõsequẽtia argumẽtãdo ex cõtradictorio cõsequẽtis ad cõtradictoriũ aĩtis: valẽt tñ quãqz huiusmõi cõsequẽtie de materia: sed nõ simpliciter et formaliter. Unde bene sequitur necessario de[9] est: ergo deus necessario est. Jste sol necessario lucet: ergo necessario iste sol lucet: et econtra. Tu contingenter es homo: ergo contingenter tu es homo: et econtra: et ista sufficiant quo ad primum modum.

¶ Secũdus modus.

¶ Arguendo a sensu cõposito ad sensum diuisuz mediante aliquo termino habente vim confundẽdi terminum etc.

Iste est secundus modus cõpositionis et diuisionis. Et fit cuz terminis cõfundentibus cõfuse tm̃: cuius modi sunt requirit[ur]: presupponitur: indigeo: incipit: desinit: imediate: ĩ eternum: eternaliter: ab eterno: semp: et huiusmodi: et est sensus cõposit[9] ĩ hoc modo: cũ terminus cõis stat cõfuse tãtũ sequẽs aliquẽ istoꝝ terminoꝝ. Uel melius sensus cõpositus est cuz terminus cõis stat cõfuse tãtũ: vel immobiliter: sensus vero diuisus est cũ terminus capax confusionis stat determinate vel mobiliter: nam dicendo promitto tibi omnẽ denariũ hec est in sensu cõposito quãtum ad hunc modum et terminus cõis nõ stat confuse tantũ: vel dicatur q[uod] sensus compositus est: cum terminus confundibilis ab hijs terminis sequitur aliquem hoꝝ terminoꝝ: diuisus vero cũ terminus cõfundibilis precedit vel cũ idẽ terminus stat determinate. vñ iste imediate post hoc erit aliqd instãs: icipit aut desinit eẽ aliquod instãs: pmitto tibi denariũ: ad videndũ requirit[ur] oculus: et similes oẽs sunt ĩ sẽsu cõp[9]: sz aliqd istãs imediate post h[oc] erit: aliqd istãs icipit aut desinit eẽ denariũ tibi pmitto: ocul[9] reqrit[ur] ad vidẽdũ et siles sũt oẽs ĩ sẽsu diuiso: oĩa nãqz huiusmõi significatiõe dicũt[ur] pprie facere sẽsũ cõpositũ qñ pcedunt terminũ ab eis cõfũdibilẽ: dicũt[ur] ãt facere sẽsũ diuisuz qñ sequũt[ur] talẽ t[er]minũ: vt pz. Et differt sẽsus cõposit[9] a diuiso quãtũ ad istũ modũ dupliciter. ¶ Primo qr ista de sensu cõposito est pbabilis rõne termini faciẽtis sẽsuz cõpositũ: sz illa de sẽsu diuiso rõne t[er]mini pcedẽtis. ¶ Scd̃a qr ppõ de sẽsu diu[9] reqrit v[er]ificatõez disiũctiuã vl' copl'atiuã: vt denariũ pmi[9] tibi: aut oẽz dna- p[rim]a dr̃ia. 2a dr̃ia.

rium tibi promitto:illa vero de sen-
su cōposito nō reqrit talē verificatio
nem:vt promitto tibi denarium : nō
requiritur qḋ promittam tibi.a . de-
narium:vel quod promittā tibi .b.
denariū:⁊ ita de alijs similiter. Pa
tet igitur sensū cōpositū ⁊ diuisum
quo ad istū modū esse adinuicē im-
ptinentes.Unde multū differūt hee
due ⁊ similes.Ad vidēdū requiritur
oculus ⁊ oculus requirit ad viden-
nom pm dū.¶Et notandum quod indigeo:
requiro:presuppono:⁊ huiusmodi:
non confundunt cōfuse tātū: nisi cū
gerundio.Unde si dicatur: indigeo
oculo:li oculo stat distributiue:sȝ di-
cendo:indigeo oculo ad videndū:
li oculo stat cōfuse tm̄ imobiliter : et
non plus significāt iste ꝑpōnes indi
geo oculo ad vidēdū:requirit equ9
ad eqtādū:ꝑsupponit nauis ad naui
gādum:nisi ꝙ nō posset videri sine
oculo:⁊ ꝙ nō pōt eqtari sine equo :
⁊ ꝙ nō pōt nauigari sine naui:⁊ oīa
ista sunt vera:vt pȝ intuēti.Jō nō se-
quit ad oēm motū reqrit proportio
maioris inequalitatis ergo propor-
tio maioris inequalitatis requit ad
omnē motum:antecedēs enim ē verū
cū significet ꝑncipaliter qḋ null9 pōt
eē mot9 sine ꝑportione maioris ieq-
litatis:⁊ ꝯñs falsū:requirit enī vifi-
cationē disiūctiuā qr li ꝑportio stat
determinate ⁊ quacūqȝ ꝑportiōe ma
ioris ineqlitatis demōstrata illa nō
requirit ad omnē motum:vt pȝ:imo
nulla ꝑportio maioris iequalitatis
nom 2m reqrit ad oēm motū.¶Pro quo est
notādū ꝙ triplex ē ꝑportio.s.eqlitatis
maioris ieqlitatis ⁊ minoris ieqlitatis
ꝑportio eqlitatis ē duoꝝ equaliū ad
inuicē cōparatio:vt duorū ad duo:
⁊ triū ad tria:⁊ ita de alijs.Propor
tio maioris iequalitatis ē maioris ad
min9 cōparatio:vt duoꝝ ad vnū: et
triū ad duo vel ad vnū.Proportio
minoris inequalitatis ē minoris ad
maius cōparatio:vt vnum ad duo ⁊
duoꝝ ad tria:⁊ triū ad q̄tuor vel ad
qnqȝ vel ad sex:⁊ vltra.¶Jtē notan- nom 3m
dū ē:qḋ qñ motiui potētia ⁊ potētia
mobilis seu resistentia mobilis sunt
equales:ita qḋ q̄ntū vnū sufficit age-
re vel mouere tātū aliud scilicet mo
bile sufficit resistere: motiuū nunq̄ȝ
mouebit illud mobile stāte illa ꝑpor
tione equalitatis: ⁊ multo min9 mo-
uebit:si mobile esset maioris resistē-
tie quā motiuū ad agere:⁊ ideo ad h̄
vt fiat motus reqritur ꝙ motiuū ex-
cedit suā resistētiā : ita qḋ motiui ad
mobile sit ꝑportio maioris iequali-
tatis:⁊ nulla ꝑportio maioris ineqli
tatis reqrit ad oēm motū.Jtē nō seq
tur ad oēm visionē reqrit oculus: er
go oculus reqrit ad oēm visionē:an
tecedēs enī ē veꝝ significās qḋ visio
nō pōt fieri sine oculo:⁊ cōsequēs fal
sū:quia quicunqȝ oculus detur ille
non requiritur ad omnem visionē.
Jtem non sequitur:ad equitandum
requiritur equus:ergo equus requi
ritur ad equitandum:antecedens ve
rificatur:vt prius:⁊ consequens est
falsum. Similiter non sequitur : tu
teneris:aut debes:aut obligaris sol-
uere isti denarium : ergo denarium
teneris:aut debes:aut obligaris isti
soluere. Nec sequitur promitto tibi
denarium: ergo denarium promit-
to tibi.Nec sequitur:semper fuit vel
erit aliquod instans : ergo aliquod
instans semper fuit vel erit . Nec se-
quitur eternaliter fuit vel erit aliqs
homo : ergo aliquis homo fuit vel
erit eternaliter.¶Similit argumen
tādo cū his terminis ab eterno:per-
petuum:perpetualiter:perpetuo : et
vniuersaliter cū terminis iportātib9
obligationē aut promissionem non

valet consequentia a sensu composito ad diuisuz: semp enim in ante terminus cōis stat cōfuse vel imobilit: ꝛ in ꝯsequēte nō. Similiter si arguat ex ꝯtradictorio cōsequētis ad ꝯtradictoriū antecedētis alicuius istaꝝ nō valet ꝯña: vnde nō sequit: nullū denariū teneor aut debeo tibi dare: ergo nō teneor aut debeo tibi dare aliquē denariū: ꝛ ita de alijs. ¶ Ad istū modū reducit vniuersaliter quādo arguit a termino stāte cōfuse tātū ad eūdē stātez determinate remanente eadē distributione vel eodē termio sincathegorematice: vnde nō sequit omnis hō habet caput: ergo caput habet ois homo: Nec seqt post qōlibet instās erit aliqō instās: ergo aliquod instās erit post quodlibet istās Nec sequit ante quodlibet istās erit istās: ḡ istās erit añ qōlibet istās. Similr nō seqt imediate post h̄ erit aliqō instās. ḡ aliqō istās erit imediate post hoc: antecedēs eniz est verū: vt patet p exponētes ꝛ ꝯsequēs ē falsuz qꝛ nullū instās erit imediate post h̄: qꝛ quodcūqꝫ istās erit post hoc: iter illud ꝛ hoc erit tunc mediūz in quo erunt infinita instātia: qꝛ nullū istās ē imediatū instāti. Nec seqt: tu icipis ptrāsire aliquā ptez. a. spatij: ergo aliquā patē. a. spatij incipis ptrāsire: pono enim ꝙ tu icipias moueri super. a. p remotionē de p̄senti: tūc añs est verū: vt pꝫ exponendo: ꝛ cōsequēs ē falsū ꝙ pbat: et primo ꝙ añs sit veꝝ arguendo sic: tunc nō pertransis nec ptrāsisti aliquā ptē. a. spatij: ꝛ imediate post istās pñs ptrāsibis aliquā ptē. a. spatij: ergo icipis ptrāsire aliquaz ptē. a. spatij: pꝫ cōsequētia cū maiori: ꝛ minor pbat: post istās p̄sens ptransibis aliquā ptē. a. spatij ꝛ nullū erit instās post istās p̄sens qn inter id et hoc istans p̄sens ptrāsibis aliquam ptez. a. spatij: ergo ꝛc. pꝫ ꝯsequētia ꝛ antecedens similiter: modo arguit falsitas cōsequētis cōsequētie principalis: qꝛ si aliquā partē. a. spatij incipis ptransire sit ista. b. ꝛ arguit ꝙ. b. nō incipis ptransire: exponit eni sic: in instanti p̄senti nō ptransibis. b. qa nūc nō moueris: ꝛ imediate post instās p̄sens ptrāsibis. b. mō hec ē falsa habet eniz sic exponi ista exponēs: post instans p̄sens ptrāsibis. b. ꝛ nullū erit instās post pñs instās qō iter illud ꝛ pñs istans ptrāsibis. b. ꝛ hoc est falsum: imo erit aliqō instās post hoc istās pñs: ꝛ inter illud ꝛ hoc presens istās nō pertrāsibis. b. ꝙ pbat: ꝛ capio illud tp̄s in quo p̄cise ꝛ adequate ptrāsibis. b. ita ꝙ in nullo maiori nec in aliquo minori: ꝛ vocetur. d. ꝛ capio mediū instans illiꝰ tp̄is d: ꝛ sit. c. ꝛ pꝫ ꝙ. c. istās erit post hoc instās pñs: ꝛ inter. c. ꝛ hoc istās presēs nō ptrāsibis: b. cū istud tp̄s sit minus. d. ꝛ in nullo minori. d. ptrāsibis. b. vt patuit: ergo. c. erit instās post hoc ꝛ inter illud ꝛ hoc non pertransibis. b. ergo aliquod erit instās post hoc ꝛ inter illud ꝛ hoc non pertransibis. b. ergo non imediate post hoc pertransibis. b. ꝙ erat probanduz. Itez non sequitur incipit esse aliqua ps huius hore: ergo aliqua pars huius hore incipit esse: antecedens eniz ē verum ꝛ consequens falsum: antecedens probatur: quia in instanti presenti non est aliqua pars huius hore ꝛ imediate post instans presens erit aliqua pars huiꝰ hore ergo ꝛc. patet consequentia cum maiori ꝛ minor probatur: post instans presens erit aliqua pars huius hore: ꝛ nullū erit instans post hoc instans presēs ꝙ inter id ꝛ instans presens erit aliqua pars huius hore ergo ꝛc. patet consequentia cum maiori ꝛ minor

probatur: quoniaꝫ si aliquod erit instās post hoc ⁊ inter illud ⁊ hoc nō erit aliq̄ pars hui⁹ hore: sit illḋ istās .b. ⁊ patet qḋ inter .b. instās ⁊ presēs istās cadit tēpus mediū qḋ erit aliq̄ ps hui⁹ hore: patet igiť qḋ añcedens ꝑncipalis cōsequēte ē veruꝫ. Et qḋ ꝯsequens eiusdē sit falsum arguiť: q̄ꝛ si aliqua ps huius hore incipit eē sit illa .c. ⁊ patet ꝙ .c. nō incipit esse: q̄m si .c. icipit esse ⁊ in instanti presēti nō est: ergo imediate post presēs instās .c. erit qḋ ē falsū: vt patet: q̄m eius secūda exponēs ē falsa: scilꝫ ⁊ nullum erit instās post hoc p̄ns: instās qḋ inter illud ⁊ hoc presens istās .c. erit: q̄ꝛ tūc .c. foret antequā sua medietas foret: ⁊ etiā qḋ .c. foret ante suū mediuꝫ istās qḋ ē ipossibile. Itē nō sequitur incipit aliqua pars hui⁹ hore eē ptrāsita: ergo aliqua ps huius hore incipit eē pertrāsita: añs enim ē veruꝫ et cōsequēs falsuꝫ: demōstrādo horam futuraꝫ incipientē ab hoc istāti ꝙ ꝓbatur ⁊ primo ꝙ añs sit veꝝ. nūc nō ē aliqua pars huius hore ptrāsita: et imediate post hoc aliqua ps hui⁹ hore erit ptransita: ergo incipit aliqua pars huius hore eē ptrāsita pꝫ ꝯn̄a cū maiori ⁊ minor ꝓbať post hoc aliqua ps hui⁹ hore erit ptrāsita ⁊ nullū erit istans post hoc ꝙ inter illud ⁊ hoc aliqua ps hui⁹ hore erit ptrāsita ergo ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄s ⁊ añs ꝑ maiori pte ē manifestū ⁊ minor ꝓbať vt pri⁹: ꝙ ꝯn̄s sit falsuꝫ: pꝫ q̄ꝛ si aliqua pars huius hore incipit eē ptransita deť ista: ⁊ sit .b. ⁊ patet quod .b. pars nō incipit eē pertransita: ⁊ deducatur: vt prius. Similiter nō sequitur icipit aliqua pars huius spatiȷ eē pertransita ergo aliqua pars hui⁹ spatiȷ incipit esse pertransita: posito qḋ .a. mobile incipiat moueri per remotioneꝫ de presenti super .b. spatio: ⁊ deducitur vt prius quod antecedens sit verum ⁊ consequens falsum. Similiter nō sequitur incipis videre aliquā ptem .a. magnitudinis: ergo aliquā ptē .a. magnitudinis icipis videre: posito eniꝫ quod .a. sit vna magnitudo que nūc sit tibi occulta ꝺm se: ⁊ quodlibꝫ sui: ⁊ quod icipiat tibi manifestari ꝑ partē ante partem in infinitū: ita qḋ prius ei⁹ medietas quā totum: ⁊ pri⁹ medietas medietatis: ⁊ sic in ifinituꝫ: ⁊ patꝫ quod totuꝫ antecedens est verum ⁊ consequēs falsum et deducať vt prius similiť nō sequiť icipit aliq̄ pars ocultari ergo aliqua pars incipit ocultari posito enī qḋ .a. sit vnuꝫ corpus visuꝫ a te scḋm se ⁊ quālibet sui partē extremā et qḋ incipiat ocultari per partē ante partē ifinitū: ⁊ patet qḋ antecedēs est verū ⁊ ꝯsequēs falsum: Similiter nō sequitur icipit esse aliqḋ instās futuꝝ: ergo aliquod instans futuꝝ incipit esse: notuꝫ eniꝫ est quod antecedens est verū: ⁊ consequēs falsū: quia quodcūq; instans futurum signeť: ipsum non incipit eē qualiter cūq; exponatur: ex eo qḋ nullum instans futuꝝ imediate post hoc erit. Similiter nō sequiť cū termino cōmuni distributo: vnde nō sequitur: tu incipis scire omnem propositionem: ergo omnem propositioneꝫ incipis scire: posito enim qḋ non sint nisi .xi. ꝓpositiōes quaruꝫ .x. scias: ante sciuisti: ⁊ post hoc scies: sit tamen vna quā nō sciuisti que desinat esse per remotionē de presenti: ⁊ nulla alia incipiat eē: ⁊ tunc pꝫ qḋ antecedēs ē veꝝ ⁊ ꝯsequēs falsum: vt pꝫ. Similiter si arguať ex cōtradictorio ꝯsequētis ad ꝯtradictoriū antecedentis: consequentia non valebit. ¶ Iteꝫ cū isto verbo desinit non valet. vnde non sequitur tu desinis pertransire aliquā partē .a. ergo ali-

quaz partē.a.desinis pertransire:po sito.n.q nūc sis in vltimo instāti ho re pterite in qua adequate ptranscie ris.a.spatiū:ita quod nunc desinas moueri per remotionez de presenti antecedens est verum:z consequēs falsum:ergo illa consequentia non valet:quod antecedens sit verum in casu isto.probatur:quia in istanti p̄senti non pertransis aliquaz partē.a. z imediate ante instās presens ptrā sisti aliquā partez.a.ergo zc̄.patet cō sequētia cū maiori:quia in hoc instā ti nō moueris:z arguit minor Ante instans presens pertransisti aliquaz partez.a.z nulluz fuit instās ante in stans presens:quod inter id z instās presens pertransisti aliquam partez .a.ergo zc̄.patet cōsequentia cū ma iori:z arguitur minor:qz det oppo situm:aliquod fuit instans ante .a. z inter illud z.a.non pertransisti ali quā ptē.a.contra sit illud instans.b. z cuz inter.b.z presens instās fuerit tēpus mediū in quo fuisti motus lo caliter:z aliquod ptransisti aut totuz .a.aut partē.a.sed nō totū.a.ergo ptē .a.q erat probandum:Et ita relinq tur antecedēs p̄ncipalis consequen tie verū.Aliud autē cōsequēs sit fal sum arguitur:quia si aliquā partē .a. desinis pertransire sit illa.b.z argui tur quod.b.non desinis pertransire: quia nunc non pertransis.b.nec im mediate ante hoc pertransisti .b. er go zc̄. tenet ꝯsequentia cū maiori ex quo nūc nō moueris p casū:z minor ꝓbat:qz si nō ē vera:da tu oppositū: scilicz imediate āte hoc ptransisti.b. z tunc arguo sic:imediate ante hoc pertrāsisti.b.ḡ nullū fuit istās añ hoc qn iter illd̄ z h̄ ptransisti.b.tꝫ ꝯñ a ab exposita ad alterā suaꝝ exponētiuz: sed ꝯñs ē falsū:ḡ z añs:ḡ oppositum añtis ē veꝝ.Sꝫ tale oppositū fuit mi nor:ḡ illa minor erat vā:sꝫ ꝓbo falsi tatē ꝯñtis:qz oppositū ei9 ē veꝝ.s.ali qd̄ fuit istās ante hoc z iter illud: z h̄ nō pertrāsisti.b.qd̄ ꝓbo.z accipio to tū tps in quo adequate pertrāsisti.b. z sit illud.d.tūc capio mediū istās il lius tpis.d.qd̄ sit.c.z arguo sic:iter.c. istās z hoc istās nō ptrāsisti.b. vt pꝫ: qz.c.fuit mediū istās toti9 tpis.d.in q̄ tpe.d.adequate ptrāsisti.b.p casūz: z .c.fuit aliqd̄ istās añ hoc:ergo aliqd̄ fuit istās añ hoc z iter illd̄:z hoc nō ptrāsisti.b.ḡ nō imediate añ h̄ ptrāsi sti.b.qd̄ erat ꝓbādū z si sic:ḡ.b.nō de sinis ptrāsire.et sicut arguit d̄ ipo .b. ita de q̄libet alia pte.a.data vl' dabili Itē nō seq̄t d̄sinit eē aliq̄ ps ꝓportio nalis hui9hore demōstrādo horā p̄ teritam terminatā ad h̄ istās: ḡ aliq̄ ps ꝓportiōalis hui9hore desinit esse: añs.n.ē veꝝ exponēdo p remotiōez de p̄nti qz'alit nō pōt exponi: z ꝯñs ē falsū q̄cūqz ps det. Itē nō seq̄t desi nit eē aliqd̄ istās p̄teritū:ḡ aliqd̄ istās p̄teritū desinit eē:añs eni ē veꝝ:vt pꝫ qm̄ nūc nō ē aliqd̄ istās p̄teritū:z im mediate añ hoc fuit aliqd̄ istās p̄teri tū:ḡ desinit eē aliqd̄ istās p̄teritū : pꝫ ꝯña cū maiori z minor ꝓbat:añ hoc fuit aliqd̄ istās p̄teritū:z nullū fuit i stās añ hoc qd̄ iter illd̄ z hoc fuit ali qd̄ istās p̄teritum:ḡ imediate añ hoc fuit aliqd̄ istās p̄teritū:z tñ ꝯñs ꝯse quētie p̄ncipalis ē falsū aliqd̄ istās p̄ teritū desinit eē:qz signet illd̄:z sit.c: z arguit q.c.nō desinit eē:qz.c.nunc nō ē:nec imediate añ h̄ fuit:nec ime diate post hoc erit:ḡ zc̄.Nec seq̄t de sinis vidē aliquā ptē.a:ḡ aliquā ptez .a.desinis videre:posito.n.qd̄ i p̄nci pio hui9hore p̄terite tmiate ad hoc istās videbas totū.a.ita qd̄ tūc icepis set occltari p ptē añ ptē ifinitū ꝯtinue vsqz ad h̄ istās:ita qd̄ i istāti p̄nti ñ vi debas.a.nec aliquā ei9ptē:sꝫ bñ ime

qd

diate añ hoc vidisti aliquã ei⁹ partẽ: tunc antecedens est verũ ꝛ ꝯñs falsum vt patȝ. Similiter si i aliqua ista rũ ꝯsequẽtiaꝝ similiũ arguaꝛ ex ꝯtra dictorio cõsequẽtis ad ꝯtradictoriũ añtis ꝯña nõ erit bona ex quo nulla
no^m vl istaꝝ est bona: vt pȝ. ¶ Ultimo ẽ no
timum. tãdũ qꝺ respectu terminorũ singula rium ꝛ simpliciũ satis valet ꝯña: ꝛ h ideo ẽ qꝛ terminus discret⁹ ꝛ singularis seruat eãdẽ suppõnem siue precedat siue sequatur. Unde bene sequitur incipio vel desino videre sortez ergo sortez incipio vel desino videre ꝛ ecõtra. Item promitto tibi .b. denariuȝ ergo .b. denariuȝ tibi ꝓmitto ꝛ ecõtra. Item sequitur ad omnẽ motum regritur ista ꝓpositio: ergo ista ꝓpositio regriꝛ ad oẽȝ motũ: ꝛ ita de alijs: ꝛ isti duo sẽsus ꝯuertũtur inter se: sed hoc non ẽ simpliciter: ꝛ formaliter: sed soluȝ gratia materie merito termini singularis: ꝛ hoc de secundo modo ꝛc.

¶ Tertius modus.

¶ Itẽ respectu termiñoꝝ relatiuoꝝ nõ valet consequentia a sẽsu composito ad diuisum ꝛc.

Iste est terti⁹ modus sẽsus ꝯpositi ꝛ diuisi: ꝛ fit mediante hoc relatiuo qui que quod in quocũqȝ casu accipitur. Et ẽ sensus cõposit⁹ cuȝ hoc relatiuũ qui que quod: refert antecedens stãs ꝯfuse tm̃: vel vniꝛ imediate antecedẽti distributo: vel cum verbũ ꝓncipale fuerit negatũ. Exẽplũ primi: ꝓmitto tibi denariũ queȝ tibi ꝓmitto: hec ẽ in sensu ꝯposito. Exẽplũ secũdi: oĩs hõ q ẽ alb⁹ currit hec ẽ et in sẽsu ꝯposito. Exẽplũ tertij chymera q̃ currit nõ moueꝛ hec sitr est in sensu composito: in sensu diuiso ẽ cũ nõ refert ãtecedẽs: stãs ꝯfuse tãtũ: nec vniꝛ imediate antecedẽti distributo: nec verbũ ꝓncipale ẽ negatuȝ. Exẽpluȝ vt aliqs hõ q ẽ alb⁹ currit. ¶ Pro istis relatiuis sit ꝓma regula ista: qñ hoc relatiuũ qui que qꝺ teneꝛ in sensu cõposito tũc non licet ipsuȝ resoluere in ꝛ: et ille illa illud: vel in ꝛ: ꝛ ipse ipsa ipsuȝ. Unde nõ sequtur oĩs hõ ẽ aĩal qꝺ ẽ rõnale: ġ oĩs hõ ẽ aĩal: ꝛ illud ẽ rõnale. Itẽ nõ seqꝛ tu differs ab hoĩe q ẽ rome: ergo tu differs ab hoĩe ꝛ ipe ẽ rome. Nec sequiꝛ chymera que currit nõ moueꝛ: ergo chymera currit: ꝛ ipsa non moueꝛ. p^a reg^a. ¶ Secũda regula ẽ ista: relatiuũ cathegorematice relatũ ad suũ antecedẽs supponit eodẽ modo sicut antecedẽs suũ: sed relatiuum ypothetice relatũ ad suũ añs stãs ꝯfuse tãtuȝ supponit determinate: vnde hoc relatiuũ qui que quod: semp supponit eodẽ mõ sicut suũ antecedẽs in quocũqȝ casu fuerit: sed ista relatiua ille illa illud: ꝛ ipse ipsa ipsũ: ꝛ hmõi semper supponũt eodẽ modo sicut suuȝ antecedẽs: nisi antecedẽs stet confuse tãtũ: qꝛ tũc stãt determinate replicando totã cõpositionẽ sui antecedẽtis: iõ hec copulatiua ẽ falsa: oĩs hõ ẽ aĩal ꝛ illud ẽ ratiõale: qꝛ secũda, ps ei⁹ significat ꝓncipaliter: qꝺ aĩal qꝺ ẽ oĩs hõ ẽ rõnale ꝛ hoc ẽ falsũ: quoniã nullũ aĩal ẽ oĩs hõ. 2ª reg^a. ¶ Ex diffinitiõe sensus cõpositi patet qꝺ trib⁹ modis fit sensus cõpositus mediãte hoc relatiuo q q̃ qꝺ vꝉ suo obliquo. Cor^m. ¶ Primo cuȝ refert antecedens stãs cõfuse tãtũ. primo. ¶ Secũdo cũ vniꝛ imediate antecedẽti distributo. secũdo. ¶ Tertio cum verbũ ꝓncipale fuerit negatũ. tertio. Propterea non sequitur omnis homo ẽ

animal qd ē rationale: ergo ois hō ē animal ꝛ illud ē rationale aňs enim est ver̄ ꝛ cōseqnens falsū. Itez nō se quit̄ pmitto tibi denariū quē tibi p mitto: ergo pmitto tibi dnariū ꝛ illū tibi pmitto: aňs eni3 ē ver̄ in casu et ꝯňs falsū: qꝛ significat illud ꝯňs de nariū quē tibi pmitto: tibi pmitto qd falsu3 ē: vt patet. Ite3 nō sequit̄ req rit̄ oculus qui reqritur ad vidēdū: g̃ ad vidēdū reqrit̄ oculus: ꝛ ille reqri tur ad vidēdū. Itē nō sequit̄ imedia te post hoc erit qd aliquādo erit: er go imediate post hoc erit: ꝛ illud ali quādo erit. Itē nō seqt̄ imediate āte hoc fuit qd aliquādo fuit: g̃ imediate ante hoc fuit ꝛ illud aliqñ fuit: in oi bus huiusmōi cōsequētijs: est aňs ve rū ꝛ ꝯsequēs falsū: ꝛ in oib⁹ relatiuū in cōsequēte stat determinate ꝛ i āte cedēte stat cōfuse tantū: ꝛ in cōsequē tē relatiuu3 replicat totā ꝓpositiōe3 sui antecedētis: vt patet. ¶ Similiter fit sensus cōposit⁹ cū relatiuū vnitur imediate antecedenti distributo: ita qd inter relatiuū ꝛ aňs nō cadit vbū pncipale: sicut hic ois homo q ē al bus currit: ois ꝓpositio cuius cōtra dictoriū ē falsu3 ē vera: si aūt iter an tecedēs distributu3 ꝛ relatiuu3 cadit verbū pncipale affirmatū: est talis p positio in sensu diuiso: vt hic omnis homo currit qui est albus: ꝛ ois pro positio est vera cuius cōtradictoriū est falsu3. Et differūt iste ꝓpositiōes ois hō q est alb⁹ currit: ꝛ ois hō cur rit qui ē albus ꝛ similes: qꝛ i eis non sunt distributiones equales: i ista. n. ois hō currit qui est alb⁹: ē maioꝛ di stributio quā in ista: ois hō q ē alb⁹ currit: in pꝛima eni distribuit̄ li hō p oibus suis suppositis: ꝛ significat co pulatiue ꝙ ois homo currit ꝛ quod ois hō ē albus: sed i secunda: qꝛ rela tiuū cōiūgit̄ antecedēti imediate li mitatur antecedēs a ꝓpositione rela tiui ꝛ distribuitur li hō solū pro ho minibus albis: ideo nō plus signifi cat ista: ois hō qui ē albus currit: ni si qd ois hō albus currit: ꝛ ideo plus significat illa de sensu diuiso quā illa de sensu composito: vnde si omnis homo currit qui est albus: sequit̄ qd ois hō q est albus currit: s3 nō sequi tur ois homo qui est albus currit: er go ois homo currit q est albus: na3 posito ꝙ oēs homines albi currant nigri sedeant ē antecedens ver̄ ꝛ cō sequens falsu3: vt patet: ꝛ eode3 mō dicitur de alijs similibus. Unde non sequitur ois pꝛopositio cuius cōtra dictoꝛium ē falsum est vera: ergo ois pꝛopositio est vera cuius cōtradicto rium est falsu3. Ite3 nō sequit̄ ois cō sequentia cuius antecedens est ipos sibile est bona: ergo omnis cōsequē tia est bona cuius antecedens est i possibile. Item non sequitur o ē aīal quod est rudibile est asinus: g̃ omne animal est asinus quod est rudibile. Itē nō sequit̄ ois hō qui habet iusti tiā est iustus ergo ois hō est iustus q habet iustitiā: in oibus his arguit̄ a sensu cōposito vero ad sensu3 diuisū falsu3. ¶ Arguēdo tamē ecōuerso in oibus hijs ꝯsequētia est bona qꝛ in his qcqd significat sensus cōpositus significat sensus diuisus ꝛ plus vt di ctū ē. ¶ Ite3 in illis de sensu diuiso re soluēdo relatiuū in ꝛ: et ille illa illud vel ipse ipa ipm: valet ꝯňa: Uñ bene seqtur ois hō currit qui est albus er go ois hō currit ꝛ ipse est albus. Si militer seqtur ois ꝓpositio est vera cuius ꝯtradictoꝛiu3 ē falsu3 ergo ois ꝓpositio est vera ꝛ illi⁹ ꝯtradictoꝛiū est falsu3 ꝛ sic de alijs. ¶ Sed in illis de sensu ꝯposito tale relatiuu3 nō de bet resolui. Unde nō seqt̄ ois homo q est albus currit ergo ois hō currit

z ipse est albus. Nec seqr ois ppositio cuius ɔtradictoriu; est falsu; est vera ergo ois ppositio est vera z illi⁹ ɔtradictoriu; est falsu;. Nec seqr tu differs ab aiali qđ est asinus ergo tu differs ab aiali z illud ē asinus. Nec seqr tu differs ab hoie qui est rome ergo tu differs ab hoie z ipse est rome. Nec sequit tu es fortior aiali qđ ē musca ergo tu es fortior aiali: z illud ē musca: z ita de alijs silib⁹. In oibus eni his ē añs ve℞ vt p; exponēdo: z ɔñs falsū vt p; cu; sit copulatiua falsa manifeste. ¶ Valeret tñ quādoq; gr̄a materie sed nō formaliter: vñ bñ seqr ois hō q est risibilis ē animal. ergo ois hō est risibilis q ē animal. Itē ois hō q ē substātia est coloratus ergo ois hō est substātia q ē coloratus. Et silr resoluēdo. Vñ seqtur ois hō q ē aial est substātia: ergo ois hō ē aial z ipa est substantia: z ita de alijs. ¶ Silr fit sensus cōposit⁹ cū tale relatiuū pcedet vl seqr vbū pncipale negatū: vt chymera q̄ currit nō mouer: vl chymera ñ currit q̄ mouetur: z tūc tale relatiuū ñ h; resolui: z si resoluat i z: et ille illa illđ vl ipe ipsa ip;: nō val; ɔñā de forma licet valēt qñq; gr̄a materie. Vñ nō seqr tu ñ es iste hō q est latro demōstrato te: ergo tu nō es iste hō z iste est latro. nec seqr tu nō es iste hō q est asinus ergo tu non es iste homo z ille est asinus semp demōstrādo te: nec seqtur chymera que est hō nō est aial: ergo chymera ē hō z ipsa nō est aial: Nec seqr chymera q̄ currit nō mouer: ergo chymera currit z ipsa nō mouer. In oib⁹. n. his est añs verum z ɔñs falsū vt p;. Qñcūq; tale relatiuū nō refert añs stās ɔfuse tm̄: nec vnir antecedēti imediate distributo: nec verbū pncipale fuerit negatū tūc ɔñtia erit vniuersaliter bona resoluēdo tale relatiuū per z: et ille illa illud zc.

¶ Quartus modus.

¶ S; respectu terminorū qui sumūtur aliquādo cathegorematice: aliquādo sincathegorematice inferēdo sēsu; ɔpositum ex sensu diuiso zc.

Iste est q̄rtus mod⁹ cōpositiōis z diuisionis. Et fit mediantibus terminis qñq; cathegoremati͡c qñq; sincathegorematice sūptis. Vñ hij termini. Infinit⁹ ta tu;: totus ta tu;: tā i singulari quā plurali: stant cathegorematice: qñq; vo sincathegorematice. Primo mō tenētur in sensu ɔposito. Et tenēr cathegorematice qñ ponunr a pte p̄ti vl a pte subiecti pcedēte substātiuo vel adiectiuo ei⁹: vt aliqs numerus ē ifinit⁹: aut aliqd ifinitū ē: aut linea est ifinita: i vnaquaq; ista℞ tenēr cathegorematice z i sensu cōposito: Sed tenenr sincathegorematice qñ ponūtur a pte subiecti nō pcedente aliquo q℞ sit ɔterminatio ei⁹: vt ifinitus numer⁹ ē aliqs nūer⁹. Eodē mō dicitur de hoc termino totus ta tu;. ¶ Et differt valde sensus ɔpositus a diuiso mediante hoc termino infinitus ta tu;. Primo q̄r in sensu cōposito significat aliqđ certū z determinatū: esse sine pncipio z sine fine: vt linea est infinita significat q℞ aliq̄ certa z determinata linea vt. a. linea: vl. b. linea: est sine pncipio z sine fine. Similiter hec numerus ifinit⁹ est: significat q℞ aliquis cert⁹ z determinatus numerus est sine pncipio z sine fine: Sed in sensu diuiso sincathego p⁹ dria.

rematice significat quocūq3 finito da to vł dabili dari maius i q̃cūq3 ppor tiōe: vt ifinit° numer° est significat q̄ quocūq3 numero finito dato vel da bili datur maior in duplo: z i triplo:
2ª dīa. z i q̃druplo: z sic i ifinitū. ¶Est etiā vna alia dīa q̄ sincathegorematice est signū ɔfusiuū z redit totā ppōnē exponibilē. Uñ hec est exponibilis ifinit° est aliqs numer° z p̄dicatū stat ɔfuse tm̄ vt p3. S3 hec aliqs numer° est ifinit°: nō ē exponibilis s3 resolui tur z p̄dicatū stat determinate. Jō nō seqt̄ ifinitū numer̄ potes numerare ḡ potes nūerare numer̄ ifinitū. Nec seqt̄ ifinit° numer° ē numer° finit°: er go numer° finit° ē ifinit° numer°: nec seqt̄ ifinita sūt finita ḡ finita sūt ifini ta. In oīb° his est añs ver̄ z ɔñs fal suz. Silr̄ ñ seqt̄ ifinita erit aliq̃ linea ḡ aliq̃ linea erit ifinita. pōito. n. q̄ qs i p̄ma pte pportionali hui° hore pro duceret vnā lineā pedalē: z i scd̄a bi pedalē: z i tertia tripedalē z sic dein ceps p3 añs eē ver̄ z ɔñs falsū. Itē nō seqt̄ infinita velocitate mouebit̄ .a. ḡ .a. mouebit̄ ifinita velocitate: po sito q̄ .a. sit vnū mobile icipiēs mo ueri nūc vno certo gradu remisse ve locitatꝪ: z q̄ i p̄ma pte pportiōali hu ius hore mouebit̄ a gradu: i scd̄a in duplo veloci°: z i tertia i triplo z sic in infinitū: z p3 q̄ añs est ver̄ z ɔñs falsū: q̄ i q̃cūq3 data velocitate mo uebit̄ .a. illa erit finita z nō ifinita: vt p3. Itē nō seqt̄ ifinita tarditate moue bit̄ aliqs pūct° i celo ergo aliqs pū ctus i celo mouebit̄ ifinita tarditate: añs enī est ver̄ de pūctis ppiquāti bus alteri polo r̄ z ɔñs falsū: añs p3 q̄ aliquāta tarditate mouebit̄ aliqs pūct° i celo: z nō tāta qn maiori: q̄ q̃ cūq3 tarditate d̄mōstrata: maiori ista mouebit̄ aliqs pūct° ppinquior po lo imobili vt p3: z sic infinitū: z q̄ cō seq̄ns sit falsū p3: q̄ quocūq3 puncto dato in celo nō mouebit̄ infinita tar ditate: q̄ quocūq3 pūcto remoto da to: dat̄ pūct° tardior mot° infinitū. itē nō seqt̄ in infinitu3 a motor excedit suā resistentiā ergo a motor excedit suā resistētiā in infinitū: añs ē ver̄ et ɔñs falsū: ḡ ɔña non valet: q̄ añs sit ver̄ pbat̄. Aliquātū a motor excedit totā resistētiā suā: vt p3: q̄ ad oē mo tū reqrit̄ pportio maioris ineq̃litatꝪ: et p maiorē excessū excedit medieta tē illi° resistētie: et p maiorē excedit t̄ tiā ptē illi° resistētie: z sic in ifinitū vt patet ergo zc̄.: q̄ aūt ɔñs ɔñe p̄nci palis sit falsū manifestū ē iō nō pbo Itē nō seqt̄ i ifinitū .b. excedit aliquā ptē sui ergo .b. excedit aliquā ptē sui i ifinitū: añs est verū z ɔñs falsu3 q̄ añs sit ver̄ pbat̄: z sit .b. vna linea pe dalis z arguit̄ sic. Aliquātū .b. exce dit aliq̃3 ptē sui puta p mediū semipe dale z ñ tātū q̄ i duplo plus excedit aliquā ptē sui: z i triplo: z i q̃druplo z sic i ifinitū ḡ .b. excedit aliquā pte3 sui i ifinitū p3 ɔña3 cū maiori qm̄ pe dale excedit suā medietatē p semipe dale: minor silr̄ p3: qm̄ si p semipeda le excedit suā medietatē: p idē semi pedale excedit medietatē illi° medie tatꝪ i duplo plus: z t̄tiā ptē illi° in tri plo plus: z q̃rtā i q̃druplo plus: z sic i ifinitū. Quot āt ɔñs ɔñe principa lis sit falsu3 p3 qm̄ nullū finitū exce dit suā partē excessu ifinito. Ite3 nō sequit̄ ifinita erit ista linea ergo ista linea erit ifinita: ɔñs eni nihil valet demōstrādo lineā giratiuā: capiatur eni vna colūna spissitudis pedalis z diuidat̄ ad imaginē i ptes pportiōa les pportōe dupla: et capiat̄ linea gi ratiua girātē p̄mā ptē pportionalē: z aliā girātē scd̄a3 pte3: z aliā girāte3 t̄tiā pte3: z sic i ifinitū: z q̄ ifinite sūt ptes pportiōales hui° colūne: iō zc̄.

imaginemur vnā lineā dscēdētē a supremo hui⁹ colūne ꝛ reuertere p̄rio p̄mā ptē pportionalē: deinde secūdā: ꝛ tertiā: ꝛ sic i ifinitū ꝛ pꝫ ꝙ aīs ē verū: qꝛ aliqꝫta erit ista linea ꝛ ñ erit tāta finita ꝙ maioꝛ erit ista linea ꝛc. et tñ ꝯñs ē falsū. Itē nō seqꝛ i ifinitū pt hoc ꝯtinuū eē diuisū ğ hoc ꝯtinuuꝫ pōt eē diuisū i ifinitū: aīs ē veꝝ: qꝛ in aliquātū pōt hoc ꝯtinuū eē diuisū et nō i tātū ꝙ i plus ğ ꝛc. ꝛ ꝯñs ē fm: qa significat p̄ncipaliter ꝙ hoc ꝯtinuū pōt eē diuisū i ifinitū .i. ī aliquā multitudinē nō h̄ntē p̄ncipiū nec finē qḋ ē īpossibile. Itē ñ seqꝛ p ifinitū tp̄s pōt h̄ ꝯtigēs eē futuꝝ: ğ hoc ꝯtingēs pōt eē futuꝝ p ifinitū tp̄s: aīs .n. ē veꝝ et ꝯñs falsū ꝛ iplicat cōtradictionē: qḋ aīs sit veꝝ: pbaꝛ ꝛ capio vnū effectū ꝯtigētē futuruꝫ ad vtrūlibet: vt puta antixp̄ꝫ eē q sit .a. ꝛ arguiꝛ sic: p aliqn tū tp̄s pōt .a. eē futurū: ꝛ nō p tātū qn p mai⁹ i duplo: ꝛ i triplo: ꝛ sic i ifinitū ğ ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ aīs silr. Quot āt ꝯñs ꝯñtie p̄ncipalis iplicet: pbaꝛ: qm̄ si .a. pōt eē futuꝝ p ifinitū tp̄s: seqꝛ ꝙ .a. pt eē futuꝝ p totū tp̄s eternū qḋ iplicat qm̄ si .a. ē futuꝝ p totū tp̄s eternū ğ .a. erit ex quo ē futuꝝ: ꝛ .a. nūquā erit ex quo ē futuꝝ p totū tp̄s eternū: qm̄ si aliqñ erit: seqꝛ ꝙ nō ē futuꝝ p totū tēpus eternū: si ğ .a. sit futuꝝ p totū tp̄s eternū seqꝛ ꝙ .a. erit: ꝛ ꝙ .a. nūqꝫ erit qḋ ē manifesta ꝯtradictio. Itē nō seqtur ifinitas ptes eq̄les nō cōicātes h̄ꝫ sortes ergo sortes h̄ꝫ ifinitas partes eq̄les nō cōicātes: aīs .n. ē veruꝫ ꝛ ꝯñs falsū: pbaꝛ p̄rio ꝙ ātecedēs sit

Nom pm veꝝ. ¶ Notādū tñ ꝙ ptes nō cōicantes alicui⁹ ꝯtinui sūt ille: q̄rū vna est totalit̄ extra aliā vt due medietates: tres tertie: q̄tuoꝛ q̄rte: exēplū vt si eēt vna linea bipedalis cui⁹ vn⁹ pūctus extrem⁹ sit .b: ꝛ ali⁹ .a: tūc ista duo pedalia .s. .a. ꝛ .b. sūt due ptes eq̄les non cōicātes linee date ꝛ sūt duo pedalia ñ cōicātia qm̄ .a. ē aliḋ pedale ab .b. ꝛ ecōtra .b. ē aliḋ pedale ab .a. ꝛ ita in linea data sūt solū duo pedalia nō cōicātia. Partes vō cōicātes sūt q̄rum nulla est totaliter extra aliā: vt pꝫ i linea data ifinita eni ibi sunt pedalia cōicātia: qꝛ a quolibet pūcto medio iter .a. et .b. ad aliquē pūctū mediū inter .b. et .c. pōt describi pedale: sed ifinita sūt pūcta iter .a. et .b. ꝛ iter .b. et .c. vt pꝫ. ğ ꝛc. Exēplum hui⁹ linee pꝫ iferius in margine.

b———————————————a

His declaratis ꝛ positis pbaꝛ: ꝙ aīs p̄ncipalis ꝯñtie sit veꝝ ꝛ arguiꝛ sic: duas ptes eq̄les nō cōicātes h̄ꝫ sortes: ꝛ tres ptes eq̄les nō cōicātes h̄ꝫ sortes: ꝛ q̄tuoꝛ: ꝛ qnqꝫ ꝛ sic i ifinitū ğ ꝛc. ¶ Et sic aliq̄t ptes eq̄les nō cōicātes h̄ꝫ sortes ꝛ nō tot finitas ꝙ i duplo plures: ꝛ i triplo pl'es: ꝛ i q̄druplo: ꝛ sic i ifinitū ergo ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ aīs faciliter deduciꝛ: qḋ ꝯñs ꝯñtie p̄ncipalis sit falsuꝫ pbaꝛ: qm̄ si sortes h̄ꝫ ifinitas ptes eq̄les nō cōicātes seqꝛ qḋ sortes sit ifinit⁹: qꝛ oē cōpositū ex ifinitis ptib⁹ eq̄lib⁹ nō cōicātib⁹ ē infinitū. Et ex his pꝫ qḋ aliqḋ corp⁹ ē p̄cise bipedale ꝛ tñ i ipso sūt ifinita pedalia ꝛ vlteri⁹ relinqtur hāc ꝯñaꝫ nō valē ifinita pedalia sunt in ista linea: vel in ista linea sūt infinita pedalia ergo ista linea ē infinita dꝫ eni addi in añcedēte nō cōicantia. Silr arguēdo sic infinitū numeꝝ potes numerare ergo aliquē numerū ifinitū potes numerare nō valet ꝯña Nec seqꝛ ifinit⁹ numer⁹ ē finitus ergo aliqs ifinit⁹ numer⁹ ē finit⁹ Nec seqꝛ ifinita sūt finita ergo aliq̄ ifinita sūt finita Nec seqꝛ ifinitas ptes equales nō cōicātes h̄ꝫ sortes ergo aliq̄s ifinitas ptes eq̄les nō cōicātes h̄ꝫ sortes ꝛ sic de aliis: ꝛ rō ē: qꝛ tale signuꝫ Corre m

particulare additū taliter uno facit stare cathegorematice. ¶ Etiā nota q̄ hec propositio: infinitus numerꝰ est numerus finitus: nō habet cōuerti in hāc numerus finitus est infinitꝰ q: ātecedens est ue℞ ꝛ consequens falsum. Similiter ista nō habet ꝯuerti in ifinita sunt finita: hāc finita sunt infinita: nā cōtinue idē terminus stat sinchathegorematice in una ꝛ cathegorematice in alia: ꝛ ideo ista infinitus numerus est numerus finitꝰ retinet naturam uniuersalis affirmatiue: ꝛ ideo habet ꝯuerti p accidēs in istam: infinitus numerus est aliquis numerus. Et ista infinita sunt finita hꝫ ꝯuerti in ista infinita sunt etiā aliqua: ꝛ sic de alijs. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ frequenter fit deceptio in his terminis addito relatiuo: unde non seq̄r infinitus est aliquis numerus qui est finitus ergo infinitus ē aliqs numerꝰ ꝛ ipse est finitꝰ: finite sunt partes sortis equales nō cōicātes: ergo infinite sunt partes sortis eq̄les nō cōicantes qua℞ aliqua ē ps sortis: ꝛ illas hꝫ sortes: nulla ha℞ consequentia℞ ꝛ similiū est bona: q: tale relatiuū stās cōfuse nō hēt resolui ut dictū est: ꝛ i qualibet dicta℞ ꝯñtia℞ est antecedēs ue℞ ꝛ ꝯñs falsum ut pꝫ intuenti. Similiter iste terminus totus tantum tenetur dupliciꝰ sincathegorematice ꝛ facit sensū diuisū: cathegorematice ꝛ facit sensum ꝯpositū: teneꝰ sincathegorematice quando p̄cedit in ꝓpositiōe nō p̄cedente alia determinatiōe ut totꝰ sortes est ps sortis: ꝛ tunc teneꝰ in sensu diuiso: teneꝰ v̄o cathegorematice cum poniꝰ a pte p̄dicati uel a pte sibi p̄cedēte alia determinatione eiꝰ: exēplum primi ut in oculo tuo est totū ens mundi: exēplū secundi: ut aliq̄d totū est in oculo tuo aut ens totū est in oculo tuo ꝛ tunc stat in sensu cōposito. ¶ Differt sensus ꝯpositus a diuiso cū isto tmino totꝰ ꝛc. q: i sensu diuiso reddit ꝓpōnē exponibilē in sensu ꝯposito est terminus resolubilꝰ. ¶ Itē in sensu diuiso ꝯuertiꝰ cum uniuersali ꝛ est terminus ꝯfusus sed in sensu composito neut℞ isto℞ sibi ꝯuenit ut patet. ¶ Itē differunt in significato: q: in sēsu diuiso ꝛ sincathegorematice totus idē est q̄ q̄libet ps: Unde ista ꝓpositio totus sortes est aliq̄d sortis significat q̄ q̄libet ps sortis est aliq̄d sortis: sed in sensu ꝯposito significat ens integrū ꝛ pfectū cui nihil deest ut patet ex usu loquendi ꝛ accipiendi hos terminos. ideo nō seq̄r in oculo tuo est totū quod est mundo ergo totū q̄ est in mundo est i oculo tuo: añs .n. est ue℞ q: in oculo tuo est hoc demōstrādo pupillā: ꝛ hoc ē totū q̄d ē in mundo: q: hoc ens integrū q̄ ē in mundo: ergo hoc ē totū q̄d est in mundo: pꝫ ꝯña ab uno conuertibili ad reliquū: ḡ in oculo tuo est totū q̄ est in mundo: ꝛ q̄ cōsequēs p̄ncipalis ꝯñe sit falsū: pꝫ q: ꝯuertiꝰ cū ista falsa quelibꝫ ps entis quod est in mundo est in oculo tuo: ꝛ q̄ hec sit falsa pꝫ qm̄ hꝫ secundā exponentē falsā. Nec seq̄r omnis hō ē totum in quātitate ergo totū q̄d est in quātitate ē omnis hō añs .n. uerum ꝛ ꝯñs falsū ut pꝫ deducēdo ut prius. Nec seq̄r anima est tota in homine ergo totū in homine est anima antecedens est uerum ꝛ ꝯñs falsum ut prius: ꝛ in his tribꝰ argumētationibus arguiꝰ a sensu cōposito uero ad sensum diuisum falsū. ¶ Similiter arguendo a sensu diuiso ad compositum nō ualet ꝯsequentia q: non sequiꝰ: totus sortes est pars sortis ergo sortes totus est pars sortis añs .n. est ue℞ ꝛ ꝯñs falsum deducen

do ut prius ꝛ ita dicatur de alijs. ¶ Si quis autem probaret omnes illas consequentias: ex hoc quod arguitur ad conuersa ad conuertentem. ¶ Dicatur quod
Rū. nulla illarum est bona conuersio: cum continue in una tenetur idem terminus cathegorematice ꝛ in alia sincathegorematice: ꝛ ideo hec: totus homo est aliquid hominis conuertitur sic: aliquid hominis est pars hominis: ꝛ ista oculus tuus est totum ens mundi: non conuertitur sic ergo totum ens mundi est oculus tuus: quia antecedens est uerum ꝛ consequens falsum: sed sic oculus tuus est totum ens mundi ergo aliquod totum ens mundi est oculus tuus ꝛ patet quamlibet istarum esse ueram ꝛc.

¶ Quintus modus.

¶ Respectu note huius coniunctionis ꝛ: si fiat compositio vel diuisio: faciliter ꝛc.

Iste est quintus modus sensus compositi ꝛ diuisi fit mediantibus his terminis ꝛ: et uel: et est sensus compositus quando tenentur colectiue: diuisus vero quando tenetur diuisiue. ꝛ licet multa quod ad istum modum fiant sophismata inter cetera tamen sunt facilius solubilia: quia statim cognoscitur quando est sensus compositus ꝛ quando diuisus. ¶ Differt sensus compo-
Dria. situs a diuiso mediante ista coniunctione ꝛ: quia sensus diuisus requirit verificationem cuiuslibet partis copulati: vt tu es homo ꝛ albus: hec est in sensu diuiso: ad cuius veritatem requiritur quod tu sis homo ꝛ sis albus: ꝛ ideo a tali copulato ad copulatiuam ꝛ econtra est bona consequentia ꝛ conuertuntur: Sensus vero compositus requirit verificationem totius copulati colectiue ꝛ non diuisiue vt sortes ꝛ plato sunt duo homines: ista nullo modo verificatur diuisiue sed collectiue: ꝛ solet communiter teneri colectiue ꝛ in sensu composito: quando super tale copulatum cadit immediate signum confusiuum vt tu differs ab homine ꝛ ab asino: Et similiter cum termino numerali vt sortes ꝛ plato sunt duo homines. Sed maxime quo ad istum modum debet considerari casus ꝛ intentio opponentis quo cognito immediate percipitur.

Sensus compositus ꝛ diuisus. ¶ Similiter differt sensus compositus a diuiso mediante hac coniunctione vel: quia sensus diuisus requirit verificationem disiunctiuam pro altera parte: sensus vero compositus non requirit hoc: sed solum quod verificetur totum disiunctum colectiue: Exemplum vt dicendo Omnis numerus est par vel impar: omnis linea est recta vel curua: Iste due propositiones sunt vere ꝛ tamen pro nulla parte quia falsum est quod omnis numerus sit par: ꝛ falsum est quod omnis numerus sit impar: Similiter dicitur de linea: ꝛ ideo iste due sunt vere in sensu composito: ꝛ false in sensu diuiso: Sed dicendo tu es homo vel asinus est in sensu diuiso: ꝛ requirit verificationem diuisam pro altera parte: quando igitur requirit talem verificationem est in sensu diuiso: quando vero non est in sensu composito. ¶ Et ex his patet differentia inter sensum compositum ꝛ diuisum quo ad hunc modum: quia in sensu diuiso copulatum equipolet copulatiue ꝛ disiunctum disiunctiue: sed in sensu composito non: Patet etiam alia differentia quia in sensu diuiso a copulato ad quamlibet eius partem: ꝛ a quamlibet parte disiuncti ad totum disiunctum valet consequentia: sed in sensu composito non valet. ¶ Item in sensu diuiso a disiuncto cum destructione vnius partis ad alteram partem valet consequentia: sed non in sensu composito. Unde non sequitur omne animal est rationale vel irrationale sed non omne animal est rationale ergo: omne animal est irrationale. Et quamuis facile discernitur inter sensum compositum ꝛ diuisum quo ad hunc modum: tamen maxime fit sensus compositus cum has notas ꝛ: et

(right margin: Correlarium; prima differentia; 2a differentia; 3a differentia)

vl'. cum pcedit signū ɔfusiuū: vt dicēdo tu differs ab homie ⁊ ab asino: ⁊ tu es aliud ab hoie ⁊ ab asino: ql̄ibȝ istaꝝ ē i sensu cōposito vt pȝ. ¶ Quātum ad istum modū nō seqr̄: Isti sūt albi ⁊ nigri: ergo isti sunt albi: denumeratis. n. hoib⁹ albis ⁊ hoibus nigris: est antecedens veꝝ ⁊ cōsequēs falsum vt pȝ. Item nō seqtur duo homines sunt in hoc ⁊ in illo loco: ergo duo hoies sunt in hoc loco: demōstratis duob⁹ locis quoꝝ qlibȝ sit adequat⁹ vni⁹ hoīs est antecedēs verum ⁊ ɔn̄s falsuȝ. Itē nō seqr̄ sortes ⁊ plato hn̄t. a: ⁊. b: d̄narios: ergo sortes hȝ. a: ⁊. b: denarios: vel q̄ sortes ⁊ plato hn̄t a denarium: dato. n. quod sortes hēat solum a: ⁊ plato soluȝ. b: ē an̄cedens veꝝ ⁊ ɔn̄s falsum vt pȝ. Itē nō seqtur sortes ⁊ plato hn̄t q̄tuor denarios: ergo sortes hȝ q̄ttuor denarios. posito qd̄ qlibet ipsorū hēat solum duos: pȝ ɔn̄tiaȝ nō valere. Itē nō seqtur sortes pōt ferere a: ⁊ pōt ferere. b: ergo sortes pōt ferere a: ⁊ b: posito eni qd̄ sortes sit potētie vt octo. ⁊ a: sit resistētie vt septem: ⁊ b. silr̄ vt septem: pȝ ɔseq̄ntiā nō valere. Item nō seqtur a ꝓpositio pōt eē vera i hoc istanti: ⁊. b. ꝓpositio pt̄ eē vā in hoc istanti: ergo. a: ⁊. b: ꝓpositiones pn̄t esse vere in hoc istanti simul: dato enim quod. a. ⁊. b. sunt iste tu sedes: ⁊ tu nō sedes: vl' alie due cōtradictorie cōtingētes: est antecedēs verū ⁊ cōsequēs falsuȝ. Itē nō sequit̄ sortes potest esse in a: loco in. b. instāti ⁊ plato potest eē in. a. loco i. b. istāti: ergo sortes ⁊ plato possunt esse in. a. loco in. b. instāti: posito qd̄ a sit locus adequatus vnius hoīs patet qd̄ consequentia non valet. Similiter nō sequitur sortes potest esse in a loco in hoc instāti: ⁊ potest esse i. b. loco in hoc instāti: ergo sortes potest esse in. a. ⁊. b. loco in hoc istātū: patet enim consequentiam nō valere. Similiter non sequitur duo ⁊ tria sunt quinqȝ: ergo duo sunt quinqȝ. Nec sequitur hoc scutum est album ⁊ nigruȝ: ergo hoc scutū est albuȝ. ¶ Similiter pcedēte signo cōfusiuo: Unde nō sequitur tu differs: aut es aliō ab homine ⁊ ab asino: ergo tu es aliud vel tu differs ab homine antecedens eniȝ est verū vt patet per exponentes ⁊ cōsequēs falsum: Nec seqtur tu non es homo ⁊ asinus: ergo tu nō es homo. ¶ Et nota qd̄ disiunctum est quasi superius ad quālibet eius partem: ideo arguendo a parte disiuncti ad totum cuȝ signo distributiuo aut negatiuo precedēte: non valet similiter consequentia: quia arguitur quasi ab inferiori ad superi⁹ cuȝ distributione vtriusqȝ partis: Iō nō sequit̄ tu differs aut es aliud ab asino ergo tu differs aut es aliud ab homine vel ab asino: an̄s eniȝ est verum ⁊ cōsequens falsuȝ vt patet per exponentes. Silr̄ n̄ seqr̄ tu nō es asin⁹: ergo tu nō es hō vl' asin⁹: satis facilr̄ pcipit̄ sensus cōposit⁹ cū his cōiunctōib⁹ ⁊: pcipit̄ ɔn̄a ⁊ nō valere a sensu cōposito ad diuisuȝ nec cōtra. Nota.

Solet tn̄ difficultas ingerri ō q̄libȝ istarū ɔn̄tiaꝝ: qn̄ ista ɔiunctio ⁊: copulat terminos a pte subiecti positos: quoꝝ vn⁹ distribuit̄ ⁊ alter nō: ⁊ silr̄ qn̄ ista ɔiūctio vel disiungit termios a pte subiecti: quoꝝ vn⁹ ē distribut⁹ ⁊ alter nō: Exemplū pmi vt oīa duo ⁊ tria sunt qnqȝ: Exēplum scdi: vt Ois hō vel asinus est asin⁹: Unde aliq distinguūt istas consequentias: Omnia duo ⁊ tria sunt qnqȝ: omnia duo ⁊ tria sunt quattuor: ergo quattuor sunt quiqȝ: Omnis hō vel asin⁹ ē homo: ois homo vel asinus est asin⁹: ergo homo

est asinus: vnde si totuz copulatū vel disiūctū sit subiectū: seqꝛ ꝯñam eē bonā & maiorē eē negādā: si vō solū prima ps disiūcti aut copulati sit subiectū & residuū sit pdicatū negāt ꝯñaz. ¶ Sz meli⁹ dicitꝛ scḋz Hētisbe⁊ negādo simpliciter oēz talē ꝯñaz: qꝛ in nulla tali cōcludiꝛ tota maior extremitas de tota minori: Unde nō seqꝛ oīa duo & duo sūt q̄tuor: oīa duo et duo sunt tria: ergo tria sūt quatuor. Itē nō seqꝛ oīa duo & tria sunt qnqꝫ: oīa duo & tria sūt tria: ergo tria sunt qnqꝫ. Ois hō & duo hoies sunt tres hoies: ois hō & duo hoies sunt duo hoies: ergo duo hoies sunt tres homines: & sic de alijs: in nulla.n. harū ꝯñtia⁊ pdicaꝛ tota maior extremitas de tota minori. Jō i pma deberet sic cōcludi. Oia duo & duo sunt q̄tuor: oia duo & duo sūt tria: ḡ duo & tria sꝫ duo & q̄tuor: & tūc ꝯñā ē bona & totū añs ē ve⁊ & ꝯñs similiter ve⁊: nam maior ē vā exponēdo sic: duo & duo sūt quatuor: & nulla sūt duo q̄tuor qn illa & quatuor sit q̄tuor ergo &c. Silr minor ē vera eodē mō exponēdo: vt duo & duo sunt tria: & nulla sunt duo qn illa & tria sint tria ergo &c. maior patet: qꝛ hec sūt tria demōstrando.a. .b.c. & hec sūt duo & duo: qꝛ sūt.a.b.et b.c. Et scḋa expōnēs pbaꝛ similr. Similiter pꝫ ꝯclusio: scilicet duo & tria sūt duo & q̄tuor: qm̄ hec sūt duo & q̄tuor demōstrādo.a.b.c.et hec sūt duo & tria: ergo &c. pꝫ pma resoluēs qm̄ hec sūt.a.b.et.b.c.et ista sunt duo & q̄tuor qḋ erat pbandū: & eodē mō pbatur scḋa resoluēs quare &c. Itē seqꝛ omnia duo & tria sūt qnqꝫ: oia duo & tria sunt q̄tuor: ergo tria & q̄tuor sūt tria & qnqꝫ. Itē ois homo & duo homines sunt tres hoies: ois hō & duo hoies sūt duo hoies ergo duo hoies & duo hoies sunt duo hoies & tres hoies: & i his cōcludiꝛ tota maior extremitas de tota minori & semp ē cōclusio vā vt pꝫ. ¶ Ideo cōclusio scḋi sillogismi n̄ ē illa: ergo tria sūt qnqꝫ: sꝫ ista ergo tria & duo: sūt tria & qnqꝫ & hoc ē ve⁊: vt pꝫ. ¶ Similiter ꝯclusio tertij sillogismi n̄ ē illa: ḡ duo homines sūt tres hoies: sed ista: ḡ duo hoies & duo hoies: sūt duo hoies et tres hoies qm̄ q̄tuor hoies sūt q̄tuor hoies & tres hoies & idē: sūt tres homines & duo hoies vt pꝫ.

Sed arguiꝛ qḋ sillogismi negati sūt boni qꝛ. Prim⁹ ꝯuertiꝛ cū isto bono. Quecūqꝫ sunt duo & duo sūt quatuor: quecūqꝫ sunt duo & duo sūt tria: ergo tria sūt q̄tuor. Secūdus ꝯuertiꝛ cū isto bono. Quecūqꝫ sūt tria & duo sūt qnqꝫ. Quecūqꝫ sunt tria & duo sūt tria: ergo tria sūt qnqꝫ. Terti⁹ cōuertiꝛ cum isto bono. Quecūqꝫ sūt hō & duo hoies sūt tres homines: q̄cūqꝫ sūt hō & duo hoies sūt duo hoies: ḡ duo hoies sꝫ tres hoies. instātia

Respōdetur qḋ oēs isti & siles sūt bōi: tū pmisse i his sillogismis repugnāt queadmodū ꝯclusiōes iplicāt ꝯtradictionē: sꝫ null⁹ ho⁊ sillogismo⁊ est silis alicui⁹ isto⁊ pp ꝯuersū modum distribuēdi hic & ibi: nā i his pmissis distribuiꝛ ꝯtinue totū copulatū: qḋ n̄ fit i pōrib⁹: & iō in his totum copulatuz subijciꝛ & nō i primis: qꝛ i istis signū distributiuū nō ē determinatio alicui⁹ pˀtis copulati solū: sꝫ toti⁹: & iō totū distribuit copulatū qḋ nō ē in pmis quare &c. ¶ Similiꝛ cū hac disiunctione vel: nō seqꝛ. Uñ nō valet. Ois ppō vl ei⁹ ꝯtradictoria ē vā: ois ppō vel ei⁹ ꝯtradictoria ē falsa: ergo ppō falsa ē vā. Itē oē bonū vl nō bonū ē eligēdū: oē bonū vel nō bonuz ē respuēdū: ḡ respuēdū ē eligēdum. Itē ois hō vel asin⁹ ē asin⁹: ois hō vl Rn.

asin⁹ est hõ: ergo hõ est asin⁹. Itẽ oĩs homo vel asin⁹ est asin⁹: tu es homo vel asin⁹: ergo tu es asin⁹: Null⁹ horũ sillogismorũ valet ꝓpter cãm superi⁹ positã: qꝛ in nullo istoꝝ cõcludit tota maioꝛ extremitas de tota minori: qꝛ in ꝑmissis solũ ꝑma ps disiũcti ꝛ nõ totũ disiũctũ est subiectũ. Jõ ꝑm⁹ sillogism⁹ dꝫ sic ꝯcludere: oĩs ꝓpositio vel ei⁹ ꝯtradictoꝛia ẽ vã oĩs ꝓpositio vel ei⁹ ꝯtradictoꝛia ẽ falsa: ergo ꝓpositio que vel ei⁹ ꝯtradictoria ẽ falsa ẽ propositio q̃ vel ei⁹ contradictoꝛia ẽ vera. Scd̃s dꝫ sic ꝯcludere: Oẽ bonũ vel nõ bonũ ẽ eligẽdum oẽ bonũ vel nõ bonũ ẽ respuẽdum ergo qd̃ est nõ bonũ vel respuẽdum est nõ bonũ vel eligendũ. Tertius dꝫ sic ꝯcludere: Oĩs hõ vel asinus ẽ asin⁹: oĩs hõ vel asin⁹ ẽ hõ: ergo hõ est aliqd qd̃ vel asin⁹ est asin⁹. Quart⁹ dꝫ sic ꝯcludere: Oĩs homo vel asin⁹ est asin⁹ tu es hõ vel asin⁹: ergo tu es aliqd quod vel asin⁹ est asinus. instãtia ¶ Si qs dicat qd̃ sillogismi negati sunt ꝯuertibiles cũ bõĩs sil'is vt tertius cũ isto. Quicqd est hõ vel asinus est asin⁹ qcquid est hõ vel asin⁹ ẽ hõ. ergo hõ est asin⁹ ꝛ sic de alijs suo mõ. q̃ illi sunt boni dicendũ ẽ quod Rn⁹. nullo mõ sunt similes nec ꝯuertibiles: sꝫ ẽ magna differẽtia in ꝑmissis hoꝝ sil'oꝝ ꝛ prioꝝ vt dcm̃ est prius quare ꝛc̃.

¶ Sext⁹ modus.

¶ Quando arguitur cõponẽdo vel diuidẽdo mediante hac determinatione: ita ẽ: ita fuit. ita erit ꝛc.

Iste est Sext⁹ modus compositiõis ꝛ diuisiõis: ꝛ fit mediãtibus his teris fuit: ita erit: ꝛ hmõi: ita restringẽtib⁹ ꝓpositõem ad aliqd̃ certũ tp̃s vel determinatũ: vt dicendo ita fuit qd̃ tu es oĩs hõ. ita erit qd̃ tu es oĩs hõ ꝛc̃. Et ẽ ꝓpositio cũ his determinationib⁹ in sensu cõposito de ꝑterito vel de futuro apparẽs simil' ꝓpositioni de sensu diuiso dissimilis tamẽ: Et sine his determinatõib⁹ est ꝓpositio in sensu diuiso. Exẽplũ primi vt dicẽdo: Aliqñ fuit ita qd̃ tu es hõ q est rome: Ita erit qd̃ antixp̃s ẽ hõ q est: Exẽpluꝫ scd̃i vt dicendo tu fuisti hõ q est rome: Antixp̃s erit hõ qui ẽ. Et iste ꝓpõnes sunt inuicẽ oĩno imptinẽtes: Dato. n. qd̃ aliquãdo fueris rome ꝛ nũc nõ sis: Et qd̃ antixp̃s nũc nõ sit sꝫ erit: Sunt ille d̃ sensu cõposito vere ꝛ ille d̃ sensu diuiso false: ista. n. tu fuisti hõ q ẽ rome assertiue significat qd̃ tu fuisti aliqs hõ et iste iã est rome qd̃ est ipossibile dato ꝙ tu iã sis alibi: ꝛ antixp̃s erit hõ q ẽ: assertiue significat qd̃ antixp̃s erit hõ ꝛ iste iã ẽ: ꝙ ẽ mere ipossibile supposito ꝙ antixp̃s nundũ sit: sꝫ ista aliquãdo fuit ita ꝙ tu es hõ q est rome ꝓpt' limitationẽ assertiue significant ꝙ in aliquo tpe vel instãti: qꝛ i a tpe: vel in a instãti: fuit ita sicut significat' ꝑncipal'r ꝑ hanc tu es hõ q est rome: ꝛ nõ significat nec requirit' ꝙ nunc sis rome: ꝛ in istãti pñti: ꝛ sic suo mõ significat ista: ita erit qd̃ antixp̃s est hõ q est: ꝛ similes. Uniuersal'r ergo in oĩb⁹ hmõi ꝓpõnib⁹ ly est nõ significat tp̃s qd̃ iã ꝛ ꝑsens: sed tp̃s qd̃ tũc in illo instanti ad quod fit limitatio fuit ꝑsens vel erit ꝑsens. ¶ Pro isto mõ sunt quedã regule obseruãde q̃rum ꝑma ẽ ista. Arguẽdo a sensu cõposito ad diuisum: aut ecõtra cũ his terminationib⁹: aliqñ fuit ita: aliqñ erit ita: tunc fuit ita uel erit ꝛc̃. cũ terminis distributiuis ñ valet ꝯña: Un ꝑ⁹ reg'a

de nõ seqtur: Aliqñ fuit ita quod tu es oĩs hõ: ergo tu fuisti oĩs hõ: vnde posito qd in tota hora pterita nõ fuerit aliqs hõ nisi tu: lz antea fuerit alij hoies: ẽ antecedens verũ z pñs falsum: cũ significet ɔsequens assertiue qd tu fuisti oĩs hõ q vnquã fuit: Similiter non sequit tunc erit ita qd tu es omnis hõ in hoc istãti: demõstrato aliquo instãti hore future: g tunc tu eris oĩs hõ: dato.n.qd in tota hora futura nemo erit nisi tu: z postea alij erunt: antecedens est verũ significãs qd erit aliquod instãs futurum ĩ quo nullus hõ erit nisi tu: z ɔsequẽs falsum significãs qd tunc tu eris oĩs hõ qui unquã erit qd est falsum z nõ sequit ex casu. Item non sequit: erit ita quod tu es oĩs hõ rome: ergo tu eris omnis hõ rome: dato.n.qd ĩ vltima die huiꝰ ãni eris rome: z quod nullus aliꝰ erit rome: tunc pz qd antecedens est uerũ z ɔsequẽs falsuz. Itẽ nõ seqtur: aliqñ fuit ita qd tu es oẽ aĩal currens vel sedens uel albũ: ergo tu fuisti oẽ aĩal sedens uel currens uel albũ: posito eniz qd in tota die hesterna fueris currens uel sedens uel albꝰ: z qd nulluz aĩal aliud a te fuerit tũc tale uel tale: pz antecedens eẽ uerũ z ɔseqñs falsum. Tamẽ bñ tenet econtra ut pz intuenti qñqz Ualent ẽt huiusmodi ɔsequẽtie gra terminorũ z materie: sicut in rebꝰ ꝑpetuis: ut aliqñ fuit uel erit ita quod iste sol. ẽ omnis sol: ergo iste sol. ẽ vl' fuit oĩs sol. z erit: z hoc qz significata horũ ẗminorũ sunt imutabilia quãtum ad eẽ z non eẽ. Sil'r cuz incipit z ďsinit non ualet. vnde nõ sequitur: ita erit qd plato incipit aut ďsinit eẽ oĩs hõ. ergo plato incipiet aut desinet esse oĩs hõ. Nec seqtur tunc fuit ita quod plato incipit aut desinit eẽ omnis homo ergo plato ĩcipiebat aut desinebat eẽ oĩs hõ: posito.n. qd plato fuerit ĩ tota hora pterita: z tũc non fuerit aliqs aliꝰ homo pz vtriusqz ɔsequentie antecedens eẽ uerũ z ɔsequens falsum. ¶ Alia regula arguendo a sensu cõposito ad diuisum aut econuerso cũ implicatõe relatiui: nõ ualet ɔseqntiam simpl'r. Unde non seqtur aliquando erit ita qd tu es hõ qui ẽ rome. ergo tu es homo q' est rome antecedens ẽ verum z cõsequens falsum ut priꝰ patuit. Itẽ nõ seqtur aliqñ fuit ita qd tu es hõ qui ẽ parisius: ergo tu fuisti hõ qui ẽ parisius: posito enĩ qd aliqñ fueris parisius z nũc non sis: ẽ antecedens uerũ z ɔsequens falsum z impossibile. Itẽ nõ seqtur: aliqñ fuit ita qd tu es aĩal qd est currẽs. ergo tu fuisti aĩal qd ẽ currens: posito.n.qd aliqñ currebas: z nũc non curras. sz tñ asinꝰ currat: ẽ antecedens verũ z ɔsequẽs impossibile. Idẽ est iudiciũ cuz hoc relatiuo ille illa illud z ipse ipsa ipz. Simil'r nõ ualet econuerso vt dicendo: tu fuisti homo q est in ista domo ergo aliqñ fuit ita qd tu es hõ qui ẽ ĩ ista domo. Nec sequit tu eris homo qui ẽ ĩ ista domo: ergo aliqñ erit ita qꝫ tu es homo qui ẽ in ista domo: ꝑ primo ponat qd nunc ꝑmo sis ĩ ista domo: z nunqz ante fueris ĩ ista domo. z pz antecedens eẽ uerũ z consequens falsum: ꝑ secundo pono qd ĩ tota hora pterita terminata ad hoc instans fueris in ista domo: z nũc sis ĩ ea. sed nunqz post hoc eris in ipsa. z pz antecedens esse uerum z consequens falsum. Similiter cũ incipit z desinit non ualet. Unde non sequitur: tu incipis eẽ homo qui ẽ rome: ergo fuit ita quod tu incipis eẽ homo qui est rome: posito.n.qd nũc ꝑmo sis rome: z nunquã ante hoc fueris rome: patet antecedens esse verũ 2ª regª.

⁊ cõsequens falsum:⁊ sic de talibꝰ q̃si infinitis non ualet consequentia nisi forte ualde raro ⁊ gr̃a terminorũ. Exẽplum ut dicendo:Aliquã do erit ita q̃ incipis uidere stelam que ẽ in celo.ergo aliquando incipis uidere stelam que est in celo ⁊ econtra. Aliquando erit ita quod incipis uidere oẽm solem.ergo aliquando incipis uidere omnem solem ⁊ econtra.sed hoc est q2 significata horum terminorum sunt incorruptibilia et immutabilia.¶Alia regula arguendo a sensu composito ad diuisum et econtra cum terminis compatiuis aut positiuis compabiliter sumptis: non ualet ꝯsequentia.⁊ hec regula ẽ ualde utilis ⁊ necessaria. ideo diffuse ꝓbanda ẽ. Unde non seqtur plato incipit eẽ maior quã est uel fuit sortes.ergo aliquando erit ita q̃ plato incipit eẽ maior quam ẽ uel fuit sortes:supposito casu cõmuni q̃ sortes nunc sit bipedalis ⁊ nũq̃ fuit maior ⁊ quod uniformiter augeatur in tota hora futura usq; in finẽ usq; ad tripedalem q̃ntitatẽ exclusiue:ita q̃ non remanebit in fine hore: ⁊ si remaneret tunc ꝑmo haberet tripedalem q̃ntitatem.⁊ sic in isto casu tripedalis quãtitas erit minimã quã non habebit:⁊ sit plato pedalis q̃ntitatis ꝑcise ⁊ nunq̃ fuerit maior: ⁊ augeatur etiã uniformiter in tota hora futura ita quod ultimum istãs hore future sit primũ non esse platonis:⁊ iõ etiam tripedalis quãtitas erit minima quam etiã ipse nõ habebit:⁊ patet tunc q̃ quãdo plato incipit esse maior quã bipedalis:tunc incipiet esse maior quã est uel fuit sortes:sed in aliquo instanti incipiet eẽ maior quã bipedalis:ergo in eodem instãti incipiet esse maior quam est ul' fuit sortes.⁊ p3 totum: ⁊ ita antecedẽs cõsequentie ꝑncipalis ẽ uerum: q̃ autem cõsequens sit falsum ẽt p3: q2 in quolibet instanti hore huius future erit ita q̃ plato ẽ minor sorte:⁊ immediate añ illud instans fuit minor sorte:⁊ immediate post illud instans erit minor sorte ergo nunquã erit ita quod incipit eẽ maior quam est uel fuit sortes.⁊ ita p3 cõsequentiam non ualere.Itẽ non seqtur: plato erit tantus q̃ntus ẽ sortes.ergo aliquãdo erit ita quod plato est tantus sicut est sortes:in eodẽ casu ẽ antecedens uerum ⁊ ꝯsequens falsũ ut patet.Similiter non sequit̃: plato erit maior quam est uel fuit sortes:ergo aliquãdo erit ita quod plato est maior q̃ est vel fuit sortes patet in eodem casu. Itẽ non sequitur:plato incipiet esse tãtus sicut est sortes: ergo aliqñ erit q̃ incipit esse tãtus sicut ẽ sortes patet etiã in eodẽ casu. ¶Similiter si arguat̃ ex opposito ꝯsequẽtis ad oppositũ antecedẽtis p3 consequentiã non valere in eodẽ casu si quis bene inspiciat:Unde nõ sequit̃ nunq̃ erit ita quod plato icipit esse maior quam est vel fuit sortes: ergo plato nunquam incipiet esse maior quã est vel fuit sortes: Nec sequitur nunq̃ erit ita q̃ plato incipit esse tãtus sicut est sortes: ergo nunq̃ plato incipit esse tãtus sicut est sortes.Nec sequit̃: ita erit quod tu es tãtus quãtus est plato ergo aliquãdo eris tantus quãtus est plato: ponat̃ enĩ q̃ plato sit q̃dripedalis ⁊ icipiat diminui vsquequo sit tripedalis:tu autẽ sis bipedalis ⁊ icipias augeri q̃usq; sis tripedalis:ita q̃ nunq̃ eris quadripedalis:hoc posito p3 antecedẽs esse verũ ⁊ consequẽs falsũ ⁊ ita cõsequentia nõ valet:Similiter nõ segtur:tu eris tãtus quãtus est plato:ergo aliqñ erit ita q̃ tu es tãtus quan-

tus est plato: posito enim quod plato nunc sit tripedalis: et incipiat augeri quousque sit quadripedalis: et nunquam erit minor: tu vero sis bipedalis: et incipias augumentari quousque sis tripedalis et nunquam minor: patet quod antecedens est verum et consequens falsum: et ita consequentia non valet. ¶ Similiter non sequitur arguendo a sensu composito ad diuisum respectu duplicis compositionis. vnde non sequitur. Aliquando erit ita quod anima antichristi necessario erit. ergo anima antichristi necessario erit: antecedens. n. est verum et consequens falsum. Similiter non sequitur aliquando erit ita quod tu scis animam antichristi necessario fore: ergo tu scis animam antichristi necessario fore.
Item non sequitur: ita erit quod tu scis te esse omnem hominem existentem ista domo: ergo tu scies te esse omnem hominem existentem in ista domo et sic de alijs quasi
4ª reg*a*. infinitis. ¶ Alia regula arguendo a sensu diuiso ad compositum et econtra respectu terminorum simplicium non repugnantium: aut respectu simplicis copulationis satis valet consequentia et sensus compositus et diuisus conuertuntur: vt ita erit quod tu es rome: vel hic: vel ibi: talis: vel talis: et cetera. ergo tu eris rome vel hic: vel ibi: talis: vel talis: et cetera. et similiter de preterito et cum alijs verbis adiectis. Similiter et econtra vt tu eris vel fuisti episcopus ergo aliquando erit ita vel fuit ita quod tu es episcopus. Similiter respectu simplicis compositionis sicut dicendo ita erit quod tu es maior platone igitur tu eris maior platone et causa est: quia ad idem instanti refertur determinatio et illa propositio sed non sic est de alijs quare et cetera.

¶ Septimus modus.

¶ Item mediantibus verbalibus terminis actus mentales seu voluntatis significantibus et cetera.

Iste est Septimus modus sensus compositi et diuisi: et fit mediantibus terminis actum intellectus aut voluntatis importantibus: vt scio: dubito: intelligo: hesito: percipio: imaginor: cognosco: volo: cupio: desidero: appeto: et similes. ¶ Notandum primo quod isti termini quandoque faciunt sensum compositum quando scilicet determinant totam compositionem alicuius dicti: vt scio regem sedere: dubito an sortes currat: volo percutere clericum: et volo videre sortem. Aliquando vero faciunt sensum diuisum: vt sortem scio esse aliquid: a dubito esse verum: clericum volo percutere: et sortem volo videre: et vniuersaliter fit sensus diuisus cum hijs terminis: quando cadunt infra partes dicti: et sunt hij duo sensus valde ad inuicem impertinentes et raro vel nunquam conuertibiles. ¶ Differt sensus compositus a diuiso: quia propositio in sensu composito: est probanda ratione termini facientis sensum compositum siue precedat siue sequatur: sed propositio in sensu diuiso: probanda est ratione primi termini probabilis: Unde ista dubito alterum istorum esse verum habet sic probari: hec propositio est mihi dubia alterum istorum est verum que principaliter significat quod alterum istorum esse verum ergo dubito an alterum istorum sit verum: Sed alterum istorum dubito esse verum: habet resolui per duas propositiones quarum vna est de sensu diuiso eiusdem verbi: et altera simpliciter hoc est de inesse. vt dicendo: hoc dubito esse verum: et hoc est alterum istorum: ergo alterum istorum dubito esse verum: et patet quod demonstratis duobus contradictorijs contingentibus et dubijs: vt rex sedet: nullus rex sedet: est

Marginal notes: primum notandum (beside "volo: cupio…"); differentia in isto modo (beside "vel nunquam conuertibiles…").

ista in sensu diuiso vera ꝛ in sensu cõposito falsa. Similr̃ hec: scio alteruꝫ istoꝝ eẽ verũ hꝫ sic ꝓbari: hec ꝓpõ ẽ scita a me alteꝝ istoꝝ eẽ veꝝ: q̃ ꝑncipaliter significat ꝙ alteꝝ istoꝝ ẽ veruꝫ: ergo scio alteꝝ istoꝝ eẽ veꝝ: sed ista alteꝝ istoꝝ scio eẽ veꝝ hꝫ resolui isto mõ hoc scio eẽ veꝝ: ꝛ hoc ẽ alterũ istoꝝ: ergo alterũ istoꝝ scio eẽ verũ: ꝛ pꝫ eodẽ casu q̃t vera ẽ ista de sẽsu cõposito ꝛ falsa ista de sẽsu diuiso. Eodẽ mõ tenẽdũ ẽ ĩ alijs: vnde ista: scio alteꝝ istoꝝ esse veꝝ: nõ plus significat nisi quod scio ꝙ alteꝝ istoꝝ ẽ verũ: sed illa alteꝝ istoꝝ scio eẽ verum significat quod alteꝝ istoꝝ ẽ tale determinatũ qδ scio ipm eẽ veꝝ: vnde reqrit̃ verificatio disiunctiua: vt hoc scio eẽ veꝝ demõstrãdo illaꝫ rex sedet: vl' hoc scio eẽ veꝝ demonstrãdo illã nullus rex sedet quã potes dubitare: Licet g̃ scias alteꝝ istorũ eẽ veꝝ: tñ alteꝝ istoꝝ nõ scis esse veꝝ ex quo pꝫ hos duos sẽsus oĩno eẽ ipertinẽtes. Jdẽ ẽt ñ seqt̃ alteꝝ istorum dubito eẽ veꝝ ergo dubito alterũ istoꝝ eẽ veꝝ: pꝫ eniꝫ ex illo notabili ꝑcedẽte añs eẽ veꝝ ꝛ ꝯñs falsuꝫ: Similiter nõ seqt̃: scio qδ alteꝝ istorum ẽ veꝝ: ergo alterũ istoꝝ scio eẽ veꝝ. Nec valet ꝯña si arguat̃ ex opposito cõsequentis ad oppositũ añs alicuius istaꝝ. Jtẽ nõ seqt̃: scio .a. esse veꝝ: ergo .a. scio eẽ veꝝ: posito qδ scias .a. eẽ vnũ illoꝝ: nescias tñ qδ illorũ ẽ veꝝ: pꝫ añs eẽ veꝝ ꝛ ꝯsequens falsũ: ꝛ igit̃ ꝯñtiaꝫ nõ valere. Jtẽ nõ sequit̃: dubito .a. eẽ veꝝ. ergo .a. dubito eẽ veꝝ: posito qδ scias oẽ .a. eẽ alteꝝ istaꝝ de⁹ est: ꝛ hõ ẽ asin⁹: quaꝝ ꝑmã scias eẽ verã ꝛ necessariaꝫ: scδaꝫ ṽo ipossibilẽ: nescias tñ q̃ illaꝝ sit .a. pꝫ añs eẽ veꝝ ꝛ ꝯñs falsũ: qꝛ nullum istoꝝ dubito eẽ veꝝ: oẽ .a. ẽ alteꝝ istoruꝫ ergo nullũ .a. dubito eẽ veꝝ patꝫ ꝯña ĩ scδo ꝑme figure. Jtẽ nõ seqtur: patrẽ tuũ credis esse asinũ: ergo credis pꝛeꝫ tuũ eẽ asinũ: ꝯñs est falsũ: qꝛ ꝑncipalit̃ significat qδ tu credis qδ pater tuus sit asinus qδ falsũ ẽ: ꝛ qδ añs sit veꝝ ꝓbat̃. Ponẽdo p casũ qδ pater tuus sit taliter disposit⁹: qδ appareat tibi asinus: ꝛ tũc pꝫ ꝙ hoc credis eẽ asinũ demõstrato patre tuo: ꝛ hoc ẽ pat tu⁹: ergo patrẽ tuũ credis eẽ asinũ: Silr̃ nõ seqt̃: pr̃ tu⁹ apparet tibi asin⁹: g̃ apparet tibi qδ pater tu⁹ sit asin⁹: añs ẽ veꝝ ꝛ ꝯñs falsũ vt pꝫ ĩ eodeꝫ casu: Similiter nõ seqtur: quadratũ apparet aut credis esse circulare: ergo apparet aut credis q̈dratũ esse circulare: in certo eni casu est añs veꝝ ꝛ cõsequẽs falsũ: ponat̃ enĩ vnuꝫ quadratũ adeo remotũ ꝙ eius anguli occultent̃ tibi: ita qδ credas illud esse circulare: ꝛ tunc pꝫ qδ añs est veꝝ: qꝛ hoc apparet vl' credis eẽ circulare: ꝛ hoc est quadratũ g̃ ꝛc̃. et ꝯñs est falsuꝫ qꝛ ꝑncipaliter significat qδ apparet tibi: vel credis q̈dratuꝫ esse circulare. Jteꝫ nõ sequitur: tu scis aliquã ꝓpositiõeꝫ esse verã quã dubitas esse verã: g̃ aliquã ꝓpõnem scis esse veraꝫ quã dubitas esse verã: ꝯñs: n. est ipossibile: qꝛ ex eo seqt̃ qδ eadem ꝓpõ sit scita a te ꝛ tibi dubia: ꝛ tñ añs est veꝝ vt pꝫ: qm̃ hec ꝓpõ ẽ scita a te aliqua ꝓpõ est vera quã dubitas esse verã: que adequate significat aliquã ꝓpositioneꝫ esse verã quã dubitas esse veram ergo ꝛc̃. patꝫ maioꝛ quoniã vtrãqꝫ istaꝝ dubitas esse veram demonstratis tibi duobus cõtradictoꝛijs tibi dubijs: ꝛ tamen tu scis qδ aliqua ꝓpõ est ṽa quã dubitas eẽ verã g̃ ꝛc̃. Jteꝫ nõ seqt̃: volo: cupio: desidero: appeto: videre soꝛtem esse epm: ergo soꝛteꝫ volo: cupio: desidero: appeto: esse epm: si eni soꝛtes amicus meus quem vellem esse epm: et

sit sortes coram me quem credaȝ esse platoneȝ meuȝ inimicū queȝ nolleȝ vidē: ꝛ pȝ q̄ð añs est veruȝ ex casu: ꝛ ꝯñs falsū vt pȝ resoluendo: qꝛ hȝ sic resolui: istū vellē esse epȝ: ꝛ ista ꝑma ē falsa: ꝛ ita ð īfinitis alijs q̄s cā breuitatis omitto. Aliqñ tñ tenet gr̄a materie ꝛ terminoꝝ arguendo a sensu cōposito ad diuisum vel econtra: pro
nom pm quo est notādū q̄ð terminorum alij de se sunt noti vt termini transcendētes sicut ens: res: aliquid: ꝛ huiusmodi: ꝛ isti termini scitum a te: tibi dubium: propositio affirmatiua: propositio negatiua: pronomen demonstratiuum per se positum absq̄ȝ aliquo terminabili. Et dicuntur per se noti termini transcendentes: quia eo ipso q̄ð aliqd scitur: ipsum scitur esse ens: aliquid: res: ꝛ huiusmodi vt pȝ. Et similiter eo ipso quod scio aliqd scio ipȝ esse hoc vel illud: vel scio non esse hoc vel illud: patet hoc: quoniam si scias aliquid esse: scis an hoc sit hoc vel aliud ab hoc: ergo hoc scis esse hoc vel aliud ab hoc: et si hoc scis esse hoc: ergo scis quod hoc est hoc: igitur nō dubitas quod hoc est hoc: si hoc scis esse aliud ab hoc: ergo h̄ scis nō esse hoc: ergo scis quod hoc non est hoc: ergo non dubitas hoc nō esse hoc: ꝛ ille due penultime cōsequentie tenent per vnam regulam ponendam: patet ergo quod si scis aliquid esse: illud scis esse hoc: vel illud scis non esse hoc: quod fuit probandum. Et similiter dicuntur t̄mini de se noti: isti termini: scitum a te: tibi dubium: propositio affirmatiua: propositio negatiua: qꝛ eo ip̄o q̄ aliqua ꝓpositio est scita a te vel tibi dubia: statim scis esse scitam illam a te: uel tibi dubiā: ꝛ eo ip̄o quod scis aliquā ꝓpōneȝ: statim cōstat illaȝ esse affirmatiuam uel negatiuam: Alij termini sūt oīno ignoti sicut. a. b. c. ꝛ huiusmodi. ꝛ dicuntur termini ignoti oīno: quia respectu cuius sūt ignoti nō sūt de aliquo uere ꝛ affirmatiue ꝑdicabiles mediāte v̄bo sciētiā ꝛ intellectionē īportāte: vt dato q̄ð nihil sciā esse a: siue a sit aliqd siue nō: ille termin⁹ a ē oīo ignot⁹ mihi: Uniuersalit̄ q̄ glibȝ termin⁹ absq̄ȝ casu nullā hñs suppositionē: et in casu hñs suppositionē dr̄ terminus oīno ignot⁹ de se. Alij sunt termini medio mō se hñtes: q̄ respectu aliquoꝝ signatoꝝ suoꝝ sunt noti: ꝛ respectu aliquoruȝ nō: sicut veꝝ: falsuȝ: hō: aīal: ꝛ hmōi: nō eni eo ip̄so q̄ð scio aliqd eē: illud scio eē hoīeȝ: vel illud scio nō eē hominē: nec eo ip̄so q̄ð scio hoīem eē: scio eē sortē vel scio nō eē sorteȝ: nec eo ip̄so q̄ð scio vel intelligo aliquā ꝓpōnem eē: scio illā eē verā vel scio illā eē falsaȝ. ¶Ulteri⁹ notandū ē q̄ð nō est incōueniēs aliquē terminū re nom 2m
spectu alicui⁹ significati eē notū alicui: ꝛ respectu alteri⁹ significati esse ignotū eidē: Exēpli gr̄a: si oē a scireȝ eē alterā istaꝝ: rex sedet: ꝛ null⁹ rex sedet: ꝛ lateret me q̄ illarū esset a: pȝ q̄ð tunc q̄ð scirē a eē ꝓpōnem: ꝛ tñ ñ scirē eē affirmatiuā vl' negatiuā: nec scirē a eē verū nec falsum: nec scireȝ an a sit ꝯtigens: an a sit īpossibile: an a sit necessariū. Silr̄ si scirē oē. b. esse hoīeȝ vel asinum: ꝛ lateret me an sit hō vel an sit asin⁹: tūc scirē. b. esse animal: ꝛ corp⁹ aīatū: ꝛ corp⁹: ꝛ substātiam: ꝛ ens: ꝛ tñ nescirem an a sit hō: ꝛ an a sit asin⁹: nec scirē an eēt sortes vl' eēt plato: nec scirē an eēt brūell⁹ ꝛc.

His visis sit hec ꝑma regula: cū v̄bo īportāte sciam aut in pa regla
tellectōem vel actū volūtatis ꝛ cum subijcit̄ ꝓnomē demonstratiuū sine aliq̄ determiabili respectu cuiuscunq̄ȝ ꝑdicati sensus cōposit⁹ ꝯuertit̄ cuȝ

diuiso: et intelligitur regula de subiecto dicti et eius predicato vt hoc scio esse album ergo scio hoc esse album et econuerso. Item hoc scis esse a: ergo scis hoc esse a et econuerso: hoc scio currere. ergo scio hoc currere. Item hoc intelligo esse hominem: ergo intelligo hoc esse hominem: hoc cupio: desidero: volo appeto esse papam: ergo volo: appeto: desidero: et cupio hoc esse papam: Sed non tenet vniuersaliter hec regula cum aliis terminis concernentibus actum mentis: vt sunt dubito: hesito: apparet: quia licet sequatur hoc dubito esse album: ergo dubito hoc esse album: non tamen econtra: sed esset fallacia consequentis quod qualiter sit demonstrabitur.

2a regula ¶ Alia regula: si subiectum dicti fuerit pronomen demonstratiuum: et suum determinabile fuerit palam conuertibile cum predicato aut palam superius ad ipsum: cum verbo sciam aut intellectionem vel actum mentis importantem sensus compositus et diuisus conuertuntur: vt hoc album scio esse album ergo scio hoc album esse album: hoc animal a scio esse hominem: ergo scio hoc animal esse hominem et econtra. Item hunc episcopum volo esse episcopum: ergo volo hunc episcopum esse episcopum et econtra: Si autem illud determinabile non sit conuertibile palam cum predicato: aut palam superius ad predicatum non oportet tenere consequentiam: vnde non sequitur hoc album scio esse vel intelligo esse coloratum: ergo scio vel intelligo hoc album esse coloratum: stat enim quod credam hoc esse nigrum: et tamen quod hoc sit album: et tunc antecedens est verum et consequens falsum: et similiter non sequitur hunc clericum volo esse in fouea: ergo volo hunc clericum esse in fouea: posito enim quod ille clericus sit inimicus meus nesciam tamen an sit clericus: sed si scirem nollem ipsum esse in fouea: tunc antecedens est verum et consequens falsum et sic de aliis quasi infinitis.

3a regula ¶ Tertia regula si verbum fuerit tertius per se notus: vel terminus transcendens simpliciter per se sumptus: quecumque fuerit predicatum: cum verbo importante sciam conuertitur sensus: compositus cum diuiso: vnde ille conuertuntur aliquid aut ens: scis vel intelligis esse hominem: ergo scis vel intelligis aliquid aut ens esse hominem. Similiter aliquid scis currere. ergo scis aliquid currere: aliquid scis esse sortem: ergo scis aliquid esse sortem: aliquid scis esse a: ergo scis aliquid esse a: et sic de aliis: Si autem fuerit huic verbo aliquod determinabile additum non oportet vt consequentia sit bona: vnde non sequitur: ens a scio esse album ergo scio ens a esse album: quoniam in aliquo casu posito est antecedens verum et consequens falsum: vt posito quod esset vnum solum animal album et illud esset ita remotum a me: quod non discernerem an esset res inanimata existimarem tamen illud esse album: et tunc patet in isto casu antecedens esse verum et consequens falsum.

Vlterius est valde diligenter obseruandum quod circa istos terminos ignotos debemus attendere ad casum: staret enim illam de sensu diuiso mediante termino concernente sciam vel intellectionem in qua ponitur terminus omnis ignotus esse negandam vt plurimum: et si subiicitur esse concedendam: vt posito quod sciam a esse hominem vel asinum nesciam tamen an a sit asinus: nec sciam an a sit homo: tunc omnes ille sunt negande: aliquid scio vel intelligo esse a: ens scio esse a: hominem scio esse a: animal scio esse a: immo nihil scio esse a: nec animal scio esse a: sed scio quod animal est a: et scio quod aliquid est a: et scio quod ens est a: Si tamen li a ponitur a parte subiecti vt a scio esse aliquid: omnes ille sunt concedende quia vtrumque illorum demonstrando hominem scilicet et asinum scio esse aliquid et omne a est alterum istarum ergo etc. Similiter si omne a esse alterum istorum: scilicet deus est et homo est asinus: et gratia exempli sit illa deus est et lateat te: patet quod omnes ille sunt negande: aliquod verum scis esse a: aliquam propositionem scis esse a: aliquid scio esse a: et tamen concedendum est quod scis aliquam propositionem esse a: et quod scis alteram illarum esse a: sed nullam illarum scias esse a: et omnes ille sunt concedende in sensu diuiso: a scis esse verum: a scis esse necessarium: a scis esse propositionem: sed in primo casu omnes iste sunt dubitande a scio esse hominem: a scio esse asinum: patet: quia

nota 3m

quacūqꝫ istarū vis resoluere. semper altera resolués est dubitanda et impertinés et ꝯñter dubitáda: et qñ añs est dubitádū ꝯñs nō ē negádū: qꝛ nescitur ꝑ quo supponit an pro hoīe vel pro asino. Sꝫ cū hoc verbo dubito in sensu cōposito sunt iste ꝯcedéde: dubito .a. eē hoīeꝫ: dubito .a. eē asinū sꝫ nō dubito .a. eē aīal: imo scio .a. eē aīal: sꝫ ī sēsu diuiso sūt oēs ille negáde .a. dubito eē hoīem .a. dubito esse asinū: pꝫ qñ nullū istoꝝ demōstrando hoīeꝫ et asinū dubito eē hoīem: et nullū illoꝝ dubito eē asinū: et oē .a. ē alteꝝ istoꝝ: ergo nullū .a. dubito eē hoīem: et nullū .a. dubito eē asinū: et sic de alijs. In secūdo vero casu sunt cōcedéde oēs ille de sēsu ꝯposito cū v̄bo iportáte dubitatōeꝫ: vt dubito .a eē veꝝ: dubito .a. eē falsū: dubito .a. eē necessariū: dubito .a. eē ipossibile: sꝫ nō dubito .a. eē cōtingés: pꝫ officiando oēs illas. Sꝫ ī sensu diuiso posito termino ignoto a pte sbi oēs ille sūt negáde: a. dubito eē falsuꝫ: a. dubito eē veꝝ: a. dubito eē ipossibile: a. dubito eē necessariū: a. dubito eē cōtingés: pꝫ .n. ꝙ oēs iste sūt false et nō sequētes in casu ibidé posito. Sꝫ posito termino ignoto a pte p̄dicati sunt oēs iste ꝯcedéde videlicet: dubito .a. eē falsū: dubito .a. eē necessariū: dubito .a. eē ipossibile: dubito .a. eē ꝯtingés: et ideo valde respiciédū ē ad casuꝫ positū: qꝛ forte huiusmodi ꝓpositiones in vno sensu eēnt false: aut repugnátes: aut ipertinétes: et ī alio sēsu et eēnt sequētes: vl' vere nō ipertinétes et cōcedéde. Ité frequéter fallit respōdés cū arguit̄ ab vno sēsu diuiso ad aliū sēsuꝫ diuisū quē credit esse cōuersū istius: vt dicédo Sorteꝫ scis esse aliquid ergo aliquid scis eē sortē: dato .n. ꝙ sortes sit ante te et loqueris cū illo: credas tamē nullū sorteꝫ eē: añs ē veꝝ et ꝯñs falsuꝫ: quoniā nihil scis eē sortē igit̄ et c̄. Nec sequitur .a. scis esse verum ergo verū scis eē .a. sit exépli gratia .a. illa deus est et lateat te: ē añs veꝝ et ꝯñs falsuꝫ: Et sic pꝫ qḋ .a. scis esse idem alicui: et ideꝫ sibiipsi et tamē. a. nō scis eē idē sibiipsi .a. nec alteri ab .a. Similiter sortem scis eē idem alicui: et sibiipsi: et tamen sortē nō scis eē idē sibiipsi sorti: nec alteri a sorte. Ité nō sequit̄: a. scio eē albū: ergo albū scio eē .a. posito eni qḋ omne .a. sit albū et lateat te: ē antecedens verū et consequens falsum: Habent igitur sic cōuerti: sortē scis esse aliquid: ergo quod scis eē aliqd ē sortes: a. scis eē sortē: ergo aliquid quod scis eē sortē ē .a. A. scis eē asinū: ergo qḋ scis eē asinū ē .a. Sil'r nō seq̄t̄: sortē scis eē hoc: et hoc ē sortes: ḡ sorteꝫ scis eē sortē: pꝫ ī p̄mo casu. Nec seq̄t̄ .a. scis eē hoc: et hoc ē .a. ḡ .a. scis eē .a. ¶ Ité d̄cipit̄ rñdés qñ sic arguédo: oē veꝝ scis eē veꝝ: a. est veꝝ ḡ scis .a. eē veꝝ n̄ seq̄t̄: qñ posito ꝙ .a. sit vnū istoꝝ rex sedet: nullus rex sedet: et sit ista rex sedet q̄ sit v̄a: et lateat te: totū añs ē veꝝ et ꝯñs falsū. ¶ Iō ꝑ ista reᵃ ē gñalit̄ obſuādū: qḋ ex vna de sēsu ꝯposito: et altera de ieē: vel de sēsu diuiso: raro vl' nūq̄ꝫ seq̄t̄ sēsus ꝯposit⁹: vñ nō seq̄t̄ scis oē futurū eē futuruꝫ: b. ē futuꝝ: ḡ scis .b. eē futuꝝ. Ité tu scis qḋ oē veꝝ istoꝝ significat p̄cise sic̄ ē: sꝫ illa ꝓpō rex sedet significat p̄cise sic̄ ē ḡ tu scis ꝙ illa ē v̄a. Et sil'r cū alijs terminis vñ nō seq̄t̄: possibile est qḋ hoc sit albū: et hoc ē nigrū: ergo possibile ē albū eē nigrū. ¶ Alia regula ex vna de sensu diuiso: et alia d̄ ineē: seq̄t̄ sēsus diuisus. Et tūc ē iste discursus sillogismus expositorius vl' satis consil'is: vt sicut si eēt hmōi sillogismus vl' ali⁹ vt sic arguédo: oē veꝝ scis eē veꝝ: a. ē veꝝ ergo .a. scis eē veruꝫ. 4ᵃ regᵃ

Itē oē futuꝝ scis eē futuꝝ:a. ē futuꝝ ḡ.a.scis eē futuꝝ:hoc scis eē veꝝ:ꝛ h̄ ē.a.ergo.a.scis eē veꝝ.Itē h̄ dubitas eē veꝝ:ꝛ h̄ ē.a.ḡ.a.dubitas eē veꝝ:ꝛ sic de alijs terminis:hoc possibile ē eē nigꝝ:ꝛ h̄ ē albū:ḡ albū possibile ē eē nigꝝ:hoc volo pcutere:ꝛ hoc ē
3ª regª. sor.ḡ sortē volo pcutē. ❡ Alia regl'a ex duab⁹ de sēsu ꝯposito seqꝣ sēsus cō posit⁹:vn̄ bn̄ seqꝣ:scis oē veꝝ eē veꝝ:ꝛ scis ꝙ.a.ē veꝝ:ergo scis.a.eē veꝝ. Itē scis ꝙ oē futuꝝ erit:ꝛ scis qꝺ.a.ē futuꝝ:ḡ scis qꝺ.a.erit. Itē tu scis qꝺ hoc ē veꝝ:ꝛ scis qꝺ hoc ē.a.ḡ scis qꝺ .a.ē veꝝ.Sꝫ cū hoc verbo dubito dꝫ addi i minori vbū significās sciaꝫ: et dictio exclusiua:vt tu dubitas an hoc sit veꝝ:ꝛ scis ꝙ tm̄ hoc ē.a.ḡ dubitas an.a.sit veꝝ:aliter nō seqꝣ.Itē cū illo termino possibile nō seqꝣ:vt possibi le ē hoc eē albū:ꝛ possibile ē h̄ eē nigꝝ:ḡ possibile ē albū eē nigꝝ:sꝫ mi nor dꝫ eē illa ꝛ necesse ē hoc eē nigꝝ ꝛ sic de alijs.Sꝫ cū hoc verbo īpor tāte actū volūtatis dꝫ i minori cū ver bo iportāte sciaꝫ addi ꝯsimile v̄bum vt ē i maiori:ꝛ terminus exclusiu⁹:et si aliqd istoꝝ deficiat nō valebit ꝯn̄a: vn̄ nō seqꝣ tu vis videre papā:ꝛ sor. ē papa:ergo vis videre sortē: posito eni qꝺ sor.inimicus tu⁹ sit:ita ꝙ no les ipsū videre:ꝛ qꝺ ipse sit papa:pꝫ an̄s eē veꝝ ꝛ ꝯn̄s falsū.Itē non seqꝣ tu vis videre papā:ꝛ scis qꝺ tātū sor. est papa:ḡ tu vis videre sortē.Itē nō seqꝣ:tu vis videre regē:sortes ē rex: ergo tu vis videre sortē: posito eniꝫ qꝺ sortes sit inimic⁹ tuus ꝛ sit rex : pꝫ an̄s eē veꝝ ꝛ ꝯn̄s falsū : sꝫ bn̄ seqꝣ tu vis videre papā:ꝛ scis ꝛ vis qꝺ tātū sor. si sit papa:ḡ vis videre sortē.Si militer seqꝣ tu vis videre regē:ꝛ scis ꝛ vis qꝺ tātū iste sit rex:igiꝣ tu vis vi
Noᵐ. 4ᵐ. dere istū ꝛ sic de alijs. ❡ Alteri⁹ no tādū qꝺ i oībus his argumētationi bus cū terminis actū itellect⁹ aut vo luntatis significātib⁹:opꝫ bn̄ aduer tere sicut i quacūqꝫ alia obligatōe qd sit seqūs:qd iptinēs:ꝛ qd repugnās qꝛ ad oēꝫ ꝓpōnē iptinētē respōdēduꝫ ē scꝺꝫ sui qualitatē.Accidit tn̄ freque ter qꝺ vna ꝓpō p̄mo loco posita est i ptinēs oīno:sꝫ i scꝺo ꝛ tertio loco sa tis ptinēs ē:qꝛ forte ex illa cū opposi to bn̄ negati vel ꝯcessi seqꝣ oppositū casus:vl' oppositū seq̄ntis ex casu:vl' oppositū p̄us cōcesse vel illa seqꝣ ex casu cū alio bn̄ concesso:vl' cū oppo sito bn̄ negati:ꝛ iō quāuis p̄us fuerit dubitāda:erit postea ꝯcedēda vl' ne gāda:vt pono tibi istā disiūctiuā rex sedet vel tu es rome:qua admissa ꝓ pono rex sedet:dubitāda est:ꝓpono null⁹ rex sedet:sil'r ē dubitanda:ꝓpo no deide tu es rome:negāda ē qꝛ fal sa ē ꝛ iptinēs:deide si ꝓponiꝣ rex se det:ꝯcediꝣ tāqꝫ seq̄ns exposito ꝛ op posito bn̄ negati:ꝛ illa nullus rex se det:negaꝣ tāqꝫ repugnās vt pꝫ. ❡ Itē Noᵐ. vltimū.
aduertēdū qꝺ q̄cūqꝫ iptinēte ꝯcessa i aliq̄ obligatōe:nō dꝫ āpli⁹ negari ni si facta mutatōne ex pte rei signate p ipaꝫ:vt posita ꝛ admissa illa tu es ro me:ꝓpono man⁹ mea ē clausa:si ē ve rū ꝯcedaꝣ:deinde apte vtraqꝫ manu: ꝓpono man⁹ mea ē clausa:negeꝣ:licꝫ ꝓbabil'r possꝫ oppositū sustineri ꝛc̄.

❡ Octauus modus.

❡ Itē mediātibus termi nis accidētalib⁹ vel ꝯno tatiuis ꝛc.

Iste est octau⁹ ꝛ vlti mus mod⁹. Et fit mediātib⁹ terminis ac cidētalib⁹ vl' cōnotatiuis positꝭ qn̄qꝫ a pte p̄ti qn̄qꝫ a pte sb̄i:respectu v̄bi d̄ pterito:aut d̄ futuro:aut v̄bi ꝯcernētis actū mētis

vł itellectus: vt hoc fuit nigrū: ꝛ nigrū fuit hoc: hoc fuit albū ꝛ albū fuit hoc: cognosco ueniētē ꝛ veniētē cognosco. ¶ Notādū qꝺ ꝑminoꝝ aliꝗ sunt mere substātiales vt hō: sortes: aīal: ꝛ huiusmodi. Aliꝗ cōnotatiui vt cōcreta accidētalia p̄ntoꝝ accidētis: vt pꝫ filꝰ: albū: sedēs: iacēs: ꝛc̄. ¶ Notāduꝫ secūdo quod iste octauus modus magis reducit ad fallaciā dictionis vł ad fallaciā figure accidēti quā ad fallaciā cōpositiōis ꝛ diuisionis: ꝛ si i hoc octauo mō assignaret ꝯpō vel diuisio: hoc erit ꝓpter appellatō nē rōnis vł tpis quā hꝫ terminꝰ ꝯnotatiuus a pte p̄ti: ꝛ nō hꝫ idē terminꝰ a parte sbi: ꝛ dr in sensu ꝯposito illa ꝓpō in qua terminus stat appellatiue: ꝛ in sēsu diuiso in qua idē terminus nō stat appellatiue vn̄ cognosco veniētē: est in sensu ꝯposito: ꝛ veniētē cognosco: est in sēsu diuiso: ꝛ hec animal fuit albū: ē in sensu cōposito: sed illa albū fuit animal: est in sensu diuiso. ¶ Et ex his pꝫ qd sit sēsus cōpositus ꝛ qd diuisus: ꝛ differētia iter sensuꝫ cōpositū ꝛ diuisū quo ad hūc modū. ¶ Notādū tertio qꝺ appellatio tpis ē acceptio termini hn̄tis respectū ad solū tp̄s iportatū p verbū: vt hoc erit albū: li albū respicit solū tp̄s futuꝝ: ꝛ adhuc vt ista sit vera: requirit qꝺ aliqn̄ erit ita qꝺ hoc est albū: sed in illa albū erit hoc li album stat āpliatiue: ꝛ supponit diuisiue p eo qꝺ ē vel erit albū: ꝛ non reqrit qꝺ erit ita qꝺ ē albū: ꝛ similiter dicat respectu vbi de p̄terito. ¶ Appellatio āt rōnis ē acceptio termini limitati a termino p̄cedēte cōcernēte actū itellectꝰ: vt cognosco veniētēꝫ ibi ē appellatio rōnis ē: qꝛ terminus sequēs terminū cōcernētē actū intellectꝰ supponit pro suo significato sub rōne tali: vn̄ ipa significat qꝺ cognosco aliqd sub rōne veniētis. Sꝫ sic nō significat illa: veniētē cognosco: sed qꝺ illa rē cognosco: ꝛ illa est veniēs. ꝛ iō pꝫ qꝺ valde differūt. Propterea nō seqꝛ: albū fuit hoc: ergo hoc fuit albū: dato qꝺ p li hoc demōstret sortes q nūc p̄mo sit albus: ꝛ ipse fuerit tn̄ p decē ān̄os an̄: ē an̄s veꝝ ꝛ ꝯn̄s falm vt pꝫ: seqꝛ. n. hoc fuit hoc: ꝛ hoc ē vel fuit albū: ergo albū fuit hoc: pꝫ ꝯn̄a ꝛ an̄s totū: ꝛ qꝺ ꝯn̄s p̄ncipalis ꝯn̄tie sit falsū pꝫ qꝛ seqꝛ hoc fuit albū: ergo fuit ita qꝺ hoc ē albū idest falsū ex q̄ pꝫ qꝺ hec albū: fuit hoc: nō cōuertit simplr̄ p hāc hoc fuit albū: cum vna sit vera in casu ꝛ alia falsa: sed sic cōuertit: ergo hoc fuit qꝺ ē vł fuit albū Itē ista albū erit hoc: nō hꝫ cōuerti p hāc hoc erit albū: sed sic: ğ hoc erit qꝺ ē vel erit albū: posito. n. qꝺ sortes demōstret qui nūc ꝯtinue sit albꝰ: ꝛ ꝯtinue pōt hoc nō erit albꝰ: ē an̄s verū vt pꝫ resoluēdo ipsuꝫ: ꝛ ꝯn̄s falsū: qꝛ sequit hoc erit albuꝫ ergo erit ita qꝺ hoc ē albuꝫ ꝯn̄s ē falsuꝫ ğ ꝛc̄. Itē nō sequit: nigꝝ fuit coloratū: ğ coloratuꝫ fuit nigꝝ: ponat. n. q hoc fuerit ꝯtinue album: ꝛ nunc p̄mo sit niguꝫ: ē an̄s veꝝ ꝛ ꝯn̄s falsuꝫ. Similr̄ nō seqtur: albū fuit coloratum: ergo coloratuꝫ fuit albuꝫ: albuꝫ fuit aīal ğ animal fuit albuꝫ: Itē nō seqꝛ: album fuit sortes: ergo sortes fuit albuꝫ: vel ergo fuit ita qꝺ albū ē sortes. Itē albū erit sortes: ergo erit ita qꝺ album est sortes. Sed bn̄ seqtur posito li album a pte p̄dicati: omnia illa patent ex casu dicto. Itē nō sequit: albuꝫ incipit esse sortes: ergo sortes icipit eē albuꝫ: posito q soꝛ. iā fuit. x. ān̄is elapsi ꝛ qꝺ nūc p̄mo sit albꝰ: ē an̄s verū ꝛ ꝯn̄s falsum: pꝫ qcqd eniꝫ ꝛ q̄liscūqꝫ ꝛ quātuscūqꝫ nunc est sortes illud tale vel tātum incipit esse sortes quando sortes incipit esse: licet sortes nō

Marginal notes (left margin):
nom pm
nom 2m
Corem
nom 3m. Quid ē appelꝰ. tpis.
Quid ē appelꝰ. rōnis.

incipit esse talis vel tantus: ideo licet sequatur sortes incipit eē talis vl' talis:tātus vel tātus:nō tñ sequtur: tale vel tale:tantuȝ vel tātum: icipit eē sortes:ergo fuit ita qđ tale vel tale:tātuȝ vel tātuȝ:incipit eē sortes:imo albū icipit eē sortes iā.xx.ānis elapsis ꝛ tñ sortes nunq̄ȝ icipit eē alb⁹. Iteȝ nō seqꝛ: imediate an̄ hoc istās aliqđ albū fuit sortes.ģ imediate an̄ hoc instās fuit sor.aliqđ albū in casu ꝑcedēti ē an̄s ver̄ ꝛ ꝯn̄s falsū vt pȝ. Itē nō sequiꝛ albissimuȝ desinet esse sortes ergo sortes desinet eē albissimuȝ:dato qđ sortes adhuc viuat.xx.annis:ꝛ nunc vltimo sit albissim⁹:est an̄s verum ꝛ ꝯn̄s falsum vt pȝ:si eni sortes sit talis vel talis:tātus vel tātus:tunc tale vel tale: tātuȝ vel tantuȝ desinet esse sor.quādo sor.desinet eē:tñ non oportet qđ sortes desinat eē talis vel tātus q̄lis vel q̄ȝtus nunc ipse ē. Itē nō seqꝛ: imediate post hoc aliquod albissimum erit sortes ergo imediate post hoc sortes erit aliqđ albissimuȝ pȝ ex ꝑcedēti. Itē non sequitur bicubitū desinet esse sortes:ergo sortes desinet eē bicubit⁹ imediate post hoc bicubituȝ erit sortes: ergo imediate post hoc sortes erit bicubitus: posito enim qđ sortes nunc vltimo sit bicubitus: ꝛ quādiu erit minor bicubito:ē vtriusq; ꝯn̄tie an̄s veruȝ ꝛ ꝯn̄s falsum vt pȝ. Itē nō sequiꝛ bicubitum aut albissimuȝ desinit eē sortes:ergo ita erit qđ bicubitum aut albissimum desinet eē sortes:pȝ ex precedentibus quod an̄s sit verum et ꝯsequēs falsū. ¶ Sed bene sequitur illis postpositis vn̄ sequtur sortes desinet eē albissimus aut bicubitus:ergo ꝛc.pȝ.n.ex ꝑcedentibus casibus. Valent tamen huiusmodi argumenta in terminis substātialibus: vnde bene sequiꝛ:animal: aut homo: aut hoc erit sortes: ergo sortes erit animal:aut homo:aut hoc. Similiꝛ animal fuit iste homo: ergo iste homo fuit animal. Sortes icipit eē homo: ergo homo icipit eē sortes. Animal desinet eē sor.ergo sortes desinet eē animal:ꝛ vniuersaliter hij duo sēsus in huiusmodi terminis cōuertuntur adinuicem. Cum terminis autem significantibus actum intellectus: nō tenet generaliter nec cum terminis cōnotatiuis: nisi quandoq; cōuerterentur illi duo sēsus gratia materie: vnde nō sequiꝛ sor.ꝑcipio loqui:ergo ꝑcipio:sortem loqui:posito.n.qđ sortes loquaꝛ ante me:cui⁹ vocē bene audiaȝ:nesciaȝ tñ an sit sortes vel nō:tunc pȝ an̄s eē ver̄ ꝛ ꝯn̄s falsum item nō sequiꝛ venientē cognosco: ergo cognosco venientem: Egrum cognosco:ergo cognosco egruȝ:dato.n.quod unus magnus amic⁹ meus sit eger et ueniens:nesciaȝ tamen an ipse sit ueniens uel eger: pȝ an̄s eē uer̄ ꝛ ꝯn̄s falsum:item non sequitur p̄rem tuum cognosco:aut intelligo:uel ꝑcipio:ergo cognosco:uel intelligo.uel ꝑcipio.p̄rem tuum. dato eniȝ qđ sortes sit pater tuus. ꝛ lateat me.sit tamē ipse ualde amicus meus ꝛ loquaꝛ mecuȝ pȝ an̄s eē uer̄ ꝛ ꝯn̄s falsum.ꝛ sic de alijs q̄si infinitis ꝛc.

¶ Explicit expositio de sensu cōposito ꝛ diuiso scđm mentē Eximij doctoris magistri Baptiste Fabriani.

¶ Impressuȝ Venetijs p Iacobum Pentium de Leuco. Anno domini M.ccccc. Die.iij. Decembris regnāte Augustino Barbadico serenissimo Venetiarum Principe.

pace uuarus tp s a

Homo

Nite cdor aepnu Vada

Nido ujma

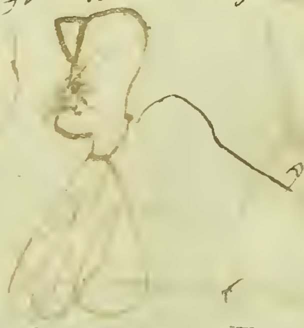
Voc

Xias 66

12

pa adij ultimo aprilo 1541 de dom quaris

Ma adij mar ultimo aprilo 1541 de dom quaris
Cinq formeto de mazo zeno de aiir de una causa

ventus

mmoio

Carissimo

Notario de quello

Nota q̃ t℞ infinitus pt esse afirmari tñ ac eēt q̃ de eo q est unde sicut illa est vera Asinus
est nō homo ita illa chymera est nō homo / et nō valet dicere adiacere ad secundū adiacens contra
Chymera ē , Tercio t℞ infinitus nun possit verificari tñ de nō ente q̃ de ente est tñ distinctiuus
Consequentia formalit sumpta est actus intellectus inferentis consequens ex ante est sic [illegible]
Materialiter sumpta est pp° et sic est consequens et añs est una pp° hippotetica [illegible]
[illegible] nota Ratione Unde concedere consequentiam est concedere illatōe
esse bonā Negare est negare illatōe consequentis ex añte esse bonā [illegible]
[illegible] negare consequentia nō negat añs nec cons. Ho sitis es hō / [illegible] sedeat
sed in ista condicionali negatio nō negat te esse hōiē aut te sedere sed negat illatōe
consequentis ex ante qa ipsa nō sequitur Recte
[illegible] vocalis scripta denominata [illegible] ergo [illegible] nō debz dici consequentia sed signum consequentie
[illegible] Licet aliquis [illegible]
[illegible] est asinus nō est asinus [illegible] nō est contradictio [illegible]
[illegible] extremum universalis [illegible] nō distribuitur [illegible]
[illegible] distribuit [illegible] existentia [illegible]
[illegible] nō distribuitur [illegible] ipsius extremi nō distribuitur [illegible] extremum est hoc [illegible] asinus
[illegible] asinus et hoc totū [illegible] nō distribuitur
[illegible] nō aut pdicari Unde aut ista [illegible] oīs hō ē aīal est
[illegible] extremo negatio est
[illegible] positum arbitrarie dicit et nō [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilectabili et honesta

patria

par

quell

[illegible] Manifestatio [illegible]

[illegible] divisio aut e qua [illegible] totius in partes sicut vocis [illegible] Et [illegible]
[illegible] simplex [illegible] in partes [illegible] aut [illegible]
[illegible] Ratio [illegible] et [illegible]
[illegible] totum continuum dividitur in partes [illegible] ut domus [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] populus aut exercitus
[illegible] totum [illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] totum potentiale [illegible] potentias ut anima [illegible] intellectivam sensitivam et vegetativam
[illegible] vox [illegible] ut [illegible]
et talis divisio [illegible] multa significat [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] sive [illegible]
[illegible] modis [illegible] et [illegible] aut secundum [illegible]
[illegible] alii [illegible]
[illegible] alia [illegible] alia [illegible]
ut margarita [illegible] ut [illegible] analogi [illegible] analogata [illegible]
[illegible]

Perfectum [illegible] dupliciter uno modo simpliciter et absolute cui nulla perfectio [illegible] addi
et [illegible] est perfectus [illegible] modo [illegible] et [illegible] cui nihil deest de [illegible]
[illegible] perfecta et [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
In modalibus [illegible] deo [illegible]
modalis [illegible] possibile [illegible] non esse [illegible]
[illegible] modus [illegible] non negatur [illegible] [illegible]
sicut [illegible] [illegible] modalibus [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] modus [illegible]
[illegible] [illegible] dummodo negetur [illegible]
[illegible] [illegible] nulla negetur [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] et non esse [illegible]
[illegible] [illegible] natum [illegible] magis determinatum [illegible]
et [illegible] contingens [illegible] magis determinatum ad non esse quam ad esse
[illegible] contingens ad utrumlibet et non magis determinatum [illegible]
sicut homine currere et [illegible]

Simplex est negatio aut [illegible] simplex est [illegible] negandi et privandi [illegible]
[illegible] et [illegible] privatio [illegible] negat [illegible]
cuius [illegible] actus [illegible] negare [illegible]
[illegible] et [illegible] extrinseca [illegible]
[illegible] intrinseca [illegible] non [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] negat [illegible] intrinseca termini finiti [illegible]
[illegible] solum [illegible] verbo [illegible] determinatum ~~et determinatum~~ [illegible]
terminatum ut non homo non currit [illegible] privans est quod negat habitum [illegible]
aptitudine ad habitum sicut caecus [illegible]
Item [illegible] separans [illegible] distributione [illegible]
[illegible] additum illud [illegible]
[illegible]

